یوردومون سپرلاری(بیرینجی جیلد)
یازان: رضا براهنی(رازهای سرزمین من)
چئویرن: زکیه ذولفقاری شرف آباد

یوردومون سپرلاری(بیرینجی جیلد)
یازان: رضا براهنی (رازهای سرزمین من)
چئویرن: زکیه ذولفقاری شرف‌آباد
ائدیتور: آیهان میانالی

صفحه سایی ۴۷۸

اؤن سؤز

تاریخی دؤشؤنوب تانیماقدا، تاریخ یازان طرفسیز، غرضسیز یازارلارین یازدیغلاری أثرلردن چوخ، منجه، تاریخی رومانلارین بؤیؤک نقشی واردیر. یاخین کئچمیشده ایراندا اؤز وئرن قانلی قادالی اولایلاری اوستالیق لا رومان شکلینده قلمه آلان رومانلارین ایچینده، أن اؤنملی و قالارقی أثر، شؤبهه‌سیز، اؤلمز بؤیؤک یازار، شاعیر، تنقیدچی، دوکتور ریضا براهنی‌نین شاه أثری اولان "رازهای سرزمین من"دن، آد آپارماق اولار. اوستاد براهنی بو رومانداء، پهلوی دؤنَمینده بؤیؤک آذربایجاندا اؤزللیکله تبریزده، مؤرککب و ایچ-ایچه اؤز وئرن، عدالتسیزلیکلری، ظؤلملری بسیط بیر شکیلده، اوستالیقلا قلَمه آلیر. اوخوجونو تبریزین دولان باج کؤچه‌لرینده گزدیرَندن سونرا، أردبیله، تئهرانا آپاریر. ۵۷-اینقیلابینی بیر سیناما پرده‌سی کیمی گؤجلؤ شکیلده اوخوجونون گؤزؤ اؤنؤنه سرگیلییر.

رومانی اوخویان‌لارین أکثریتی بونا إعتیراف إدیرلر کی، بو رومان آذربایجان تورککجه‌سینده یازیلمالیدی. چؤن رومانین روحو، فضاسی، مکانی بؤتؤنلؤکله آذربایجان حال هاواسینی داشییر. سایین براهنی رومانین یئر به یئریندە سانکی اؤرک سؤزلرینی، دویقولارینی اؤز آنا دیلینده اوخوجو یلا پایلاشیر.

من بو رومانی ایللر اؤنجه اوخویارکن، کئشکه بو رومان اؤز آنا دیلیمده اولاردی نیسگیلی، اؤره‌گیمده یارانمیشدی. بو نیسگیلی اؤزؤمله ایکی ایل اؤنجه‌یه‌جن داشییاندان سونرا، نهایت اوستاد صمد رحمانی‌نین اؤنه‌ری‌سی له، بو شاه أثری چئویرمه‌گه باشلادیم. ایکی ایل سؤره‌سی، من سئوه-سئوه رومانین شخصیت‌لری‌له یاشامیشام، اونلارلا آغلاییب، اونلارلا گؤلمؤشم. گاهدان تهمینه اولوب موباریزه إتمیشم، بعضن ده ماهی اولوب ایسته‌مه‌دیگیمه رغمن، خیانت دونو گئیمیشم. حؤسئین میرزه‌یله بیرگه تبریزین ایکی قاپی‌لارینی، چوخورلارینی گزمیشم. نه‌لر نه‌لر گؤرمؤشم، نه‌لر چکمیشم... سونوندا اؤز آنا دیلیمزده، ایکی جیلدده ترجؤمه شکلینده سیز اوخوجولارا تقدیم إتمه‌گی باجارمیشام.

شؤبهه‌سیز هر بیر بؤیؤک ترجؤمه و أثر کیمی منیم بو ترجؤمه‌مین ده سهولری قوصورلاری اولا بیلر. آنجاق أمینم بؤینومدا، سایین دوکتور براهنی‌یه اولان دئینیمی أدا إله‌میش اولموشام.

زکیه نولفقاری شرف‌آباد

گئنیش آلان، باشاباش قارلا اؤرتولمۆشدۆ.کیشی‌لرین ایکی‌سی ده، گئجه‌نی یۆلدا قالماغی، دۆشۆنۆردۆلر. هاوا صاف ایدی و گۆن باتماقدایدی. سۆل طرفده ساوالانین پارلاق قوللاسی، سانکی گۆیگۆن آلتیندا قازیلان، قارلی بیر یاز ایدی. قارشیدا، جاده‌نین قوزئییینده هاوا قاران‌لیق ایدی. بو قاران‌لیق هاوا، ماشیندان نئچه آغاج آرالی دیر. آنجاق یۆکلت (کامیۆن)، عینادلا قوزئیده، قاران‌لیق هاوایا دۆغرو گئدیردی. قارالتی بونو گۆرسه‌دیردی کی، بیر آز اوزاقدا نه جاده‌دن خبر اوزلاجاقدیر نه گۆیگدن، نه ده اوفوقدان! ساوالانین مؤحتشم آتلیندان بئله، خبر اوزلمایاجاقدی. تئزلیکله یئراؤزۆ، جیبده ساخلانان یومروق کیمی‌گئجه‌نین، غلیظ دۆمانیندا،گیزله‌نه‌جکدیر.

چؤلۆن گئجه چاغلاری چوخ یۆروجو اوزلور. اوزدا کندین کومالاریندان باشقا، بیر شئی گۆرۆنمۆردۆ. بعضن اوزاق‌لاردا، بئش آلتی أگری -اؤیرۆ، آریق-اوروق آغاج، توز-توزپاغا بۆرۆنمۆش حالدا گۆزه دَگیردی. سانکی بونلار بیر توزاق قورماق پیلانیتا گۆره، بیر بیرینه یاخینلاشیرلار. جاده‌ده، ماشین اؤنده حرکت إدنده توز-توزپاق، یئرگۆیگۆ، بیربیرینه تیکیردی. طبیعتین اوزلقونلوق و داهی‌لیگین گۆرمه‌گه، آدام أن آزی اوتوز قیرخ آغاج قوزئیه دۆغرو گئتمه‌لی دیر.

اوجا و گنج بوغدا سۆنبۆل‌لری، موغانین صاف و یالین گۆیگۆنۆن آلتیندا، أسینین هر هانسی ایلگینج و کیچیک حرکت‌لر ایله، باش ترپه‌دیب و سۆنرا یۆکسک‌لیک‌لرین أگری أتک‌لریندن، باش قالدیرپردیلار، آنجاق اوزمانین گیجَلدن، ألوان، قوجامان آغاج‌لاریتا چاتمازدان، آلچاق گۆیۆللۆک‌له، گئری دۆنۆردۆلر. اوزمان ایلک، ذره-ذره باشلانیردی، اوزمانین تپه‌لری آندا-بوندا ساچ‌لاری تۆکۆلمۆش چیرکلی باش‌لارا بنزه‌ییردی. سۆنرا بیردن-بیره، گۆز قاماشدیران و قوزخولو اوجالیق‌لار، اوزمان‌لار کؤم ساچ‌لاری‌یلا، مین لرجه قوش و حئیوان‌لار، یارپاق و مئیوه‌لرین گیزلی باخیش‌لاری‌یلا باشلانیردی. بو یئرلر، إله بیتگی، کؤک و گۆگ اوزۆنه چکیلن آغاج‌لارلا اؤرتولمۆشدۆ کی، نه یئر گۆرۆنۆردۆ و نه ده اوزلارین یارپاق و زوغ‌لاری‌نین ایچینده، دۆلانان هاوا و حاکیم اوزلان گۆگ!. آری‌لار چیچک‌لرین عطرین بو اوزماندا سۆروب، گۆنئیه دۆغرو اوزون سفرلرینده، عطیرلری اؤز درین‌لیک‌لرینده شیرین و پارلاق اولدوزا چئویریب، سفر بیتدیکده، اوزلاری ساوالانین شولوغ و پیچیلتیدان دۆلو اوزلان چؤلۆنده، آله‌ییردیلر. ساوالان دادلی و بۆیوک تک‌لیگینده بالی پیشیریب قاواما گتیریب، اؤزخئییر برکتین ایکی أللی، اوزنون سرین، مؤقدس داش چانقیل‌لاری‌نین زحمتین قبول إدیب زیارتینه گئدن‌لره تقدیم إدردی.

آنجاق ایندی قیش اوزلاراق، توز توزپاقدان خبر یوخودور. آری‌لارین اوزای‌لاریندان دا خبر یوخودور. ساوالانین آیاغ آلتیندا اوزلان آلانی اؤرَک سیخان دَگیلدی. ایندی هر شئی قارلی، آغ و پاک‌ییدی. گۆزلۆکسۆز قار گۆزلری اینجیدیردی. باشقا سۆرۆجۆلر یقین خطری تخمین إدیب، گلمک ایسته‌میشدیلر. یئکه آرابالارین تورک سۆرۆجۆلری هاوانین خاراب‌لیغین آنلاییب بیلردیلرکی، نئچه آغاج، صاف هاوایا آلدانماسینلار. اوزلار تبریزدن حرکت إتمزدیلر، إتسه‌یدیلر ده، یاواش-یاواش جاده‌نی سۆکۆب أزیب أریدیب

گلردیلر، هله جاده قپراغیندا تهلوکه‌لی دپغپرلانپب کلّه-ماللاق ووورووب، آشان یوّکلت لری گؤرؤنجه، فالچی‌لپق حیسسیاتي ایشه دوّشوّب، یؤل اوّستە ایلک قفه‌خانادا یاتماغا مجبور اولوردولار. او زامان پیه‌سوزون، ضعیف ایشپغي آلتپندا، اودون ایستی‌سی، کیشی‌لرین قورو‌موش بوغازلارپن کاباب إدیردی. اوّستاجا یاغلي بارماق‌لاري ، شوربا کاساسپنا گیریب قالخپب و گینه گیریردی. و سؤنرا گرامافون‌لا سس سسه وئریب، حسرتلی، خاطیره‌لری سرت تؤرک ماهني‌سي، بوغازلاردان سؤزوّب جمعی بیر آوازا چئوریلیردی:

پیالالار ایرفده‌دی،
گؤرمه‌میشم بیر هفته‌دی،
یار بیزه قوناق گله‌جک،
سؤز وئریب صاباح گله‌جک،
بیلمیرم ناواخت گله‌جک،
یار بیزه قوناق گله‌جک.

ماهني بیتندن سؤنرا، هامي بیر بیرینه دؤلاشپب، سؤنرا یؤخو گلیب، یؤرقون آرقپن کیشی‌لری آلپب، قفه‌خانانپن کؤنجوّنده رشید قامت‌لرین، پتو یؤخسا، یؤرقانپن آلتپندا بؤزؤشدؤرردی. بیری إشیکدن، سپنپق جام ورینه، پنجره‌لره یاپپشان گؤنده‌لیک‌لرین آراسپندان، باخسایدي‌سا، شوّبهه‌سیز، پییه‌سوزون ضعیف ایشپغي‌نپن آلتپندا، شیشمیش دؤداق‌لار، تؤم بوغ‌لار و یئنی چپخمپش ساققال‌لاري تشخیص وئررردی. خیالچي‌سپن ایشه سالسایدي، هم کیشی‌لرین یالقپزلپق قؤخوسون آنلاردي و هم ده اوّنلارپن یوخودا گؤردوّگو، یؤل‌لار، رؤیالاردان، آدام‌لاردان، إولردن، باشقا قهوه‌خانالاردان دا خبر بیلردی وآنلاردي، یؤل‌لارپن بوروق بوروق نقشه‌لری ، گدیک‌لری، قار و قاراوچقونولاردان دؤلو ، اوّلان بو کیشی‌لر، یوخودا، اوّن‌ایکی آی‌لپق اوشاق‌لار کی زوّر لا یئردن قالخپب، نئچه آددپم گؤتوّرؤب، سؤنرا یا یپخپلپر و یا تئز آتا آناسپن قوجاق‌لارپنا دوّشوّرلر و دینجه‌لندن سؤنرا تکرار قاباقکي سبکده یؤلا دوّشوّرلر، اوّ قدر گؤناه‌سپز، ساده و باجاراقسپزدپلار. آمریکالي چاووش، ایش بؤرکوّن گؤتوّرؤب یانپنداکي صندل اوّستە قؤیموشدو. یومورو کل باشي، ایشپلداپپردي، آلت چنه‌سی قاباق‌لپق ایدی و لومو رنگده دری‌سی‌نین آلتپندا، یئکه گؤرؤنوّردوّ. دؤنبا ماوی گؤزلری‌یله إله جاده‌نی ایزله پیردی سانکي جاده اوّنو سئحر إتمیش‌دیر. یؤل چوّخ داریدي و اوّردان نئچه ساعات ایدی گئت -گل اوّلمادپغي بللی ایدی. تَگَر ایزی أصلن گؤرؤنمؤردوّ. آنجاق، تکجه یؤلون قپراق‌لارپندان، بؤرانپن یؤل اوّلدوغو آنلانپردي. بیر کیچیک سهو یوّکلّتین یؤلدان چپخماغپنا، یئترلی ایدی. سوّرؤجوّنون یانپندا اوّتوران گنج چئویرمن، تبریزلی‌لرین چوّخو تک قؤیون گؤز، دیک یاناق‌لاري، یاري تورکمن یاري غئیری-تورکمن دیر. کؤک أل‌لرین، بودلاري‌نپن اوّستونه قؤیموشدو. نیسبتن قالپن دؤداق‌لاري، یاري آچپق ایدی. قالپن، قارا پالپدي ساچ‌لاري، اوّزوّنوّن و قولاق دیبی‌نین دوّم دوّز خطلری‌له، یاخشي

قبرخیلمیشدي. او دا آمریکالي تک، یۆلو سئزیردی. یۆکلَتین ایچی، ایستی و گۆونلی ایدی. اونلار دۆرد گۆزلۆ قۆرخولو، یۆکلتدن یاري گیزلی یاري آشکار اولان، یۆل قبراق‌لارین و - هر آن یئرین قارلا اۆرتۆلمۆش قالان یئرلرینده بۆغولوب یۆکلَتین حرکتین مۆمکۆنسۆز إده بیلردی- یۆلو سئزیردیلر. چئویرمن، سۆرۆجۆلۆق باجارمبردي، بونا گۆره ده یۆکلَتین قار اۆستۆنده حرکتی اونا غریبه و گۆزله‌نیلمز گلیردی. اوزاق‌لاردا، قارقا کۆلگه‌سی ده بئله گۆرۆنمۆردۆ.

یۆلون یاري‌سبندا چئویرمن آمریکالیا دئمیشدی، یاخشي اولار سفری إرته‌لهییب تبریزه قایبدیب و یۆلون آچیلماسین گۆزله‌یه‌لر. آمریکالي چاووش دئمیشدی، یۆلا داوام إتمه‌لری یاخشي دیر، بلکه سارابدان اۆیانا یۆل یاخشي اولدو. سۆنرا بئنزین ووراندا، او بیری سۆرۆجۆلر دئیندە کی، یاخشي اولار گئجه‌نی قهوه خانا دا یاتالار، صاباح یئکه اۆتۆموبیل و تانک‌لار، دۆشۆب یۆلو آچالار، چاووش دئیویس شۆبهه‌یله باخیب چئویرمَنه اینگلیسجه دئمیشدی:

"بیزه دئیبلر یۆل اۆستۆ قهوه‌خانالارین هئچ بیرینده یاتمایاق و کیمسه‌نی ده یۆل اۆستۆ میندیرمه‌یک."

بئله‌لیک‌له قهوه‌خانا کنسئل اولموشدو. آما آمریکالي اومودئلویدو. تئز - تئز دئییردی:

"یئتیشه‌ریک ! سنه سۆز وئریرم یئتیشه‌جه‌ییک. "

آما چۆخ تئز معلوم اولدو، سۆز وئرمه‌سی هاوادي. نئچه کیلومتردن بیر، یۆکلَتین سۆرعتیندن آزالدیردي. بیر دفعه ده دوردو، إنسین، گئدسین قارلارین اۆستۆنده ایشه‌سین، سیقار آلیشدیرب، دۆشۆنه‌رک، قایبدیب فرمان دالیندا اۆتوردو. یۆرۆمه‌گه داوام إتمک ایمکان‌سیز اولدوغو داها آیدین‌یدي.

چاووش دئیویس، مجبور اولدو یۆکلَتین تکرلرین اۆچ-دۆرد دفعه اویان بویانا چئویرسین، بلکه اونلارین حرکت إتمه‌سینه بیر یۆل تاپیب و یۆکلَتی قارلارین ایچیندن چیخارا بیلسین. نئچه دفعه یۆل اۆزۆنو، بونا باشاري‌سیز اولاندان سۆنرا چئویرمن إنیب یۆکلَتی ایته‌لمک زۆرووندا قالدي. سۆنرا، گدیگین نئچه آغاج‌لیغیندان قار یوموشاق، اینجه و تر تمیز یاغماغا باشلادیغیندا دئیویس ده، قاري، یۆلو، یۆکلَتی، داغي، چۆلۆ، سۆیمه‌گه باشلادي. و سۆنوندا، ایکی تۆن یارېم حربی مصلحتچی‌لرین یۆکلَتی، باشي اۆسته یۆلون قبراغیندا کله‌یله قاردا اۆتوردو، بئله کی قاباق تکرلری و یۆکلَتین بورنو قارا گیریب و مۆتۆزو ایشدن سالدي. ایندی داها قار، بۆران و قۆرخولو توفانا دۆنمۆشدۆ. اۆلا بیلردی، یۆکلَتین جام‌لارینی سیللهلَییب، یئردن قۆپارېب، او تای درەلرین اۆستۆنه تۆلازلاسین. چاووش دئیویس و چئویرمن إنیب یۆکلَتین دالي‌سبندان، پتولاري گتیردیلر قاباغا. آمریکالي قار بۆرانا، پتویا، ایرانا سۆیۆش وئریردی. داشبۆرددا اۆلان ساندویچ‌لری چیخاردیب یئمه‌گه مشغول اولدولار.

بورنو اۆزۆن آج بیر قورد، نئچه آغاج ایره‌لی، ایکی- اۆچ دفعه گۆرۆنمۆشدۆ. یۆکلت قارا ایلیشنده، إنیب اونو ایته‌له‌ینده قورد یۆکلَته یاخینلاشبردي، یۆکلت یۆلا دۆشنده قورد دالي قالیب، آرا آچبردي. بیر آز اوزاقدا آمریکالي و چئویرمن قاردا قالیب، یئره إننده قوردو گۆرۆردۆلر کی، سۆرعتله آتیلیب دۆشه -دۆشه، داغ- داشا ساري اۆز قۆیان دلی

لر تک، چۆلۆن قارلاريڭنېن اۆستۆنده قاچا- قاچا گلير. باشقا حئيوان چۆلده گۆرۆنمۆردۆ. ساوالانېن کۆلگەسی بۆزانېن درينليگينه جومووردو. گاهدان سۆل طرفده، قارلي بۆزانلي شبکەنين آرخاسېندان، باش‌لارېنا دۆگمۆش و کيچيک کند إولری، يوخويا سرسمده اۆلان، غوبارلی گۆرۆنتۆلر تک، گۆرۆنتوردۆ. يۆکلت بورنونو قارا سۆخاندان سۆنرا، باخدېق‌لارېن دا داها قوردو گۆرمەديلر. بلکه ده بو قار، کۆلگه دۆنمک سببيندنيدي. چۆل، سۆنسوز بدوی قوطبه بنزەييردی کی، بير اۆتۆمۆبيل اۆنا جوممۆشودو. هم يابانجي همی ده تانېشېدي. بيری‌نين إوينده فيليم چکميسن سانکي. آنجاق، إله بير يۆرده دير کی، بير زاماناجان آدام هئچ آنلاماز، بو إله اۆنون اۆز إوی‌نين فيلمی دير.
دئيويس نه ياخشېدي نه پيس، اۆست -اۆسته قۆرخاق ايدی. سادەليکدن چۆيرمندن، آرا وئرمەدن، سۆزو سۆزوردو. چۆيرمن بعضی سۆزولارېن جاوابېن بيليردی و بعضی‌لرينی يۆخ.
"نييه تبريزين فاحيشەلری آمريکالي‌لارلا سۆيشمک ايستەميرلر؟"
"واللاه بيلميرم، اۆزلرېندن سۆروشمالېسان"
"نەدن روس‌لارلا ياتماغا حاضېريدېلار؟"
"نه زامان؟"
"قېزېل اۆردو تبريزی، ايشغال إدنده."
"منيم خبريم يۆخدو. علاوه إديم تبريزين فاحيشەلرين، دۆغويلا، باتي‌نېن سۆيوق ساواشېندان، موعاف إتسن ياخشي اۆلار." سۆنرا مۆترجم دئدی:" روس قۆنوسوندان اۆلماغېن دۆشۆنمۆرم. شوروی‌نين بير چۆخ عسگرلری تۆرکدۆلر." "نۆلسون کی"
"بيلميرم بلکه ديل مسئلەسی‌يميش."
"و بلکه ده ميللت، ميلليت و بونا تای ياوا سۆزلر. قالدي منه تهمت ووررسان کی فاحيشەلری سۆيوق ساواشا قاتېرام، سن ده ديل و ميلليّت قۆنوسون بو آدام‌لارا بولاشدېرېسان. منيم تاريخ و جۆغرافييام ياخشي دئگيل. ديل‌لرين ده فرقين بيلميرم. منجه فاحيشه، فاحيشه دير، همشه ده بير کيشی‌نين پولونون فيکرينده دير، ديل وميلليّتين يۆخ."
"اۆندا منه بو مسأله‌نی دئنن:" آغ قارا فاحيشەلرين ايچيندن، هانسي‌سېنې سئچرسن؟"
"بو سۆزولماز، آغي دا."
"نييه؟"
"چۆن آغدي منيم جينسيمدن دير. من بيرآغ فاحيشەنی بير پاک قارا فاحيشەيه اۆستۆنلوک وئرەرم."
"نەدن؟"
دئيويس قالدي. سۆزونو سۆرويلا جاواب وئردی.
" نييه دۆکتۆر شايانېن قېزي بو آمريکالي يۆزباشي‌لا، هر يۆره گئدير؟ قېز صۆبحانەنی اۆنون‌لا يۆيير، سۆنرا ايکی‌سی گئدير يۆزباشي‌نېن ياتاق اۆتاغېنا، سۆنرا چېخېرلار إشيگه، ناهاري يۆييرلر تکرار يۆزباشي‌نېن ياتاق اۆتاغېنا گئديرلر. يۆزباشي أصلن ايش باشېنا گلمير. نەدن دۆکتۆر شايانېن قېزي، بو آمريکالي يۆزباشي‌لا ياتېرلار، آما تبريزين فاحيشەلری من‌له ياتمېرلار؟"

"بلکه نه‌دنی، فاحیشه‌لرین شرفی، همشه أشرافین شرفیندن چوخ دیر."
یئنی‌دن دئیویس عاجیزله‌دی و وئردیگی جاواب بیر تؤهمت ایدی ساده‌جه"بیلیرسن سنین گؤبه‌گینی مسکوادا قویلویوبلار. بیلمه‌دیم لشکرین ایکینجی حربی، نئجه سنی آمریکالی‌لارا چئویرمن إدیبلر. "
"هر زامان ایراندا بیری آمریکالی‌لار و یا دئولتین خوشونا گلمیر، دورمازدان اونا دئییرلر سنین گؤبه‌گین مسکوادا قویلویوبلار. فاحیشه‌لرین بحثی مسکوئیلا نه ایلگی‌سی وارپدي؟ منیم گؤبه‌گیمی، بیر یئرده قویلویوبلار، او دا تبریزدی. اوندان علاوه، ایکینجی حربی اوزره‌سونون چاراسي یوخودو، چؤن اینگیلیس دیلین بیلن باشقا آدام یوخودو."
دئیویس ۳٤ -یاشیندا بیر کیشی ایدی. آنجاق دیش‌لری‌نین هامي‌سي تؤکؤلمؤشدؤ. اؤست-اوسته ساغلام بیر کیشی ایدی. آنجاق معلوم دگیلدی دیش‌لری نییه قوندارمادي. مزه‌لی آدام یدي. بیر قادین تورونا دؤشسه‌یدی اؤزؤن خسته‌لیگه ووروب ایشه گئتمزدی.
یاتاقدان مصلحتچی مؤهندس بؤلؤمؤنؤن رئیسینه، زنگ آچیب دئییردی:
"باشیم آغریدان پاتلایپر، سینه‌م ده آغریپیر لؤطفن بو گؤن منی قوللوقدان معاف آدین."
دئیویسین حربی تخصصؤسؤ، سد و کؤرپؤنؤ قایپرماق و پاتلاتماق ایدی، آنجاق پاتلاییجي ماتئریال‌لاردان إله قورخوردو کی حربچی اولمایان چئویرمن ده بئله، قورخو یوخودو. گای جاهیل و آخماغین تکی ایدی." تی- إن- تی " قالیب‌لارین ، جیبی‌نین آرخاسینا قویوب چئویرمه‌نی یانیندا اوتوردوب یؤلا دؤشؤب، تبریزین لشکر مؤهندیس‌لری و عسگرلری له دؤلو اؤلان ایکی-اؤچ ماشین آدام، تبریزین أطرافیندا اولان چؤل‌لرینه گئدردیلر کی، دئیویس "تی إن تی "نین پاتلاماسین اونلارا اؤرگتسین، او زامان چئویرمن اونون خورافه لره ایناندیغین آنلاردي.
جیب تبریزین أطرافینداکی چؤل‌لرین چالا چولالارینا دؤشنده، دئیویس ألینی فرماندان چکیب، ماشیني آلاه اومودونا بوراخیب، أل‌لرین قولاق‌لارینا قویاردي، سانکي ایسته‌یير او آن اوجا قیشقیرسین، قوندارما دیش‌لری، اوشاق ریتمی‌له بیر بیرینه دگه- دگه، دئییردی:
ایندی تیکه- تیکه اؤلوب گؤگه گئده‌جه‌یک! ایندی..."
آما هئچ واخت "تی إن تی" اؤز اؤزونه پاتلامیردی. چئویرمن، دئیویس‌دن دینامیت پاتلاتمانی اؤرگندی. چوخ راحات بیر ایش ایمیش. بیر اینگیلیسجه جؤمله دئمکدن ده ساده ایدی. دئیویس شوخلوقجا چئویرمَنه دئییردی:
"بیردن کلله‌وه ووراr، آمریکالی‌لارین اؤزلرین پاتلادارسان ها! "بیر گؤن دئیویس شهرین إشیگینه چیخان زامان یئکه توکان‌لاردان بیر آز اوسته، بیر قوجا کندلی‌نین، إششه گی‌نین داغلاماغین گؤردؤ. إششک ترپنمیردی. بیر تیکه أتله سؤموگؤدؤ، نئچه تیکه تاختادان دؤزه‌لن قوندارما إششه‌گه بنزه‌ییردی. دئیویس ماشیني ساخلاییب إندی و چئویرمَنه ده إن، دئدی. دؤغرو، إششک و کندلی کیشییه طرف گئتدی. کندلی مات-مات دئیویسه باخیردی. نؤلموشدو، نییه بئله آدام گؤزؤنؤن اؤنؤنده گؤوردی؟ دئیویس چئویرمَنه دئدی: سوروش گؤر، إششه‌گی ساتیرمي؟"
چئویرمن سوردو. قوجا کیشی إششه‌گین آرپق بوینونا ألین چکیب یئنه مات-مات دئیویسه باخیردي، آنجاق دانیشمیردي. دئیویس دئدی:

"نۇلدو نەدن جاواب وئرمير؟"
چئويرمن سۇرونو تكرار إتدى. قۇجا گۈزۈن دئيويسدن چكيب إششەگين بۇينون قۇجاقلادي و ياواش دئدى:"يۇخ آغا ساتلېق دَگيل، بو تكجه منيم ياردېمچېم دَگيل، همى ده يۇلداشېمدي. ساتمېرام."
چئويرمن، قۇجانېن سۇزلرينى دئيويسه ترجۇمه إتدى. دئيويس أل آتدي جيبينه، پول كيفى نين ايچيندن نئچه إسكناس چېخاردېب قۇجانېن گۈزۈنۇن اۇنۇنه توتدو و دئدى: قۇجا، دۇستووو، بو پولارا منه ساتارسان؟ چئويرمن اونون سۇزلرين ترجۇمه إتدى. قۇجا باشېن تريتدى:
"ياخشي پولدو، آنجاق منيم إششەگيم ساتلېق دَگيل.
كندلى قۇجانېن سۇزلرى اۇنجەكيندن، يوموشاقجايدي، بلكه ده ايكى قات اۇ پولا إششەگى ساتماغا راضېلاشاردى. فيكرينى دئيويسه دئدى. دئيويس نئچه إسكناس دا كيفيندن چېخاردېب هامېسېن قۇجانېن گۈزۈنه توتدو. كندلى إششەگين گۈزۈنۇن قېراقلارېن يوموشاقجا اۇپدۇ، أللين اوزالدېب پولاري آلدي، قۇيدو كۇتونون يان جيبينه. سۇنرا دئيويسدن سۇروشدو:
"إششەگى نئينيرسن؟ بو كى يۇل گئدنمير. "
مۇترجيم سۇزلرى اۇنا ترجۇمه إتدى. دئيويس دئدى:
"اۇنا دئنن إششەگين يئريمەگين ايستەميرم اوچماغېن ايستەييرم."
إششەگين دۇورەسينده، مۇهندىسليک قوروهان نفرلرى، آمريكالي، قۇجا و ترجۇمەسى يېغېشمېشدېلار. چئويرمن دئيويسين سۇزلرين ترجۇمه إتديگى زامان، ياخېنداكي‌لار گۇلدۇلر. قۇجا دئدى:
"إششک اوچمازكى!"
چئويرمن ترجۇمه إتدى. قۇجا دئدى:" إششک اوچارسا، نئجه اوچماغېن گۇرمک ايستەييرم."
چئويرمن ترجۇمه إتدى. دئيويس دئدى:
"اۇنا دئنن إششەگين اوچماغېنا تاماشا إتسين. "
دئيويس جيبين طرفينه گئتدى، قاپېسېن آچېب ٤ قالېب"تى إن تى"٤ دنه چاشني و بير آز پيلەته چېخارتدى. إششەگين طرفينه گلدى، بير قالېب" تى إن تى" دن إششەگين ساغ قولاغي و اۇ بيرى قالېبي دا سۇل قولاغېنا قۇيوب، مۇحكم باغلادي، چاشني‌لاري ايشلتدى قالان ايكى قالېبي دا إششەگين قارنېنېن آلتېندا، آسلاق و قارا مايالارېنا باغلادي. سۇنرا تيكرار چاشني‌لاري ايشلەديب مهارتله پيلەتەنى، دۇرد قالېبا باغلادي. سۇنرا باشېن قالخېزدي كندلييه، چئويرمن قوروهانېن نفرلرينه دئدى:
"ايندى هامېنېز گئديب، دووارېن دالېندا گيزلەنين!"
كندلى گئتمک ايستەميردى، آنجاق چئويرمن أليندن توتدو، دووارېن دالېسېنا چكيب، دئدى بارماق‌لارېن قولاق‌لارېنا تيپب گۇزلەسين. دئيويس، پاتلامانېن پيلەتەسينى بير آز اوزون توتدو، إششكدن اوزاقلاشېب پيلەتەنى دووارېن دالېنا گتيردى. إششک راحاتجا جادەنين اۇرتاسېندا دورموشدو. بلكه ده بونا فيكرلشيردى: نەدن صاحابي گۇنۇن بو واختي دۇم-

دۆز جادەنین اۆرتاسینا ، اۆنو بوراخیب گئدیبدیر. دئیویس گۆزلەدی، اوزاقدان گلن یۆکلت، سۆرعتلی اوجا سیقنال‌لا إششەگین کنارېندان گئچیب گئتدی. سۆرۆجۆ آمریکایی جیپ و دووار دالېندا اۆلان آدام‌لارا دیقت إتمەدی. یۆکلتین تۆز-تۆزپاغي یاتاندان سۆنرا، إششک جادەنین اۆرتاسینا ایشەمک حالېندا گۆرۆندۆ. چئویرمن دئدی:"چاشنی‌لار ایسلانمازلار؟"

دئیویس دئدی:" یۆخ ایسلانمازلار."

چاخماغین چېخاردیب پیلەتەنین اوجون اۆتلادی. پیلەته، ضعیف وخایینجه إششەگه دۆغرو یانماغا باشلادي. دئیویس ألین قالدېرېب، کندلی‌نین چیگینینه قۆیدو .کندلی گۆزۆنۆ إششکدن چکمیردی، آنجاق چئویرمَنین أمری‌له ألین قولاغینا قۆیدوغوندان، دئیویسین سۆزلرین إشیتمەدی.

"ییرمی ثانیەدن سۆنرا، إششەگین گۆگیلرده اوچاجاق."

قوروپاندا اۆلان‌لاردان بیر نئچەسی، مېرتلانېردیلار کی، دۆز ایش دَگیل آللاهین دیل‌سیز آغېزسېز حئیواني پاتلایا. آنجاق ایشین هیجانی‌نین چۆخلوغو، قۆیمادي دئییەنمه، شیکایت و إعتیراضا چکیلسین. اۆندان علاوه هامي، سورپرایز اۆلموشدولار. إششەگه، إله باخېردیلار سانکي، اوزای‌گزن راکئتی، گۆگه یۆللویوردولار. گیزلی قېوپلجېم، إششەگه یاخېنلاشاندا حئیوان لاقئید باشین چئویریب پیلەتەنین اۆتونا باخیب، یئنه باشین چئویریب گۆزلەدی. قېوپلجېم إششەگه یئتیشدی إششک اۆنون ایستی‌سین قارنی‌نین آلتېندا حیس إتدی، ایسلاتدېغي یئرده آیاق‌لارېن گۆتۆر-قۆی إلەدی، سانکي إششک میلچەگی، اۆنو راحات‌سېز إدیبدیر. سۆنرا چۆخ سرعتله اۆن مئتیر هاوایا قالخیب اۆ حالدا پاتدادي. بدنینی تیکه‌لری داغېناق، گۆگده سپیلدی، هله اۆنلاردان نئچه تیکه‌سی، آدام‌لارېن باش گۆزۆنه تۆکۆلدۆ. کندلی، شاشقېن‌لېق‌لا بو صحنه‌یه باخېردي، سانکي پاتلاما بیر یوخو کیمیدی. إششک، اۆلان یئرده هئچ نه گۆرۆنمۆردۆ. قۆجا کیشی، بیلدیگینده، تیکه تیکه اۆلان، اۆنون إششەگی ایدی، ألرین قولاق‌لارېندان گۆتۆرۆب عزیزین ایتیریب و اۆلن، دالي‌قایېتماز اۆلدوغونون، آنلامېن بیلن آدام کیمی، آغلاماغا باشلادي. دئیویس چئویرمَنه أمر إتدی:

"آدام‌لارا دئدن، ماشېن‌لارا مینسینلر!"

دئیویسین همشه، هر یئردن خبری اۆلاردي. آخماق‌لېقدان دۆلایي، باشقالارېنا دا هر بیر شئیی دئییردی. بو خبرلرین چۆخو آمریکالي ضابیطلرین، ایران ضابیطلری و عایله‌سی له علاقه‌لری ،و یاخۆد مشورتچی‌لرین اۆزلری‌یله، علاقه‌لری‌یله باغلي اۆلوردو. یۆزباشي "برائون" ون قوللوغونا بیرچاووش نئجه چاتا بیلر، هانسي "باجي"لار "وورود"دان بۆیلو اۆلوب، هانسي آمریکا ضابیطی‌نین خانېمي، بۆشانېب،چۆن آمریکادا بانک أمکداشینا عاشیق اۆلوب، آمریکا کونسوللوغوندا کیم اۆ بیری‌نین خانېمي‌یلا آرا سازلایېب یا رقص إدیب،یا دا بیردن، بیره ایتیب باتېب ، نئجه اۆلدو، اۆردو باشچي‌سي‌نېن قېزي ألليباشي"بیلی"له تهرانا گئتدی؟یاخۆد والی‌نین قېزي، هانسي آمریکالي ألليباشي یلا ایلیشگی‌سی وار.! بیر گۆن چئوریرمه‌نه دئدی:

داها تبريزدن تهرانا، شوسا جادەيله گئتمک ايستەميرم.چۆن چاووش" کارتئرين "يۆکلَتى، ميانايا قالان کندلىلرين اوشاق‌لاري‌نېن، اۆچۆن بير يئرده باسېب، هر اۆچۆنده اۆلدۆرمۆشدۆ. اوزباشي، ٥٠ – ٦٠ مئتير ماشېني اوزاقدا ساخلاېير، إنير گۆرسۆن نه ايش گۆرۆب، مئييتلرى گۆرجک قوسوب، اوشاق‌لارېن بيرى‌نين قارني پاتلاېيب باغېرساق‌لاري، اوردا اولان قوردلارلا بيرگه، تۆکۆلۆب إشيگه. بيليرسن سۆنرا نه‌اولور؟ باشېن قالدېرېر گۆرۆر، کند أهلى هامي‌سي ، أليندە آغاج گليرلر، ماشېنا مينيب قاچېر. کندلىلر واليه، اوردو باشچي‌سي و نظمييه رييسينه شيکايت إديرلر،آنجاق اولايين سسينى، بير تهر ياتېردېرلار. آنجاق، مشورتچى ٢٥٠ -تۆمن اوشاق‌لارېن آتا -آناسېنا وئرير. بوسببه، داها هئچ بير آمريکالي شوسەدن، تهرانا گئتمەگه حاضېر اولمور. کند أهلى هر يئرى قۆروق إديبلر.

چئورييه باخدېقدا، قارکۆلکدن باشقا بير شئى گۆرمۆردۆلر. دئيويس سۆردو:"قورد ايندى هاردادي سنجه؟"

چئويرمن دئدى:" بللېدى، بۆراندا."

"سنجه بئينينده نه پيلاني وار؟"

" قوردون تکجه بير پيلاني وار، قارنېني دۆيورماق"

"ماشېنېن، دالېنجا قاچان بير قورد گۆرمەديم من."

"بو گرچکدن آج اولمالېيدې، يۆخسا ماشېنېن دالېنجا قاچماغا نەدنى يۆخدو."

چئويرمن ايکى ايل ياربم اۆنجه، سفرلرى‌نين بيرين خاطېرلادې، بير اوتوبوس أردبيلين قوزئيينده، اوجا اورمان‌لاردان اوزنو، آستارايا آپاران زامان، شۆفئر اوتوبوسۆن ماتۆرو سۆيوسون، هم ده يئرين هانسي طرفينده اۆلدوق‌لارېن جماعات گۆرسۆن دئيه، ساخلادې. آياغ آلتېندا اولان اورمان سئحيرلى بۆيالارې‌لا، ألوان و بۆيۆک يئل کيمى، أسيردى.

شۆفئر دئدى:" چۆخ‌لارې‌نېن باشېنا ووردو، بوردان سرحددين اوتايېنا قاچدېلار، آنجاق دره، چۆخ تهلۆکه‌لى‌دير. بو اوجا قايالاردان آشاغا إنمه‌گه، بو ايشين اوستاسي اولمالېسان. آغاج‌لارېن زوق‌لاري آدامېن قلبينه گيره بيلر. چۆخ‌لارې اۆلدۆلر. إله بوردان نئچه اوتوبوس يۆلچولارې‌لا درەيه دېغېرلاندېلار"

چئويرمن آشاغا باخدې . اورمانېن ألوان بۆيۆک أسينتى‌سيندن، سئحيرلى چاغېرې، سس‌لر إشيديليردى. سانکي درەنين ديبينده، باشقا بير کۆره وارېدې کى، اۆزل اوزايې، اۆزل گۆگۆ، اۆزل اينسان و حئيوان‌لاريلا، اۆز مدارېندا فېرلانېردېر. سۆرۆجۆ دئدى:" بورا دۆنيا قوردلارې‌نېن مرکزى‌دير. بعضن جاده‌يه گليب سېرايا دۆزۆلۆب دورارلار. ماشېن‌لارېن ، اينسان‌لار و حئيوان‌لارېن گئچمه‌سينه، مانئع اولارلار. قورد قارېن سولطانې‌دېر"

چئويرمن سۆردو:" قوردلارېن سېراسېنې، هئچ گۆرمۆسن‌مى؟

سۆرۆجۆ دئدى:" يۆخ قېشدا گلرلر، قېشدا دا چۆخ واخت‌لار بو يۆل باغلانار. قارلار أريينددن سۆنرا، قوردلار دا، اۆرماندا ايترلر."

سۆرۆجۆ ياربمچې‌لېق يانان آغاجا بنزەييردى، سۆنرالار هر زامان چئويرمن، قېشدا آمريکالي جيپې‌له اۆرمانېن يۆخارې‌سېندان گئچنده، بعضن جيپين جامېن إنديريردى،

قیشین زهرلی ایتی تیغه تک سۆیوغو، قولاغی‌نین پرده‌سینه اوتورسون دئیه، سۆرۆجۆنۆن سۆزلری یادینا دۆشۆردۆ. ایچسل گۆزۆ، قوردلارین سیراسین جانلاندیریردی. اوتوبوس سۆرۆجۆسۆ قار و قوردلارین سیراسین إله جانلی تعریف إتمیشدی کی، بو بۆیۆک یالقیزلیق زمینینده، اونون گۆزل‌لیگینی، گۆرسل‌لشدیرمه‌سی مۆمکۆن دگیل‌دیر. آنجاق قوردلارین سیراسیندان خبر یوخودو. یئری گلمیشکن، بیر دفعه، باشقا چۆیرمن‌له باشقا مشورتچییه ایشله‌ییردی، تپه‌نین باشیندا ماشیندان إندی. اورماندان، آغیر قار آلتیندا سینان فیدان‌لارین سینماسیندان باشقا، بیر سس گلمیردی. آنجاق قارین درین‌لیگینه گۆره، اورمان تهلۆکه‌سیز گۆرۆنۆردۆ. آغاج‌لار دا، گۆزدن اوزاق روح‌لار تک، یئردن باش قالدیرمیشدیلار. چۆیرمن حیس إتدی آیاغینی قارین اۆستۆنه قۆیوب سیخسا أگر، بیر راکت کیمی بولوت‌لارین پانیق خرمنینده، قویلانیب و یئر کۆره‌سی‌نین او بیری یاری‌سیندان باش قالدیراجاقدی.
دئیویس دئدی:" گئجه‌نی بوردا یۆکلتده یاتاریق. صاباح بۆیۆک یۆکلت و نفت آپارانلار، یۆلا دۆشۆب یۆلو آچارلار بیز ده اونلارین دالی‌سیجا یۆلوموزو توتوب گئده‌ریک.
چۆیرمن دئدی"گۆناه‌لارین هامی‌سی او کۆپک‌اوغلو چاووش کارتئرده‌دی. او اۆچ دنه اوشاغی باسماسایدی، بیز ایندی قفه‌ده‌یدیک.چۆیرمن دئدی"دئیه‌سن اۆنجه‌دن أمر صادر اولموشدو."
"نه‌یین أمری؟"
"آمریکالی‌لار یۆل اۆستو قفه‌لرده یاتماسیناریق، فرمانی."
"هه دۆغرو دئییرسن. کۆره‌ده ده، بئله فرمان‌لاردان وئرمیشدیرلر. آنجاق صحرانی اینسان‌لارا ترجیح إتمک آخماق‌لیق‌دیر."
هاوا دئمک اوزار قاران‌لیقلامیش‌دیر، آما أطرافدا قار اوزلدوغوندان، گئجه اوزلماغینا رغمن، هاوا إله ده قاران‌لیق دگیلدی. آنجاق هردن بیر، بۆران، هاوانی قاران‌لیقلادیردی. قالین آمریکا پتوسونی، یۆکلتده آدام اۆزۆنه چولقالییب، یۆکلتین آرخا جامیندان إشیگه باخماغین دا، لذتی واریدی. دئیویس دستمالین چیخارتدی، آغزینا أل آتیب دیش‌لرین چیخارتدی قۆیدو دستمالا، دستمالی بۆکۆب قۆیدو داشبۆردا. ایندی أنگی، اۆسته قالخمیشدی، سانکی تکجه دیش دَگیل، دیش أتی ده یۆخویدو. نیسبت قوجا گۆرۆنۆردۆ، یئکه‌پر اوزلدوغو بئله، اینسانین اونو قوجا حیس إتدیگینه، مانئع اولموردو. بلکه ده گئجه اوزلدوغو، اونو قوجا گۆرسه‌دیردی. آنجاق چۆیرمه‌نین اۆزۆ دگیشمه‌میشدی. قۆیون گۆزلری‌له، قاری تاماشا إدیردی. آلیشمیشدی موخاطب اوزلمویاندا، دانیشماسین.
دئیویس دئدی:" آمریکادان اوزاق اوزلماغی، بئله یئرلرده آدام حیس إدیر. بیر دفعه کۆره ده، سنگرده یارالانان زامان حیس إتدیم آمریکادا دگیلم، بیر ده ایندی بوردا.
چۆیرمن طنزله دئدی:" سهو إتمه، کۆره‌لی‌لرده اوزلان غئیرتدن، بیز ده یۆخدو."
دئیویس دئدی:"یانیلما.آسیادا هرکیمین ألینه تۆفنگ دۆشسه،ایلک دفعه آمریکالی‌لارین حئسابینا یئتیشرلر.
چۆیرمن دئدی:" بونو سن دئدین من یۆخ"

دئيويس دئدى:"منيم بوندا شۆبهەم يۆخدو، اؤنجەدن اؤلۆملە اۆزلەشنلر، قاتيللرين ياخشي تانيارلار. كۆرەلىلرين گؤزلرىنين ، إلكتيريكى و ايرانلي كندلىنين غضبلى باخيشي منه، إعدام حؤكمۆنده دير.
چئويرمن دئدى:" بلكه ده بو، يئرين اينتيقامىدېر، اينسانلارېن دَگيل. نهايتده يئر، صاحابېن تانيار، صاحابي، يئرين تانيماسا بئله.
دئيويس دئدى:" گئتدين فلسفەنين چېرت-پېرتينا. آدملار، هامىسي يئرينكيديلر. آنجاق كۆرەده كۆرەلىدير، ايرانىدا ايرانلي، آمريكادا آمريكالي."
چئويرمن سۆردو:" نەدن بس قفەخانا دا ياتا بيلميرسن؟ نييه؟ اؤرا آمريكا اؤلا بيلر دا."
دئيويس دئدى:" نييه بۆشلامېرسان بابا. ايندييەجن، سندن بئله سۆزلر إشيتمەميشديم. دئيه سن باشېن خاراب اؤلوبدور." نئچه آن سوساندان سۆنرا، دئدى:"بللى دَگيل ايشەگيميز اؤلسا، نەجۆر دېشاري چېخېب ايشەيەجەييک."
چئويرمن دئدى:" دئيەسن، يئنه قوردون فيكريندەسن، إله دَگيل؟
دئيويس ديشلرين چېخاردانداں سۆنرا، سسى بير آز قادېنسل، دئمک اؤلار قاريلار كيمى اؤلموشدور. دۆداق‌لاريڼېن سانكي دايانماجاق يئرى يۆخويدو. بو سببدن كلمەلرى كامل و تئز أدا إلييه بيلميردى. اۆزۆده گيردەلنميشدى.
ايكىسى ده قاباغا أگيلميشديلر. سۆنرا، بۆرانېن سسى، كسيلدى. اوزاق‌لاردا قار اؤز صلابتلى آق‌لېغيلا گؤرۆنۆردۆ. بعضن إله نظره گليردى، دۆنياني مرمر داشيلا دۆشه ميشم، قارشېداكي هاواني دا بئله، گاهدان قار، ساراېن باش نۆقطەسينه بنزەييردى.
چئويرمن أگيلدى گؤرسۆن ساوالان گؤرۆنۆر يۆخسا يۆخ. ايستەدى آمريكالېني أله سالا دئدى:
"بيليرسنمى دئييرلر، دۆنيانېن بۆيۆک پيغمبرلرىندن بيرى، بورالاردان تاپيلېب؟"
"يۆخ. آدى نه ايدى؟"
چئويرمن دئدى:"زرتشت."
دئيويس دئدى:" ايندييەجن آدېن إشيتمەميشديم. إنجيل و تورات‌دا دا اؤندان بير صۆحبت اؤلمويوب."
چئويرمن دئدى:" إنجيل و توراتېنكي دَگيلدى. اؤزۆنه گۆره دينى، مذهبى وارېدي."
دئيويس إستهزايلا دئدى:" ياخشي اؤلوب، قوردلار تيكه پارا إتمەييبلر."
چئويرمن كنايەيله دئدى:"دئييرلر زرتشت، قوردلارېن ديلين بيلرميش. ايللر بۆيو قوردلارلا ياشاييب. قوردلار اؤنون وروقچوسو اؤلوبلار."
دئيويس سۆردو:" كيمين قارشيسېندا؟"
چئويرمن بير آز فيكيرلشدى، دقيق بيلميردى دئديكلرىنين آنلامي وارېدي يۆخسا يۆخ. لحنيندن بيلينيردى إله- بئله سۆزلرى يان -يانا دۆزۆبدۆر.
"بللىدير، يابانجيلار قارشيسېندا ."
دئيويس چئويرمەنين جاوابېن مؤحكم وئردى:" اؤلمايا، بو زرتشت-و دا منه كينايه وورماقدان اؤترۆ، سن دۆزلدييسن؟. يا بلكه ده بئله دۆشۆنۆرسن، بيز سنله زرتشت-ون قارشيسېندا ، سنگر توتموشوق."

چئویرمن دئیویسین تؤند جاوابین ظارافاتلا جاوابلادی، قضیه‌نین باشین دییین یئغیب - یئغیشدیرسین دئیه.:
"من یوخ، سن، من بو ماحاللی‌یام. زرتشتی دا دگیلم. من کیمسه‌نین قارشی‌سیندا سنگر توتمامیشام."
دئیویس سؤزو دگیشدی. بلکه ده ایچینده اولان إستئرئسینه گؤره ایدی. دئدی: هر حالدا من دؤشؤنؤرم قورد بیزی ایسته‌ییردی."
چئویرمن تکجه، اؤنجه‌دن سوران سوروندو، تیکرارلادی:
"دئیه‌سن، سن یئنه قوردو دؤشؤنؤرسن، إله دگیل‌می؟
داها دانیشمادیرلار. ایکی‌سی ده، گؤزلرینی اؤنه، زیلله‌میشدیلر. چوخ ایلکین بیر شئی، أطراف‌لاریندا دالغالانیردی. سانکی اینسانین بیرینجی‌لیگینه قایی‌تمیشدیلار. دئیه‌سن یئر اوزو باشا باش، سیرلی و بؤیوک قوطب‌دیر، یئردن، دونموش وسویوق بوخار، قالخیردی، حئیوان‌لارین بیرینجی نسلی یئر اوزونده تاپیلماقدادیلار. هله اینسانین آیاق ایزی یئره دؤشمه‌ییب. بو صحرادا تمدون گیزلی‌دیر. تمدون آمریکالی‌نین یؤکلَتینده دیر: بیردنه اوزون طاپانچا، بیردنه "کاربین" تؤفنگ، بیر ایکی دنه، یاری قورو ساندویچ، بیر جوت قوندارما دیش کی، یقین دئیویس یئین سونن ساندویچین، بایاتمیش قوخوسون وئریردی!، و ایکی دنه آدام، بیری نؤرمال گئییم و او بیری آمریکانین ، ایش اوردو گئیمی له، و... هر ایکی‌سی ده یؤکلَتین قاپی‌سین آچیب ، قارلارین اوستونه قدم قویماغا قورخوردولار. قارین بؤیوک سئحری، یؤکلَتی بؤرؤمؤشدو و دمیردن اولان بو حئیوان، یانی تمدون، بؤرؤشوب تله‌یه دؤشمؤشدو. چئویرمن، پتونو مؤحکم اؤزونه سریتله‌دی و گئجه‌نین قار ایشیغینا زیلله‌نیب باخدی و یاتماغا چالیشدی. آنجاق یوخوسو گلمیردی هله. بو ایکی‌سینی آیپران شئی نمه‌نه ایدی؟ اورتاق هوویّتین اولماماسی، موختلیف گئچمیش، موختلیف سنتلره باغلی اولماق‌می؟ ضابیط اولوب -اولماماق‌می؟ چئویرمن، ظولم اولان میللتدن اولماغی و آمریکالی‌نین ، غاضیب حاکمییته باغلیلیغی‌می؟ قارلی گئجه‌ده هر ایکی‌سی ده، یالقیزیدیلار. چئویرمن أل اوزالدیب، آمریکالی‌نین تؤکسؤز آغ ألینی، لمس إتسه‌یدی‌سه، یقین ألی، دونموش صاف جام تکی، ألینه دگینجه، همن، دفع إلرمیش و یوموشاقجا چئویرمَنه ساری، قایی‌دارمیش. بو دورومدا بیرییسل و ذئهنسل آیرپمچی‌لیق‌لارین إله اؤنه‌می یوخودو، آنجاق بونلاری آیپران، گئنیش،گئنل و دؤنیا سوییه ده، شئی‌لری‌دیر. چئویرمن بیردن أللینی قویدو آمریکالی‌نین ألی‌نین اوستونه. آمریکالی اؤنؤنه باخیب دالمیش‌دیر. و یقین چئویرمن گؤره‌نی او دا گؤرؤردؤ. قارشیدا، شیدت‌لی بؤرانین قالخماسیندان، سانکی اونون درین‌لیگینده، أشباح أل‌به‌یخه اولوبلار. بعضن، نئچه دنه آیاق، گؤزه گلیردیلر و بعضن قارلی بدن‌لرله، بیر ایکی اوز، وبعضن نئچه اوز بیر -بیری‌نین یانیندا چینده، بدن‌لرده دَگیل سانکی هاوادا، سونرا آشاغادا، آیاق‌لار سؤرعت‌له گلیردیلر!. ایلگینج بویودو کی، سانکی پارچالانمیش بو أشباح، پؤفله‌ین بؤرانیندا، اؤزلری له ماشینا ساری گتیریردیلر. یاخینلاشاندا معلوم اولدو، أل‌لرینده بیر اؤلؤنؤ داشییرلار. چوخ ایلگینج‌یدی جنازه داشیما، قار بؤراندا،وگئجه یاری‌سی، داشییان‌لارین محو اولماق قیمتینه بئله،!!! آمریکالی دئدی: نه ایش گؤرؤرلر؟ دلی‌دیرلر میه؟چئویرمن دئدی: تشییع

جنازەدى گۆرمۆرسن ميه؟ آمريكالي دئدى: نييه دۆزمەييلر؟ سحرەجن دۆزه بيليرديلر. چئويرمن دئدى: نئجەدى سۆروشاق. جاواب گۆزلەمەدن جامي آشاغا چكدى.. بۆران ايچەرييه تپيلدى. چئويرمن جنازه داشپيانلارا اۆز توتوب، قپشقپردي: نه ايش گۆرۆرسۆنۆز؟بۆرانپن ايچيندن بيرى قپشقپردي: چارەميز يۆخدو بو ايشى گرک گۆرک. !
چئويرمن يئنىدن قپشقپردي: سحرەجن دۆزه بيلردينيز. چۆل قۆرخولودور بيز گلنده قورد گۆردۆک.
بير نفر جمع ايچيندن آيرپلپب ماشپنا ساري گلدى، كئپى بۆرک باشپندايدي. قار هر يئرين اۆرتمۆشدۆ، باشپن گنتيردى ماشپنپن ايچينه دئدى: وصييت إديب! آتامپزدپر. دئييب من اۆلنده تئز آپارپن قۆيون ايمامزادايا. آتامپز بيردى چۆخ دَگيل كى. چئويرمن، سۆروشدو: ايمامزادا هاردا؟
"ايكى آغاج يۆلدو، قبرستانپن اۆ طرفينده. "
"قوردلارلا نه إدەجكسينيز؟"
كيشى سانكي، آمريكالي چاووشو، ايندى گۆرۆردۆ، اۆنا باخدي .
"بيزيم آغاجيمپز وار قورد ياخپنلاشانماز. هم ده چۆخلوغوق. سۆنرا دۆنۆب گئديب و آغلاياراق، باش و بۆيونلارپن جمعينه قاتپلپب ايتدى. چاووش سۆروشدو: نه دئييردى؟
چئويرمن دئدى: دئييردى آتالاريپنپن جنازەسىدير، آپارپب ايمامزادايا قۆيماق ايستەييرلر.
"دلىديلر! دلى. من أصلن بو آداملاردان باش تاپا بيلميرم. بير آندان سۆنرا سۆروشدو: دئمەدينمى قوردلار بودالايارلار؟
"دئديم آنجاق دئدى، آغاجلاري واردپر قۆرخمورلار. "
"آغاج؟ إله بو؟"
"إله بو، بلى. سۆنرا چئويرمن اۆنجەدن سۆزان سۆرونو يئنه سۆزدو:" هله ده قوردو دۆشۆنۆرسن؟"
دئيويس قپشقپردي: "سن دۆشۆنمۆرسن؟"
"نييه نييه، من ده قوردو دۆشۆنۆرم . "
سئگيز آى اۆنجه، چاووش دئيويس اۆنا تاپدپق‌لاري إرمنى كنيزيندن، كام آلاندان سۆنرا، بيردن بيره كۆز اۆلدو. دئيوس، إرمنى قپزدان كام آلماق ماجراسپني، هامپيا تعريفلەميش دير. ۱۷- ياشپندا و باكره ايدى. دئيويس دئييردى، هئچ زامان باكره قپزلا ياتمامپشدي. ايلک، قپز،دئيويسه يۆل وئرمەگه حاضپر دگيلميش. دئيويسين قۆندارما ديش‌لرى و اۆرتادان دقيق هندسه سبكينده اۆلان، نظمپله كئچل باشي، قولاق‌لاريپنپن دۆر برينده اۆلان، بير ايكى درين يارا ايزلرى، اۆنو يامان سپنپخمپش و قۆجا گۆرسەديردى. چئويرمەنين آز دا اۆلسا، تجرۆبەسى اۆنا اۆرگتميشدىكى آمريكالي چاووش‌لار ضابيطلردن، اۆلدوقجا تئز، قۆجالپرلار. نەجۆر كى ايرانپن رعييت‌لرى گئنلده اۆز ياشپت أرباب‌لارپندان ۲۰- ۳۰ ايل تئز قۆجالپرلار. دئيويس حاقدا آرا، بو قدر ده دگيل‌دير، آنجاق دالبادال يوخوسوز قالماق‌لاري بو تئزليكده گۆزلرى‌نين آلتپني چوخورا سالمپشدي و گۆزۆنۆن، توک قان دامارلاري، گۆزۆنۆن آغپنا هوجوم إتميشديلر. آنجاق، بلكەده

دئیویس حاقدا أن ایلگینج اوْلای بونلار دگیلدی‌لر. ایلگینج اوْلان بویودو، آیاغینی ایرانا قوْیان زاماندان بری، گوْن به گوْن قوْجالیردی. باشی، تام اووج ایچی کیمی، اوْلموشدو. کیرپیک‌لری توْکوْلموْشدوْ. نارین قان دامارلاری، اوْنون تامام ماوی گوْزلرین اوْرتمۆشدوْ. و چیرکین ساری رنگده توْربالار، گوْزلری‌نین آلتیندا تاپیلمیشدی و چکی‌سی ده گوْنوْ گوْندن چوْخالیردی. إله کی یوْل گئدنده نفسی تنگه دوْشوْب، مجبور قالیردی دوروب نفس آلیب یوْلا دوْشسوْن. چئویرمن، اوْنو تبریزه گلن گوْن، گوْردوْگوْنده، اوْز یانیندا دوْشوْنوْردوْ: سانکی آمریکالی یوْزباشینا مأموریییت وئریلیب، ایرانا گلیب قوْجالیب قایییدا. چئویرمن اوْنا اوْلان آمریکا اوْردوسوندان وئریلن أمری بئله تجسوْم إدیردی:
"چاووش راسکو دئیویس، آمریکا اوْردوسونون موْهندیس‌لیک چاووشی، سنه مأموریییت وئریلیر ایرانا گئدیب قوْجالاندان سوْنرا آمریکایا دوْنه‌سیز. طبیعی اوْز مأموریییتینیزی، سیلسیله مراتیب‌له آمریکانین اوْردو سیتادینا گوْندەرەجکسینیز. "
اوْچ اولدوزلو ژئنئرال...
دعوت اوْلونمامیش آددیم باسدیغی توْپراق، دئیویس‌دن اینتیقام آلیردی‌می؟ ایرانا گلن آندان دئیویس بیر گوْن ایسهال اوْلوردو، اوْ بیری گوْن قبیض، بیر آیاغی توالئتده ایدی بیر آیاغی دوْکتوْرون مطبینده. معده‌سی‌نین آغری‌سیندان، قهورپلیب ناله إدیردی. یابانجیدان اینتیقام آلما آدیندا، بیر شئی‌می وارپدی اوْ یئرده؟ چئویرمن بئله، شئی‌لری، خیالات و خورافات بیلیردی. آنجاق دوْکتوْرلار دئیویسین دوروموْن دگیشمه‌گه، سبب تاپا بیلمه‌گن زامان، چئویرمن و دئیویس‌له علاقه‌دار، اوْلان‌لار اوْز خیال‌لارین گئنیشلندیرمه زوْروندا قالیردیلار و چالیشیردیلار هر گوْن چاووشون جیسمی دگیشیک‌لرینه، اوْنجه‌کیندن ده، فانتاستیک نه‌دن‌لر تاپالار.
دئیویس، هر نه إتدی إرمنی قیزی سئویشمه‌گه راضی سالانمادی. قضیه‌نی نئچه نفره دئدی، آنجاق سوْنوچا چاتمادی. سوْنوندا، ایکینجی سوتونون ماژورونا، موْتوسیل اوْلدو. ماژور، اوْنا گوْرسه‌تن یوْل، بیر باشا قیزدان کام آلماقا چاتدی. قیزجیغازین آچیق خورما رنگده گوْزلری و قارا قهورپم ساچ‌لاری وارپدی. اوْرتا بوْیلویدو، آنجاق آرپق اوْلدوغو اوْچوْن اوجا گوْرۆنوْردوْ. گوْزل دگیلدی آنجاق شیرین حرکت‌لری، اوْزل‌لیک‌له ۴-۵ یاشیندا اوشاق یئریشینه بنزه‌ین یوْل گئتمه‌سی و اوْره‌گه یاتیم گوْلوْشوْ، آرپق و آی ایشیغی تک اوْزوْ ده، اوْنو دئیویسین گوْزوْنده عزیز إتمیش‌دیر. دئیویس قیزا نیسبت، ایکی ضیدلی حیس‌لر آراسیندا تاخیلیب قالمیشدی. هم اوْنا نیسبت آتالیق حیسی وارپدی سانکی اوْنو، اوْنا نیسبت پیس حیس‌لری اوْلان شخص‌لردن قورتارماق ایسته‌ییردی. و همی ده ایسته‌ییردی، هر نه‌یین باهاسینا اوْلسادا اوْ قیزدان کام آلسین. ایکینجی سوتونون ماژورو اوْنا، قایییدیلماز یوْل گوْرستدی. بو یوْل بیر باشا یاتاغا چاتیردی. ماژورون إرمنی‌لره گوْره، عجیب اینام‌لاری وارپدی کی، قایناغی معلوم دگیلدی. جیدی حالدا اینانیردی هر إرمنی قیزین، اوْره‌گی‌نین دییینده آمریکالییا أره گئتمک آرزوسو وار. دئییردی: بو ایراندا اوْلان، کیچیک مسیحی آزغین‌لیغین، خاصییتی‌دیر. دئییردی، بئله آزقین‌لاردا تضییقین چوْخ اوْلماغیندان، ایراندان قاچما فیکیرلری اوْلور. قیزجیغازلارین ، ساوادی اوْلورسا خاریجی‌لره سئکرئتئر اوْلورلار و ساوادسیزلار اوْنلارا خیدمتچی.

"باخ خاريجى سيفارتخانالارېن هامىسي إرمنى، آسورى و كليمى كيشى -قادېنلاريلا دۇلودور. چارەسيزديلر بو سفارتخانالاردا، اۇنلارېن ، ايران اۇفيسلريندن چۇخراق گۇون حيسلرى اۇلور. ايندى سن سېنا. بو إرمنى قېزا إولنمه تكليفى إت. سۇنوچو مؤعجۇزەلى اۇلاجاقدېر ."

دئيويس بو اۇنەرينى إشيتمک همان، أليندەكي بۇتۇن حلقه و اۇزۇكلرى چېخاردېب چكمه جەيه آتېب قېفېللادي. و سۇنرا اۇنەرييه عمل إتدى. إرمنى قېز بير آز اينگيليسى بيليردى. بير گۇن اۇنا اۇز توتوب، چالېشدي قېزېن اينگيليسى لهجەسىله او دانېشان، نئچه لغتله دانېشسېن. دئييردى: قېزا دئديم،:" marry you i" قېز ايلک، بيلمەدى نەيين- نەسىدير. يوخو گۇرۇر ساندي. دئيويس دئيير أليمى قۇيدۇم چيگينلرينه و تكرار دئديم: "I marry you "... دئييردى سانكي قېز يوخودان آتېلمېشدي! ايلک گۇلۇمسەدى و سۇنرا قاهاقاه گۇلدۇ.. دئيويس دئييردى، بير آمريكالي عسگر بير فيلمده، تام تشريفاتلا خاريجى بير خانېما إولنمه تكليفى إدن كيمى، سۇيوق قانلېلېق و شيدتلى ماراقلا اۇچۇنجۇ دفعه دئديم،:"I marry you." قېز دوزلو گۇلۇشۇيله اينامسېزجا دئدى":i marry you "؟، دئيويس دئييردى گۇلۇش بيتديكدن سۇنرا تكرار إتديم." i marry you"و قېز يئنه ده همن معصوميتله، سۇردو،"you marry i?" دئيويس دئييردى آنجاق قېزېن حالتلرى گۇرسەديردى يۇزباشي‌نېن نصيحتلرى توتوبدور. قېزېن لحنى دگيشميش‌دير. اۇنون اۇز لحنىله دئديم: "I marry you. you be mywife. we qo america"

ola ، Newwyork washinqton niaqara chicaqo Haliwood"؟قېز دئدی:
very maach okay ،Yes qood okay. سۈنرا قاچدې خۈشخبری آناسېنا دئسین.
دئیویس قېزېن بکارتین او گئجه گۈتۈرمۈشدۈ و سۈنرا إولنمکدن هئچ بیر خبر اۈلمادان، اون گۈن گئجه گۈندۈز قېزلا سئویشمیشدی. ١٤-نجۈ گۈن، او مصلحتچی مۈهندیسین اۈفیسینده، اۈتورموشدو کی بیردن قېشقېردې:
" گۈزلریم،گۈزلریم! من هئچ بیر شئی گۈرمۈرم، کۈز اۈلدوم، کۈز اۈلدوم!"
چئویرمن قېشقېردې:"یانې نه کۈز اۈلدون! آدام بیردن بیره کۈز اۈلماز کی!"
دئیویس آیاغا دوردو، کۈزلار تک، ألینی اۈیان بویانا سۈرتدۈ. بیردن چۈخ گۈلمەلی اۈلموشدو. چئویرمن دۈشۈندۈ بلکه یئنه چاووشون دلقکلیک داماړ توتوب، مسخرەبازلېق إدیر. آنجاق آیاغې، ایکیمیزین آراسېنا قۈیولان صندله ایلیشدی! چئویرمن واقتېندا، آتېلېب قۈلوندان توتماسایدې أگر، باشې اۈسته آیرې چاووشا دگەجکدی. چئویرمن ألیندن توتوب پنجرەیه ساړ گتیردی.
" یاخشې، ایندی هر شئیی، گۈرۈرسن یۈخسا یۈخ؟"
"یۈخ گۈرمۈرم."
"ماشېنلاړ گۈرمۈسنمی؟"
"یۈخ"
"سو آرېتما چادېرېندامې؟"
"یۈخ."
"قارشېداکې دامېن اۈستۈنده، قوشلاړ دامې.؟
"یۈخ."
"تعمیرگاهېن چالاسېن دامې. ؟"
"یۈخ."
"گۈنشی‌دەمی."
"یۈخ"
چئویرمن چاووشون اۈزۈنو، اۈزۈنه ساړ چئویردی.
"منی گۈرۈسنمی؟."
"یۈخ! یۈخ! یۈخ! هئچ نه گۈرمۈرم. آللاهېم یاردېم إت ! کۈز اۈلدوم. !
چئویرمن چاووشو، اۈز میزینه طرف قایتاربب و یاواش یاواش صندلینه ساړ یۈنتدی. چاووش، اۈتوراندان سۈنرا چئویرمن قایېدېب گئتدی، اۈز صندلینده اۈتوردو. گۈزلرین تیکدی چاووشون گۈزۈنه، نەاۈلموشدو؟چاووشون گۈزلری دنیزدن ایکی یئکه داملایدې کی، گئچەری اۈلاراق بیر اینسانېن گۈز کاساسېندا حبس اۈلموشدو. چئویرمن ایشه دۈشدۈ ! درحال تئلفون إدیب لشکردن، مۈهندیسلیک بۈلۈمۈنۈن رییسینی - تبریزین لشکری مۈهندیسی‌سینه باش چکمەگه گئتمیشدی- طلب إتدی. رییس گلنده، ایکی نفرله بیرگه، چاووشون قۈلوندان یاپېشېب گۈتۈرۈب، دۈکتۈر آصفی‌نین یانېنا آپاردېلار. دۈکتۈر کۈزلوغونون سببینی چاووشون بدنینده، ویتامینین آزلېغېندا بیلیب و بیر شئی‌لرده یازدې، آنجاق معالجەنین تأثیری، ایکی آیدان چۈخ چکدی. سۈنوندا چاووشون گۈزلری دۈزلدی

و قېزېلا إولنمەگى دە، اؤز اۆزۆنە كنسئل اولدو. آمريكالي‌لارېن آراسېندا، بو دئييم يايېلدي كي، هر كيم إرمنى قېزا سالدېرسا كۆر اولار. چئوريرمن گۆردۆ آمريكالي‌لار، بعضى قۆنولاردا ايرانلي‌لاردان داها خرافاتېدېلار. قېزېن آناسي اونا دئدى:"باخ بو كيشى‌نين ديش‌لرى تۆكۆلۆب، باشېدا ألين ايچى تک صاف‌دېر، همشەده خسته‌دير، اۆستەليک كۆر دا اولور، اونون خئيريندن گئچسن ياخشېدي." قېزېن آغلاماق‌لاري ، كيمسەده أثر قۆيمادي. قېز بيلميردى، نيفرت دۆلو اومودسوزلوغويلا نئيلەسين. اونا يالنېز، دۆرد دست پالتار و ايكى أرزيش‌سيز هديه يئتيشدى. زامانېن گئچمەسى، اونون يارالارېنا مرحم اولمادي و بير آز دا درينلتدى. چۆخ تئز دئدى- قۆدولارېن أثرى گئتدى و باشقا آمريكالي‌لاردا، گنج قادېني آلداتدېلار. هم ضابيط و هم عسگر(درجەدار) اونون دالېنجادېلار و داها إرمنى قادېن‌لا ياتماق، گۆزۆ كۆر إتميردى. دئيويس دئييردى:"آز قالېردي آلدانام. اون‌لا إولنمەگيمه اؤزۆم ده اينانمېشدېم. ياخشي اولدو عاغيللاندېم. تبريزلى‌لرده، يازېق قادېني بارماق‌لا گۆرسەديردىلر. هم اوندان نيفرت إديرلر، هم ده قالمېشدېلاركى، آمريكالي‌لار قېزېن باشېنا قۆيان بۆركله، نه إتسينلر. سۆنرالار قېز يۆخ اولدو. اۆستەليک آناسي دا گۆرۆنمز اولدو. بعضى‌لر دئييردىلر قېز تهرانا گئديب ومصلحت‌چى‌لرين اوفيسينده ايشلەيير. بعضى‌لر ده دئييردىلر، قېز بير آمريكالي عسگر أليندە اؤلۆبدۆر. آمريكالي‌لار، قېزدان، خبر اولماماديغينا گۆره سۆينيردىلر. چۆن تبريزلى‌لرين، آمريكالي‌لارا نيسبت، نيفرتين چۆخالدېردي. چئوريرمن گۆرۆردى (ايطيلاعات مستشاري) دن دالبادال بخشنامه گليردى كى، آمريكالي‌لار يئرلى‌لرى‌له، اؤزل‌ليکله خانېم‌لارلا، داورانېش‌لارېن دا ديقّت إتسينلر. چۆن تبريزلى‌لرين مذهبه باغلي اولماق‌لاري مشهوردو، وگركلى‌دير گرگينليگه سبب اولان ايش‌لردن، اوزاق اولسونلار. چئويرمن سحر دوراندا ايلک، هاردا اولدوغون آنلامادي. ياخشي ياتېب و ايندى ده صۆبح اولماغېن بيلركن، حيس إتدى يۆكلَتين ايچى قارانلېقدي. باشېني قالدېراندا قۆرخودان، اولدوغو يئرده قورودو. بير گۆللە كيمى اۆره‌گينده اوتورموشدو. بورنونو إله شۆشەيه ياپېشدېرمېشدي كى، شۆشەنين اۆستۆندەكى آغېر قار أريميشدى. گۆزلرين دئيويسه زيلله ميشدى. آياق‌لارېن أدبله سينەسى‌نين آلتېنا قۆيموشدو آچېق قهوه‌اى توكلرى، دۆنموش آغ، قارا بۆلۆنمۆشدۆ، أصلن كيرپيک ده ورموردو. بو حئيوانېن روحو وارېدي. چئويرمەنين ديلى توتولوب و عملن حئيوانا باخماغا قۆرخوردو. چئويرمەنين اۆيانماسي حئيوانېن اۆزۆنده كيچيک بير تأثيرى ده يۆخودو. بو حئيوانېن هدفى وارېدي. سانكي دئيويسين آغ و دورو دري‌سى حئيواني سئحر إتميش‌دير. چئويرمن بيلميردى نه ايش گۆرسۆن. دۆشۆنۆردۆ بوحئيوان باشېن شۆشەدن قالدېرېب دالي -دالي گئدسه، سۆنرا بير آتېلماق‌لا باشېن شۆشەيه وورسا، يقين شۆشەنى داغېدار و سۆنرا؟ قوردون بيرتېجي ديش‌لرى، كسين هر ايكى‌سى‌نين بۆغازېنا گيره بيلر. چئويرمن چالېشدي قېشقېرسېن "دئيويس" ... آنجاق باجارمادي. دۆداق‌لاري، سېخ بير بيرى‌نين اۆستۆنه دۆشمۆشدۆ، سانكي ديش‌لرى بۆغازي‌نېن اۆستۆنه دۆشمۆش ديش‌لرينه، فيشار گتيرسه، خيرتله‌گين ديشله‌ييب جبراردى. چئويرمن چالېشدي سۆل آياغېني دئيويسه ساري اوزالتسېن .آنجاق آياق اؤزۆنۆنكۆ، دَگيلدى. بير تهر باشېن دئيويسه چئويردى. دئيويسين آغزي يارېمچي

لبق، آچیق ایدی و أنگی‌نین أتی چیرکین لۆتلۆغۆیلا، گۆزه دگیردی. باشینی چئویرمه‌سی، دیلینده سوستلاتدی. یاواش -یاواش سۆیوق تر و قۆرخو ایچینده، جبرب داغیدان آغزینی صاحابی‌نین حوضورونا، عادت إتدی. بئله‌جه ایختییارسیز سسله‌دی "دئیویس!." آنجاق دئیویس جاواب وئرمه‌دی. یئنه‌ده و بو دفعه بیر آز اوجا دئدی" دئیویس". دئیویس دئدی:"هان"و بو"هان" یوخودا اولان حیرصلی نجوایدی. یئنه چئویرمن دئدی"دئیویس"و دئیویس، گۆزۆباغلی و یاری آچیق آغزی‌لا دئدی: "نه‌دی" چئویرمن دئدی"هئچ زاد یالنیز گۆزلرین آچ" گۆزلرین آچدیغیندا ایلک، بیر شئی گۆرمه‌دی. گۆزلرینده کۆر اولدوغو چاغین حالتی، واریدی. سونرا قوردون آغزینی گۆرنده، اۆزۆندن بیر سس‌لر چیخارتدی کی، بیر ذره ده آنلامی یۆخودو. سونرا دئدی: آی آللاه! آی آللاه!" پتونو اۆزۆنه چولقایی‌یب اۆزۆنۆ دالی چکدی. قورد أصلن ترپنمه‌میشدی. چئویرمن دئدی؟"نه إدک؟"

دئیویس دانیشا بیلمیردی. تکجه، عجیب غریب سس‌لر آغزیندان چیخاردیردی. هله بیر آن، بئله دۆشۆندۆ بلکه دئیویس اینفاکس إدیبدی، گۆزلری یئکلمیشدی، کیرپیک ده وورموردو. گۆزلری دۆم دۆز، قوردون گۆزلرینه زیللنمیشدی. باخمایاراق کی چئویرمن قۆرخاق ایدی و چۆخدا قۆرخموشدو.أللینی اوزالدیب دئیویسین چیگینینه قۆیوب، ترپتدی. دئیویس، إله گۆیگه آتیلدی، سانکی، بو قورددو آیاغین چیگینینه قۆیوبدور. باشی دگدی یۆکلۆتین تاوانینا. و بو، سبب اۆلدو حالی بیر آز دۆزلسین. أللینی اوزالدیب تۆفنگین گۆتۆردۆ، سونرا واز گئچیب تۆفنگی یئرینه قۆیدو. تۆفنگی‌له بیر ایش گۆره بیلمزدی. قورد ترپنمه‌میشدی. ایکی کیشییه إله باخیردی، دئیه‌سن، شۆشه دالیندان حئیوان‌لار باغچاسی‌نین حئیوان‌لارینا باخیر. دئیویسین حالی بیر آز نۆرمالاشاندان سونرا، أللین قۆیدو یۆکلۆتین سیغنالینا و بیر آن، سیغنالی سسلندیردی. قورد باشینی شۆشه‌دن گۆتۆرۆب آرخاسینا باخدی ، إله بیل، یقین إتمک ایسته‌ییردی اۆزۆ یئل بوراخیب‌دیر. باشین شۆشه‌یه قۆیوب دئیویسه باخاندا، دئیویس قۆورخوب و ماراقلانان بیر اوشاق تک، سیغنالی سسلندیردی. ایندی دا، قۆرخوسو تۆکۆلمۆشدۆ قوردویلا دوست اۆلموشدو، و سانکی بیلمه دن قرارلاشیبلار بو اۆیونو سۆنادک، داوام إتدیرسینلر. قورد قایی‌یب یئنه آرخاسینا باخدی . قوردون شۆبهه‌سی، یقین اۆلدو، سس قویروغونون آلتیندان گلیردی. دئیویس قاها-قاق گۆلۆردۆ، بیلمک ایسته‌ییردی، نهایتده قورد آنلایاجاق، سیغنال یئل دَگیل و اونون قارنی یلا ایلگی‌سی یۆخدو؟ چئویرمن، هم قۆرخوردو هم ده دئیویسین گۆلمه‌گی‌نین آردینجا گۆلمه‌گینی ساخلییا بیلمیردی. دئیویس یئنه سیغنال چالدی. قورد قایی‌یب آرخاسینا باخیب باشین چئویردی اۆزۆن یئنه شۆشه‌یه یاپیشدیردی. سونرا دئیویس سهو إتدی اوزون سیغنال چالدی، قورد ایسته‌دی باشین سسه طرف دۆندرسین، پئشمان اۆلدو. یقین إتمیشدی سس اونون قارنی‌یلا علاقه دار دگیلدی. و یا دا اونون قارنی بو اوزونلوقدا سسی چیخاردا بیلمز. دئیویس أللین سیغنالدان گۆتۆردۆ، بیر آز دان یئنه أللین سیغنالا قۆیوب و نئچه آن گۆتۆرمه‌دی. قورد اۆتوروب، دئیویسی یاواش یاواش تاماشا إدیردی. و ایندی سیغنالین تأثیری قۆنوسوندا، سهو إدن دئیویسیدی. دئیویس أل آتدی، سوویچی چئویریب آیاغین گازیئدالینا باسدی، هاوا سۆیوقۆیدو یۆکلت ایشله‌مه‌دی. سوویچی قایتاردی یئرینه و یئنه ایستارت ووروب، آیاغین قۆیدو گازا. یۆکلۆتین مۆتۆرو تاقا -تاق آلدی، ایسته‌دی یانسین،

ايشلەمەدى. دئيويس سوويچى يئرينه قايتاريب، تكرار ايستارت ووروب گاز وئردى، يۆكلت ايشلەدى. قورد مۆتۆر ايشلەمک همان، قالخدي اۆتوردو كاپۆتون اۆستۆنده، يۆكلَتين تريشمەسىله آتېلېب دۆشۆردۆ. دئيويس آياغين گاز پئدالينا مؤحكم باسدي قورد يوخاري آتېلدي، آشاغا إنمک، همان يئنه اۆسته آتېلدي، بير آز دا يوخاري. دئيويس حيس إتدى قورد خيمه شبەآزي قولچاق ايدى هر نه أمر إتسه اۆنو إدەجک. يئنه سېقنال چالدي. قېرېق و ريتملى سېقنال، بيرى قوردون آتېلماغينا بيرى ده آشاغايا دۆشمەسينه.

"بو قورد دَگِيل! قورد دَگِيل! ايندييەجن اۆزينويان قورد گۆرمەميشم. سن گۆرۆبسن؟"

چئويرمن دئدى" يۆخ گۆرمەميشم" و شاشقين حالدا قوردون حركتلرينده دالدي. سۆنرا قورد، گاز و يۆكلَتين كيچيک حركتلرينه عادت إتدى. دئيويس نه قدر سېقنال چالدي، گاز وئردى، دا قورد آتېلېب دۆشمەدى. يۆكلَتين كاپۆتونون اۆستۆنده جاذيبەلى، بالانسلي بدنى له دۆز دورموشدو. كاپۆتون خفيف حركتلرى اۆنو تريەديردى.

دئيويس دۆشۆنۆردۆ، قورد اۆزۆنه گلسين دئيه، نه إتمەلىدير؟. داها قۆرخوسو تۆكۆلمۆشدۆ. بئله دۆشۆنۆردۆ ايستەين زامان قوردو اۆلدۆره بيلر. أليني اوزالدېب قار سيلنلرى ايشه سالدي. اۆنلارين اۆستۆنده چۆخلو قار واربدي. قار سيلنلر كيچيک حركت إديب، قاري بير آز قۆپارتدېلار، يئنه آشاغا گليب اۆسته گۆتتديلر، قاري يئنىدن قېراغا چكيب اۆز يئرلرينه قايېتدېلار و سۆنرا يوخاري گليب، قاري شۆشەنين اۆيان بويانېنا گتيرديلر. قورد قار سيلنلرى گۆردۆ. اۆنلارين حركتلرى قوردو، افسۆن إتدى. قوردون باخېشي قار سيلنلرين حركتىله اۆيان بويانا گئديردى، ريتملى، ايشېقلي و عئينى اوشاق باخېشي كيمى! بويان، اۆيان-بويان، اۆيان. بۆينو ترېنميردى، يالنيز گۆزلرى اۆيان بويانا گئديرديلر. هماهنگ و سئحيرلى. قورد اوجا و عظمتلى دورموشدو، گۆزلرى بۆياسېز گۆرۆنۆردۆ آما اۆيان -بويانا حركت إديردىلر.اۆ آندا دئيويس چالېشدي، يۆكلَتى قاردان چېخارتسېن. دندەنى بيره قۆيدو، اۆزۆندن خفيف يئل چېخارتماق ايستەين آدام تک، گاز وئريردى، آنجاق يۆكلت ترېنمەدى. قارېن اۆستۆنده تكرلرين فېرلانماغينېن سسى قولاغا دگدى. سانكي يۆكلَتين تكرلرين آراسېندا، اۆچ دۆرد نفرين ديشلرينه قوارا چكيرسن. قار سيلنلر هله ده ايشلەيېردىلر و قوردون دا باخېشي، اۆيان- بويانا گئديردى. دئيويس آياغين گآز دان گۆتۆردۆ كېلاج توتدو، دالي دندەيه وئريب ياواش گاز وئردى. آنجاق يۆكلت ترېنمەدى، يالنيز تكرلر اۆز يئرينده فېرلانېب و همان قۆورا سسى قولاغا دَگدى. دئيويس چارەسيز قالمېشدي." گرک بير يۆل اۆلا، بير يۆل اۆلماليدي، بئله اۆلماز." چاره سيزليكدن يئنه ده سېقنال چالدي. قورد اۆنجەدن سېقنالين سسىنين قۆندارما اۆلماغين آنلامېشدي و يا دا بيليردى سېقنالين سسينده ده، هئچ بير سيرر گيزلنمەيېبدير، اۆز ذئهنينده قار سيلنلرين حركتين سېقنالين نۆرمال اۆلماماغيلا ايلگيلندىردى، باخېشين قار سيلنلردن چكيب شۆشەيه ياخېنلاشېب و قار سيلنلرين آراسېندان دئيويسين اۆزۆنه زيللندى.

دئيويس دئدى:" بيلميرم نييه بو قوردون سنله ايشى يۆخدو يالنيز منه باخېر؟"

دۆز دئييردى بودفعه ده قورد أصلن چئويرمَنه ديققت إتميردى.

چئويرمن دئدى: واللاه بيلميرم بلكه بونا گۆرەدى كى سن تۆپپوش و آغراقسان!.

دئیویس دئدی:" دری‌نین آغ‌لیغی قوردا فرق إدرمی؟"
چئویرمن دئدی: "آللاه بیلیر. بو قورد، قوردا هئچ بنزرلیگی یوخدور. "
دئیویس طاپانچاسین گؤتوردو، شوشه‌نی آشاغا چکیب طاپانچاسی‌لا هاوایا گوللله آتدی. قورد طاپانچانین سسینی إشیدرکن قولاق‌لارین قپرپدی! آما سسین هایاندان گلدیگین بیلمه‌دی. دئیویس باشقا بیر گوللله، آتدی. قورد بو دفعه سسین جهتینی، تشخیص وئردی. آتیلدی آشاغا، گئتدی یوکلَتین سول طرفینه، و قضادان دئیویسین گؤزو اونونده اوزلدو. دئیویس دقیق نیشانا توتدو و گوللله آتدی. هر ایکی کیشی دوشوندولر گوللله قوردون سینه سینه دَگمیش اولا. قورد ایکی مئتیر آتیلدی! دئیویس قپشقپردی:
"ووردوم. ووردوم. "
قورد آشاغا گلیب یئنه آتیلدی دوشدو . معلوم اولدو گوللله هدفه دَگمه‌ییب. دئیویس قورخدو، باشقا بیر گوللله آتدی و یئنه وورا بیلمه‌دی. قورد، دلی اولموشدو. آتیلیب دوشوردو، و سینه‌سینی‌ده بیله‌رک اؤنه وئریردی. سانکی ایسته‌ییر گوللله بدنی‌نین حساس نوقطاسینا دَگسین. دئیویس ترله‌میشدی، اوستهلیک اؤزون ده ایتیرمیشدی وگوللله‌سینی هدفه وورا بیلمیردی.
"نئجه‌دیر من یوکلَتین بو طرفیندن مشغول إدیم، سن گئده‌سن کتدن یاردیمچی گتیره‌سن؟
چئویرمن مات جاواب وئردی: "مومکون دَگیل. من دلییم میه!"
دئیویس دئدی:" بو تکجه یولدور، عاغلیوا باشقا بیر ایش گلسه دئنن. "
چئویرمن دئدی" سن أل آیاغین ایتیرمه‌سن‌سه، دوز نیشانه توتسان وورارسان. "
دئیویسین قولاق‌لاری تاقبلدایپردی بو سؤزلره! دئدی:
"باخ باشین قاتارام، سن گئدیب کتدن نئچه نفر کندلی گتیررسن. "
چئویرمن اوز جانین دوشونوردو: "ظارافاتمی إدیرسن ؟ماشیندان إنسه‌سه، قورد منی تیکه تیکه إدر"
" قورد سنین گئتدیگینی آنلاماز"
"من قورخورام. قورد منی تعقیب إتسه، سن اونو ووروب اؤلدورمه‌گی باجارمیسان کی. "
دئیویس حیرص‌لَنیب طاپانچانی قویدو چئویرمه‌نین دوشونه. گؤزلرین قان توتموشدور."
گئدیرسن‌می یوخسا اؤلدورؤم سنی!
چئویرمه‌نین چاراسی یوخودور:" اولدو،اولدو،گئده‌رم"
دئیویس طاپانچانی، چئویرمه‌نین دنده‌سیندن چکدی. هوله‌وار شوشه‌دن قوردا یئنه گوللله آتدی. قورد دلی تک آتیلیب دوشدو ! و بیر آز دا دئیویسه یاخینلاشدی. چئویرمن اوز طرفینده‌کی قاپینی آچیب قورخا قورخا آشاغا إندی. و سونرا دئیویس، یئنی‌دن باشقا بیر گوللله آتدی. چئویرمن قاپینی باغلاییب، آرخاسینا باخمادان آیاق‌لاری تیتره‌یه‌رک قارین اوستویله قارلا اوزتولموش دام‌لارین طرفینه قاچدی. کومالارین یاخین‌لیغینا آزالاندا قاپیدیب آرخاسینا باخدی . گوللله‌لرین سسی اوجالیب گوبودلاشماسیندان معلومودو،دئیویس طاپانچانی قویوب، کاربین توفنگین گؤتورموشدور. قورد

گۆرۆنمۆردۆ، بلکه ده گۆللەلنميش‌دير. و بلکه ده دئيويس قوردون جان‌سېز بدنينه گۆللە ووروردو. چئويرمن کۆلبەلره ساري قاچدي.
بير روبعدان چۆخ چکمەدی، تخمينن يئددی سککيز نفر، ألرينه آغاج آلېب حاضېرې ديرلار. گۆن، دۆزنگاهين بۆتۆنلۆگۆن توتموشدور. ساوالان اوجا و غورورلو قارشېدا دوروب، صۆبحۆن ايلک چاغې‌نېن ايشېغېندا پارېلدايېردي. قار اۆسته اۆلان گۆن چئويرمەنين گۆزۆن اينجيديردی. کندلی‌لری بير يئره بېغان قۆجا کيشی چۆخ توتولموش نظره گلېردی.
"اينشاللاه نۆرمال بير قورددی. "
چئويرمن سۆردو: "ميه قوردون نۆرمال و آنۆرمالې وار؟"
قۆجا دئدی: "اينشاللاه نۆرمال قورددو. ساوالان قوردو دَگِيل. "
چئويرمن حيس إتدی قۆجانېن لحنينده إلەده چۆخ کدر يۆخدو. سانکې قۆجا سئويردی قورد ساوالان قوردو اۆلا. آنجاق دئهنينده اۆلانېن ، ترسين دئيېردی. چئويرمن سۆردو" ساوالان قوردويلا نۆرمال قوردون نه فرقی واردی؟"
قۆجا دئدی:" اۆنا دئيېرلر: ياباناجېل. ساوالان قوردو ياباناجېلدې! بير دفعه روسون قازاغېن اۆلدۆردۆ. نئچه ايل اۆنجه ده بير اينگيليسلی مين‌باشېنې اۆلدۆردۆ. يئرلی آدام‌لارلا ايشی يۆخدو. قورد همن قورد اۆلسا أگِر، آللاه اۆزۆ آمريکاليا رحم إتسين. بو قورد آدامې اۆينادار. شئيطان دا بئله اۆنون شرريندن قورتولماز. "
چئويرمن دئدی"بۆيۆکدۆر چۆخ بۆيۆک، چۆخ چابکدي و هوشلو. "
کندلی‌لر چئويرمَنه ده بير آغاج وئردیلر. قۆجا دئدی:" سن بيزيم آرخامېزجا گل.. سۆنرا هامې ألرينده دگەنک تېەدن آشاغا قاچدېلار. چئويرمن فيکر إتميردی قۆجادا اۆ سرعت له قاچسېن. اۆنلارېن دالېسېجا قاچدي. چۆخو اۆرتا بۆيلويدولار و اۆ گۆن سحر تۆزدن ألرينه گلەنی گئيميشديلر.. ايکی‌سی ده آياق يالېن‌يدېلار و اۆ قارلارېن ايچی‌يله قبۆراق قاچېردېلار. چۆخلو ايسکيمولارا بنزيردیلر. اۆنلارېن ايچينده چئويرمن توريست‌لره بنزه بيردی.
يۆکلَته چاتدېلار. چئويرمن آچېب باغلادېغې قاپې، ايندی آچېق ايدی. دئيويسين طرفی آچېق دَگِيلدی، آنجاق شۆشه‌لری تام قېرېلمېشدي. شۆشه قېرېق‌لاري يۆکلته‌له يئره، تۆکۆلمۆشدۆ. يا قوردون قاپېيا يۆگِۆرن آنېندا دئيويس ساغ قاپېنې آچېب سۆنرا سۆل طرفه گۆللە آتېب . و ياخۆد دا، قورد باشې‌لا شۆشه‌نی سېندېرېب. يۆکلَتين دۆرەسينده قورددان أثر يۆخودور. دئيويس ده گۆرۆنمۆردۆ! کندلی‌لر داغېلدېلار. کندلی‌لرين بيری، بۆيۆک آمريکا پۆتون‌لارېن ايزين، قاردا تاپدي و اۆ بيری‌سی، بو ايزلرين يانېندا، قوردون دا آياق ايزلرين گۆردۆ. معلومودو دئيويس ايکی اۆچ دفعه يۆکلَتی فېرلانېب ، قورددا اۆنو تعقيب إديب. آياق ايزلری نظم‌سيزيديلر. بو گۆرسەديردی دئيويس دالي- دالي دا قاچېبدېر. بئله گۆرۆنۆردۆ دئيويس بتر قۆرخوب جادەنين اۆ طرفينه، ساوالانا ساري قاچېب . قورد دا تعقيب إديب. آياق ايزلری هامې‌سېنی گۆرسەديردی. کندلی‌لرين بيری، دئيويسين کاربين تۆفنگين قارېن اۆستۆنده تاپدي. آياق ايزی‌له بير کيچيک تېەدن يوخاري قالخدېلار. قاباقدا قاچان ألی دگەنکلی کندلی‌لرين بيری، تېەنين آشاغاسېندا دايانېب قېشقېردي: بوردا.

هامي آشاغا إندی. دئیویسین اوردو پالتاری جبرپق جبرپق اوْلموشدو. إله کی دئیویس آز قالا لوْتودوْر. آمریکایی اوردو پالتاري دا داغیلیب جنازەنین أطرافیندا تؤکوْلمؤشدوْر. دئیویسین پوْتونلاري آیاغیندایدي. چوْخلو تجاووز اوْلونموش آداما، بنزیردی. قوردون وحشی دیشلری، بوْغازیني ایکی تیکه إتمیشدیر. باشلا لش، تام آیریلمامیشدي آنجاق بیر بارماق بندیجه، باشي بدنه وصل إتمیشدیر. بدنین قاني خیرتلکدن إشیگه تؤکوْلمؤشدوْر. قارین اوْستوندەکی قان تازا گؤرؤنوْردوْ قاردان بیر قیسمین ده أریتمیشدیر. ایلگینج بویودو کی، دئیویسین بدنینین أتیندن بیر تیکه ده بئله قوْپامیشدي. بللی اوْلوردو قورد آتیب دؤم دوْز دئیویسین خیرتدەگیندن توتوب، بودارلییب او حالدا اؤتوْروْبدوْر. چئویرمن دوْشوْندوْ بو قورد دا بیر سیر گیزلەنیب. گؤزوْن جمدکدن چکدیکده باخیشي قوْجانین باخیشینا توْخوندو. گئتدی.

-یاخشي بو همان قورددو؟

-قوْجا دئدی:

-همانديِ اوْزوْدو. همان یابانجیل‌دیر. بیلیرسیزمی آغا، غئیرت مسئلەسی‌دیر.

"غئیرت! یاني نمەنه؟"

-"بیز چارەسیز اوْلدوغوموز زامان، کیمسەنین ألیندن بیر ایش گلمیر، او زامان، یابانجیل قوردون غئیرت داماري ترپەشیر. "

"ظارافات إلەمه، قوردون بو سؤزلردن باشي چیخارمیه؟"

"باخین جمدەگه گؤرؤن باشي چیخار یوْخسا یوْخ. "

چئویرمن باخدي . کندلی‌لر جمدەگی حالقالامیش‌دیلار و دئییردیلر:" یئنه یابانجیل قورد! یئنه اوْزگه اوْلدوْرن! "اوْنلاردان بیری جبرپق پالتووون چیخاردیب آتدي جمدەگین اوْستونه و او بیری‌لر جمدەگی قالدیرپب، ساکیتجه یوْکلَتین آرخاسینا قویدولار. چئویرمن قوْجادان سوْردو:

"کنده ماهیر سوْرؤجوْ تاپیلارمي؟"

"میرمهدی. میرمهدی ماهیر سوْرؤجوْدوْر. "

"جمدەگی تبریزه قایتارمالییام. "

"یاخشي پول وئرسەنیز، میرمهدی دوْنیانین هر یئرینه گئدر. "

چئویرمن دئدی:" یاخشي پول وئرەرم. موْطلق یاخشي پول وئرەرم. "

قوْجا میرمهدی‌نین دالینجا آدام یوْللادي. و میرمهدی گؤزیومونجا حاضیر اولدو. سانکي تپەنین دالیندا اوْتورموشدو. ۴۴- ۴۵ یاشیندا بیر کیشي ایدی، اوْرتا بوْی و بال تکی گوْنشده پارلایان گؤزلری وارپدي. قیسا ساققالي وارپدي و أل توْخوشو بوْیون شالیني دوْلامیشدي بوْینونا. یوْن بوْرکوْ، قولاق‌لارینی اؤرتموْشدوْ، سیقارا چکیردی. بیرمی توْمنه دانیشدیلار، میرمهدی یوْکلَتی تبریزه چاتدیرسین. کندلی‌لر یاردیم إتدیلر، یوْکلَتی قاردان چیخارتسینلار. چئویرمن سوْرؤجوْنوْن یانیندا اوْتوردو و کندلی‌لرله هله‌لیک‌لشدی.

قوْجا شوْشه قیراغیندان چئویرمَنه دئدی: "اوْنلارا دئنن یابانجیل گلمیشدی. ساوالاندان إنیب. اوْنلارا دئنن!".

دؤرد ساعات سؤنرا تبريزده‌يديلر. بعضى‌لرى دئدى: چئويرمن جمده‌گى گؤتۆرۆب تبريزه گتيرمكده پيس ايش گؤرۆبدۆر. گرک يئرلى تدقيقنت اۆچۆن اۆردا قۆيادي قالسېن ". بعضى‌لرى ده دئييردى" ياخشي ايش گؤرۆب جمده‌گى گؤتۆرۆب تبريزه گتيريب. يئرلى تدقيقنتېن نه آنلامي واردېر. بئله بير حاديثه‌لرين سس صداسېن خالق إشيتمه‌مه‌لى‌دير". جمده‌گى ماينا إدن دؤكتۆر مات قالمېشدي. دئييردى:" بو اۆلمک طبيعى دَگيل. بو، بيله رک اۆلدۆرمک‌دير! قوردون هوجومو دَگيل" آنجاق قوردون ديش‌لرى‌نين يئرى بۆغازېندادېر. بير اينسان او بيرى اينسانى قوردون ديشى‌له اۆلدۆره بيلمز."
نئچه گۆن سۆنرا، چئويرمن يوخو گؤردۆ قوردون يانېندا ساكيت و قارداشجا يۆل گئدير. قورد، بۆيۆک قارداش كيمى‌دير. ايشيندن ايستئعفا وئريب، ساوالان أته‌گينده ياشاييپر. اۆز أللى‌له دۆزلدن بير كۆلبه ده.! قوردو گۆزلۆيۆر. ايسته‌ييپر اۆندان ايشى‌نين فندين اۆرگنسين. گئچميش‌لرده سحره ياخېن، ساوالاندان قوردون اوزون اۆلاماسي ساوالانېن أته‌گينده قولاغا دگيپردى. چئويرمن قوردون اولاماغي‌نېن سېررېن موختليف ديل‌لره اۆز خيالېندا ترجۆمه إدير و يوخودا دا بئله گۆلۆمسه‌ييپر.

آمريكالي يۆزباشي، ايرانلي مين‌باشي(سرهنگ)

مين‌باشي‌نېن بۆيو آلچاق ايدى، قارا، كيچيک گۆزلرى وارېدي. بورنون اۆستۆنده بير بۆيۆک قارا خال وارېدي. بو خال اۆزۆندن قاباقدا، اۆنا باخانېن گۆزۆنه دگردى. ايسكه، پېرتلاشېق دا بوغلاري وارېدي. ساققالېن دۆرد- بئش گۆندن بير قېرخاردي. چۆخ واخت قالېن، آغ -قارا چيركـلى قېل‌لار،خسته كيمى اۆزۆنو اۆرتردى. مين‌باشي‌نېن حربى بۆركۆ همشه باشېندان يئكه گۆرۆنردى. سانكي مين‌باشي‌نېن باشېندان ايكى قات بۆيۆک باشا، تيكيلميشدى. دئيه‌سن قۆشون دا اۆلان بۆركـلرين هامي‌سي ، مين‌باشي‌نېن باشېنا بۆيۆک اۆلوردو. قېشېن سۆيوق گۆن‌لرينده، آرېق چيگن‌لرين گۆگه قالخېزېب و ياغېش دگمېش مظلوم بير حئيوان تک، دورارادي. عسگرى پالتۆوى دا، سانكي بوندان ايكى قات بۆى بوخونلو، ضابيطين‌كيدى، اۆنيفورمو همشه پېرتلاشېق و بۆزۆشۆغۆيدۆ. همى ده قۆلتوق آلت‌لاري جېرېق اۆلاردي. سامان‌لېغا گيرن بير اۆغرو كيميدى. مين باشي(سرهنگ)ين أندامي إله يازېق و أل آياغېن ايتيرن كيمى ايدى كى، سانكي يايدا، قار، ياغېشدا، دۆلو دا، دوروبدور.
هئچ معلوم دَگيلدى، مين‌باشي‌نېن گۆزۆنده دۆنيا نه‌جۆر دۆنيادي. آنجاق دئيه‌سن بير شئى آيدېن‌يدي: نسنه، اينسان، حئيوان،بيتگى، قادير دَگيلدى او كيچيک گۆزلره گيريب و اۆنون خيال و دۆشۆنجه‌سينده تأثير قۆيا. أن آزي گۆرۆنتۆ بئله ايدى. مين‌باشي‌نېن چيگنينده‌كى اولدوزلار، إله، قارا، كيچيک و پاسلانميشدى كى سانكي اۆنون مين‌باشي اۆلماغېني، دانېردي. ايران اۆردوسو بو اۆز و هيكل‌لره، هانسي دۆشمنين اۆردوسويلا ساواشا گئديردى، هانسي سېنېرى مودافيعه إديردى؟ مين‌باشي‌نېن يازېق‌لېق وخوارلېغي، سېنېرېن او تايېندان بير دعوت كيميدى كى، گليب مملكتى آلالار. أگر بير گوروپ چكيكگه، آري و يا ميلچک، أردبيلده اۆتراق إدن بو داغېنېق قۆشونا هوجوم إتسه‌يديلر، چۆخ راحات

قوشونو قانادلاری‌نین اوستونده، قالدیرپب اوچوردوب و اونو أردیلده نئچه آغاج اوطرفده، اورمانین قایالارینا آتا بیلردیلر.
بعضن ضابیط (افسر)لرین کولوبوندان، دنس و موسیقی سسله‌نیردی. کولوبون اورتاسیندا، ضابیطلر بیر بیری‌نین خانیم‌لاری‌یلا اوینویوردولار. سس گلمه‌ینده، اونون موختلیف اوتاق‌لارینداً، قومار اوینویوب عراق ایچیردیرلر. اونون- بونون سرخوشلوغون، ضابیطلرین بیر بیرندن و یا باشقا ایدارەلرین بؤیوک باش‌لارینداً اودوزماق‌لاری ، ضابیط و بؤیوک باش‌لارین بیر بیری‌لری‌نین، باش‌لارینا قویولان بؤرک‌لردن، و او بؤرک قویماق‌لارین سونوچوندان اینسان‌لارین حقیقی طالئع‌لری ، عایله لری، مقام و پست‌لاردا بئله، تکجه جیدی بحث‌لریدی کی!، موختلیف تیپ‌لرده، قرارگاهدان توتدو گوروپاجان، إشیدیلیردی. اوغورلوق، قومار، عییاشلیق و داواملی و یا هردن راست گله‌سی، اوشاق بازلیق، سرخوشلوق، تیریاک، دئولتی ایدارەلرین آلتی أصلدن عیبارت، یاشایی‌ش‌لاری‌نین آنلامی‌دیر. تیریاک إولرده چکیلیردی، آنجاق هانسی إولرده چکیلدیگی ده معلومؤدۆر. کولوپدا تیریاک چکیلمیردی. بعضن ضابیطلردن بیری، ایش یئریندن ایتیلیب گئدردی، بیر آغیز چکیب سؤنرا ایشینه قایی‌دیردی. آنجاق ناهاردان سؤنرالار، تیریاک بساطی همشه قورولویدی. بعضن گئجه یاری‌سینا قدر و یا صۆبحه جن داوام تاپیردی. تیپ اؤز خوش فسادیندا، یۆغونلوردو. بؤیۆک‌باش، ضابیط، أصلن اوستالیق گؤرۆستمه‌گن ایش، تکجه عسگرلیگی‌دیر.عسگرچی‌لیک قونوسوندا همشه أل آیاق‌سیزدیلار. آما کیمسه‌نین وئجینه دَگیلدی. تلسکن أل آیاق‌سیز اوردو ایچینده، مین‌باشی أن تلسکن‌لریندن‌یدی. آمریکالی حربی نفرلیک‌لرین باشینی گؤرمک همان، مین‌باشی اؤزۆنو حاضیرلاردی آمریکالی اوزن‌باشی و سرجوخه‌لرین ده بئله، قارشی‌سیندا خبردار دورسون. عئین حالدا پالتونون جیبریق‌لاری، سیلینمه‌میش آیاق‌قابی‌لارینی، و قبللی، قیرخیلمامیش اوزۆنده بئله، گیزلتسین. آمریکالی اوزن باشی و یا ضابیطی گئچدیگینده، اوزۆن پالتووونون جیبینده گیزله‌ده بیلسه‌یدی ، بو ایشی گؤررردی! آیاق‌قابی‌لارین یئیه بیلسه‌یدی، کسین بو ایشی گؤررردی. گؤرۆلمه‌سین دئیه پالتونو اوزۆنه چکه بیلسه‌یدی، یقین بو ایشی گؤررردی. حربی نفرلیگین،(مستشار نیظامی) تر تمیز، شقاوت‌لی، اوطوتو شالوار، و ایری ماوی گؤزلری‌نین قارشیندا، مین‌باشی بیر کیفیر میلچه‌گه - نۆرمال میلچکدن یئکه – بنزه‌ییردی کی، دوغالی خارابلاییب و ایران‌لا شوروی سینیرپندا اولان شهرده، آمریکالی‌لارین اوزاق گؤررونتی‌لرینی، پیس‌لیک‌لر، کیفیرلیک‌لر، گئری قالمیشلارلا بولاییبدی و بو حربی نفرلیک‌لرین گؤزلرینی اینجیدیردی.
حربی نفرلیک‌لر تبریزه یئنی گلدیک‌لرینده، تبریزین ایکینجی سوتون لشکری‌نین رییسی، بیر گوروپا أمر وئرمیشدی کی، شهرده اینگیلیسجه باجاران‌لاری آراسیندلار. بو مأمورلاری، سرت و قابا مأموریییت‌لرده ایشتیراک إتدیک‌لریندن دولایی، وحشی حئیوان کیمی و آخماق یتیشدیریلمیشدیلر. اوز مأموریییت‌لری‌نین حددیندن خبرسیز اولدوق‌لارینداً، اینگیلیسجه بیلن‌لری ده یامان‌یووز، سیله تپیک‌له، ایکینجی سوتونون رییسی‌نین یانینا آپارپردیلار.

اوردونون ایکینجی سوتونون رییسی، "ساویزی" آدلا بیر مینباشیدي، اونون، گؤزۆنۆن قپراغیندان، زنخدان چؤخورونون ایچینهجن چؤپور توتموشدو. مینباشي "ساویزی" بو صوراتي، هر گؤن لاپ تکدن قپرخاردي، سانکي ایستهییردی خالق اوزۆنون دلیکلرینین بؤتووۆن گؤرسۆن. یؤغون دلیک -دلیک اوزۆ هر گؤن دالغالانیردي، اؤز ظنینجه، چئورهسینده شاه و اوردونون ضیدینه اولان آدملاري، گؤزدن گئچیریردی و سؤنرا سینهسی اؤندە، أل آیاقسیز سوچلولارین بیرینه ساري یؤگؤرۆب، طرفین باغرین چاتلادیردي. ایکینجی سوتون، ایطیلاعات و ضید ایطیلاعاتلا ایلگیسی اولان حیلهلرین ایچینده، مینباشي" ساویزی" باشاران تکجه حیله، خالقین باغرینې، چاتلاتماق ایدی. مینباشینین قولچوماق آدملاري، حسین تنظیفی (انگیلیسجه بیلنلردن بیری)نین إویینین کیچیک حیطینه گیرن زامان، حسینین آناسي، ظن إتدی اوغلو کؤمؤنیست اولوبدور. ذاتن حسینین آناسي، خیاباندا ضابیط، آژان، یا وئرگی مأمورون گؤرنده،بئله دۆشۆنۆردۆ اوغلو کؤمؤنیست اولوب و دئولت مأمورلاري اونو توتماق قرارېندادېلار. ایندی ده، اوغلو حیطده اوتوروب قارپیز پنیر چؤرک یئییردی، أدهمین سؤزلوگؤنۆ هردن بیر واراقلاییردي کی، مینباشینین مأمورلاري، حیطه گیریب و حسینی آختارېردېلار. آناسي داها اوغلو حسینین کؤمؤنیست اولماماغینا، بیر سبب گؤرمؤردۆ.

حسین تنظیفی، اوندوققوز یاشېندا بیر آز یوغون، یئکه دوداق، اوزۆ أتلی، و قویون گؤز بیر جاوان اوغلاندي، او اینگیلیسجهنی موحاریبه ده، اینگیلیس و آمریکا اوردوسوندان قالان ماوی رنگده قوللوتوق کیتابلاردان و هیند ده چاپ اولان أدهم سؤزلۆگؤندن، اؤرگنمیشدی. او زامان آمریکا اوردوسونون ایستیفادهسی اوچؤن چاپ اولان، إنلری بؤیلارېندان اوزون، بو ماوی کیچیک کیتابلاري، تبریزده هر کتابساتانین بساطېندا تاپماق اولاردي. اونلاري آلېب اوخوماق، موردادین ییرمیسککیزینین جاوان نسلینین، کؤللتور و کارئکتئرینین تانېماغینا، اوجویدو. حسین بو کیتابلاري، سهو تلفوظلا اوجادان اوخویوردو. سؤنرا سؤزجؤکلری أدهم دیکشئنئریسیندن چېخاردېب بیر دفترده یازېردي و بعضی جؤملهلری ده أزبرلهییردی. و بئلهلیکله، بو رؤمانلارین بؤیۆک شهرلرینده، اونلارین کاراکتئرلریله بیرگه حادیثه دالېنجا گئدیردی..

حسین یوخودا دا اینگلیسی دانېشېردي. هله یئنی تئرمینلر مثلن "بی۱"، ام ۱"، "پی اچ دی" کی، درس اوخویان جوانلارین آراسېندا، آمریکالي‌لارین ایران دا حوضورلارېني تأثیریندن چؤخدا، یایقینیدي، نه تبریز و نه ده حسین تنظیفی بو قایيدادان ایستیتئا دگیلدیلر. جاوانلاردان چؤخو نئچه جؤمله اینگیلیسی بیلمکله ایستهییردیلر "پی إچ دی " آلسېنلار، آنجاق بو تئرمینین آنلامینین نه اولدوغون چؤخ آز بیلیردیلر. حسین تنظیفینین اینگیلیس دیلیندن دۆشۆندۆگۆ بویودو:آدام او أندازه اینگیلیسی بیلسین کی یوخولارین اینگیلیسی گؤرسۆن!. آتا- آناسي بئله بیلردیلر حسینی جین ووروبدو. چؤن بیردن یوخودان آتېلېردي، اوچ دؤرد جؤمله، دگیشیک لهجه و غلطگیر أمرله، اینگیلیسجه دئییب، سؤنرا اؤزۆندن راضي گؤلۆشۆردۆ و تیکرار یوخویا گئدیردی.

مین‌باشی‌نین قوللوقماق‌لاری حسین تنظیفینی آپارماغا گئتدیک‌لرینده، حسین جینی اولمامیشدی، جینین اؤزو اولموشدو بئله. باشین تکدن قیرخمیشدی. تنظیفی‌نین اوزاق قوهوم‌لارینداندا اولان، بیر چاووش، بئله نظره گلیردی هر شیئده، او جؤمله‌دن، ساچ تؤکولمه‌سینده، بیلیجی‌دیر. او حسینه دئمیشدی: ایندی کی ساچ‌لارین سامان تک تؤکولور باشین تیغه‌یله قیرخ، هر گون یومورتا ساری‌سی یاخ، تیغه‌لییندن سونرا یاریم ساعات باشیوی یوزرئس‌له. قوزخما بیر شئی اولماز. یومورتا ساری‌سین یاخاندان سونرا، گئت اوتور گون قاباغیندا."

یوزرئسی إله ووروردو گؤزلریندن سو تؤکولوردو. گون قاباغیندا اوتوراندان ایکی ساعات سونرا، باشی تاوانین تکینده قالان میرسسه، قوخوسو وئریردی. سانکی باشی‌نین دری‌سی‌نین یاغی، یومورتا ساری‌سی‌لا قاتیشیب و گون قاباغیندا پیشیردی!

میرزا رفیعی‌نین دووارین‌دن هئرسینده و یا قلمه اوستونده اوتوران قارقالار، آیری باش، شوم هرزه گؤزلریله، حسینین باشینی گؤز آلتینا آلیردیلار و بعضن یوخاریدان حسینین باشینا شیرجه گئدیردیلر. حسین اونلارین بیر باشا إنمک‌لرین حیس إدیب قارقانین دیمدیگی حسینین ساری باشی‌لا تانیش اولماقدان اؤنجه، قیشقیریب قارغانی اؤز یئرینه قایتاریردی. سونرا" میرزا رفیعین "اوجا قلمه‌لری نه گؤز تیکیردی. قارقالار دا یوخاریدان گیرده اوز- گؤزو گؤدؤردؤلر. حسینین اوز- باشیندا توک توک تکجه، قاش و اوزون کیرپیک‌لریدی. او گون مین‌باشی" ساویزه "سونولان هئیکل بو باش- گؤزؤدؤر.

حسین تنظیفی‌نین پالتارلاری، تبریز بازاری‌نین آغزیندا ساتیلان آمریکالی‌لارین کؤهنه پالتارلارین‌دیر. بعضن، پالتارین تیکیشینه دیققت إدنده، روفه‌نی یئر به یئر تشخیص وئریردین. بیری شالواری‌نین سول یانیندا، و آیری روفه کوتونون ایکینجی دؤگمه‌سی‌نین دلیگی‌نین یانیندا، ایکی روفه ده، دؤم دؤز کوتونون سینه‌سی‌نین اوزیان بویانیندا، یاخاسی‌نین قاتداق یئری مثلن، اوراني اؤرتن یئرده. و بیر روفه ده کوتون سول چیگینینده. آنجاق حقیقتده، دلیک‌لری چوخ یاخشی روفه‌له‌میشدیلر. إله کی حسینین اؤزو ده آی‌لار گئچندن سونرا روفه‌لرین یئرین تاپیب و اونا آلیشمیش‌دیر. أگینینده‌کی پالتارلا، هیندده چاپ اولان سؤزلوگون یاردیمی‌یلا، اوخویان رؤمان‌لارین آراسیندا بیر درین و مؤرکب ایلگی قورولموشدور. پالتارلاری بو رؤمان‌لارین کاراکترلریله بیرگه، یونان، لهستان، آلمان، شوروی، هیند، هیندوچین ژاپن و آمریکانین موختلیف شهرلری‌نین تپه‌لر و باغ‌لاری‌نین اوستونده اوچوردو، روفه‌لرین یئری بوشالیب، قیزیل سیکه‌کیمی، گونون قاباغیندا پارپلدایپردی .خومپاره‌لر، توپون گوله‌لری، آغیر بومبالار، پالتارلارین اوزیان بویانیندان تؤکولوردو، آیری پالتارلارین یانیندا، چوخلو قیزیل سیکه‌لرله اوست -اوسته قالانیردی، یووولوب، روفه‌لنیب، اوطولنیردی، ایل‌لرجه سس‌لی صدالی، آماده باش، مشق، اوتلا دولو اولان اوردو قرارگاه‌لاری‌نین ، تمیز قفسه‌لرینده قالیردی، تا نهایت سپراسی چاتیردی، بیر أل اوزانیب اونلاری گؤتوروردو و مین‌لرجه آغاج او یان‌لیق، دنیز، اوقیانوس، بندر، دمیر یولو، هاوا لیمانی، جاده یولویلا، کیچیک چوخ دانیشان، نیازی اولان و دولانان بیر ساتیجیا تبریزده یوللانیردی. و سونرا حسین تنظیفی، شالوارین آغی نین گئن‌لیغی و کوتون بؤیوک إیولارینا إعتینا إتمه‌دن، اونلاری آلیب گتیریب، گئییردی و

قرارلی‌یدی، پالتارلارین باشینا گلن بو قدر بیرئی، سیاسی، تاریخی حادیثه‌لردن سؤنرا، او و یالنیز او،اؤنلارین سؤن کؤهنه‌لدن، داغیلدان و محو إدمنی اؤلسون.
اؤتوز ایکینجی، ایلیندن سؤنرا دا، آمریکانین حربی مستشارلاری تبریزده‌یدیلر. آنجاق او ایلدن سؤنرا، شهرین گؤنده‌لیک و ایچسل ترکیبی‌نین بیر بؤلؤمؤنتو اؤنلار دؤزلتمیش‌دیلر. حسین تنظیفی اؤلان نسل، ایلک باشدا، بو شیک، نیسبتن آرامیش‌لی، دؤداقدا گؤلؤش و ألده شاللاق اؤلان حربیچی‌لرین، وار اؤلماق‌لاری‌نین آنلامین، بیلمیردی. ایل‌لر گئچمه‌لی ایدی تا کی، گیزلی بیر قاؤلار مین کله‌فی، گؤز اؤن‌لرینده آچیلسین. مکتب‌لرین اؤرگتمه‌نین "مصدقی" پالتارلاری‌نین، رنگ روف‌لاری گئتمه‌میشدن اؤنجه، أگین‌لریندن چیخادیلیردی. باخمایاراق شهرین آدام‌لاری بو تازا گلن چوخ گؤرؤلن و تانینان‌لارین قارشی‌سیندا، اوست - اوسته اوتانیردیلار، آنجاق شهرین عالی مقام‌لاری‌نین ، اوزل‌لیکده والی‌لیک، حربی و شهربانی‌نین، خانیم‌لاری و قیزلاری بعضن پرده آرخاسیندا آمریکالی افسرلرله، خلوته گیریردیلر. بیر ایل مؤددتینده اوزاق بیر رایونا یؤللانیلان، مین‌باشی‌لار، بئکار و یالقیزلیقدان إله گئچیرمه‌لی‌دیلر کی، چوخ دا تنهالیق حیس‌لری اؤلماسین. اؤز عایله‌لری نه‌دن داها راحات،شهرین بؤیؤک مقامات‌لاری‌نین عایله‌لری‌له دانیشیردیلار. بو مقام‌لارین چوخو فارس‌یدیلار. شهرین أهلینه، آمریکالی مستشارلارجا دا اؤلمازسا، آنجاق بیر خاریجه‌لی، کیمی اؤزگه‌یدیلر. اینگیلیسجه‌نی، تؤرکجه‌دن یاخشی بیلیردیلر، باخمایاراق اونلارین اینگیلیسجه‌سی، تؤرک‌لرین فارسجا دانیشماق‌لاری کیمی گؤلمه‌لیدی، آنجاق اینگیلیسجه خاریجی دیل سایبلیردی. تؤرکؤ ده، هم خاریجی خاریجه‌لرین، و هم ده داخیلی خاریجه‌لرین نظرینه، خاریجی دیل ده دَگیل، دیل دگیل‌دیر بئله. بئله‌لیک‌له ایکی یابانجی، لاپ یابانجی شهرده، تانیش چیخیردیلار و ایکی طرفینده یاشاییش‌لاری، اؤز چتین‌لیک و کدرینی ایتیریر.
حسین تنظیفی‌نین دالی‌سیجا گلن، او اؤزل گؤنده، آتاسی إوده دَگیلدی. آناسی قالخدی، آغلایا‌یب، تئزاؤغلونو قارغیش إتدی. سؤنرا مأمورا اؤزؤن چئویریب دئدی:
"آغا آپارمایین بیر ایش گؤرمؤیوب، تکجه کیتاب اؤخویوب. باخین باشین قیرخیب نه گؤنه سالیب. بیر آز سفئهدی. اؤغلومدو بیلیرم دای. !"
آنجاق مأمورلارین باشچی‌سی حسینین آناسینا، قولاق بؤشلو دَگیلدی. حسینه دئدی:
"دور گئدک جناب مین‌باشی ساویزی سنی ایسته‌یير، دور آیاغا."
حسینین آناسی أل گؤتورن دَگیلدی:
"آخی نییه آپاریرسینیز؟ اینانین همشه إوده اولار، اوتوروب کیتاب اوخویار. اینگیلیسی کیتاب اوخویار، شئعر اوخویار. تارتان پارتان دئییر اینانین .! باشلادی آغلاماغا. حسین دئدی:"
"آنا بیر شئی یوخ. بونلار دئولت مأمورودولار منیم دالیمجا گلیبلر. نه مانئعی وار؟"
مأمورلارین باشچی‌سی دئدی:" دؤش یولا، گئدک."
حسین یولا دؤشدوگونده، آناسی قاچیب بیر قرآن گتیردی. قاچدی مأمورلار و حسینین دالی‌سیجا، یولو کسدی:
" گرک قرآنین آلتیندان گئچه‌سینیز. سؤتومؤ حلال إتمه‌رم قرآن آلتیندا گئچمه‌سن."

"آنا من مکه سفرینه گئتمیرم کی، اوْلماسا ایندی بیر چاووش دا چاغیرماق ایستهییرسن؟"من گئدیرم، قایبدام."
"باشین أگی. آهان آهان، ایندی قایبت تازادان قرآن آلتیندان گئچ. اوْچ دفعه گئچمهلیسن."
حسین بو ایشلری گؤروْب یوْلا دوْشدوْ . آناسی کوْچه باشیناجان گلدی. آغلاییب و مأمورلارین اوْرتاسیندان یئریین اوْغلونو قونشولارا نیشان وئریردی. قونشولار جریاندان خبرلری یوْخودو، دوْشوْنوْردوْلر گرچکدن حسین بؤیوْک بیر موْصیبته اوْغرانیب. حسینین آناسیلا درد بیر، اوْرَک بیر اوْلماق یئرینه، سوْووشوب گئدیردیلر.
مینباشی ساویزینین آدملاری، یوموروق -تپیک قومباچایلا، حسین تنظیفینی، ایکینجی سوتونون اوْتاغینا سالان زامان، حسینین کی، حسینه، دگمیشدی. مینباشی اوْستوْلوْنوْن آرخاسیندان عجلهیله قالخیب گلیب حسینله دوْش دوْشه دوردو. حسین قوربانلیق قویون کیمی، باشین آشاغا سالمیشدی. آنجاق باشین آشاغایا سالمامیش آن،مینباشینین، أتلی، بؤیوْک، دلیک -دلیک اوْزوْنو گؤروْب، آنلادی بئله کابوسلار اوْ زامان اینسانا گلر کی، گئچرجی دلی اوْلا و یا دا بیر دست قارین- کله پاچا سارپمساقلا یئییب باشین قویا یاتا!. یوْخسا آیبقلیقدا، نوْرمال حالدا بئلهنچی کابوسلار اینسانی یاخالاماز.
"آدین نهدیر؟"
"حسین"
"سوی آدین؟"
"تنظیفی."
"نه"
"تنظیفی"
"نییه اؤزوْوْ بو گوْنه سالمیسان؟"
"نه گوْنه"
حسین بیلیردی مینباشینین ایشارهسی اونون باشیدیر. بو ایشارهنی نامردلیک بیلیردی و اوْنا گوْره خاص بیر حیا آنجاق یارامازلیقلا، سوْرموشدو"نه گوْنه"
"کیم باشیوی تکدن قیرخیب؟"
"اؤزوْم"
"نییه؟"
"چوْن باشیمین توْکلری توْکوْلوْردوْ."
مینباشی قاها- قاق گوْلدوْ سانکی عؤمروْنده گوْرمهمیشدی بیری باشین تکده قیرخا.حسین مینباشیا جریانی ایضاح إتدی:
"باشیمی هر گوْن تیغهیله قیرخیرام. یومورتانین ساریسین باشیما توْکوْرم. گئدیب گوْن قاباغیندا اوْتورورام. سوْنرا باشیمی یویوب وهر ایکی ساعاتدان بیر، بوْرئسلهییرم، إله اوْلور گؤزلریم سولانیر، سونکو گوْن یئنه تیغهیله قیرخیرام."
"میه سوْنکو گوْن چیخیر؟"
"یوْخ"
"نهدن یئنه تیغهیله ووروسان؟"

"چېخسېن دئيه. او قدر ووروړام کی سونکی گؤن چېخسېن."
باشېن يئنه آشاغا سالدي. مينباشي دئدی:
"منيم حالېمي سوړ"
حسين دئدی"بله" ؟دۆشۆندو مينباشي اونون اۆزۆندن ده سفئهدی."
مينباشيېنېن سسی يئنه قولاغېنا دَگَدی:
"منيم حالېمي سوړ"حسين، باشېني قاوزادي و مينباشيېنين دليک -دليک اۆزۆنده، بۆغولان گؤزلرينه زيللهنيب سوړدو:
"حالوز نئجه دی جناب مينباشي"
"سرهنگ قېشقېردي تۆرکجه يوخ إششک، اينگيليسجه."
حسين يوخودا دانېشان، آنجاق بير دۆز و دقيق جۆمله دئين آدامlار تک دئدی: haw are" you colonel"
مينباشي بير سؤز دئمهدی، قايېتدي گئتدي اۆستۆلۆنۆن دالېسېندا صندلده اۆتوردو.
حسينين آرخاسېندان بيری گۆجلۆ سسله اينگيليسجه دئدی:
"ياخشېدي، چۆخ ياخشېدي"
حسين سسه ساري قايېتدي، اۆتاغېن بير گوشهسينده اۆنيفورم گئين بير آمريکالېني گؤردۆ کی اونا گۆلۆمسهيير. شاشدي نهدن اۆنجهدن بو بۆيۆکلۆکده آدام ديقتينده، اۆلمايېب.اۆتاقدا اۆلان تکجه مۆبلدا، آمريکالي ضابيط اۆتورموشدو. قېچلاري إله اۆزونودور کی، ديزلری چنهسينه چاتېردي. حسين آمريکالېيا گۆلۆمسهدی. سانکي اۆتاقداکي اۆنlا قارشېلاشان ايکی غولدان، خۆش ايلگی قرآن و گۆزهلی سئچميشدی. آمريکالي دوردو. او گۆنهجن گؤردۆگۆ أن اوزون آدامېدي. حسينله أل وئردی. بودا ايلک، آمريکالي ألی ايدی اونا اوزانان. سۆنرا آمريکالي اينگليسجه ايکی باشقا جۆمله ده دئدی و حسين بيله- بيلمهيه جاواب وئردی. مينباشي اۆستۆلۆن دالېندان آمريکالېدان اينگليسجه سوړدو:
"نئجه ديرسن؟"
آمريکالي حسينين هيکلين مۆشتری گؤزۆيله سئزدی. سانکي قول؛ قۆيون يا آت آلېر. حسين حيس إتدی باشي اۆستدن آمريکالي و مينباشيېنېن آراسېندا اۆنسوز، بير آلېش وئريشلر اۆلور.
آمريکالي مينباشېيا جاواب وئردی:
"پيس دَگَيل. پيس دَگَيل. أصلن پيس دَگَيل."
مينباشي دوروب آمريکالېيا ساري گليب اۆنlا أل وئردی:
"سيزينکی‌ديرـ آپارېن."
حسين تۆرکجه مينباشېيا دئدی:"جناب مينباشي، نه، نمهنه اۆنونکودور؟ نمهنهنی آپارسېنلار. منی هارا آپارېرلار؟"
"اۆغلان خئيردير، گلهجهگين گارانتي اۆلدو".
"ياني نمهنه؟ ميه نهچی اۆلدوم کی گلهجهگيم گارانتي اۆلا بيلسين؟"
" نه ده يئرسيز سۆزولار إديرسن؟ سن اۆلدون ايراندا آمريکانېن حربی مستشارلاريېنېن چئويرمهنی. إله بوردا تبريز شۆعبهسينده. آنلادېنمي؟ ياخشي گليری ده واردېر. "

"آما من چئویرمن اوڵماق قصدیم یوخدور. من درس اوخوماق ایستەییرم."
"اوخویارسان."
"نەجۆر."
"گئت اوغلان ترس سۆرولار سۆرما. چوخلاری إله بو تبریزده سنین ایشیوین حسرتین چکیرلر."
"گئتمەسمسه نەجۆر؟."
مین‌باشی إله غئیظله حسینه باخدی کی حسین دۆشۆندۆ سۆزۆن قایتارسین. مین‌باشی دئدی:
"إله یئره یۆڵلارام عرب نئی آتا. (ایتین قودوران یئرینه.)
"آخی میه زۆزردو جناب مین‌باشی. من چئویرمن اوڵماق ایستەمیرم. "
"سن غلط إدیرسن، ایستەمیرسن. هر ایکی اوچ نفر آمریکالیپا بیر چئویرمن لازیمدیر. أللی- آلتمیش نفردیلر. دۆشۆنۆرسن شهرده دوغرو دۆزگۆن چئویرمن اوڵسایدی، سنین تک بیر دلینی سئچردیکمی؟ او باشین‌لا هامی‌نین آبری‌سین آپارپرسان."
"من بو باشی خالقین تاماشاسی اوچۆن دۆزلتمەمیشم کی. کئچل اوڵماق ایستەمیرم.. سۆنرا یالوارما لحنی‌له دئدی:
"جناب مین‌باشی اینانین من بونلارین چئویرمن دردلرینه دگمەرم."
"دگرسن، چوخ دا یاخشی دگرسن."
آمریکالی دئدی:" گئد."
آمریکالی قاباقدا حسینده اونون آرخاسیجا إشیگه چیخدیلار. تبریزین اوردو سئتادی‌نین قرارگاهی‌نین أطرافینی سولامیشدیلار. آنجاق سو بوخار اوڵوردو. اوزان بویاندا، عسگرلر، مأذون‌لار و ضابیطلر گئت -گل إدیردیلر. عسگرلرین مزەسیز أحوالاتی تک. قیشلانین إشیگینده ۴۰ -۵۰ نفر، کندلی‌لردن دورموشدولار و هرەسی‌نین أللینده بیر پاکئت وارپدی. جسارتلی اوڵان‌لار، گئت -گلده اوڵان ضابیطلره ساری أل‌لرین اوزالدیردیلار. کندلی‌لرین بیری‌نین سسینی آمریکا جیپینه میننده، إشیتدی:"آقا ایکی آی اؤنجه، رسۆلو عسگر آپارپیلار و اوندان خبر یوخدو. بیلمیرم دیری‌دیر یوخسا اؤلۆ."
موخاطب کی بیر یۆزباشی‌دیر. یۆلونو چکیب گئتدی. حسین آمریکالی‌نین یانیندا جیپده اوتوردو. جیپین قاپی‌سین باغلاییب بیر باشا سۆردۆلر گۆنئیه طرف، مئیدانی فیرلانیب ، شولوغ اوڵان پهلوی خیابانیندا حرکت‌لرین داوام إتدیلر، چۆندۆلر سۆل أللده بیر خیابانا، درحال، بیر یئره گیردیلر کی إشیکدن کاروانسرا شکلینده ایدی. آنجاق ایچەریدن کاراژ و تعمیرگاها بنزەییردی. ماشیندان إندیلر، پیللەلردن قالخیب گیردیلر اوتاق‌لارین بیرینه. آمریکالی حسینی او بیری‌لره تانیتدی. حسین اوڵدو تبریزده،آمریکالی مستشارلارین چئویرمەنی. وظیفەسی،تبریزده آمریکالی أفسر و مأذون‌لارلا ایرانی أمکداش‌لارین گۆرۆش‌لرینده شفاهی ترجۆمه ایدی. همی ده تدریس‌لری‌نین ترجۆمەلری ، ایدارەده اوڵاندا مکتوب‌لاری، آیین نامەلری و بعضن سیلاح‌لاری، تیکانلی مفتیل‌لری و پارتیزان لارین علئیهینه اوڵان کیتاب‌لاری ترجۆمه إدیردی. آنجاق هر شئیدن اوستون سفرلریدی. آمریکالی‌لارلا آذربایجانین بو شهریندن، رایۆندان و قصبەسیندن او بیرینه گئدیب و

موختليف اوردو آدام‌لارپنا ، صېفېر سربآز دان توت، تيمسارلاراجان، آمريكالي‌لارپن سۇزلرين ترجۇمه إديردى. بو سفرلرين بيرينده مين‌باشي جزايرى‌يله تانېش اولدو.
ايلک گۇرۇشده،چئويرمن دۇشۇندۇ مين‌باشي نۇرمال دېگيل. سۇنرا گۇلمه‌لى و غريب بير فيکير ذئهنينه گلدى: بلکه سرهنگ "هئموسکشوال‌دېر" اوتانېر آشکارا نيتين اورتايا قۇيسون. مين‌باشي أليني قالېن ساققالپنا چکيب، بارماغېن قۇيوردو يئکه خالي‌نېن اۆستۇنه، خالي قاشېردي، سۇنرا درين گۇزلرى‌نين ايکى باجاسېندان حسينين گۇزلۇگۇن، گۇزلرينه زيلله‌نيردى، أليني سالېردي يئره. دئييردى:
"آغاى تنظيفى سيزدن چۇخ تشکر إديرم کى،آمريكالي آغالارېن فرمايېش‌لرين بيزلره ترجۇمه إديرسينيز. چۇخ تشکۇر إديريک."
"ايختيارېز وار جناب مين‌باشي، منيم بورجومدو آمريكالي‌لارېن سۇزلرين سيزه ترجۇمه إدەم و سيزين سۇزلرينيزى اونلارا. منيم ترجۇمه‌مدن سيزين خۇشونوز گلمه‌سى منه بۇيۇک لۇطفۇدۇر."
مين‌باشي جزايرى دئييردى "آنجاق سيز چۇخ ياخشي ترجۇمه إديرسينيز."
حسين بيلميردى نه دئسين، آنجاق اۆز آيېق‌لېغېنا خيانت إتمه‌سين دئيه، ايسته‌ميردى بو سۇزلردن راحات گئچسين. سونوندا مين‌باشي، يا هئموسئکشوال‌يدي يا دگيلدى، يۇخسا نه‌دنى يۇخدو چئويرمَنه آرتېق لۇطف إده. مين‌باشي‌نېن نيتى معلوم اولمادان، حسين بئله سۇنوچا چاتدي کى، ذاتن مين‌باشي تشريفات آدامي‌دېر.
سۇنرالار آنلادى" هئموسئکشوال" دئدى-قۇدوسو، مين‌باشي جزايرى‌يه ياپېشماز. مين باشي موختليف گوماشته‌لر دگيشميش‌دير، بير ضابيط هئموسئکشوال اولسايدي، دئدى-قۇدو گوماشته‌لرين آغزي‌يلا قرارگاهدا دۇلانارديي. آنجاق اۆن‌لا ايلگيلى باشقا دئدى-قۇدولار وارېدي کى چئويرمه‌نين گۇزۇنده اوندان، ايلگينج بير اينسان دۇزلديردى. ايل‌لر اۆنجه مين‌باشي بير خانېملا إولنميشدى. خانېمي چۇخ گۇزل‌يميش. أردبيلين کيچک موحيطينده خانېم چۇخ تئز گۇزه چارپان اولموشدو. شهرين تامام ايدارى لشگرى، مقاماتي خانېمېن گۇزل‌ليگيندن دانېشېردېلار. نهايت شهرين ايتجه وارې اولان والى‌سى، مين‌باشي‌نېن خانېمېن أليندن چېخارتمېش‌دېر. تهرانا دۇنن زاماندا مين‌باشي‌نېن خانېمېن گۇتۇروب اۆزۇيله آپارمېش‌دېر. مين‌باشي يئريندن ترپنمه‌گه حاضېر اولمامېشدي. دئميشدى:گئديب کى گئديب. جهنمه.! قۇى گئتسين گۇزۇمدن ايتيلسين! بير دفعه گئدن همشه‌ليک گئتمه‌لى‌دير."
دئيه‌سن اوردو ايسته‌ميشدى مين‌باشېنې آيرې يئره اينتيقال وئرسين، باهانه گتيريب، پول خرجله‌يېب ريشوه و قۇناق‌لېق وئرميشدى. سونوندا داها من اۆلۇم سن آللاەېلا، کارگزينى‌نين بۇينونا قۇيموشدو اوندان أل چکسين. آيرې يئره اينتيقال تاپماق کنسئل اولموشدو. مين‌باشي‌نېن اۆو ياشايېشي أردبيلده، يۇلوندايدي. آستارالي بير گوماشته‌يله ياشايېردى. اۇينده کفترى وارېدي، همى ده پيشيک، قنارى، و بير جۇت عئشق قوشو. معلوم دَگيلدى هئچ، اونلارې هاردان أله گئچيرتميشدى. تيرياک ده چکيردى. اۆزۇ گۇرسه‌تيردى کى، أيلنمه اۆچۇن تيرياک چکمير. گۇزلرى‌نين آلتېندان قاوزانان دامارلار،ساري و قارا درى‌نين آلتېندان گۇگه چالېردي. مين‌باشي فارسجاني غليظ، تۇرکۇ

لهجه‌سی‌له دانیشپردی. اینگیلیسجه‌نی بیلمیردی. عمله ده گؤرسه‌یردی آمریکالي جاماعاتینداں دا اوّرەگی خوش دَگیل. یوّزباشي "چارلز کیرازلي" دئینده کی: صاباح یئنی‌دن سرریشته‌دارپیا باش چکه‌جه‌یک، مین‌باشي مپزیلدانپر:" قوللوقدا اوّلاجاغام." بو سؤزو إله دئییردی سانکي ایسته‌ییر دئسین:"ایتیل گؤزوّمدن! سرریشته‌داری‌نپن سن‌له نه ایلگی‌سی وار!"آما إده بیلمیردی. اؤزوّن ایستیثمار اوّلونموش گؤرؤردوّ. معلومودو بو آدامپن عوّصیان دوّشوّنجه‌سی ده اوّلسایدي بئله، أیلیندن بیر ایش گلمزدی. جوّره- موّره هئیکلی، بالاجا گؤزلری، دووارپن دیبینه گئتمیش، ایکی پاسلانمپش مپخ تک‌یدي، و بورنونو بوّتونلوّک‌له ایشغال إدن اوّ بؤیوّک خال، اوّنا عوّصیان ایذنی وئرمیردی. دئوریم، عوّصیان شورشده بوّی بوخون ایستر. تیریاک ایچه‌ریدن مین‌باشي جزایری‌نین وجودونا دپرناق سالیب و گوّنوّ گوّندن بوّزوّشدوّروّب و قوّجالدپردي. بعضن مین‌باشي هفته لرله اونودوردو ساققالپن قپرخسپن. یوّزباشي کیرازلي مین‌باشي و چئویرمن‌له خلوت إدیردی: "حسین مین‌باشپیا دئنن اوّ ساققالپن قپرخمازسا، جاوان ضابیطلر، اوّن‌باشي‌لار و عسگرلر ده ساققال‌لارپن قپرخمازلار."
مین‌باشي یاواشجا دئییردی:" جناب یوّزباشي کیرازلي‌یا بویرون، منیم بوگوّن ایشیم وارپدي ساققالپمي قپرخمادپم، صاباح کسین قپرخارام."
"یوّزباشي کیرازلي دئییردی" آنجاق بو ساققال بیر گوّنوّن ساققالي دَگیل. مین‌باشي ایکی اوّچ هفته‌دی ساققالپنا أل وورمایپب."
چئویرمن یوّزباشي‌نپن سؤزلرین ترجوّمه إدیردی. مین‌باشي دا دئییردی:" صاباح کسین ووارارام. "
یوّزباشي کیرازلي مین‌باشي‌نپن سؤزلرین إشیدندن سونرا ایستئهزایلا، آمریکا لهجه‌سی‌له دئییردی:"اینشاللاه"سونرا گئدیردی ایشی‌نین دالي‌سپجا. مین‌باشي جزایری‌ده ساققالپن قپرخماغي اونودوردو یئنه!
چئویرمن دوّشوّنوّردوّ یوّزباشي کیرازلي، سحرلر ساققالپن قپرخاندا مین‌باشي‌نپن قالپن و آغ قارا ساققالپني دوّشوّنوب، تیغه‌نی مؤحکم اوّزوّنه چکیب و یاناغپن، اووت‌لارپن و آغ قارا چنه‌سی‌نین آلتپندا تکدن قپرخپر. بلکه إله سحرچاغي دا پپشیک، کفتر، قناری و عاشیق قوش‌لارپن حیصارپندا، آینانپن قاباغپندا دوروب یوّزباشي کیرازلی‌نپن قپرمپزي اوّز، ماوی گؤزلر و اوزون و نظملی کیرپیک‌لرینی دوّشوّنوب، تسلیم و گوّون حالتپنده ساققالپن قپرخماقدان واز گئچپردی. بلکه ده مین‌باشي دوّشوّنوّردوّ، اوّن‌لا آمریکالي یوّزباشي‌نپن آراسپندا گرک فرق اوّلا. دوّزدوّ آمریکالي‌لار ایراني ایشغال إتمه‌میش‌دیلر، آنجاق آمریکالي‌لار، باشقا دئولت‌لرین ایشغالي حیسی اوّلمادان، یاشایا بیلمزدیلر. دئمه مین باشي بیلمه‌دن بو سوزرونو آنلامپش‌دپر و بونا گؤره ده ایسته‌ییردی اؤز موخالیفتین یوّزباشي‌نپن بو ایشغال حیسینه قارشي، آشکار إتسین. سونرالار چئویرمن إشیتدی، مین باشي مردادپن بیرمی‌سککیزیندن اوّنجه، ساققالپن ووارمپش و یالنپز گئچن نئچه ایل‌لرده ساققال قپرخما عادتی باشپندان دوّشموّشدوّر. مین‌باشي، ایشغال، ایستئعمار، ایستیثمار، کودئتا و اوّستوّن نیژادپن حوضورونون اینتیقامپن، نئچه گوّنلوّک ساققالپندان آلپردي، و آمریکالي یوّزباشي دئیه‌سن بو قضیه‌دن کامیل خبری وارپدي. یوّزباشي‌نپن اوّزوّ

آمريكانېن آغ قېرمېزېلي تمدۇنۇن كۇلئكسيونيدور. جاذيېەلى و يئنى تراش اۇلموش اۇزۇ، تام ويتامينلرله سانكي دري‌سى‌نين حۇجره و چۇپورلارېندان دېشارېيا سېزېب مين باشي و أردېيل خالقېني اۇزۇنه چكيردى. سانكي سحر تئزدن چاووش‌لارېندان ايستەميشدى، اۇزۇندن نئچه مؤحكم سيلله ووراللار! تا او خالقي ياخشي حيرص‌لندېره بيلسين. يۇزباشي‌نېن شاللاقي دا، أردېيل خالقېني تنبيح إلەمەگه بير آراجيدى. يۇزباشي كۇچه، بازار، مئيدانچا و قرارگاهدان گئچنده، شاللاغېني إله توللاييردي،سانكي دۇشمن قۇشونون كامانداسي، قېورېلماسي ايلان تک يۇزباشي‌نېن شالوارې‌نېن پاچاسېندان باش قالدېرېب، أگر يۇزباشي اۇنو شاللاق‌لا وورمازسا،آمريكانېن ديفاع باشباخان‌لېغېندا ولوله دۇشەجک.

بوندان بئله، يۇزباشي كيرازلي‌نېن اۇزۇ، اۇنجەلر مين‌باشېيا تحمۇل إلەمەلى ايدى. حسين بيليردى مين‌باشي‌نېن چيركين، تۇكلۇ بيقواره، اۇزۇ ده يۇزباشي كيرازلي‌يا تحمۇل إلەمه لى‌دير. چئويرمن بو زامان‌لار بو ايكى‌سى‌له ايلگيلى، موختليف رؤيالار تجسۇم إديردى. بعضن گۇررردى بو ايكى كينلى، باريشېبلار. يۇزباشي آلقېشلي باخېش‌لا مين‌باشېيا باخېردي، أللينى ياواش ياواش مين‌باشي‌نېن ساققالى و اۇزۇنه چكيب دئييردى:

"نه گۇزلدى. نه يوموشاقدې. أصلن نۇرمال بير ساققال تک، گۇبود دگيل. يالنېز آدامېن أللين قېدېقلايېر. كئشكه تامام مين‌باشي‌لار سنين دورومونداا اۇلاردېلار. آمريكا نظمى نئجه ده، آخماقلي‌دېر. من سنين كيمى آدام‌لاردان، چوخ خوشوم گلير . "

قارشېدا مين‌باشي، غريبه بير عاطيفى حال‌لار تاپېردي. گرچک بير عاريف و گرچک بير دلى آراسېندا آداما چئوريليردى. گۇردۇگۇ ايش‌لرين هئچ بيرى يالنېز بير ساده و گۇرۇنتولۇ آنلامي يۇخودور. بلكه هر شئى، مۇركب درين و بعضى شئى‌لر گرچک آنلامدا، تاپماجايدي. مين‌باشي پالچېقلي پۇتون‌لاري‌نېن بورون‌لاري اۇسته دوروب، قۇلون قۇزويوب يۇزباشي‌نېن اۇزۇن آشاغا چكيب اۇزۇنۇ مين‌باشي‌نېن اۇزۇنه توتوردو. مين باشي اۇزل تشريفات، علاقه و حۇرمت‌له، يۇزباشي‌نېن ايلک، آنلېن سۇنرا ايكى آغ و صاف ياناغېندان اۇپۇب دئييردى:

زحمت چكيب عزيز مهربان يۇزباشي كيرازلى، بنده‌نين إوينه تشريف گتيرين! منيم عئشق قوش‌لارېمي گۇرۇن. ايندېيەجن عئشق قوشو گۇرمۇسۇنۇزمۇ؟ بيليرم سيز يالقېزسېنېز. عايله‌دن، وطندن، تانېش قۇهوم‌لاردان اوزاقسېنېز. بوردا سيزه بد گئچير. أردېيلين بير آمريكالي بشرييّت خاديمينه، قوللوق إتمەگه وسيله‌سى يۇخدو. بورا چارەسيز خالقېلا بيرليكده گئرى قالمېش شهردى، آنجاق اينانېن صاف، صاديق اينسان‌لاردېرلار و سيزى ده، سئويرلر و شاللاقېزدان دا حساب آپارېرلار. آنجاق اۇنلارا چۇخ چتين توتمايېن. سۇز ده، وئرين اۇزۇنۇزۇ بو قدر آغ قېرمېزي إتمەيين."

يۇزباشي مين‌باشي‌نېن دعوتينى قبول إديب، مين‌باشي‌نېن إوينه گلدى، عئشقه پوش آلاچېغېن آلتېندان گئچير، أللين اوزالدېب آسلاق اۇزۇم‌لرده نئچه گيله دريب آغزېنا قۇيوردو خۇش شيرين سس‌له اۇزۇم‌لرى ديش‌لرى‌نين آراسېندا سېخېردي، هشتيدن، إوه گئچنده قۇرويوردو، باشي قنارى‌لرين گۇگدن آسېلمېش قفس‌لرينه دگمەسين. سۇنرا عئشق قوش‌لاري‌نېن سئحيرلى حركت‌لرينه أسير اۇلوردو. مين‌باشي‌نېن گوماشتەسى منقل

وافورو حاضیرلایپردی. یۆزباشی بیر موخددەیه دایانیب بۆرکۆنو باشیندان چیخاردیب، دۆشەگین یانینا قۆیوردو، آچیق قیزیل رنگده ساچلارینی، جیبیندن چیخاردان داراق‌لا، دارایپردی. سۆنرا مین‌باشی تیریاک چکمک آدامین یۆزباشییا اۆرگەدیردی. تیریاکین تۆستۆسۆ یۆزباشی‌نین جیگرلرینی آلیب، تیریاکین ایستی عطری فضانی دۆلدوراندا، مین باشی پیشیگینی یۆزباشییا گۆرستدی.

"اۆچ ایلدی گیریفتار اۆلوب، تیریاکه گیریفتاردی. یاشیل گۆزلرینه باخین، بوگۆزل‌لیکده پیشیک گۆرمۆشدۆنۆزمۆ؟ گئجه گۆندۆز قناری‌لاری دۆشۆنۆر. قناری‌لره عاشیقدی. تیریاک چکنده قناری‌لرین حسرتینده اۆلور. قناری‌لر اۆسته قفسده‌دیلر توتوب یئیه بیلمیر. بیر آز منه بنزه‌ییر. دَگیل‌می؟"

یۆزباشی سۆروشوردو:

" نییه سیزه بنزه‌ییر؟ بو پیشیکدی". سیز مین‌باشیسینیز. و منیم یاخشی یۆل‌داشیم." مین باشی‌نین یاشایپشی‌نین تعریفله‌مه‌سینه یاندیرپجی مئیل تاپیردی. ساققال تارتیشماسی تام اونودولوردو. مین‌باشی آل آتیردی جیبیندن چانتاسین چیخاردیب ردیف‌لرین بیریندن، بیر قادین شکیلی چیخاردیب یۆزباشییا وئریردی. یۆزباشی سۆروشدوغوندا کی:" "آللاهیم إی عیسا مسیح، بو قادین، بو گۆزل‌لیکده قادین هاردادی؟"

مین‌باشی خانیمی‌سی‌نین ، گئچمیش والی‌سی‌له قاچماغین تعریفله‌ییردی، دووارین اۆ آلینده موخدده قاباغیندا دۆشکجه‌نین اۆستۆنده اوزانیب، یۆزباشییا دا دئییردی، گوماشته شامی تدارۆک گۆرەنه‌جن،اۆ بیری دۆشکچه‌ده اوزانیب دینجلسین. قراریدی حوضون یانیندا قرقاوول کابابی یئسینلر. ایکیندی چاغی تیریاکدن سۆنرا، بیر آز ایستیراحت، سۆنرا قرقاوول کابابی چۆخ یاپیشار.

حسین بیلیردی بو ایکی کینه‌لی‌نین ایختیلافی هله، شفاهی نیفرتدن اۆیانا گئچمه‌ییب‌دیر. ایرانلی مین‌باشی، باشینی آگیب، بۆینون قاباغا گتیریردی، اۆراجان کی آز قالیردی باشی، دَگسین آمریکالی‌نین دیزینه، سۆنرا بۆینو، گۆزلۆردۆ. بو قدر گۆزله‌ین بۆیون، نازلامانی گۆزله‌ین قالاسی دَگیلدی. آمریکالی یۆزباشی، آلینی قالدیرپب مۆحکم مین‌باشی‌نین باشیندان ووروب، سۆنرا نئچه مۆحکم شاپالاق دا پئیسریندن چکیب بوراخیب گئدیردی. آنجاق بو ایش عمله یارانمیردی. یۆزباشی‌نین سیلله‌لری‌نین سسی حسینین ذئهنینده شکیلی قالیردی. ایش شفاهی و ذهنی‌دیر. آنجاق بوندا شۆبهه یۆخودو کی، بو ایش گئجه گۆندۆز آمریکالی یۆزباشی و ایرانلی مین‌باشی‌نین آراسیندا باش توتماقدادیر. آنجاق بیر فۆرمول تک آمریکالی یۆزباشی، اۆزۆنو مین‌باشیندان اۆستۆن بیلیردی و مین‌باشی دا اۆزۆن اۆندان آشاغا. چکی‌نین ایکی گۆزۆیدۆلر. بیرگۆزۆ یئرده اۆ بیری‌سی گۆزگده. بونلارین آراسیندا، قارشی‌لیقلی حاق‌لارینی تانیماغا، مۆحکم بیرمقاویله باغلانمیشدی. بو مقاویله یۆزولمازیدی. مین‌باشی بیلیردی آمریکالی یۆزباشی هئچینه آیاغین آمریکادان دیشاری قۆیمویوب. گلیب غورورلا فئرعون تک حاکمییّت إتسین.

"پیله‌تەنی اۆتلایان زامان، هامینیز اوزاقلاشیب، یئره یاتیب ، ایکی آلینیزله باشینیزی توتاجاقسینیز. یالنیز اۆ زامان آیاغا قالخاجاقسینیز کی کۆرپۆ گۆگه گئدیب و سیز پاتلاما سسینی إشیدیرسینیز، یئردن دورمویاجاقسیز. مۆمکۆندۆر دۆشمن اۆ یاندان سیزی

گؤرۆب سيزه آتش آچسېن. ياواشجا گؤرۆلمه‌ميش باشېنېزي قالدېرب، اوزيان بويانې سئزيب. سينه‌خيز گئدرسيز إله کی باخا بيلديز و أمين اولدونوز کيمسه يۆخدو. بۆيونوزو صافلاييرسېز. همشه قارشي، چئوره و آرخازي قوزومالېسېنېز. بيليرميسيز سيز کيمسينيز؟"
"بلی"
"کيمسينيز؟"
"آمريکانېن قورتولوش اوردوسو جيبهه‌سی."
"آفرين. thats the qood old soldier"
حتمن و بعضن مين‌باشي يۆزباشي‌نېن حاکميّت و غوروروون بيرئيسل و شخصی قۆنويا نيسبت وئريردی. سۆنوندا دۆنيا دا اولان‌لار کيمی، يۆزباشي بير يۆزباشي‌دېر. ياني بۆتۆن يۆزباشي،ايکينجی مين‌باشي،کاميل مين‌باشي‌لار و ژئنرال‌لاردان آشاغا. اوندا اۆزۆندن يوخاريدا اولان‌لارېن هامي‌سېنا عۆصيان حيسی اولماق ، نۆرمال بير شئی‌دير. نهايتده مين‌باشي دا بير مين‌باشېدي. ياني تامام، اون باشي‌لاردان، يۆزباشي‌لاردان، يۆزباشي و ايکينجی مين‌باشي‌لارېندان اۆستۆندۆر .بو باخېشدان ضابيطلرين آمريکالي يا دا ايرانلي اولماغي سۆرونون أصلين، دگيشميردی. أگر يۆزباشي، يوخاري درجه اولان‌لارېن بيرينی مثلن مين‌باشي "جزايری" نی آياق آلتدا سالسايدي، اۆزۆنه توپۆرۆب آزېب داغېتسايدي، شۆبهه‌سيز، بير يۆزباشي عونوانېندا، اؤز طالئعينه، بو قدر تيمسار، ايکينجی مين‌باشي، کاميل مين‌باشي و تيمسار دان، غلبه إدردی.
مۆترجيمين ايشی بو اولموشدو، داواملي يۆزباشي‌نېن ذئهنيندن مين‌باشي‌نېن ذئهنينه سفرده اولسون. ذئهنينده ايکی ضابيطی، ايکی جنگی خۆروز کيمی موباريزه‌يه دعوت إديردی. اونلار بير بيری‌لرين جانېنا دۆشنده، تاماشايا دورودو. بيلمک ايسته‌ييردی هانسي‌سي‌نېن ککيلی تئز قۆپاجاق. ديمديک‌لرين بير بيری‌لری‌نين بۆغازلارېنا ، گؤزلری‌نين يانېنا، دۆم دۆز ککيل‌لری‌نين ريشه‌سينه سۆخوب، سۆنرا أل به ياخا اولوردولار. اۆسته آتېلېب يئره دۆشۆب بير بيری‌لری‌نين اۆستۆنده دېغېرلانېردېلار. بيرحالدا کی بونون ککيلی‌نين بير بۆلۆمۆ اونون ديمديگينده، و بو بيری‌سی‌نين بير تيکه آتی، دری‌سی، له‌له‌گی، بيرينجی نين ديمديگينه ياپېشېب‌دېر. بير قېسا ايستيراحتدن سۆنرا، بيربيری‌لرينه هوجوم إتسينلر دئيه آيرېلېردېلار. بو قانلي ساواشدا چئويرمه‌نين ذئهنی، بير کۆلئکسيۆن، تاريخدن، سۆسيال داوا دۆگۆشدن، نژادی- قومی طبقاتی- ايختيلاف‌لاردان، صحنه ده حاضېر اولوردو. ايرانلي مين‌باشي، بير تۆرک‌سۆيلو آذربايجانلي‌يدي. بعضن يۆزباشي، مين‌باشي‌نېن اۆزۆنده دقيق‌لشيب و اونون وجودوندا بير آلچاق قۆم، گؤرۆردۆ. او کيچيک گؤزلر؛ بۆزۆشمۆش اۆز و أيری خالېن دالېندان سانکي کانادالي بير ايسکيمو اۆزۆ، يا باتي آمريکانېن قېرمېزي دری‌لرين اۆزۆ ظاهر اولوب و گئری قالمېش، وحشی‌ليک، چيرکين‌ليک‌يله، باتي آمريکانېن بۆيۆکلۆگۆنۆ، لکه‌لنديريردی. نييه باشقا نژادلار و طبقه لر اولمالي‌يدېلار؟ مين‌باشي‌نېن چۆرۆمۆش ساري اۆزۆ اونا، ياري قارا دريلی ياري "مکزيک" کيشی‌لری، و يا دا،ياري إسپانيالي ياري قېزېل دريلی- اونلار گئنلده نيۆيۆرکون"منهتن" آداسي‌نېن خيابان‌لارېن دا سۆله‌نيب، آج ديلنچی‌ديلر، و

آلپشقانلیق‌لارینداندوزلایی آغ دری‌لری‌نین جیبین کسیرلر- خاطیرلادیردی. بو قاریم قاتیشیق نژادلارین کؤلئکسیؤنو تاریخ‌لرین عذابلی بیرلشمه‌سی، موختلیف نژاد و جغرافیالارین آلنیندا، آغ نژاد، پارلایپر. بیر نژاد کی یؤزباشی‌نین ذئهنینده، قفقاز داغ‌لاری نین آتگیندن یونانا، آلمانا، ایتالیایا، فرانسه‌یه، إنگلستانا و سؤنوندا آمریکایا گئتمیشدی و یوکسه‌لیشی‌نین اوجونو، نهایتده، بیرمینجی یؤز ایلده، ایکینجی دؤنیا ساواشیندا، آمریکادا گؤرؤستمیش‌دیر. بیر دفعه یؤزباشی قیشقیردی:" I am a cacasian. you kniw what that mean?puure silk whait! Tell tha colonel a bout it!. (من قافقازلییام. بیلیرسن بو سؤزؤن معناسی نه‌دیر؟ آغ، باشا باش ایپک،)بونو مین‌باشیا دئنن. (آغ دریلی آمریکالی‌لار اؤز کیملیک‌لرینده اؤزلرینی، قافقازلی تانیتدیرارلار. آغلا بیر آنلامدان‌دیر حقیقتده.)

حسین، یؤزباشی‌نین جؤمله‌لرین مین‌باشیا ترجؤمه إله‌دی. مین‌باشی ایلک مات قالدی، سؤنرا گؤلدی. و دایانمادان چالیشدی گؤلمه‌گینی یؤزباشیدان گیزلتسین. یؤزباشی، مین‌باشی‌نین گؤلمه‌گین گؤرؤب قیشقیردی:

what is he lauhin (نمه‌نییه گؤلؤر؟)

مین‌باشی دئدی"بویوردولار قفقازلی،إله دیر؟"

حسین دئدی"بلی اونلار بویوردولار، قفقازلی."

"اونلار آمریکالی‌دیلار. قفقازلا نه ایلگی‌سی وار؟"

"قفقازلی بیر تئرمین‌دیر، آغ آنلامیندادیر."

"آخی قفقازلا نه علاقه‌سی وار؟ أگر او قفقازلی اوزلسا من ده ایدیعا إده بیله‌رم آمریکالییام."

حسین بو آخیر جؤمله‌لری آمریکالییا ترجؤمه إتدی. آمریکالی قیشقیردی:

"ask him what the ffuck he means by tahat?"(اوندان سوروش بو لاف‌لارین آنلامی نه‌دیر؟)

حسین جؤمله‌نی إحتیراملی ترجؤمه إتدی. مین‌باشی قایپدیپ بؤرکؤن باشیندان گؤتورؤب آلین قوزئیه ساری توتوب دئدی:

"اوزا قفقازدی ۶۰-۷۰ _کیلومئتیر قوزئیه طرف. آرازین اوتای- بوتای خالقی هر ایختیلاف‌لاری دا اوزلسا شؤبهه یوخدو بیر نژاددان‌دیلار بیر دیلده دانیشیرلار. ایندی کیم قفقازلیدی؟"

حسین مین‌باشینی بیر قوزودا بو حدده ایصرارلی و جیددی گؤرمه‌میشدی. سؤزلرین یؤزباشیا ترجؤمه إتدی .یؤزباشی حیرصلندی. بیر شئی‌لر مین‌باشی‌نین بیلیم آزلیغیندان، موختلیف نژادلاردان دئدی، سؤنرا شاللاغینی قالدیرپ چیگینه قویوب، سؤردو:

"Is he qoinq tii shave tomow?(صاباح ساققالین ووراجاق یوخسا یوخ؟")

مین‌باشی داها "شئوین" آنلامین یاخشی بیلیردی و دئیه‌سن تکجه اینگیلیسی کلمه ایدی کی بیلیردی. دئدی:

"بلی، حتمن، حتمن" و بؤرکؤن قوزیدو باشینا حربی سلام وئریب قایپدیپ گئتدی.

یقین ایرانلی مین‌باشی، آمریکا دئموکراسی‌سیندان بیر شئی‌لر اوخوموشدو و کسین آمریکالی‌لارین چوخونون دینی اینام‌لارینداندا بیر شئی‌لر بیلیردی.

مينباشي‌نېن چوخ مؤحكم دينى اينام‌لاري وارېدي. يۆزباشي‌نېن وارلېغېني، آمريكا دئمۆكراسي‌سي‌لا ايلگيلى، نه تک اۆز دۆشۆنجه و تصوۆرلرينه ايخلال‌يدي، همى ده يۆزباشي‌نېن واسيطه‌سى‌له، آمريكالي آللاهي دا، ايلاهى عدالتين پۆزاني گۆرۆردۆ. قېرمېزي قانلي اۆز، قهوه‌اى پارېلداق و ايشېقلي شاللاق، اۆطۆلۆ شالوارکى، مينباشي‌نېن باخېشېندا اۆن‌لا بير جامېشېن باشېن كسمک اۆلار، و آشاغالاري نيسبتن گئن شالواري - يئل اۆ يان بويانا حركت وئريردى- مينباشي جزايرى‌نين نظرينده، دئمۆكراسي‌نېن ضيددى و ايلاهى عدالتين پۆزاني‌دېر. بيلميردى نه‌دن، آنجاق حيس إديردى سروانين ديلى بير گرچک جلاد ديلى ايدى. گۆجلۆ بير ديل‌ديير، گۆبود، غئير اينساني، سرت"ر"لريله و هاوادا داغېلان بير گۆللە سسى تک "س"لرى و"دال"،لارى كى بير كيچيک تۆپ تک يۆزباشي‌نېن آغزېندان آتېلېردي. سرهنگ گۆلمه‌لى يۆلاريلا بو سۆنوچا چاتمېشدي كى، بو ديل غئير اينساني ديلدى. يۆزباشي‌نېن مينباشي دان نيفرتى ده، مينباشي‌نېن اۆندان اۆلان دۆشۆنجه‌سى‌له، قارشي‌لېقلي دنگه‌سى وارېدي. يۆزباشي حيس إديردى، مينباشي مېغمېغادان آرتېق بير شئى دېگېل و او گرک شاللاغېني مينباشي‌نېن سينه‌سينه قۆيوب، اونو دووار اۆسته آزېب داغېدېب، ساققالېن قېشلانېن دووارېندا، داغېدسېن.
ايلک گۆن‌لر، يۆزباشي كيرازلي چئويرمه‌نين يانېندا، مينباشي‌نېن يۆخلوغوندا، همشه مينباشېنى"آناسي..." دئييردى:
"ايلک سيتادا گئده‌ريک، تيمسارلا دانېشېب سۆنرا گوروپانا باش وېرارېق. سۆنرا گرک آناسي... نى گۆرک. چۆن ايسته‌ييرم اۆنا دئيه‌م، نئچه عسگر گۆندرسين آنباري تميزله سين. گئچن دفعه آنبار توز توزپاق ايدى، ننه... باهانا گتيردى."
اوزاقدان مينباشېني گۆرمک همان، شاللاغېني، باشېندا فېرلادېردي و هامي بيليردى مينباشي‌نېن دالېنجا گئدير. چئويرمَنه دئييردى:
" سن آللاه ننه... نين يۆل گئتمه‌سينه باخ. دورماسېنا باخ. بو دفعه ايسته‌ييرم اۆندان سۆروشام سۆنونجو دفعه حاماما نه زامان گئديب‌دير."
چئويرمن دانېشمېردي. يۆزباشي‌نېن جاذيبه‌لى، گۆزل و قېرمېزي اۆزۆ، و اۆنون اۆزۆنه گۆون لحنى، هر تۆرلۆ إعتيراض إتمه‌گى چئويرمندن آلېردي. چئويرمَنه سۆيۆش وئرميردى. حسين بيلمک ايسته‌ييردى اۆنون دالېنجا دا بير سۆزلر دئيير يۆخسا يۆخ؟. آنجاق يۆزباشي‌نېن داورانېشي گيزلى ايدى. پرده آرخاسېندا اۆلان داورانېشي حاقدا، تخمين إتمک اۆلموردو.
حسين مينباشي ساويزى‌نين اۆتاقېندان چېخالي نئچه ايل گئچميشدى. داها ساچ‌لارېن تيغه له‌ميردى. ايلک معاشى‌لا، تازا پالتار، تازا آياق‌قابي و بير ايكى دنه ده كېراوات آلمېشدي. هرگۆن آياق‌قابى‌لارېن واكسلاييردي. گئجه‌لرده شالوارېن، اۆطۆسۆ پۆزولماسېن دئيه دۆشه‌گى‌نين آلتېنا سالېردي. چئويرمه‌نين آمريكالي‌لارېن يانېندا سۆيلمه‌سى، اۆنون آلچاق گۆنۆللۆق، واخت تانېماسي و اينگيليس ديلينى اۆرگنمه‌گه اۆلان، سۆنسوز ماراق ايدى. بير كلمه‌ده گير إله‌ديگى آن، گۆزلرين يۆزباشي و يا چاووش"كلارک"ېن گۆزۆنه تيكيردى:" نه‌دى؟ سۆروش"چئويرمن كلمه و يا جۆمله‌نى سۆروب بير دفترده يادداشت

إدردی. آمریکالي‌لاري ایشلتدیگی چوخلو کلمه‌لر،اؤزؤنؤن"أدهم"دیکشئنئری‌سینده یؤخودو.:
"نئچه دفعه سنه دئمیشم، بو دیکشئنئری اینگیلیس، إستئعمارچی‌نین‌دیر. سن بیر دیکشئنئری آختارمالیسان آمریکا إمپئریالیسمی‌نین کی اؤلسون. آمریکا أمپئریالیستی‌نین، باشقا شئی‌لره تای، قالین دیکشئنئری‌سی وار. چاووش‌لار گؤلؤردؤلر. چئویرمن یاداشت إدیردی. اؤنون ذئهنی بیر یاداشت دفتریدي داواملي واراقلانیردي. یابانجي‌لارین ، تکجه کلمه‌لر، جؤمله‌لری یؤخ آنجاق اونلارین روحی- روانی حالت‌لرین ده گؤگده قاپیب منیمسه‌ییردی.
بوندان بئله، چئویرمن آمریکالي‌لارین ، اؤزل‌لیک‌له یؤزباشي کیرازلي‌نین عیاشلیق‌لاري نین شاهیدی اؤلوردو. أردبیلده حربی مستشارلیغین بیر شؤعبه‌سی وارید‌ي. أردبیل شؤعبه‌سی، تبریزه تابئعی‌دیر، تبریز شؤعبه‌سی تهرانین مستشارلیغینا. آمریکانین مستشارلیغي بیر شبکه تک، ایرانین اوردوسو و شهرلرین ایچینده قورولموشدو. أردبیلده حربی مستشارلیغي‌نین اؤچ اوتاغي وارید‌ي، بیر سالؤن و یئمک اوتاغي. نیسبتن بؤیؤک بیر حیطی، بیر آز آغاج، چیمن و بیتگی‌لیک – بونلار أردبیلین مالیک‌لری‌نین بیریندن کیرایه اؤلموشدو- وارید‌ي. بو اؤتاق‌لارین بیری چئویرمن‌لرین‌دي. آمریکالي‌لارین سایي چوخالیردي‌سا، تیپین ضابیطلر کولوبونون بعضی اوتاق‌لاري، آمریکالي‌لار و چئویرمن‌لرین ایختیارینداقویولوردو. اوندا، اؤسته‌لیک ضابیطلرین کولوبونون گؤونلیگی تأمین اؤلمالي‌دیر. کولوبون دؤربرینده إله چوخ گؤزتچی قویولوردو، سانکي شاهین اؤزؤ کولوبدا یاتیب‌دیر. آمریکالي ضابیطلر،کولوبدان خوش‌لاري گلمیردی. مصلحت‌چی لرمکاني شؤعبه‌سی‌نین محلینده، آزادلیق‌لاري چوخ اؤلوردو. بعضن ایکی گئی ضابیط، سفره گئتمک قرارلاري اؤلوردو. بیرچئویرمن ده اؤزلری‌له آپاریردیلار. گؤندؤزلر اوردویلا ایشله‌ییردیلر، گئجه بیر بیری‌نین قوجاغیندا یاتیردیلار. چئویرمن إشیتمیشدی، اوغلان بازلیق آمریکانین اوردوسوندا یاساق‌دیر، آنجاق غوربتین اؤزؤنه اؤزل ایجازه‌سی واردي.
بعضن ضابیط و یا اون‌باشي، شهرده گؤردؤگو بیر قادینین عونوانین دوست‌لارینا وئررد‌ی کی، اونلار دا اؤ شهرده قالان زامان، قوللوقچو و یا مصلحت‌چی‌لر مکاني شؤعبه‌نین ، آشپازیني اؤ قادینین دالي‌سیجا گؤندرسینلر.
حسین تنظیفی ایلک دفعه یؤزباشي کیرازلي‌یلا أردبیله گئتدیگینده، یؤزباشي، مصلحت‌چی لر مکاني شؤعبه‌سینده، اوتاغینا گیرنده، حسین اونون سسینی پنجره‌دن إشیتدی. حسین پنجره‌دن إشیگه باخیرد‌ي. یؤزباشي إرمنی آشپازلا دانیشماقدایدي. آشپاز سینیق سالخاق اینگیلیسجه، إرمنی لهجه‌سی‌له جاواب وئریردی.
"حالین نئجه دیر آندرانیک؟"
"یاخشي دیر، کاپتان یاخشي دیر."
"بیلیردین‌می من گله‌جاغام؟"
"بلی کاپتان. !کاپتان بیلی، گئچن هفته دئدی کاپتان کیرازلي گله‌جک."
"بیلی دئییردی کی، اونا دیشه باتان بیر شئی تاپمیشسین."

إرمنى گۆلدۆ بيلديردى يۆزباشي كيرازلي‌نېن وورغولادېغي شئى، يئمک ايچمک دَگيل، آنجاق باشقا قۆنودور. دئدى:
"اۆندان ياخشي‌سي تاپيلېب تازالېقدا."
"خالخال‌لي‌دېر يا آستارالي؟"
"بيلميرم. أريندن بۆشانېب گليب أردبيله. شۆفئرله گلميشدى او دا قۆيوب گئديب‌دير."
"گۆزلدى‌مى؟"
"گۆزل نه‌دى كاپتان"بير آى پارچاسېدي." سۆنرا إرمنى قاش إله‌دى:
"بير آز روس‌لارا اۆخشور. يۆغوندور."
سۆنرا چئويرمن مطباخا گئتديگينده، إرمنى دئدى:
"ايشيميزى گۆرۆسن. بيزى آشپاز ايستيخدام إديبلر آما دييوث‌لار منى آرواد دالېسېجان گۆنده‌ريرلر."
"ياخشي دا گئتمه‌گه بيلرسن."
"او زامان منى إشيگه سالارلار"
"سالسېنلار. نۆلار."
"ايش تاپيلمېر. ايش يۆخدو."
"ايش! سنين كيمى آشپازا ايش..."
"سۆرون باشقادي. دايي‌اۆغلوم آمريكادادېر. يۆزباشي بيلى، دئدى كۆنسول‌لا دانېشاجاق. منه آمريكادا قالماق ايذنى آلسېنلار."
"آمريكايامي، گئتمک ايسته‌يېرسن؟"
"دايى اۆغلوم موخنيكدى. يازمېشدي گل بورا. ايراندا نمه‌نه‌يه قالېم؟ إرمنى‌لر داغېلمېش بير خالقدېر. بيرآزي بئيروتا گئدير، بير آزي شوروى‌يه، بير آزي دا آمريكايا. ايراندا نييه قالېم؟"
"ياخشي، بو قدر ايراندا إرمنى وار. اۆنلار نمه‌نه‌يه قالېبلار؟"
"إشكـليک."
"سن ياخشي إرمنى دگيلسين. إرمنى‌لر شريف اينسانلاردي."
"من بير يۆللوق قرارېمي وئرميشم، هر نه جۆر اۆلسا گرک آمريكايا گئدم."
حسين آشپازي بۆشلادي. سۆنرا، آشپاز مصلحت‌چي‌لر مكانېندان إشيگه چېخاندا، خيالېندا اۆنو گۆرۆردو كى، مقبره‌نين يانېندان، ميدانچادان، مئيوه ساتان، ساققاللي بال ساتان‌لارېن و توكانچي‌لارلا دانېشېب و چادېرالارېن دۆزلدن قادېن‌لارېن كنارېندان، گئچيب، بوروق-بوروق كۆچه‌لرده گۆزلردن ايتدى، بير قاپي قاباغېندان دوروب، كۆبه‌نى إحتياطلا قاوزاييب وورور، قاپي آچېلاندا، قادېنا لازېم اۆلان اۆنه‌ري‌لرى وئريب سۆنرا قاپيدار. آنجاق بو دفعه ياواش آددېملارلا. چۆن بيلير كى چادېراني باشېنا سالان قادېن اۆندان ۱۰-۲۰ آددېم دالېدا گلير.
إرمنى آشپاز عجله‌يله، مصلحت‌چي‌لر مكانېنا، گيريب، گئتدى مطباخا. يارېمچي‌لېق آچېق قاپي، نئچه ديقه‌دن سۆنرا كاميل آچېلدي، قادېن قۆرخا قۆرخا، حيطه قدم قۆيدو. يۆزباشي

کی پنجره قپراغیندا دورموشدو، پنجره‌دن قادینی گؤردۆ، إرمنی آشپاز مطباخدان چیخدی. چئویرمن اوتاغی‌نین پنجره‌سینده دوردو.
یۆزباشی آشپازا دئدی:"دئنه چادیراسین آچسین"
قادین چادیراسین آچدی، اوزۆن و بدنینی چیخارتدی إشیگه. نیسبتن یوغون، اوزو گیرده، ساچ‌لاری توخ قهوه‌ای و گؤزلری گیرده بیر قادین‌یدی. بلکه بونا گؤره إرمنی دۆشۆنۆردۆ روس‌لارا بنزه‌ییر. سؤنرا یۆزباشی دئدی:" یاخشی دیر آندرانیک. اوتا دئنن حاماما گئدیب اوزۆنو یاخشی یوسون. اوزل‌لیک‌له قورشاقدان آشاغا، سؤنرا گلسین منیم یانیما."
آندرانیک، حامامین یۆلون گؤرستدی. یۆزباشی داها پنجره قاباغیندا گؤرۆنمه‌دی.! قادین حامامدان چیخاندا، تکجه چادیراسی باشیندایدی. سانکی حامامدان سؤنرا، پالتارینی گئیمک ایسته‌مه‌میش‌دیر. پیللەلردن یوخاری قالخیب یۆزباشی‌نین اوتاغینا گئتدی. حسین اوتاغیندا قالیب اوزاندی. تختین اوستونده اوچ دؤرد -دنه اینگیلیسی رومان واریدی. بیرینی گؤتوردو، بیر ایکی صحیفه اوخویوب، بوشلادی، باشقا رومان گؤتوردو. آنجاق ذئهنینی کتابا بیغا بیلمیردی. یاتماغا چالیشدی، یاتا بیلمه‌دی. پالتارلارین گئیدی، گئتسین شهر دیشیندا گزسین. بیردن قاپی آچیلدی و قادین إله همان اؤرتولن چادیرایلا آیاق یالین اوتاغا گیردی.
حسین دئدی "بورا نه‌دن گلدین؟"
قادین دئدی:"گئچن هفته، بورا گتیریلدیگیمده، ایلک، آمریکالی‌لا اولدوم، سؤنرا بیر ایرانلی آغا و سؤنرا آشپازلا. دۆشۆندۆم یقین رسم بودور."
حسین دئدی:" پس سیرانی قوروبوبلار."
قادین سؤزۆن آنلامادی. قادین بیر اؤزل لهجه‌یله تورکو دانیشیردی کی، تورکو لهجه‌سی له فرقلی ایدی و ایندی یاخینا گلنده داها جاوان گؤرۆنوردۆ. بلکه ۱۸ یوخسا ۲۰ یاشدان چوخ اولمازدی.
حسین سؤردو" هارالیسان؟"
قادین دئدی:"سنندج"
"سنندج؟ کۆردمۆسن یانی؟"
"هه کۆردم"
"پس بوردا نه قاییرسان؟"
"سنندج‌دن منی اوغورلاییب، مشکینه آپاردیلار. معلوم اولدو ساتیلمیشام. سؤنرا ألدن أله گئچدیم، آستارا، پهلوی و خالخال آراسیندا. ایندی ده بوردایام "نئچه آندان سؤنرا دئدی:"آغا، بو آمریکالی نییه بئله‌دیر؟"
"نه‌جۆردۆ؟"
"دلی‌دیر."
"نه؟"
"دلی‌دیر"
"نییه؟"

"چوخ برکدی. بدنی دمیر تکی‌دیر. آشاغا گئدیب، اۆسته قالخیر. دەدەمی یاندیرديِ. گۆزلرین کیپ یومور. نفس -نفس وورور. او قدر سیللی_ یوموروق ووردو منه، دەدەمی یاندیرديِ. ایستەییردیم قیشقیرام اۆتۆردۆ."
" نئچه آندان سۆنرا دئدی:" سیز منله یاتماق ایستەمیرسینیز؟"
حسین دئدی"یوخ"
"نییه؟ آمریکالی‌نین یانیندان چیخیب، حاماما گئدیب اۆزۆمۆ یوموشام ها."
حسین دئدی:" سۆرون تمیز-چیرک اۆلماق دَگیل."
آز سۆنرا دئدی:"گئتسن یاخشی اۆلار"
قادین قاپینی آچیب گئتدیِ إشیگه.
حسین گۆزله‌دی، قادین حیطین بۆیونو، یۆرۆیۆب گئتدی آشپازین یانینا. چئویرمن اۆتاغی‌نین قاپی‌سین آچدیِ، پیللەلردن إنیب حیطین قاپی‌سین آچیب گئتدیِ إشیگه. بیر غریبه دلی‌إدیجی، حیسی واریدیِ. بیلیردی قادین ایستەییر. و بیلیردی جنەماز سویا چکمک ایستەمیر. آنجاق یۆزباشیدان اۆلان نیفرت حیسی قادینا، گئتمیشدی. بوندان بئله کی اۆزلۆگۆنده قادینی محکوم إتمیردی، بیلمیردی نەدن اۆندان پیسی گلیر. عجیبه بیر یئل آسپریدیِ و توز تۆرپاق، خیاباني قاپ قاران‌لیق إتمیشدی. آت، إششک، داشقا،اۆشاق،قادین، کیشی، توز تۆرپاقلي یئلین بوروق- بوروق پرده‌لرینده، اۆیان بویانا گئدیردیلر!او أصلی خیابانا یئتیشنده، توز تۆرپاق یاتدیِ. بیر آز قدم ووردو،آنجاق حیس إدیردی دۆر بریندە یئترینجه هاوا یۆخدو، هاوانین ایشیق اۆلماغینا رغمن! حیس إدیردی یئرین ماوی تاواني، بیر بۆیۆک قازانین باشی‌دیر کی، اۆنون ایچیده، أطرافیندا‌کي‌لارلا، پیقاپیق قاینایپر. حیس‌لری بوندان داها دا، شومودور. قدمینی قۆیان یئر،آیاغی‌نین آلتیندان چوخ سۆرعت‌له چکیلیردی، دئیه سن، دۆز ودیک قالماغا، بۆتۆن سعی‌لری اوغورسوز اۆلدو. سانکي تامام مۆدتده، دۆشمۆش حالتده، اۆنو آیري ساخلایپلار، آیاغی‌نین آلتیندا، اۆن‌لا آیري کۆنج دۆزلدن، وحشی بیر باتلاق وار، نەدن اۆزۆ دۆشمۆردۆ بونا شاشپردي!!! و یاخود، نەدن باتلاق آشاغایا تۆکۆلۆب بۆشالمپر. دۆز بو حالدایدي کی اۆزۆنو شئیخ صفی تۆربه‌سی‌نین گیریشینده گۆردۆ. ایچه‌ری گیردی. گئچن‌لرده بیر ایکی دفعه تۆربه‌نین ایچینه گیرمیشدی. آنجاق اۆردا بیر شئیه دیقت إتمه‌میشدی .ایندی ده، دیقت إتمه‌گه حوصله‌سی یۆخودو. آنجاق آغاج‌لاردان،گۆل‌کارلیق‌لاردان و ساکیت کۆهنه حیطدن خۆشو گلدی. آغاج‌لارین کۆلگه‌لی بۆیۆک چتیرلری تمیز ده اۆلماسایدي، غریبه طبیعی گۆرۆنۆردۆلر. سانکي هر شئیین عۆمرۆ، الله- الله گۆنبذین، نئچه یۆز ایل‌لیک عۆمرۆجن‌دیر کی، حیطدن یالنیز اۆنون یاري‌سي، بیر اوجا کاشیکاری بۆرک کیمی، گۆرسه‌نیردی. نه‌جۆر اۆلور هر شئی بو قدر حوضورلو اۆلور؟ زامان دایانمیش‌دیر و گۆنش، صحن و گۆنبدلرین موختلیف بۆلۆم‌لری‌نین کاشي‌لارین ، قیزیل أهک بۆیاسینا چئویرمیشدی. سانکي کتیبه‌لرده گۆن اۆنۆنده دنس إدیردیلر. بوردا دۆشمکدن سۆز یۆخودور. بیر آغاجین آلتیندا اۆتوردو. ایچه‌ری گیرمه‌گه قۆرخوردو. بئله بیر بینالارین آلتیندا، بیلینمه‌گن بیر قۆرخو، ووجودون بۆرۆیۆردۆ. نه‌دن عابیده‌لری بو شکلده دۆزتمیشدیلر؟

بو مکاندا نه أژدها وارېدې و نه کیمسه‌نین أژدهایلا ایشی وارېدی، نه‌دن بو هئیکل‌لر،فیل خۆرطومو و أژدهانین بۆیۆک آغزې شکلینده، اۆلوبدور. صحنین گیرشینده کی عابیده‌لری ، هانسې ذئوقلی اینسان سئچیب‌دیر؟ لۆحون متنینی بو چیمن یاشیللی بۆیاسېندا، هانسې گۆز سئچمیش‌دیر؟ آچیق قهوه رنگینده اۆلان متن و سارېمتېل حاشییه‌لرین نه آنلامې واردې؟ او أل کی، بو نارین کتیبه‌لری (ثلث و رقاع خطی‌له) یازیب ، سۆنرا دوروب اۆنلارې بیر- بیر، دیقت‌له، بئله کی بیر حرف، بیر دیشین اینحیناسې، اۆیان بویان اۆلمویوب و هر بیرشئی اۆز بئرینده‌یدیلر- هانسې ایچسل یۆنتیل و گرک‌لیگی‌له، قندیلخانا صحنی‌نین گیریشنده قۆیولموشدور؟ بۆیالار! اۆزللیک‌له بۆیالار، دیقتدن سۆنرا، هانسې بئر-گۆگ بۆیا کۆلئکسیۆنوندان سئچمیش‌دیلر؟ او آدام کی نه صفی‌الدین، نه صدرالدین نه ایسماعیل ونه شاه عاببباس و باشقالارې دَگیلدی، هانسې شئی، اۆنو بو شکیلده، بو نیسبتده، خطلری رنگ‌لرین ترکیبی‌له و آشېرې درینه سالماق، چۆخلو أجزایلا، بو جهته یۆنلدیب دیر. قندیلخانانین باتې یان طرفی(ضېلعی)،گۆگ، گۆنش، وگئجه ده اۆلسایدې مۆطلق ، آی اولدوزلار و گئجه‌نین گۆگۆیله اۆلان نیسبتی، موعرق کاشیکارلیغین أجزاسې بۆتۆن خطلر، نقش‌لر و رنگ‌لرله اۆلان نیسبتی، عئین‌دیر. و جنت سرانین بو شبکه‌لی پنجره سین، نییه او آدام- اۆنو دۆزلدن و اۆنون أطرافیندا طاق نمالارې دۆزلدن شخص- بئله دۆزلدیب.؟ تۆربه‌نین گیریش قاپی‌سېندان ایچه‌ری گیرنده، حیس إتدی تۆربه‌نین قۆخوسون یاراتماسېنا ، نقش‌لر، خطلرو رنگ‌لری یارالدان آدامین أل‌لری ایشتیراک إدیب‌دیر. نئچه یۆز ایل‌لیک عطیرلی سرین قۆخوسویدو، و إله بیل تاریخ، مذهب و اینجه صنعتین معجونویدو. و سانکې هامې‌سین بیرلیکده، اۆلۆمۆن بۆغازینا باسېبسان، اۆلۆم جانلانیب ، یاشایېش تاپیب تۆربه‌نین هاواسېنې اۆزۆنه بولایب. دئیه‌سن بو سرین، سرین قۆخوسوقادیریدې- ایسته‌سه‌یدی - شئیخین مقبره‌سینی اویما(منبتکاری) صاندېغیدا بئردن قۆپارېب، هاوادا، هاوانین بیر بۆلۆمۆ تک، ساخلایب و یا فیرلاتسین، بئله‌لیک‌له صاندېغین اۆستۆنده اۆلان، عاجین گۆزل نقشی همشه‌لیگه بئرسیز، زامان‌سېزلیقدا حرکت إدیب، فیرلانیب دېغیرلانسین و یاشایېش‌لا اۆلۆمون معجونونو، بیرلیکده داشېسین.
هاواني قالدېرانمادې. بیر آن، تکجه بیر آن، یالنېز اۆنون قۆخوسون جیگرلریندن حیس إدیب، صحنین حیطینی یۆرۆیۆب خیابانا یئتیشنده، حیس إتدی قۆرخوب. دئیه‌سن آغاج صاندېغین او طرفینده بیرین گۆرۆبدۆ. تانېش و عئین حالدا تانېمېیان بیر آدام، قبل‌لې- ساققاللې باشین قۆیموشدو آغاج صاندېغین اۆستۆنه! سانکې، قازېنتې قیراغیندان ایچه‌ری گیرمک ایسته‌یېر، و یاخود شئیخین روحون إحضار إتمک ایسته‌یېردی کی، باخېشې‌لا اۆنا آنلاتسین قالخماق زامانی، قیامت زامانې گلیب چاتیب‌دیر و آیاغا قالخمالې‌دیر.
"آقای تنظیفی، بیر دیقه دورون!"
حربی اۆنیفورم گئیمه‌میش‌دیر. حسین اۆنو غئیرحربی فۆرموندا گۆرمه‌میش‌دیر.
"پس سیز ده شئیخین زیارتینه گلمیشدینیز،اۆیله‌می؟"
" یۆخ، مارا قلاندېم. کئشکه زیارتینه گله بیلردیم. آنجاق نه هاوادې!"
"بو قدیمی هاوادیر. بۆیۆک هاوادیر. باخمایاراق کی فضاسې کیچیکدی، آنجاق سانکې گۆگ‌لرجه هاواسې واردیر.

"نييه بوجوردو؟"
"نەدنى شئيخين روحودور. شئيخين روحونون گؤگجه، هاواسي واردپر، گؤگجه فضاسي واردپر"
"نه دئيرسينيز؟"
"سيزين هله حالپنپز خوش دَگيل. گئدک قفەخانادا اوتوروب بير چاى ايچيب، قليان چکک."
"يوخ داها گئجدير. گؤنباتان چاغيدي. صاباح پروقپرام‌لارپمپز دوزلودور."
"آنجاق گئديب مينباشي جزايرى‌له بيرگه، تورېەنين اوتوز_قپرخ آددپمپندا، قفەخانادا اوتوردو. ايلگينج بو کي، هامي مينباشي‌لا خوش‌بئش إديردي‌لر، مينباشي‌نپن اؤزل بير قليائي واريدي، حسين تنظيفييه تعاروف إتدى و سپرايلا چکديلر. بيردن ديقت إتدى، مين باشي‌نين اؤزؤ، بير تورکمن اؤزؤدؤر. اوزلمويا مينباشي شئيخ صفى‌نين نئچه قرن سؤنراکي، تؤرەمه‌لريندن دير؟ اؤزؤندن سؤرماق ايسته‌ييردى بئله. نهايت، نئجه يؤز ايلدن سؤنرا او قدر حاديثه، دؤز إله بوردان باشلاييب‌دپر. بعضى‌لرى تسبئحى يئره قويوب، شمشير گؤتورؤب و تاققا- تاق ووروبلار. سؤرماق ايسته‌ييردى:" مينباشي نەدن بو گؤنه دؤشدؤن؟"گؤردؤ سؤروشا بيلمير. حيس إتدى سانکي تاريخ بير تؤخوم کيمى‌دير کى زامان اؤنو چپرتلاييب، ايچين يئييب، آغزي آچپق قابپغپن، قبرين قازپلمپش صاندپغپنا دخيل دؤشن مينباشي‌نپن اؤزؤنه،آتپب .!
دوروب هله‌ليک‌لشيب گئتدى.
باخمايارق، يؤزباشي کيرازلي هر يئنى شهره گيردي‌غينده، نهايت بيرى اوزلوردو اونا قادپن تاپسپن، آنجاق بير ايلگينج آلپشقان‌لپغي، حسينى شاشپرتمپش‌دپر. يئنى شهرده، اؤز اوتاغپنا گيرمک همن، يئکه چانتاسپندان خانپم و قپزي‌نپن شکلين، چپخاردپب قويوردو ماساسي‌نپن اوستونه. قادپنپن حالسپز گؤزلرى، نيسبتن اوزون بورونو و إنلى گؤلؤشؤ وارپدي. قپزپن اؤزؤ، يؤزباشي کيرازلپيا بنزەييشينه رغمن، بير يئکه، يومورو قابپق‌سپز هولويدو، نيسبتن گؤزل، آنجاق شکيلده آشپري شپمارتپجي گؤرؤنؤردؤ. قپزپن ياشي دقيق بيلينميردى.، ١٨يا ١٥ اؤلا بيلردى و آشپري اوتانجاق ايدى. آذربايجانپن موختليف شهرلرينده، يؤزباشي کيرازلي‌نپن يازپق قادپن‌لارلا، عئشقبازلپق‌لاري، دؤز بوخانپم و اوشاغي‌نپن گؤزؤنؤن اؤنؤنده اؤلوردو. دئيه‌سن اوغورلو سئويشمه‌گه بو شکيلين اؤلماغپنا إحتياجي واريدي. يؤزباشي‌نپن بير باشقا آلپشقان‌لپغي دا واريدي. بؤتؤن خرج‌لرينى گؤن، هفته، آى و ايلى‌له، بير دفترده يازاردي. أردبيلده کى إرمنييه، ايذين وئرميردى قادپن‌لار لا ياتماغا، اؤنلارا بير پول وئرسين. بو ايشينده خرجينى يؤزباشي کيرازلي وئريردى.
بير گؤن حسين قونونو اؤنلا دانپشدي. يؤزباشي دئدى:
"بئله دؤشؤنؤرسن بؤتؤن خرج‌لرى کيمين جيبيندن اؤدەييرم؟"
"اؤز جيبينيزدن‌مى؟"
يؤزباشي گؤلؤب دئدى:"دلى‌ميسن؟"
"تخمين إت"
"آمريکانپن اوردوسوندان‌مي؟"

یۆزباشي تکرار گۆلدۆ"تخمین إت. دۆشۆنمەگە چالیش هوشلو بگ. بعضن عصبی اۆلورسان بیزینلە ده راضیلاشمیرسان. بو قۆنودا هوشون نئجه ده آزالیبدیر!"
"یاخشي، بو سئویشمەلرین خرجین یا اۆز جیبینیزدن اۆدەمەلیسینیز و یاخۆد آمریکا اۆردوسو و دئولتیندن."
"سهو إدیرسن."
"پس کیم وئریر؟"
"منیم معاشیمي ایران دئولتی وئریر. سئویشمەلریمینده خرجین ایران دئولتی وئریر."
حسین دئدی:"بئله لیکله ایران دئولتی سنه قادین دا گتیریر."
یۆزباشي گۆلدۆ:" قارشیلیغیندا بیز ایرانین أراضي بۆتۆنلۆغۆندان، قوزئی دئولتینین قارشیسیندا ، مودافیعه إدیریک."
"بئلەلیکله کۆمونیزمین قارشیسیني آلماغا، بیز سیزه پول وئریریک، بیزیم خانیملاریمیز لا یاتاسیبنیز، اۆرەگینیز گۆجلەنیب بیزی مودافیعه إدەسینیز."
"سهو إدیرسن. مودافیعەنی ده بیز إتمیریک، سیز إدیرسینیز. بیز سیزین اۆزۆنۆزۆ مودافیعه إتمەگە، حاضیر إدیریک. سیز آمریکانین قورتولوش اۆردوسوندا، اۆن سیراداسیبنیز."
چئویرمن دۆشۆندۆ:" اۆندا کۆمۆنیزمین کۆلگەسینی دیشلاماغا بیز ق... جیلیغا، اۆز گتیرک." آنجاق دانیشمادي.
یۆزباشي داوام إتدی:" حسین دۆشۆن. أگر بیز سیزی مودافیعه إتمەسەیدیک یا دا سیزین، اۆزۆنۆزۆ مودافیعه إتمک اۆچۆن حاضیر إتمەسەیدیک، نەاۆلاردي؟"
"نۆلاردي"
"موحاریبه اۆلاردي. روسلار بیر گۆنه، تهرانا چاتاردیلار. و نئچه گۆنۆن عرضینده خوزستان و خلیج فارسا یئتیشردیلر. فارس کۆرفەزین آدین دگیشیب، لئنین گۆلۆ،قۆیاردیلار. روسلار همشه چالیشیرلار ایستی سۆلارا أل تاپسینلار. اۆنلارین دا سوچو یۆخدو، قوزئی بۆلگەسینین، بۆتۆن میللتلری ایستی منطقەلره أل تاپماق ایسته ییرلر. بیز ده چاپیب، گۆنئیه ساري گئدیریک. مرکزی و لاتین آمریکاني بۆتۆنلەده ایسته ییریک. روسلاردا إله بۆیۆک "پئطر" زامانیندان ایستی سۆلارا یئتیشمک ایستەییرلر. نئچه واخت ایدی، روسلار شیدتله اۆشۆیۆردۆلر. بلشویک اینقیلابیندان سۆنرا، داها اۆشۆدۆلر اۆنجەدن ده بئله، ایستی سولار ایستەییرلر، اۆ زامان ایران و عربی دئولت لرین نفتینی، باشلارینا چکسەیدیلر، بیلیرسنمی نه اۆلاردي، دۆنیا قارانلیق و سویوق اۆلاردي. اوروپا تمدۆنۆ بیر نئچه ایلدن سۆنرا قورولوق اۆلاردي."
"بئلەلیکله سیز بیزی حاضیر إدیرسیز اۆزۆمۆزۆ مودافیعه إدک کی، نئچه ایل سۆره جینده اوروپا چۆل اۆلماسینمي؟"
"بلی کۆمۆنیزم بیر بئله بلادیر. روسلار گلدیکلرینده ایلک ایشلری قادینلاري اۆرتاق إدەجکلر."
"یاني نه"
"یاني هرکس اۆرەگی ایستەدیگی قادینلا یاتا بیلر."

"او حالدا، آمريكالي‌لار و روس‌لارېن گلمه‌سينده هئچ بير فرق يوخدو."
"اونلار كۆمۆنيزم‌ديرلر حسين، آنلاييرسان‌مي؟ بيز كۆمۆنيزيم دَگيليك. بيز آللاها اينانيرېق."
آنجاق اُردبيلده، يۆزباشي‌نېن أن بۆيۆک أيلنجه، خانېم بازليق دَگيلدی، اوودور. گۆن‌باتاندا، يۆزباشي، اووا حاضېرلاشېر. بيرقادېن‌لا سۆيشندن سونرا بير ايکی ساعات ياتېب - دوروب، دوش آلېب و بير تيکه هلند پنيری، دوزلانمېش آمريکا بيسکيويتی، لبنان زئيتونو، و بير ايکی گيلاس بوربون آتېشدېرمېشدي. نئچه دفعه كۆمۆدون آيناسېندا هئيكلينه باخېب، آندرانيکی چاغېرمېشدي:
"آغاجلار حاضېردي‌مي"
" بلی كاپتان"
"ايندی گله‌رم آشاغا."
حسين، آشپازېن، آغاجلاري حاضېرلاماسېن گۆزۆردۆ. آغاجلار بير بۆيدا دگيل ديلر،آنجاق يۆزباشيپا لازېم، اولان ايشه، چۆخ اوزونويدولار. آشپاز اوجلارېن يۆنتالېردي، نئچه اوزون مېخي آغاجېن قېراغېندان، آغاجلارېن هرمسی‌نين باشېنا ووروردو. مېخلار هرنه قدر چۆخ اولسالار بير او قدر ياخشي اولارلار. آشپاز مېخلاري چالماقدا، يۆزباشيپا آمريكا بيفته‌گی پيشيرمک قدر، مهارتليدی. مېخلارېن اوزون اوجلاري، آغاجلارېن باشي و بۆيرۆندن إشيگه چېخېب و پارېلدايېردي. يۆزباشي، پيللەلردن آشاغا گلنده، قېسا شالوار كيمی، نيسبتن اوزون شورت، آياغېندايدي. قېل‌سېز قېچلاري ديزدن آشاغا إشيكده و گۆنش گۆزلۆگۆ گۆزۆنده ايدی. ايكی گوماشته آغاجلاري داشېيېردېلار. يۆزباشي، تكجه شاللاغي ساغ أليندە ايدی، سۆل أليندە ايسه، بير كيچيک ايميشی وارېدي، ميلچک، مېغمېغا قېچ قۆلونا يا اۆزۆنه هوجوم گتيرنده، درحال ايميشينی باسېردي. آشپاز بير بۆيۆک چانتا داشېيېردي، ايچينده بير بۆيۆک قازان قۆيموشدو. چۆيرمن يۆزباشي‌نېن كنارېندا، يۆلا دۆشۆردۆ. يۆزباشي فعاليت‌لری‌نين هر آنېندا حسينه إحتياجي وارېدي. اۆلا بيلردی، ياري يۆلدا يۆزباشي‌نېن عئشقی چكيب بيری‌له خۆش بۆش إده و يا خۆد، قېش‌لا ضابيطلری‌نين بيرينی، كۆچه ده گۆزۆب اونون گوروپونا گۆره، بير سۆرولار سۆرسون و يا دا، يۆل اوزونو و يا اوو زاماني، بير ايلگينج حاديثه اۆز وئرسين ويۆزباشي اوندان باش تاپماق ايسته‌سين. حسين، يۆزباشي‌نېن ديلچي‌سی‌دير. بو اۆن ياپېلار و حاضېرلېق‌لارلا، اوو يئرينه يئتيشيرديلر.
اوو يئری گۆنلده، چاپين أطرافېندا اولان باتاق‌لېق‌لاريدي. باتاق‌لېغېن اۆستۆنده دسته - دسته، نازيک اېپک پارچانېن جېرېغي كيمی، مېغمېغالار سالالانمېش‌دېر. سانكي هامي‌سي ، گۆگدن ساپېدېلار. خالق، خبردار اولوب هرطرفدن گلېردېرلر يۆزباشي كېرازلي‌نېن اوولاماغېني، اۆز گۆزلری‌له گۆرسۆنلر. يۆزباشي بساطين آچېردي. قورباغالارېن سس‌لری باتاق‌لېقدان إشيديليردی. آدام‌لارېن سسی چۆخ اولاندا، اونلار سس‌سيز اولوردولار و سۆنرا بيردن، سويون ديبيندن، بير قورباغا، قۆجا و غئيظلی سسی‌له قارارا -قور إديردی. او بيری قورباغالاردا، اوندان ايطاعت إديب سسله‌نيرديلر. سانكي مين لرجه قارغا، سو آلتېندا كی گۆرۆنمه‌گۆن يووالارېندان قار-قار إديرلر. يۆزباشي دوروب

قورباغالاري يانسيلاييپردي. قورباغالار بير آن ساكيت اؤلوردورلار. يؤزباشي دئييردي:"كؤپك‌اؤغلولار سويون ايچيندن منه باخيرلار."منيم وجودوما آلپشماق ايستەييرلر. عؤمرؤلرينده گؤردؤكلرى بيرينجى آمريكالييام. نه قورباغالاردىلار! جان جان آندرانيك! آغاجي اؤتور گلسين."آشپاز آغاجي قاوزاييب يؤزباشي‌نين ألينه وئريردى. يؤزباشي آياغيني باتلاغين قيراغيندا ، سويا سالپردي. باتلاغين سويو دالغالانيردي، سويون ايچينده كى، هيجان سويو تيتره‌ديردى. باتلاغداكي قورباغالاري‌نين سسى، بيرآن ياتيردي و سؤنرا بيردن، يؤزباشي آغاجي سودان چكيردى، سانكي اوغورلا شمشيرى دؤشمنين قارنيندان چيخاردىر و مېخ‌لارين هر بيرى بير قورباغانين قارنين، چيگين و يا اؤز گؤزؤنه بئله، باتميشدي. آغاجين اوجوندا اؤن- اؤن ايكى قورباغا أل آياق چالىب و دؤنيا گؤزلرى‌له، قورباغالاري گؤرمەگه، يؤزباشي‌نين أطرافينا توپلاشيب شادليق إدن، خلقه باخيردىلار. سانكي آغاج، قورباغا باري گتيريب‌دير. بو اؤودان اؤلان كؤر لذت، اؤزل مراسيمله، باشقالارينا گئچيردى آغاجي باشينا قاوزاييب، اوچ دفعه قيشقيرپردي:"هورا !هورا" يؤزباشي آغاجي إرمنى آشپازين ألينه وئريردى. إرمنى آشپاز چمداني آچيب قازاني گؤتورؤردؤ، قازانين قاپاغين گؤتورؤب بير شنه‌يله قورباغالاري مېخ‌لارين اوجلارىندان قوپارپردي، قازانا سالىب قاپاغين قويوردو، و تكرار آغاجي گوماشته‌لرى‌نين بيرى‌نين ألينه وئريب، و يئنه آيري آغاجي يؤزباشيدان آلپردي، يؤزباشي باشقا قورباغالاري اؤولاييب، هورا -هورا إديب اينسان‌لارى هورا- هورا دئمك و هلهله يه مجبور إديردى. سؤنرا خالق‌لا وداعلاشيب يؤلون قاتيب گئديردى.

يؤزباشي قورباغا يئمەگينه، عاشيق ايدى. باش- بدنين قۇپاردىپردىلار. تكجه يئمەلى يئرلرى آياق‌لاريدي. آياق‌لارين دريسينى ، بير تيغه‌يله سؤيوردولار. درى سويؤلاندان سؤنرا آياق و بودلار مئيگو شكلينده و رنگينده ايدى. آياق بودلارىني، چؤخلو قارتۇپو، قؤرا و پامادورلا قازانا قۇيوردولار. ۲۰۰-۳۰۰ قورباغادان يالنيز ايكى نفرين يئمەگى دؤزه‌ليردى. يؤزباشي بو يئمەگى چؤخلو ايشتاه‌لا يئييب، آرادا بير دؤلو شۆشه آغ شراب ايچيردى، او اينانيردي سو حئيوان‌لارى‌لا اؤزل‌ليكله قورباغايلا آغ شراب عجيب ياپيشار. چئويرمن بو يئمەگه أل ووررمازدى. يؤزباشي سؤزاردي:

"آندرانيك يؤزباشي بيلى‌نين پايين گؤتورمؤسن‌مى؟"

"بلى كاپتان، قۇيموشام سؤيودوجونون بوز يئرينه. گلن هفته گلديگينده قۇيارام بوزو آچيلار تاپ تازا اولار. چوخ خوشو گلر."

بير دفعه ده، قيشلادا، يؤزباشي مين‌باشي‌نين اؤنؤنده دوردو:

"ايكيندى. قورباغا اووو."

حسين ترجؤمه إتدى.

مين‌باشي دئدى"نه؟ قورباغا؟"

حسين ترجؤمه إتدى.

يؤزباشي دئدى:بلى قورباغا اووونا"

مينباشي دئدی: آغای تنظیفی، لۆطفن بونو ترجۆمه إتمەیین. آنجاق قورباغادان پخمەسینی تاپا بیلمەدی؟ أردبیلین نئچه آغاجلیغیندا بیر یئر وار دئییرلر دۆنوز وار. کندلیلری ده چۆخ أذیت إدیر. نییه دۆنوز اووونا گئتمیرلر؟"
یۆزباشي صبیرسیزلیکله سۆردو:"نه دئییر حسین؟"
حسین مینباشیnین سۆزلرین ترجۆمه إتمک ایستەمیردی. چۆن بیلیردی حیرصلنیب و یقین مینباشیnین اۆستونه قیشقیرار. دئدی:
"مینباشي دئییر من دۆشۆنۆردۆم یۆزباشي دۆنوز اووونا گئدر."
"ایلک، قورباغالاردان باشلایاریق سۆنرا یاواش یاواش باشقا حئیوانلاري دا اووlایاب، یئتیشیریک دۆنوزا. " و گۆلدۆ.
مینباشي دئدی:" جناب یۆزباشیا بویرون کی، منیم ایشیم وار گله بیلمەرم."
حسین ترجۆمه إتدی. یۆزباشي دئدی "ایصرار إت گلسین. "
حسین ایصرار إتدی.
مینباشي دئدی:" بۆیۆن ناهار چاغي ژئنئرال(تیمسار) بن قدیمی تپەلریnین بیرینده قۆناقلیغي واردیر. هر شئی دۆزنلەنیب. منیم اۆردا سۆن واختاجان ایشیم واردیر. یقین یۆزباشي دا دعوت اولونوب."
بیردن حسینین یادینا دۆشدۆ ، ژئنئرالlا گۆرۆشنده، یۆزباشي و اۆندان دعوت اولموشدو بو قۆناقلیقدا شیرکت إئتسینلر. قونونو یۆزباشیا دئدی. یۆزباشیدا تام اونوتموشدور دئدی:
"یا عیسا مسیح، تام یادیمدان چیخمیشدي. اۆندا مینباشیا دئنن قطعی جاوابي قۆناقلیقدا بیزه وئرسین. "
حسین ترجۆمه إتدی. مینباشي دئدی"چۆخ یاخشي"و همشه کی تک چاس قاوزایاب، قویدو گئتدی. قۆناقلیق نئچه کیلومئتیر أردبیلدن مسافەلی بیر أسکی بۆرجدایدي. و اۆنون باشیندان أردبیلین بۆتۆن مسچیدلری، تۆربەلری چئورەسینده کی، تاریخی تپەلری گۆرۆنۆردۆ. بۆرجون دۆر بریندە موختلیف ساخسي تیکەلری تۆکۆلمۆشدۆ. قوزئیین داغلاریندان أسینتی گلیب، ژئنئرالین دۆرەسینه تۆپلاشان ضابیطلرین قادینلاریnین پالتارلارینا دۆلاشیردی. والی و پۆلیس رییسی ده گلمیشدیلر. و ژئنئرال کی، یۆغون تۆپوش و مزەلی بیر کیشیدی والی و پۆلیس رییسیnین یانیندا دورموشدو. پۆلیس باشچیسي، یارپم خبردار حالتله دورموشدو. والی، مینباشي جزایریnین خانیمپي شهردن چیخاردان والیnین، یئرینه گلندیر. یۆزباشي و حسین تنظیفی یئتیشنده، مینباشي جزایری هله ماسالارین أطرافیندا گۆرۆنمۆردۆ. سۆنرا معلوم اۆلدو، بۆرجون ایچینده قوشلاري کاباب إدیرلر. ماسالارین اۆستونده بۆز و مزەیله مشروب قۆیولموشدور. یۆغون خانیملار چای و یا قهوه ایچیردیلر. تک تۆک ده آبجۆ.
تیمسار، آمریکالیlا أل وئرندن سۆنرا، دئدی: یقین روسلار اۆ تپەنین باشیندان بیزی ایزلەییرلر. یۆزباشیدان سۆردو، سیفارشی کاباب ویسکیله دۆم دۆز روسلارین گۆرگۆجلریnین قارشیسیندا، نه مزەسی واردي؟حسین تنظیفی ترجۆمه إتدی، آنجاق بیلمیردی تذرونو اینگیلیسجه نه دئیرلر. بۆ سببدن تذرونو "قوش" ترجۆمه إتدی.

یۆزباشي، روس‌لارین گؤرگۆج‌لرینه ایشاره إتمه‌گی بۆشلاییب دئدی:"نه‌جۆر بیر قوشدو؟"
تیمسار دئدی: "یۆزباشي نه دئییر؟"
حسین إعتیراف إتمه‌گه مجبور اۆلدو:" تیمسار من بیلمیرم تذرونون اینگیلیسی‌سی نه اۆلار."
تیمسار گۆلۆمسه‌ییب دئدی:" تذرو همان قرقاوولدی."
یۆزباشي سۆردو:" حسین نه جۆر بیر قوشدو؟"
حسین دئدی"ایندی دئیه‌رم." سۆنرا تیمسارا دئدی:" تیمسارمن قرقاوولون معناسین بیلمیرم.."
تیمسار دئدی فرانسیزجا دئیرلر"faaisan،"
بیردن یۆزباشي دئدی:"pheaaant." یاني تیمسار بیزه تذرو کاباب‌مي وئره‌جک؟"
حسین دئدی" بلی همن تذرو کاباب."
یۆزباشي گیلاسی تیمسار و خانیمي‌سي‌نین ساغلیغینا قاوزادي، سۆنرا تیمسارین خانیمي‌سي سعي إتدی اینگیلیسجه بیر شئی یۆزباشیا دئییه. بیر ایکی کلمه دئییب، قالدی. باشقا قادین‌لار گۆلۆشدۆلر. یۆزباشي حسینه دئدی، اۆنملی بودو قۆرخمایالار، دانیشالار. دیل اۆرگنمکده آدام، قۆرخماغي قبراغا قۆیمالي‌دیر."
تیمسارین خانیمي فارسجا سۆردو:" آغای یۆزباشي نئچه دیل بیلیر." حسین سۆردو.
یۆزباشي دئدی:" اینگیلیسجه ده علاوه کی آنا دیلیمدی. فرانسیزجا دا بیلیرم."
تیمسارین خانیمي بیردن دورمادان فرانسیزجا دانیشدي. یۆزباشي اینگیلیسجه دئدی:" یاواش -یاواش، أل ساخلا تلسمه. منیم فرانسیزجام اۆ قدر ده گۆجلۆ دَگیل"سۆنرا فرانسیزجا دئدی:"lo parle un peu"
تیمسارین خانیمي داها فرانسیزجا بیر شئی دئمه‌دی. فارسجا دئدی"آهان"
باشقا قادین‌لار گۆلۆشدۆلر. تیمسار گۆردۆ خانیمي، آمریکالي ضابیطی پیس وضعیتده سیخیشدیردي. دئدی:" کئشکه جناب یۆزباشي کیرازلي همشه أردیلده قالاردیلار. تا هم ضابیطلره و همی ده خانیم‌لارینا اینگیلیسی کیلاسي قۆیاردیلار."
حسین ترجۆمه إتدی. یۆزباشي دئدی:" بئله کیلاس‌لاردان تبریزده اۆلوشوبدور. هم ضابیط و همی ده خانیم‌لارینا . اۆزل بیر کیتاب‌لاردا بو ایش اۆچۆن یازیلیب. خانیم دۆکتۆر"نات" آدلا بیر دیلچی اوستاد، ایرانین هر یئرینده اۆرگتمه‌گه باش چکیر. بیز ده کی همشه أردیله گلیریک و بیر ایکی آمریکالي دا چئویرمن‌لری‌له أردیلده‌دیلر. من تبریزین مستشارلاری باشچي‌سي‌یلا تبریزده، دانیشارام. أمینم او ضابیط و خانیم‌لارینا اینگیلیسی کیلاسي قۆیماغا ماراقلي اۆلاجاقدیر ."
حسین تیمسارا ترجۆمه إتدی. تیمسارین خانیمي و نئچه نفر ضابیطلر و خانیم‌لاري بو اۆنه‌ری قارشیلادیلار. سۆنرا مین‌باشي جزایری دۆرد نفرلیک بیر گوروپون باشیندا کي بۆرجون ایچیندن قرقاوول کاباب‌ي، پامادۆر و یۆغورت سالاد گتیریردیلر، یاخیناشدي. عسگری سلام وئریب دوردو. یۆزباشیا إعتینا إتمیردی. تیمسار، مین‌باشي دان تشکۆر إدیب هامیدان ایسته‌دی ماسالارا گئچسینلر. مین‌باشي جزایری بیر شئی یئمیردی، یالنیز

ماسالار و قۇناق‌لارا باش چكيردى كى بير شئى آزلىق إتمەسين. ناهارېن اورتاسېندايدى، بيردن تيمسار قېشقېردي"غريب قارتالدي، گۇرۇرسۇنوز؟" ألين آلنېنا قۇيوب گۇگه باخېردي:" واى نه بۇيۇک قارتال‌دېر." قايېدېب گنج بير ايكينجى أللى ياشي اولان آجودانېنا، أمر إتدى:
"يۇللا منيم تۇفنگيمى ماشېندان گتيرسينلر. چوخ تئز."
دستمالېن چېخاردېب، أل‌لرين سيلدى. هامي ينمكدن أل گۇتوردۇلر، قادېن‌لار بزک‌لرينه دۇزن وئريردىلر.بيرى ساچ‌لارېن دۇزلديردى، بيرى رۇژ ووروردو، اۇچۇنجۇسۇ دۇداق‌لارېن دستمالا سيليردى. تۇفنگى گتيردىلر تيمسار دۇلدوردو، نيشانه توتوب آتش آچدي. گۇللەسى هدفه دَگمەدى. قارتال يوخاري قالخدي. قۇرخولو گۇرۇنۇردۇ، آنجاق دئيەسن اۇز چئورەسينه فېرلانماقدان تئز أل چكه بيلميردى. تيمسار تكرار آتش آچدي و يئنه ده ووړا بيلمەدى. يۇزباشي دئدى:
"ايذين وئرين من ده بختيمى سېنايېم."
حسين ترجۇمه إتدى. تيمسار مئيل‌سيز تۇفنگى وئردى يۇزباشيا. بللى‌دير اۇرەگيندە آللاه-آلاه إديردى گۇللەسى سهو گئدسين. يۇزباشي دا ايكى گۇللە آتدي هر ايكى‌سى سهو گئتدى. تيمسار دئدى:
"تۇفنگى وئرين مين‌باشي جزايرى‌نين أل‌ينه. بير كالجده چاغداش‌يدېق. اۇ بيزيم أن ياخشي آتېجېمېزى‌دېر."
حسين يۇزباشيا تيمسارېن سۇزلرين ترجۇمه إتدى. يۇزباشي سۇردو:
"اوندا نەجۇر اولدو آناسي... يۇكسلمەدى؟"
تيمسار يۇزباشي‌نېن سۇزلرين إشيتمدين، سۇزلرى‌نين داوامېندا يۇزباشي‌نېن جاوابېن دا وئردى:
"مين‌باشي بيزيم أن ياخشي آتېجېمېزدېر. آنجاق أردېيلدن چېخېب گئديب، سيتادېن كالئجينى گۇرمەگه راضي اولمادي. بو سببدن اۇ درجه ده قالماغي اۇستون توتدو."
مين‌باشي دئدى:" تيمسارېن ايلتيفاتي بيزيم حالېمېزا همشه شاميل اولوبدور."
تيمسار دئدى:" اوندا آل مين‌باشي. من اۇ قارتالي ايستەييريم."
مين‌باشي دئدى ريجا إديرم تيمسار، سيز ووړماق ايستەمەديز و يۇزباشي ووړا بيلمەديگى زامان، من داها نه ايش گۇره بيلەرم؟"
"يۇخ آل، تۇفنگى آل."
مين‌باشي تيمسارېن دستورون ايطاعت إتدى. تۇفنگى آلدي. تۇفنگ اونون گۇده سينەسيندن اوزون نظره گليردى. اونو چيگنى‌نين چۇخورونا سالدي.
نظره گليردى چوخ زحمت‌له تۇفنگى چيگنينده ساخلامېش‌دېر. نيشانه آلېب آتش إتدى. و آرا وئرمەدن گلن‌گئدەنى چكدى نيشانا توتوب، تكرار آتش إتدى. آنجاق بو ايش سۇرک لى اولدو، بئله كى ايكى سس بير ثانيه آرايله إشيديلدى و قارتال، أتدن اولان قئيچى تک، سۇرعت‌له آشاغا إنيب و ٤٠ – ٥٠ آتدېم بۇرجدان اوزاقدا، تپەنين آلتېندا دۇشدۇ . تيمسار دئدى:

"آفرین مین‌باشي، آفرین." قادین و ضابیطلر آلقیشلادیلار. تیمسار دئدی"ایندی روس‌لار گؤررلر بیز اونلارین قارتالیندا بئله قویمارپق تؤپراغیمیزا تجاووز إتسین."
حسین یؤزباشیيا تیمسارین سؤزلرین ترجؤمه إتدی. یؤزباشي دئدی:" بیز سئون روحیه تیمسارین روحیه‌سی‌دیر عئینن. گرچکدن روحیه‌سی چوخ عالیدی."
سونرا یؤزباشي مین‌باشیيا طرف گئتدی:" گرچکدن عالی‌دیر.من سیزین بو قدر آتیجي لیغینیزین عالی اولماغین بیلمیردیم." سونرا یاواش دئدی:" آخشام پروقرامین اونوتمایین". گؤرؤم قورباغا اووندا نه إده‌جکسینیز"
یؤزباشي یاري سرخوش، مصلحت‌چی‌لر مکانینا چاتدي. آشپازین بونا دیشه باتان بیر شئی حاضیرلاماسین، گؤزلؤیؤردو. آنجاق آشپاز یؤخودو هارا گئتمه‌گی معلوم دگیلدی. باشین قویدو یاتدی. مین باشي گوماشته‌سی‌له قورباغا اووونا گئتمه‌گه، قاپیيا گلن چاغي، اویاندي. یوخودا اولان زامان آشپاز گلیب چئویرمه‌نین أمری‌له اوو آغاج‌لارین حاضیرلامیش‌دیر.
یؤزباشي اوو شوزتونو گئیییب، ایمشینی گوماشته‌لرین بیری‌نین ألینه وئرمیشدی. باشقا گوماشته ده، آغاج‌لاري گتیریردی. مین‌باشي همشه اولدوغو تک، باشین آشاغا سالیب چئویرمه‌نین یانیندا یؤل گئدیردی. یؤزباشي بیر شئی دئمیردی و یالنیز شاللاغینی قویموشدو، چیگینینه، هنده‌ورینه باخیب اوجا آددیم‌لارلا ایره‌لی‌لییردی، هامیدان آرخادا آشپاز گلیردی. باتلاغا چاتاندا، هر طرفدن، کیرازلیني، مین‌باشیني گوماشته وحسین‌له، گؤرن آدام‌لار، باتلاغا هوجوم گتیردیلر. یؤزباشي‌نین معرکه توتماغینا، جمعیّتین سایي یئترلی اولاندا، یؤزباشي حسینه دئدی:" هر نه دئییرم خالقا ترجؤمه إت." حسین دئدی:" باش اوسته"و گؤزؤن تیکدی یؤزباشي‌نین آغزینا. یؤزباشي دئدی:" بؤیؤن من‌له مین‌باشي‌نین آراسیندا، بیر اوو یارپشي گئچه‌جک. قورباغالاري‌نین سایي چوخ اولان آدام، یارپشین قهرمانی تانینماجاق. مین‌باشي یاخشي اوچودور بؤیؤن بؤرجون باشیندا اوچان بیر قارتالي ووروب سرنئگون إتدی، ایندی گؤره‌جه‌ییک قورباغا اووندا نه إده جک."
ساکیت اولدو. حسین سؤزلرین ترجؤمه إتدی. اینسان‌لار آلقیشلادیلار. معلوم دگیلدی نه یی آلقیشلاییرلار.
یؤزباشي بیر آغاج گؤتورؤب وئردی مین‌باشیيا. مین‌باشي آغاجي یؤزباشي‌نین اؤزؤنه تعاروف إتدی. یؤزباشي آغاجي گؤتورؤب، ایره‌لی گئتدی. باتلاقدا اؤزؤنه بیر مؤحکم آیاق یئری آچدي، دوروب قولاق آسدي. بیر ایکی آتدیم ساغا طرف گئتدی. تکرار قولاق وئردی. سونرا یاواش آددیم آتدي، اوچ دؤرد آتدیم داها، و بیردن أگیلیب میخلي آغاجي باتلاغا سوخوب بیر گؤز قیرپیمدا، إشیگه چکدی. بیر دوجین ایری- خیردالي تاپ تازا، قوزخولو گؤزلر و چوخلو زیگیل‌له، میخین باشینا تاخیلمیشدیلار. یؤزباشي قورباغالاري سایدي، اون بیر دنه‌یدیلر. خالق هورا چکدیلر. آغاجي إرمنی آشپازا وئردی، گوماشتادان باشقا آغاج آلیب وئردی مین‌باشي‌نین ألینه.
"ایندی سیرا سیز ده."

خالق دؤر بردن مينباشيني آلقيشلاييردىلار"جناب مينباشي بو يابانجينين يانيندا آبرىمىزي ساخلاها. ! جناب مينباشي مېخلار نئچه دنەديلر؟اؤن بيردن آز اؤلماسين ها؟"
مينباشي مېخلاري سايدي:" اؤن يئددى دنه ايدى."
بيرى دئدى:" يئكەلرينلدن، يئكه زيگيللرله."
اۆچۆنجۆ دئدى"يۆزباشي زيگيللرىله بۆز باش دۆزلدەجكدير"
مينباشي حيرصله بو آداما باخدي:
"آدام قوناغا تۆهين إتمز."
"باغيشلايين جناب مينباشي."
مينباشي باتلاغين قيراغيندا يۆل گئتدى. اۆزۆنون بۆتۆنلۆگۆ ديقتده ايدى، آغزي آچيق ايدى و ديلى آت دۆداغينا دۆشمۆشدۆر. إله آددىم آتيردي سانكي قورباغالاري ألىله توتماق ايستەيير. بۆيونو أگمىشدير، آياقلارين دره- دره گئديردى و آغاجي ساغ أليندە توتموشدور. خالق دالىسيجا گلمک ايستەييردىلار، ألىله ايشاره إتدى، دالى قالسينلار، خالق دالي قالدىلار و اؤ تک باشينا باتلاغين قوزئى سمتينه گئتدى. گاهدان دوروب قولاق آسيردي و گلديگي يۆلون اؤرتالارينا قاييدىب، دوردو. يۆزباشيا ايشاره إتدى ايرەلى گلسين آنجاق آياغين دره- دره. يۆزباشي مينباشينين ايشارەسينى آنلاييب ياواش ياواش قاباغا گئتدى. خالق سسسيز دوروب و باخيردىلار. يۆزباشي مينباشينين يانينا چاتاندا، مينباشي آغاجي اونا وئريب باتلاقدا اؤزۆنون نئچه آددىملىغيندا، بير نؤكتەيه ايشاره إتدى. يۆزباشي ساكيتجه آغاجي اونا وئريب ألرينين ايشارەسىله آنلاتدي اؤو سيراسي اؤندادي و قاييدىب گلدى چئويرمن و خالقا قوشولدو.
مينباشي آغاجي سۆرعتله دَگيل، آنجاق ياواش ياواش -ياواش باتلاغا آپاريب إله اؤردا ساخلادي. مېخلار گۆنۆن اؤنۆنده پارچلاييردىلار. سانكي مېخلار قورباغالاري سئحر إتمک ايستەييردىلر. سۆرعتله آغاجي باتلاغا سۆخدو،اۆچ دؤرد دفعه آغاجي سۆلا- ساغا فيرلاتدي. قار- قار سسى باتلاقدا يوكسلدى. خالق مينباشيا ساري هوجوم گتيردىلر. آغاجين باشيندا اؤ قدر قورباغا تاخيلميشدي سانكي قورباغالارين سايي مېخلاردان چۆخودور. سايدىلار. اؤنآلتي دنه قورباغا مېخلارا ياپيشميشدىلار.
مينباشي دئدى: جناب يۆزباشيا دئيين، قورباغالارين منيم آغاجيما هوجوم گتيرمک لرينين سببى بويودوکى، منله اؤز آرالارين دا اؤخشارليق گؤردۆلر. آنجاق سويون ايچيندن گؤرن کيمى بير تميز، جاوان خوش اؤزلۆ قورباغالارا ياخينلاشير، يۆزباشينين اؤزۆهتيندن قورخوب قاچدىلار."
حسين ترجۆمه إتدى. يۆزباشي دئدى:" داوام إدک. ياريشا داوام إدک. ياريشين سۆنوندا بيلينير کيم قازانيب."
ايکينجى دفعه ده مينباشي اوتدو، اؤنبير- يئددييه. آنجاق اۆچۆنجۆ دؤرده ايلگينج بير حاديثه اؤلدو. مينباشي باتلاق قيراغيندا ، گؤن چيخان سمتيندن حرکت إديردى، خالق دا آرخاسيجا حرکت إديردىلر کى، بيردن بير کۆنجدن بير آز جۆلبک و خزه أطرافيندان، نئچه قورباغا سسى إشيديلدى. مينباشي بير آز آياغين سوستلاتدى. قورباغالار قارو قور إتديلر. مينباشي ايرەلىلەدى. آياغيني ياواش قۆيدو، سودان چيخان يوسون و آلقالارين (

خزه و جۆلبک). آیاغي گئچدی سویا، سو دۆلدو آیاق قابي‌لارینا . دورمادان آیاغین سودان چکدی إشیگه. یۆزباشي حیرص‌له قیشقیردي: قۆرخما قۆرخما. سودودای بیر شئی اۆلماز."
مین‌باشي یوسون‌لارین ، أطرافیندا فیرلانیب هر شئیی دنه‌دی. ایسته‌ییردی بیلسین قورباغالارین سسی هاردان گلیر. یۆزباشي قیشقیردي:" قۆرخما بابا قۆرخما سویون قۆرخوسو یۆخدور کی." قورباغالارین سسی یاتدي. مین‌باشي دئدی: جناب یۆزباشییا دئییین سسی‌له منیم قورباغالارمي اۆلکۆتمه‌سین." حسین مین‌باشي‌نین سۆزلرین ترجۆمه إتدی. یۆزباشي ساکیت اۆلدو. بللی‌دیر مین‌باشي دا قۆرخوردو بو دفعه بیر شئی توتا بیلمه سین. یئنه بئینین کونسانتره إتدی، دیلین آغزیندان چیخاردیب قۆیموشدو آلت دوداغینا و دیقت‌له، گۆن باتاندا غرق اۆلان سویا، باخیردي. آغاجي درینه سالدي، سۆنرا آغاجي إشیگه چیخاتماق ایسته‌ینده گۆردۆ زیغدا تاخیلیب قالیب. نئچه آددیم اۆنه گئدیب، آغاجا فیشار وئردی، ایسته‌دی أهرۆم کیمی قالدیرسین، آغاج اۆرتادان سیندي. مین‌باشي ماجراني آنلامادان، باشي‌لا دۆشدۆ باتلاغا گیردی سویا. بیر آن، خالق شاشقین‌لیقدان دوروب قالمیشدیلار، بیلمیردیلر نه إتسینلر، آنجاق شاشقین‌لیقدان چیخاندان سۆنرا تئز،مین‌باشییا طرف قاچدیلار. یۆزباشي فاتیحانه دورموشدو، مین‌باشیني سودا تاماشا إدیردی. مین‌باشي تئز اۆزۆن سودان چکه بیلدی. یاني باشین چیخاردیب گوماشته‌سینی چاغیردي. گوماشته ألینی مین‌باشییا اوزالتدي. مین‌باشي ألینی قۆیدو اونون أللینه، سۆنرا باشقالاري اونا باتلاقدان إشیگه چیخماسینا یاردیم إتدیلر. مین‌باشي‌نین اۆست باشیندان، بیر ایکی دنه قورباغا دۆشدۆ یئره، تئز آتیلیب باتلاغا دۆشدۆ لر. مین‌باشي، چئویرمن‌له، یۆزباشي و خالقي‌لا بئله، دانیشمادان باتلاغین قیراغیندان گئچن ماشینا، أل آتدی. ماشین دایاندي مین‌باشي گوماشته‌سي‌له میندیلر. مین‌باشي، یۆزباشي و چئویرمه‌نی أردیبیلدن تبریزه قایپیدانا کیمی، قیشلایا گلمه‌دی. سۆنرا هر شئی عادیلشدی.
بو حادیثه‌دن سۆنرا، یۆزباشي کیرازلي بیر آی غأیگیب اۆلدو. چئویرمن بیلمیردی رییسی هارا گئدیب. یۆزباشي‌نین گئتمه‌سینه سئوینیردی. چاووش‌لاري اینضیباط‌لارین ایتیرمیشدیلر. ایداره‌یه باش ووروب أکیلیردیلر. چئویرمن مصلحت‌چي‌لر مکاني مۆهندیس لیگینده، اۆتوروب و پنجره‌دن دۆشن گۆنشین آلتیندا، کتاب اۆخویوردو. آیري بیر ضابیط"دوگلاس" آدیندا آمریکا اوردوسونون ذخیره ضابیطلریندن دیر. اونون غئیر حربی گرچک ایشی، أدبیات اۆرگتمک‌یدي. نئچه اینگیلیسی کتاب چئویرمَنه وئرمیشدی. بو کیتاب‌لار آمریکا و یا دۆنیاني تمثیل إتمه‌دن اۆنجه، یۆزباشي دوگلاسین سلقه‌لی روحی حالت‌لرین گۆرسه‌دیردی. چئویرمن ایلک دفعه‌یدی"ژان ژنه" و"مارکی دوسادین" آدینی إشیدیردی. بو یازیچي‌لارین أثرلرین فرانسیزجادان اینگیلیسجه‌یه ترجۆمه إدیب، گۆگ و یاشیل جیلیدلرله گیزلیجه چاپ إتمیشدیلر. نظره گلیردی بو کیتاب‌لار، آمریکادا چاپا اویغون گۆرۆنمه‌سین. یۆزباشي"دوگلاس "بو کیتاب‌لاري فرانسادان گتیرمیش‌دیر. اۆزۆ و نئچه باشقا ضابیط اونلاري اۆخودوقدان سۆنرا، حسین‌دن ایسته‌میشدی اونلاري اۆخوسون. حسین چوخ ایشتاییله، أدهم و اینگیلیسجه دیکشئنئری‌نین یاردیمی‌لا

كيتابلارى اۆخويوردو. إعتيراف إتمەليدى هر ايكى يازارېن أثرلريندن لذت آپارېردې. اۆزلىكـله "ژنەنين " أثرلريندن.
يۆزباشې دۆگلاسا دئدى:" ژان ژنه تبريزلىدير."
دۆگلاس آرېق،اۆرتا بۆى و قهوه رنگى گۆزلرى وارېدې. حسينين سۆزۆن إشيتجک گۆلدۆ.
"اينانېن ژان ژنه تبريزلىدير."
"هانسې باخېش‌لا"
جينايت‌لردن دانېشماسې و جينسل- روحسل ساپما (اينحيراف)لاردان علاوه، ايشىنين يئرينه گۆره. ژنەنين ، فرانسا مكانې تبريز مكانې‌دېر.
"نەدن آخې؟"
بيلميرم بلكه بيزيم شهرده ده، جينايت، ساپما (اينحيراف)، غريزه و عاطفه، بير جنايى شئعر تک جرياندادېر. بلكەده بو دَگيل، يالنېز اۆزۆيدې. ژنه غريبه مظلومدور. تبريزين اۆرتا ياشلې كيشىلريندن اۆلا بيلر. و ياخود دا، تبريزين اۆرتا ياشلې كيشىلريندن بيرى اۆز گۆركەمينى اونوتسايدې، دئولتدن، تۆپلومدان، عوموممى أخلاق و عايله ايليشكىلريندن، قۆنشو ايليشكىلريندن، قۆرخمايېب بيردن روحون آشكار إتسەيدى، اۆلاردې ژان ژنه."
"سهو إديرسن. ژنه ۴۰۰ -ايل‌ليک بورژووآزې‌نين أخلاقې ايكى اۆزلۆلۆغۆنۆن حاصيلى دير. اۆزاقدان شئعر اۆلان شئىلر اۆنا ياخېندان ايشيكنجەدير. سيز تبريزلىلرين ياشايېشې، ايلكل‌دير. سيزين أخلاقياتېنېز، عتيق دئورين خالق‌لارې‌دير. باخمايارق سيزين ايسلامى ياشايېشېنېز وار، آنجاق آذربايجانېن هر گوشەسينده إله حال‌لار، ايليشگى‌لر گۆرۆنۆر كى، منه توراتې خاطېرلادېر. قۆجا كيشىلرين صورات‌لارې، نوح، ايبراهېم، موسا، يعقوب و دانيالې خاطېرلادېر. بو مكانېن فرانسه، پاريس، مارسى، الجزايرەلى فرانسوى‌لرين بورژووآزې‌سى‌له نه ايلگى‌سى وار؟ سيزين قارې‌لارېنېز چاى‌لارېن قېراغېندا ، اۆتوروب پالتار يوياندا و اوشاق‌لار ساللاق شئىلريله ، شيشميش قارېن‌لارېلا و قۆيون گۆزلريله، موقدس كيتابېن اينسان‌لارېنا بنزەيير. يۆخسوللوق وار، تراخوم وار، اوشاق‌لارېن قارېن‌لارې‌نېن شيشمەسى، اويغون قېدانېن اويغونسوزلوغوندان‌دېر. اۆغورلوق، جينايت، يۆلسوزلوق دا يقين واردېر. آنجاق ماهاباد، أردبيل، زنجان،جولفا دا آلا گۆز، قۆيون گۆز قېزلاركى سو كۆزەسى چيگن‌لرينده سو چئشمەسيندن سو چكيب آپارېرلار، توراتېن پيغمبرلرى‌نين گلەجک خانېم‌لارې‌يدېلار."
" سيز بير رۆمانتيک آمريكالې‌سېنېز، اۆز چاغېنېزدان بيزيم زامانا و بيزيم زاماندان باشقا چاغا، تاريخين ايلک دئورينه قاچماداسېنېز. بۆزانېن اينسان‌لارى هر يئرين اينسان‌لارى تک درى، سۆمۆک، أت، بئيين، غريزه، عاطفه، دۆشۆنجه صاحيبى‌ديلر. سيز آمريكالې‌لار اينسان‌لارا باخېشېنېز ايكى نۆعدو. بيرى يۆزباشې كيرازلې‌دېركى، دۆشۆنۆر هر شئى و هر كيم اۆنون راضې‌لېغې اۆچۆن، بير آراج‌دېر. بيرى ده سيزين كيمى اۆز تمدۆنۆندن قۆرخماغا گۆره، بيزى ايده‌آل سئوگيیه چئويرير، و بيزيم يازېق قېزلارېمېزېن سو قېرناسې اۆلماماغا گۆره، ايكى آغاجدان ايچمەلى سويو إولرينه آپاران

حالىنې، يهود پيغمبرلرىنين گلەجک خانىم‌لارىنا بنزەدير. بيرى اؤلدۆرۆر ديرى قالسىن، او بيرى يانې سيز، طرفى إله قوجاقلاىيرسيز کى، سئويشمک و عئشقدن بۆغولورو ياخۆد باشقا موجودا دؤنۆشۆر."
"من رمبو، ژنه، دى اچ لارنس و ژيد کيمى، آوروپا کؤلتۆرۆندن بئزارام و آمريکا کؤلتۆرۆندن ده او کؤلتۆرۆن بير بؤلۆمۆ اولدوغوندان، بئزارام. بو کؤلتۆرۆن بۆتۆن قۆروجولارىندان بئزارام.، اوردو ياپيم، ذخيره ارتش) عۆنوانىيلا بو شهره گلمەگه طالب اولدوم، چۆن دۆشۆنۆردۆم بوردا خام مال‌لا، اينسانيتين ايلکين مادەسى‌له، ايشيم وار. من قاچماقدايام. بيزيم اوردوموز بو قاچمانىن آراجين منيم ايختيارىمدا قۆيدو. هم منيم ياشايىشىمې تأمين إدير، همى ده منى باتىدان اوزاقلادىر، بوندان علاوه منيم اؤز اوردوموزدان دا نيفرتيم وار. و سيزين حوکومتيزدن نيفرتيم وار! چۆن گلەجکده بيزيم اوردوموزا تاى، اوردو اؤلماق ، ايستەيير."
حسين هوروت -هوروت يۆزباشې دؤگلاسا باخىردې. دۆم دۆز مصلحت‌چى‌لر مکانې‌نىن ايچينده، دئييردى اؤز اوردولارىندان نيفرتى وار. اؤزۆندن قاچىردې، اؤزۆندن زهلەسى گئتمەگيندن دئييردى.
حسين دئدى:" يۆزباشې دؤگلاس سيز هارا گئتسنيز، قاچدىغىنىز شئى‌لرى اوردان تاپاجاقسىنىز. دۆنيا، سيزين اؤردو، سيزين أطرافىنىزداکې اينسان‌لار شکلينه دؤنۆشۆر."
يۆزباشې دؤگلاس يوموروغون قاوزاىيب ميزه ووردو. حيرصلندىگينده همشه بو ايشى گؤررردى. دۆداق آلتې ئيره گؤگه سؤيۆش وئررردى. نئچه ديقەدن سۆنراقايىدىب حسينين ميزى‌نين اۆستۆنه بير جلد کيتاب قۆيدو. حسين کيتابې گؤتۆردۆ، باخدې. ايستەييردى تشکۆر إده، آنجاق يۆزباشې دؤگلاس گئتميشدى. کيتاب" چتيرلى خانىمېن عاشيقى " لارئنسين أثرى‌دير. ۶- ۷ گۆن کيتابې اوخوماغې چکدى، او سؤزلۆک‌لرين ياردىمې‌لا، سۆنرا دؤگلاسې دالاندا گؤردۆ. دؤگلاسين ايشى واريدې. حسين دئدى:" کتاب عالى‌دير عالى" مۆهنديس‌لر گوروپونون اوتاغىنا گلدى. تازا اوتورموشدور چاووش پارکر گيردى. ياري سرخوشودور. گؤگ گؤزلرى گيرده‌لنميش‌دير. بير آز ساققالې واريدې. بو، مستشارلارىن يۆلويلا ضيديدې. دانىشاندا تۆپۆرۆردۆ، ياري سرخوش اوزلدوغوندان، إله دانىشيردې سانکې اوتوز کلمەدن چۆخ قابىندا يۆخدو.
" يۆزباشې آناسې... گئديب تهرانا، آناسې...من ده قالمىشام آناسې... مصلحت‌چى‌لر مکانىندا. بيلميرديم آناسې... نين هانسې ايشين گؤرۆم."
حسين گۆلۆمسەدى، قالمىشدې نه دئسين. چاووش پارکر داوام وئردى:
" بو آناسې..شهرده ده، آدام بير آناسې... دۆست، تاپا بيلمير، آناسې... خانىم تاپا بيلمير. آناسې... بير مشغوليت، تاپا. بورا آناسې... کۆرەدن، داها پيسدى. اُن آزې اوردا آناسې ...موحاريبه وارىدې! ايندى بوردا، او دا يۆخدو."
حسين بيليردى آمريکالې بونو بيلير کى، آمريکالې‌لار، أمکداش‌لارىنې آدام ئيرينه قۆيمازلار. بو سببه پيلان‌لارىن اونلار لا پايلاشمازلار.چاووش پارکردن سۆردو:
"يۆزباشې نييه گئديب تهرانا؟"

" جلب إديلر. مستشاری آناسي ... اوڭو جلب إديبدير. هله معلوم دَگيل." سۆنرا گؤزلری گيردەلندی:" ايندی سيزه دئميرم. بلكه سۆنرا دئييم آناسي...يۆزباشي نييه گئديب آناسي...تهرانا."
بير حادیثەمی اوڭلوبمو؟"
"چئويرمن، سن چئويرمنسن، مۆفتّيش يۆخ آناسي ..."
حسين اوتاقدان دوروب چيخدي إشيگه.
يۆزباشي كيرازلي، نئجه خبرسيز گئتميشدی، بير زاماندان سۆنرا، إله ده خبرسيز قايیتدي. آنجاق اوياندان، بويانا دۆنمۆشدۆ. سانكي بيردرين ايچی بۆشلوق، آتلاتمېش‌دېر. بير اوزون مۆددت، بيلينمەين روحسل خستەليكدن أذيت چكيب، ايندی نورمال دوروموندو ألده إديب، آنجاق روحسل خستەليگين أثرلرين اۆزۆيله اوياندا- بويانا داشيبان اينسانا، بنزەييردی. هر شئيدن پيس، آغزي پرتۆو، اوڭلموشدور! هامپيا سۆيۆش وئريردی، بير پاتلاييجي ماده تک اوڭلموشدو كی، پيلەتەسی يانماقدايدي و هر آن چاشني‌سېنا ياخېنلاشېردي! پاتلاماق قايیدېلمآزيدېر.
حسين بيلميردی بيردن بيره بو دئشيكلری، نەجۆر يۆزدورسون. گۆزل و صاف اووودلاري آشاغايا چكيلميشدی، دۆداق‌لاري‌نېن أطرافېنا، آيري جېزېق‌لار دۆشمۆشدۆ! بئله گۆرۆنۆردۆ، يۆزباشي بير نۆع غش توتوبدور.گۆزلری‌نين بيری‌نين كۆنجۆنده، نيسبتن يئكه بير يارا يئری گۆرۆنۆردۆ. بو يارا يئری‌نين تيكيش‌لرينی، يئنی چكميشديلر. آرخاسېن حسينه چۆيريب ساعات‌لارجا إشيگی سئير إديردی. يۆزباشي آرېقلامېشدي، حربی اوڭيفورمو أينيندن تۆكۆلۆردۆ. گئن ياخاسېندان بۆيونو، چۆخ گۆلمەلی و خسته بۆينو كيمی اوزون و لۆت گۆرۆنۆردۆ.
آنجاق بير گۆن حسين، گئچن نئچه هفته مۆدتينده، يۆزباشي تهراندان قايیدان بری، گۆزۆندن گيزلی قالان، بير شئی كشف إتدی. يۆزباشي چۆخ مهارت‌له سيررين گيزلتمه گەه سعی إتميشدی. حيرصلی حالدا بير شئی ايضاح إديردی و قۆنونو، آيدېنلاتماقا ألل‌لرين، گرگين حالدا تېرەديردی كی، حسين يۆزباشي‌نېن سۆل ألينی گۆردۆ. سۆل ألی‌نين بارماق‌لاري‌نين بيری ديبدن كسيلميشدی، يئكه بير اوزۆک دۆرەسينده اوڭان بارماغي. حسين چۆخ شاشېرماغېنا رغمن، چالېشدي گۆرمەميش كيمين داورانسېن، شاشېرماسېني گيزلتمەگه چالېشېب و سۆرودا، سۆرمادي بئله..آنجاق يۆزباشي‌نېن اوزۆ حسينين مات قالمېش باخېشېنی گۆردۆ. ألين كېرېخاراق جيبينه سۆخوب، حيرص‌له قېشقېردي:
" نۆلوب؟ نييه بئله منه زيلله‌نيب‌سن؟ بورنوز چېخاتمېشامي؟هن؟"
" چۆن تأسۆف إديرم. من نه زامان سيزه گۆزلريمی زيلله‌ديم؟ نه واخت؟"
يۆزباشي قېشقېردي:" سيزلر بو شهرين أهلی هامېنېز دلی‌سينيز! دلی. آنلايا بيليرميسن؟ هی دوروب اينسانا گۆزلرينيزی زيلله‌ييرسينيز تام بير آخماق تكين" سۆنرا بير آز دايانيب:" بو لعنتليک شهره نەدن گلميشم با أصلن؟ من بوردا نه قايېرېرام؟ بيزه نه؟ بيزه نه؟ كيم آمريكايا دۆنياني مودافيعه إتمەگه مأموريیت وئريب؟ نەدن بيز وروسايليميزی باغلاييب إويميزه گئتميريک؟ هن؟ نييه؟"

حسین مات -مات یۆزباشییا باخیردی. آنجاق یۆزباشی حاضیر دگیلدی کسیلمیش ألی‌نین سیررین او آندا حسین‌له پایلاشسین. حسین بیر سؤز دئمه‌دی. چاووش پارکر، قاپینی آچیب ایچه‌ری گیردی. یۆزباشی کیرازلی قیشقیردی:
" نییه ایچه‌ری گیرنده قاپینی چالمیرسان؟ هن؟نییه؟"
چاووش سرخوش دَگیلدی، آنجاق همشه اوزلدوغو تک ایکی نفس چکمیشدی. یۆزباشی جیدی اوزلان زامان، چاووش بۆتون سؤزو- جاواب‌لارینی " قوربان "کلمه‌سی‌له تاماملاردی. ایندی دئدی:
" سیز منه قاپی چالماغا أمر إتمه‌میشدینیز قوربان". بوندان سونرا قاپی چالیب ایذین آلارام قوربان. ایذین وئریلدیگینده ایچه‌ری گیررم قوربان."
" اوندا گئت إشیگه. هله ایذین وئریلمه‌ییب‌دیر."
چاووش پارکر دئدی:" باش اوسته قربان."دالی- دالی گئدیب گئتدی إشیگه.
بیر ایکی دیقه سونرا، یۆزباشی شاللاغینی گؤتۆروب، بۆرکۆن باشینا قویوب،گئتدی. نئچه دیقه سونرا چاووش قایيتدی.
"چئویرمن بیلیرسن بو آناسی .. نییه بو قدر حیرصلی‌دیرمی؟
"بیلیرسن نه‌دن آناسی ...نین بارماق‌لاری‌نین بیری یۆخدومو"؟
آدامین بارماغی یالاندان دیبدن کسیلمز کی. آناسی .. یۆزباشی بیرایرانلی یۆزباشی(دالبای) خانیمی‌سی‌لا آناسی... ضابیطلرمستشارلیغا شاما دعوت إدیر. شامدان سونرا گئجه‌نین سونو بیر آناسی ... مشروبا، اوتاغینا دعوت إدیر.اوردا طاپانچانی چکیب، آناسی... یوز باشینی اوتاقدان إشیگه سالیب خانیمینا تجاووز إدیر. آنلادینمی چئویرمن؟ ایندی، اوچ گئجه سونرا، ... یۆزباشی، آناسی... والی‌لیک کاخیندان آناسی ..... همان کولوبا، گئتمک ایسته‌ییر، آنجاق گؤرۆر جیپی ایشله‌میر. یۆرۆمه‌گه قرار وئریر. آناسی... مئیداندان گئچیر. آناسی ... شاللاقی ألینده، بیردن -بیره چئویرمن اینانمازسان، بیردن سنین آناسی... شهرداش‌لارین ، اوغول تک اوزلان‌لاردان، آناسی ... قاران‌لیقدان إشیگه چیخیرلار. آناسی... اؤزۆنه گلینجن، گؤرۆر آناسی ...یئره دۆشۆبدۆر، دؤرد نفرآناسی... نی قاوزاییب سالیرلار یۆکلَته، سانکی اوزدو یۆکلَتی‌یمیش.هر دؤرد نفر آناسی... آپاریب، یۆزباشییا تجاووز إدیرلر. یئنی‌دن آناسی ... یۆزباشینی همان یۆکلَته میندیریب گتیریب همان آناسی... کولوبون اؤنۆنه آتیرلار.آناسی... یۆزباشی تبریزین آناسی... خسته خانالاری‌نین بیرینده قالیر، سونرا تهرانا جلب اوزلور. ایرانین آناسی... اوزدوسو هر شئی اؤرت‌باسیر إدیر. مصلحت‌چی‌لر مکانی دا او دؤرد نفرآناسی ...نی تاپا بیلمیر بئله آناسی... یۆزباشی قاییدیر تبریزه، چۆن اینتیقام آلینیب‌دیر. ایندی بیلدین آناسی... نییه ایته دؤنۆبدۆر؟ یاخشی چئویرمن أگر دؤرد نفر آناسی... قاران‌لیقدا، بیر آناسی... یه شهرده سنه تجاووز إتسه‌یدیلر سن ایت اوزلمازدین؟"
سن ماجرانی نه‌جۆر بیلدین؟"
" بیرینجی: من آناسی ... إششک دَگیلم. ایکینجی‌سی، بیر گۆن هامینی بیغدیلار آناسی... چاووش‌لارین کولوبونا. دئدیلر نه اوزلوب. آناسی... اوزباشی بیلتمور، آناسی ...ایطیلاعات مصلحت‌چی‌لرمکانیندا بیزه دئدی. یاخشی دا آیدین‌دیرمی چئویرمن؟سونرا بیزه أمر إتدیلر

اۆز آناسي... مۆتحيدلر و عايلەلريله بير خطا إتمەيک. من ده ايندى يئنى آمريکادان گلن اۆن باشېنې آختارېرام.
حسين بيلردى چاووش، يئنى آمريکادان تبريزه گلن چاووشا عاشيقدير. او پياده مصلحتچىلر مکانې بۆلۆمۆنده خيدمت إديردى.آنجاق چاووش پارکرين ماجرالارې اۆنا بايافې و يۆنگۆل گليردى .يۆزباشي دۆگلاسدان، بير مغلوب آمريکالې إليت کيمى، آجېغې گلميردى، آنجاق اۆنون شخصيتى بئله، يۆزباشي کرازلينېن شئيطاني، تناقوضلو و روانى کيمين، ايلگينج دَگيلدى. يۆزباشي کيرازلي آمريکالي بير کاپتان کيمى، ايرانا آددېم قۆيموشدو،و ايندى ايکى گۆرۆنتۆ باشدان -باشا توتارسېز، يئردەکىلره غورورساتان آللاه بيرگۆرۆنتۆسۆ، ويئر اۆزۆنۆن ياراتېقلارېنېن تجاووزونا اوغرايان بير آيرې آللاه گۆرۆنتۆسۆ، اۆنون وجودوندا جيدالا قالخمېشدېلار. دۆرد نفر بير تانېنمايان اۆلکەنين قارانلېقېنېن ديبيندن باش قالدېرېب، ثابيت إديلر بو آمريکالي آللاهېن وجودو، نئجه زده لەنندير.حسين حيس إديردى، گۆنشده اۆز ظاهيرلرين نومايېشه قۆيان، يئر اۆزۆنده اۆلان پاک و صاف شئىلرله، ايچسل و يئر آلتي إنرژىلرکى قارانلېقلا گيزلەنيب و يالنېز هردن بير درينليکلردن قالخيب، و إشيک گۆزليکلرينى جېرماقلايانلارېن ، آراسېندا، أبدى بير دارتېشما وار. او، صاف آيدېن، طبيعت، تاريخ، زامان و يا بو نۆعدان اۆلان شئىلرى زاواللي گۆرۆستمەگه، آمريکالي يۆزباشي سئچيليبدير. يۆزباشي، بيردن قارانلېغېن قارنېنا، سۆرۆتلنميشدى و اوردا، اۆستۆنلۆک و ايلاهى حيسلر همشەليک اۆندان آلېنمېشدېر و يئرينه، يۆزباشېني ايچدن شيکنجه إدن، بير نۆع گۆزه چارپان أسکيکليک، اۆتورموشدور. او تجاووز اۆلان خانېمېن، أريده او دۆرد نفرين آراسېندا يمېش‌مي؟ بيلميردى. شۆبهەسيز اۆندان اينتيقام آلماق ايستەين هر کيمسه، اۆز ايشينده اوغورلو اۆلوب و ثابيت إتميشدى قودرتى يۆزباشېنېن قودرتيندن اۆلدوقجا چۆخراقدى.
بو قودرت اۆستۆنلۆگۆ، کۆتک، تجاووز و بارماق کسمکله ثابيت اۆلموشدو. و طبيعى دير نۆرمال شرايطده هئچ نەدنله ايضاح اۆلونمازيدې. يۆزباشېنېن وحشىليگى، اۆندان چۆخ و تهلۆکەلى يۆللارلا، جاوابلانامالېدېر. آنجاق بو نۆع موباريزه ده، ايشېقلي گۆنش يۆخودو. بير کيشى قارانلېقدا بير کيشىنين خانېمېنا تجاووز إتميش‌دير و نئچه کيشيده قارانلېقدا تجاووز إدەنه، تجاووز إتميش‌ديلر. بئلەليکله هر شئى قارانلېغا عاييددير.بو قارانلېقدا يۆزباشي نه قدر ده مغزينه فشار وئرسەده بير سۆنوچا چاتمېردې. گۆنش گۆزلۆگۆن آرخاسېندان، شهرين آداملارېنا گۆز تيکيردى و اۆنون آردېندان قارانلېق آداملاريدې. آنجاق شهرين آداملارېنېن اۆزۆنده، او نئچه نفرين کيم‌ليگين آچارې اۆلان، بير شئى آيېرد إده بيلميردى. سانکي او أل‌لر،او گۆجلۆ يومروق‌لار، تلەسيک و قرارلي نفس‌لر، جسارتلى باش‌لار، دميرتک خيالتلر، باشقا کۆرەنين اينسان‌لاريدې کى، يالنېز اۆز وظيفەلرينه عمل إتمەگه، يئر اۆزۆنه نازيل اۆلموشدورلار و اوغورلو گۆرَولرى بيتديکدن سۆنرا اۆز گۆگسل کۆرەلرينه قايېتمېشدېلار. او آدام‌لارېن قۆخوسو بعضن ذئهنينده جانلانااندا، باغېرساق‌لارې آغزېنا گليردى. اوزون مۆددت دايانماغا چالېشمېشدې، آنجاق ايلک آدام ايشين گۆرندن سۆنرا، مقاويمتدن أل چکيب و ايذين وئرميشدى او بيرى‌لر هر نه ايستەييرلر إتسينلر. يالنېز ايستەييردى اۆلمەيب و او خيالتلرين ايچيندن ديرى قالخا.

او آن اینتیقام فیکرینه بئله دۆشمه‌میش‌دیرکی، اینتیقام فیکرینه دۆشمه‌گه چوخ چاره‌سیز و ذلیل‌یدي.
ساعات‌لار آرخاسي، چئویرمن و چاووش‌لارا دوروب او گۆنش گۆزلۆگویله، پنجره‌دن دیشاریا باخیردي. نییه اینتیقامي دۆشۆنمۆردۆ؟ بیلمیردی. قورقوشومدان بیر دووار اوجالیب، پنجره‌نی توتوب یۆزباشي‌نین دۆشۆنجه‌سین ایفلیج إدیردی. یۆزباشي یومروغون دۆگۆنلۆیوب بارماق‌لارین اوجونون ایچینده سیخیردي، هاوایا، بوش یئره سۆیۆش وئریردی. ایراندا یاشاماقدان نیفرت إتدیکجه، اؤزۆندن ده نیفرت إدیردی. شاللاغینی گؤتورۆب، بۆرکۆن باشینا قویاردي، ماشینا مینیب خیاباندا سۆرعت‌له سۆرۆب آمریکالي ضابیطلر کولوبونا یئتیشیردی. اولار یئتیشنده کیمسه‌یله دانیشمازدي، پیللەلردن تعجیلی اوسته قالخیب اؤزۆنو اوتاقدا حبس إدردی، اوزباشي‌نین، خانیمین عصبی أللری له لۆتله‌یيب تجاووز إدن، اوتاقدا. ساعات‌لارجا او اوتاقدا قالاردي. یالنیز قهوه آلتي، ناهار شام یئینده یئمک سالۆنونا گلردی. چئورەسینده هر شئي چیرکین‌یدي، تبریزین چوخ إولرینده و ضابیطلر کولوبوندا اولان أللوان و طراوتلی گۆللر. یۆزباشي سئویردی یئر آغزین آچیب تبریزی اودسون بئله. چۆن تبریزین آرادان گئتمه طالئعی یۆخودور، یۆزباشي شهردن قاچیردي. أردیلدن یاخشي یئر هارایدي؟ اوزا چاتاندا مین‌باشي جزایری دن یاخشي کیمی‌دیر؟"
سۆنکو سفرینده أردیله چاتاندا، گۆن اورتادان سۆنرا، حسینه أمر إتمیشدی، مین‌باشي جزایری‌نی تاپسین.
" آناسي ... تاپماغا چالیش. ایشیم واردیر. بورا گله بیلمزسه اونا دئنن صاباح سحر ساعات سککیزده اوفیسیمده گؤرمک ایسته‌ییرم. سۆرسا نه ایشی وار، دئنن سن بیلمیرسن بیر واجیب ایداری ایش‌دیر."
حسین دوروب گئتدي إشیگه، بو فیکریله کی چۆن مین‌باشینی بیر دفعه اوزدا گؤرمۆشدۆ، بلکه اوزدا یئنه گؤره بیلردی تۆربه‌یه باش ووردو. آنجاق مین‌باشي اوزدا دگیلدی. کیمسه یۆخودور. تۆربه اینسان‌لاردان بۆش و لعنتلی‌دیر. سۆنرا مین‌باشي‌یلا اوتوروب دانیشان قفه‌یه گئتدی. مین‌باشي یۆخودور. قفه‌چیدن مین‌باشي‌نین عونوانین سۆردو، قفه‌چی وئرن عونوان چوخ قارپیشیق ایدی. آنجاق حسین یۆلا دۆشۆب سۆرا –سۆرا بو کۆچه‌دن او کۆچه‌یه گیریب نهایت مین‌باشي‌نین إوین تاپدي. قاپیني دۆگدۆ. اؤزۆ ده مین‌باشي‌نین إوین گؤرمه‌گه ماراقلي‌دیر. قاپیني آچان، باتلاغین یانیندا مین‌باشیا سودان چیخماغا یاردیم إدن، گوماشته ایدی.گوماشته حسینی گؤرمه‌گه شاشیردي، آنجاق دئدی مین‌باشي‌نین سیتاددا کئشیکی وار.حسین یۆزباشي‌نین پیامین یئتیرندن سۆنرا گوماشته دئدی:
مین‌باشي کئشیکدن سۆنرا ۲۴ ساعات ایستراحتده دیر."
"اوندا صاباح قیشلایا گله بیلمه‌یه‌جکسمی؟"
" یوخ بیری‌گۆن گلر."
"هر حالدا سن یۆزباشي‌نین مئساژین اونا یئتیر."
"اولدو"

سۈنكو گۈن مينباشي قېشلادا دگيلدى. يۈزباشي كئفسيزيدي. او،دۆشۆنۈردۈ مينباشي قېشلادادي آنجاق اونون گۈزۈندن اوزاق گيزلەنيبدير! هر يئره باش ووردو. بلكه ده دۆشۆنۈردۈ او دۆرد نفر تبريزده مينباشينېن تشويقيله اونو بو شكيلده أسكيلديلر. ايكى اۆچ گۈندن سۈنرا مينباشيني ياخالبياندا، بير باخيش‌لا آنلادي بو قره او قره‌لره بنزەمير. مينباشي يۈزباشينېن باشېنا گلنلردن خبرى يۈخودو. بلكه اونون گۈز آلتي قاراسي اوندان اولان درين نيفرت‌دير و اوغورسوز گۈزلرينين غضبلى گۈزلريندن، إشيگه چېخېب‌دير. تر- تميز شستلى، تكدن تيغه‌لنميش اۆز، پارېلدايان اۆطۈلۈ عئيب‌سيز اونيفورم‌لا، أليندە شاللاق، دۈم دۆز، مينباشينېن أيرى بويروق، قبللي و بيته اوخشايان، أندامينېن اۆنۈندە دايانديي. يۈزباشي دئدى:
" بوردا قاندېرانمارام. گئدك اوفيسينه."
حسين ترجۈمه إتدى. مينباشي قاپېتدي، زحمت‌له ودائيم ايسهالدان زجرده اولان آدام كيمى، عۆذۈرلۈ حالت‌له يۈزباشي و حسينين كنارېندا اوفيسه گيردىلر. سئكرئتئر قالخېب إحتيرامجا دايانديي. مينباشي اونا دئدى گئديب چاى گتيرسين.
سئكرئتئر چېخديي إشيگه. يۈزباشي دوردو، مينباشي بيلميردى نه إتسين، آنجاق عۆذۈرلۈ حالتده اۆزۈنۈ ماساسينېن آرخاسېنا يئتيريب و دوردو. يۈزباشينېن اوتورماغېن گۈزلۈردۈ آنجاق يۈزباشي اوتورمادي. حسين بيلميردى نه‌لر اۆز وئرير. يالنېز گۈردۈ يۈزباشينېن شاللاغي گۈيگه قالخدي.حسين إعتيراض إتمک ايسته‌ييردى كى، مينباشي باشېن كنارا چكدى، چۈن دۆشۈندۈ شاللاق گۈيگه گئدن جهتده، يئره گلسه دۆز اونون باشينېن اورتاسېنا دۆشه‌جكدير. آنجاق شاللاق هاواني كسيب مؤحكم ماسانېن اۆستونه دۆشدۈ ، داوات، قلم و ماسانېن دۆسيالارو بيسكيويت قوطولارېن داغېتدي. مينباشي آغزېن دانېشماغا آچدي، آما سسى چېخمادي، اونون يئرينه دورو جان‌سېز قان، داغېنېق بوغوندان بۈياسېز تيتره‌ين دۆداق‌لارېنا آخېب، أنگينده اولان نارين تيكان تک، ساققالېننان آخدي! نه زامان بورنو قانامېشدي بللى دَگيلدى.يۈزباشي قېشقېردي:
حسين، بو آناسي .. دئنن بيرينجى، سرريشته‌داري آنباري، طۈوله دَگيل. قاپېسي آچېق قالمامالي‌دېر. بو بير. ايكينجي اونا دئنن، تيمسار سنه إعتيماد إديب و سيلاح آنبارينېن آچارېن سنه وئريب‌سه، بونا گۈره دَگيل آچاري گيزله‌دەسن، بونا گۈره‌دير سيلاح‌لاري وئره‌سن، ياغلاييب تميزله‌ييرلر. اونا دئنن، آمريكا بو سيلاح‌لاري سيز آناسي ... يه وئرمير أسلحه‌خانالاردان قالېب چۈرۈيه‌لر. آمريكا ميللتى بو سببدن ماليات وئريب سيزه سيلاح گۈندرمير كى قۈياسېز سيلاح‌خانالاردا چۈرۈيه‌لر. سيلاح، بير عسگر، ضابيط و اۆردو تک موحارييه حاضېرليق‌لاري اولمالي‌دېر. بيليرسن‌مى؟ أردبيلين شوروى‌له نه قدر آراسي وار؟ هن؟ يالنېز ٣٠ -ک م. روس‌لار يارېم ساعاتا أردبيله گله بيلرلر. آنلادېن‌مي؟"
حسين ترجۈمه إتدى. هله ده قان مينباشينېن بوغوندان ياواش ياواش قاينايېب آغېز و چنه‌سينه تۆكۈلۈردۈ. مينباشي باشېن ترپه‌ديردى گۈرستسين يۈزباشينېن سۈزلرين ياخشي آنلاېپر. چئويرمن يۈزباشينېن سۈزلرين ترجۈمه إدنده يوموشاق لحنى، اولماغا چالېشېردي .آنجاق يۈزباشينېن سسيندن آسېلي اولاراق، سسى نۈرمالدان اوجايدي.

یۆزباشي‌نین سسی مین‌باشي‌نین قولاغیندا بورولوردو. سانکي جغرافیایی دورومون ایتیرمیش‌دیر گرچکدن آمریکالي‌لارین مالیات وئرمه‌گی‌له سیلاح آنباري‌نین آچاري و یا أردیبل‌له شوروی‌نین آراسي‌یلا نه ایلگی‌سی وار؟ آنلایانمپردي. ایچه‌ریدن بیر نوع چاشقین‌لیق توتموشدو، آنجاق قۆرخو و ایشین سۆنوچونون دۆشۆنجه‌سیندن، دۆنوب قالمپشدي .سانکي کایيناتین هئچ بیر یئرینه، نه زامانا نه ده یئرکۆره‌سینه عاییید دگیل‌دیر. یالنیز گۆره‌وی‌سی باش اۆسته، باش اۆسته، باش اۆسته دئمک‌دیر."یۆزباشي هرباش اۆسته سۆزۆن جاوابیندا دئییردی"bullashit"(مال یۆخو) و یئنه بو سۆزۆ تیکرار دئییردی. حسین بو کلمه‌نی دفعه‌لرجه یۆزباشي و باشقا آمریکالي‌لاردان إشیتمیشدی. أدهم سۆزلوگۆنده ده بونون آنلامین آختارمپشدي آنجاق دئیه‌سن أدهم سۆزجۆگۆ،بو کلمه یاراناندان اۆنجه یازیلمپش‌دیر و اۆنون دقیق معناسین تاپا بیلمیردی. حسین تکجه یۆزباشي‌نین لحنیندن بیلیردی هر کس بو کلمه‌یه لاییق دَگیل. یالنیز بعضی سئچیلمیش‌لر، مین‌باشي جزایری تک بو آمریکا سۆیۆشۆنه لاییق‌دیر.

نهایت یۆزباشي شاللاغینی چیگینه قویدو، قایيدیب اۆتاقدان إشیگه چیخدي.حسین مین‌باشي دان عۆذۆر ایسته‌مک ایسته‌ییردی. أللین جیبینه آتدي بئله، مین‌باشیا دستمال وئرسین، آغزي بورنون سیلسین. مین‌باشي اۆتوردو باشین قویدو ماساسینا . إشیکدن یۆزباشي‌نین دمیرتک سسی حسینین قولاغینا دگدی .اۆنو سسله‌ییردی. دستمالین جیبینه قویوب مین‌باشي‌نین اۆتاغیندان چیخدي.

یازین سۆن گۆن‌لری ایدی هاوا قیزیشماغا باشلامپشدي. یئرین شهوتی طۆغیان إتمیشدی .ایندی داها قوزئیین یاماج‌لار تپه‌لری بیر باشا یاشیل‌لیق و یا قیزیل بیر بۆیدا سۆنبۆل‌لرین آلتیندا یاتمپشدیلار. أسیم گۆرۆنمه‌ین بیر سئیل تک، سبزه سۆنبۆل‌لری أگیب، گئچیردی. بعضن ده سۆنبۆل‌لرین آراسیندان خۆش خط خال و هوشلو بیر ایلان تک سۆنبۆل‌لردن بیر قاریش اۆسته قاوزانیب و سانکي "فیشفیشه" کلمه آراسیز تکرار إدیردی. إله بیر دینله مه دوراغیندا (إستراق سمع) گۆرۆنمز اولان، گۆنشین ایشیغیندا گۆرۆنن بیر آنتئن‌دیر.

همشه اولدوغو تک، حسین، بو فصلده هوس إدیردی، أردیبیله گیرندن سۆنرا اۆردان آستارا و اۆردان ایستی و شهوتلی بوغدا یارپاق‌لارین بۆیرۆنده، آت‌لارین گۆرۆشۆ، إششک، اینک‌لرین اۆتلاماسي، و اۆزاقدان میلچک دسته‌لری تک تپه‌لرین دۆشۆنه یاپیشان قویون سۆرۆلری، اۆنو دلي إدیردیلر. موغاندا، یاز ایچ- ایچه، شفقین بوخارلاری‌نین پرده آرخاسیندا، یایيلمپش‌دیر و گۆنش چیخاندا اۆرمانین جغرافیا دورومون تای با تای إدیردی. قوش‌لار قضادان آتیلمپش داش‌لارتک آغاج‌لارین اۆستونده یوخاري آتیلیردیلار. سۆنرا اۆست- آشاغا اوچوردولار. اۆزاق‌لاردا یایلاق‌لارین تیکه -تیکه شاه مات صفحه تک، کیچیک أکینجی‌لرین دسته‌لرین، أردیبیل آستارادا اۆلان أن‌سیز جاده‌سینده، ماشین‌لارپلا حرکت إدن مسافیرلرین اۆزاقدان گۆزلرینه، ایلیشیردی.

یئر غنی ایدی، آنجاق یئر اۆزۆنۆن اینسان‌لاري اۆنون برکتین، یئرین اۆز تای‌سیزلیغي تک، شرابا چئویریب و اۆنو گئجه گۆندۆز باش‌لارینا چکه بیلمه‌گی باجارمپردیلار.

یۆزباشي کیرازلي‌نین ایراندا خیدمت دئوراني، بیتمیش‌دیر. گرکلی ایدی بیر هفته‌یه‌جن یۆزباشي أردبیلدن تبریزه قایيدیب و اۆردان تهرانا و سۆنرا آمریکایا اوچسون. یۆزباشي

ايراندا، ايقامتىنين سۆن هفتەسينى أردبيلده گئچيرمەسين ايستەميش‌ديىر. حسين حيس إديردى يۆزباشىنين بو ايشينده بير غرض وار. يۆزباشي مينباشي جزايرىنين پئييندە ايدى و او دا، أصلينده يۆزباشيدان قاچيردي. ضابيطلر، چاووش‌لار و بئريگادانين گوماشتەلرى بئله، بيليردىلر مينباشي يۆزباشيدان قاچير. بعضىلرى مينباشىنين چاره سيز و قۆرخاق‌لىغيندان شاشيرپردىلار.بعضىلرى گۆلۆب بعضىلرى ده، آلچادىلميش حيسى إديردىلر. آنجاق اۆست- اۆسته، كيمسه بير ايش گۆرمەگه حاضير دگيلديلر.باخمياراق بعضىلرى ده دۆداق آلتي هم مينباشيا هم ده يۆزباشيا سۆيۆش وئريردىلر. آنجاق اۆنلارين چۆخو گۆزلۆردۆلر دوروم بوندان دا پيس اۆلورسا، تيمسار دان، ديخالت إتمەسين ايستەييرلر.نهايت بير گۆن يۆزباشي اويغون بير فۆرصت تاپدي. حسين‌له تير آتماغا باش چكمەدن قايبداندا، گۆردۆلر مينباشي ايكى اۆچ نفر چاووش‌لار يلا دوروب دانيشير. حسينه دئدى:

" گئدك آناسي ... دانيشاق."

مينباشي لاقئيد دورموشدو. دالي‌سي يۆزباشي‌لا حسينه ساري‌يدي. يۆزباشي ياواش ياواش قاباغا گئتدى، مينباشي‌نين آرخاسيندان شاللاغيني قويدو اۆنون چيگنينه، مينباشي شاللاغي‌نين اوجونو گۆزۆنۆن آلتيندان گۆرۆب جانينا لرزه اۆتدو. بير ده إله دالي چكيلدى كى شاللاق چيگنيندن دۆشدۆ همى ده، مينباشي‌نين گئن بۆركۆ باشيندان دۆشدۆ . اۆزۆن ايتيرمكدن، يۆزباشيا چاس قۆزادي. يۆزباشي ايذين وئريب، أللين آشاغا گتيرەنەجن دوردو. سانكي يۆزباشيا خاطير حاضيرىدي قيشلانين هامي‌سينا چاس قۆزاسين. چاووش‌لارين بيرى مينباشي‌نين بۆركۆن گۆتۆرمۆشدۆ. يۆزباشي تيكرار شاللاغي قالدىرىب قۆيدو مينباشي‌نين چيگنينه، سۆنرا مينباشي‌نين كيچيك، تۆكلۆ و قۆرخولو اۆزۆنه أگيليب و اوجا سس‌له قيشقيردي:

"you are shit! You understand? Shit shit!"

يۆزباشي بير بئردن إشيتميش‌ديىر مينباشي فرانسيزجا بيليىر اۆنو ذليل و خوار إتمک ايستەييردى. قيشقيردي:

“Vous etes shit! Vous ettes shit!Vous etes shit! Shit!shit!shit”

بللىدى يۆزباشي شيتين، فرانسه كلمەسى‌نين آنلامين بيلمير و يادا بو فرانسا جۆملەسينده بو كلمەنى ايشلتمكدن آماجي بودور اۆنون نۆعون موعين‌لشديريب دئسين مينباشي هر پ...دا دَگيل، بلكه دقيقن اينگيليس ديلده ديير كى پو ... دو. مينباشي فرانسه واينگيليسجه‌نين معناسيندان باش تاپا بيلمەدى و يا دا يۆزباشي‌نين فرانسه عيبارتين ايشلتمه سين آنلامادي. آنجاق دئيەسن، لحنيندن هر شئيى آنلادي. يۆزباشي سۆنكو حۆكمۆ اۆنون حاقيندا وئرميشدى. مينباشي دانيشماق ايستەدى آنجاق دانيشا بيلمەدى. يۆزباشي تكرار قيشقيردي"vous etttes dhit vous etes shit" آنجاق مينباشي هيپنوتيزيم اۆلموشدو، بيرتيكه آغاج اۆلموشدو. يۆزباشي بو آغاج تيكه‌نين اۆستۆنه قيشقيرپردي.اۆ آندا مينباشي‌يلا علاقەسى دقيق، اينسان‌لا آغاجين و يا داشين علاقەسينه بنزەييردى. چاووش‌لار بيلميردىلر نه إتسينلر.ايندييەجن گۆرمەميشديلر يۆزباشي بيرباشا مينباشيا حمله إتسين، او دا تامامى‌له، ساواش مئيداني كيمى. چاووش‌لار بير تۆرلۆ، اومودسوزلوق

و آجي غضبله يۆزباشي و مينباشيا باخيردىلار. مينباشيني بير آلچاق گۆيۆل اينسان بيليردىلر آنجاق يوز باشي و آمريكالي‌لارين نوفوذوندان نيفرت إديردىلر وهمى ده قۆرخولاري وارىدي. حسين ده دقيق اونلارين دورومون بيليردى و پاتلاما بير حال تاپميشدير. هم يۆزباشيدان نيفرتى وارىدي هم ده مينباشي دان. حيس إديردى بيرينجى‌سى فئرعونلوغوندا، ايكينجى‌سى، ضعيف‌ليگينده چۆخ آلچاق و سوچلودورلار.آنجاق نه إتديگينى بيلميردى، قۆرخوردو هر آن او پاتلاييش حيسى، إله گۆجلۆ اوزسون، هرايكى‌سى‌نين باشينا آتيلاب و ديش ديرناق‌لا جان‌لارينا دۆشسۆن.
يۆزباشي شاللاغينى مينباشي‌نين چيگينيندن گۆتۆرۆب، مينباشي‌نين بۆركۆنۆ أليندە گۆتۆرن چاووشون، طرفينه آپاردى. حسينين ذئهنينده، تئاتر و سيناما ميميک‌لرينه اوخشايان، بير ژئست‌له بۆركۆ شاللاغي‌نين باشيندا قاوزاييب گۆگه آپاردي، اوردان مينباشي‌نين، باشينا سالدى. بۆرک دۆشدى و مينباشي‌نين قاش‌لارينا جان توتدو.سۆنرا أللين مينباشي‌نين چيگينيندن گۆتۆردۆ، قايىدىب قيشلانين قاپي‌سينا ساري يۆللاندي. حسين بير آن مينباشي و چاووش‌لاري‌نين يانيندا دوردو، سۆنرا يۆللانيب يۆزباشي‌نين آرخاسيندان قيشلادان چيخدي. هر بير شئى اومودسوزلاندىران‌يدي.
إرته‌سى گۆنۆن سحرى هاوا صاف و دورويدو. گۆنۆن اوتاى بوتايينداى اوزان بير ايكى تيكه بولوت، آغ‌لىق‌لاري‌لا، سانكي باشاباش و بۆتۆنلۆكده ماوى گۆگۆ، اۆزۆن گۆرۆستمه‌گه مجبور إديردى.حسين ساققالين قيرخاراق باشيني پنجره‌دن اوزالديب گۆگه باخدي . بيردن شيخ صفى‌نين تۆربه‌سينى خاطيرلادي. شۆبهه‌سيز، تۆربه‌نين گۆنبه‌زينى، صحن و قنديل‌خانانين طاق‌لارينى و يا دا جنت‌سرا مچيدين طاق نمالارينى و اونون شبكه لى پنجره‌لرينى دۆزلدن آدام، باخيشينى گۆگۆن تاي‌سيز بير پارچا كاشي‌سي‌نين أشعه سينده، يوموشدور. بو گۆگ‌له نيفرت‌لرى اونوتماق اوزلار.
قايىدىب ايشى‌له مشغول اوزلدو ايشى قورتولماقدايدي كى، إرمنى آشپاز قاپينى آچيب ايچه‌رى گيردى:
"بير عسگر گليب سيزى گۆرمک ايسته‌ير."
"منى"
"بئله سيزى"
" پس دئنن گلسين ايچه‌رى."
آشپاز گئتدي قاپيا، قايىدىب گلدى دئدى:
"گلمير ايچه‌رييه. آنجاق حتمن ايسته‌ير سيزين‌له دانيشسين."
حسين اۆزۆنون صابين كۆپۆگۆن سيليب قاپيا گئتدى. گۆردۆ سرهنگين گوماشته سيدى.گوماشته آلپشميشدي، حسينه ده چاس قاوزايا. خبردار حالينداى دئدى:
" جناب مينباشي سلام يئتيردى، ريجا إتدى قيشلايا يئتيشمک همان اونلارا باش ووراسينيز."
" يۆزباشي‌لا يوخسا يۆزباشي‌سيز؟"
"جناب مينباشي بويوردولار تكجه، سيز اوزلون."
"چۆخ ياخشي"

گوماشته گئتدی. حسین اوتاغینا قاییتدی. نییه مین‌باشي اوزو تک گؤرمک ایسته‌ییردی. مین‌باشي اوزا گؤرسه‌تن إعتیماددان گرچکدن سئوینیردی. آنجاق نه ایشی وارېدي.بیلیردی بو حادیثه‌دن أن آزي بیر سوّره، یوّزباشیا بیر شئی دئمه‌یه‌جکدیر. مین‌باشي اوتانجاق آدام یدي. اوزون کاراکتئریندن، یالنیز بو خاصییتین بیلمیشدی. إله بو اوتانجاق‌لیقدان اوزون‌لا علاقه‌دار موختلیف دئدی-قودولار یاییلېردېر. بلکه بو اوتانجاق‌لیق، مین‌باشینې یوّز باشینې اؤز ایسته‌دیگی هدفینه چئویرمیش‌دیر. پیلان بویودو، قېشلایا باش چکیب سوّنرا قرارگاها گئدیب و ساعات اوّن دؤربرینده أردیجیلدن تبریزه یوّللانالار. یوّزباشي همشه‌لیق ایراندان گئدیردی و مین‌باشي‌نین خیالي همشه‌لیق راحاتلاشاجاق ایدی. آنجاق حسین شیدت له ماراقلي‌یدي. پالتارلارین أگینینه گئیدی، یوّزباشي‌نین یانینا گئتدی، ماسا باشینداً اوتوروب صوبحانه یئمه‌گه مشغول اوزلدو.
بیردن یوّزباشي دئدی:" یاخشي درس وئردیم اوزا إله دَگیل‌می؟"
"کیمه"
"آناسي ..."
حسین بیر سؤز دئمه‌دی. یوّزباشي حسینین بو ایشیندن ناراحات اوزلوب و عصبی لحنی‌له سوّردو"
" سن مین‌باشي دان یاناسان یوّخسا من‌له؟"
حسین قوّندارما گؤلوّشوّیله:"من کیمسه‌نین طرفینده دگیلم من چئویرمه‌نم. بیر واسیطه‌سیز طرف. سیز هر نه دئسه‌نیز اوزا ترجوّمه إدەرم، او دئدیگینی ده، سیزه ترجوّمه إدیرم. منیم ایشیم ترجوّمه‌دی. اوّندان علاوه، دوّشوّنمورم سیز اوزا قارشي اوزلاسېنیز."
بیلیردی سوّن جوّمله‌سین کی بیر سیاسی دانېشېغا بنزه‌ییردی روانی اینانما دَگیل، بوّش بوّش دئییب‌دیر. یوّزباشي گیلئیلندی:
"سیز بیزه ایشله‌ییرسینیز، آنجاق بیزیم پیس کلمه‌لریمیزی ترجوّمه إتمیرسینیز."
حسین ذئهنینده یوّزباشي‌نین مین‌باشي‌لا دانېشماغین یانسېلادي:
" آمریکا میللتی، بوّشونا وئرگی وئرمیر کی، سیز اوّنلارین یوّزباشي‌لاري‌نین سؤیوّش‌لرین ایران مین‌باشي‌لارینا ترجوّمه إتمېسېنیز."
حسین دئدی"سیزین موخاطب‌لرینیز بو ساياق کلمه‌لری مندن یاخشي بیلرلر! بو سببدن اوّنلارین ترجوّمه‌سی لازېم دَگیل. سوّنوچدا إشیدن، سیزین لحنیزدن نه دئدیگینیزی آنلایا بیلر."
یوّزباشي دئدی:"بیلیرسن، مین‌باشي آخماقدي و هئچ بیر شئی آنلاماز. بو سببدن هر بیر شئی گرک اوزا ترجوّمه اوزلا".
حسین دانېشمادي. آمریکالي‌نین کئفی سازیدي، دؤرد دنه، برک یومورتا یئدی، بیر آز آمریکا کرمسی‌له، آمریکا مورابباسي، پوّرتاغال سویو و آمریکا قهوه‌سی، بونلارین هامي‌سین همشه اوزلدوغو تک اوزوّنه اوزل دیقت و نظمی‌له یئدی. چوّره‌گی، یارېم دنه بوّروّشته ایران سنگگ‌یدي. آغزینی مؤحکم دستمال‌لا سیلیب دوردو. گؤزلری‌نین آلتېنداکي توربالار یوّخودور. سانکي مین‌باشیا إتدیگی دوّنوکی توهین او دؤرد نفره تجاووز إده‌نین خیالین اؤز روحوندان قووموشدور. کیسلر، آغاریب صافلانمېش‌دیر. گلدی

پیللەلرین آشاغی‌سپندا دوردو. إرمنی آشپاز پیللەلرین آشاغی‌سپندایدی. یۆزباشی قیچ‌لارین بیر آز آرالی قۆیوب، اۆزۆنه گۆج وئریب یئل بوراخدی. إله کی إرمنی آشپاز و حسین دیسکیندیلر. إرمنیدن سۆردو:
" آندرانیک ایرنلی‌لار یئلدن آجیق‌لاری گلر، آمریکالی‌لار گییرمکدن. هانسی‌سی داها یاخشیدی؟"
إرمنی آشپاز، دورمادان جاواب وئردی، سانکی آی‌لاردی بو سۆرویا جاواب وئرمەگی مشق إدیب‌دیر."
" یاخشی بللی‌دیر، آمریکالی‌لارین‌کی."
آندرانیکین، آمریکایا موهاجیرت ویزاسینا گۆره، إحتیاجی وارید آمریکا یئلینی، ایران گییرمەسینه ترجیح إتسین.
یۆزباشی دئدی: "دۆشۆنمۆرم حسین سنه قاتیلسین."
آشپاز حسینه بیر باخدی . سانکی چئویرمَنه دئمک ایستەییردی:
سنین موهاجیرت فیکرین یۆخدو، حاقین وار خۆشون گلمەسین."
حسین ذئهنینده یۆزباشی‌نین سۆروسونا منطیقی جاواب وئردی" چۆن یئل آدامین دالیسپندان چیخیر، گییرمک آغزیندان، او زامان یئل گئییرمکدن پیسراق‌دیر چۆن دالی آغیزدان پیسراق‌دیر."
آنجاق بیر سۆز دئمەدی. إشیگه گلیب جیپه مینیب قیشلایا گئتدیلر.
قیشلایا گیرینجه مین‌باشی‌نین اوفیسینه یئتیشمەدن، آشاغا دۆشنده حسین توالئتی باهانا إدیب یۆزباشی کیرازلییا دئدی:
" سیز گئدین، من سیزین آرخانیزدان گلەرم."
یۆزباشی قیشلانین دۆغو دووارینا ساری یۆلا دۆشدۆ . قیشلانی سولامیشدیلار، گۆنش هر یئره یاییلیب سۆلاری بوخار إدیردی.
یۆزباشی کیرازلی شاللاغینی آشاغا یوخاری آتیردی و گۆنشه دۆغرو، دۆغو دووارا ساری یۆرۆیۆردۆ.حسین قاییدیب گئتدی مین‌باشی‌نین اوفیسینه. قاییدا، مۆنشی دئدی:
" جناب مین‌باشی بویوردولار اوتاقدا گۆزلۆیەسینیز، ایندی گلرلر."
گئتدی اوتاغا مۆنشی إشیکده قاپی قاباغیندا دوردو. ایچەرییه گلمک ایستەمیردی.یئنی اوتوروموشدو مین‌باشی ایچەری گیردی. حسین اونو گۆرجک شاشیردی، ساققالین قیرخمیشدی و چۆخدا حالی خۆش گۆرۆنۆردۆ، دئدی:
" کیچیک بیر عرضیم وارید. دۆشۆندۆم سیزین‌له دانیشیم. من تقاعدلیق طلب إتمیشم. اۆچ دۆرد آی اونون پروسەسی چکر. بیلیرسیز اوردونون دورومو نئجەدی. بیر مکتوبون تهرانا چاتماسی ایکی آی چکر هله اوردا نه ایش‌لر گۆرمەلی‌دیرلر جاواب بیر آز داها تئز وئریلسین."
حسین دئدی:" آنجاق سیز تقاعد یاشیندا دگیل‌سینیز حئویکدی أمکلی اولاسینیز."
" آخی بو دوروملا خیدمت إتمک اۆلمور. بیزیم نئچه نفر بۆیۆمۆز وار. هم ده یۆرولموشام."سۆنرا سۆزۆ دگیشدی:

" آغای تنظیفی، هامي سیزین اینگیلیسجه‌نیزی تعریف إدیرلر.گرچکدن سیزین اینگیلیسجه نیز یاخشي دېر. یالنیز سیز یۆزباشي‌نېن کلمه‌لری‌نین هامي‌سېن منه ترجۆمه إتمیرسینیز."
حسین اؤز یانېندا دئدی:" دئیه‌سن اۆرَکدن اۆره‌گه یۆل وار، هم یۆزباشي گیلئیلیق إدیر وهم مین‌باشي. هر ایکی‌سی ده بیر مسأله‌دن. دئدی:
" ایختارېنیز وار من هر بیر شئیی ترجۆمه إدیرم."
مین‌باشي دئدی:" سیز یقین حۆجب حیادان ترجۆمه إتمیرسینیز یۆخسا یقین بیلیرسینیز بو کلمه‌لر نه آنلامدادېر."
حسین دئدی" واللاه جناب مین‌باشي یۆزباشي هر نه دئییر من ترجۆمه إدیرم. آمریکالي‌لار اۆست اۆسته نزاکت‌سیز سؤزلرین ده دانېشېق‌لارېنا ، مزه إدرلر. بیزایرانلي‌لار دا، عادت عنعنه‌لریمیز وار، من دۆشۆنۆرم اینسان‌لېقدان اوزاق‌دېر من اۆ پیس کلمه‌لرین هامي‌سېن ترجۆمه إدم."
" بیلیرم سیزین منه لۆطفۆنۆز وار. بو سببدن گوماشته‌نی گؤندردیم لطف إدیب گلسینیز بیرلیکده بیر چای ایچیب و سیز ده بو کلمه‌لری منه ایضاح إده‌سینیز."
حسین چارەسیز قالمېشدي بیلمیردی مین‌باشیا نه دئسین.
مین‌باشي دئدی:" اوتانمایېن آغای تنظیفی، نهایت بیز ده بیر تۆرلۆ جوبران إده‌ریک. بیز دوز بیلمز دَییریک یۆزباشي اۆره‌گی ایسته‌یه‌نی دئییب من سوسموشام بلکه بو توهین‌لریندن أل چکسین. آما داها شۆرون چېخاردېب."
" سیز اؤز بۆیۆکلۆگۆزله اۆنو باغېشلایېن جناب مین‌باشي. مملکتینه قایېدېر. بوردا یالقېز یدي، غوربت حیسی اۆنو اینجیدیب. أَلبته بیلیرم آغزي پرتۆودور. آنجاق صاباح بیری گۆن گئدیر. سیز ده داها هئچ واخت اۆنو گؤرمه‌یه‌جکسینیز."
حسین بیلیردی یۆزباشي مودافیعه إتمه‌لی دَگیل.اؤز أَلینده اۆلسایدي، یۆزباشېني چۆخ شیدت‌لی تنبیه إدردی بئله. آنجاق مین‌باشیا اۆرَک وئرمک ایسته‌دی.
مین‌باشي کینایه‌لی لحنی‌له دئدی: " سانمېرام صاباح بیری، گۆندن تئز گئدسین"
حسین قایېدېب مین‌باشي‌نېن اۆزۆنه زیللندی. مین‌باشي‌نېن گؤزلری یئکه و دورو اۆلموشدو. بورنونون اۆستۆنده کی خال دا پارېلدایېردي بئله. بو گؤزل سحرده تیریاک چکمه‌دن ده، اۆزۆنده نمنیشان یۆخودو.
" جناب مین‌باشي نه دئمک ایسته‌ییرسینیز؟"
" هئچ بیر فیکریم یۆخودو آغای تنظیفی."
حسین مین‌باشي‌نېن تاپماجالي سؤزلریندن باش آچمادي. عسگر چای گتیردی.سوکوتدا ایچدیلر. حسین آز قالا اۆن دیقه مین‌باشي‌نېن اۆفیسینده قالدي، ایذین آلېب چېخماق ایسته‌ین زامان شاشقېن‌لېق‌لا گؤردۆ مین‌باشي ایشی تعقیب إتمیر و پیس سؤزلرین آنلامېن بیلمک ایسته‌میر داها. مین‌باشي دئدی" من ده سیزین‌له گلیرم. چۆن ایسته‌ییرم یۆزباشي گؤرسۆن، سۆنوندا من ده ساققال قېرخارام. بوگۆن اۆ گۆندۆر کی مین‌باشي جزایری ساققال قېرخېر." دېشاري چېخدېلار.حسین شاشېردي. بو آدام همشه یۆزباشیدان گیزله‌نیردی، ایندی نئجه اۆلوب اؤزۆنۆ یۆزباشیا گؤرۆستمک ایسته‌ییر؟

سروان کیرازلي طالئعی تک، تنها قپشلانپن دۆغو طرفیندن قوزئیه ساري یۆرۆیۆردۆ. دۆغو دووارپن یاري‌سپنا چاتمپشدي اۆنون مسافه‌سی حسین و مین‌باشي‌لا تخمینن یۆز – یۆز اۆتوز مئتیر اۆلاردي. مین‌باشي ألینی قالدپرپب حسینین قۆلونا قۆیوب، مۆحکم سپخدي. حسین شاشپردي قایپدپب مین‌باشي‌نپن راضي گۆزلرینه باخدي . صاف و راضي اۆلماغپنا رغمن، اۆزۆ بیر مۆرکب سۆزو کیمی گۆرۆنۆردۆ. مین‌باشي حقیقتن گۆلۆب و سرخوش گۆرۆنۆردۆ. بیردن مۆسلسل سسی، بیر یۆخ نئچه مۆسلسل حسینین قولاغي‌نپن دیبیندن قاوزاندي. حسین دۆشۆندۆ مۆسلسل‌لرین سسی دورمادان یۆزباشي کیرازلي‌نپن ذئهنینده سۆرویا چئوریله‌جک: " کیمین ایذنی‌له؟" آنجاق یۆزباشي‌نپن حالتی إله‌یدی کی حسین حیس إتدی یۆزباشي سۆرعت‌له مۆسلسل‌لری قارشپلاپیر، چۆن سانکي مۆسلسل‌لر دلیک -دلیک إتمه‌دن اۆنلارا طرف قایپتدي او حالدا، قپشلانپن ، سولانپب سۆپۆرلنمیش دۆشن گۆنۆن، اۆستۆنده یئره یپخپلدي. مۆسلسل‌لرین سسی او یئره دۆشندن نئچه ثانیه سۆنرا دا، حسینین قولاغپنا دگپردی.

چاووش‌لار ایسته‌پیردیلر أمین اۆلسونلار تیرلری‌نین هامي‌سي هدفه دگپب‌دیر و هدف آد لا، داهي بیر شئی یۆخدور.

او گۆنۆن ایکینتی‌سی، أردبیلده حسین تنظیفینی، عسگری مستشارلارپن چئویرمن‌لر شۆعبه‌سینده حبس إدنده، اۆزۆنۆ بۆس‌بۆتۆن، سوچسوز بیلدیگینه رغمن، أن آزي اۆز پانپندا إعتیراف إتدی، تام دا سوچسوز دگپل‌دیر بلکه بو سببدن کی هئچ بیر ایش گۆرمه‌دیگینه رغمن، بیر ایش گۆره بیلر دۆشۆنجه‌سی، ذئهنینه یئتیشمه‌دیگیندن بئله، یۆزباشپیا باش وئرن حادیثه‌دن ممنونودور...

تبریزه کۆچۆردۆلنده، آنلادي گیره دۆشۆبدۆر. مین‌باشي و بیر دۆجین آدام‌لار دا توتوقلانمپش‌دپرلار. هامي‌سي اۆز حۆجره‌لرینده، چوخ عجیب غریب حبس‌خانادا توتوقلویدورلار. حسین قاچپرپلماز باشقا بیر حیاتپن، آستاناسپندا دورموشدو. حادیثه لره تسلیم اۆلدو، دقیقن مین‌باشي و بیر دۆجین اینسان‌لارلا بیرگه حادیثه‌لره تسلیم اۆلدو .بیلیردی بوندان باشقا چاره‌سی یۆخدور.

ایکینجی کیتاب

تیمسار شادانپن قۆنشوسونون، دئییشی

آتپنا مینیب بۆینون شاخ توتاندا هئیکل کیمی‌دیر. چوخ باخماق ایسته‌پیردیک. یئرده اۆلدوغو زامان چوخدا اوجا بۆی دگپل‌دیر. طبیعی بۆیو مندن اوجایدي، آنجاق من ده إله اوجا بۆی دَگپلم. نۆرمال آدام‌لاردان، یالنپز بیر ایکی بارماق اوجایدي. تیغه‌لنمیش اۆزۆ پارپلدایپردي. سانکي اۆزۆنو پیرمی دفعه سیللهلَییب‌لر، هم ده شاخ سیللهٔ. قپپ‌قپرمپزي، صاپ- صافپدي. بوغو دۆز بورنونون اوجونون آلتپندا، دۆرد بوجاق،سئیرک، بیر بۆیۆک قارا خال کیمی‌دیر. بو بوغلار موحاریبه‌دن اۆنجه، تبریزده مۆدودور. هیتلئری بوغ دئییردیلر. آنجاق موحاریبه‌دن سۆنرا، یالنپز، بو بوغ‌لاردان تیمسارپن وارپدي، تک تۆک ده ایداری آدام‌لار و بیر ایکی قوواد، موعتاد، شیرەچکنده ده، بو دۆرد بوجاق بوغ‌لاردان وارپدي .آنجاق تیمسارپن دۆرد بوجاق، یاراشپقلي بوغو، اۆنا کیشیلیک هیبتی وئریردی. اۆزۆنه چوخ یاراشپردي .سانکي تکجه، بیر قاپ قارا بوغا صاحیب اۆلماغا او حاقلي

يدي. باشقا اينسان‌لارين بئله بير حاق‌لاري يوخدور.آرپق اوزون آتي‌نين بئلينده، او اؤزو ده آت كيمي‌دير، آنجاق بير آز كيچيكراق. إله دؤم- دؤز دورارديِ، سانكي بير كيچيك آت، بؤيوك آتا مينيب‌دير، آنجاق ديكئي و صاف بؤيون‌لا. آتين اوستونده اوتوراندا يؤل گئدنلرله، ايشي اوزلموردو، سانكي قراردي اوفوقه، و يا گؤگؤن ساواشينا گئده. إن‌سيز، مؤحكم بير تسمه‌ني، بيله‌گينه، دؤلابيردي. اوندان، ياللنيز بير بيلك قدر آزاد قالبردي و اون‌لا ياواش، آتين بؤينون و يا يانچاق‌لارين قيدبقلابيردي. بو قيدبقلاما تخمينن بير جادو كيمي‌دير. سانكي آتين يانچاق‌لارينى، حئسابى شاللاقلابيبلار، يئكه و تميزآغزيني بؤيوك باشيندا فيرلادىب، سونرا أل‌لرين اوزالداردي، سانكي قراردي هيلال و خوش گؤرؤش أل‌لرى‌له، بير كرگدنين سينه‌سين سؤكسؤن. تيمسار ديكئي يوخاريدا دورارديِ. نيگران اولان اينسان‌لارا لاقئيدجه، آتي ماهار إديردى. آت ايطاعت إديب، باشين آشاغا سالىب، أل‌لرين قويارديِ بئره، اوندا آنلابيردي بئردن قالخما واقتي چاتىب . بئلين بير آز قاوزايىب قويروغون يانچاق‌لاري‌نين أطرافيندا دؤلاندىرىب، بئردن قالخىب، إله چابوك چاپيردي كى، دؤرد، أل آياغي بير نئچه كؤلگه كيمى، گؤرؤنؤردو. أصلن بيلينميردى آياغيدا وار يؤخسا يوخ. بير آز ياواشلاناندا، سانكي آتين بير آياق و بير أللى وار و بو أل آياق، بيرليكده بير آخيش(مئحور) دؤزلديردى كى، آت آخيشين اوستونده سؤنسوزاجان، دبغيرلانيب قاباغا گئدير. سونرا تيمسار آتين جيلؤوون چكيردى، آت تئز باشين يوخاري گتيريب، يئكه و گؤجلؤ ديش‌لرينى گؤرسه‌ديردى .دميردن اولان ديش‌لرين اوستونده كى آغيزليغى، بير قارا خالدا سالمامىشدي بئله، آغيزليغي، ديش‌لرى‌له ديل آراسيندا تسبئح تك دؤلاندىرىردي، و سونرا دؤرد أل آياقلي، إله يئره ميخلانيردي دئيه‌سن، پولاددان اولان بير هئيكلدى و ايل‌لردير اوردا، دايانان يئرده، دورموشدور. تيمسار آشاغا إنيب و إله سويوق قانلي، گؤجلؤ و غوروراويدي، سانكي تهران-تبريز قاطار پيلله‌لريندن آشاغا گلير. او آن بيزله خوش بئش إديردى. آتا باخميردي بئله. آت تيمسارين آرخاسيندان باشيني، تيمسارين يانچاق‌لاري و بؤيؤرلرينه ياخينلادىردي. سانكي دئييردى:" گل يئنه ده منى مين، گل.! تيمسارلا آتين آراسيندا بير نؤع دوستلوق وارديِ. چؤخ ياخشي و مئهربان ايكى دوستويدولار. آت ياواشجا اؤسكؤردو، سؤل أليني گؤتؤرؤب يئره قويوردو، و سونرا ساغ أللين، آنجاق تيمسار سايميردي. بيزيم‌له خوش بئش إديب هامي‌نين كئفين سورارديِ. سانكي آت هر بير شئيي آنلابيردي. سونرا تيمسارين گوماشته‌سى، آتين جيلؤووندان توتوب، شهربانيدان، ديژبانيياجان ياواش ياواش آپارارديِ. آت يانچاق‌لاري لا قبر وئريردى، آياق‌لارين آيري - آيري قويوردو. غوروراو يؤرؤيوب، سونوندا ديژباني‌نين طؤله‌سينه گئديردى. تيمسار بيزيم‌له خوش بئشدن سونرا ديژباني‌نين پيلله‌لريندن يوخاري قالخيردي. بيز بيرمؤددت، يئريميزدن ترپنميرديك. سانكي شهربانى اؤنؤنده بيرى‌له ايشيميز واردي. سونرا داها يؤلوموزو توتوب گئديرديك. آنجاق تيمسارين فيكرى هامىمىزين ذئهنيميزده ايدى. منيم كى، ذئهنيمده ايدى.
بعضن ده، منيم صابين فابريكاما، گلردى. او زامان من هله ايفلاس إتمه‌ميشديم. دئييردى:" مشدى، سنين صابين‌لارىوين قوخوسو آدامين كئفين سازادىر. فابريكادا، اؤزل بير ايشى يؤخودور. فابريكا بؤيؤدو ۲۲۰- نفردن چؤخ ايشچيم وارديِ. تيمسار هاميلا خوش بئش

إدردی. ایشچی‌لرین بعضی‌سی‌نین آدینی مندن سوزاردی. من بیر بیر اوزلارین آدین اوزا دئییردیم. سؤنرا آلینی بیر ایشچی‌نین چیگینه قویوردو. اوزا محبت إدردی. ایشچی باشین آشاغا سالاردی. کیمسه تیمسارین گؤزونه باخا بیلمزدی. یئرسیز دَگیلدی کی رضاشاه دئمیش‌دیر:" من شاه اولماسایدیم گرک شادمان شاه اولاردی". سؤنرا دئییردی:" وئر بو جوان دوست، صابین گتیرسین بیزیم إوه."ایشچی تیمسارین محبتیندن ترله‌ییب، اوتانیب، قیزارارديو اوزو گؤلله‌نردی. من دئییردیم" تیمسار باشیم اوسته" ایشچی ایطاعت إدیب دئییردی: "باش اوسته تیمسار." تیمسار دا آریق وسؤموکلو آلین اوزالدیب ایشچی‌نین اوزونه چکردی. سانکی اوز آتی‌نین اوره‌گین، آله آلیر. سؤنرا منیم هر ایکی یاناغیمدان اوپوب شاللاق آلینده فابریکادان دیشاری چیخاردی اونو قاپیاجان یولا سالیب، دورارديم قاپی قاباغیندا، نئچه دیقه او گئدن یولو، گؤزوملە تعقیب إدردیم. آدملار بیربیر توکان‌لاردان چیخیب، أگیلیب سلام وئررديلر. تیمسار هامی‌نین سلامی‌نین جوابین وئرردی، باشی‌لا، دوداغی‌لا و چاس قوزاماق‌لا بئله، سؤنرا دوم -دوز، اوجا، آریق بوویون و یئکه آدیم‌لاریلا گئدیب اوزاقلاشاردی. فابریکایا قایيدارديم، وئررديم تیمسارین صابین‌لارینی کارتونا بوکردیلر، ناهاردان سؤنرا تیمسار سئچدیگی ایشچینی چاغیریب، بسته‌نی آلینه وئریب دئییردیم: "بو بسته‌نی تیمسارین إوینه آپار. إوی پُست‌خانایلا قانشار یدی." ایشچی بسته‌نی آلیب آپاراردی. ایکی اوچ ساعات سؤنرا قایيدارديو. مؤمکون دَگیلدی، بیری تیمسارین إوینه گئده و اونو یاخشی قارشیلامایا. بو قونودا، ایشچی‌له، ایش وئره‌نین فرقی یوخودو. تیمسار ایشچینی ساخلاردی، بلکه ده أمر إدردی قاباغینا ایستی یئمک قویالار. بلکه اونا بیر أنعام دا وئررردی. من بیلردیم او ایشچی‌لره محبت إدیر. آنجاق هئچ واخت ایشچیدن سوزمازدیم تیمسارین إویندە نه گئچدی. اونلار دا اوتاناردیلار دئسینلر نئجه سیجاق قارشی‌لانیبلار و نئجه‌ده جیب‌لرینه یاخشی باخشیش، قویوبدور. ایشچی‌لر بو قونودا نه منه و نه ده باشقا ایشچی‌لره بیر سؤز دئمزدیلر. آلبته کی، منه ده ایلگینج دَگیلدی ، ایشچیم گلیب دئیه تیمساردان نئچه أنعام آلیب و تیمسار اونا نه‌لر دئییب دیر. من ده إله أن باشیندان، اوتانجاق اولدوغوما گؤره، بیری‌نین ایشینه بورنومو سوخا بیلمزدیم.

یاز اولاندا تیمسار، آتین مینردی، گوماشته‌سی‌نی ده، اؤز آتینا مینديررردی. او چای قیراغیندان داغین آتک‌لرینه‌جن، آت چاپدیراردی. قیرمیزی داغ‌لار،گؤن‌چیخان واخت، تزه قان بؤیاسیندا، اولاردی. سانکی اوجالیق‌لاری و داغ آتک‌لرینی قان توتوب. تیمسار آت اوستوتده، خاراپا کوچه‌لره گلردی، پُست‌خانا کوچه‌سیندن "دیک‌باشی" یاجان. وسونرا آتی چاپدیراردی. آتین آیاق سس‌لری "راستاکوچه"نین داش دوشه‌مه‌لریندن أطرافداکی اولره یانسیپاردی. سحر تئزدن بیری إودن دیشاریا چیخسایدی، تیمساری گؤررردی کی " راستاکوچه"ده یانچاق‌لارینی، دؤرد بئش بارماق قهوه رنگلی پالاندان، اوسته قالدیریب، دؤرد أل آیاقلی آت چاپدیریر،کهر آغیر و نیسبتن قوجا آتین دالیندا اوتوران گوماشته، تیمسارلا مسافه‌سین قوروماغا، سونسوز تلاشین إدردی. چای قیراغیندا ، تیمسارین آتی لا، گوماشته‌نین آتی‌نین مسافه‌سی چوخالاردی، کؤرپوّنون اوستوندن بیر گؤلله کیمی گئچیب سؤنرا هیزلی، آتی‌نین نالاریلا -اونالار یئره دوشنده طبیلین اوستونده آغاج کیمی

دير- چاپاردي. داغ أتكـلرى قان رنگينده ايدى. سۈنرا تيمسار سۈرعتـله يالدان يوخاري قالخاردي، قفەخانانېن يانېندا، آتي داغېن أتەگينه بوراخېب، اۈسته دورارديي. اۈ ساعاتدا هاوا عئينى شۈشه ايدى، صابـبالان صاف. گۈن چېخاندان بير ساعات سۈنرا. تيمسار بو هاواني سينەسينه يۈللاييب شهرى سئير إدردى. آشاغالاردا شهر قان ايچينده اۈزردى، گۈنش قاني. گۈنش"أرک" ين باش گۈزۈن ايشېقلادېب سۈنرا آشاغا سۈزۈردۈ، مچيدلرين، ميناره و گۈنبذلرين قېزاردېردي. سۈنرا گينه آشاغا سۈزۈب، بازارېن سوواق داملارېنا تۈخونارديي. إولرين اوجا دووارلارېندان آشاغا إنيب، إولرين، باغ، بوستانلارېن ،آغاجلاريېنېن قۈل بوداغېنا گئچردى. قوشلاري يووالارېندان دېشارېيا چكردى، خالقي فابريكا، بازار، بازارچا، مكتب، و ايش گۈجلرينه يۈلا سالاردي. تيمسار اۈ باشدان حوكومت إتديگى شهرى سئير إدردى. بيليردى شهر، اۈنون شهريدى. شهرين أهلين ياخشي تانېيېردي. سانكي بو ايكى يۈز-اۈچ يۈزمين نفرى، تۈكۈر حربى پالتارېنا، جيبينه أل اوزادېرسا، أليين چېخاتمامېش، آنلاياجاق أليينه گلن، حاجيدېر، مشدىدير، كربلايي دېر، حربچىدير، أمكچىدير، سياسى و يا غئير سياسىدير، قاتيلدير، اۈغرو و يا فاحيشه دير، و يا دارقاشايېرددېر.

تيمسار داغېن يالـلارېني إننده، من هله داغ أتەگينده يئتيشيردييم، اۈتورارديي، من ده اۈتورارديم. " غولام سقا" بال كرەنى قۈياردي قاباغېمېزا. تيمسار دقيق و تميز، سس- صداسېز سحر يئمەگين يئييردى. چاى چۈخ ايچردى. اۈچ دۈرد فينجان چاى ايچردى. من ده سحر يئمەگين يئييب، چاى ايچرديم. سۈنرا تيمسار دئييردى:" دور گئدک آشاغا مشدى"بيرليكده گلرديک. هر قۈنودا دانېشاردېق. يئنى اۈلن تاجيردن، يئنى توتولان تۈى لاردان،قيمتـلردن، أرزاقېن اۈلوب اۈلماماغېندان، هر قاپېدان. اۈز ايشيندن هئچ واخت دانېشمازدي. كۈرپۈ اۈسته چاتاندا من بير آز دالي قالاردېم. بير آداما بنزەييردىم كى بير شيكايتى تيمسارا وئرمک ايستەيير آنجاق قۈرخور ويا اوتانېر. سۈنرا تيمسارېن أطرافېنداكي آدملار چۈخالاردي. آشاغادا تيمسارېن ماشېني دورارديي. قاپېسېن سۈرۈجۈسۈ آچاردي. يئنه دالي قالاردېم. سۈنرا گوماشتەنى گۈرردىم اۈز كهر آتېنا مينيب و تيمسارېن آتيېنېن يهرى ده أليندە، قايېدېر. تيمسار ماشېنا مينيب گئدردى. من پيادا گئدرديم فابريكايا.

تيمسار خانېمېسيلا دېشاري چېخاندا بيز هئچ بيريميز اۈنلا دانېشمازدېق. دقيق نەدەنين بيلميرم. يالنيز سلام وئرديک اۈ دا هامېنېن سلامېنېن جوابېن وئرردى. خانېمېندان ايكى اۈچ آددېم آرخادا يئرييردى. هامي تيمسارېن خانېمېنا تاماشا إدردى. تيمسار اۈنه باخاردي. دۈم- دۈز خانېمېسېن بۈينونون آرخاسېندا. قادېن تخمينن تيمسارلا بير بۈيدايدي. قادېنېن يۈل گئتمەسى هامېنېن ديقتين چكردى. ياواش ريتملي و سۈزه سۈزه. ديک يانچاقلاري اوجا بۈيويلا چۈخ اويغونودور. قارا ساچلارېن چيگينلرينه تۈكردى. سينەلرى ده بۈيۈگۈدۈ، گۈزلرى شهرده تاپېلان أن قارا گۈزۈدۈر. هامي دئييردى تيمسار اۈنا عاشيقديير. بو قادېنلا عقد إتمەييب، اۈولاييبدېر. ماجراني كيمسه بيلميردى. أصلن نەدن بئله بير خانېملا إولنميشديير؟ نييه اۈنو قاباغېنا سالېب، دېشاري چېخاردېردي و خيابانداا يۈل گئديردى. هئچ واخت خانېمېسيلا چيگين -چيگينه يۈل گئتمزدى. بيلميرم

هامي بئله دۆشۆنۆردۆ يۆخسا تكجه من بئله دۆشۆنۆرم " گؤزل قادين نازلانا- نازلانا يۆل گئدير، سانكي بير آز يۆرقوندو يادا بير آز دان آدامين قوجاغيندا غش إدەجك كيمى و يادا بير آياغي بير آز، يالنيز بارماغين ياريسيجا او بيرى آياغيندان قپسادير. منظوروم اينسانا اۆز وئرن خۆش و ناخۆش حالتلردير، آدام بيردن بيره إستئرئس توتور، اۆرەگى توتولمور آنجاق رنگى سارالير. داغ باغ هوسى إدير، درمانسيز درد توتماق و باشين دووارا وورماق ايستەيير. اينانين تبريزده چۆخلاري بو حاللارا قالبردير لار، ألبته كى هامىسي تيمسارين خانيمىسى و يا بالدپزينا گؤره دگيلدير، آنجاق إله بئله. اۆز ديليميز آلوده اۆلوردولار، او دا عاشيق اۆلماقدان پيسدير، عاشيق، شاعير، مجنون، سرخۆش اۆلماق ، داغ داشا قاچماق، همشه مچيدلر و خرابەلر ده، او نازلانا نازلانا يۆل گئدەنين شكلين دۆلاندپرماق، گؤزاۆنۆنده ساخلاماق و يالقيز اۆلماغين، تركيبىدير. بيردن بيره خستەلنمك، بيردن اۆخوماق، بير يئرلردن تاپدپغي شكيليله خلوت إتمك و او شكله زيللەنيب آغلاماق. چۆخلاري تبريزده بئله هاواي اۆلوردولار. سۆنرا بو مۆددت اۆزانسايديسا، وطرف كاما چاتماسايدي و يا معشوق يۆل وئرمەسەيدى، و چۆخ واختلاردا يۆل وئرمزدى- چۆن هانسي معشوق أحمق، يۆز- يۆلچو و لۆت -پۆت معشوقو سايار؟-بو آلوده لر بيردن بيره ايتردىلر. گئديب يا آواز اۆخويان اۆلوردورلار يا دا تارچالان، يا گئديب گۆلۆستان باغيندا ناغارا چالاردپلار، اوتانجاق اۆلسايديلارسا، گئجه ياريسي چاى قپراغيندان چەچەلرين إشيدردين. سانكي بيرى اۆزۆنه نيقاب ووروب گؤرۆنمەسين، بو سسلر نئجه ده ياندپرپجيدپر! ياخۆد گئديب اينتيحار إديردىلر و يادا اوزاقدان گؤررىدين گليرلر، باشلاري چيگينلرينده، يازپق، نيگران حالدا دووارين قپراغيندان، اۆنلا معشوقون آراسيندا مسافه قۆيانلارين آراسيندان، گؤزلريله معشوقو تعقيب إديردىلر، دۆسوتونون إۆينه گيرينجه، أرىنين، آتا آناسينين يانينا و يا بيرقاپيني دۆگۆب ايچەرى گئدينجه. سۆنرا اۆنلار اۆتۆز قپرخ آددپم او يانلپق دورارديلار. بير آچاردان، زنجيردن، تسبئحدن جيبلريندن چپخاردارديلار، آياق بارماقلاريندن اۆستۆنده يئرده اۆتورارديلار، آچارلا يئرده جپزپق چكرديلر، يادا زنجيرى بارماقلاريندن دۆرەسينه فپرلادارديلار. زنجير آچپلپب باغلانارديد، آچپلاردي يئنه حلقەلەنردى، و يادا تسبئحى هدفسيز فپرلادارديلار، گؤزلرديلر بلكه اۆچ دۆرد ساعات سۆنرا معشوق دپشارپيا چپخماق هوسى إده و اۆنلار يئنىدن او آلۆوى، او صوراتي گۆز اۆنلرينده گؤرسۆنلر. و داهادا، مجنون اۆلارديلار. گؤرۆردۆن اوشاقلارلا اۆينويورلار...ياواش - ياواش اۆز ياشپتلارپندان آيري دۆشۆب، نه يئييب، هاردا ياتپرلار، اۆزلرين كيمين باشپنا پپخيرلار، آنلاتمازدپرلار. سۆنرا بو حالدا اۆلمەسەيديرلرسه، ياني بير اوشاق گيجگاەلارپنا داش ووروماسايدي يا بير مرضيدن زاد توتماسايدپرلار، جونوندان دا آشاغا دپغپرلانيب و سفئلەيرديلر. سفئح ده، بيليرسيز داها دا چكيملى اۆلمايان بير دلىدير. آواز، جونون و شئعر باجارمايان. يالنيز آخماق اۆلار. مندن سۆروشسانيز، دئيەرم تبريزين دلقك و سفئحلرى اۆنجەدن او آلودەليكدن باشلاييلار." أصغر غلفتى"،"أصغر آنى"،"دلى جاواد"،" ممدعلى باجي"، هامىسي ، كۆچه، خياباندا گۆلۆستان باغيندا، نازلانا نازلانا يۆل گئدن و سۆنرالار أفسانه اۆلان پريچئهردن، باشلانيبدپر.

نەايسە تيمسارپن خانيمي او نازلي‌لاردان‌يدي. دئديم تيمسار هئچ واخت خانيمي‌سي‌لا چيگين چيگينه يئريمزدير. قادپن يا تيمسارپن قاباغيندا، تک يئرييردی و يا دا اؤزؤندن كيچيک باجي‌سي‌يلا. او، بير آز أتلی، او قدر گؤزل، و او قدر ده دلی إدن. بيلميرم يقينيم يؤخدو بلكه اوندان آز. بعضن بير جاوان گوماشته كی نؤرمالدا اوجا بويودو و اؤزؤن قپرخمپشدي، گوماشته‌لره عايید اولان حؤجب حيايلا، تيمسارپن آرخاسپندان يئرييردی، خانيم‌لار بير شئی ايسته‌سه‌يديلر، ايلک گوماشته‌يه دئييردیلر. ياني دورماق همان، گوماشته تيمسار دان قاباغا گلردی ، خانيم‌لارپن يانپنا گئديب أمرلرين ايطاعت إدردی، پئيغام‌لارپن تيمسارا يئتيريب جاواب آلیب قاييدپب خانيم‌لارا دئييردی. سؤنرا دؤنؤب تيمسارپن آرخاسپندان أسكی‌سی كيمی، يؤل گئدردی. بعضن تيمسار اولموردو يا سفرده اولوردو و ياخود واجيب ايشی اولوردو. يا دا ايداره واختي‌يدي، و يا كئشيک اولوردو. اوندا تيمسارپن خانيمي يالقپز يئرييردی، يادا باجي‌سي‌يلا، او باجي‌سي‌يلا ياواش دانپشاردیلار. ايكی باجي، ايكی گؤزل قوش تكيديلر، بيری بيريندن داها گؤزل، بيری بيريندن گيزلی، شهوتلی، و آلوده إلمين، يؤل گئديردیلر. تيمسار اولمويانداء خالق هر ايكی قادپني گؤزلری له سئزيردیلر. قارشيدان گلن بعضی جوان‌لار، اؤندن تاماشا إدندن سونرا، اؤن‌ايكی آددپم گئتمه‌ميشدن، گوماشته‌نين آرخاسپندان قاييدپب، بعضن ولع، بعضن آيري بؤيونو و يازپق، دلی اوزره صورات‌لاريلا، خانيم‌لارپن جپزپق‌لارپني تعقيب إديردیلر، خانيم‌لارپن آرخاسي‌نپن هاواسپن اودوب، حيس إدردیلر دؤنيادا، أن خوش و أن شاد إديجی خوشلوق‌لاردان اولان بير غم وار و تكجه او خط خال و هاواني آنلاييب قؤخلاييب، اودان‌لار، او غمدن فايدالانپرلار. بعضی آدام‌لار، گوماشته خانيم‌لاردان آرا آچيب گؤرسنمه‌ينده، خانيم‌لارا عاشيقانه سؤزلر دئييردیلر و خانيم‌لار او گؤزل اوتک بؤيونلار يلا، حركت إدردیلر و دؤداق‌لارپن بير آز- ماز، تره‌دردیلر و إله بو، چؤخ‌لارپن دلی إتميش‌دير. گوماشته خانيم‌لارپن آرخاسپندا بير يئر تاپپردي كی، خانيما باخاندا بيری پيس ظن إتمه‌سين، او يئر ايكی خانيمپن مسافه‌سی‌دير. بعضن خانيم‌لار نازلا يئريين زامان چيگين‌لری و يا أل‌لری بير بيرينه توققوشوردو. گوماشته سانكي حواسّی پرت اولوردو يادا سانكي يوخودان دوروردو، سونرا ايكی قادپن آراسپندا او دگرسيز چاكي تاپپردي، اونا گؤز تيكيب و آتديملاييردي.

بو جاوان‌لارا اؤره‌گيم يانپردي. محبت يؤلچوسويدولار. بير ذره محبت حسرتينده قالپردیلار و ألده إتديكلری بير آز هاوا اولوردو يالنپز. دلی‌ليكده إله، بوردان باشلانپر! آدام بير اوشاق تک اولور محبت ايسته‌ييرء يانپر! كيشيليكدن بئله دؤشؤر. بو آلوده‌لرين بيری تيمسارپن خانيمي‌سپنا دئميشدی:" سنين عئشقين منی كيشيليكدن سالدي." خانيم دئميشدی:" هاراسپن گؤرمؤسن هله؟ تئزليكده جانپندا چپخاجاق." جاوان لاپ دلی‌لنميش دير.

تيمسارپن گوماشته‌لری‌نين هامي‌سي گؤزل دگيلدی‌لر. آنجاق بو تيمسار و خانيمي‌سي‌نپن دالپنجا دئييلن پيس سؤزلرينی قبول إتمه‌گينه، نه‌دن اولا بيلمزدير. من كی بو سؤزلره اينانمپرام. ميللت قپسقانج‌لپقدان هر تؤرلؤ سؤز دانپشپرلار. ألبته تيمسار چوخدا غئيرتلی كيشی دَگيلدی. آما بو نه‌دن اولماز بو قدر أر آروادا لاف دئيه‌لر. گوماشته‌لرين اؤزلری

هئچ بیر سؤز دئمیردیلر. کیمسه ده تیمسارین اوینده نه گئچدیگینی دقیق بیلمیردیلر. من اؤزوم، اینامیم وار تیمسارین اوینده، بیر عالی مقام عسگرین اوینده، عالی مقام عسگرین خانیمی‌سی، و گوماشته‌لرین نورمال ایش‌لریندن باشقا، بیر شئی یوخودو.خالق چوخ سؤز دانیشیر. تیمسارلا خانیمی‌سی‌نین دوشمنی چوخودور. بیرینجی تیمسارین مقامینا گؤره، ایکینجی خانیمی‌سینا گؤره ایدی کی، چوخ گؤزل‌یدی و کیشی‌لر- قادین‌لار اونا قیسقانج‌لیق ایدیردیلر. سونرالار إله بو قیسقانج‌لیق‌لار، إله ایش‌لر گؤردو کی، تیمسارین بالدیزی داها تیمسارین خانیمی‌سی‌لا دیشاری چیخمیردی. تیمسارین خانیمی یالقیز چیخیردی و دئدیگیم کیمی، تیمسارین بالدیزی‌نین دالینجا بیر سؤزلر دئییردیلر. من دوشونورم یالان‌یدی. یالنیز تیمساری یئره ووررماق ایسته‌ییردیلر، بلکه ده موفق اولدولار. و یاخود تیمسارین قاینین. او یالنیز نئچه ایل اونلارلا اولدو، سونرالار أصلن بللی اولمادی نولدو. دئییردیلر گئتدی خاریجه، تهرانا قایتدیب و اؤنملی بیرآدام اولدو، تیمساردان دا مؤهوم بئله، آنجاق بیزیم عاغلیمیز چاتماز بونلاری آنلایاق. بو ایکی‌سی‌نین آراسی بیر بیرینه دگمه‌گی ده بئله. و یا بیر عجیب غریب بیر سوزون، تیمسارلا قاینی‌نین آراسیندا وارمیش کی، من آنلامیردیم. بیر آذربایجان‌یدی، بیر تیمسار شادان، بو دورومدا ایسته‌ییرسینیز قیسقانج، دوشمن و یامان‌لارین آغزی باغلانسین‌می؟ خانیمی‌سی‌نین گؤزل‌لیگی، بالدیزی‌نین، گوماشته‌لری‌نین ، اوزونون هیتلئری بوغو، سونرا أللینه چلیک آلیب، آخسییا آخسییا یؤل گئتمه‌سی، و یا دا تیمسارین خانیمی‌سی‌یلا آمریکالی ضابیط حاقدا دئییلن سؤزلر، هامینی قیسقانج إدیردی. قالانی ساچمادیر، خیالات‌دیر. خالقین آغزینی تکجه قبیر توپراغی باغلار. بونو دؤرد شاه گؤرموش، یئتمیش سئکسن ایل عؤمور إدن بیریندن قبول إدین. آنجاق شیراز و یا ایصفهانین دهشتی؟ یالنیز بیر دهشتدی بو. کیمین عؤمرونده بو ایش‌لردن اولمویوب کی. آنجاق بعضی‌لری‌نین عؤمرونون ایلک چاغلارینداء، بعضی اوزتا و بعضی‌لری عؤمرلری‌نین سونوندا. تیمسارین‌کی دا أصلن دهشت دگیلدی. اینسان مشهور اولاندا، بیر حادیثه اوز وئردیگینده، خالق اون دنه‌ده قویارلار اوستونه هوپلارلار. آللاه قیسقانجین گوزون نه دئییم؟ کوز إتسین اینشاللاه. -شیراز و یا ایصفهانین دهشتی- قوجالمیشام دوغرو بیلمیرم هانسی شهر- یالنیز سهو آنلاشمایدی. بو منیم شخصی اینامیم‌دیر. ایندی ده بو یاش باشدا، اینامیمی دگیشمه واختیم یوخدور. قالدی، دوغرو خبر بیزیم ألیمیزه چاتیرمی؟ بلکه ده تیمساری بی‌آبیر إتمک ایسته‌ییردیلر. چون کی بیلیردیم بیر أل‌لر چالیشیردی تیمساری خالقین گوزوندن سالسینلار. ألبته قزئته‌نین خبرینی، تیمسارا زیان دگمه‌سین دئیه یازمیشدیلار. چوخ یاخشی، نه‌دن؟ خبری بیله‌رک دقیق یازماق ایسته‌سه‌لر، خالق دئییر بس، بو ایشین ایچینده بیر ایش وار، چالیشارلار دئدی – قودونو چوخاتسینلار. گرک إله بیرایش گؤرولسون، خالقین آغزی آچیلماسین. أصلن بئله بیر شئیین خبرین قزئته‌ده یازارلارمی؟ بیر جاوان بیر تیمساری کاردیلا ووروب اؤلدوروب؟ یقین سیاسی هدفده وارمیش. یانی ایسته‌میردیلر تیمسار یاخشی آدلا یاشایاب اؤلسون. یانی دئولته گؤره بیر تیمسار یاخشی آدلی اولمالی‌دیر، آنجاق اوزتا حدده، نه چوخ نه ده آز. هامی بیلیر أعلیحضرت شاه، بیر شئیده آتاسینا چکیب. بیری‌نین سئویملی اولماسی نورمال حدی آشمامالی‌دیر. أعلیحضرت نظری بودور:،چوخ مشهور و چوخ

ياخشي، چوخ سس صدالي و چوخ موخاليفه، إحتياج يوخدور. سيز بلكه ده دئيرسينيز أعليحضرت بئله دۆشۆنمه‌مه‌لى‌دير. آنجاق باخين گؤرۆم سيز أعليحضرتدن چوخ بيليرسينيزمى؟ هن؟ اينسان‌لار نۆرمال اۆلمالى‌دېرلار. تيمسار خالقين اۆره‌گينده يئر آچمېشدي، بوندا سۆز يۆخدو، آنجاق سئويلمه‌سى،شۆهرتى يالنېز آذربايجانا عاييديدى اۆز ل‌ليك‌له تبريزه. بئله‌ليك‌له تيمساري، آرتېق سئويلمه‌سينه گؤره اۆلدۆرمه‌سى گركميردى. اوندا دئولت دۆز ايش گؤرۆبدۆر. ياخشي بير حاديثه اوز وئريب و خالق بيلمه‌لى‌دير نه‌اۆلوبدور. أصلينده زامان أحمد شاه و يا ناصرالدّين شاهين، دئورى دگيل كى هر كس اۆره‌گى نه ايسته‌يير، إتسين. بيليرسينيز دئور پهلوى دئورى‌دير. و هر كيم اوندان ايسته‌ديگى ايشى گؤرمه‌لى‌دير. اۆلدومو؟ هرحالدا، تيمسارين شهرتى، أعليحضرت اونو يۆخ إتمك، آردان گؤتۆرمك حددينده دگيل‌دير. أعليحضرتين تيمسار شادان كيمى ايكى يۆزه ياخين تيمساري واردېر، تيمسارلاري‌نين هر بيرينه قېسقانج اۆلورسا، داش داش اۆسته قالماز.
آنجاق، مۆمكۆندۆرجنايت بو اۆلاى‌لارين ترسينه اۆز وئريليب دئيشى، أصلن دۆغرو دَگيل، عاغلي‌يلا جۆر گلمير. ألبته دۆزدۆر جينايت، بير عيدده چيريك، أعليحضرتين تيمسارلاري‌نين جانېنا دۆشن زاماندا، اۆز وئريب. و اۆلا بيلر تيمسارين اۆلدۆرۆلمه‌سى بير گيزلين چيريكين ايشى اۆلسون. آنجاق چيريك‌لر شاهين نئچه دنه تيمسارين اۆلدۆرۆبلر؟ اۆندان علاوه، تيمسار اۆلدۆرلدۆغۆ زامان، أمكليدى، بير كارا دَگيلدى. بو دۆزدۆ، أعليحضرته اۆتوز- قېرخ ايل خيدمت- كيم، تيمسار تبريزى ساكيت ساخلادېغى كيمى، تبريزى ساكيت ساخلايا بيلردى تيمساري أعليحضرتين موخاليف‌لرى‌نين فيكريجه، اۆلدۆرۆلمه‌گه لاييق إدردى. آنجاق اۆلدۆرلمه زامانى، تيمسار نئچه ايل‌يدي أمكلى اۆلموشدو،و چيريك‌لر هر تيمساري دا اۆلدۆرمزلر، اۆست- اۆسته، چيريك‌لرين اۆلۆم و يا إعدام حۆكمۆنده ألى اۆلان تيمسارلاري اۆلدۆررلر. ياخشي، ايندى تيمسارين هاردا بئله دخالتى اۆلموشدور. بئله‌ليك‌له او دا اۆلاسى دَگيل. ايناڼين آدام بعضن بئله دۆشۆنۆر أصلن بئله بير جينايت اۆلمايېب‌دېر و هر آن تيمسارين گلمه‌سى مۆمكۆندۆر، ياني هر يئردن گيره بيلر، ديڑبانېدان، والى‌ليك قاپي‌سېندان، پۆليس قاپي‌سېندان، بلديه‌دن، قېشلانين قاپي‌سېندان، و يا مصلحت‌چي‌لر مكانېندان و يا دا كى اوجا بۆيلو آمريكالي أفسر، باشي دووارين اۆستۆندن گؤرۆنن، اۆز إوى‌نين قاپي‌سېندان. آنجاق هامي دئدى قزئته‌لر ده يازدي: قتل سياسى دَگيلدى. اۆلدۆرن اۆز گوماشته‌لرى ياشدا، بير نۆرمال جاوان‌يدي و هئچ نۆع سياسى سابقه‌سى يۆخودو. ألبته دئييرسينيز بو، دئولت دئين سۆزدۆ. آنجاق قارداشيم همشه ده دئولتين سۆزۆ ترسه دَگيل كى. همشه ده غرض مرض اۆلمور كى. همشه ده دئولت بېلۆف ووروب، اۆرت باسېر إتمز. بعضن ده حقيقتى اۆلدوغو كيمى دئييير.منجه بو دفعه ده دۆغرو دئييب‌دير. قاتيل بير نۆرمال آدام‌دېر، مۆمكۆندۆ سۆراسېنېز نه‌دن بير نۆرمال آدام جينايت ايشله‌دى؟ دئييرلر تيمسارين خانېمي دئييب جانېني اۆلدۆرمۆيۆبلر. قاچېردېبلار و بو ايشين ايچينده بير ايش واردېر. يازېق قادين! تيمساري اۆلدوغوندان بۆيۆک گؤرمه‌گه، نه خيالات‌لارا أل آتېر! دئييرلر تيمسارين خانېمي دئيب قاتيلى گئجه‌يله طيّاره‌يه قۆيوب درس اۆخوسون دئيه، گؤندردىلر اينگيليس، فرانسه، يا

آمریکایا ! آنجاق قزئته یازدی: قاتیلی إعدام إتدیلر. بیر خانیمین خیال‌لاری منه دَگَرلیدی، حاقدا بودو کی، آدام أری اؤلندن سونرا اونو بؤیؤده، آنجاق تیمسارین خانیمی‌نین خیال لاری سن‌له منیم گؤزلریمی کؤر إتمه‌مه‌لی‌دیر. منجه جنایت بیر آنلاشیلمازلیق اوزلموشدو. بو دؤزدؤ، خالق پیس سؤزلر دؤزلتدیلر و هره بیر ساز چالدی و کیمسه ده تحقیق إتمه‌دی و دئییرلر تیمسارین قاینی دا، (تیمسارلا خبردا حئساب‌لاری واردی)سؤرونو تعقیب إتمه‌دی و تیمسارین بالدیزیندان دا أصلن بیر خبر اوزلمادی. یانلیش آنلاییش بئله اوزلموشدو: جاوان تیمسارلا یالقیز قالاندا، دؤشؤندؤ- بوردادی قضیه دقیق یانلیش آنلاما اوزلوب-ناموس و حئیثیت و بونا تای ساچما شئی‌لر اؤز وئریب و یا اؤز وئره‌جکدیر! بو قدر. سیز دئییرسینیز شیراز و یا ایصفهان أهلی‌نین بعضی‌سی بونلاردان هانسی‌سی‌دی؟- تیمسارین سسین إشیدمیشدیلرکی تورکجه بیر سؤزلر دئییر و بیر شئیی ثابیت إتمک ایسته‌ییر، سونرا جاوانین سسین إشیدییلر او تیمسارین سؤزؤن رد إدیرمیش، تیمسارین باغیرماسین إشیدندن سونرا، داها ایش ایشدن گئچمیش‌دیر.! جاوان دیری قالدی تیمسار اؤلدؤ. یانی دئییرلر خالق تیمسارین سسین إشیتمک همان قاپیپا هوجوم گتیریب قاپینی سیندیریب ایچه‌ری گئچنده، هر ایکی‌سین ده لؤت گؤرؤبلر. تیمسار قاندا بؤغولموشدو. جاوان دا بیر بؤیؤک کاردلا تیمسارین باشی اوسته دوروب تورکجه بیر شئی‌لر دئییرمیش. خالقدا بیلمیردیلر نه دئییر. آنجاق نه‌دن ایکی‌سی ده لؤتؤدؤلر؟ من دئییرم نه‌دنی بودور کی تیمساری اؤلدؤرن جاوان جیغاز، هر یئرده تیمسارا گؤره دئدی- قؤدولار أساسیندا، تیمساری اؤزونه سالدیران گؤستریب، سونرا اؤلدؤرمه‌لیمیش. پس اوندا ایلک اؤلدؤروب، سونرا لؤتله‌نیب. سونوندا جاوان بیر شئی قبول إتمه‌سه‌یدی‌سه، لؤتلنمزدی. ایندی کی قبول إدیب لؤت اولوب، و أگر لؤت‌لنیب، نییه اؤلدؤروب؟ یقین ایلک اؤلدؤروب سونرا لؤتله نیب کی، دئسین منی تیمسار زورلا لؤتله‌ییب، منه تجاووز إتمک ایسته‌ییردی، من ده اؤلدؤردوم، گؤرؤسوزدا لؤتم، آدام بیر جنازه‌نین اؤنونده اؤزؤن لؤتله‌مز کی، هن؟ آنلادین‌می؟ پس من اینانمیرام. قزئته، دئدی قؤدو حاقیندا یازمایب، رادیو دا دئمه‌یب، تئلویزیؤندا دئمه‌یب، خاریجی رادیؤلاردا دانیشمایب. او حالدا یالاندی. دئییرسینیز چؤخ شئی‌لر وار نه قزئته‌لر یازیر نه ده رادیو تئلویزیؤن او حاقدا دانیشیر و نه ده دئولت او حاقدا بیلگی وئریر. آنجاق بئله ایش‌لر واردیلار و اولوبلار، بو سببه من قبول إدیرم، عاغلیم چاتمیر نییه تیمسار اؤلدؤرؤلؤب. یاخشی دا گئدین دؤز عمللی تحقیقات إدین و آنلایین. خانیمی‌سی دئین بو سؤز ده، تیمسار داغا باغ قویوب قاچمادان، منیم یانیما گلیب فیلان بئهمان، یاخشی یادیمدا دَگیل. منیم یانیما گلدی آنجاق بیلمیرم سفره‌گئتمه‌دن بیر گؤن اؤنجه ایدی یؤخسا سفریندن آی‌لار اؤنجه ایدی. منه دئدی أمکلی اولان گؤندن داها دا آدام دَگیلم. دؤشؤنؤن، آدام اوتوز قیرخ ایل بو بؤیؤکلؤکده شهرین همه کارا اوزلاسان، سونرا بیر گؤن باخا گؤره اوجونا بیر حؤکم قویوب دئییرلر سیزین ایشینیزی باشقالاری دا گؤره بیلرلر، سیز گئدین اؤلؤنجه دینجه‌لین، و یا دا ایندیدن گئدیب اؤلؤن. ! دئدی ایسته‌ییر اؤیان بویانا گئدیب گزسین.چؤن أمکلی‌لر کیمی إوده اوتورسا بیر ایکی آیا ایشی بیتر. اونا دئدیم:" نییه اینگیلیستانا تشریف آپارمیرسینیز؟ دئیه‌سن خانیم قیزینیز اوردادیلار."دئدی:" مشدی سنین ده کئفین سازدی ها. اینگیلیستانا گئدیم کی نولسون؟" گؤزلرینده بیر کدرسیز

ايشېق وارېدي. چوخ آرېقلامېشدي.آنجاق اوزۆ أسكىلرتک هئيبتلى ايدى. بوغو إله دؤرد بوجاق ايدى، آنجاق باشي بۆتونلۆكده كئچليدي. بير دنه توک باشېندا يۆخودور. سۆنرا اوندان سۆردوم:"ياخشي ايندى نه ايش گؤرمک ايستەيېرسينيز؟ فرض إدين گئديب اوياں بوياني گزدينيز.سۆنرا نئجه؟ نه إدەجکسينيز؟" دئدى بير پيلانېم وار عمل إتمەليم، آنجاق هئچ كيمه دئمەيەجەگم. چۆن بلكه تبريزه قايېتدېم يادا گئديب بير يئرده ايتيب باتدېم." دۆشۆنۆن! بو آدام همانيدي كى شاەلا ملكه تبريزه گلنده، يا عئلم و هويدا گلنده، بونلاردا قالاردېلار و يادا مۆطلق بير گئجه قۆناق اولاردېلار. ايندى گئدير بير يئرده ايتيب باتسېن. آللاهېن ايشينه باخ! نەجۆر بندەلرين ايمتاحان إدير. دئديم: خانېم يالقېز قالاجاقلار." دئدى: قارداشي وار، گليب تهرانا آپارار. يالقېز قالان منم." حالبنا اوره‌گيم ياندي. دوروب منقلى كۆمۆرله دۆلدوردوم، اوتلاديب، دۆشۆندۆم يانېندا اوتوروب بير ايكى دانگ تيرياک چكم. قايېتدېغېمدا گئتميشدى. داها گؤرمەديم سۆندا خبرى گلدى..

آياغي؟ أصلن بيلميرديم بو آدام آخسايا -آخسايا هارا گئدير. سيز بو آدامېن آياق قۆنوسونو خاطېرلادېنېز.لۆغاز إدېرسينيز و اولايدان باش چېخارتمېرسېنېز. بو مسئله‌لرى آراشدېرماق سن ياشدا آدام‌لارېن ايشى دَگيل. آيرېجا سيز اوشاق ايدينېز خاطېرلامازسېنېز. بئله دۆشۆنۆرسۆز بيرى بېخېلدي آياغي سېندي، تامام. تيمسار بير تيمساريدي، بازار آغزېندا حامبال دگيل‌دير كى. تيمسارېن آياغي‌نېن سېنماغي بير شهرين سېنماغي‌لا بارابارديٍ. ألبته خانېمي‌سي حاقدا بير شئى‌لر إشيتميسينيز، هر بيرشئيى اوزون پيس داورانېشي‌لا ايلگيلنديريرسينيز. تيمسار كيمى آدام‌لارېن عاغلي، خانېم اوزو إتكى‌لنمز قدر، اۆستوندۆر. بوندان بئله من عينادچي دَگيلم، و يالنېز منيم ياشايېشېمېن تجرۆبه‌لرين ده، نظره آلماغېنېزي ايسته‌يېرم، و سيز جاوان و اوزتا ياشلي آدام‌لارېن نؤكريم ده، باخمايارٍاق نه تيمسار قۆنوسوندا ونه ده باشقا قۆنولاردا سيزين‌له راضي دَگيلم. آنجاق سيزى نه رد و نه ده قبول إدنميرم. يالنېز يادېمدادي تيمسارېن آياغي نەجۆر سېندي.اؤزۆ ده، منيم نئچه آددېم‌لېغېمدا. ديژباني، پوليس و واليليگين دوغرو اؤنۆنده. آتېن آدي ثريايدي. نه‌دنين بيلميرم. بلكه، تيمسار ثريا آدېن خوشلايېردي. ثريا گئچميش ملكه‌نين آدي‌يدي آخي. تيمسارېن آتي‌نېن آدي ثريايدي. آتي تيمسارېن خانېمي اونا هديه إتميشدى. دؤرد ياشېندا عرب آتي‌يدي. ياني عرب نسلينديدي، آنجاق ماراغادا تربيت اولموشدو. بيليرسينيز اوردا بير"آت إيتيم مركزى" وار. من اؤزوم دۆنيانېن گؤزل آت‌لارېن اوردا گؤرمۆشم.اوردويا عاييددير. تيمسارېن خانېمي دا او طرفلردن دير، قۆهوم‌لاري سولدوزو لا قۆشاچايېن آراسېندا تۆرپاق صاحاب‌لاري‌دېلار. بيلميرم اوشارلاردان‌دېرلار و يا باشقا إلدن. دئييردىلر ياري تۆرک ياري كۆرددۆلر. بعضى‌لرى ده دئييرلر گؤرجۆدۆرلر. من دئييرم تبريز قادېني گؤرجۆدن ده اۆستوندۆر، دۆنيانېن أن گؤزل قادېني‌دېر. آغ، آلا گؤز، بير آز بۆيو بسته، بير پرده أته‌له، سئوئر، خوش گۆلۆش، شيرين ديل، نه تهرانېن بعضى قادېن‌لاري كيمى يانمېش اوزۆ نه شيرازلي‌لار تک قارامتېل. آمان خانېم دان! قۆل باغي‌لاري‌نېن سسى گلنده اوره‌گيم قېزېز. بو خانېم تبريزلى دگيلدى آنجاق گؤزل‌دير. دۆستو ماهى‌لا، ياني همان مين‌باشي جزايرى‌نين خانېمي، يئرينده، آدام بيلميردى هانسي‌سي داها، گؤزل‌دير. ماهى گؤزل بير اۆيونجاق ايدى، تيمسارېن خانېمي‌سېندان

بلکه یئددی یاش، و یا داها جاوان‌یدی. ماهی تبریزلی ایدی و بیر قوللچاق ایدی تام آنلامدا. آنجاق تیمسارین خانیمی گؤزلری‌له مشهورودو، قارداشی باجی تک، هم ده ساچ‌لاریلا مشهورودور. ساچ‌لاری شوه کیمی‌دیر، گؤزلری‌نین بؤیاسی تک. سانکی بو طایفا بو ساچ و گؤزله مشهوردولار. ألبته دئییردیلر، تیمسار ایلک، اؤزوندن کیچیک اولان قارداشین گؤرمؤشدؤ، و سونرا خانیمی‌سی اولان، قیزی گؤرمؤشدؤر. یئنه آمان خالقین ألیندن، نئجه ده یاوا سؤزلر تیمسار و خانیمی حاقدا بیر یاندان، و باجی قارداش‌لاری حاقدا باشقا یاندان، توخویورلار. نه اولسون بابا؟ سیزین میه ایمانیز یوخدومو؟ میه آللاهی تانیمیرسینیز؟ اوَرَک‌لری هر نه ایسته‌ییردی إدیردیلر. آنجاق شوبهه‌سیز تیمسار ایلک قارداشی گؤرؤب سونرا باجیني. قارداش‌لا تانیش اولاندان سونرا باجیني آلدی، سؤیله‌یيش‌لرین، هامی‌سی دئدی- قوزودور. او زامان هله تیمسار دگیلدی. سیزین نسیل بئله دوشونورسونوز کی، تیمسار آنا قارنیندان تیمساریدی. آغا کیمسه تاج اولدوزلا، آنا قارنیندان دیشاریيا چیخماز. اینسانین لیاقتی، اونو تاج اولدوز صاحابي إدر. عاغیللي آدام بونو بیلمه‌لی‌دیر. تیمسار" لایيق آدام‌یدی"، سؤزؤنده من‌له راضی‌سیز داهادا. یاخشي، لیاقت یاني بو: آدام اوتوز ایل تامام، تبریز کیمی قاریم قاتیشیق شهری، إله ساخلییا سو یئریندن ترینمه‌یه. تیمسار أصیل تبریزلیدی. یابانجییا قارشي، سلطنت موخالیف‌لرینه قارشي، و اویان بویاندا تاراق- توروق إدن، ماجرا آختاران جاوان‌لارلا کی، بیلمیرلر ایشین هاراسیندادیلار، قارشي‌دیر. بئله دؤشونمه‌یین من قونشولوق، شهرداش‌لیق و تورک اولماق حاقین اؤده‌یه‌رم. یوخ. من بعضی قونشولاریمدان چوخ آجیغیم گلر. أصلن تورک اولوب اولماماق منیم عالمیمده فرقی یوخدور.آنجاق هانسي شهرداش یاخشي اولسا، دئییرم یاخشي دیر، پیس اولسا دئییرم پیسدی. قاییداق تیمسارین آتینا.

آتین اولاییندان سونرا، تیمسار همشه آخسادي. سفره گئتدی، آمریکا، آوروپا و ایسرائیله گئتدی. تبریزین سینیقچی‌لاری‌نین داوا درمانین ایمتاحان إتدی. آیاغي أسکی آیاق اولمادي کی اولمادي. پیرمی‌بیر آذریدي. اوردو گؤنوئیدؤ. بیرجاوان گوماشته، جاوان آتي گتیردی. مئیدانین او ألینده کی دیژبانیدان، مئیدانا گیرن خیابان‌لارین اورتاسي بوشودو، قوروق إتمیش‌دیلر. آنجاق آدام‌لار، یایلالار و مئیدانین آشاغي‌سیندا ، سئنین تورشوندا، إولرین دامیندا ، بنالارین هئره‌لرینده و آغاج‌لارین باشیندا دورموشدولار. گؤزله‌مکده‌یدیلر. هاوا سؤیوغودو. بیلیرسینیز آذر آیي تبریز سؤیوق اولار و گئتدیکجه هاوانین سؤیوغو چوخالار. آدامین ددەسی یانار و قار کؤلک، بؤران، سؤیوق، هامیني دوندوروب چاراسیز إدر. بعضن بو سؤیوق فروردینین اورتالارینا‌جان داوام إدر. او گؤن ایشچی‌لر واریدي، مکتب اوشاق‌لاري واریدي، بازاری‌لار دا واریدي. بئله قرار قویولموشدو پؤلیس، ژاندارمئری، هامي توپ- توفنگ و تانک‌لا گلیب رئژه گئتسینلر. آخي دئیه‌سن مثلن، اوردونون شهری فتح إدن گؤنوئیدؤر. ایشیمیز یوخ گرچکدن او گؤن نه‌لر اولدو. اونو تاریخچی‌لر یازمالي‌دیلار. آنجاق تیمسار اؤزؤ، غلبه‌نین أصلی قهرمان‌لارینداندي. مکتب اوشاق‌لاري، ایشچی‌لر، قادین- کیشی‌لر سؤیوقدان تیترەییردیلر. آنجاق کیمسه قاییدیب إوینه گئتمه‌گه حاضیر دگیل‌دی. بیردن گوماشته، یاواش یاواش آتي دیژباني‌نین(اونقوت) اؤنوندن یئرلشگه (جایگاها) یؤندردی. آت بؤیون توتوردو.

يانچاق‌لاري‌نېن ايكى‌سينده نازلا اوزيان بويانا بوروردو، قويروغون، قادېن‌لارېن هۇرۇك لرى تک بۇينونا سالېب، سالللانا- سالللانا يئرلشگەيە(جايگاه) گليردى. تيمسار، أعليحضرتين شكلى‌نين يانېندا يئرلشگەده، دورموشدو. والى هله گلمەميش‌دير. آنجاق والى اۇنملى‌مى دير؟ ديل قانماز، آنلامازېن بيريدى. أصلن آدام‌لار سېراسېندا دگيل‌دير. بير زامان والى اوزلان، ريضا شاهېن دۇستو، شاه بختى ده، بير پۇخ دگيل‌دير، قالدې بو دينگۇز كۇپک اوغلو.. او اوچ قېزلاريلا ... دئييردىلر او، اينگيليس و يا آمريكا كۇنسولۇنون قوجاغېنا گۇندەريردى دانس إتسينلر. ديوث هئچ اوتانمېردې. ياخشې ايندى گۇرۇن نئجه اوزلدو. والى گلمەميشدى آنجاق تيمسار وارېدې، تيمسار اوزلاندا أصلن والى اۇنملى اوزلمووردو. تيمسار أعليحضرتين شكلى‌نين يانېندا دورموشدو. أعليحضرتين شكيلى تخمينن تيمسارېن هئيكلى‌نين ايكى قاتى‌دېر. هم تيمسار رسمى اوزردو پالتارى گئينميش دير، هم ده أعليحضرتين شكلى. بللى دگيلدى لشكر او بۇيۇكلۇكده شكلى هاردا ساخلامېشدى. لشكرين قاماندئرى هله گلمەميشدى، آنجاق چاغېرېلان‌لارېن چۇخو خانېم‌لارېلا گلميشديلر. ترتميز پالتۇلو و بعضن خزلى پالتو وسينجاب‌لاريلا. خانېم‌لارېن ساچ‌لارېدا دۇزلميش‌دير. اوزلرى ده همچنين. من إله نئچه آتديم‌لېقدا دورموشدوم. تيمسار يئرلشگەدن ياواش- ياواش آشاغا إندى. پالتارلارې، بۇركۇ، تاجې، قايېشې شالوارى‌نېن ألوان قئيطانې و دۇشۇندەكى ميدال‌لار پارېلداېپردېلار. خالق تيمسارې بير بيرينه نيشان وئريردىلر. تيمسارسه نه گۇلۇردۇ و نه ده قاش قاباقلې‌دېر. بيردن خالق آلقېشلادېلار. نمەنه يه؟ بللى دگيل‌دير. اوزۇ قېرخېلمېش سېغاللانميش‌دېر. آت‌لا گوماشته، يئرلشگەنين يانېندا دورموشدورلار. گوماشته چاس قاوزادې. آتېن جيلوو أليندە ايدى. تيمسار خالقا أل سالللادې وآتېن جيلۇوون جوان گوماشته‌دن آلدې. گوماشته دالې - دالې گئتدى. بيلينميردى تيمسار بوندان اۇنجه آتا مينيب يۇخسا يۇخ. أليته سۇنرالار هامې دئييردى يۇخ. آنجاق قضادان سۇنرا سۇزۇن آنلامې اوزلماز كى. تيمسارېن بير ايلگينج آلېشقان‌لېغې وارېدې. همشه خطر ايچينده ياشاياردې، إحتياط و إحتياطسېزلېغېن آراسېندا بير اويغون‌لوق ياراداردې. بلكه ده آت مينميش‌دير و يالنېز مينمەميش تک داورانېردې. يادا آت، گۇرۇستمک ايسته‌ېيردى كى تيمسار بوندان اۇنجه اوزنو مينمەيېب‌دير و ايندى ده مينه بيلمەيەجک. مينه بيلسەده، بير قضادې يالنېز. تيمسار إله مهارتده آياغېن ريكابا قۇيدو و آتېن اۇستونه آتېلدې كى قېلېندا اوزلان خنجرى، آتېن اۇستوندن فېرلانېب، آتېن بويان طرفينده، تيمسارېن يانېندا يئره دۇشدۇ . بيز ايلک، بويياندان يالنېز بونو گۇردۇک. أصلينده هامې بونو گۇردۇلر. ايندى ايكى شئى هامېدان اوجا گۇزه دگيردى. بيرى شاهېن شكيلى، و آت اۇسته تيمسار. آنجاق يالنېز بير آن سۇنرا، آت باشېن بير دفعه يوخارې قالدېردې، سانكې قېزېل گۇنش‌له گۇز گۇزه اوزلماق ايسته‌ېير. سۇنرا باشېن آشاغا آپاردې بير جۇر اوتانقاچ‌لېق‌لا. او زامان بير آياق اۇنه قۇيدو، تيمسار جيلۇوى چكيب آياق‌لارېن هر طرفدن، آياق‌لېغېن ايچينده ترپتدى. سۇنرا تيمسار هامېدان اوجا گۇرۇنۇردۇ، يئرلشمەده اوزلان أعليحضرتين شكيليندن ده بئله اوجا، آتېن بۇينو- باشېندايدې. آت ايكى آياق اۇسته دورموشدو، آياق‌لارېن إله اۇسته ساخلامېشدې سانكې اوچماقدان اۇتۇر دۇزەليب و همن أل‌لرى ايكى قاناد كيمى آچېلېب آت و آت مينن‌له اوچاجاقدې. سۇنرا خالقېن باغېرماسې بيرليكده " واى" شكليندە

قاوزانمیش‌دیر. گرچکدن آت بو هایی إشیتمیش‌دیرمی؟ آت سۆرعت‌له ایکی آیاغي اۆسته فیرلاندي، تیمساري باشي اۆسته دۆلاندیردي. آتین باشیندان اۆن‌بئش آددیم اۆیان‌لیق، بیر شئی اۆزۆ قویلو و سس‌سیز آسفالتین اۆستۆنه دۆشمۆشدۆر. آتی یئنی‌دن، دۆرد أل آیاغي اۆسته گۆردۆک دورموشدو آنجاق تیمسارین باشي اۆسته. بیر قاتیل، اؤله‌نین باشي اۆسته دوران کیمی. گوماشته باشینا دؤگۆردۆ، خالق دا قیشقیرپردیلار، تیمسارا ساري قاچدیق. تیمسار اؤلمه‌میشدی. هوشدان گئتمیش‌دیر.آت دۆغویا ساري قاچدي. او آن خالقین أللینه دۆشسه‌یدی جیرارديلار. تیمساري خسته‌خانایا یئتیردیلر. مراسیم بیر بیرینه دگَدی. دۆشۆنۆن: ییرمی بیر آذر مراسیمی تبریزده بیر بیرینه دَگَدی.!

سیز بئله دۆشۆنۆرسۆنۆز دئدی-قۆدوچولار سوسدولارمي؟ دئدیلر: آت تبریزلی‌لرین اینتیقامین تیمساردان آلیب‌دیر. نییه؟ میه تیمسار تبریزلی‌لره نئینه‌ییب‌دیر کی، ماراغادا آت تربیه إدن مرکزین تربیه اؤلموش بیر عرب آتي، ییرمی‌بیر آذرده گلیب تبریزلی‌لرین اینتیقامین تیمساردان آلسین! نه‌دن آخي إی تبریز خالقي عاقلیزا نۆلوب؟ نییه خورافه‌پرست اؤلموسوز؟ آت هاردان بیلیر تیمسار تبریزین قبرها- قبرینداً أللی واردی؟ هاردان آنلایبر، اۆردونون تبریزه گیرمه‌سیندن بیر ایل سۆنرا، ایلک مراسیمی او، تبریزده یۆلا سالدي! أصلن آتین اۆزۆ او زامان یۆخودور. بلکه آتا آناسي دا یۆخودور. بعضی‌لری دئدی، یاخشیدا بیز کی اۆزۆمۆز جاوان‌لارپیزین قاني‌نین اینتیقامین، آلا بیلمیردیک بیر آت تاپیلیب، اۆنلارین قاني‌نین اینتیقامین آلدي.

آنجاق سۆز صۆحبت تکجه بو دَگَیلدی. بیر عیده دئدیلر،یاخشي، تیمسار یئره یېخیلدیغي تک، کیمسه یئره یېخیلسایدي، مۆطلق کیشیلیگین أللدن وئرردی. سۆنرا گۆرۆن بدجینس لر بو سۆزلری نئجه دۆزلتدیرلر! دئدیلر کیشیلیگین أللدن وئریب‌سه، اۆندا بو گوماشته‌لری نییه تئز تئز دگیشیر؟ هن؟ نه‌دن؟ و سۆنرا دئییردیلر ایندی کی اۆزۆ کیشی دَگَیل،گوماشته‌لر خانیمي‌سي‌لا...آللاهیم بو سۆیله‌ییش‌لر نئجه ده پیس و گۆلمه‌لی‌دیر! سیز اینانیرمي‌سینیز؟ بونو دا تیمسارین او لۆت جاوانین أللی‌له اؤلۆمۆندن سۆنرا، قۆشدولار. بلکه سیز ده ایسته‌ییرسینیز هر شئیی بو سۆیله‌ییش‌لرین أساسیندا دۆزلده‌سینیز. یاني دۆشۆنۆرسۆنۆز حقیقت دئدی-قۆدولارین جمعی‌دیر.

آنجاق تیمسارین خانیمي؟ ایل‌لردیر گۆرمه‌میشم. إودن إشیگه چیخمیرام. أصلن بیلمیرم هاردا. سۆنوندا تهرانا گئتدی. قیزی‌نین باشینا گلن‌لری ده بیلمیرم. و گۆزلریم. إله ایشیق‌سیز اۆلوب کی تیمسار خانیمي‌سي‌لا یۆخسا بالدیز و یا قاینی‌لا منیم اۆچ آددیمیمدا دورسالارسا بیلمرم کیم کیمه‌دی.قۆجالیق چۆخ پیسدی. آما چۆخ دا ناراضي دَگَیلم، عۆمرۆمده گۆرمه‌دیگیم بیر شئی یۆخدور. بعضی‌لری دئییر آدام گرک بئش‌یۆز ایل یاشایاتا آرزی‌لارین بیری چین اۆلا. منه آرزی‌لارپما چاتماغا یئتمیش ایل، یئترلی‌دیر. همن شئی‌لری تکرار گۆرمه‌گین نه لذتی وار؟ هئچ. ناصرالدّین شاهي گۆرمه‌دیم، آنجاق مظفرالدّین‌شاه، محمد علی‌شاه، أحمد شاه، رضا شاه، محمدرضا شاه. یاخشیدا اۆچ دۆرد دفعه ده روس‌لار گلیبلر. ایکی یۆل دا موحاریبه اۆلوبدور.تۆی - دۆگۆن، یاس، اۆن میندن چۆخ. عۆمرۆمۆن هر گۆنۆ آولو گۆرمۆشم، تۆی گۆرمۆشم، یاس گۆرمۆشم. یۆرقونام.

ياخشي؟ ايندى دئييرلر تيمسارېن خانېمي تهرانېن قوزئينده إوى وار، نۆلسون نهايت هامي گئجه‌لرى بير يئرده باشېن يئره قۆيمالي‌يدي دا.ياخشي؟

بير أسكى چئويرمه‌نين، دئييشى

(ايلک مكتوب)

سئپتامبرين اون‌بيرى ١٩٧٦

عزيز بگي:

ايكى هفته اؤنجه سيزين مكتوبونوزو آلدېم. سيزين مكتوبونوزدا اؤلان تاريخ، من مكتوبو آلان تاريخدن ايكى آى يارېم اؤنجه‌دير. سيزين مكتوبونوز، منيم دؤرد أسكى عونوان‌لارېمي دۆلانېب ، نهايت منه چاتېب .بو عونوان‌لار منيم بئش ايل اؤنجه، اؤلان يئرلريمين عونوان‌لاري‌دېر.من تئز جاواب وئرمه‌ميشمسه، نه‌دنى بويودو، ايكى هفته‌ده ايدى جاواب وئريب وئرمه‌مه‌گيمده قرارسېزيدېم. آنجاق، ايندى اؤزۆمه ده معلوم اؤلمادان سبب‌لره گؤره سيزين مكتوبونوزا جاواب يازماغا قرار وئردېم. اينانېن ، من سيزين مكتوبونوزو آلماقدان چۆخ حئيرت إتديم .ايكى باخېشدان:

بيرينجى، اۆچ ايلى‌دير ايراندان مكتوب آلمامېشدېم. و بيردن بيره، بير مكتوب آلدېم كى مندن نئچه ايل اؤنجه باش وئرن حادېثه‌لر و آدام‌لارې حاقدا مندن آچېقلاماق ايسته ميشسينيز. سيز بيربئكار آدام‌مى‌سېنېز؟! بو قدر منى تاپماغا زحمت چكيبسينيز؟ دئيرسينيز منيم آدېمي ايران‌دا اؤلان آمريكانېن اوردو مصلحت‌چى‌لر ايداره‌سيندن، تاپېبسېنېز و منيم عونوانېمي دا آمريكانېن كۆچ ايداره‌سى‌له مكتوبلاشما يۆلويلا، تاپېب و سۆنوندا منيم آمريكادا قالدېغېم عونوان‌لارېن بيرينه مكتوب يازېبسېنېز. سيزين، حادېثه‌لرى تعقيب و آراشدېرما دايانا‌تېنېز، آلچېشلامالي و شاشېردېجي‌دېر. قوللوغونوزا دئمه‌ليم آمريكادا اؤلسايدېنېز أگر" إف بى آى"، بن، (جانى و آيدېن جانې‌لارېن حاقېندا، ايشله‌ين بير قوروم)،دردينه دگردينيز. بو جسارتى باغېشلايېن، آنجاق سيز ده اؤلان ماراق نه تهلۆكه‌سيزليک تشكيلاتى و نه ايرانېن يارقې‌لېق سۆرقوچولارېن دا اؤلا بيلمز. و آمريكانېن "إف بى آى" مأمورلارېن دا بئله. بو منيم حئيران‌لېغېمېن ايلک سببى‌دير. شاشېرماغېمېن ايكينجى نه‌دنى بودور كى، مۆمكۆندۆر سيز دلى اؤلوبسونوز! مندن اون بئش – اون‌آلتي ايل اؤنجه تانېدېغېم تيمسار حاقدا، سۆزو سۆروسونوز. بير ايرانلي تيمسارېن ياشايېشېندا نه گؤرمۆسۆنۆز كى بو قدر سۆزغو، سۆزورسونوز؟ يازېبسېنېز، تيمسارېن ياشايېشي‌نېن اؤلاى‌لارې- من بو حادېثه‌لرى تانېيان كيمى يۆخ - ألبته منيم خيال لاريم و صإنديق‌لارېم دا بئله، سيزه اؤنمى واردېر. سيزين بير سۆزونوز هامي‌سېندان ايلگينج‌دير و اؤنا جاواب وئرمک منيم دوروموم، تيمسارېن دوروموندان چۆخ آيدېنلادار." سيز تيمسارې يوخودا گؤرمۆسۆنۆزمۆ؟ اؤزل‌ليک‌له آمريكادا؟" بلكه، بئله گؤزلۆيۆرسۆنۆز، اون‌بئش- اون‌آلتي ايلده من يالنېز تيمسارې دۆشۆنمۆشم، بئله كى يوخودا اؤنو گؤرۆرم؟. يقين بئله يازماغېمي گؤزلۆيۆرسۆنۆز: دؤرد ايل يارېم اؤنجه بير دفعه، تيمسارې يوخودا گؤردۆم. آى ايشېغي‌يدي، نيۆيۆرک شهرى‌نين أن اوجا بنالارې نېن بيرينده، سئكسن‌آلتېنجي قاتدايدېم. يالقېزيدېم بيردن تيمسارې بو قاتېن گؤرگۆج‌لرى‌نين بيرى‌نين آرخاسېندا گؤردۆم. نيۆيۆرک شهرين، بير ساواش مئيداني تک تاماشا إديردى.

باشين قالدېردي منی گؤرۆب دئدی:" گل باخ جاوان گؤر بو شهره نه آش‌لار پيشيرميشم."سۆنرا آخسيا -آخسيا، شهرين باتي و ايشيقلي طرفين گؤرمه‌گه، باشقا گؤرگؤجه‌يه (دوربين) ساري گئتدی. من ده آرخاسيجا گئتديم. گؤرگؤجه‌نی بير يئرده ميزانلادي، منه دئدی:" بويور باخ!" باخديم گؤردۆم گؤرگؤجدن چؤخ اوزاق، بير يئر گؤرسه‌نير. گؤرگؤجۆن بۆروسو، آگريلميشدی و إلئکتيريک مفتول‌لاري تک، بير آسکی شهرين کۆچه‌لری نه‌دن گئچيردی. وای! بو آسکی شهر همان اؤز شهريميز تبريزدير. بس نيۆيۆرکدان اولار دا، کابل چکيبلر. تبريزين إلئکتيريکين ده نيۆيورک تأمين إدير. سۆنرا کابلين ايچينده تيمسارلا سفر إديريک، تيمسارين قديمکی إويندن، تبريزين مصلحت‌چی‌لر مکاني، أرک مئيداني، ساعات مئيداني، والی‌ليک،گؤگ مچيد، يئکه‌تۆکان‌لار، قره‌داش، نالچره‌لر، جامېشاوان، ورجی باشي، چای قېراغي، أهراب و خولاصه تبريزين تامام قديمکی کۆچه و محله‌لری نه‌دن گئچيريک. آخي آمريکانين " منهتن" آداسېندان اؤرالارا کابل چکيبلر. تيمسار بونلارين هامي‌سين منه گؤرسه‌تير و هر يئری گؤرگؤجدن سئير إديرم. سۆنرا باشيمي قالدېرېرام حيرتيمی تيمسارا دئيم، گؤرۆرم تيمسار يۆخدو. أصلن کيمسه يۆخدو. من ده نيۆيورک‌دا بير بنانين سئکسن‌آلتينجي قاتيندا دگيلم، اؤز ياتاق اوتاغيمدايام، ايندييه‌جن آمريکادا اولان، او ايکی‌يۆز- اۆچ‌يۆز ياتاق اوتاق‌لارين بيرينده. تکجه بو!.

يۆخ من أصلن تيمساري يوخودا گؤرمه‌ميشم. سيز ده، منيم مکتوبومدان يوخاري دا يازديغيم سطيرلری سيله بيلرسينيز. و ياخۆد، تيمسارين حاقيندا مندن ايسته‌ديگينيز صاندېق‌لارين حئسابينا قۆيون. هر حالدا بئله گؤرۆنۆر، سيز تيمسار حاقدا منيم خيال لاريمي تحريک إديبسينيز. ايندی بو قۆنودا منيم ذئهنيمه گلن‌لری دينله‌مه‌ليسينيز. آنجاق سانماق‌لاري بوراخين حقيقته ديققت إدين. و حقيقت بودور، من گئچن اون‌بئش –اون‌آلتي ايلده، أصلن تيمساري دۆشۆنمه‌ميشم. بير نه‌دنی بلکه بودور کی، تيمسار حاقدا، دۆشۆنمه گه، دگمز. باشقا سببی ده بلکه بودور کی، من اؤزۆم چؤخ گيريفتار اولموشام. آدام اؤز شخصی حياتين، اؤنم‌سيز ده اولسا بئله دۆنيانين بۆتۆن تاريخی‌له دگيشمز. منيم آمريکايا گلمه‌گيم، يۆنانلي‌لار "ترۆوايا "گئتمکدن، يئرين يووارلاق اولماغېندان، کريستف کلمب آمريکايا چاتماسېندان، آمريکا قووه‌لری نۆرماندېدا دۆشمک‌لرېندن، و وييتنام‌دا آمريکانين مغلوبيتيندن، چؤخ چؤخ اؤنملی‌دير. بلکه بئله دۆشۆنۆرسۆز اوزون سۆره آمريکادا ياشاماق سۆنوچوندان، من آمريکالي‌لارين فلسفه و دۆنيا گؤرۆش‌لرين سئچيب و باشقا فلسفه و دۆنيا گؤرۆش‌لرين بوراخمېشام. اولسون، أصلن سيزه نه؟ من اون‌بئش ايل اؤنجه آمريکايا گلديم. ايلک گۆندن ده ايرانا قايېتماق قصديم يۆخودو، بير دفعه ده ايرانا قايتمامېشام بئله. دئييرسيز، آتا بابا يوردوما خاييئم. سيز بيلرسيز. سۆنوندا من حيرص‌له دئييرم:" سيزه نه؟" آمريکالي‌لارا دۆققوز ايل چۆريرمن، همی ده اون‌سککيز –بيرمی يئددی ياشېناجان، يانې آدامين ذئهنی کاميل‌لشن ياشدا، منی آمريکالي‌لارا ياخېنلاتدې وايرانلي‌لارا اوزاقلاتدې. بيردن گؤز آچيب گؤردۆم، آمريکالي‌لار تک دۆشۆنۆرم . سيز منی کۆتۆکسۆز تانيبا بيلرسينيز. اولسون کۆتۆکلۆ بگ! سيز کۆتۆک‌لريزله هارالاری آلېبسېنيز. نه غلط إديبسينيز!- باغېشلايين- کی کۆتۆگۆ اولمايان من، او ايش‌لری گؤره

بيلمەميشم؟ هارا چاتېبسېنېز كى من بلكه چاتمامېشام. سيزين كۆتۆكلرينيز، ايفلاس‌لارېنېزېن كۆتۆكلرى‌ديز. هرحالدا، من بيردن گۆز آچېب گۆردۆم آمريكالي تک، دۆشۆنۆرم . سۆنوندا كۆچمەگه قرار وئريب آمريكايا گلديم. آلبته ايران پاسپۆرتون ساخلامېشام، و هله ده ايران وطن‌داشېيام، آنجاق ايندى او قدر آمريكا روحو و روحيه سينه ياخېن و ايران روحيه‌سيندن اوزاغام كى، هئچ واخت ايرانا فيكير إتميرم. ايران يوخوما دا گلمير بئله. دۆشۆنۆرم آمريكانېن بۆتۆن خالقي منيم كيميديلر. نهايتده بو آدام‌لار، بو يۆز ايل، يا ايكى‌يۆز ايل –اۆچ‌يۆز ايل اۆنجه،آمريكايا گليبلر. ايلک دۆشۆنۆردۆلر كۆكلرى وار، ياواش ياواش عئين منيم كيمى كۆكسۆز اۆلدولار. بير- ايكى نسل گئچندن سۆنرا سايا‌ق‌لاري‌نېن گۆرگۆجسيندان دا بئله، آوروپا، آسيا و آفريقادا، قديمكى شهرلرى‌نين كۆچه باجالارېن ،تاپا بيلمەيه‌جكلر. آمريكادا كۆكلۆ آدام‌لارېن سايي نئچه يۆزمين نفردن آشماز، و اونلار دا قېرمېزي دري‌لردى، قېرمېزي دري‌لرينده، كۆكلرى يۆخدور، اونلارېن كۆكلرين، كۆكسۆزلر آيا‌ق‌لاري‌نېن آلتېندان چكيب‌ديلر. گۆرۆرسۆنۆز كۆكلۆ اۆلماق ياني، قېرمېزي دري‌لرين يۆخسوللوغو، ايرانلي كندلى‌نين چارەسيزليگى، كۆكسۆزلۆق ياني تمدۆن. من ده تمدۆنۆ، ياني كۆكسۆزلۆگۆ سئچميشم. او زامان‌سېز، تدقيقتچي بگ، تاريخ يازان، قزئته‌جى، نه بيليم يازار، يا هر نه، كى تيمسار شادانا گۆره آراشدېرېرسېنېز، كۆكلۆ اۆلماغېنيزي‌مي دۆشۆنۆرسۆز؟ شاهېن كۆكو وارېدي كى، تيمسارى‌نېن اۆلسون؟ إله دۆنن با، آمريكالي بير اينسان‌شناس تئلويزيۆندا بحث إديردى او دئييردى، بير قۆم دا اۆسطوره اۆلان اينسان‌لارېن هامي‌سي ، خاريجدن گليرلر، يادا يئر اۆزۆندن خاريج، گۆگدن گليرلر، و ياخۆد دا قۆمون سېنېرلاري‌نېن دېشېندان و يادا زامانېن سېنېر دېشېندان، ياني گئچميش، گله‌جک، و يادا واقئعى دۆنيانېن خاريجيندن! ياني يوخو و رؤياداں گليرلر. بو اينسان‌شناس دئييردى، كۆكلۆ دۆنيا، ياني، كۆكسۆز دۆنيا يا همشه سوسوز اۆلان دۆنيا، ياني گرچه‌گين دېشېنداديز. إله بو سببه دۆنيا، اۆسطوره يئيه‌نه‌ديز، كۆكدن قاچاقدي، يوخو زامان‌سېز- مكان‌سېزلېق تعقيبيينده ديز. أصلن اينسان اۆز پوچ كۆكۆن قۆرومان ايسته‌سه‌يدى‌سه آللاهى تاپا بيلردى‌مى؟ بوسۆزلر، او اينسان‌شناس دان‌دېر. آنجاق سيزين تديقيقينيز: سيزه تيمسار شادان ايلگينج‌ديز، بونا گۆره اۆنون حاقېندا اۆسطوره‌سل دۆشۆنۆرسۆنۆز. اۆنون كۆكلرين تاپسانېزسا- بلكه ده تاپيبسېنېز- او ايلگين‌سيز بير حقيقت اۆلاجاقدېر ، او زامان اۆنون كۆكلرين گۆگلرده، باشقا يئرلرده تاپارسېنېز. أصلينده سيز تميساردان بير ميف‌سل كاراكتئر آرايېرسېنېز. اۆندا بيلين، بير گۆن ذئهنيزده منى كۆكسۆزلۆگه شۆبهه‌لى إديبسيزسه، سيز اۆزۆنۆز منيم وريمدن اۆنجه‌دن همان شۆبهه‌يله، حۆكۆملۆ اۆلمويوبسونوز.

من ايكى دفعه إولنميشم هر ايكى‌سينده ده، آمريكالي قادېن‌لارلا. ايكى‌سى ده ياخشي خانېم يدېلار. كيتاب اۆخويان، وفالي، نيسبتن گۆزل، منيم ايران كۆكلرينه ماراقلي، همان، من اولماماسېنا فخر إتديگيم كۆكلر. آنجاق إله ياخشي‌دېلار كى، بيليردىلر من سوسوزام، واز گئچمه سوسوزو! بير دفعه بير شئيدن گئچه بيلميسن‌سه، گئرى سيندن ده گئچرسن. من ايرانلي اۆلدوغومدان وازگئچديم، بيرينجى خانېم دان سۆنرا، ايكى خانېم دان سۆنرا، إله بئله وازگئچديم، وازگئچديم، بير آز پول بيغېب قۆيدوم كۆز ساهاما، قازانجېندان

وازگئچدیم، وازگئچدیم. دۆز آمریکانین قولاغین دیبینده " سیاتل" شهرینده اوتورموشام، یاغیش سسینه قولاق آسیرام، گاهدان سفره گئدیرم، چؤخلو کانادایا گئدیرم. قطبدان گلن یئل‌لره، قولاق وئریرم. اوردان گلن سس منه دئییر، نه سؤل نه ساغ، نه یوخاری نه آشاغا، بۆتون دگیشیک‌لر اوزدن و دیشاریدإندیر. دریندن هئچ بیر شئی دگیشمیر. هر بیر شئی دریندن اوزلدوغو کیمی قالیر. اینسانین أن بؤیۆک خیصلتی اینسان‌لیغیدی، و أبده‌جن ده دریندن اینسان‌دیر. ایندی مؤمکۆندۆر سیز دئیه‌سینیز، بو آوارا سرگردان چئوریرمن بیزه درس وئریر، بیر سؤرو سؤردوق، بودا قوزئی قطبدان أگر نازیل إدیر. آنجاق بیلمه‌گینیز یاخشیدی، یالنیز وازگئچن آدام بیلرکی، وازگئچن آدام، دگیشیلمزدیر. بودا کؤکلو کؤکسۆز سؤرونو دگیل. من هاردا اوزلسام اوزلدوغوم کیمی وارام، هر یئر منیم‌دیر، من ده هر یئرینم. خۆشوم گلیر نهایت اؤز حاقیمدا، بو سؤزلری بیر کسه دئیه بیلیرم. سیز منی گؤرمۆرسۆنۆز من ده سیزی گؤرمۆرم. تیمسار، اوزنون واسیطه‌سی‌له منی تانیپا بیلدیگینیز، بیر کؤرپۆدۆر. اینانین من سیزین تدقیقتینیزدا، تیمسار دان داها یاخشی قونویام. تاریخ منیم اؤزل حیاتیمدان باشلانیر. ایندی مؤمکۆندۆ سوراسینیز: بو اینام‌لار هاردان گلیر؟ دئییرم، داواملی اوخورام، فلسفه، پسیکۆلوژی،أدبیات، هر شئی. و بلکه دئیه‌سینیز، گئده! گئت تجرۆبه قازان، یاشا، یالنیز کتاب اوخوماق درده دگمز، چۆره‌گیوین فیکرینده اوزل.اوزلسون، لعنته گلمیش وطنده اوتوروب هئی فهله بنا گؤرمک، کندلی اوشاق‌لارین فیرتیق‌لارین گؤرمک، تئز- تئز کوز کئچل گؤرمک، سر سفئح تاجیر گؤرمک، خیامین، حافیظین شئعرلرین أزبرله‌مک، داواملی "نالچره‌ل"ه گئتمک، شهناز دا شمسین پئشابین ایچمک، اۆرَک ، بۆیرک، جیگر یئمک، اون‌لا- بون‌لا گۆلر اوزله خوش بئش إتمک، و یا سؤز آتماق و همی ده بسه بس‌لیک إتمک بونا گؤره کی، فیلانی قازماغین عربجه و یا اینگیلیسجه‌سینی بیلیر یوخسا یوخ، و سوندا گئجه قاپیپا آچار سالیب، گئدیب، سۆدۆک و فیرتیق‌لی یئدی اوشاغین، پؤخونون ایی وئرن، قادینین قوجاغیندا یاتماق. یاخشی ایندی آنلادینیزمی کؤکلۆ بگ، فیرتیق سیزین کؤکۆنوزدۆر.

منجه سیز ده، ضید أمپئریالیست فیرتیق‌لی‌لاردانسینیز. بو دئییم‌لردن مئعدم بولانیر داها. یئریندن دوران اوزلور ضید أمپئریالیست. بعضن ایران إپوزیسییون‌لارینداں بلگه‌لر ألیمه چاتیر. اونلار دا سیزین تک ضید أمپئریالیست‌دیرلر. منجه ضید أمپئریالیست، یانی روس اوزلماق . بلکه ده،بۆتون ضید أمپئریالیست‌لر روسدولار بیلمیرلر، یاخود دا بیلیرلر و ایسته‌میرلر باشقالارا دئسینلر. آنجاق قارداشیم، کیم سیزین نفتینیزی إستئحصال إدیر، أمپئریالیستلر. سیزین بیلیم یوردلارینیزی کیم یؤنل‌دیر؟ أمپئریالیستلر. کیم سیزین گؤونلیگینیزی قوروپور کی، صاباح کؤمۆنیست‌لر کاسا کوزه‌لرینیزی قاریشدیرماسینلار؟ أمپئریالیستلر. کیم سیزه بو قدر ماشین وئریر؟ أمپئریالیستلر. کیم سیزه بوغدا وئریر؟ أمپئریالیستلر. کیم سیزه کیتاب‌لارینیزی چاپا وئرمه‌گه کاغیذ وئریر؟ أمپئریالیستلر. کیم تدقیق یؤنه‌تیمی سیزه اؤرگه‌دیر؟ أمپئریالیستلر. کیم دؤکتۆر، مؤهندیس‌لرینیزی تربیه إدیر؟ أمپئریالیستلر. سیز اوزۆنوز کی فیرتیقلیدان باشقا بیر شئی دگیل‌سینیز. اوندا سن آللاه من اؤلۆم یئکه اوس... أن آزی منه، ضید أمپئریالیست اوزلمایین. چۆن منجه اوزامان بیر روس اوزلورسونوز. من أمپئریالیست‌لری، صئهیونیست‌لری بئله، اوزلرین ضید

أمپئريالیست بیلن‌لردن اۆستون توتارام. باخین چۆن کی نه سیزی، نه ایراني، ونه ده هئچ بیر ایرانلینی گؤرمه‌مه‌گه قرار وئرمیشم، آچیقجا اۆره‌گیم ایسته‌ینلری سیزه دئییرم.
ایندی گرک سیزین بو تیمسارین باشینا. تیمساردان یادیمدا قالان، بیرینجی شئی قولاغیمین دیبینده بیر مؤحکم سیللی‌دیر. آنجاق اۆلای تیمسارین اۆزۆیله ایلگیلی دَگیلدی. بیز فردۆسی مکتبینده درس اوخویوردوق، آلتینجي صینیفدا. بیر هوشنگ آدیندا جاوان آدام وارېدي، دئیه‌سن آیري شهردن تبریزه گلیب و صینیف‌داش اۆلموشدوق. اوجا بۆی تر- تمیز، قارا ساچ، قارا گؤز، و آغ‌آپیاق دریلی بیر اوشاغیدي. إله گؤرۆنۆردۆ پوللویدو دا. مکتبین والیبال تاخیمي اۆنون اوجا بۆی اۆلماغینا گؤره، چالیشیردي اۆنو ایشه آلسین. ایدمان مربی‌سی ده اۆنا مئیلی وارېدي. هوشنگ ده، اۆیناماغا گلدی. آنجاق بیر سۆرون وارېدي. هر نه قدر ایصرار إتدیلر شالوارین چیخاردیب إسپۆرت شۆرت گئیسین، حاضیر اۆلمادي. ایدمان اۆرگتمه‌نی ساعات‌لارجا خلوته چالیشدي بۆینونا قۆیسون، اۆلمادي کی اۆلمادي. تاخیمدان چیخارتدیلار. باخمایاراق کی اۆیونو کۆتۆلتدی. مکتب یاریشي اودوزدو، هوشنگی سوچلادیلار. اۆرگتمن بو سۆروندان یارارلانیب هوشنگی اۆزۆنه چکمک ایسته‌دی، آنجاق اۆلمادی. بئله اۆلدو هوشنگ گۆزلردن اوزاق قالدي. اوشاق‌لاردان قۆرخوردو. بیر ایکی آدام‌لا- سۆنرا بیلدیک گوماشته‌دیرلر- مکتبه گلیب اۆنلارلا دا قایېدېردي. اوشاق‌لار باجي‌لاري حاقدا، ایلگینج و غریب سۆزلر دئییردیلر. منیم ده باشیم اۆز ایشیمده ایدی. بیر گۆن چۆخ غریب بیر اۆلای اۆلدو. اینگیلیسی کیلاسیندا اۆتورموشدوق، اوشاق‌لار بیر- بیر یازي‌لارین اۆخویوب گئدیب اۆتورووردولار. هوشنگین سېراسي چاتدي. دوروب گئتدي إله بیر شئی اۆخودو کی، اوشاق‌لار گۆلدۆ، معلم ده اۆنا دۆلاشدي. خینگ اۆلوب قایېدیب گئتدی اۆتوردو. اۆندان سۆنرا سېرا منیم‌یدېر. یازیمي اۆخودوم. اۆرگتمه‌نین خۆشو گلیب و بیر ایکی کلمه‌یله آلقیشلادي. قایېدیب اۆتوردوم. بیر آیري‌سي‌نین یازي‌سي‌نین اۆرتاسیندا حیس إتدیم بۆینوما بیر ایگنه سۆخولدو. آتیلدیم گؤیگه. اۆرگتمن دئدی نۆلدو؟ دئدیم: هئچ بیر شئی بۆینومدان آغري توتدو. اۆتوردوم. آنجاق ایکی اۆچ دیقه‌دن سۆنرا، یئنه ایگنه گئچدی بۆینوما. قایېتدیم گؤردۆم هوشنگ چۆخ سۆیوق قانلي اۆتوروب اۆنۆنه باخیر، او یئکه قارا گۆزلر یله. اۆچۆنجۆ دفعه ایگنه بۆینوما سۆخولاندا، قایېتدیم دئدیم:" آناسي... بیر ده بو ایشی گۆرسن، باجیوی..." ایکی اۆچ دیقه‌دن سۆنرا، دۆز اوشاق‌لارین یازي‌سي‌نین اۆرتاسیندا، هوشنگ کیتاب‌لارین یېغدي ووردو قۆلتوغونا کیلاسدان گئتدی. اۆچ دۆرد گۆن یۆخ اۆلدو. قایېتدېغیندا هئچ کیمسه‌یله دانیشمېردي. راحات‌سیزیدي. اۆنجه کی یئرینده اۆتوردو. گؤردۆگۆ ایشین آچیقلاماسین گۆزلۆردۆم، آنجاق منه باخمادي بئله. بیتگی‌شناس‌لیق درسیمیز وارېدي. اۆرگتمن چئشیتلی بیتگی‌لر حاقدا دانیشاندا بیردن حیس إتدیم سۆیوق سو تۆکۆلدۆ باشیما. بئنزین قۆخوسو هر یئریمی بۆرۆدۆ. سۆنرا دالیدان کیربیت یاندېرما سسین إشیتدیم. دوردوم قاچدیم. آرخاما باخاندا گؤردۆم هوشنگ کیربیت آلینده سۆرعت‌له گلیر و اۆرگتمن‌له کیلاسین اوشاق‌لاري دا بیزیم آرخامېزجا گلیرلر. کیلاس قاپاندي. من بیر ایکی دفعه مکتبین بناسي‌نین دۆره‌سین قاچدیم، مدرسه‌دن چیخدیم دېشاري، هوشنگ، اۆچ دۆرد نفر اۆرگتمن‌لردن، مۆدۆر بئله، و فردۆسونون بۆتۆن اوشاق‌لاري هامي‌سي

مکتبدن دېشاري بيزيم آرخامېزجا قاچېردېلار. نهايت يۏرولوب دوردوم. هوشنگ ياخېنلاشدي، آنجاق کيربيتی ياندېرمامېش، اوشاق‌لارلا اۏرگنمن يئتيشيب أل آياغېن توتدولار. نهايت ساکينلش‌ديردلر. بئله دۏشۏندۏم هر شئی بيتدی دا. آنجاق! اۏچ گۏندن سۏنرا، مئتروپۏل سيناماسي يئنی بير فيليم گتيرميشدی. گۏن باتان چاغيدي، بيلېط آلدېم گئتديم سينامايا. ياخشي ياديمدا، فيليمده بير قادېن سو آلتېندا اۏزۏردۏ. سو دوم دورويدو، ايپ ايشېق ايدی، سانکي اۏنلارجا پئروژوکتۏر گۏلۏن آلتېندا يانېردي. سودان چېخدي باشېن قۏيدو گۏلۏن ياش مرمرلرينه، سۏنرا بير کيشی ياخېنلاشدي قادېني اۏپمک ايسته‌يېنده، حيس إتديم بير پۏتدوق بئنزين باشېما تۏکۏلدۏ. آرخامدان بيری کيربيت ياندېردي آتدی، آما کيربيت بير آز ايره‌لی، من‌له بئنزيندن اوزاق بير باشقا آدامېن باشېنا دۏشدۏ . دوردوم آدام‌لارېن ، صندل‌لرين اۏستۏندن آتېلدېم، اۏزۏمۏ چېخېش قاپېيا چاتدېردېب، قاچدېم. او گۏن ده سيناما تعطيل اولدو. هوشنگين أل چکن گۏنۏ يۏخودو، گليردی و فيلم ايزله‌ين‌لر ده اۏنون آرخاسېجا گليردیلر. پاساژېن ايچيندن قاچدېم نالچارالار، أکيلديم. سۏنکو گۏن گئتديب مۏدۏره هوشنگدن شيکايت إتديم .مۏدۏر هوشنگی چاغېردي. هوشنگ سوسدو، او قارا گۏزلری‌له مۏدۏره باخدي . مۏدۏر هده له‌يېب دئدی بو دفعه ده تيکرار اۏلسا، مدرسه‌دن قووولاجاقدي. سۏنکو گۏن صۏبح چاغي هامېمېز صينيف سېراسېندا دورموشدوق، ناظيم منی سېرادان دېشاري چېخاردېب دئدی، گئد بير کۏنج ده دور. هوشنگ سېرانېن اۏنۏنده بۏيلانېب دورموشدو. جيبی شيشميشدی. دۏشۏندۏم، يقين قرارلېدي سېرانېن اۏنۏنده، بئنزين شۏشه‌سين باشېما تۏکۏب، کيربيتی چکيب اوت وورا. گۏره‌سن بيرسۏيۏش بونو بو قدر حيرص‌لنديرميشدی؟ يۏخسا باشقا سۏرون وارېدي. آنجاق هوشنگ کيمسه‌يله دانېشمېردي. نئچه ديقه‌دن سۏنرا مۏدۏر، و اۏنون يانېندا بير اوردو ضابيطی پيلله‌لردن آشاغا گلديلر. مۏدۏر بير راپۏر وئرن آدامېن حالېندايدي. ضابيط آددېملاييب سېرانېن اۏنۏنده دايانديِ. مۏدۏر ده يانېندا دوردو. ناظيم مۏدۏرون يانېنا گئديب دانېشدي منه ايشاره إتدی. مۏدۏر ضابيطله دانېشدي. اوشاق‌لار هامي‌سي ضابيطه، مۏدۏره و منه باخېردېلار. ناظيم أل‌يله منی ايسته‌دی. من قۏرخا - قۏرخا قاباغا گئتديم. باشېمي قاوزايياندا، ضابيطين تاج و اولدوزلارېن گۏردۏم. بس بو تيمساريميش. بوغلو و آرېق ايدی و اۏز آرامېزدي چېرکين‌يدي ده. دوردوغومدا مۏدۏر آدېمي تيمسارا دئدی. تيمسار دانېشمادي، آنجاق ايکی اۏچ آددېم ايره‌ليب، منه باخدي ، أللين قاوزادي مۏحکم ياتيتدي قولاغېمېن ديبيندن. أللی غريبه آغېريدي. سانکي بير تۏن آغېرلېغي وارېدي.گيجل‌لنيب يېخېلدېم!. اوندان سۏنرا داها هوشنگ منی اۏتلاماق ايسته‌ميردی. من ده حيس إديردیم يامان ياخام قورتولوبدور.

سۏنکو گۏنۏن، گۏن باتان واختي پاساژدان گئچيردیم، بيردن گۏزۏم ساتاشدي هوشنگه او تيمسارېن يانېنجا گليردی. هئچ، بيز مکتب اوشاق‌لارېنا بنزه‌ميردی. ساچ‌لارېن اۏرتادان آيېرېب فرق سالمېشدي. کېراوات تاخمېشدی، بير گۏزل دست پالتار دا گئيميشدی، تيمسارېن يانېندا غوروِرلا يۏل گئديردی. پاساژ شولوغويدو. سرخۏش بئکار، بئعار آدام‌لار قېمېلدايېردېلار، مئيخانالارېن شۏشه دالېندان، يئکه کيشی‌لر، مشروب ايچيرديلر. تيمسار منی گۏرمه‌دی، آنجاق هوشنگ گۏردۏ. گۏلۏمسه‌دی. معلومودو پۏز

وئریر، هم تیمسارا و هم ده تیمسارین آغیر آلی قولاغیمین دییینده سس وئرن سیللهیه!. دووار دییندن گئچدیم، نئچه آددیم آرخالارینجا ایکی گوماشته یاواش یورویوردولر. سانکی قدم آهسته گئدیرلر. چؤندوگومده ایکی خانیمی گؤردوم، اونلار تیمسار و هوشنگدن اؤنده یول گئدیردیلر.تیمسارین خانیمی و بالدیزی‌لا بئله‌جه، تانیش اولدوم. آما یاخیندان اونلاریلا تانیش اولمامیشام. آلبته تیمساری گؤرموشم. ایندی اگر هوشنگین مکتبده داورانیشی، بیر سؤیوشه گؤره کینه‌سی، تیمسارین او آغیر آلی و هوشنگین کناریندا یورومه‌سی، سیزین سونکو سوزونوزا بیر شئی آیدینلادیر یوخسا یوخ، بیلمیرم. آنجاق من تیمسارلا قایینینین ایلیشگی‌سیندن بوندان آرتیق بیلمیرم.
آلبته سیز آصلی کاراکتئر حاقدا، تدقیق إتدیگینیز، و اونلا آذربایجان تاریخی آیدینلاشاجاق، دؤشونجه‌نیز، منه آصلی دَگیل. من بیلدیگیم قدر، تیمسار شادان دا دونیادا اولان تیمسارلارا تای آخماقیدی و دونیادا اولان تیمسارلار کیمی ده، آلی آغیردی. ایندی مؤمکوندو دئیه‌سینیز، نه مانئعی واربیر تاریخ تدقیقتچی‌سی، تاریخین آیدینلاشماسینا گؤره بیر آخماق آدامی سئچسین. مثلن نرون، کالیگولا، اوزن بئشینجی لوئی، ایکینجی تزار، فتحعلی‌شاه و ناصرالدّین شاه دا آخماق ایدیلر، آنجاق تاریخ اونلارین حاقیندادا تدقیق إدیب‌دیر. من دئییرم چؤن گئچن قیرخ ایلده تبریزین، نه نرونو نه کالیگولاسی، نه فتحعلی شاهی ونه ده بو تیپده آدام‌لاری واریدی! سیز تیمسار شاداندان تبریزه بیر نرون دؤزلدیسیز. آغا، سیر آخماقسینیز. باشقا تدقیقتچی‌لار تک آحمقسینیز. هر تاریخ یازان اؤز یاشایيشینی، چاغداش اینسان‌لارین تاریخی عونواندا، یازار. سیز ده عئینن بو ایشی گؤرؤرسوّنوز. آنجاق قورخورسونوز. آخماق‌لیقدان علاوه قوش اوزَکسینیز.
سوروشورسونوز، تیمسار سئکسوال‌یدی‌می؟ سکسوال‌یدی‌سا، ایران اوردوسویلا آمریکا اوردو مصلحت‌چی‌لرین ایلیشگی‌سینده، تیمسارین سئکسوال‌لیغی‌نین إتکی‌سی واریدی یوخسا یوخ؟ دلی‌سینیز؟ بو نه سوروولاردی سوزورسونوز؟ بلکه سیز، هر شئیی جینسی سوزورون‌لار باخیشی‌لا گؤرن، و دونیا تاریخین، یا مثلن بیر شهرین، تبریز کیمی، بیر تیمسارین قورشاقدان آشاغا دوز یوخسا آیری اولماغی تعیین إدن، دؤشونجه‌یله، پئسیکوزلوق تدقیقتچی‌لارینداسینیز. و بو سببه، نه‌دن و گره‌کن‌لری(علت و معلولها) آیدینلاتماغا گؤره تیمسارین قورشاقدان آشاغی‌سی حاقدا تدقیق إتمه‌لیسینیز. جینسی سوزونلار اؤزل سوزوندو. کیمسه‌یله ایلگی‌سی یوخدو. نییه دارینی ماقابا قویورسونوز و شاهنشاهین اوردوسوندان، بیر اؤلو تیمسارین قورشاقدان آشاغاسیندا تاریخ تئوروسو دؤزلدیرسینیز؟ آلبته مؤمکوندو ایدیعا إده‌سینیز، چئشیتلی قوم‌لارین ، او جؤمله‌دن ایرانلی قوم، فارس، تورک، عرب، عجم یا باشقا قوم‌لارین ، جمعی پسیکوزلوژوسونو آیدینلاتماق ایسته‌ییرسینیز. خوشبخت‌لیک‌له سیزین مکتوبونوز گؤرسه‌دیر بو قونولاردان بیر شئی آنلامازسینیز، یوخسا اونوندا جاوابین وئررديم. یالنیز بیر شئی قالیر. بلکه سیز بیر نوع اؤزوزله قیاس کیمی بیرشئی آرییرسینیز، و حقیقتده سیز تیمساری یازماقدان‌سا، تیمسار سیزی یازیر. یانی اؤز دیلینیز، اؤلو دوروب میرده‌شیر یویور. یادا أفلاطون دئمیشکن تیمسار، أعلا میثال و سیز اونون تاپیلاقی (مظهر) سینیز، و یازی‌لارینیزدا اونون مظهری اولاجاقدیر . بونلارین هامی‌سی نئجه ده لاغ و گولمه‌لی‌دیر. سیز اؤزونوز

اوْلدوغوز مؤمکوْن بیر شئی، تیمسارا، مفلره و مین دنه باشقا شئیه، یاپیشدیرپرسیْنیز. باغیشلایین، من تیمسار حاقدا تخمینلر، خیال‌لار، یوخولار و خاطیراتیمی سیزه یازماق یئرینه، اوْز تخمینلریمی سیزه گؤره یازیرام. أصلینده، سوزو، سوزانی، سوزونون اوْزوْندن چوخ تانیْتدیرار، و جاوابین اوْزوْ جاواب وئرندن داها دا چوخ. یانی یازار سوزاندا: تیمسار فیلان ایشچیدی یوْخسا یوخ؟ أصلینده اوْزوْ حاقدا سوروبدور. مثلن سقراطین هر هانسی سوزولاری، أصلینده سقراطین اوْزوْنو، سوزودان، جاوابدان و جاواب وئرندن چوخ گؤرسه‌تیر. ألبته سیزی سقراطلا قیاس إتمه‌گیمی دوْشوْنمه‌یوْن. بؤیوْک سقراطلا سیزین کیمی آخماغین آراسیندا هئچ بیر علاقه یوْخدور. آنجاق اوْز اولادیمیزدی، نه‌دن تیمسار حاقدا بو قدر سوزو سوزورسونوز؟ سیز دلی‌می اوْلوبسونوز؟ یا آللاه إله‌مه‌میش علاج‌سیز درده دوْشوْبسوْز و بیر اوْلوْیه عاشیق اوْلوبسونوز؟
و آما تیمسار حاقدا. من اونا گؤره چوخ آلچادیجی شئی‌لر بیلیرم. اونون یئمه‌گین إودن گتیرردیلر. إله بو تر- تمیز گوماشته‌لرین بیری، مصلحت‌چی‌لر مکانی حیطینه گیریردی. کیچیک بیر قابلاما ألینده ایدی، سانکی بیر باغچا اوشاغینا یئمک آپارپر. پیللەلردن قالخیب، قاپینی دؤگوْب ایچه‌ری گیریردی. قابلاماني قوْیوب دیشاري چیخیردی. تیمسار یئمه‌گین یئیه‌نه‌جن ، قاپی اؤنوْنده دورووردو.او هئچ واخت باشقالارین یانیندا یئمک یئمیردی. سوْنرا تیمسارین اوْتاغی‌نین زیل سسی گلیردی، گوماشته ایچه‌ری گیریردی. بیرروبع یا یاریم ساعات تیمسارین اوْتاغیندا قالیردي. یقین تیمسارین ماساسین سیلیردی و یاخوْد مثلن باشماق‌لارین دستمالاییردي و یادا بورئس‌له، تیمسارین اوْنیفورمونون توْز توْرپاغین تمیزله‌ییردی. سوْنرا ألینده قابلاما چیخیب گئدیردی ایشینه.
بیر گوْن هامیني ضابیطلر کولوبانا دعوت إتدیلر. ماسا باشیندا تیمسار غذایا دیلین ووردمادي، إله‌مجه اوْتوروب أطرافینا باخدي .هامي یئمه‌گین یئدی. والی دوراندا تیمسار دا دوردو، اوْندان سوْنرا لشکرین کاماندارې دوردو. سوْنرا والی دانیشدي، تیمساردان دعوت اوْلدو دانیشسین، آنجاق ایمتیناع إدیب لشکر کاماندارینا حواله إتدی.او دانیشدي، یادیمدادي چوخ دا پیس دانیشدي. تیمسار نئچه ایرانلي ضابیطی‌له دانیشدي. خانیمی‌سي وارېدي آنجاق بالدیزی یوخودور. هوشنگ ده یوخودور. باخیش‌لار هامي‌سي تیمسارلا خانیمی‌سی‌نین اوْزه‌رینده ایدی. تیمسارین خانیمي ضابیطلرین خانیم‌لاری‌لا صوْحبت إدیردی. رقص باشلانانداء تیمسارلا خانیمی‌سي هله‌لیک‌لشیب گئتدیلر. بیر ایکی نفر آمریکا ضابیطلری اوْنلاري قاپیپیاجان یوْلا سالدیلار. سوْنرا بیردن مجلیس صمیمی اوْلدو. والی‌نین قیزلاري آمریکالي‌لارلا دنس إدیردیلر. یادیمدا من بو قیزلارین بیرین رقصه دعوت إتدیم. إله ده گؤزل دَگیلدی.آنجاق منیم دعوتیمی سایمادي. بیر آمریکالي أللی باش(ستوان)گلیب دعوت إتدی، قیز فوزن قبول إتدی. چوخ کئف‌سیز اوْلدوم. کولوبدان چیخدیم .ایکی گوْن سوْنرا قیزا بیر اوزون مکتوب یازیب دئدیم، منله رقص إتمه‌مکده چوخ پیس ایش گؤرْوْب، و منیم اوْندان ایسته‌گیمی، اوْزوْنه ده آلمادین بئله. دوْنیادان دا عجیب- غریب گیلئی إتمیشدیم. آنجاق عاشیق مکتوبو دَگیلدی. اوْچ گوْن سوْنرا تیمسار منی اوْتاغینا چاغیردي.آخي او ضابیطلرین باغلاییجی‌سی‌یدي. اوْتاغینا گیردیگیمده ماساسی‌نین آرخاسیندا اوْتورموشدو، منی اوْتورماغا دعوت إتمه‌دی! من ده آیاقدا قالدیم.

مکتوبو ألیمه وئردی. والی‌نین قېزېنا یازان مکتوبو. دئدی إله بوردا جېرېن تؤکؤن زیبیل قابېنا، و ریجا إدیرم داها بو مکتوب‌لاردان یازمایېن."مکتوبو جېردېم تؤکدؤم زیبیل سبدینه، و قاپېدان چېخدېم دېشارېیا. بودا من‌له تیمسارېن تکجه اؤزل گؤرؤشؤمؤزؤیدؤ.
بیر دفعه تیمسارې گؤلرکن گؤردؤم. چؤخ اوجادان گؤلؤردؤ. مصلحت‌چی ضابیطلرین شوفئرلری، قېش گؤن‌لرینده، حیطده اوت یاندېرېب و بیر إرمنی میکانیک و شاگیرد میکانیکی‌له (هر ایکی‌سی یاخشي اینسان‌لاربدې،) دوروب دانېشاردېلار. آغاج‌لارېن اوت‌لارې‌نېن اوجالېب و مصلحت‌چی مکانې‌نېن، تعمیرگاهې‌نېن جام‌لارېن دا شکیلی اؤلوردو. دالبای(سرگرد) شوارتز، دؤکتؤر شایانېن قېزې‌نین دؤستو، بیر گؤن اوتون یانسېماسېن، اوتون اؤزؤیله دگیشیک سالېب و تعمیرگاهېن اوت توتماسېن ساندې، اوچؤنجؤ قاتدان سؤرعت‌له آشاغا إندی، دؤلچاني دؤلدوروب تعمیرگاها سارې قاچدې، تعمیرگاهېن قاپې‌سېنا چاتاندا، آنلادې اوت دَگیل، اوتون یانسېماسې‌دېر. تیمسار، دالبایېن سس -صداسي و شوفئرلرین بیرلیکده ایضاحې‌نېن سسینه، پنجره قاباغېنا گلیب پنجره‌نی آچمېشدې، اؤلایې آنلاماق همان، قاهاقاه گؤلدؤ. من پیللەلرین کنارېندان هر شئیی گؤرؤردؤم. دالبای تیمسارا بیر باخیب چؤخ اوجا دئدی:qoofed!"general؟ "(تیمسار بارا قؤیدوم) تیمسار گینه گؤلدؤ. دالبای پیللەلردن یوخارې چېخدې، تیمسارېن اوتاغې‌نېن قاپې‌سېندان گئچنده، تیمسار قاپېني آچیب اونو ایچه‌ری دعوت إتدی، آنجاق یؤزباشي دئدی، شایان خانېمې گؤزلؤیؤر، گلدیگینده، بیرلیکده یانېنا گئتدیلر. تیمسار دئدی" ایکینیزی گؤرمه‌گیمه سئوینه‌جه‌گم." یارېم ساعات سؤنرا تیمسار شایانېن ، قېزېنی گؤردؤم او دالبای شووارتزېن ماشېنې‌لا مصلحت‌چی‌لر مکانې‌نېن حیطینه گیردی، ماشېندان إندی قېسا پالتو گئیمیشدی. دالبای نردیوان‌لارېن باشېندا دورموشدو، قېز اونا چاتدېقدا، دانېشیب، تیمسارېن اوتاغېنا گیردیلر. یارېم ساعات اوردایدېلار. قاپې آچېلېب دالبای و قېز یؤلداشي چېخدېلار، پیللەلردن إنیب، ماشېنا مینیب گئتدیلر. من آشاغادا دورموشدوم چؤن قرار بویودو من مصلحت‌چی‌لر مکانې‌نېن رییسی‌نین ترجؤمه‌سی عونوانېندا گئدم والی‌نین یانېنا.
او گؤنؤن اوزای‌لارې یاخشي یادېمدا قالېب، چؤن او گؤنؤن سؤنوندا ایلگینج بیر حادیثه اوزلدو. مین‌باشي جانسؤن، مصلحت‌چی‌لر مکانېن رییسی، گئچن ایل، آمریکادا قلب کیریزی گئچیتمیش‌دیر، آنجاق اؤلمه‌میشدی. یالنیز دانېشاندا باشي بیر آز ترپه‌نیردی، و دانېشماسي هېزلي دگیلدی. والی‌نین اوتاغې‌نېن قاپې‌سېنا چاتاندا، بیر نفر دئدی والی بیزی گؤزلؤیؤر. أصلینده اوتاق بیر بؤیؤک تالاریدې، و تالارېن دیبینده، چؤخ بؤیؤک آغاجدان دؤزلمیش، گؤزل بیر ماسانېن آرخاسېندا، قوجا اوتورموشدو و غریبه ده کیچیک گؤرؤنؤردؤ.خاطېرلاسانیز والی‌نین صوراتي چؤخ اینگیلیس‌یدې، آدام دئییردی بس اونون اینگیلیسجه‌سی، بیر چئویرمدن آز قالا چؤخراقدې. ایلک مین‌باشي سؤنرا من اونون آرخاسېنجا دووار دیبیندن اون-اون بئش آددېم یئرییېب، ماساسې‌نېن آرخاسېندا اوتوران والیبا یئتیشدیک. اینگیلیسجه خوش گلدین دئدی. یاني چؤخ راوان دئدی:" I am verey pleased to met you." (سیزی گؤرمکدن چؤخ شادام) و آمریکالې دا جاوابېندا دئدی سیزی گؤرمه‌گه فخر إدیرم. اوتوردوق، مین‌باشي دانېشماغا باشلادې، والیدن هر

نه ایسته‌ییردی دئدی. والی باشین ترپه‌دیردی، مین‌باشی‌نین دانیشیغی کسیلنده دئییردی:"".”Yes by all means" (بلی مؤطلق). و مین‌باشی داوام إدیردی. من داها بیر شئی ترجؤمه إتمه‌دیم. چؤن والی هر شئیی آنلاییردی. مین‌باشی جانسونون، سؤزلری بیتنده، والی‌له گؤرؤشوب، سؤل ألینده قویدو والی‌نین ساغ ألی‌نین اؤستونه .والی ده سؤل ألین قویدو، مین‌باشی‌نین سؤل ألی‌نین اؤستونه. باخیشدیلار. آنلاشان ایکی یاخشی دوست کیمی. والی من‌له گؤرؤشدؤ. ایلک مین‌باشی سونرا من دالی- دالی گئدیب تالارین دیبینه چاتیب اوردااندا دالی - دالی قاپیدان چیخدیق. قاپیدان دیشاری چیخماق همان، مین‌باشی دئدی:" چوخ یاخشی آدامیدی، آنلایان‌یدیر. بیزیم یؤل‌داشیمیزیدی." من ده سؤزؤن تصدیق إتدیم. ماشینا ساری یؤلا دؤشدؤک. ایلک مین‌باشی میندی سونرا من، والی‌لیگین کاخین چؤننده، والی‌نین اوتاغی‌نین قاپیجی‌سین گؤردؤم او سؤرعت‌له بیزیم ماشینا ساری قاچیر. یئتیشنده جامی آشاغا چکدیم. نفس وورا وورا دئدی:" جناب والی سیزی ایسته‌ییرلر." سؤزلرین مین‌باشی جانسونا ترجؤمه إتدیم، دئدی:" سن گئت منیم ایشیم وار، اؤزؤن سونرا گل." گئچن دفعه کی تک والی‌نین یانینا گئتدیم، قورخا قورخا، دووار دییبندن. والی بو دفعه دورمادی. بیری‌له تئلفوندا دانیشیردی. منه ایشاره إتدی اوتور. تئلفونو بیتندن سونرا اؤزؤن توتدو منه:" آغا بو نه دورومدو؟ نییه مین‌باشی‌نین سؤزلرین منه ترجؤمه إتمه‌دینیز؟ دئدیم:" حضرت آغا سیز هر شئیی آنلاییردینیز و چوخ دا یاخشی تلفوظؤز واردیر." دئدی:" یوخ آغا! من اینگیلیسجه بیلمیرم إله بو ایکی جؤمله‌نی ده قیزیمدان اؤرگنمیشم. اونلاری إله چوخ مشق إتمیشم، هرکیمه دئییرم، منیم اینگیلیسجه بیلدیگیمی دؤشؤنؤر. یالنیز مین‌باشی‌نین حؤرمتینه بو ایکی جؤمله‌نی دئدیم. یاخشی، ایندی دئ گؤرؤم مین‌باشی نه ایسته‌ییردی." حئیرتدن بورنوز چیخارتمیشدیم، آنجاق مجبور اوتوردوم، مین‌باشی‌نین سؤزلرینی یادیمدا قالانی والییه ترجؤمه إتدیم، او دا مکتب شاگیردی تک یادداش گؤتورؤردؤ. ترجؤمه‌نین سونونا چاتیردیم کی، تئلفون زنگ چالدی. والی دسته‌گی گؤتؤردؤ، قاش قاباغین سالاییب،دئدی:"نه؟ اؤزؤنه آسید سپیبلرمی؟.نییه، نه‌دن؟ دالبای‌لا دوست اولماغا گؤره؟ یازیق قیز. آمان بو قانماز میللتین ألیندن." دسته‌گی قویدو مندن سوردو:" بو دالبای شوارتزی تانیپاردینیزمی؟" " بله مصلحت‌چی‌لر مکانین ضابیطلرینی دیر." سوردو:" دوکتور شایانین قیزین نئجه؟" دئدیم دالبایین دوست‌لارینداندی." والی سوردو:" گؤزلدی؟" بیلمیردیم نه جاواب وئرم. یئنه سوردو:" گؤزلدی یؤخسا یوخ؟" دئدیم:" من دقیق بیلمیرم. دؤشونؤرم گؤزل اولدوغون سانیرام." والی دئدی:" یاخشی دا گؤزل دَگیل" دئدیم:" بلی؟" دئدی: داها گؤزل دگیل. چؤن اوزونه آسید سپیبلر." والی‌نین اوتاغیندان چیخدیم. مصلحت‌چی‌لر مکانینا چاتاندا، هامی دوکتور شایانین قیزیندان و محو اولان گؤزل‌لیگیندن دانیشیردیلار.دالبای شوارتزدان خبر یؤخودو. اوچ گؤن سونرا دوکتور شایانین قیزی اینتیحار إتدی. بوسببه بو ماجرالار یاخشی یادیمدا قالیب.

آنجاق أللی‌باشی بیلتمور حاقیندا. هامی بیلیردی تیمسارین اوندان خوشو گلیر. تیمسار مصلحت‌چی‌لر مکانینا گلندن، ضابیط لر، قوروقچولار، چاووش‌لارین دوزن‌لیگی داها گوجلندی. تیمساردان اؤنجه، لیاقت‌سیز بیر مین‌باشی وارمیدی.او سحرلر مصلحت‌چی‌لر

مكانېنا گيرنده، اونا خبردار دوراندا، ألين ياواش يوخاري آپارېردي، سۏنرا تئز سالېردي، بير آز أگيليب ألين قارنېنا قۏيوب دئييردي:" خواهيش إليرم آغالار، نه زحمت چكيرسينيز؟ أللريزى سالېن آشاغي، بويرون خواهيش إليرم." آنجاق تيمسار گلديگينده إله ايلک گۏنلردن ايرانلي عسگرلر زيرنگلشديلر. خبردار وئرنده بير آن دورووردو كى هامي أللرين يوخاري قالدېرېب، باش‌لارېن قالدېرېب، بۏيون‌لارېن شاخ، دۏم دۏز تيمسارا ساري چئويرلر، سانكي بير فنر بۏيونلاردا قويۏلوبدور، و تيمسار أمر إدنه‌دک گۏزلۏيۏرلر. تيمسار بير آنلېق، قبيريستانېن يانېندا دوروب فاتحه اوخويان آدام‌لار كيمى دايانېردي، آنجاق چۏن ضابيطدى و قبريستاندا اوردودو، بو فاتحه‌نى ده اوردو حۏرمتينده اوخويوردو، سۏنرا أليني چوخ هېزلي، بۏركۏندن آشاغا گتيريب دئييردى" آزاد". حيطده خبردار وئرن يۏكسک ضابيط، قېشقېرېردي" آزاد بۏيوردولار." و هامي آزاد اۏلوردو. تيمسار آخسايا -آخسايا پيللەلردن يوخاري قالخېردي، اوردا دوروب و أللى باش بيلتمورون گلمه‌گينى گۏزلۏيۏردو. تيمسارېن ديبدن قېرخېلمېش و ياري يانمېش اۏزۏ، ياندېران سيل و بۏغولموش شهوت‌له سيريمسيين بير ايت اۏزۏنه بنزه‌ييردى. أللى‌باش بيلتمور ماشېندان إنيب پيللەلردن اوسته قالخاندا، تيمسارا چاس قاوزاييردى. تيمسار أللى‌باشي باشدان آشاغا سئزيردى، أل وئريب و اوتاغېنا دعوت إدردى. أللى‌باش، إحتيرام و آلچاق گۏيۏلۏق‌لا بو دعوتى رد إديردى. بو قارشي‌لېقلى حۏرمتى، سيز پئسيكۏلۏژى و يا جينسل خسته‌ليگى بيليرسيزسه، اۏزگۏرسۏنۏز.آنجاق آدام گۏزۏيله بير شئيى گۏرمزسه دانېشماماليدېر.
بير گۏن منه دئديلر تيمسار سحر تئز خانېمي‌سېن مصلحت‌چي‌لر مكانېنا گتيرميشدى. من اۏزۏم گۏرمه‌ميشديم. عسگرى چئويرمن‌لرين بيرى دئدى، بو دفعه تيمسار خانېمي‌سي‌لا مصلحت‌چي‌لر مكانېنا گلميش‌دير و اوردو جيپي‌نين يئرينه اۏزل ماشين‌لا گلميش‌دير. سانكي تيمسارېن خانېمي‌سي ماشېنېن آرخاسېندا اوتورموشدو، تيمسار اۏزۏ ده شوفئرين يانېندا. ماشېن حيطين اورتاسېندا دورور، شوفئر ماشېني ساخلاييب آشاغا آتېلېر، قاچېر قاپېني ايلک تيمسارېن خانېمي‌سي و سۏنرا دا قاباقدا اوتوران تيمسارا، آچېر. ايرانلي ضابيطلرين بيرى خبردار وئرير. تيمسارېن خانېمي دوروب، چانتاسېن قۏلتوغونا وورور، باشماق‌لارېنا باخېر! باش‌لارېن تيمسارا ساري چئويرن، ضابيط، قۏروقچو، و چاووش‌لارېن هامي‌سي ، خانېمېن گۏزل و اوجا بۏيون، ديک سينه‌لرين و پارلاق اۏزۏنه باخېردېلار. تيمسار أليني يوخاري آپارېب و بير هېزلي حركت‌له آشاغا سالېب، آزاد وئرير، سۏنرا خانېما ايشاره إدير پيللەلردن قالخسېن. خانېم اۏنده، تيمسار دا -آخسېيا آخسېيا آرخاسېندان پيللەلرى قالخېرلار. تيمسار قاپېدېب آشاغا باخېب، خانېمي اۏز اوتاغېنا يۏنل‌دير. آنجاق قاپېني آچېق قۏيورو اۏزۏ آخساق پيللەلرين قېراغېنا قايېدېر. او حالدا نئچه ديقه اۏنجه جيپيندن أنن، أللى‌باشي بيلتمور، پيللەلرين باشېنا چاتېب ، تيمسارېن قارشي سېندا دورور. تيمسار چئينه تۏپۏر، اينگليسجه‌سى‌له اون‌لا گۏرۏشۏب، اونو اوتاغا دعوت إدير. سانكي أللى‌باش رد إتمک ايسته‌يير، آنجاق يانې آچېق قاپېدان، تيمسارېن خانېمېن گۏرۏر كى، دالغالي قارا اۏزۏن ساچ و آى ايشېغي كيمى اۏزۏ، ايرى قارا گۏزلريله، أللى‌باشېيا باخېر. ايچه‌رى گيريب خانېم‌لا خوش بئش إدير، بير ايكى ديقه‌دن چوخ قالمېر! سۏنرا دېشاري چېخېر. إله بو. ايندى چۏن سيزين شۏبهه‌لى و شئيطانى ذئهنيز وار، بو

قبسسالبقدا گؤرؤشدن موختليف تفسيرلر إديرسينيز، جينسل، عايلەوی، سوسيال، تاريخسل، يادا هر نمەنه. فرض إدين سيز أللی‌باش بيلتمورون يئرينه اوڵسايدېنېز، نئينردينيز؟ گئديب خانېملا تانېش اوڵاردېنېز، ايکی اوچ کلمه ده محبتلی تشريفاتلی سؤزلر دئييردينيز، و سوٚنرا هلەليک‌لشيب، ايشينيزه گئدردينيز. بلکه ده باشقا فيکيرلر إديردينيز، آنجاق، ياخشېدا، بيلتمور طرفيندن ايلگينج و غريب بير فيکرين نيشانەسی اوڵان بير شئی اوز وئرمەيب. من بو آدام‌لارېن جينسی ايليشگی‌لريندن هئچ بير ذره قدر ده خبريم يوخدو. بير باشقا قونويا دا ايشاره إتمەليم. أصلينده چوخ بير آيدېن قونو. يايېن آخېر گوٚن‌لری‌نين بيرينده، ناهارچاغی، نئچه هفته دوٚکتوٚر شايانېن اوٚلوٚمو‌ندن اوٚنجه، بيردن بيره، يهرسيز-پالان‌سېز، آغ، گوٚزل بيرآت تپيلدی مصلحت‌چی‌لر مکانی‌نېن حيطينه و نئچه دوٚور حيطی دوٚلاندی. دؤرد أل آياقلی چاپيردی و حيطەکی‌لر چالېشېردېلار اوٚنو راملاتسېنلار، آنجاق اوڵموردو. بعضی‌لری پنجره‌دن آسېلدېلار و بير آزی پيللەلردن آشاغا گئتديلر و يادا پيلله لرده دايانديلار. دالبای شوارتز و دوٚکتوٚر شايانېن قبزی دا قاپيدان گيرديلر. آتی چاپماق حالدا گؤرنده، جيپدن دوٚشوٚب، بير کوٚنجدا دايانديلار. دوٚکتوٚر شايانېن قبزی‌نېن باشېندا، لبەلری إنلی آغ بير بوٚرکوٚ وارېدی، يئل پالتارلارېن ترپەتيردی. نهايت آت گليب و قضادان تيمسارېن اوتاغی‌نېن پنجره سی‌نين آلتېندا دوردو! من ده باشقالاری کيمی پيللەلرده دورموشدوم. تيمسار پنجره قاباغېنا گلدی و سوٚنرا بيردن پنجره‌نين آشاغی‌سېندا دوران آتا گوٚزه ساتاشدی. گوٚلوٚندن گوٚل‌لر آچدی. بير ايکی آمريکالی چالېشدېلار آتېن بوٚيون و اوجا و ديک يانچاق‌لارېنا أل ووورسونلار. آت قوٚيمادی. اوٚز دوٚره‌سينه فېرلانېب ، قويروغون قاوزايېب آمريکالی‌لارېن بيری‌نين اوٚزوٚندن ووردو و هامېنی قوودو. تيمسار گلدی پنجره ايچينه، بوٚرکوٚ باشېندا دَگيلدی و توکسوٚز باشی گوٚن قاباغېندا پارېلدايېردی. قئييشين آچدی و إله اوردان بير آت سوٚرن قهرمان‌لار تک، آياغی‌نېن توپال اوڵماغېن گوٚرؤستمەدن -اوٚ يئرييندەده بعضن دورماق مجبوريتينده اوڵوردو- آتېن لوٚت بئلينه ميندی. آتېن قارنی آشاغا دوٚشدوٚ ، سانکی سېنماق ايستەيير، آنجاق قارېن فنر تک يئنی‌دن اوٚسته گليب و آتېن بئلی صافلاندی. تيمسار آتېن، يالېق‌لارېن أليندە حلقەلەدی، قئييشين بير ايکی دؤر ياواشجا باشېندا فېرلاتدی. آت گوٚنوٚرلندی و تيمسارې أن يوخارې سوٚرعت‌له مصلحت‌چی‌لر مکانی‌نېن حيطيندن دېشارې چېخارتدی. هامېمېز قاپيا ساری قاچدېق.آت پهلوی خيابانېنا چوٚنموٚشدوٚ. من قاباقدا قاچدېم. آت يئيين، داشقالارېن ، دوٚرؤشگەلرين، ماشېن‌لارېن آراسېندان چاپاراق قاچېردی، تيمسار هامی‌نېن گوٚزوٚندن ايتدی. سوٚنکو گوٚن تيمسار همشه اوڵدوغو تک، سوٚيوق قانلېق‌لا پيللەلرين باشېندا دوروب بيلتمورو گوٚزله‌دی. ايندی دوٚشوٚننده، گوٚرؤرم تيمسارېن أن ياخېن يوٚلداشی آتېدی. معشوقه و معشوقەلريندن، أللی‌باش بيلتموردان، و سيزين تدقيقتېنېزدا کيمسه اوڵنون يانېندا اوڵان‌لاردان بئله، آتی اوٚنا داها ياخېنېدی. من دوٚشوٚنوٚرم تيمسار همؤسئکشوال اوڵسايدی‌سا، يقين اوٚنون طرفی آت جينسيندن‌يدی.

داها عرضيم يوٚخدو. سيزين باشقا سوٚرولارېنېزی جاواب‌سېز قوٚيماقدان عؤذوٚر ايسته‌يېرم. دئميشدينيز من‌له اوٚنون آراسېندا دا سؤيله‌نيشلر وارېدی. بونو اوٚزوٚزدن دوٚزلديسينيز. چوٚن من‌له اوٚنون آراسېندا هئچ بير آل وئر يوٚخودو هئچ بيردوٚشمن‌ليق ده.

تیمسارین بیر نوع چکیجی‌لیگی وارپدي، بو دؤز. آنجاق چکیجی‌لیگی إله دَگیلدی منی جذب إتسین. آدام تکلیگینده اونا فیکیرلشن گیزلی بیر چکیجی‌لیک. ألبته سیزین کیمی بئکار آدام.
أللی‌باش بیلتمورون حاقیندا بیر شئی‌لر بیلیرم بلکه سیز بییلمیرسینیز.سؤنرالار او آمریکا اوردوسوندا ایره‌لی‌له‌دی..إله او مصلحت‌چی‌لرمکانیندان اوغور میدالي آلدي، چؤن دئییلیردی ایرانلي‌لارلا آمریکالي‌لارین آراسیندا علاقه‌نی گؤجلندیریب..اؤنون تیمسارلا دوستولوغو، بو قونودا تأثیرلیدی یوخسا یوخ، سیز بللندیرمه‌لیسینیز.آنجاق بیلتمور ویتنام دا اؤلدؤرؤلدؤ. کاغاذلارین‌بن ایچینده اوندان بیر شکلیم وار. ضابیط پالتاریندا یؤزباشي درجه‌یله، آنجاق اؤلؤمؤندن سؤنرا مین‌باشي عونوان‌لا. شکلین آلتیندا یازیلمیشدي او سوبای ایدی و آتا آناسي "مینه‌سوتا" دا یاشایپرلار. شکیلیده اوزؤ یؤغوندو، بوخاغیدا وار بئله و إنلی بوغ‌لاري آغزین کامیل اؤرتؤب. بو شکیلده باش چاووش‌لارا چوخراق بنزه‌ییز، ضابیطلره یوخ. بلکه ده سیز دئیه‌سینیز، بیلتمور کیمی گنج‌لر، یاشلاناندا یؤغون، بوغلو و کیفیر اوزلارلار. گئنلده، مقام‌لاري آشاغا دؤشن‌لره بنزرلر. سیزین حدس گومان لارینیزین من‌له ایلگی‌سی یوخدور. أللی‌باش بیلتمور حاقدا تیمسارین خانیمي‌سیندان دا سوروشمالیسینیز.
ریجا إدیرم داها منه مکتوب یازمایین. دئمه‌لی‌لری، دئمیشم.
حورمت‌له
کریم مهاجرانی أصلی‌پور
یازاندان سونرا:

مکتوبو یازاندان سونرا ایکی اوچ گون ماسامین اوستونده ایدی. دؤشؤنوردوم مکتوبو گؤندرمه‌گه جسارتیم اولمایاجاق. نئچه دفعه ایسته‌دیم جیرپب آتام بئله. آنجاق إلییه بیلمه‌دیم. هله واخت قالیر بو ایشه قرار وئرسه‌م عمل إدم. آنجاق بو سؤزلرین هامي‌سین یازاندان سونرا دؤنن نئچه ایلدن سونرا بیردن؛ آتامي یوخودا گؤردؤم. یؤخومون بیر بؤلؤمؤ،عئین واقعیتی‌دیر.آتام منی والیچی‌لیک مئیدانیندا، إعدام مراسیمینه باخماغا، آپارمیشدي.بیرمی آلتینجی ایلیدی. من اون‌ایکی –اون‌اوچ یاشیندا اوشاق ایدیم، إعدام اولان حوکومتین موخالیف‌لریندن‌یدي. باشقالارا عیبرت اولسون دئیه إعدام إدیردیلر. من‌له آتام إعدام اولانین دؤز اون‌بئش آتدیم‌لیغیندایدیق. إعدام اولان من‌له آتاما باخیردي یاني، ایپی بؤینونا سالاندا اوبیزه باخیردي. ایلگینج‌یدي. سونرا دؤندؤ، اوسته چکیلمه‌دن اؤنجه، بیردن آز اوپاندا اولان، ضابیطه گؤزؤن زیللّه‌دی. من ضابیطین درجه‌سینی تشخیص وئرنمه‌ین یاشدایدیم. ضابیط گؤردؤ کیشی، ایلک بیزه باخدي سونرا اونا گؤز تیکدی و او حالدا داردان آسیلدي. بوندا هئچ شؤبهه یوخودو. آتام دئدی" کریم گئدک بیزه باخیر." دئدیم:" کیم" دئدی معلومدو ضابیط." گئتدیک. بو اولای دقیق اولموشدور، آنجاق حئیران إدیجیدی یوخودا دا تیکرار اولدوغویدو. بو قدر ایلدن سونرا، واقئعیتین دئتای‌لا یوخودا تیکرار اولونماسی، بلکه یاشایپشمدا أن اؤنملی شئی‌دیر. سانکي یوخو یوخ، واقعیت اؤزؤ گؤرؤنؤر. آنجاق بو قدر تیمسار حاقدا دؤشؤنندن سونرا، بو یوخو یا واقعیت، منه ساري

گلیب. گؤرەسن، سیزین سۆزولارینیزدا، یارانان تخمین و قارپیشیق خیال‌لار بو یوخونون ایلهام وئرەنی‌می اؤلوبدور؟ بیلمیرم. سۆنرا واقعیت آرادان گئتدي هرشئی یوخو اؤلدو. آتام آددیم‌لارین یئییئلتدی من ده اؤنا باخیب یئیین یئرییییردیم.من سۆرعت‌له یۆرۆیرکن باشیمي دؤندریب دالیا باخدیم. ضابیط گلمیردی. آتاما دئدیم ضابیط گلمیر. آنجاق او اینانمادي. دئدی:" کریم تیکرار دؤن باخ." تبریزین داراش‌لیق کۆچه‌لرینده یۆل گئدیردیک. کۆچه بوروق بوروقویدو. من باشیمي دؤنده‌ریب باخدیم بیر شئی گؤرمه‌دیم. آتاما دئدیم کیمسه بیزی تعقیب إتمیر. سۆنرا آتام اؤزۆ دؤنۆب باخدي . آددیم‌لارین یئییئلتدی، دؤداق آلتیندا مني سؤیدۆ. دئدیم:" نییه سؤیۆش وئریسن؟" ضابیط آرخامیزدا دَگیل." دئدی:" کؤرسان گؤرمۆرسن؟" من داها یوبانمادیم دؤنۆب باخدیم آتام دۆز دئییردی ضابیط گلمکده ایدی و چؤخ دا یئیین، إله کی نئچه دیقه سۆنرا بیزیم‌له چیگین چیگینه حرکت إدیردی، او دار کۆچه ده چیگینی آتامین چیگینینه دگدی. بیزی ایره‌لی گئتدی. بیزیم‌له ده أصلن ایشی یۆخودور. اوزاقلاشاندان سۆنرا، آتام دئدی بیلیرسن‌می کیمدی؟" دئدیم:" یۆخ بیلمیرم." دئدی:" إعدام‌لارین هامي‌سي‌نین سۆزوملوسو بودور! فرماني بو وئرر. اؤزۆ ده دوروب ایزلر." سۆنرا تبریزده بازار آغزینا یئتیشدیک آتام مندن هله‌لیک‌لشیب گئتدی. او گئتمک همن، من یوخودان دوردوم ضابیط کیمی‌دیر؟
ک.م

کشفیات راپۆرو
أللی‌باشي، راجر.دی، بیلتموردان،
آمریکانین حربی کشفیات مأمورو، تبریز شۆعبه‌سی
ایراندا، آمریکانین حربی مصلحت‌چی‌لرین مرکزی، تهرانا
قۆنو: تیمسار غلامحسین شادانین تانیتیمي.
۱۹۵۹سپتامبر، تبریز ایران

من، آمریکانین حربی مصلحت‌چی‌لر کشفیات مأمورو عونوانی‌لا تبریزه گؤنده‌ریلمه‌دن اؤنجه، تیمسار غلامحسین شادان، مرکزین مصلحت‌چی‌لری‌نین اؤنه‌ری و أعلیحضرت، ایران پادیشاهي و شاهنشاهي اوردو قرارگاهین، راضي‌لیغي‌لا، آذربایجاندا سیلاحلي قوه لر و تبریزده آمریکانین حربی مصلحت‌چی‌لرین، باغلاییجي عونوانی‌لا تبریزه گتیریلدیم. او زامان کشفیات مأمورو، تیمسار شادان حاقدا دا تدقیق مأمورو اولان،، یۆزباشي" جرج باتلریدي". من اؤز مأموریت آلانیما، گلندن سۆنرا، همن، یۆزباشي باتلرین، راپۆرلارین ، آدی گئدن تیمسار حاقدا، اوخودوم، و یۆزباشي باتلر تبریزی ترک إتمه‌دن اؤنجه، دفعه لرله تیمسار حاقدا و آذربایجان بؤلگه‌سینده اونون دورومو حاقدا، اون‌لا موذاکیره إتدیم. یۆزباشي باتلرین شهرین ایچینده چؤخ دگرلی خبرچین‌لری وارېدي، اونلار تیمسارین بۆتۆن حرکت‌لرین گؤز آلتینا آلمیشدیلار.
بو خبرچی‌لر ایندی منیم ایختیارېمدادیلار و منه چؤخ ایلگینج راپۆرلار وئریرلر. ایندی ایضاحلي راپۆر، مرکزین مصلحت‌چی‌لرینه سونولور. یۆزباشي باتلرین یازیلي راپۆرو،

منيم اوڼلا مذاکيرەلريم، تبريز خبرچىلرىنين خولاصەسى و منيم تيمسار و عايلەسىلە، اؤزل گؤرۆشلر و تجرۆبەلريم بو ايضاحاتلي راپۆردا پيغېشېب. اومارېم مرکز مصلحتچىلرى تيمسارېن حاقېندا راپۆر، و وئردىکلرى قرارلار، يارارلي اولسونلار.
يۆزباشي باتلر تيمسار شاداني چوخ گؤزدن اوزاقدا (منزوى) قالان بيرى بيلير و آياغىنېن تۆپالىلېغىنا گؤره حدسيز درجه حساس‌دېر، آنجاق بو حساسلېق اونون ذاتى لياقت و يئترليگينه، أنگل اوڼلماغا ايذين وئرمير. يۆزباشي باتلرين باخېشىنا گؤره تيمسار شادان چوخ هوشلودو. درين باخېشي وار. بير باخېشدا چئورەسينده‌کىلرى، تانېيار. مصلحتچى لر ايدارەسينده ده، قۆرخويلا ياناشي حۆرمتيده وار. اؤز مقامېن تيمسار عونواندا آنلاېير و کيمسەيه هئچ بير شرطله، اونو قوللانماغا ايذين وئرمير. مصلحتچىلرين دېشېندا، شهرين اؤزۆنده ده، أفسانەلى شۆهرتى وار. دئموکرات فيرقەسى آذربايجاندان قاچاندا، تيمسار شاهنشاهى سيلاحلي قووەلرين باشېندا، تبريزه گيردى و آز مۆدتده، قاچاق حربى ضابيطلر و ياخود فيرقەنين حاکيملىک زاماني فيرقەيه قۆشولان ضابيطلرى، توتوقلايا بيلدى. اونلاردان بعضىلرى خيابااندا اؤلدۆرۆلدۆ. تيمسار شهرين خالقي آدېلا، کيچيک غيرحربى دۆزلدن دستەلرله،(أصلينده اونلارېن چوخو اؤز آداملاريدي)، اولرينده و يا باشقا يئرده گيزلەنن بعضى فدايىلارې، تاپا بيلدى و بو غئيرحربى دستەلرين أللە اونلاري محو إتدى. دئيەسن اؤ زامان اؤ تيمسار دگيلدى، سۆنرالار بو خيدمتلرينه گؤره، ايلک، ايکينجى مينباشي و سۆنرا "مينباشي تامام" اولدو و موردادېن ييرمىسککيز قيامېندا، أعليحضرت و حربى قوەلره، اوزلىکله تيمسار زاهدييه، دگرلى خيدمتلرينه گؤره، سرتيپلىک مقامېنا يۆکسلدى. يۆزباشي باتلرين راپۆرو أساسدا، تيمسار خالقېن اۆرەگينى أله آلماغا چالېشدي و بير قدر ده، موفق اولدو. بازارا ياخېنلاشدي و اونلاردان بير چوخونو، اؤز طرفينه چکدى. بو بازار أهلى، پوللو تاجيرلردندېلر و فيرقه حوکومتيندن اۆرَکلرى قانېدي. تيمسار کۆمونيست و شوروىله، شيدتله ضيددى. اوردو، ژاندارمئرى، پۆليس، آذربايجانېن ايدارەلرين رييسلرينده و روحانىلرين بعضىلرىنين آراسېندا بئله، ايستەېنلرى وار. يۆزباشي باتلرين گئنلده آنلادېغي بودو: تيمسار کۆمونيسته قارشي، شيدتله حيسلرى و دۆشۆنجەلرى وار، اونون کاراکتئرىنين بو اۆزۆ، بير گۆن اونو بيزيم کنارېمېزدا يئرلشديرەجکدير.
من يۆزباشي باتلرين باخېشىلا تام راضېيام. اونون گؤزلردن اوزاق اولماسېني اونا اؤزل بير شئى، بيليرم. بو داۆرانېش، اونون تۆپلومدان قۆوولدوغو نيشانەسى دَگيل. تيمسار هر شئيى ياخشي آنلايان حالدا، باشقالارىلا مسافه قۆيور، اؤز کارئکتئرينه أفسانەوى بير حال وئرسين دئيه، اونون گؤز اؤنۆنده اولمادېغي بو نۆعدإندير. اونون آنتىکۆمۆنيست اولماسېندا شۆبهه يۆخدو. او ايکى باشلي آنتى شوروىدى. آنجاق نئچه هفته اؤنجەيەدک، اونون بيزيم ايختيارېمېزدا اولماق ايستەگينده، شۆبهەم واربدي. حيس إديردېم، لاتين آمريکا و دۆغو آسيادا بعضى اؤرنکلر گؤرستديکلرى کيمى، مۆمکۆندۆر تيمسار آنتى کۆمۆنيست و آنتىشوروى اولماغېنا رغمن، بيزه مئيلى اولمايا، يانې بير ميللتچى اوڼلا هم آمريکايلا موخاليف اوڼلا هم شوروىله. أللبته تيمسار آلمان مکتبينده تربيت اولوب. هيتلرى آلمان، ساواشدان اؤنجه، ايرانېن حربى بۆلۆمۆنده، هر ساحەدن چوخ نوفوذو واربدي.

تیمسار و بیر چوخ ایرانین أرشد ضابیطلری، هیتلری آلمانین حربی حیس‌لری‌نین تربیت اولونموشلاریدی. أعلیحضرت شاهین اؤزۆ، ده بو اوردو مکتبینه چوخ چکیمی واریدی. تیمسار غوروِرلو، یاراشیقلی، دۆزنلیدی و قولاغی زنگده‌دی. سانکی حرکت‌لری، بیر آلمان‌لی ژئنرالی‌نین حرکت‌لرین یانسیماسی‌دیر. اؤزۆنو هیتلری وورور و دؤرد بوجاق بوغ‌لاری واردیر. آنجاق گئچن هفته ایچینده، منیم شۆبهه‌م، تیمسارین میللتچی اولماماغینا، یقینه دؤنوشدۆ. یۆزباشی کیرازلی و اونو اؤلدۆرن‌لرین جریانینداً، دقیق بیر آمریکالی ضابیط کیمی، عمل إتدی. تفتیش‌لرده اؤزۆ شیرکت إتدی. سۆنوناجان بیزیم‌له‌یدی. سۆرون بیتنه‌جن. یۆزباشی کیرازلی‌نین اؤلدۆرۆلمه‌سین بیلدیگی زامان، درحال، من‌له، مستئر" فوتوز"، کونسول دا اولان کشفیات تشکیلاتی‌نین مأمورو، و حربی مصلحت‌چی‌لرین باشچی‌سی‌لا، أردبیله گلدی. جنایتدن سۆنرا، قپرخ‌سککیز ساعات سۆره‌سینده، ایکی یۆزدن چوخ عسگر، اولدوزلولار و أردبیلین ضابیطلری‌له دانیشیق آپاردی. کیرازلی‌نین جنازه‌سیندن، حوقوقی طبیب‌یله بیرگه گؤرۆش إتدی. من‌له مستئر فوتوز دا گئتدیک. یۆزباشی‌نین اؤزۆ، یئره یئخیلاندا شیدت‌له یارالانمیش‌دیر. تیمسار اؤزۆ تاپان فوتوگپرافدان، ایسته‌دی جنازه‌نین هر طرفیندن شکیل چکسینلر. بو ایش‌لرده إله باشاری و مهارت گؤرستدی بیز حئیران قالمیشدیق. جنازه‌نین دلیک‌لرین سایدیلار. تیمسار دئدی:" یۆزباشی میه نئینمیشدی سوماخبالان إدیبلر؟" بدنینده، سئکسن‌دؤرد دلیک تاپدیلار. تیمسار دئدی: یقین یئره یئخیلاندان سۆنرا مۆسلسله باغلاییبلار." سۆنرا یۆزباشی یودورددی. وسیله اولمادیغی اوچۆن، أردبیلین سویودوجولارین‌دان چوخلو بوز گتیردیلر. أمر إتدی چوخ بؤیۆک بیر تابوت دۆزلتدیلر. بوزلاری تابوتا تؤکۆب، جنازه‌نی اۆستونه قۆیدولار، چۆخلو بوز تؤکۆب، تابوتو صیدیر کافورلا دولدوردولار. گئجه‌یله جنازه‌نی پهلوی یۆلویلا، تهرانا گؤندردی. من، مستئر فورتوز و سیز تهراندان یۆللادیغینیز مأمور، بعضن یۆرولوب یاتیردیق. تیمسار قپرخ سککیز ساعات یاتمادی و نهایت داواملی سۆرقولویاندان سۆنرا قرار وئردی هر اؤن بئش آدامی، آیری –آیری قۆرقچویلا تبریزه یۆللاسین. بو اؤن نفردن، ایکی‌سی ضابیط، بیری ده غیر حربی بیزیم چئویرمنیمیز، اؤن ایکی‌سی ده اولدوزلویدولار. أردبیلدن زاووت صاحاب‌لاری‌نین بیری‌له دانیشیب اؤنون باغینی قوللاندی. بیز تبریزه یئتیشنده هر شئی حاضیریدی. تهرانلی موفتیش‌لر یئتیشمیشدیلر، ساواکین مأمورلاری واریدی، مستئر فوتوز، سیانین مأموری کونسولدایدی. خولاصه، حاضیرلیق‌لار گؤرۆنمۆشدۆر. او دؤنمه‌ده، تیمسارین تدبیری‌له، تبریز، تهراندا بیر نفر بئله، جنایت حاقیندا أن کیچیک سۆز ده دئمیردیلر. اؤزامانداییدی کی، من آنلادیم تیمسار کۆمپلئکس بیر علاقه شبکه‌سی‌دیر. أمر إتدی، مین‌باشی جزایری‌نین أسکی خانیمی‌سین، تهراندان گتیرسینلر. اؤنو إویندە ساخلایپب، مین‌باشی‌نین دیلین آچماغا اؤندان ایستفاده إتسین. باخمایاراق اوغورلو اولمادی. آنجاق معولوموِدو چوخ چابا صرف إدیب‌دیر. سۆنرا هامیمیز بیرلیکده اؤن بئشینده موحاکیمه إتدیک. تیمسار، مستر فوتوز، مستر هریس و من سۆن قراری وئردیک، مرکزه راپۆر وئردیک، سۆنرا أعلیحضرتین وئردیگی أمره ایطاعت إتدیک. بیر گۆن چاووش پارکرو سرجوخه کالینری باغا دعوت إتدیک. هر اؤن‌دؤردونده دووارین اؤنونده دایادیق. تیمسار دئییردی،

گؤللەله، ایرانلیلارین ألیله اولسا گئجەیله ایرانین هر یانینا خبر سیزار. اوندا ایجرا هئیتینده ده اوزتادان گؤتورمەلییک. پارکر دؤرد گؤندن سونرا ایراندان گئدەجکدی، کالینرده اونبئش گون سونرا. تیمسار دئییردی چاووشلار قوللانان ایکی مؤسلسلله گؤللەلنسینلر. کالینر و پارکر ایشلرین بیتیردیلر و همن گون تهرانا اوچدولار. بئله تر تمیز، دقیق ودؤزنلی ایش هئچ بیر یئرده تاپیلماز.
تیمسار، اؤزگؤر دونیا هدفلرینین یولوندا، بو عالی درجەده، جاندان گئچمه اؤرنک لری، منیم ایختیارېمدا قویماسایدی، اونا ایندی اولان إعتیمادېم اولمازدی. قونونو، آزاد دونیا هدفلری، عونوانېندا دئییرمسه، قصدیم بودور، تیمسار اینانمېشدیکی مؤمکون دَگیل یوزباشی کیرازلینین پیس داورانېشلارېنا گؤره، اون دؤرد نفر توطئعه قورا، اون ایکی نفر مؤسلسلله اونو دلیک دلیک إدەلر. تیمسار اینانمېشدی چاووشلار یقین دئمؤکرات فیرقەنین قالانلاریدېلار و مینباشی دا اونلار لا دیل بیر اولوب، یوزباشینی مؤسلسله باغلانسېنلار. تیمسار یوزباشی کیرازلینین اؤلومون آرخاسېندا شوروی‌نی گؤرؤردو. اینانمېردی میللی غئیرتلری اونلاری بو ایشه مجبور إدیب. منه صراحتله دئدی:" آمریکانین ایراندا اولان قازانجلاری ایران میللتینین ده قازانجیدېر.
بئلەلیکله من تیمسار شادانی، ایران و آمریکا دئولتلرینین اورتاق هدفلرینه إعتیماد إتمەلی بیر عالی ضابیط بیلیرم. تیمسارېن دا منه تام إعتیمادی وار. دفعەلرله اونلا سفر إتمیشم، و دفعه لرله منه ایذین وئریب إولرینده قالیب اونلا یئمک یئییم. بیزیم اؤزل علاقه میز او حدده اولوب کی تیمسار مندن ایستەییب اونون عایلەسینی اؤز عایلەم بیلم و غریبسه مییم. بو صمیمی ایلیشگینین ماهیتین مینباشی جانسون، تبریزده اولان اوردو مصلحتچیلرین باشچیسییلا، دانېشېلېب.
تیمسارېن اؤزل آلېشقانلېقلاری اونو بیر اولاغان اوستو اینسانا چئویریب. بیزیم باخېشېمېزلا بو عادتلر بیزیم إحتیاجلارېمېزلا اویغوندور. آذربایجان خالقینین چوخو و دئیه بیلەرم، هامیسی ساوادسېزدېرلار و بو ساوادسېزلار هئچ واخت بیرباشا و منطیق له، ژئنرالارا بؤیون أگمزلر. تیمسار باشارېب بؤلگه خالقینا، اؤزوندن بیر أفسانه یارادسېن. منیم خبرچیلریم منه راپوِر وئریبلرکی تیمسار، بازار، صنعتکار، تبریزین دئولتی ایدارەلرینین رییسلری، و ألبته قوشون و پولیس مقاملاری، و ها بئله یئنی دؤزەلن ساواکلا چوخ یاخین دوستلوق علاقەلری وار. تیمسار أصلن قومار اوینامаз، آنجاق بؤیوک قومارخانالاردا حوضورو اولار. مشروب چوخ آز ایچر، آنجاق بؤیوک مجلیس لرده کی مشروب دا ایچیرلر، شیرکت إدر. آز دانېشاندی، آنجاق تئز قرار وئرر و بیر قونودا یقینی اولان زامان تئز قرارېنا عمل إدر. اولارجان کی بیلیرم قوشونون قاماندئری اونلا مصلحت إدر و بعضن تیمسار" ورهرام"، ماهابادا اولان لشکرین قاماندئری، اونو ماهابادا دعوت إدر. دئیەسن عایلەلرینین دوستولوق علاقەلری واردېر. من بو سفرلرین بیرینده حوضوروم وارېدی، اوردا حیس إتدیم قوشون باشی "ورهامlا "تیمسارېن اولدوزلارینین فرقینه رغمن، ایکی تیمسارېن داورانېشی إلەدی سانکی بیر سطح ده دییرلر و تیمسار شادانین مصلحتتان، لشگرین قاماندئری دگرلندیریر.

بیر اؤنملی قونونو دئمکدن واز گئچه بیلمه‌رم. تیمسارین بیر گؤزل و هوشلو خانیمی واردیر. تیمسارین بالدیزی بیر سؤره بیلیم یوردوندا درس اؤخویوردو. خالق، خبرچیگیلر منه راپؤر وئرمک أساسیندا، أر- آرواد، بالدیزلا باجی‌نین علاقه‌سی، و تیمسارین قایني‌نین علاقه‌سی بعضی شؤبهه‌لی و حسابلانمامیش جریان‌لارلا، ایلگی‌سیز سؤزلر دانیشیرلار. آنجاق منجه بو نؤرمال دورومدور. خالق اؤستون اینسان‌لار و قهرمان‌لارلا ایلگیلی أفسانه تؤخوما و خیالات دادیرلار. اؤست اؤسته، تیمسار و عایله سی‌له باغلی سؤیله‌یيش‌لری أساس‌سیز بیلیرم. تیمسارین جینسی ساپما(إنحراف جنسی) سؤیله‌نیش‌لرده مؤحکم بیر شاهید ألده یؤخدو. بو سببده اؤ دا دئدی-قؤدودان باشقا بیر شئی دَگیل. تیمسارین گوماشته‌لری‌نین سایی بو دئدی-قؤدولاری چؤخالدیر. آنجاق اؤنلار دا بئله نؤرمال‌دیر. تیمسار اؤردو دؤگؤن‌لرینی بیرینده آتدان دؤشوب، اؤنباسی سیبیب، جراحی عملیاتدان سونرا بیر آیاغی قیسا اؤلدوغوندان بیر قیچین چکیر. آنجاق تیمسارین اؤلاغان اؤستو دایانما گؤجؤ واریدی. اؤست باشینا یاخشی یئتیشر. اؤلارجان کی من بیلیرم خانیمسین راضی ساخلار. چؤخ دگرلی دوست‌لاری واردیر. شهرده کؤکؤ واردیر. دقیق، آمریکا آذربایجانا ایسته‌دیگی تیمساردیر. ایران اؤردوسونون ضابیطلری‌نین دورومو حاقدا، گیزلی بؤلوک بلگه(بخشنامه) لرده دئدیگیم کیمی، آمریکانین ایراندا اؤلان حربی مصلتچی‌لر عملیات اؤجاغی، شاهنشاهی تیمسارلارینی دقیق و درین تانیما نیتینده دیرکی، گله‌جکده اؤز هدف‌لرین یؤرتمه‌گه، اؤنلارین باشاریجیق‌لاریندان ایستیفاده إتسین. لاییق، آمریکا و آزاد دؤنیانین طرفداری ضابیطلری موهوم پُست‌لارا قویماق، بو تانیمانین آماجی‌دیر. تیمسار شادان بیزیم طرفیمیزده اؤلان ضابیطلرین باشیندا اؤلمالی‌دیر. اؤنون، ایشاره إتدیگیم بعضی دؤشؤنجه‌لری نه‌دن علاوه، ایکی موهوم باخیشینا دا ایشاره إده‌جه گم، تیمسار آذربایجانین قارپش با قارپش، تؤرپاغین تانیپیر. هر کندی آدی‌لا تانیپیر. بعضن کدخودالارین دا آدین بیلیر. یاخلاشیق آذربایجانین ، بؤتؤن دره تپه‌لری ، یئنیش یؤخوش‌لارین گؤرؤبدؤر، بؤیؤک شهرلرین باغ‌لارین بئله.

ذئهنی اینسان‌لار و یئرلرین آدلاری‌لا دؤلودور. بو اینسان‌لار و مکان‌لاردان صؤحبت إدنده، هر بیری‌سی‌نین خوصوصیاتین دیقت‌له دئییر. اؤ اؤز تؤرپاق‌لارین مودافیعه إتمک اؤچؤن شوروی قارشی‌سیندا سنگر توتان عسگرلرین خیال و دؤشؤنجه‌لرینه، دگرلی و دؤلو منبع‌دیر. اؤ ایکی اؤچ نسیل، آذربایجان الیت‌لرینی تانیپیر و اؤنلار لا داورانیش و سیلاح‌سیز إتمه‌گه، قیمتلی بیلگی‌لر منیم ایختیاریمدا قویوبدور. یئرینده اؤنوندا راپؤرو سونولاجاقدی.

عرض إتدیگیم ایکی قؤنو، بولاردیر: بیر: تیمسارین اینامی، آیریمچی‌لیغا گؤره، ایکی: تیمسارین باخیشی دئموکراسییایا. تیمسارین باخیشینا گؤره، اؤنون فیکرینجه، ایراندا آیریمچی‌لیغین، اؤزل آنلامی واردیر و اؤنون دیقت‌له آراشدیرماق لازیم‌دیر. تبریز اؤست اؤسته ساکیت و مذهبی شهردیر. آنجاق تیمسار دئییرکی شهر بیردن اؤتلانار. یاخلاشیق أللی ایل اؤنجه، بو شهردن دئوریم آلؤوی قاوزاندی. بیر رادیکال آمریکالی"باسکویل" آدیندا، سانکی "آماگؤلدمن"و"جانرید"ین اؤنجه‌لرینده‌یدیر، پیرمینجی عصرین أول‌لرینده، آمریکا و دؤنیانین هر یئرینه عاییید اؤلان اؤزل دورومون إتکی‌سی‌له، بو شهرده قتله

یئتیریلدی. بو اینقیلاب شاهین قودرەتین محدودلاشدیرماغا گؤره ایدی. تیمسار دئییر اون-اون‌ایکی ایل بوندان اؤنجه ده بو شهرده قیامت اوزلدو. ایرانین کؤمونیست پارتی‌سی، توده پارتی‌سی آدی‌لا، شوروی‌نین تحریکاتی و بعضی آدام‌لارین لیدئرلیگی‌له، کی تیمسار اونلارا دلی ایگیت دئییردی، سبب اوزلدو آذربایجان بیر ایل ایراندان آیری قالسین. تیمسار دئییر، روس‌لار ایسته‌ییردی ایکی آذربایجان بیرلشسین و هر ایکی‌سی ده شوروی تؤرپاغی اوزلسون. آمریکا، دؤنیا، نقطه نظردن و أعلیحضرت ایراندا، بو شوم پیلانا مانئع اوزلدولار. تیمسارین اؤزؤ،"نؤرمن شوارتزکف"آمریکا ژئنرالیندان- مین‌باشی اوزلان زامان، زنجان و تبریز ایشغالیندا ایران اوردوسونا یاردیم إتدی، و موردادین ییرمی‌سککیزینده، أعلیحضرتین مشورتچی‌لریندن‌یدی، خوش خاطیره‌سی وار. تیمسارین اؤزؤنؤن، تبریز خالقی و دئموکرات فیرقه‌سی‌نی، تاپدالاماق و آذربایجانی ایرانا قایتارماق و دؤزن‌لیق‌لا حوضورو، شهرده یاراتماقدا، اؤنملی رؤلو وارمیدی. تیمسار ألینی باشینا قویوب دئییر: آذربایجان ایرانین باشیدی، باش گئتسه بدنده گئتمه‌لی‌دیر." إله نئچه گؤن اؤنجه منه دئدی:"ایرانین باشیندان بؤیؤک بلا دفع اوزلدو، آذربایجان اؤزرک(خوذ مختار) اوزلسایدی‌سا، یقین ایراندان آیرپلمیش‌دیر. دؤشؤنؤن شوروی‌له ایرانین سینیری، جولفا یؤخ قزوین اوزلاردی"!

طبیعی دیرکی تیمسارین بو اینام‌لاری‌نین حاقیندا، مصلتچی‌لر، اؤزلری باخیش‌لارین بیلیندیرجکلر. آنجاق من باشقا باخیشدان دؤشؤنجه‌می دئیه‌رم. منیم ایران خالقی‌لا قیسا تجرؤبه‌م گؤرسه‌تیر،آمریکانین نفعی بورادی کی، بیر گؤجلو مرکزی حوکومت تهراندا اوزلسون، آمریکا موختلیف قؤنولاردا اون‌لا اوزلشسین، ایراندا اؤزرک حوکومت‌لر دَگیل، مرکزی دئولتی آلداتماق اوزلار، آلماق اوزلار، چارەسیز اوزلونجا یئخماق اوزلار، آنجاق نئچه یئرل حوکومت کی فئدراتیو شکیلده ایداره اوزلورلار، بیزیم مملکته چوخ پرابلئملی و سؤنوندا تهلؤکه‌لی‌دیر. ایران‌دا، بیر اوردو، بیر پؤلیس، بیر گؤونلیک تشکیلاتی، و بیر مرکزی حوکومت کی هر یئره حاکیم‌دیر، شیدت‌له بیزیم خئیریمیزه‌دیر. یوخاریدا وورغولادیق‌لاریمی گؤزه آلاراق، منیم اؤنه‌ریم بودور کی، آمریکانین دوست و مؤتحیدی هر تؤرلؤ، أعلیحضرتین ألینده قودرتین بؤلؤنمه‌سی‌له شیدت‌له موخالیفت لازیم دیر.

ایکینجی قونو، دئدیگیم کیمی، دئموکراسی قونوسودور. تیمسار من‌له بو حاقدا راضی‌دیر. دئموکراسی بیر باتی گؤرؤنتوسؤدؤر، لیبرالیزمین فنؤمنی‌دیر. مادام کی ایرانین باشاباشیندا، ساوادلی اورتا صینیف، شهرلی، کؤلتورلو اولوشمایی‌بدیر، ایران خالقینا دئموکراسییاتی قوللانماق ایمکانی یؤخدور، اوندان کؤمونیزین نوفوذونا قارشی بئله، ایستیفاده إتمک اوزلماز. ایران خالقی، چوخو ساوادسیز،کؤلتورسؤزدؤر. ایرانین بعضی قبیله‌لری وحشی‌دیرلر و بعضن اؤز وحشی‌لیک‌لرینی بئله گؤرسه‌تیرلر. یؤزباشی کیرازلی‌نین بارماغین کسمک و یا اونو مؤسلسله باغلاماق، بو وحشی‌لیگین اؤرنه‌کی دیر.نئچه ایل اؤنجه بیر قوجا قورد، دئیویس آدلا بیر آمریکالی چاووشو، آسیانین اوجا داغ‌لاریندان اوزلان، ساوالان داغی‌نین أتەگیندە، چوخ بیر بیلینمه‌ین حالدا، اؤلدؤردؤ. بیر باخیشدا بؤلگه‌نین أهالی‌سی چوخ بو قوردا بنزه‌ییز، دؤشمن‌لرینی اؤلدؤرمه‌گه یاراداں

شرایط، همشه قاران‌لیق و بیلینمزدیر. یانی بو خالق، تاریخدن اؤنجه، دئورده یاشایپرلار. تیمسارین نظری بودور کی، تاریخدن اؤنجه ده کی شرایطده، دئموکراسی یؤلویلا،پرابلئم لری حل إتمک اولماز. بو سببه تیمسارا گؤره، ایراندا سئچیملر دئموکراتیک شکیلده اولمازلار، یارقی‌لیغین آنلامی یوخدور، شخصی و حوقوقی اؤزگورلوق، فایداسیزدیر و قانونون قارشی‌سیندا ، برابرلیک مؤفته سؤزدور. بونا باخمایاراق بیر آمریکالی وطنداش کیمی، دئموکراسیانین و آزاد دونیانین ، قازانج‌لارینا اینانیرام، آنجاق ایران حاقدا، و بو مملکتین اوزل تاریخی و سوسیال شرایطینه گؤره، اؤز اینانج‌لارمدان واز گئچیب، تیمسار و اونون باخشی‌یلا راضیلاشام. تیمسار اینانیر، ایکی شئی ایرانلی‌لارین ، کیملیک، دب‌لر و تاریخی گئچمیش‌لرینین أساسینی اولوشدورور، بیری سلطنت و بیری مذهب‌دیر.تیمسارین سلطنته اینامی وار،آنجاق مذهب قونوسوندا داورانیشی چوخ توتارسیزدیر. او اؤزو مذهبی دَگیل، دئمک اولار کافیردیر. یاخود دا یالنیز آلاها قلبن اینانیر. تیمسار تبریز خالقی‌نین عکسینه، چوخ راحات دونوز أتی یئییر. مشروب ایچیر، اوزون تکدن قپرخبر.خانیمی‌سین چادیراسیز، بزکلی خیابان‌لارا و قوناق‌لیق‌لارا آپارپر. خانیمی‌سی بیر آمریکالی قادیندان دا اؤزگوردو بئله! تیمسار نامان قیلمیر، اوروج توتمور. آنجاق خبرچی‌لر منه خبر وئریرلر کی عزا گون‌لری، عزا دسته‌لرینین باشیندا حرکت إدیر. ماللالارلا اوتورور، دورور، موهوم تاجیرلردن و یا بؤیوک روحانی‌لرین بیری اؤلن زامان، مچیدده حاضیر اولور. تیمساری مچیدده قرآن اوخویاندا گؤرو‌بلر بئله! و بیر دفعه ده، شهرین چوخ تانینمیش آدام‌لاری‌نین تشییع جنازه‌سینده گؤرو‌بلر. بو ایکی‌لک، اونون أخلاق قونوسونا دا یاناشماغیندا بللی اولور.

خانیمی‌سی، بالدیزی، قاینی و چئوره‌سینده کی عسگرلرله ایلیشگی‌سینده، أن کیچیک أخلاق اوصول‌لارینا اویمور. آنجاق أخلاق قونوسونا، مؤجرد شکیلده اوصولا چوخ باغلی دیر. یانی تیمسار اؤزو عمل إتمه‌ین أخلاقا باغلی‌دیر. أصلینده تیمسار گرچک آنلامدا بیر پراگماتیسم‌دیر. بونو یاخشی شکلده، مین‌باشی جزایری و أطرافیندا اولان‌لارین إعدامیندا، مصلحت‌چی‌لری‌له علاقه ده و اؤزل‌لیکله منیم اؤزوم‌له علاقه ده گؤرسه‌دیب‌دیر. ألبته ایرانین بو شرایطینده، بو پراگماتیسم بیزیم نفعیمیزه‌دیر. منیم تیمسار" غلامحسین شادانین " کارئکتئریندن إلئشتیریم بودور. ریجا إدیرم اونون کاراکتئری حاقدا منیم یوخاریدا دئدیکلریم‌له علاقه‌لی سوزغونوز اولورسا منه بیلدیرین. سیزین سوزولارینیزا ایمکان داخیلینده اویغون جاواب تاپاجاغام.

أللی‌باشی راجردی. بیلتمور

کشفیات ضابیطی

ایراندا اولان آمریکانین مصلحت‌چی ایداره‌سی، تبریز شوعبه‌سی.

أسکی چئویرمندن

(ایکینجی مکتوب)

مارسین بیرمی یئددی‌سی -۱۹۷۷

عزیز بگ:

سلامدان سۇنرا،بونا باخمايارق كى، آلتي آى اۇنجه، سيزين مكتوبونوزون جاوابېندا-او مكتوبدا سيز بير ايرانلي تيمسارلا، ايراندا اۇلان آمريكا مصلحتچىلرين علاقەسيندن منه يازمېشدېنېز-اوزون بير مكتوب يازدېم و بير آز تيمسار حاقدا، - بير آز دا اۇز حاقېمدا- اۇز خاطيره، خيال‌لارېم و تخمين‌لريندن، سيزه يازدېم. او مكتوبون سۇنوندا سيزدن بئله خواهيش إتديم منه مكتوب يازماسېنېز، آنجاق ايندى گۇرۇرسۇنۇز من اۇزۇم مكتوب يازماقدا باشلاييجي اۇلموشام و نئچه ايل اۇنجه، ايران‌دا اۇلان آمريكا مصلحتچى‌لرى‌نين كشفيات ضابيطى، "ستوان بيلتمور" حاقدا ألده إتديگ‌لريم، تاپدېغېم و يئنى بيلگى‌لرى، سيزين ايختيارېنېزدا قۇيورام. يازي‌لارېن هامي‌سېني اۇخوياندان سۇنرا، گۇرەجگسينيز سيزين تاريخى تدقيقتنېزېن بير بۇلۇمۇنۇ أصلينده من إتميشم. سيزه خاطير، تدقيقتى داوام إتمكده، اۇز واقئعى ماراغېمي بيلميرم. بئله سانېن ، گئجه ياري‌سي، تيمسار-سيزين تدقيقتنېزېن أصلى كارئكترى- يوخوما گليب و من ده، اۇنون آذربايجانداكى دورومۇندان، كاميل بير گۇرۇنتۇ أله گتيرمكده سيزه ياردېم إتمك ايسته ميشم! نه ايسه من سيزين تيمسار حاقدا كاميل بير تدقيقتچيا چئوريلميشم. گۇرەجگسينيز تيمسارېن اۇزۇ حاقدا دا چوخ موفق اۇلمامېشام. آنجاق چۇن سيز يازېچي‌لار، اۇست-اۇسته گۇگۇ يئره قاتيب واۇزۇنۇز ايسته‌ديگينيز سۇنوچونوزا چاتارسېنېز، يۇخ منجه ايلک سۇنوچا چاتيب ، سۇنرا او سۇنوچ‌لارا دۇسيا دۇزلدرسينيز.- دقيق ديكتاتۇرى دئولتلر كيمى- بئله دۇشۇندۇم بيلگى‌لريمى يازېب سيزه يۇللاسام، سيزين يئرى گۇگۇ تۇخوماقېنېزدا، يارارلي اۇلاجاقدېر . بلكه سيز من ايندى گۇردۇگوم ايشه، ظاهرده اۇنملى و چوخ اۇنملى ماراق، تاپاجاقسېنېز. چۇن- گۇرەجگسېنېز- يازدېغېم مكتوب و سيزه گۇندرديگيم بلگەلر، سيز وورغولامادېغېنېز و كيچيک ايشاره إديب و رد اۇلدوغونوز، سۇرغولارېن جاواب‌لاري‌دېرلار. حقيقت بودور:

سيزين ذئهنيزه گلمەين سۇرغولار، ذئهنينيزه گلن سۇرغولاردان چوخ، ذئهنيزى يانسېدېر. سيزين بعضى سۇرون‌لارا گۇره ذئهنى بۇشلوق- و يا بلكه بعضى سۇرون‌لارا گۇره حساس اۇلماق - سيزين اونلار حاقدا اۇن بيلگينيز اۇلماماق دورومونوز نيشان وئرير آدام، نئجه ده مۇركب بيرى‌له، اۇزلشيب‌دير. سيز تيمسارېن بالدېزېنا ايشاره إتمه ييبسينيز. شۇبهەسيز اونو تانېردېنېز. بو ايلگينج قادېنا ايشاره إتمەمەگينيز- اونون وارليغېندان خبرسيز اۇلدوغونوز مۇمكۇن دَگيل- بلكه سيز چوخ مۇركب بير آدام اۇلدوغونوزون نيشانەسى‌دير. سيزين تيمسارېن قاينېنا إتديگينيز ايشاره ده، چوخ يئترسيز و ناقيص‌دير. سيزين ايختيارېنېزدا قۇيدوغوم بلگەلرده، گۇرەجگسينيز، سيز مندن إتمەديگينيز سۇرغولارلا، إتديگينيز سۇرغولاردان چوخ علاقەداردي. من مين‌باشي بيلتمورون نوت‌لارېن تاپيب و اوندان بير كوپى سيزه گۇندەريرم. ألبته هامي‌سېن يۇخ. او ايراندا اۇلان زامان‌لا ايلگيلى و اونون ايراندا خاطيراتي‌دېر. مين‌باشي بيلتمور همان أسكى أللى‌باشي بيلتمورودو. او بير زامان تبريزده، آمريكا اۇردوسونون، مصلحتچى‌لر ايداره سينده ايشله‌ييردى. بو سندلر إعتيبارلي‌يدي و بيليرم سيزين دردينيزه دگېر.

من سيزين اۇزل سياسى دورومونوز و يۇنه‌ليشيزدن خبريم يۇخدور. سيزين سۇرغولارېني، سيزين هانسي آچېدان سۇرونا باخماغېنېزي، دقيق آيدېنلاتمېر. بلكه ده

سؤرونون اؤنملیگی، و تاریخی تدقیقئتین عئینییّتینی قوروماقا گؤره، قرار وئریبسینیز بو قؤنودا بیر باشا یانسیز(بیطرف) اؤلاسینیز. آنجاق بیر شئیده شؤبهه‌نیز اؤلماسین، بو بلگه‌لری اؤخودوقدان سؤنرا طرف‌سیز اؤلمویاجاقسینیز. بو سندلر إله محکوم إدیجی‌دیر کی، مؤمکؤن دگیل اؤخویان، اؤخودوقدان سؤنرا، یانسیز قالا بیله. هر دؤزگؤن تدقیقئتین سؤنوچو، اؤخویانا تأثیرقؤیوب و اونو یؤنلنتمه‌دیر. بو آچیدان مین‌باشي بیلتمور سیزین ألینیزه یئترلی آراج وئریر.

بیر باشقا نؤکته کی یقین، اؤنجه‌دن اوندان خبرسیزیدیز و سندلری اؤخودوقدان سؤنرا بیله جکسینیز، بودو: سیزین تیمسارینیز هئچ واخت، بیر میللی و یئرلی تیمسار دَگیل کی مثلن تبریزده دؤغولوب، آذربایجانین أطرافین دولانیب ، کیشی سئون خانیمي‌سي وارپدي، و شیراز یا ایصفهاندا گیزلی بیر شکیلده اؤلدؤرؤلوب و یاشایيشي أبده‌دک سؤنا چاتیب‌دیر.! سیزین تیمسار کؤرمسل بیر تیمساردي، هم زامان و هم مکاندا. بو حاقدا چوخ آچیقلاماني صلاح بیلمیرم. مین‌باشي بیلتمورون گؤنلؤک یادداش‌لاري بونو ثوبوت إدیر. بو یادداشت لاردان تیمسار، تیمسارین خانیمي‌سي، تبریز، ایراندا اؤلان بیلتمورون چؤره‌سی، و اونون تبریزیاشایيشینا علاقه‌سی اؤلان، بؤلؤملرین سیزه گؤنده‌ریرم. اؤنون یادداش‌لاري‌نین بیر بؤلؤمؤ اونون ویتنامدا ایقامتی‌له ایلگیلی‌دیر، ساواشدان و اوردا گؤرن اینسان‌لاردان آلقي‌سي. بو یادداش‌لاري، اؤنون اؤچ جیلدلیک دقیق اؤخودوغوم، گؤنده لیک نؤت‌لارینداں سیزه چیخارتمیشام. منیم اؤزؤمه نؤت‌لار چوخ شوک إدیجی‌دیر. دؤشؤنؤرم سیزه ده بئله اؤلاجاقدیر .

بیر کیچیک آچیقلاما یادداشت‌لار حاقیندا واجیب‌دیر: بیلتیمور ایراني ترک إدیب ویتناما گؤنده‌ریلن گؤندن، بیر کیچیک ایشاره -ده بئله، تیمسار و خانیمي‌سي حاقدا، تبریز و تبریز أهلینه، و ایران‌لا علاقه‌لی حادیثه‌لره، یؤخدو. بعضن ایراندان سؤز گئدنده، او،گؤرمه‌ین اؤلکه‌لر کیمی صؤحبت إدیر. مثلن او کوبادان، شیلی‌دن ده، دانیشیر، أندونزی و ألجزایردن ده، دانیشیر، آنجاق یادداشت‌لاري او اؤلکه‌لرده اؤلدوغون گؤرؤستمیر. ایران دان حرکت إدن گؤندن، ویتنامدا ایقامتی‌نین اؤرتالارینداجان، ایراندا گؤردؤگو اینسان‌لاردان صؤحبت یؤخدو. بو شاشیرتیجي‌دیر. نه‌جؤر مؤمکؤندؤ بیلتیمور، او قدرجاذیبه‌لی شخصیتی- تیمساري- او سؤنرا ثابیت إدیر کؤرمسل إعتیباري وار، اونو دا بیلیب‌دیر؟ اون‌اؤچ – اون‌دؤرد ایل سؤرمسینده، اوندان سؤز إتمه‌گه، و بیردن اونو خاطیرلایا، او دا بیر ساده نیشانه‌یله- و سؤنرا داها، اونو بوراخمایا!؟ گؤرجکسینیز بیلتمور بیر گرچک یازاردي. کئشکه سیز بوردا اؤلاردینیز و اؤچ جیلدین مطلب‌لرینین هامي‌سیني اؤخویاردینیز. چؤن او زامان اونون قلمی‌نین گؤجؤن آنلاردینیز. اؤنون یادداشت‌لارینداں سیزه گؤنده‌رن بو یؤز- یؤزییرمی صفحه‌ده، ده بئله، بونو ثابیت إدیر. یقین بیلین باشقا یادداشت‌لارینداً، سیز آراشدیران قؤنویا گؤره بیر سؤز یازیلمایيب‌دیر. من اونون یازي‌لارینی بیر آی تامام آلت -اؤست إتمیشم. سیزین دردینیزه دگن بؤلگه‌لری سیزه کؤپی إتمیشم.

سیز بو بلگه‌لرین أصالتینه یقینیز اؤلسون دئیه، بونلاري نه‌جؤر ألده إتدیگیمدن، قبسا آچیقلاما سیزه وئرمه‌لییم. سیزین ایلک مکتوبونوز یئنی ألیمه چاتمیشدي کی، بیر گؤن

آمريكالي بير يۇلداشېملا صۆحبتده، -او ايللر ويتنامدا خيدمت إديب، سۆنرا إعتيراض‌لا خيدمتى ترک إتميش‌دير بيلتمورون قونوسون ايرەلى سۆردۆم. او بيلتمور آدلا بيرين تانېمېردي. تانېماماغي دا نورمالېدي. يارېم ميليۇندان چوخ آمريكالي ويتنامدا خيدمت إديبلر و اونلارېن ايچينده اونلار آدامېن آدي بيلتمورويموش يقين. يۇلداشېم مندن سۆردو، هانسي ايالتدن دير. دئديم مينەسوتا. يۇلداشېم مينەسوتادا بيرين تانېيېردي اونلارلېيدي، ساواشدا شيركت إتميشدى و منيم يۇلداشېم كيمى، ويتنام ساواشېنا إعتيراض إديب، اوردونو ترک إتميش‌دير. يۇلداشېم بو مينەسوتالي‌لا تماس توتدو. مينەسوتانېن اۆزۆنده ده نئچه عايله بيلتمور آدېندا ياشايېردېلار. نهايت، مينەسوتانېن نئچه ايل اۆنجەيه عايید اولان، تئلفون دفترينى اۆزۆندن بيلتمورون عايله‌سى‌نين عونوانېن تاپدېم. عايله‌سى‌له تماس توتولدو، آتاسي اۆلمۆشدۆ و قوجا آناسي يالقېز بير كيچيک آپارتماندا ياشايېردي. معلوم اولدو راجر بيلتمور ياشايېشي‌نېن بلگه و يادداش‌لارېنې، ايکى نسخه‌ده دۆزلديب. بونلارېن بيرين وئريب كُنگرەنين كيتابخاناسېنا، او بيرينى آمريكانېن ميللي بلگەلر مركزينه وئريب دبر. بير ايکى آيدان سۆنرا آياغېم آمريكانېن باش كندى واشئنگتونا دۆشدۆ . آمريكانېن كنگرەسى‌نين كتابخاناسېنا باش ووردوم. اۆردا، ايران‌لا علاقەلى بلگه و كيتاب‌لاري‌نېن، بير ايرانلي سۆروملوسو وارېدي. بيلتمورون جريانېن اونا دئديم. دئدى باخمايا‌راق بو بلگه لر او اولان بۆلۆمله ايلگى‌سى يۆخدور، آنجاق تئلفوندا بو قونو حاقدا باشقالارېندان سۆنرا بيلر. يارېم ساعات چكمەدى كى، مينباشي بيلتمورون بۆتۆن گۆنلۆک يادداشت‌لار و بلگەلرى أليمده ايدى. قرار وئردىم بلگەلرين هامي‌سېن اوخويام. آيري ايشيم ده يۆخودور. نهايت بو صحيفەلرى تاپيب و كنگره كيتابخاناسېندا اولان ايرانلي يۇلداشېملا، سيزه كۆپى إده بيلم. تكجه اومودوم بونادېر بو بلگەلر ساواكېن أليله دَگيل سيزين أليزه چاتسېن. بو ايش اۆچۆن اۆزل تئكنيک ايشلتميشم. هر گۆن بو يادداشت‌لاردان بئش صحيفه، سيزه گۆندەرم. هر صحيفەدن ايکى نۆسخه يۇللارام. ياني بو گۆن بئش صحيفه گۆندەرم. او بيرى گۆن همان بئش صحيفەنى تكرار گۆندەرم. بيرينجى بئش صحيفه نورمال بير شكيلده دير ساواک پيس ظن إتمز. ايکينجى نۆسخەلرى‌نين بيرينده بير قيسمتى ايتسه، اونا تايي أليزه چاتار. بئله‌ليک‌له مينباشي بيلتمورون گۆنلۆک يادداشت‌لاري، سيزين پروژه نيزله علاقەلى، أليزه يئتيشر. اومود إديرم منيم أطرافېما داها قلم چكه‌سينيز. بلگەلر هر خاطيره‌دن آيدېن‌دېر.

م.ک

ياز‌يدان سۆنرا:

سيز تاريخى تدقيقتچى و يا تاريخين پئسيکۆلۆژى‌سى تدقيقتچي‌سي عونواندا، بير شوم شئيطان روحونوز وار. ظارافاتدان گئچسک، سيزين تيمسار و أللي‌باشي بيلتمورا گۆره بعضى گومان‌لارېنېز، مينباشي بيلتمورون گۆندەليک يادداشت‌لاري‌نېن أساسېندا تصديق اولونور. بلكه سيزين‌له بيلتمور آراسېندا اوخشارليق‌لار واردېر. بو سببدن اوزاقدان دوروب تخمين إتميشسينيز و تخمينيز ده دۆز اولوبدور. بلكه بير سندلرينيز واردېر و من اونلاردان خبرسيزم. بلكه ده چئشيدلى كلمەلردن بير جدول دۆزلديسينيز. آچار كلمەلر سيزده دير. بيزى اوينادېرسېنېز و بيزدن ايسته‌يېرسيزسينيز بۆش يئرلرى دولدوراق و هر

بیر شئیی دقیق مؤعین یئرینه قویاق. أصلینده، سیزین پیلانیز، بیزیم خیلقتیمیزده و داورانیشیمیزدا، شئیطان‌لیق‌دیر. تبریزده بیر زامان بیر اوْلای اوْلورسا، بیر باشقا شکیلده ویتنامدا اوْز وئریب. بیلتمورون گؤنده لیک یادداشت‌لاری گؤرسه‌تیر نه سیزین تیمسارینیز ترسه‌دیر نه ده بیلتمور، نه تبریزین اوْرنه‌گی ونه ده ویتنامین اوْرنه‌گی، هامی‌سی بیر واحید آنا اوْرنکدن قایناقلانیرلار- نه‌دنی یوْخدور سیز باشقا شراییطده بیر باشقا بیلتمور اوْلاسیز یوْخسا اوْلمایاسینیز. بوردا تیمسارین قاینیندان اوزون صوْحبت گئدیر من اونو تانییپردیم. بیلمیردیم سیز ده تانیرسینیز یوْخسا یوْخ. اونا اوْلان حادیثه منه و یا سیزه ایتیفاق دوْشه بیلردی. بیر حادیثه بیری‌نین طالئعینده اوْلورسا، یانی بیری‌نین آلنینا یازیلسا، موعین طالئعی اوْلسون، سببی نه‌دیر همان اوْلای، عئین شراییطده باشقا بیر آداما اوْز وئرمه‌سین و اونون آلنیندا یازیلماسین؟. نه ایسه، سیز بیر شوم اوْرنکله، ایش گؤجوْنوز واردیر، کیمسه بیر شوم اوْرنکله ایش گؤجوْ اوْلا و او اوْرنه‌گه جذب اوْلا، شوبهه‌سیز او اوْرنه‌گین بیر بؤلوْمو اوْلار، یوْخسا چکیجی‌لیک اوْلمازدیر.هر کس بیر شئیه ساری چکیلر. بو چکیجییه یئته‌نه‌گی اوْلماسایدی‌سا، اوْندا بو چکیجی‌لیگی ایجاد إدن شئیه ساری، چکیلمزدیر. بئله‌لیکله سیز بیزیم تاریخیمیزدن بیر بؤلوْمسوْنوز. بیزی بیر او قدر چوْخ اوْخوسانیز، اوْزوْنوْزو بیزه بنزر گؤره‌جکسینیز. بیلتیمور سیزسینیز. مین‌باشی جزایری ده سیزسینیز. تیمسارین خانیمی، بالدیزی و قاینیدا سیزسینیز. من ده، سیزم. بیلمیرم بئله دانیشماق دوْزدوْمو یوْخسا یوْخ. آنجاق ایسته‌میردیم سیز اوْلام.بو قدر شئیطانی مؤرکب‌لیق! اینانین ، سیزین کیمی تاریخ یازانی داشقالاق إده‌لر گرک. گؤلله‌یله یئترلی دَگیل. داشقالاق إدیلمه‌لیسینیز!، او تیمسارینزلا، چئورەزده‌کی آدام‌لارلا، تیمسارین خانیمی، بالدیز و قاینی‌لا. او تاریخی یاراداني، یازانی، و او تاریخین کاراکتئرلرین گرک داشقالاق إده‌لر. من سیزی بشریته شوم گؤرؤرم. آللاه قلمینیزی سیندیرسین.!

ک.م

اوْچوْنجوْ کیتاب

بیلتمورون دئییشی

۱۹۹۵۹ ژوئیه ۲۶-۲۸

تبریز-ایران

ایرانلی و آمریکالی ضابیطلری‌نین اورتاق جلسه‌لری بیتدی. بیز آمریکالی ضابیطلر، اوْنجه جلسه قویموشدوق و ایران مصلحت‌چی ضابیطلرینه دئدیگیمیز اینام‌لاری، اوْز آرامیزدا بؤلموْشدوْق. تیمسار شادان جلسه ده، دَگیلدی. ایرانلی ضابیطلر بئله بیلیردیلر، من اوْنلارین دیل‌لرینی بیلمیرم. اوْنلارین کنارینداً اوْتورموشدوم. دانیشیق‌لارینداً خولاصه یازیردیم. چوْخ بد گومان اوْلوبلار. یوْزباشی کیرازلی‌نین ترورواندان سوْنرا، بیزیم اوْلارا نیسبت بد گومانیمیز چوْخالیب‌دیر، آما اوْنلارین بیزه اوْلان بد گومان‌لیق‌لاری اوْزقات چوْخالیب‌دیر. بونو آردان آپارماق اوْلار. بیر ایش‌لرده گؤرموْشوْق. اورتاق جلسه‌لری چوْخالتمیشیق. سوْنرا، اوْنلارا آیدینجا دئمیشیک، باخمایاراق اوْردونون دیشیندان اوْلان چئویرمن‌لرین خیدمتینه سوْن قویا بیلمیریک، آنجاق، چوْن حیس إدیریک سروان کیرازلی‌نین چئویرمه‌نی، مین‌باشی و سروان حاقدا اوْلان ماجرالاری بیزه راپوْر

وئرمەییبدی، ایندیکی دورومدا، غیر اوزدو آداملارا إعتیماد إده بیلمەریک. حسین تنظیفی‌نین قونوسو چوخ مؤرکبدی. بعضی‌لری دئییلر، او شوروی‌یه یانداش‌یدی، بعضی‌لری دئییلر ناسیونالیست ایدی. بعضی‌سی ده دئییلر او دمؤکرات فیرقه‌سیندن‌یدی. آما اؤنون یاشی اؤن –اؤن ایکی ایل اؤنجه، سیاسی ماجرالاردا موداخیله إده بیلمەیه چوخ آزیدی. ضابیطلره، همشه إعتیمادیمیز اولوب. آنجاق گئچن دوروم بو إعتیمادی زدەله ییبدی. نەدن مین‌باشی جزایری حاضیر اولوب سروان، چاووش‌لارین ألی‌له اؤلدۆرۆلسۆن؟ چاووش‌لارین سۆزوملوسو، سروان حمیدی اولایدان، خبرسیز اولدوغونو بیلدیردی و هامیمیز اونون یالان دئدیگینه اینانیردیق. ایندی کی، سۆزونون، شرریندن قورتولموشوق، گرک چوخ تئز ایرانلی‌لارلا اؤز آرامیزداکی بۆشلوغو دولدوراق.

سروان کیرازلی‌نین تئزۆرو أردبیلده، آمریکالی‌لارین ذئهنینی مشغول إدیب‌دیر. آمریکادان، گؤندەلیک‌لرین بیر تیکەلرینی، منه یۆلویوبلار. اونلارین بیرینده، بۆلگەنین نقشەسینی چاپ إدیبلر. شوروی‌نین نقشەسینی گؤرسەدیر، همی ده بیر کارتون. بو کارتوندا، خروشچۆف ألینی قۆیوب أردبیلین اۆستۆنه، سانکی اۆچۆنجۆ دۆنیا موحاریبه سی، أردبیلدن باشلاناجاقدی. نقشەنین آشاغی‌سیندا یازیلیب: شوروی ایراندا ایخلال یارادیر. سروان کیرازلی‌نین شکلی، گؤندەلیک‌لری‌نین هامی‌سیندا چاپ اولوب. اونون، اورودو طیاره مئیدانیندا، تشییع جنازه‌سی‌نین شکلی و سۆنرا کیرازلی‌نین قبیر داشی‌نین شکلی، چاپ اولوب. او ایندی آلبای درجه‌سینه یوکسەلیبدی. قبیرین اۆستونده یازیلیب:

Major Charles s.crozly(1917-1958)

Killedin in action Ardebil- iran

بیر قتل‌له، آمریکا خالقی‌نین ذئهنینی یاخشی تحریک إدیبلر. ایکی اوچ گؤندەلیکده یازیبلار، شوروی تئرۆرلارلا، سۆیوق ساواشا، یئنی بۆیوت وئرمکده دیر. شوروی مطبوعاتینداندان، ایکی مقالەنین ترجۆمەسی ده منه گلیب‌دیر. مصلحت‌چی‌لرین گؤونلیک تشکیلاتی، من ده ایسته‌ییبدی، بو چئشیت سۆزون‌لارین دا، شوروی‌نین تبلیغاتی‌نین یۆلونو، اۆرگەنم. هر ایکی مقالەده آمریکانین اوردو مصلحت‌چی‌لری‌نین، ایراندا اولماغی حاقدا، بیر تدقیق‌لر یازیلیب. بو تدقیق‌لرده یازیلیب، کیرازلیلی آمریکالی‌لار اؤزلری اؤلدۆرۆبلر کی، اولای یئری‌نین، شوروی تۆرپاغینا یاخین اولماسین باهانا إدیب، ایراندا شوروی علئیهینه، بیر پایگاه‌لار دۆزلتسینلر. شوروی‌لر گله‌جه‌گی تخمین إده بیلیبلر. شوروی‌نین گؤندەلیک‌لری‌له، کیرازلی‌نین تئرۆرو آراسیندا، ایش بیرلیگی گؤزه دیمیر. مقالەلرین بیرینده تیمسار شادانین نقشینه، ایشاره اولونوب. تیمسار شادانین، جزایری و دوستلاری‌نین تفتیشینده شیرکت إتمەسیندن، بیر سۆز دئییلمەییب‌دیر بلکه ده بو قۆنودا، شوروی‌نین ایرانداکی جاسوس‌لاری، بیزیم ایشیمیزدن باش تاپمایبلار. آنجاق بونا ایشاره إدیبلر کی، تیمسار شادان، فیرقه‌نین عونصورلارینی، آذربایجاندان سیلمکده، شاهین قوه‌لری‌نین بیرینجی سپراسیندا دوران، ضابیطدی. اونون آمریکا قوه‌لری‌له ایراندا ایش بیرلیگی، بونو گؤرسەتیر کی آمریکا، شوروی سرحددینده، آذربایجانین حربی نقشینه، چوخلو اؤنم وئریر. تیمسار شادان بو مقاله ده بیر ضید کؤمونیست و ضید شوروی موعریفی اولوبدور.

سروان کیرازلی‌نین قتل اولایینداء أردبیله گئتدیم. تیمسار دا گلدی. بئله گؤرؤنوردو، تهراندان اونا أمر إدیلمیشدی آمریکالی‌لارلا، ایش بیرلیگی إتسین. بو ایشده اؤزؤندن غریبه لیاقت گؤرستدی. راپؤرلاری دقیق و کامیلیدی. قبرخسککیز ساعاتدان آز واقتا، یؤزلرجه صفحه، دوسیا تنظیم إتدی. سؤنرا أمر إتدی چاووش‌لاری، مین باشی جزایری نی، سروان حمیدینی وحسین تنظیفینی تبریزه گتیرسینلر. أردبیلده ماجرانی إله اؤرت باسدیر إتدی کی، ماجرایا شاهید اولان نئچه نفردن سؤنرا، کیمسه تئرؤر حاقدا بیر سؤز دانیشمادی. و شدید کونتؤرول إله‌مک‌له، قیشلادان دیشاری خبر سئزمه‌دی. دؤنیا خالقی نین، سروان کیرازلی‌نین قتلدن بیلگی‌لری، اؤلدوقجا أردبیل خالقیندان، چؤخودور. بو ایش تکجه تیمسارین بیغجام چالیشمالاری‌نین کؤلگه‌سینده، اؤلدو. تیمسار تبریزده‌کی، کرخانادار لاری‌نین بیریندن باغینی ایسته‌دی. باغ گؤزه‌لیدی. باغین أن گؤزل فصلی ایدی. مئیوه‌لی بیر باغیدی. اونلارجا آری یووالاری وارپدی. بو آری‌لار بعضن بیزی راحات‌سیز إدیردیلر. باغین اونلار اوتاغی وارپدی. شؤبه‌لی‌لرین هر بیری، بو اوتاق‌لارین بیرینده ساخلانیردی. اوتاق‌لار اوز به اوزؤدؤلر. زیندانین بندلرینه اوخشایبردیلار. زیندانی‌لری قاچیتماسینلار دئیه، ایشین ایلکینده- بئله گومان اولوردو سروان کیرازلی‌نین قاتیل‌لری شوروی‌یه چوخ اؤنملیدی- تیمسار، لشکردن ایسته‌میشدی پیادا گوروپانی، باغین أطرافینا یؤللاسینلار. بؤلؤک(گروهان)باغین یانیندا، بیر تپه‌نین آرخاسیندا، هامی‌نین گؤزؤندن ایراق، چادیر وورموشدولار و باغی قوزویوردولار. تکجه، ایشی بیتیرمکدن اوچ –دؤرد، ساعات اؤنجه، اوردونون کامیون‌لاری، گلیب گؤرهانی قیشلایا قایتاردی. تیمسار شادان دئییردی، سؤن آن‌لاری کیمسه إشیتمه‌مه‌لی‌دیر، عسگرلر و قوروهانین ضابیطلری بئله.

تفتیش‌لره قاتیلماغا گلن آمریکالی ضابیط، یؤغون و هئیکللی ایدی، گؤزلری ده قهوه رنگینده ایدی. بعضن باش باشا قالاندا، باغین گؤلؤنؤن قیراغیندا اوتوروب صؤحبت لشردیک. دئییردی" بس، بئله سن دئییرسن، بیز بو مین‌باشیا إعتیماد إدک‌می؟" دئییردیم: ألبته کی. اونا إعتیماد إتمه‌سک‌سه، بس کیمه إعتیماد إدک؟" نهایت نئچه گوندن سؤنرا آنلادی مین‌باشی، إعتیماد إتمه‌لی‌دیر. تهراندان گلن ایکی مأمور، دقیق بیلمیردیلر، شؤبهه لی‌لری نه قدر وورسونلار کی، اونلار دانیشسین و یا بیر شئی بیلمیرلرسه سوسورلار، گرچکدن سوسانلار و فاش إتمه‌گه بیر شئی‌لری اولماسین. اونلارین بیری حوقوق لیسانسی‌دیر، اینگیلیسجه بیلمیردی، ووراندا، شخصی غضب و غریزه‌یله وورووردو، سانکی طرف آتاسین اؤلدؤرؤبدؤر. کونسولدا اولان" مستر فوردون" سؤزلری اوندا تأثیری یوخودو. سیا مأمورو بعضن إعتیراض إدنده، بو دئییردی" بویرون اؤزؤنؤز إعتیراف إله‌یین!" یاواش یاواش "مسترفوتوز" نورمال شیکنجه إدنلردن اولدو. باغدان قلمه آغاج‌لارین بوتاسینی قوپاردیب، پیچاق‌لا أطرافین ووروب سالاردی، سؤنرا چاووش‌لارین بیری‌نین اوتاقینا گیرردی، سؤرغو سؤرارادی، جاواب آلمایینجا چاووشی قلمه شؤویله ووراردی. بعضن من حیرصلنردیم. دؤشؤنوردؤم آلقیش‌لا، دانیشماق‌لا مین باشی جزایری‌نی، یؤزباشی حمیدی و چاووش‌لاری عاغبلا گتیریب اونلاردان إعتیراف آلام. بو سببدن "مستر فورد"دان خواهیش إدردیم، وورماقدان أل گؤتورسؤن. آنجاق یارپم

ساعات سۆنرا، اۆزۆم إله حيرصلنردیم کی یومروق، سیلله، تېیک و "مستر فوتوز" قۆپاردان شۆولریله چاووش و یا ضابیطلره هوجوم گتیرردیم. آنجاق بو دلی‌لرین آغزېندان بیر سۆز چېخمازدي. بللی دگیلدی، هانسي ماراق و نه‌دنین إتکی‌سینده، دانېشماغا حاضېر دگیلدیلر.
بعضن کونسول گلیب، تیمسارلا مین‌باشي جزایری‌نین اوتاغېنا گئدردی. من ده هردن، اونلارلا اوتاغا گئچردیم. کونسول سۆز وئررردی، مین‌باشي گرچه‌گی دانېشسا أگر، او شخصن شاه‌دان ایسته‌سین، مین‌باشېني باغېشلاسېن. مین‌باشي باشېن آشاغا سالیب، یۆزلر دفعه تیکرار إتدیگی جۆمله‌نی، دئییردی. کونسول مین‌باشي‌لا، إله اۆزله‌شردی سانکي اون‌لا مطبوعاتي موصاحیبه‌سی إدیر. گؤزلرین مین‌باشي‌نېن اۆزۆنه تیکردی و سۆرغوسون آرام لحن‌له، سۆزاردي. بیر سۆنوچا وارمازدي، غضب‌لنردی، دیش‌لرینی سېخیب اوتاقدان دېشاري چېخاردي. "مستر فوتوز" قلمه شۆویله گیررردی. ألبته چاووش‌لاري، ایکی ایرانلي مأمور داوام‌لی ووراردېلار. بعضن تیمسار گیررردی معرکه‌یه، اوجا سس‌له چاووش‌لارېن اۆستونه قېشقېراردي:" آناسي...جاسوس‌لار إعدام باشېنېزدادېر.! حۆجره‌لردن سس إشیدیلمزدیر.! هامېمېز چېخاردېق إشیگه، گؤلۆن یانېندا، ماسانېن أطرافېندا اوتوراردېق. هم ساواک مأمورلاري، هم تهرانېن مصلحت‌چی ضابیطی، مسترفوتوزلا تیمسار خېمېر- خېمېر ویسکی ایچردیک پوسته‌یله. او دا چۆخ یاپېشاردي. بعضن، شامي إشیکدن گتیرردیلر. تیمسارېن شوفئری، گوماشته‌لرین بیری‌له گئدیب یئمک گتیرردیلر، اوردا یئیردیک. "مستر فوتوز" کنسولخانایا گئدردی. تیمسار دا گئدردی ایشینه. من‌له مصلحت‌چی ضابیط، تفتیش‌لره ایدامه وئررردیک، و هردن ایکی ایرانلي مأموردا. آنجاق سۆنوچو اۆلمازدېر. شۆبه‌میز واربدي، دۆشۆنۆردۆک کیرازلی‌نېن قتلی سۆیوق ساواشېن توطئه‌سی‌دیر.
تیمسار، مین‌باشي جزایری‌نی تانېیېردي. أسکی خانېمي‌سي‌لا دا تانېش‌یدي. دۆشۆنۆردۆ تفتیش‌لرده یئنی بیر پیلان آیارلاسېن. تهراندان ایسته‌دی، مین‌باشي‌نېن گؤزل خانېمي‌سېن تاپسېنلار. معلوم اۆلدو، أردبیلین أسکی والی‌سی مین‌باشي‌نېن أسکی خانېمي‌سېني، بۆشلاییب و خانېم، شاهېن اوردوسونون بیر مشهور تیمساري‌نېن ایلک معشوقو، سۆنرا، خانېمي‌سي اۆلوبدور. تیمسار شادان، او خانېمي تبریزه گتیرمه‌گه، بیرینجی ایش‌لری گؤردۆ. خانېم باغا گیرنده هامېمېز حئیران قالدېق. عجیبه گؤزل، شیک و أفسانه‌وی بیر قادېن‌یدي. تیمسار شادانېن خانېمي‌سېندان دا، نئچه یاش کیچیک و دئیه‌سن اون‌لا دا چۆخ دۆستویدو. قادېنېن أری گلمه‌میش‌دیر."خانېم ضرابی، سیز مین‌باشي جزایری‌نی یاخشي تانېرسېنېز. او آدام اۆلدۆره بیلرمی؟"
قادېن آلا گؤزلرین تیمسار شادانېن اۆزۆنه تیکدی:
"او بیر مېغمېغا دا اۆلدۆرنمز بئله."
" سیزین‌له یاشایان زامان، اۆلموشدومو، سیزه دئسین شوروی‌نین طرفداریدي یۆخسا آمریکانېن ؟"
" سیاست حاقدا لاپ کیچیک بیر سۆز ده، منه دئمزدی. هئچ واخت آمریکا -شوروی صۆحبتی اۆلمامېشدي."

"هر شئیدن چوخ نمه‌نه سئوردی؟"
" شیخ صفی‌نین توربه‌سین، تیریاک، عئشق قوش‌لاری، قناری، پیشیک و حافیظ."
" اونون هانسی شخصیتی ایلگینجیدی؟"
" تیمسار سیز مین‌باشی جزایری‌نین، صینیفداشی‌یدینیز، سیز اونو مندن یاخشی تانیرسینیز. من نئچه ایل اون‌لا یاشایيب و سونرا حیاتیندان چیخمیشام."
تیمسار صمیمیراخ لحنی‌له دئدی:" باخ ماهی، سن علی‌نین اَن یاخین دوستوسان و بیزیم عایله یوزداشیمیزسان. ایسته‌ییرم بیر اؤنه‌ری وئرم. سؤز وئریرم، بو اؤنه‌ریدن من‌له بو آمریکالی بگدن باشقا، کیمسه خبردار اولماسین. ایسته‌ییرم مین‌باشی جزایری‌یه، دئیه‌سن اونو سئویرسن و یانینا قایيتماق ایسته‌ییرسن. بلکه سنین بو سؤزون‌له یاشایيشا، ماراقلی اولوب، بیزه دئیه، یوزباشی کیرازلی‌نین قتل پیلانیندا ایشتیراک إدیب‌دیر. بیز دؤشؤنوروک کؤمؤنیست‌لره آللانیب . ریجا إدیرم اولایی منه ایچ إلییه‌سن."
"مین‌باشی جزایری هوشلو بیری‌سی‌دیر. بیلیر من هئش واخت اونون یانینا قایيتماق ایسته میرم. بیلیر بو حاقدا هرنه دئسم یالان دئییرم. اوسته‌لیک اونون مندن نیفرتی وار."
" سن منه والییه خاطیر ده اولسا، سینا! أعصابی یوزقوندور. مؤمکوندور سنین سؤزونو قبول إده."
" چوخ یاخشی. هر حالدا بو قدر یولو چاپیب گلمیشم تبریزه، بیر خیدمت إتمه‌لییم."
تیمسار و مین‌باشی جزایری‌نین أسکی خانیمی، دوروب گئتدیلر مین‌باشی‌نین حوجره‌سینه. عسگرین بیری قاپینی آچیب ، ایکی صندل آپاریب قویدو حوجره‌یه،اؤزو چیخدی إشیگه. تیمسارلا مین‌باشی‌نین أسکی خانیمی، گیردیلر ایچه‌ری. من گئدیب گؤلون قیراغیندا اوتوردوم، یئددی سئککیز دیقه‌دن سونرا تیمسار دا، گلیب یانیمدا اوتوردو. اوندان سوردوم:
" بئله دؤشونورسوز اوغورلو اولاجاقمی؟"
دئدی: شوبهه‌م وار. بلکه ده خانیمینی، یانینا سالماق دوز ایش دگیلمیش، تئپکی‌سی تخمین إدیلمز."
سونرا گوماشته‌سینی چاغیریب، أمر إتدی گئتسین قاپی دالی‌سیندان بیر ایکی دیقه قولاق آسیب، گؤرسون وضعیت نه‌جورد. گوماشته گئدیب قاپیتدی دئدی: یاواش دانیشیرلار سس‌لری إشیدیلمیر. تیمسارا دئدیم"
" اولان اوستو، بیر قادین‌دیر."
" هه. تکجه تبریزین أن گؤزه‌لی دگیل، تهرانین دا أن گؤزل قادینیدی." سونرا گؤزومه باخدی .
سوردوم:" نئچه یاشی وار؟"
تیمسار دئدی:" أن چوخ اوتوز یاش."
باغین قاپی‌سی آچیلدی "مستر فوتوز" گیردی ایچه‌رییه. تازا اوتورموشدو، بیردن قادین باغیرماسی بینادان قالخدی. تیمسار آخسایا آخسایا قاچدی. گوماشته ده، قاچدی. من‌له "مستر فوتوز"اولار چاتاندا إشیتدی، قادین مین‌باشی‌نین اوتاغیندان قیشقیرير و مین‌باشی دا باغیرير:"ج...ج..!" قاپی آچیلاندا، قادین اؤزونو آتدی دیشاریا. تیمسار شاللاغیردی،

مؤحكم مينباشي‌نېن بيلەگيندن ووردو، مينباشي ايكى ألين سالمېشدي خانېمېن بۆينونا، بۆغوردو. تيمسار نئچه دفعه شاللاغېني مينباشي‌نېن بيلەگينه، إنديردى. قادېن بۆغولوردو آنجاق بير تۆرلۆ، بۆينون مينباشي‌نېن ألل‌رېندن خيلاص إتدى و بيزيم هامېمېزي، سۆيدۆ، گئتدى. سۆنرا مينباشېني اۆتاغا سالدېلار. قادېن اۆسكۆره اۆسكۆره قاچېب گۆلۆن قېراغېندا ، دورموشدو. تيمسار گليب عۆذۆر ديلەدى، بيزدن هلەليک‌لشيب قادېني آپاربب يئتيردى. اۆندان سۆنرا، اۆ قادېني هئچ گۆرمەديم. آما عۆمرۆمده گۆردۆگۆم، أن گۆزل قادېن‌يدي. مينباشي‌نېن مانقال وافورونو، باغا گتيرميشديلر. هر گۆن بير بارماقجا تيرياک وئريردىلر. هر زامان اۆتاغېنا گيريردىكده، تيرياكېن تۆستۆسۆ هر يئرى بۆرۆمۆشدۆ. سرخوش إديجى، خوش قوخوسو وارېدي. بير دفعه "مستر فوتوز"لا اۆتاغېنا گئتديگيميزده اۆ، تيرياک چكيردى. اۆتاقدا تخت يۆخودو، ايكى دنه گۆمۆشۆ،حربى پتو، وارېدي و بير ياستېق دا تاپېب گتيريب، پتونون اۆستۆنه قۆيموشدولار. مينباشي جزايرى ياستېغا دايانېب تيرياک چكيردى. مستر فوتوزلا اۆتاغا گيرنده، مينباشي تيرياكين تۆستۆسۆن جيگرينه چكن آنيدي، آنجاق دېشاري اۆتۆرمەميشدى. بيزيم حۆرمتيميزه آياغا قالخاندا تۆستۆ آغېز بورنوندان چېخدي. منله "مستر فوتوز" حربى پتولارېن آشاغي‌سېنا قۆيدوغو صندللره، اۆتوردوق.
مستر فوتوز دئدى:" نييه تيرياک چكيرسن؟"
مينباشي دئدى:" سيزين گۆزلۆک ووررماغېنېز، نەدنى‌له."
"ياني نه"
"سيز گۆزلۆک ووررسوز ياخشي گۆرەسينيز. من ده تيرياک ووررام ياخشي گۆرم."
" هئچ دۆشۆنمەميشديم، تيرياكين گۆرمكده تأثيرى اۆلسون."
" إشيگى، گۆرمكده تأثيرى يۆخودو. آنجاق ايچسل گۆرۆشۆنده تأثيرلى‌دير."
"بس بو تيرياک گۆزلوگۆيله، سن نەلر گۆرۆرسن كى بيز گۆرمۆرۆک.؟"
" گۆرۆرم گئتمەليم. ايشيم بيتيب‌دير." بير آن سۆنرا دئدى:" سېناماق ايستەيېرسينيزمى؟"
وافورون باشېني، قۆلويلا سيلدى. كۆتو همشه أگينده ايدى.:" ياخشي بير شئيدى. بير ايكى دفعه چكمک‌له آلېشقان اۆلمازسېنېز."
"مستر فوتوز" وافوورو آلدي. بيرآز قره نئيدن قېسا، بير شئى ايدى. هر نەقدر پۆفلۆيۆب نفسين ساخلادي، بير ايش گۆره بيلمەدى. اۆزۆ قيپ قېرمېزي اۆلدو. مينباشي دئدى:" "هر بير شئيين قبلېغي وار اۆزۆنۆزۆ زۆرا سالمايېنېز. سۆنرا منه اۆز توتوب دئدى:" بلكه سيز چكه بيلەسينيز." دئديم "يۆخ إدنمرم دنەمەگه ده ماراقلي دگيلم."
سۆنرا ""مستر فوتوز، آز قالا بيرمينجى كئز سۆردو:" مينباشي، نەدن يۆزباشي كيرازلي‌نېن تئزورونا فرمان وئردين؟"
مينباشي ياسدېغا دايانديي و مستر فوتوزون گۆزۆنه، باخدي . مستر فوتوز سۆرغوسۆن يئنه تاكيدله تيكرار إتدى. مينباشي دئدى:" يۆزباشي اۆلۆبدۆر. اۆلۆمۆ ده منله ايلگى‌سى يۆخدو، اۆلۆب، اۆلدۆرۆلۆبدۆر."
مستر فوتوز دئدى:" آنجاق سن اۆنون قتلينه فرمان وئرييسن. سنله شوروى‌نين رابيطى كيم‌دير؟"

مین‌باشي گؤلدؤ:" آغای إستالینین اؤزؤ، همی ده او دؤنیادان."
مستر فوتوز حیرصلنیب، دؤنؤب منه باخدي . انگیلیسجه دئدی:" گؤرؤسن نه آناسي ...دی؟" سؤنرا دوروب مین‌باشي‌نین مانقالي‌نین یانیندا اؤتوردو، آلینی اوزالدیب مین‌باشي‌نین قارا ساچ‌لارینی آلینه آلیب، اؤنه چکدی مین‌باشي‌نین باشیدا، ساچ‌لاري‌لا بیرگه، اؤنه گلدی. مستر فوتوز آلین قاوزادي و اؤچ دفعه شاراق، وورډو مین‌باشي‌نین اؤزؤندن.
مین‌باشي‌نین اؤزؤ قویون اؤزؤ کیمی‌دیر.ساققالي آغلي قارالي، زیبر و چیرکین‌یدي. مستر فوتوز قیشقیردي:
" یالنیز سنین بو کیفیر ساققالیوا إعتیراض إتدیگینه گؤره، قتل أمرین وئردین‌می؟"
" من کیمسه‌نین قتل فرمانین ، وئرمه‌دیم"
"مستر فوتوز" یئنی‌دن مین‌باشي‌نین اؤزؤندن ووردو. مین‌باشي آشدي یاسدیغین اؤستؤنه، سؤنرا ایکي ایرانلي مأمور گلیب، مین‌باشي‌نین کؤتک جیرمسین ووردولار. بیز دیشاري چیخدیق. مأمورلار بعضن، مین‌باشي‌نین مانقال وافورون گؤتوروب گتیریب گؤلؤن یانیندا قویوردورلار، بیر خالچا سالیردیلار گؤلؤن یانیندا، اوتولر. قاباق‌لار، بو ایش‌لری گؤرمزدیلر .آنجاق اؤزاماندان کی گؤردؤلر "مستر فوتوز" و مرکز مصلحت‌چی‌لردن گلن ضابیط، بعضن مین‌باشي‌نین اوتاغیندا، تیریاک چکیرلر، داها تئریئک چکمه ماراق‌لارینی گیزلتمه‌گه، گرک گؤرمه‌دیلر. بیر حالدایدیلار، سانکي گؤرولری‌نین بیر بؤلؤمؤ ده، تیریاک چکمکدی. مین‌باشي تیریاک یؤلویلا، مؤفتتیش و ایشیکنجه إدن‌لرینه نفوذ إدیردی. بعضن ساواک مأمورلاري، بیر جیپ‌له شهره گئدیردیلر، قایيتدیق‌لارین دا هردن، اؤلوردو بیر ایکی نفر قادیندا اؤزلری‌له گتیریردیلر. جیپی باغین دیبینه‌جن، سؤرؤردؤلر. سؤنرا خالچاني جیپین، پارک إتدیکلری یئرین دالي‌سیندا سالیب، عئیش نوشا مشغول اؤلوردولار. قادین‌لارین گؤلمک سس‌لری، باغین دیبیندن إشیدیلیردی.بیر آز دان، گؤلمک‌لر بؤغونتو سسه دؤنؤشؤردؤ، معلوم اؤلوردو هامي‌سي ، باش‌لارین قؤیوب یاتیب‌دیلار. تیمسار او دؤربرده اؤلاندا، ساواک مأمورلاري نه تیریاک چکیردیلر و نه ده قادین گتیریردیلر باغا. آنجاق مرکزین مصلحت‌چی ضابیطی و "مستر فوتوز"، هردن بیر اونون یانیندا دا تیریاک چکیردیرلر. تیمسار دئییردی:
"مین‌باشي‌نین روحو بیزیم هامیمیزین بدنیمیزه گیریر. هم ده اؤلمه‌میشدن اؤنجه."
یؤزباشي "حمیدی"نین دورومو گؤلمه‌لیدی. داواملي مین‌باشیني یامانلاییردي کی، سوچسوزلوغون ایثبات إتسین، آنجاق سؤرغو سوال‌لار دا، آمکداش‌لیق إتمیردی. بللی دگیلدی هانکی جین قابیغینا گیریبدی، هم مین‌باشي، چاووش‌لارلا پیس‌یدي، هم ده بیزیم له. ایکی اؤرکلی قالمیشدي. بؤیو آلچاق ایدی و بیلینمیردی، بئله کؤله آدام نه‌جؤر اوردویا گیره بیلیب. مرکزین مصلحت‌چی ضابیطی، آلینی قاوزایب یؤزباشي‌نین ،پئیسه‌رینه ووروردو، إله ده مؤحکم یوخ. یؤزباشي او آلچاق هیکلی‌له، آتیلیب اوتاغین او طرفینده دووارا دگیردی، یئنه بیر سیله‌یله بو طرفده دووارا دگیردی، آغلاییردي.من دئییردیم:
" سن‌کی بونلارلا موخالیفسن! دالبادال اونلاري یامانلاییرسان! نه‌دن بیزه دئمیرسن بونلار هاردان دستور آلیرلار؟"

"بابا من بئله شئيلردن خبرسيزم. من أصلن اوردا دگيلديم. يۆزباشي كيرازلي اؤلدۆرۆلن گۆن، من أصلن أردبيلده دَگيلديم."
"آنجاق، سن كى بيليردين مينباشي جزايرىله يۆزباشي كيرازلينېن آراسېندا ايختيلاف وار، نييه مانئع اولمادېن؟"
" من بو ايختيلافلاردان خبرسيزيديم."
بير گۆن بو آخماق دانمالاريلا، إله حيرصلنديم كى، طاپانچامي چېخاردېب دۆلدوردوم قويدوم گيجگاهېنا، ياخاسېندا ياپېشېب اوتاغېندان چېخارتديم، آپاردېم باغا. قۆرخودان گيجلميشدى، آغلاېيردي، زوزه چكيردى، اونون زوزەسىله باغداكي قوشلار باخېنداكي آغاجلارېن شاخەلرى نەدن، جيكجيك إدەرك قاناد چالېب اوزاقلاشېردېلار. طاپانچا گيجگاهېندا، او بيرى أليمله باشېنا ووروردوم. چۆخ شديد حيرصلى ايديم. كۆپک اوغلو يالنيز سۆيۆش وئرمەگى بيليردى، آنجاق بيزيمله أمكداش‌لېق إتميردى كى، أن آزى إعدامدان خيلاص اولا. من ده قايتاردېم سالدېم گۆله. گۆلۆن سويو، قارنېندان اوسته گلميش دير. دئديم سۆز دانېشمايېنجا اوردا قالاجاقسان. ياخلاشېق ايكى ساعات سۆنرا، باغېن قاپېسي آچېلدي تيمسار گلدى. يۆزباشي تيمساري گۆرمک همن، تۆركجه اوندان ياردېم ايستەدى. تيمسار مندن سۆردو:
" هله دانېشمايېبدېرمي؟"
" منجه سودا اؤلمەگى ترجيح إدير."
تيمسار دئدى:" قۆى اؤلسۆن، كۆپک اوغلو."
سۆنرا تيمسار يۆزباشي‌لا فارسى دانېشدي:" يۆزباشي "كيرازلي" اؤلدۆرۆلنده، سن أردبيلده دَگيلدين، بو دۆزدۆ. آستارايا گئتميشدين، بودا دۆزدۆ،آستارادا مسافيرخانادا ياتېردېن بودا دۆز. أردبيلدن تهراندا مأموريتده اولان بير اوستۆوارېن خانېمي‌سېن، گۆتۆرۆب آپارمېشدېن آستارادا همن مسافيرخانايا. بودا دۆز. آنجاق سن، سۆنكو گۆنۆن سحرينەجن آستارا دا قالدېن! نييه؟"
يۆزباشي سودان جاواب وئردى:" آللاها آند اولسون تيمسار، أعليحضرتين باشېنا آند اولسون، سببى بويودو كى باشقا بير قادېن گيره سالدېم. إله بو. آللاه حاققي پئيغمبر حاققي. " يالان دئييرسن بيز آراشدېردېق! سنى باشقا قادېن‌لا گۆرمۆيۆبلر."
" كيمسه گۆره بيلمزدى او دا أرليدى. ياني دئييردى إولييم. آدام إولى قادېن‌لا خيابان‌لاردا دۆلانماز كى.!موسافيرخانايا گلدى. اوتاغېمدايدي."
" بس نەدن مسافيرخاناچي بئله بير قادېني گۆرمۆيۆبدۆر؟"
" چۆن گيزليجه گلدى ايچەرييه."
" شوروى جاسوسو كيمى، سرحدين اوتايېندان گليب سنى گۆرۆب، قاچدي. كۆپک اوغلو. جاسوس كۆپک اوغلو!"
همان گۆن، گۆن باتان‌چاغي، يۆزباشي هله گۆلەيدى كى چاووش‌لارى گۆزۆ باغلي حۆجرەلردن إشيگه چكديک. هامي‌سېنا قاندال وورموشدوق. من طاپانچاني گوماشتەنين أللينه وئريب دئميشديم:" يۆزباشي گۆلدن دېشاري چېخماق ايستەسه وور بئينيندن."
چاووش‌لارى دا يۆزباشي‌نېن گۆزۆنۆن اؤنۆنده كاميۆنا ميندير ديک. باغدا يالنيز چئويرمن

و جزایری قالمیشدې اونلار دا اوتاق‌لارېندایدېلار. مرکزین مصلحت‌چی ضابیطی ده هالدا اوتوروب و ایشینه راپۆر تنظیم إدیردی. ساواک مأمورلارې، سیلاح ألده کامیۆنون آرخاسېنا مینیرلر. من و تیمسارلا مستر فوتوز ماشېندا اوتوردوق. تیمسارېن گوماشته‌لری‌نین بیری کامیۆن سۆرۆجۆسۆنۆن یانېندا اوتوردو.ایلک بیز باغدان چېخدېق سۆنرا کامیۆن. بیر آز مالرو جاده ده گئتدیک، تیمسار بیر تپه‌نین دیکین گۆرسه‌تیب دئدی:" اۆرا یاخشې دېر." سۆردوق تپه‌نین دیکینه. کامیۆن خورولدایا خورولدایا یوخارې چېخېردې، سۆنرا آشاغا گلدی یاواش یاواش. قۆرخوردوق آشسېن. چاووش‌لارې تپه‌نین دیکینه، سینه‌سینه بیر خطه دۆزدۆک. ألی باغلې گۆزۆ باغلې، دورموشدولار، و بیلمیردیرلر نه اۆلاجاقدېر . تیمسار اونلار لا دانېشدې و سۆن اویارېنې اونلارا وئردی. إعتیراف إتسه‌لر، و ایش بیرلرینی، تیپده و أردېیله ایفشا إتسه‌لرسه، یاشایېش‌لارې قارانتېدادېر، دئدی. چاووش‌لاردان دانېشان اۆلمادې. "مستر فوتوز"لا من باخېشدېق. ایکی ساواک مأمورو، نه إتدیک‌لرین بیلمیردیلر. تیمسار تهدیدله وعده‌لرین تیکرارلادې. آما چاووش‌لار دانېشمادېلار. تیمسار ساواک مأمورلارېنا أمر إتدی، آتشه حاضېر اۆلسونلار. چاووش‌لارلا مأمورلارېن آراسېندان، چکیلدیک. ایکی یۆنگۆل مۆسلسل، مأمورلارېن ألینده‌یدی. تیمسار قېشقېردې جوخه! حاضېر اۆل!" ایکی مأمور اۆزلرین یېغېشدېردېلار، مۆسلسل‌لری حاضېر إتدیلر. چاووش‌لار مۆنتظیر دورموشدولار. تیمسار گۆزله‌یېردی، أن آزې بیری دانېشسېن. آنجاق کیمسه دانېشمادی. تیمسار ایکینجی دستورون وئردی، یئنه ده چاووش‌لاردان سس إشیدیلمه‌دی. سۆنرا تیمسار قېشقېردې:" آتش!" مۆسلسل‌لر چاووش‌لارېن باشې اۆسته کی، تپه‌نی دلیک -دلیک إتدی. حالدان گئدیب یېخیلان بیرچاووشدان باشقا، قالانې إله، دیم دیک دورموشدولار. تیمسار باغېردې:" آناسې....لر!"

سۆنرا هامې‌سېنې کامیۆنا مینديریب باغا قایېتدېق. تیمسار تیرأندازلېقدا هوشدان گئدن چاووشدان، یئنه ایکی ساعات سۆرغو سوال إتدی،آنجاق سۆنوچا وارمادې. دۆشۆندۆک اۆ هامې‌سېندان ضعیف‌دیر و مۆمکۆندۆر نهایت دانېشماغا حاضېر اۆلا. آنجاق سهو إتمیشدیک. اۆچ دۆرد ساعاتدا مین‌باشې، و یۆزباشېدان‌کې گۆلدن چېخاردیب اوتاغېنا آپارمېش‌دېلار تفتیش إتدیک. چاووش‌لار إعتیراف إتمیشدیلر، یۆزباشې کیرازلېنې اونلار اۆلدۆرۆبلر. مین‌باشې بئله إعتیراف دا إتمیشدی. یۆزباشې إعتیراف إتمه‌گه حاضېر دَگیلدی. حقیقتن بلکه ده اۆلایدان خبرسیزیمیش. حسین تنظیفی دئییردی مین‌باشې‌نېن دورومو اۆ گۆن غیر عادیدی، و مۆسلسل‌لرین سس‌لری گلنه‌دک، اۆ چاووش‌لار و مین‌باشې‌نېن هدفیندن تامامی‌لا خبرسیزیدیر. تبریزده، حسینین آناسې - آناسېندان دا تفتیش إتدیک .آناسې اۆنجه حامام جاماداریدې. حسین مصلحت‌چی‌لرده، ایشه آلېنماندان سۆنرا، اۆ ایشی بۆشلاېیب توکان آچمېش‌دېر. معلوم اۆلدو حسینین آناسې، فیرقه زامانې بیر کارا دَگیلدی، آنجاق قاینې فیرقه‌نین اۆیه‌لرېندن‌یدې و فیرقه گئدندن سۆنرا اۆ دا گئتمیشدی. حسینین اۆزۆ شۆبهه‌لی دَگیلدی. اۆخودوغو کیتاب‌لارېن چۆخو أدبیدیلر، سانکې سیاسی ایش‌لره ماراقلی دَگیلدی.

سۈنكو گۈن من، مركزين مصلحتچى ضابيطى، مستر فوردلا بيرليكده تهرانا اۏچدوق. تهراندا موختليف جلسەلريميز اۏلدو. بير دفعه ده شومالا گئتديک هله. چۈن ايستەييرديک ايشيميزين راپۏرون بير باشا شاها دا وئرک. ايکى اۏچ، گۈن شومالدا قالدېق. آنجاق شاهي گۈرمەديک. دئديلر شاه اۏن دۈرد نفرين إعدام حۆكمۈن وئريبدير. حسين تنظيفى أبد حۆكمۈ آلدي. تبريزه قاييتدېغيمېزدا معلوم اۏلدو، تيمسار اۏنلارين إعدام حۆكمۈنۈ تخمين إتديگى حالدا، يئنه تفتيش إتمەگه داوام إديبدير بلكه بير ايپ اوجو تاپا بيلسين دئيه. بو تفتيشلرده، تيمسارين قاينېدا، كى يئنى ساواكا گيرميشدى ايشتيراک إتميشدير. مينباشينين دېرناغين چكميشديلر و بير ايکى تهرانلي ساواک مأمورلارين ياردېمي‌لا، اۏتاغيندا هردن، آواز اۏخويان چاووشو آغير، ايشيكنجه إتميشديلر. قاينار سو ايماله إتميش‌ديلر، قورشاقدان آشاغا چيركلەميشدى. شاهين فرماني گلدى، درحال ايجرا اۏلماغي گرەكيردى. أمر إديلدى بولوم، باغين أطرافيندان قېشلايا دۈنسۈنلر. تيمسار دئييردى: گوروپانين عسگرلرى، گۈللە سسى إشيتمەمەليديلر. إعدام گۈنۈ سحر چاغي چاووش "پاركر" و سرجوخه "كالينزى باغا گتيريب و اۏلايي اۏنلارا آچېقلادېغيمېزدا، چاووش پاركر يۈزباشي كيرازلي حاقدا، اۏرَک سۈزۈنۈ دئدى:

“You know I think the fucinq caption shoud have beenshotanyway.”

"بيليرسيزمى، آناسي.... يۈزباشي هر حالداگۈللەلنمەلي‌دير!"

اۏنا ايضاح وئرديک بيزيمده يۈزباشيدان اۏرەگيميز آچېق دَگيلدى. اۏن‌باشي "كالينز" عصبى حالدا قېشقېردي:"Oh fuck it" " اوه د....!

آنجاق هر ايکى‌سى قبول إتديلر ايجرا هئيتى ورېندن عمل إتسينلر.

إعدامدان اۏنجه، يۈزباشي "حميدى" مينباشيني سۈيدۈ.آنجاق "مينباشي" اۏندان ايستەدى، اۏنو باغېشلاسين، چۈن بيليرى اۏنون هئچ بير سوچو يۈخدو. هئچ بيلمەديم جسدلرى هاردا قويلادېلار. إعدام زاماني ياغېش ياغېردي، تيمسار دئدى:" لعنته گلەسن! بو نه ياغېش‌يدي هئچ واخت گۈرمەديم تبريزده بو فصيلده بئله ياغېش ياغسين!" چۈن ديرک يۈخودو و حۆكۈملۈلر بير شئيه باغلانمامېشدى، گۈللە بدن‌لرينه دگمک همن يئره يېخيلېردېلار. حسين تنظيفى گۈللەلەمه سسين اۏتاغيندان إشيديردى! آغلاييردي. يقين دۈشۈنۈردۈ سۈنرا اۏنون سېراسي‌دېر. سۈنرا حسينى اۏتاغيندان چېخاردېلار همن ايکى مأمور، جيپه مينديريب تهرانا آپاردېلار. اۏندان سۈنرا، من دا اۏنو، گۈرمەديم و هر شئى بيتدى. گۈللەلەمەدن سۈنراكي اۏلاى إله، يۈزباشي كيرازلي‌نين تئزور حۆكۈملۈرى‌نين إعدامي قدر، منه اۏنملى‌دير. آنجاق قۈنو تام شخصى‌دير. مينباشي، يۈزباشي و چاووش‌لاري إعدام إتمەگه، دۈزدۈگۈمۈز ده، مستر فوتوز اۏچ دۈرد دنه شكيل چكدى، گۈللەلەمەدن سۈنرا دا، جسدلريندن، نئچه عكس سالدي و كۈنسولگرى‌نين ماشېنېنا مينيب گئتدى، يوخارېداكي‌لارېنا ، ايشى‌نين راپۏرون وئرسين. تيمسار شادان، مندن ايستەدى صوبحانەنى اۏنون إوينده يئييم. من ده داها ماشېنېمي گۈزلەمەديم. تيمسارين ماشېنېنا مينيب اۏنون إوينه گئتديم. يۈلون ياري‌سېندا تيمسار دئدى: ضابيطلر فاكولتەسينده مين باشي جزايرى‌له صينيفداش‌يمېش.

" بیز بیر یاتاقخانادا یاتاردیق. باش آشاغا آدامیدی. داواملی کیتاب اوخویاردی. تئز- تئز عاشیق اولاردی. هامیا شئعر اوخویاردی.أصلن ضابیط اولماغا یارانماسی، گؤرؤنمؤردؤ. خوش مشرب و أدبلی‌دیر."
" گرچکدن سوچلو اولماسین دؤشؤنؤرسؤنؤزمؤ؟"
" یوخ. هئچ واخت دؤشؤنمه‌دیم او سوچلودور. ترسینه دئییرم أصلی سوچلو، یؤزباشی کیرازلی اؤزؤیدؤ."
" بس نه‌دن مین‌باشی اؤلدؤرؤلمه‌لی ایدی"
هم یؤزباشی کیرازلی اؤلمه‌لی ایدی، همی ده، مین‌باشی جزایری. یؤزباشی توتان داورانیشلار اونو، گئج - تئز بوردا یا باشقا یئرده اؤلدؤرمه‌جک‌یدی. مین‌باشی جزایری إعدام اولدو، چؤن باشقا چاره، یوخودو. اونو چاووش‌لاری إعدام إتمه‌سه‌یدیک، شؤبهه‌سیز، أرتشده، بیر مصلحت‌چی دیری قالمازدیر. سیز راضی اولاردینیزمی، أمکداشینیز، سیز اونلارا مصلحت‌چی اولان آدام‌لار،اؤلدؤرسؤنلر؟ أساسی قؤرخونج بودور کی ایران اوردوسو، آمریکالی‌لارین کیبارلیق‌لارین ، کیبر، سایارلار و آمریکالی ضابیطلر ایران ضابیطلرینه بؤیؤکلؤق إتمک ایسته‌مه‌ین، چاووش‌لارین سایی چؤخالا. بو یانی مصلحت‌چی اؤلدؤرمه. اوردونون یوخاری‌لارین دا صؤحبت بوندان گئدیرکی، آمریکالی ضابیطلر بیر آز اؤزلریندن موغایات اولسونلار."
ایندی کی سیز بونو منه آچیقلادینیز، ایذین وئرین من ده قولوغونوزا عرض إدیم، آمریکالی‌لار بیر ایکی دفعه، سوچ ایشله‌یندن سؤنرا، بو قونو گؤنده‌مه گلیب‌دیر کی، بو سوچ‌لاری ایران قانون‌لاریلا آراشدیرمالیدیلار، یوخسا آمریکا قانون‌لاریلا؟
باشقا سؤزله، ایراندا بیر آمریکالی سوچ ایشله‌سه أگر، ایرانی سوچدور یوخسا آمریکا سوچودور؟ آمریکالی‌لارین سایی هر گؤن ایراندا چوخالیر، ایستر حربی و یا غیر حربی اولسون. بیری گلیب خاریجی بیر اؤلکه‌ده خیدمت إدیر، گره‌کیر إعتیمادی اولا، اؤز اؤلکه سی‌نین قانون‌لاری اونا گئچرجی اولسون، آیری اؤلکه‌نین دگیل. او بو إعتیمادی إتمزسه، طالیب اولمایاجاقدی و اوردونفری ایدی‌سه، ایرانا گلمه‌یه‌جکدیر."
" بیلیرم مؤمکؤندؤر سیزین ایکتیشاف ایداره‌نیز، یؤزباشی کیرازلی‌نین قتلین، کونسول حاققی آلماغا، بیر اؤنملی سبب گؤرسه‌تلر و بو حاققیدی دا ایران دئولتیندن آلالار، آنجاق بیلمه‌لیدیلر، کونسول حاققین اولماغی، یؤزباشی کیرازلی‌نین قتلینه مانئع اولا بیلمز. فرض إدین صاباح کونسول حاققی رسمی حالتده سیزین ایختیارینیزدا اولدو. بؤگؤنکؤ إعدام اولان چاووش‌لارا تای، چاووش‌لار أصلن بئله بیر قانون و حقین اولماغین، بیلمه‌یه‌جکلر. اونلار اؤز ایش‌لرین گؤره‌جکلر. هابئله یؤزباشی کیرازلی‌نین تئرؤرونا، آمریکا قانون‌لارین آچیسینان باخسایدینیزسا، پیس اولمازدی. او قانون‌لارلا، بؤگؤن إعدام اولان لارین هئچ بیری إعدام اولمایاجاقدی. اوزن دؤرد نفر، بیر نفره خاطیر إعدام اولدولار. سیزین اؤلکه نیزده بعضن بیر نفر ده، بیر نفره قارشی بئله، إعدام اولماز، هاندا قالسین اون دؤرد نفر، بیر نفرین قارشی‌سیندا . آمریکانین قانون‌لاری‌جا، بونلارین هر بیری گرچکدن بئله قتلده، شیرکت‌لری اولسایدی، ایکی اؤچ ایلدن چوخ زیندانی اولمازدیلار."
" سیز إله بیر شئیه إعتیراض إدیرسیزکی اؤزؤنوز ایجرا إدیبسینیز."

ترسینه، من إعتیراض إتمیرم. من إله شئیین ایجراچی‌سپیام کی، بیلیرم ایجرا إتمه‌لییم. بو اون‌دؤرد نفر اؤلملیدیلر. بو إعدام‌لار سیاسیدیلر. یا بیز اؤز زامانیندا کؤمونیزم‌له موباریزه إده بیلن بیر اوردو ایسته‌ییریک- بو حالدا بو اون‌دؤرد نفر گرک اؤلردیلر بئله بیر اوردونون اؤلماسینا یؤل هامارلانسین دئیه یؤخسا ایسته‌ییردیک بیر آماده اوردوموز اؤلسون کی، صاباح شوروی‌لر ایرانا گلنده اونلارا قوشولسونلار من أمینم إعدام اؤلان چاووش‌لار دیری قالسایدیلار قوشولاردیلار، و یادا کسه یؤل‌لاردان قاچاردیلار.- مین باشی "جزایری" ییرمی ایل اؤنجه قیزیل اوردو ایرانا گلنده، دقیقن او و یؤل‌داش‌لاری بو ایشی گؤردؤلر."

"بس سیزجه اوردو هئچ زامان میللی اؤلمویاجاقدیمی؟"

"تکجه بیزیم اوردوموز دَگیل،هئچ بیر اوردو میللی دَگیل. سیزین ده اوردونوز میللی دَگیل. هیتلر و موسولینین ده اوردوسو میللی دگیل‌دیر.موختلیف کیچیک اؤلکه‌لرین ده اوردولاری میللی دگیل‌لر. اوردولارین هامی‌سی بو، یا او، هدفین قوللوغونادیلار.هدف میللی دَگیل. بیزیم سرحدلریمیزی مودافیعه إتمه‌نیز، سیاسی و حربی یؤندن، میللی دیفاع دَگیل. بیر بین‌الخالق هدفدن دیفاع‌دیر، جهانی‌دیر. بو باخیشدان سیزین اوردونوز هیتلرین اوردوسونا اوخشایبر. گئچمیش شاهین زامانیندا بیزیم اوردوموز بیر اؤزل هدفین قولوقچوسویدو، بین‌الخالق کؤمونیزمین أنگللەمک. ایندی ده هدف همان‌دیر. آنجاق بو دفعه بیز دئموکراسیدان حیمایت إدیریک، هیتلرین فاشیزمیندن دَگیل. آنجاق هدف کؤمونیزمی أنگللەمک‌دیر."

من گؤلؤب، بیر بیر شئیی خاطیرلادیم. سونرا بیر سؤز دئدیم، ایسته‌دیم سؤزؤمو گئری آلام، آنجاق هئچ واخت بیلمه‌دیم او منیم سؤزؤمو آنلادیمی یؤخسا یؤخ. دئدیم:"

"من إشیتمه‌میشدیم هیتلرین بعضی ژئنرال‌لاری گؤنئی و مرکزی آمریکایا سیغینیبلار، آنجاق بیلمیردیم مؤمکؤندؤر آذربایجانا دا سیغینالار."

تیمسار أللین قویدو دیزیمه، یاواشجا سیخیب دئدی:

"سیاستی اونوداق یئتیشدیک. منیم إویم بورادی. إویمی اؤز إوینیز بیلین. سیز منیم خانیمیمی تانیرسینیز. اونا دئمیشم سیزی صوبحانه‌یه دعوت إده‌جه‌گم. سیزی گؤرمه‌گه سئوینر. بویرون."

قاپینی بیر گنج گوماشته آچدی.چاتما قاش و قجله گؤزؤدور، او گؤزل، چیرکی صورات لاردان آذربایجانین کندلری‌نین هر یئرینده گؤرؤنؤردؤ. تیمسار تؤرکجه دستور وئردی. گوماشته دالی -دالی قاچدی بینادا ایتدی. سحرچاغی گؤنؤن چیخماسینداں ایکی ساعات سونرا، تیمسارین حیطی غریبه طراوتلی ایدی. کیچیک بیر فوواره، گؤلؤن صاف سویونون اؤستؤنه تؤکؤلؤردؤ و مؤوه اوخشایان آغاج‌لار، آنجاق بو فصلده مؤو اولماق مؤمکؤن دَگیلدی، آیری سالخیملارلا کیسه‌لرده، بیربیرینه باغلی اولان دیرکلر و اوتای -بوتای دووارلارین اؤستؤندن آسلانیردیلار. آغاج‌لاردان سالللانان آلمالارین بؤیؤکلؤغؤ حئیران إدیجیدی. باغچانین ایچی، یار- یارپاقدان گؤرؤنمؤردؤ. گؤلؤن آشاغاسیندا، بیر بؤیؤک یاتاق تختی قویموشدولار آنجاق یؤرقان دؤشه‌گی پیغیشدیریب و بیر حربی چادیر اؤستونه چکمیشدیلر. حؤوضون لاپ آشاغاسی، کامیل کردی- کردی اؤلموشدو. دؤرد

کردینی بیربیرینه باغلیپان بیر خاچ کیمی سککی، بیر بیریندن بیرمیشدی. کردیلر دؤلویدو مئیوه آغاجلاریلا، آلچا، آلی، أمرود، گیلانار، گیلاس، بادام بئله، بو آغاجلاردان سالللانمیشدی. گؤلؤن اوٚ أل بو آلی، گؤل باغچالاریدی. إله سحرین بو چاغی، آریلار، کپنکلر مئیوه و گؤللرین أطرافیندا أفسؤنجا اوٚ یان بویانا قاچیردیلار. بو حیط اوٚلدوقجا آمریکالی ضابیطلرین کولوبوندان گؤزلیدی. تیمسار بؤرکؤن گؤتؤرؤب آلینده ساخلامیشدی. من ده گؤتوردوم بؤرکؤمؤ. پیللهلردن یوخاری قالخدیم. دالاندا همان گوماشتهیله اوٚزبهاوٚز اوٚلدوق، اوٚ بیزه ساری گلیردی. تؤرکجه تیمسارا بیر سؤزلر دئدی، سؤنرا قاچیب قاپینی آچدی بیز گئتدیک ایچهری. اوٚتاقدا بیر میزله دؤرد صندل، دؤرد بؤشقاب سئرویسله. تیمسار دئدی، ایستهسم راهرؤوون توواللئتیندن، أل یوماغا ایستیفاده إده بیلهرم. تیمساری اوٚ صاحابی قبلیغیندا هئچ واخت گؤرمهمیشدیم. خانیمیسینی بیر دفعه یالنیز مصلحتچیلرمکانیندا، تیمسارین اوٚتاغیندا گؤرمؤشدؤم.تیمسار منی، خانیمیسی‌لا تانیش اوٚلماغا، ایصرارلا اوٚتاغینا دعوت إتمیشدیر. تووالئته ساری گئدنده، دؤشؤنوردوم تیمسار منی إوینه گتیرمکدن بیر هدفی واردیر یقین. نهایت اوٚ موعین زامان یئتیشیب و تیمسار مندن گیزلتدیگینی منه دئییردی.

اوٚتاغا قایيتدیغیمدا، تیمسارین خانیمی و بالدیزی اوٚردایدیلار. تیمسار تیکرار منی خانیمی سینا تانیتدیردی، خانیم دا باجیسین تانیتدی. تیمسارین بالدیزی، غریبه باجیسینا بنزه ییردی، آنجاق گؤزللیکده اوٚنا چاتمازدیر. دؤداقلاری چوخ بیربیرینه بنزهییردی، بیر آز دا یوٚغون. إله کی، سانکی دؤداق صاحابلاری اوٚزلری بیر آز قاباغا وئریبلر. هر ایکی قادین قارا گؤزلؤیدوٚلر. آنجاق بالدیزین ساچلاری بیر آز قهوهایيه چالیردی. تیمسارین خانیمیسینین توم ساچلاری، گؤزلری تک قارایدی. اوٚنلار لوٚت چیگینلرینه تؤکوٚلمؤشدوٚلر. تیمسارین بالدیزی، ساچلارینی ییغیب آرخادا باغلامیشدی. بلکه ده بو سببه آلنی تیمسارین خانیمیسین آلنیندان اوزون گؤرؤنوردو. هر ایکی قادینین اوٚزوٚ غریبه شکیلده گؤنئی و ایرانلییدی. شوٚبههسیز گؤنئین بو اوٚز حالتلری، اوٚرتا آسیا، یونان قادینلارینا اوٚخشارسیز دگیلدیر. تیمسارین خانیمیسینین بوٚیو تیمسارین اوٚز بوٚیوجانی دیر تیمسارین سوٚمؤکلوٚ غضبلی و یانمیش اوٚزوٚ، یومورتا شکلینده توکسوٚز پارچلدایان باشی ، اوٚندان بیر زیرنگ تازی دوٚزتمیشدی کی، سانکی اوٚوا گلن گؤزل خاتونون یانیندا، دوروبدور. تیمسارین بالدیزی، خانیمیسیندان بیر آز کؤکوٚدوٚر و یقین بئش آلتی یاشدا اوٚندان کیچیکراق. بیر ایکی نفر، خبرچیگینلریمدن إشیتمیشدیم تیمسارین بالدیزی أدبیات رشتهسینده دانیشگاهدا درس اوٚخویورموش، آما عئشقینده مغلوب اوٚلاندان سوٚنرا، تحصیلین بوراخیر. اوٚ زاماندان همشه قارا پالتار گئییرمیش. ایندی ده قارا پالتار أگینده ایدی. قارنی بیر آز یئکه گؤرؤنوردوٚ. اوٚچ دؤرد آیلیق حامیله قادینلار تک. یادا اوشاقلارین دوٚغوب آنجاق قارینلاریندان، موغایات اوٚلمویوبلار سوٚنوچدا قارین، دوققوز آیلیق دگیل بئش آلتی آیلیق حامله تک، دیک قالیبدیر. بو تئزلیکده خیالاتیم ایشه دوٚشمؤشدوٚر، نئچه ساعات و یا نئچه گوٚن سوٚنرا اوٚز وئرن حادیثهلرین قارشیلاماغینا گئدیردیم. تیمسارین بالدیزینین اوٚزوٚنه باخدیم. اوٚزوٚ تام غملیدی. حیس إتدیم تیمسار منی اوٚنا گؤره دوٚشوٚنوبدوٚر. یقین ایستهییردی اوٚنون عئشقده شیکستین من جوبران إدم، قارا

پالتارېن چېخاردام اونا ماراق گؤرسەديب ديقتينى اؤزۆمه چكم، و سؤنوندا او كدرلى اوزۆ شاد اوزه چئويرم. منيم تيمسارېن قصديندن خبرسيز اوزلماغيم تک، بالدېزېنېندا خبرى يوخودور. منله أل وئرندن سؤنرا منه قايغيسيز اوزلوب گئديب ماسا آرخاسېندا اوتورموشدو و حيرصلى كيمى‌دير.
تيمسارېن خانېمي‌سي‌نېن آدي سودابه ايدى، بالدېزي‌نېن آدي تهمينه، بو ايكى آدي دئمک منه چتين‌يدي. تيک‌لرى ترسه يئرلره قويوردوم. تهمينه‌نين"ه"ين اورتادان سالېردېم. نهايت هر ايكى آدېن تلفۆظۆن اؤرگندېم. تيمساردان سؤردوم بو ايكى آدېن آرخاسېندا اؤزل بير آنلام وار يوخسا يوخ؟ تيمسار دئدى سودابه ايرانېن أسكى شاه‌لاري‌نېن بيرى‌نين وفاسيز خانېمي‌سي‌يدي. بو خانېم اؤز اوغول‌لوغونا عاشيق اولموشدو. تهمينه ايرانېن باستانى قهرماني رۆستمين خانېمي‌سي‌يدي يالنېز بير گئجه اون‌لا سئويشيب و اوندان بير اوغلو اولوب آدېن سهراب قويوب. سهراب بؤيۆگندن سؤنرا، آتاسېن تانېمادان، اون‌لا ساواشا گئدير آتاسي‌نين أليندە اولور. سؤنرا دئدى:
"آنجاق من همشه خانېمي إلى سسله‌رم.اونوندا بو آددان خوشو گلر."
"نييه"
" بيلميرم"
ماسا أطرافېندا اوتورموشدوق صوبحانه يئييردېک. بۆتۆن بو سؤرغو سوال‌لار صوبحانه يئيه يئيه اولوردو. تيمسارېن خانېمي ايضاح إتدى:
"تبريزده بير إرمنى قادېن واريدي آدي "أليورا" ايدى. چوخ گؤزه‌ل‌يدي. تيمسار همشه اوندان تعريف إدردى، منه او قدر دئدى سن أليورايا بنزه‌يرسن کى ياواش ياواش اونون آدېن قويدو منه. آديم اوزلدو ألى، "أليورا"نېن قېسالمېشي‌يدي.
من دئديم:" او دا گؤزل آددي."
تيمسار دئدى" ايندى هامي سودابه‌نى إلى سسلر."
تهمينه بير سؤز دئمه‌ميشدى.دۆشۆندۆم اون‌لا صۆحبت باشلاييم. دئديم:
" سيز ده باجېنېزى ألى سس‌لرسينيزمى؟"
باشېني بۆشقابېندان قاوزادي. يالنېز دئدى:" ألى يا سودابه نه فرق إدير منجه آدلارېن هامي‌سي بير بيرينه اوخشاردي."
تيمسارلا خانېمي‌سي تۆند باخېشدېلار. باخېش‌لارېن آنلامېن بيلمه‌ديم. دانېشان ديل اينگيليسجه ايدى. تيمسار ايكى قادېندان ياخشي اينگيليسجه‌نى دانېشېردي. آنجاق تهمينه‌نين اينگيليسجه‌سى أليدن ياخشي‌يدي. گوماشته‌يله دانېشاندا، من أصلن بيلميرديم، چۆن تۆرکجه دانېشېردېلار. اوز آرالارېندا فاسجا دانېشېردېلار چوخ آز. هم فارسجاني هم اينگيليسجه نى ياواش دانېشېردېلار، گوماشته‌يله دانېشاندا ديل آغېزلاري يئيين‌لشيردى، سانکي اوزآشاغا دۆشۆبلر. منله دانېشاندا يئنه ياواش اولوردولار. آغېزلاري‌نېن اوچ دنده‌سى واريدي، اوچۆنجۆ دنده تۆرکۆيدۆ، ايکينجى فارسى و بيرينجى دنده اينگيليسجه. تيمسار چايي‌نېن سۆن قورتوسون باشېنا چکدى، دوردو. من ده دوردوم آنجاق تيمسار تئز دئدى سيز قالېن من لشگرين کاماندانسېنا باش ووروب و سحرين اوزلايېن اون‌لا دانېشېم. مصلحت‌چى‌لر مکانېنا يئتيشسم ماشېنېنېزي يوللارام دالېزجا."

"شاشیب قالمیشدیم. نییه من بو قادین‌لارلا یالقیز قالیم؟ دئدیم:
"تیمسار بلکه من سیزین‌له گلسم یاخشی اولار یقین لشگرین قاماندئری منیم ده راپۆر وئرمه‌گیمی ایستر."
"یۆخ یۆخ. گرکی یۆخدور. سیز دینجه‌لین خانیم‌لار سیزین گۆرۆشۆنۆزدن لذت آلاجاقلار"
آخسایا آخسایا اوزاقلاشدي. إله آخسیپیردي سانکي آخساماق دۆز یئریمکدن یاخشي دیر. قادین‌لاردا اونون دالیجا اوتاقدان چیخدیلار إشیگه. بیر کیشی باشقا کیشی‌له بئله داوارانماق چوخ شاشیردیجي‌دیر. بوندان شۆبهه‌م یۆخودوکی، من ده بو قادین‌لارا دریندن چکیلیردیم، آنجاق دۆشۆننمیردیم بیر کیشی بو ایلیشگینی اؤز خانیمي‌سي و بالدیزي‌لا یارادیر. مین باشي جزایري‌نی خاطیرلادیم کی أسکی خانیمي‌سین بیر فاحیشه تک حۆجره‌سیندن چؤله -سالدي. ایکی کیشی‌نین آراسیندا، تیمسارلا مین‌باشي، أساسلي فرقلر وارییدي، بوندان شۆبهه‌م یۆخودو، آنجاق أمین دگیلدیم بو فرقلر، عایله حریمینه قدم قۆیماق اؤلا بیلرلر. یۆل اوزونو، تیمسار سحرین إعدام‌لارینداں دانیشاندا اؤز یانیمدا بو سۆنوچا وارمیشدیم، اوردونون جزالي‌لاري نه جاسوسویدورلار ونه ده خایین. تیمسار سهو إدیردی اونلار کۆمۆنیزمین اینکیشافي اۆچۆن یۆزباشي کیرازلي‌ني اؤلدۆرمه‌میشدیلر. اونلار بو سببه اؤلدۆرمۆشدۆلر کی، او أردبیلین قیشلاسیندا یابانجي‌نین عامیلی‌دیر. بیز ده اون‌دؤرد آدامي، بو سببه اؤلدۆردۆک کی، اونلارین اؤلکه‌لرینده یابانجي‌نین عامیلی‌له راضي‌یدیق. پنجره‌دن تیمسارین إوی‌نین گؤزل حیطین تاماشا إدیردیم. گوماشته‌لرین بیری، باغین اورتاسیندا بیر نردیوان قۆیوب چیخمیشدي اۆستۆندن بیر آغاجین آرتیق، قۆل بوداق‌لارین سیندیریب، آتیردي یئره. سۆنرا آشاغا إندی، مؤوه اوخشایان بیر آغاجا یاخینلاشدي، یارپاق‌لار اۆسته یاتان، بیر بۆیۆک سالخیمي، قاۆزایيب مهارت‌له سالدي بیر کیسه‌یه، یئنی‌دن سالخیمي قۆیدو یارپاق‌لارین اۆستۆنه، سۆنرا گئدیب حوضون، فووارەسینی باغلادي، قایيدیب آغاجا دایانان بیر کۆره‌گی گۆتۆرۆب، حوضون اۆستونه تۆکۆلن یاپراق‌لاري، کۆره‌گین بورنویلا یيغیب تۆکدۆ بیر دۆلچایا، یئنی‌دن گئدیب فووارەنی آچدي. سو ایلک گؤگه آتیلدي، سۆنرا ثابیت اوجالیق تاپیب، نارین شئه‌لری سویون اۆزۆنده آخدي.
بیردن، ایکی قادین أللی باشیمین آرخاسیندان گؤزلریمی توتدو، یاواش بیر سس فاسجا دئدی:
"تخمین إت کیمدی؟"
گوماشته حوضونون قیراغیندان گلسه‌یدی‌سه، راحاتجا بیزی گؤررردی. منیم تخمین إتمه فۆرصتیم، یۆخودو. شۆبهه‌م یۆخودو تهمینه‌دن سۆنرا کیمسه اؤلا بیلمز. تله‌سیک أللری گؤزلریمدن چکیب قالخدیم، شاشیردیجی حالدا گؤردۆم تهمینه یۆخ سودابه‌دی.
"سیز؟ سیز نه إتمک ایسته‌ییرسینیز؟ گوماشته‌نیز گؤرر! بو نه پالتاردي گئیبسینیز؟"
پاشیل رنگده گئجه گئییمی گئیمیشدی. گئجه پالتاري پاشیلي‌دیر، آلتیندان بدنی‌نین هر یئری گؤرۆنۆردۆ. ساچ‌لارین تۆکمۆشدی چیگین باشینا، إعتیراف إتمه‌لییم غریبه گؤزل‌یدي. قیزیشمیشدیم، آما چۆخلو قۆرخودان. بلکه بیر حۆققادي بو. اؤلای بو ساده‌لیکده اؤلا بیلمز.

اوندان مسافه توتدوم. بلکه تیمسار إودن هئچ گئتمه‌ییب‌دیر. پنجره‌دن اوزاقلاشیب دووار دییبنده دورموشدوم. یانیما گلدی.
" آخی دۆشونۆن، تیمسار سیزی من‌له بو دورومدا گؤرسه نه اولار؟ ریجا إدیرم گئدین پالتار گئییین، من ده گئدیرم"
" ظارافات إتمه‌یین داها. بئله دۆشونۆرسونۆز، تیمسار اؤزۆ ایسته‌مه‌سه‌یدی من بو ایشی گؤره بیلردیم‌می؟"
"یانی نمه‌نه؟ تیمسارمی ایسته‌ییب‌دیر سن بئله منیم یانیما گلسن؟"
منیم ده لحنیم صمیمی اوزلموشدو داها.
"معلومدور. هر ایشی او دۆزنله‌ییب‌دیر. همشه سئچیم اونلادیر."
یانی نه؟آنلامیرام."
" او أن یاخشی سئچیم‌لری إدر. سن آی‌لار اؤنجه، ایرانا گلن زاماندان سئچیلمیشدین. تیمسار ایستیئنا اوزاراق ایسته‌دی من ده بو غریبه آدامی گؤرم. گؤردۆم و بیندیم و ایندی ده بورداسان. ایندی گلمه‌گه مجبورسان. گلمزسن آبیر آپاران‌لیق إده‌رم، قیشقیرتیب گوماشته‌لری چاغیرارام. قونشولار دا گلر. دۆشۆن، بیر آمریکالی تیمسارین خانیمی‌سینا تجاووز إتسین. گل، گل."
" باجین نئجه؟"
باجیمین بو ایش‌لردن نیفرتی واردیر. بو گۆن ده ایستئنا اوزاراق بورا گلمیشدی. او همشه ایکی اوچ ایل بوندان اؤنجه اؤلن، جوانی دۆشۆنۆر. سنین اوندان نه ایشین وار؟ آنلادی تیمسار اؤزۆنه و منه خاطیر سنی بورا گتیرییدی، گل، گل.
ألیمی توتوب چکه -چکه دالانا و اوردانداپیللەلردن، یاتاق اوتاغینا آپاردی. چوخ ایلگینج و غریبه بیر یئریدی.تختین باشیندا، شاه‌لا ثریانین ، شکیلی واریدی، ایکی اوچ دؤرد دانادا، یاریم چیلپاق شکیل واریدی، هر بیری اوچلوق جینسی آدام‌لار، موختلیف طرزلرده. هر اؤلچۆیله. آدام قضاوت إدیردی، قیمتلی آنجاق مؤبتذل بیر یاتاق اوتاغی یدی. اوزل‌لیک‌له دووارداکی تابلولار، بیر یاشلانمیش فاحیشه‌نین اوتاغینا بنزه‌ییردی، تیمسارین گؤزل خانیمی‌سی‌نین، تر تمیز شیک، مؤدرن یاتاق اوتاغینا دَگیل.
سؤردوم:" آخی نییه گرک تیمسار منی سنه سئچمیش اولوبدور؟"
نقدر سؤرغو سؤرورسان بابا؟ بیر نئچه آن دایاندیغیندان سؤنرا دئدی: سؤنرا بیلرسن. ایندی، سندن ایسته‌نیلن ایشی إله.
إلنچی بیر دوروم‌لا اوزلشدیگیمین قورخوسو، إله گیجتمیش‌دیر کی، تیمسارین خانیمی‌سینا هئچ بیر حیسسیم یوخودور. دئدی: بو اوتاق تاریخی بیر اوتاق‌دیر. شاه دا بوردا اوتوب قارداش‌لاری دا اوتوبلار. باش باخان‌لارین بعضی‌سی ده اوتوبدولار و من‌له تیمسارین أسکیگیمیز، یالنیز سن‌یدین. آنجاق سنی اؤزل بیر هدفه ایسته‌ییریک. آخی تیمسار چوخ غوروروله آدام‌دیر.
یانی نه‌جۆر غوروروله‌دور. من دۆشونۆرم اونون أصلن غوروروه یوخدور. غوروروه اوزان بیر کیشی باشقا کیشی‌له خانیمی‌سین إوده قویوب گئتمز إشیگه.
سؤنرا آنلارسان تیمسارین غوروروندان منظوروم نه ایدی. ایندی دئمه‌گه حاضیر دگیلم.

قادینین نازلاری، ایشین گؤردوّ من اونا تسلیم اولدوم. ایستەییردیم دوروب گئدم، قاپی آچیلدی تیمسار گیردی. چیلپاق ایدی! طاپانچادا ألینده. گرچکدن قورخدوم. أل آتدیم پالتارلارەمی گئیم. ألی دئدی:
قورخما دیشلەمز. طاپانچاسینداندان قورخما. دور گئت گوماشتەلرین اینتیقامینی اوندان آل.
۲۲-اوت-۱۹۵۹تبریز-ایران
میللی رستاخیز گونون رئژەسی بیتدی. اوّسته شاهین بیر شکلین قویموشدولار.منیم هئیکلیمین ایکی قاتی. والی، اینگیلیسده تیکیلمیش پالتاری‌لا، قاماندئر، میدال‌لار و نیشان‌لاریلا(معلوم دگیلدی هانسی دؤگوش و غلبه ده بونلاری آلیب‌دیر)، پولیس رییسی یوغون قارنی‌لا، اونلاردان بیر آز آرالی، آرخادا تبریزین بلدیەسی، دوروبلار. بیز مصلحت‌چی‌لر، جایگاهدا دگیلیک. جایگاهین آشاغی‌سیندایق. مصلحت‌چی‌لرین رییسی بیزیم اؤنوّموّزده دیر. تیمسارین خانیمی‌سی‌لا ایلیشگیمی اونا راپوّر وئرمیشدیم. آما آردینی اوتاندیم دئیم. اوندان سوّردوم علاقەمی اون‌لا، کسیم یوخسا نه إدیم؟ دئدی:
Keep up the qood work my boy(یاخشی ایشینه داوام إت اوغول جان.)
جایگاهین آشاغاسیندا، یئرلی ایدارەلرین رییس‌لری‌نین خانیم‌لاری دورموشدولار، بزنمیش، شیک، شهوتلی اوتانجاق و أکثریتده یوغون، بیر چیرکین، أندامسیز کزلئکسیون. تیمسارین خانیمی هامیدان اؤنده دوروب. اوجا، چیلپاق چیگین‌لرینی، مثلن ساچ‌لاری گیزلتمیش‌دیر. باجی‌سی یوخودو. خالق او باشدا، جایگاهدان اوزاق دوروبلار. اوردونون موختلیف بؤلوّم‌لری رئژه گئدیرلر. آرخادان خالقا گلن فیشار سببیندن، آلتیندا چرخی اولان بیر دووار کیمی، اؤنه گلیرلر، سونرا عسگر و پولیس‌لر طرفیندن دالیا سوّروّتله‌نیرلر. خیابانین ترکینه سو سپیلماغا رغمن، لشگرین عسگر، ضابیطلری‌نین شاققاشاق، مؤحکم آیاق یئره وورودوق‌لارین دا، آیاق‌لاری‌نین آلتیندا توز توزپاق گؤیگه قالخیب و هاوای قارالدیر. تیمسار "شادان"ا باخیرام، لشکرین قاماندئری‌نین یانیندا، همن مغرور و هیتلری قیافەسی‌له دوروبدور. خالق اوزاقدان اوّز أفسانەوی قهرمان‌لارین بیر بیرینه گؤرسەتیرلر. سسی قولاغیمدا فیرلانیر:" یاخشیدی یاخشیدی، بئله‌سی یاخشیدی." ایلیشگی‌نین بؤیوّک سیررینی، باهالی بیر سیککەنی اوشاق اووجوندا ساخلادیغی تک، اوّرەگیمده ساخلامیشام. دئییردی:" عؤمروّمده آلمادیغیم بیر لذتی آلیرام"
اوردویا أمر إدیلمیشدی آذربایجانین سان و رئژەسی عظمتلی گئچیریلسین. "اوت"ون اون سککیز دؤگوّنو، بیر اؤنملی تاریخی گونه دؤنموّشدوّر، ایران خالقی‌نین یئنی‌دن دیریلن گونو تانینمیش‌دیر. مصدقین یئنیلن گونودوّر. آنجاق بو ایل بو دؤگوّنون شوکوهلو گئچمه سینه بیر باشقا نه‌دن ده واردیر. لشگرین باشچی‌لارینا أمر إدیلمیشدی بیزیم‌له اؤنجه‌کیندن، داها صمیمی اولسونلار، بیزەده دستور وئریلمیشدی ایرانلی ضابیطلرله، دوّگوّن گونو مئهریبان اولاق. یوّزباشی کیرازلی‌نین قتلی و ضابیطلرین إعدامیندا، خالقین بیلگی‌سی إحتتامالی دا اولموش اولسا، بیزیم ایرانلی ضابیطلرله صمیمی اولماغیمیز او شوّبهه‌نی اورتادان قالدیرار. تیمسارین یاتاق اوتاغی‌نین تختین، دووارداکی اوّچلوّق‌لار و عملی اوّچلوّق‌لارلا جایگاهین اوّستونه قویسایدیلار، خالق گرچکدن شاهین نیظامی‌لاریلا آمریکالی‌لارین ایستی علاقەلرین، آنلایاردیلار.

ألى منه باخېر گۆلۆمسەيير. بير تۆرلۆ غلبه سرخوشودور..
١٨- دسامبر ١٩٥٩-تبريز ايران
ايسراغا گۆن صۆبح، منله تيمسار، قاينې، خانېم و بالدېزې و گوماشتەلر، داغ گئچېسى اووونا گئتديک. مرندله جولفا آراسېنېن اوجالېق‌لارې‌نېن داغ گئچېسى مشهوردو. ايلک تيمسارېن إوينه گئتديم. ماشېندان إنديم، زيلى باسديم. قاپېنې آچان اوجا بۆى گنج اوغلان ايش پالتارې گئيميش‌ديير. نئجه ده تيمسارېن خانېمې‌سېنا اوخشايېردې! معلوم اولدو تيمسارېن قاينېدې. همان من اولمايياندا تيمسارلا تفتيش‌لرده ايشتيراک إدن شخص. ألى دئميشدى ايکى اوچ ايل اؤنجه، تبريزين بيليم يوردوندان مأذون اولموشدو. دئيەسن اينگيليسجه اوخوموشدو. تازالېقدا گۆونليک تشکيلاتېندا خيدمته گئتميش‌ديير و همى ده تيمسارېن دخالتى‌له اوزداکې ايش‌لرين چمخمينى أله آلمېش‌دېر. باخديم! بس بو اوجاواندې کى، تيمسار ايلک اون‌لا تانېش اولوب سۆنرا باجې‌سېنا سارې گئديب. دئدى آدې هوشنگ ديير. مندن ايسته‌دى ايچه‌رى گيرم، تيمسارلا يانېنداکې‌لار تئز حاضېر اولاجاقلار. حيطده دورموشدوق تيمسار پيللەلردن آشاغا إندى. ألى‌له باجې‌سې دا اونون آردېندان پيللەلرين اۆستونده، گۆرۆندۆلر. تيمسار اؤزۆ إله پالتار گئيميشدى، هم ايش ليباسى هم ده اوو پالتارې دئمک اولاردې. آنجاق قادېن‌لار، اؤزل‌ليک‌له ده ألى، إله گئينميشدى سانکې گئجه قۆناق‌لېغېنا دعوت‌ديرلر، شهر دېشېنا، اووا گئتميرلر. إلى بزنميشدى و خز آرخالېغې أگنينده ايدى، اونون آلتېندان همشه اولدوغو تک چيگين‌سيز بير پالتار، بۆغازې‌نېن آلتېندا بير آيرې گردنبند پارېلدايېردې. هر ايکى قادېنېن آياق‌قابې‌لارې اوجا دابانېدې، شۆبهه‌سيز داغېن ايلک داشېنا دگمک همن، سېناردې. تهمينه قارا پالتار گئيميشدى و بير معمولى ژاکت چيگين‌لرينه سالمېشدې، آنجاق گۆزلرى شيشميشدى. سانکې ساعات‌لارجا آغلايېب ياتېب‌دېر.
تيمسار دئدى:" گئجه‌نى دره ديزده ياتارېق، اوردا قفه‌خاناني بيزيم اۆچۆن بۆشالدېبلار."
" بس ايذين وئرين يوخارې ضابيطيمه زنگ إديب دئييم، گئجه‌نى قايېتمېياجاغام."
تيمسار ألى‌يه ايشاره إتدى منى تئلفۆن اولان اوتاغا يۆنلتسين. قادېن پيللەلردن قالخدې من ده دالې‌سېجا گئتديم. گئتدى اوتاق‌لارېن بيرينه من ده آرخاسېجا گيرديم. بيردن قول‌لارېن بۆينوما سالدې." بو گنجه منيمسن. گله‌جه‌گم يانېنا." نئجه ده، آمريکا کيشى‌لرى بو قېزقېن حيس‌لردن، آمريکالې قادېن‌لاردا آز گۆرۆرۆ. اؤزۆمۆ ألېندن خيلاص إتديم. گئتدى. تئلفۆن إتديم .سۆنرا باش گۆزۆمۆ دۆزلتديم گلديم إشيگه. ايکى گوماشته جيپين آرخا صندليده اوتورموشدولار. تيمسارېن قاينېدا منيم يانېما، ميندى. تيمسار سۆرۆجۆسۆنۆن کنارېندا اوتورموشدو، ايکى قادېندا آرخا صندل‌لرده اوتورموشدولار. تيمسارېن ماشېني قاباقدا يۆللانانداء، إلى قايېدېب أل سالللادې. يۆللاندېق. ياندېرماغا مشهور اولان پايېز يئلى، تۆز تۆرپاغې قاوزايېب جام‌لارا سپېردى. شهرين قوزئى گۆرپۆسۆندن قوزئيه طرف سۆردۆگده، يۆل اۆستونده‌کى باغ‌لارېن سارې يارپاق‌لارېن گۆردۆک اونلارې يئل، يۆز -يۆز، ايکى‌يۆز –ايکى‌يۆز، قاوزايېب گۆگده، گۆلله سسى إشيديب قاچان قوش‌لار تک، قاچېرلار.

بعضن قایيدبب جاوان اوغلانبن اوزوّنه باخبردبم، بلکه منیم اوزوّمدن نئچه یاش کیچیک اولاردی. قارا گؤزلوّیدوّ. کؤم و خوّش خط قاش‌لاری، اوجلاری بیر آز داغبناق شکیل له، قبورېم قارا ساچلاری، طراوتلی دوداق‌لاری، اوندان بیر جانلي هئیکل دوّغروتموشدو. اوزوّنده بیر نوّع معصوملوق واربدبر، دوّغو إلات‌لاردا، اؤزل‌لیک‌له بؤلگه إلات‌لارېن رییس‌لری‌نین اوّغلان‌لارېندا اولان معصوملوقدان. چوّن إلین رییسی گؤزل قادېن سئچیردی کی، گؤزل‌لیک اوّز اوزوّنه اوشاق‌لارېنا ، قبزلي - اوّغلان‌لي کؤچوّرتسوّن. تیمسارېن خانبمي‌سي، بالدبزي و قاینې قوشاچای‌لا سوّیوق‌بولاق آراسبندا بیر بؤیوّک هامپانبن (زمیندار) اوشاق‌لاربیدبلار. بو هامپا اوزوّنه گؤره، سلطنت إدیردی. بیر دفعه تیمسار منی خانبمي‌سي‌نبن ألی‌نین یانبنا آپاردی. هر بیر یارېم کیلومئتیردن قاباغبمبزدا قوبون، هم ده اینک ده بئله کسیردیلر. گوّنوّن اوزتاسبندا، تیمسارېن قاین آتاسي‌نبن یایلاق إوی‌نین دامبنا، بیزی قبزارمبش کهلیک و شاهانه شرابا، قوّناق إتدی. تیمسارېن قاین‌آتاسي چوّخ زیرنگ و سئوّئر، فوتبال توّپو تک، یالنبز بیر آز اوندان بؤیوّک، اوّیان بویانا دبغبرلانبردی. تیمسارېن اوزوّندن فقط نئچه یاش بؤیوّکدوّر، معلوموودور تیمسار دان حساب آپارېر. تیمسارېن قاین‌آتاسي‌نبن اوزوّ چوّخ غریبه قبزلارې و اوّغلونون اوزوّنه اوّخشابیردی.آنجاق اوّنلارېن اوزوّندن کیچیکراق، و اوّغلونون اوزوّندن کیشیسل. سانکي هامي‌سبن بیر حوّجره‌نین تیکه‌لریندن چبخاردبیسان.
"تیمسارېن دئییشی‌له، مأموریبتینیز اوغورلو اولوبدور."
بو سؤزوّ دئین هوشنگ‌یدی. بئله بیر یاخشي تعاروفو منه إتمه‌سین گؤزله‌مزدیم. سحر تئزدن گؤروّشوّ بیر آز آجي و طنزلی ایدی. سؤزوّنوّ جیددییه آلیب دئدیم:
"تیمسارېن منه لوّطفوّ واردي."
سوّنکو سؤزوّن دئینده بیلدیم آماجي منه وئرن مأموریبتدن نه‌دی، دئدی:
"بیلیرم سیزله باجبمبن آراسبندا، نه‌لر گئچیر."
تزه‌لیکده ساواکا اؤیه اوّلان بو جاوانبن شهوتلی و معصوم دوداق‌لارېندان، گؤزله‌مزدیم ایکینجی یا اوّچوّنجوّ جوّمله ده، منه خیطاب، بو قدر دقیق آچبق و سرت اوّلسون. بیر سؤز دئمه‌دیم. داوام إتدی:
" بیلیرسیز باجبم حامیله‌دیر."
"اوّلاسی دَگیل!"
بو قبسا جوّمله‌نی إله أدا إتدیم سانکي جوّمله اؤزوّ نفت قویوسو تک فواره إدیب‌دیر.
"شاشبرمایبن نهایت بیر گوّن حامیله اوّلاجاق ایدی."
بس، اوّ بئله دوّشوّنوّردوّ منیم مأموریبتیم بویودور، آمریکادان دوروب گلم تیمسارېن خانبمي‌سبن حامیله إدم. تیمسارلا خانبمي‌سي گرچکدن‌می، منیم ألیم‌له اوشاق صاحابي اوّلماغي پیلانلایبیلار؟
ماشبنبن آیناسبندان گؤزوّم دوّشدوّ ایکی گوماشته‌یه، اوّنلار ایکی معصوم قارداش تک دالي صندلده بوّروّشوّب اوّتورموشدولار. من‌له بو جاوانبن آراسبندا صوّحبت زاماني نه‌لر گئچدیگین آنلامازدیلار.
" ایندی اوشاق سیزیندی یوّخسا بو گوماشته‌لرین‌دیر؟"

تيمسارېن قاينې‌نېن قېسا و سرت سۆرغو سوال‌لاري، پېچاق تک جانېما سۆخولوردو بير يۆل تاپمالېيديم اۆنو اينجيتمەگە.
" تيمسار ايلک سيزه عاشېق اۆلدو، سۆنرا باجېنېزا عاشېق اۆلدو، اۆيلەمى؟"
" بس سيز ده بو آخماق دئدى-قۆدويا اينانېبسېنېزمې؟ من‌له تيمسارېن آراسېندا هئچ بير شئى اۆلمايېب. دئدى-قۆدو يالنېز دئدى-قۆدودور."
" آنجاق باجېنېز بو سۆيله‌نيشى، عئين حقيقت بيلير."
" سيز يالان دئييرسينيز. باجېم شاييعه‌نى حقيقتدن و ترسينه، سئچن آدام دَگيل. اۆ يالنېز بير تيکه أتدى، بير تيکه شهوتلى أت و تيمسار، اۆ بير دۆنوزدور!"
" نييه بو قدر تيمسار دان نيفرتين وار؟"
" ايل‌لردير من تيمسار دان نيفرتيم وار. اۆ دا بونو بيلير.باجېمدا بيلير."
"اۆ بيرى باجېوا گۆره باخېشېن نه‌دى؟"
" اۆ منيم کيمى‌دير منيم تک معصومدور. تيمسار اۆنا إله بير ظۆلم إله‌دى کى، کيمسه‌يه اۆ ظۆلمۆ إتمه‌يېب‌دير."
" نه ظۆلمۆ؟"
" سۆنرا دئيه‌رم."
" إله سن دئين، شاد قېز دَگيل. همشه قارا گئيير أندامېنا دا چۆخ اۆنم وئرمير."
" هامې‌سې تيمسارېن سوچودور."
سببين بيلمه‌گە ايصرارجې اۆلمادېم. سوسدو. ايلک دۆشۆندۆم باشېن قۆيوب ياتېب ، آنجاق باشېمې اۆنا ساري چئويرنده گۆردۆم گئچن دفعه کيمى قارشېداکې جاده‌يه باخېر و دۆشۆندۆم بوروشوق سۆرغويلا، تيمساردان اۆلان نيفرتين سببينى آنلايام."
" تيمسار اۆنه‌رى وئردى سن گۆونليک تشکيلاتېنا گيره‌سن‌مى؟، إله‌دير؟"
خاطېرلادېم نئچه ديقه اۆنجه دئميشدى ايل‌لردير تيمساردان نيفرتى واردېر. بير حالدا کى ساواک بير ايکى ايل اۆنجه اۆلۆشوبدور.
" ايلک منه بير پاپېش تيکدى، سۆنرا دئدى گۆونليک تشکيلاتېندا اۆلماسام يئريم زيندان‌دېر."
" نه‌جۆر بير پاپېش؟"
" بو نۆرمال پاپېش‌لاردان.ضيد شاه اۆلماق ، کۆمۆنيست اۆلماق ."
سن ضيد شاه ايدين‌مې؟ کۆمۆنيست ايدين‌مې؟"
ضيد شاه دگيلديم، آنجاق من أصلن بيلميرديم کۆمۆنيست يانې نه؟ تيمسارېن هر قۆنودا أللى وارېدې."
"بوسببدن سنين اۆندان نيفرتين وارېدې‌مې؟"
" يۆخ تيمساردان نيفرت قايېدېر اۆنو گۆردۆگۆم ايلک گۆنه. اۆ گۆندن برى اۆندان نيفرتيم واردېر. باشقا ايش‌لرى يالنېز نيفرتيمى چۆخالتدېر."
"باجېن نئجه؟ نظريم کيچيک باجېن‌دېر. نييه تيمسار اۆنا ظۆلم إتديگينى دۆشۆنۆرسن؟ نه ظۆلمۆ إديب؟"

دئدی:" عایله سؤرونودور ایندی دئیه بیلمه‌رم." سؤنرا سؤرومو باشقا بیر سؤرغویلا یؤلوندان چیخارتدی:
" دئمه‌دین اوشاق سندن دیر یوخسا باشقا آدامدان؟"
دئدیم:" دؤزؤن آختارسان بیلمیرم. اؤسته‌لیک اوشاق دؤنیایا گلینجه من ایراندان گئتمیشم."
" اوشاغین شکلین یؤللارام سنه."
گؤلماغیم توتدو. دانیشمادیم. بیردن تیمسارین قاینی أللین قاوزاییب اؤنده‌کی ماشینا ایشاره إتدی:" او کیشی بیر جینایتکاردیر. آذربایجانین بؤیؤک جینایتکاری."
سانکی سؤن حؤکمؤ باجی‌سی أری‌نین حاقیندا صادیر إتمیش‌دیر. داها دا دانیشمادی من ده سؤرونو تعقیب إتمه‌دیم.
ناهارا یاخین دره دیزه چاتدیق. جاده، داغی ایکی بؤلمؤشدؤ. داغین ایکی طرفی، ایتی یاماج تاپمیشدیلار، تخمینن دیکئی، ماوی گؤیگه باش قالدیرمیشدیلار. قفه‌خانا، خاراب یؤلون اؤرتاسیندایدی. جاده‌دن تک -توک، یؤک ماشینی، داشقا گئچیردی. چؤخونون یؤکؤ، قارپیز قؤهونودور کی، اؤنلاری یوخاری کتلردن مرند و تبریزه آپاریردیلار. قفه چی، سارپمتیل، بیر کیشیدی. او تیمسارین اؤنؤنده خبردار دوردو. تیمسار قفه‌خانانین آچارین اؤندان آلدی او دالی دالی- گئدیب، قاپیتدی داغین أن‌سیز یؤلوندان جاده‌نین قوزئیینه طرف یؤللاندی. گوماشته‌لرله، راننده ایشه باشلادیلار. قادین‌لار و هوشنگ تیمسارین راننده‌سی‌له قفه‌خانانین ایچینده قالدیلار. من‌له تیمسار و ایکی باشقا گوماشته، نئچه سانديويچی چانتایا قویدوق، گوماشته‌لر خورجونو گؤتوردولر، توفنگ‌لری چیگنیمیزه سالدیق، جاده‌نین گؤنئی بؤلؤمؤ شیریق قارامال یؤلدان، داغین باشینا یؤللاندیق. ایلگینج بویودو، تیمسارین تؤپال آیاغی اؤنو بو تهلؤکه‌لی داغا چیخماغینا أنگل اؤلموردو.تیمسار دئدی: بو شیریق یؤل آهو یؤلودور، سحر صؤبح داغین باشیندان آشاغا أنرلر. جاده‌نین آشاغاسیندا داغدان جؤشان بیر چئشمه واردیر. دئدی: صاباح صؤبح گؤره‌جه‌ییک. گؤرگؤج‌یلا(دوربین) گؤرؤنؤرلر. هامی‌سی بیغیشیب سو ایچرلر."
تیمسارین آرخاسینجا یئریردیم، حیس إدیردیم تیمسارین عایله‌سی منه ایلگینج اؤلوب. نییه هوشنگ دئییردی، تیمسار تهمینه‌یه ظؤلم إدیب‌دیر. نه ظؤلمؤ؟ هوشنگین تیمسارا اؤلان درین نیفرتی نه ایدی؟ اؤنون تیمسارلا علاقه‌سی هانسی چئشیتدنی‌دیر؟ ذئهنیمده بیر ایچسل دیالوق باشلانمیش‌دیر. همشه بئله‌یدی اؤنملی سؤرون‌لار ذئهنیمده دیالوق یارادان سؤرون‌لار اؤلوردو. گرچکدن ایکینجی سوتونون مأمورلاری، گیزلی پؤلیس‌لر، سیاسی جاسوسی پؤلیس اؤیه‌لری‌نین ده بو ایچسل دیالوق‌لاری واردیرمی؟ یؤزباشی کیرازلی‌نین قاتیل‌لریندە تفتیش إدنده، گئجه گؤندوز ایچسل دیالوقونداییدیم. ذئهنیمده مین‌باشی و چاووش‌لاردان تفتیش إدیردیم. من سؤرودوم اؤنلار جاواب وئریردی. هم سؤرولار منیمیدی هم ده جاواب‌لار. سؤنرا بعضن سؤرون جیدی و مؤثبتلی اؤلدوغونو ایتیریردی وهر شئی گؤلمه‌لی اؤلوردو. سؤرو بیر تؤپ اؤلوب دووارا دگیردی. سؤنرا قاییدیب یئنه دووارا دگیردی و بو حرکت اؤز اؤزؤنه ساعات‌لار داوام إدیردی، سانکی دیالوقون ایکی یؤنؤنده، آدام دگیل یالنیز راکئت‌له دووار واربدی، و سؤزلر تؤپ کیمی اؤنلارین آراسیندا گئت گل إدیردی، و أصلن ده اینسان‌لارین اؤلؤم دیریم سؤرونو اؤرتا یؤخودور. بو ایچسل

ديالوقوندا دفعەلرله او، اوندؤرد –اوندئش نفرى، اؤلن كيرازلي‌نين جانيڭا، و كيرازلينيدا اونلارين جانيڭا سالبردىم. تيمسار و مين‌باشي جزايرى، مستر فوتوز، مركزين مصلحت‌چي‌لر مأمورو و ساواك مأموروڭو، تكجه شۆبەلي‌لرين قارشي‌سيندا يۆخ، بير بيرى‌نين قارشي‌سيڭا دا، قۆيوردوم بئله. مين‌باشي، ساواك اؤز وافورويلا باشيڭا ووروڭان مأمورلاري‌نين، ضربه سيندن قيشقيرىب دئييردى:" منيم أردىيلده اوڭان، خارابا إويمده عئشق قوشوم وار، كفتريم وار، پيشيگيم وار.اونلار هامي‌سي آج قالبيدىرلار، تلف اوڭورلار، بيرينه دئيين أن آزي گئتسين بونلارا يئتيشسين. منى اؤلدۆرسنيز قۆيون گوماشتەم، أبدەجان إويمده قالسين بو حئيوان‌لارا يئتيشسين. بئله سانين كيرازلينى من اؤلدۆرمۆشم، آخي منيم قناريمين نه سوچو وار، بدبخت عئشق قوشوم سيزه نئينەيىب‌دير؟" تيمسار دئييردى:" بونلارين هامي‌سي جاسوسدور، جاسوس. "مين‌باشي دئييردى" كيمين جاسوسو؟ "تيمسار دئييردى:" جاسوس. إله بو. گركمير جاسوس، بير يئرين جاسوسو اوڭا. إله جاسوس اوڭسا يئتر." " آخي ياني نه؟" بو چۆريرمەنين سسى‌دير. بۆتۆن زامان مات قالمېشدي. بعضن آغلاييردي، بعضن قيشقيرىردى، قاپي دالبندان سۆزلرينه قولاق وئرنده، همشه دئييردى:" آخي ياني نمەنه؟" اونا دئييردىم:" إعتيراف إتسه، مين‌باشي‌لا علاقەسى نه حدده دير و مين‌باشي مصلحت‌چي‌لره گۆره اوندان آلان راپۆرلاري هارا يۆللاييىر، باغيشلاييب آمريكايا گؤندررىك. "دئييردى:" آخي ياني نمەنه شوخلوغوزمو توتوب، من بير تۆفنگين بئله باش گؤتۆن، مۆسلسل، طاپانجا و هئچ بير سيلاحي تانيمېرام." من دئييردىم: " حئيوان اۆرەگيم يانير حالبوا. سن اؤزۆن ده، باشين ديبيويده، بئله تانيمېرسان. ايستەييرسن باش ديبيوى تانيياسان؟ ايستەييرسن باش ديبينى گۆرسەديم؟ "دئييردى:" آخي ياني نمەنه؟" دئييردىم:" ياني سن ده ايچسل دانيشماغا دوچار اوڭوبسان. دلى اوڭماقداسان، آنلاييرسان‌مي؟ بيزيملە داييم ايچينده ساواشيرسان. آنجاق تئزليكله سنين خيالين راحاتلاريق." سۆزوردو:" آخي ياني نه؟"

آنجاق بير ايچسل دانيشيغي تكجه باشقا ايچسل دانيشيق كسه بيلر. جزالي‌لارين سينەلرينه ووران گؤللەلر، سانكي اونلارين ياشاييش ماجرالارىني كسمك دَگيل، بلكه منيم ايچسل دانيشيغيمي كسمەگي‌دير. سانكي اونلارلا و اونلارا گؤره دانيشيغيم بير يۆخويدو و منى او يوخودان، آييتمېشدىلار. هله بير ساعات ايدى تيمسارين خانيمي‌سي‌نين أل‌لرى كى گؤزۆمه قۆيموشدو، منى بير باشقا ايچسل دانيشيقدا غرق إتدى. بو ايكى اۆچ آيدا هر نه قدر بوعايلەنين سيرلارينداً غرق اوڭموشام، ايچسل دانيشيقدا درينه، گئتميشم.

اوجا اوچوروم‌لارين بيرى‌نين باشيڭا اوتوروب دينجەليرديك. بير ساعات ايدى داغدان يوخاري چيخيردىق آياق‌لارىمېزين آلتيڭا هئچ بير جانلي ترپنميردى. تيمسار اؤز أطرافيڭا باخدي دئيەسن اؤزل بير يئر آراييردى. گؤرگۆجۆ قۆيدو گؤزۆنه آشاغايا باخدي . نئچه ديقه سۆنرا گؤرگۆجۆنۆ وئردى أليمه:

" باخ، اۆچ كؤپك اوغلو دا، اوتوروب پيلان يازيرلار."

گؤرگۆجۆ آلېب تيمسار باخان يۆنه باخديم. ايلك بير شئى گؤرمەديم، آنجاق گؤرگۆجۆ دۆزلدندن سۆنرا، اۆچۆنده گؤردۆم، قفەخانانين آچيق پنجره‌سى‌نين قيراغيندا اوتوروب دانيشيرلار. سۆنرا گؤرگۆجۆ چئويردىم، باشقا يئرلر و اؤز يوخاريلارا. ايكى دۆشۆمۆن

آراسیندا، نئچه حئیوانین بیر بیرینه دؤلاشمیش بورنوزلارین گؤردۆم کی باش‌لارین هیز لا اؤیان بویانا تره‌دیردیلر. تیمسارا دئدیم:" باخ. نئچه دنه ده کؤپک اوشاغی دا بویاندا پیلان یازیرلار."
تیمسار گؤرگؤجؤنۆ مندن آلدی و من باخان یؤندن باخدی . هیجانلاندی آنجاق اُلین تۆفنگه اۆزالتمادی. دئدی:
" مسافه‌لری چؤخ دیر ووررا بیلنمه‌ریک. ووررساقدا بئله، اوشاق‌لار گئدیب جمدک‌لرین آشاغا آپارا بیلمزلر."
گوماشته‌لرین بیری دئیه‌سن دانیشیرمیش کیمی آنلادی. تۆرکجه بیر شئی دئدی. تیمسار اؤنون سؤزۆن ترجۆمه إتدی:
" أحمد دئییر یاخشیدی اؤیان بویانا تیر آتاق. قاچیب گئدرلر آشاغا، اؤ زامان قایپداندا گؤره‌ریک. یوخاری گلسه‌لر، بوردان ووررایق."
أحمدین گؤزلرینه باخدیم دورو بالیدی. بؤیون و آلنی ترله‌میشدی، اؤزۆ بیر قۆرخان مارالا اوخشایبردی.
تیمسارا دئدیم:" نییه منه دئمه‌دین خانیمین حامیله‌دی."
جاواب وئرمک یئرینه، تۆفنگینه ایشاره إتدی أحمده تۆرکجه بیر شئی دئدی. أحمد تۆفنگین گؤتۆردۆ فشنگ قۆیدو بیز گؤرسه‌دن یئره تیر آتدی. بؤیۆک بیر ولوله دۆشدۆ . تیرین سسی‌نین یانسیماسی، بۆتۆن حئیوان‌لاری، قوش‌لاری قۆرخویا سالدی. چؤره‌دن، داغین اوجقارلارینا‌جان بیردن هر شئی حرکته گئچدی. قوش‌لارین بؤیۆک دسته‌سی قۆرخاق و اؤزله‌رین ایتیرمیش حالدا، اوچوروم‌لارین اۆستۆندن صاف و پاک گؤگۆن آلتیندان قالخدیلار. قیسا قویرق بۆرنوزسوز بیر آهو بالاسی، دۆم دۆز باشیمیزین اۆستۆندن یوخاری آتیلیب آرامیزدان آتیلیب قاچدی. قاریخماسایدیق‌سا، راحاتجا دیری توتا بیلردیک. گوماشته اؤزۆنه گلیب گلنگئده‌نی ووررونجا بیزیم گؤزۆمۆزۆن اؤنونده اوچوروم‌لارین اۆستۆندن دره‌نین تکینه دۆشدۆ . باخیردیق هاوادا مالالاق ووروب گئدیردی. دره‌یه دۆشمه سی‌نین سسین إشیتمه‌دیک. تیمسارین رنگی گؤیگرمیشدی. گؤزلری غضبدن قانیندی. سانکی بۆغولماق حالدایدی:
" قیشقیردی حئیف اؤلدو حئویک اؤلدو."
اؤتوردوغوموزدا یئنه همان سؤزونو تیمسار دان سؤزدوم:
" نییه منه دئمه‌دین خانیمین حامیله‌دی.؟"
خانیمیمین حامیله‌لیگی سن‌له نه ایلگی‌سی واردیر؟ أصلن سن هاردان بیلدین اُلی حامیله دی؟"
" من‌له ایلگی‌سی وار. بیلیرسن کی من‌له ایلگیلی‌دیر."
" قادین منیم خانیمیمدیر. سنین خانیمین دگیل‌دیر!"
" دۆزدۆ. تکجه کاغاذدا و ظاهیرده. گئچن ایکی آیدا سنین خانیمیندان چؤخ منیم خانیمیم اؤلوبدور."
" بیز ایکیمیز ده سنی سئویریک، آما بیزدن آرتیق گؤزله‌مک عبث‌دیر." و سونرا سؤزدو:" سن نه‌جۆر آنلادین اُلی حامیله‌دیر؟"

يالاندان دئديم:" قيافه‌سيندن بللى‌دير. بعضن دا اؤيه ووروروم."
تيمسار دئدى:" أصلن ده معده‌سى بولانمير. عئينينه دَگيل."
دئديم:" آنجاق اؤزۆندن چوخ موغايات‌دير. قۆرخور حاميله‌ليگى زيان گؤره."
" بونلار هامي‌سي سنين تخمين‌لرين‌دير و خانيم حاميله‌دير. يا اؤزۆ دئييب‌دير، قرارېمېز دَگيلدى دئسين. يۆخسا باجي، قارداشي."
" من اؤزۆم تخمين إتديم. اؤزۆمۆ بيليرم كيمى، گؤرستديم. سنه حوققه ووردوم توتدو. ايندى سن دانېشاندا حاميله‌ليگينه يقين إتديم." تيمسار شاشېردې:" سيز ايكينجى سوتون آدام‌لاري نئجه حيله حوقايلا آدامدان سۆز چكيرسينيز. نه‌دن بو يۆل‌لاردان كيرازلي‌نېن قاتيل‌لرى نه‌دن سۆز چكمه‌گه ايستيفاده إتمه‌دين؟"
" لاپ ياخشي تئكنيك‌لردن ايستيفاده إتديم آنجاق يارامادي. ايندى اونلارېن سۆرونو دَگيل. سنين خانېمېوېن سۆرونودور. يانې ألى‌نين حاميله‌ليگى. ايندى دئنن گؤرۆم اوشاق كيمين‌دير؟ منيم يۆخسا سنين‌دير؟"
" سن شۆرون چېخارتدېن داها."
"من شۆرون چېخارتمادېم. بيلمه‌گه حاققېم واردېر."
دئدى:" آخې بو كۆپه‌گين قېزې يالنېز من‌له سن‌له دَگيل كى. اۆسته‌ليک سن بيلمه‌ليسن كى منيم اوشاغېم اولمور. هر كسدن چوخ سن‌له واخت گئچيريب. بو سببه تخمينن اوشاغېن آتاسې سنسن."
" سنين نييه اوشاغېن اولمور؟ ." آتدان دۆشدۆگۆمه گؤره. ايل‌لر اؤنجه ييرمى بير آذر بايرامېندا، آتېم منى قالدېرېب چېرپدې يئره. اوندا سۆنرا دفعه‌لرله اوشاق‌لې اولماغا چالېشدېق. اولمادې. اوروپادا اولاندا دۆكتۆرا گئتديک. دئدى ألى‌نين عئيب ايرادې يۆخدو. پرابلئم مندن دير، اوشاغېم اولماز. ايراندا بونو كيمسه بيلمير يالنېز إلى بيليير. ايندى سن ده بيليرسن. آنجاق سن نئچه آيدان سۆنرا آمريكايا گئديرسن بيز ده اوشاق صاحبې اولوروق."
" هاردان معلوم اوشاق منيم‌دير؟"
" ايندى بللى دَگيل. دۆنيايا گلنده بيلينر. يالنېز بير شئيى بيليرم، گوماشته‌لردن دَگيل. بيليرسن غريبه قادېن‌دېر. مۆمكۆندۆر هوشنگ..."
" خفه‌لن تيمسار، بۆش بۆش نييه دانېشېرسان؟"
" سن بونلارى تانېمېرسان."
" سن اؤزۆن دلى و خسته سن. دئيرسن بس هامې آلدې."
" سن دئييرسن نييه هوشنگين مندن نيفرتى وار؟"
" نه‌دنى دئدى-قۆدولاردېر."
" يۆخ يۆخ!"
" نه‌دنى بودور سن اونو ساواكې اولماغا مجبور إتميسن."
" سنه داها نه دئييب‌دير؟"
" نه‌دنى بودو سن اونا پاپېش دۆزلديبسن."
" نه‌دن بو اۆلورسا، نه‌دن من اونا پاپېش دۆزلتمه‌ميش مندن نيفرتى واربدې؟"

گلنده تیمسارین قاینی‌نین سؤزلری یادیما دؤشدؤ . دئمیشدی ایل‌لردیر تیمسار دان نیفرتیم واردیر.
" بلکه سببی بودور، گئنلده، سن گؤرنده، نیفرت یارادیرسان. او دا سنی گؤرندن سندن نیفرتی واردیر."
"سن بونو حقیقت اوڵماسینا اینانیرسان‌مي؟"
" یوخ من دقیق حقیقتی بیلمیرم."
گؤرؤکچؤنؤ قویدو گؤزؤنه، آشاغایا باخدي . سونرا اونو وئردی ألیمه. دئدی:
" باخ گؤر اونلاري گؤرؤسن؟"
باخدیم قفه‌خانانین إشیگینده تختین اوستونده یاتمیش سؤرؤجؤ اوتورموشدور و اوردان گئچن داشقا، ماشین‌لاري تاماشا إدیردی. دئدیم:
" یوخدولار."
دئدی: " معلومدور دا یوخدولار."
" هارا گئدییلر؟"
" تخمین إت"
" نه تخمینی یقین گئدییلر اوتاق‌لارینا "
" باركاللاه، داها نه؟"
بیردن بیلدیم تیمسارین هدفی بو سؤرغو سوال‌لاردان نه‌دیر. ایسته‌ییردی سؤزؤن آچیق دانیشمامیش من دقیقن آنلایام. سؤزؤنؤن آنلامینا إعتیراض إتدیم:" سن هوشنگدن إله نیفرتین واردیر کی اونو محرم‌لری‌له زینا إتمه‌گه مؤتهم إدیرسن، اوتاندیرپجي‌دیر!"
" بو قدر دویغولو اوڵما، بو قدرده أخلاقسل اوڵما. بیز سنی عمله سینادیق. سنین ألیندن هر ایش گلر.لازیم دَگیل بورنون توتوب بو ایش‌لردن ایراق اولدوغون گؤرسه‌تمه‌سن."
" یقین کیچیک باجیدا اونلارلا أل‌بیردیر، یوخسا بیزیم‌له أل‌بیردیر؟"
" او تام دلی اولوب یازیق. ضعیف‌دیر روحا ضعیف‌دیر. شاعیر مسلک بیر جاوانین عئشقیندن یاپیشدي، او دا بللی اوڵمادي نه‌جؤر غئیب اولدو."
" من او قادینین گؤزؤنده ضعف یوخ نیفرت گؤرؤرم."
" کینه‌سیده ضعیف‌دیر. او کاسا کؤزه‌لری منیم باشیمدا سیندیردي. آنجاق ألیندن بیر شئی گلمیر.
دئدیم:" بو دؤزدؤ کی سن آذربایجانین أن بؤیؤک جنایتکارینسان"؟
دئدی: "بیز ایکیمیز ده بو آدا مفتخریک جؤرم اورتاغیییق. أن آزي او، اون‌دؤرد نفرین حاقیندا. بیز اونلاري إعداما حاضیرلادیق. اوشاق دؤنیایا گلسه سن‌له منیمدی اورتاغیق. باخمایاراق منیم اوشاغیم اوڵمور، آنجاق او اوشاغین ایکی آتاسي واردیر. بیری سنسن بیری من. بیر خادیم تیمسار، بیر بارلي آمریکالي‌لا أل أله وئریللر، کی بو مملکتین گله‌جک نسلین، اوز بؤیؤک مأموریییت‌لرینی قبول إتمه‌گه حاضیرلاسینلار. أصلینده سن له من، نئچه میللت‌لی بیر شیرکتیک و اورؤنؤموز أل‌ی‌نین اوره‌گینده تره‌شیر. ایندی دور گئدک اووموزون دالینجا."

داغېن باشېندان، داش تېپەلرین شکیللی أتکەلری، آشاغادان گۆرۆنۆردۆ. گوماشتەنین تیرأندازلیغي و اۆندان قۆپان هایکۆیدان سۆنرا، ایندی داغ ساکیتی‌دیر، و سوکوتو آغېر سنگینی‌دیر، سانکي داغېن بۆتۆن حئیوان‌لاري، قوش‌لاري بیلیردیلر شئیطان بیر یئرده کمینده دیر، و هرآن ضربه ووورا بیلر. تیمسار گۆرۆکجۆتۆ،گۆزۆنده چئورەسین سئزیردی. سانکي داغېن حئیوان‌لاري تیمسارېن سۆنراکي ایشین گۆزلۆیۆرلر، سکوتدا گۆزلمەگه مجبوردورلار. دئیەسن آهو بالاسي‌نېن درەیه آشماسي هامېیا اویاري وئرمیش دیر کی آنی و شوم دلی‌لیکەلر هر کسی گۆزلۆیه بیلر، و اۆنلار آرامیش‌لرین أن آزي اۆ آناجان، قۆرومالي‌دېرلار.

گوماشته‌لر، بیر آز آشاغالیق، بیر قایادا اۆتورموشدولار، آرخالاري بیزه ساربدي.أحمد، گۆللە آتان گوماشته، تۆفنگی أللینده، قیچ‌لاري‌نېن آراسېندا توتموشدو، و تۆفنگین لۆله‌سی چیگین‌لریندن گۆرۆنۆردۆ. تیمسار اۆنو سسله‌دی، بیر شئی دئدی. أحمد اۆز گۆرۆنجۆلۆ تۆفنگین تیمسارېن یانېندا بیر داشا دایادي گئتدي خورجون‌لارېن یانېنا، اۆنلارېن بیری‌نین ایچیندن باشقا بیر تۆفنگین موختلیف قطعه‌لرین چېخاردېب قۆشدو.خورجوندان فیشنگ لری چېخاردېب نئچه‌سین قۆیدو تۆفنگین ایچینه. بیر آزېندا تۆکدۆ کیچیک بیر قوطویا، هامي‌سېن گئتیریب قۆیدو تیمسارېن یانېندا اۆلان، تۆفنگین کنارېنا. تیمسار گۆرۆکجۆنۆ گۆزلری‌نین اۆنونه توتوب، چئورەنی نئچه دیقه سئیر إتدی. سۆمۆکلۆ أللری، شیشمیش دامارلاري‌لا، تۆکسۆز ایسکیلئت تک، سۆمۆکلۆ باش گۆزۆنه، تام یاراشېردي. تیمسارېن اۆزۆنده تکجه، ایکی شئی اۆ بیری یئرلرله کامیل نیسبتی یۆخودور: هېز، هوشلو، کیچیک ماوی گۆزلری، بیری ده نیسبتن اوزون بورنو، بورون، اوجونا یئتیشمه‌دن، بیردن گۆگه قاوزانېب،دورمادان، إله بیل پئشمان اۆلوب، اۆزآشاغا، هیتلری سیبیل‌لرین طرفینه آخېب‌دیر. واقئعیتده تیمسار غیرعادی چیرکین بیر کیشیدی کی، أن گۆزل اۆغلان و قېزلار اۆنو قاپسامېش‌دېر.أحمد قایېتمېش‌دېر اۆ بیری گوماشته‌نین یانېندا، قایانېن اۆستۆنده اۆتوروب آشاغایا باخېردي. دئیەسن تیمسار مأمور إتمیشدی درەلری گۆزتله سینلر.اۆنلاري چاغېرېب تۆرکجه بیر شئی دئدی. هر ایکی‌سی دوردولار، گاهدان باش‌لاري یا چیگین‌لری، قایالارېن دالي‌سېندان و اوچوروم‌لارېن بورنوندان گۆرۆنۆردۆ. بیردن بیلمەدیم نۆلدو تیمسار دوردو، سۆنرا منه ایشاره إدیب یئریندن قالخېب تۆفنگی قاپدي چۆخلو فیشنگ تۆکدۆ جیبینه. من ده دوردوم. تیمسار ایشاره إتدی اوزانام، اۆزۆ ده اوزاندي. ایلک بیر گیزلی سس گلدی، باشېمي قاوزایاندا گوماشته‌لرین بیرین گۆردۆم سۆرعت‌له بیزیم طرفه قاچېر و آرخاسېندان، بۆیۆک شوم و خوش رنگ بیر شئی بیزیم طرفه سۆرعت‌له گلمک اۆزه ایدی. تیمسار منیم باشېم اۆستۆندن نیشانا توتموشدور. ترپنمەدیم. ماشاني چکنده دایانمادي فۆرصتي یۆخودور، یئنه ماشاني چکدی. اۆ یئکه شوم شئی، بیزیم ایکی آتدېمېپزدا یئره دۆشدۆ . گوماشته سینه‌سی تۆشه‌یه تۆشه‌یه تیمسارا بیر شئی‌لر آنلادېردي و دانېشدېقجا هئی" أحمد، أحمد، أحمد" دئییردی. تیمسار یاواش یاواش قافلاتېن جمده‌گینه یاخېنلاشدي. من ده اۆنون آرخاسېجا دوردوم. تۆفنگ أللیمده هدف توتموش پلنگه یاخېنلاشدېم. تیمسار، پلنگین، اۆلۆم‌له سرخوش اۆلان گۆزلرینی گۆرۆنجه، تۆفنگین آشاغا سالدي. قایېدېب یاواش دیل‌آراسي گوماشته‌یله دانېشدي. من ده سسینی بئله

چتین إشیدیردیم، گوماشته آغلاییردي و پادار دئییردی:" أحمد، أحمد" تیمسار ألینی قالدیرېب قوزیدو گوماشتەنین اوزۆنه و اوجونون ایچیله گوماشتەنین اوزۆنو نئچه کره لمس إتدی. بیر هیپنوتیزم کیمی، اوغلانین گوزۆنه باخېردي. اوغلان آغلایاراق باشین ترپەدیردی. بیز آز ساکیت اوزلاندان سونرا یوللاندي، اوزلایین یئرین بیزه گوزرستسین. تیمسار چئورەسینه باخېردي، بیر آن بئله چئورەسیندن غافیل اوزلموردو. معصوم اووونا یۆگۆرن کیمی یوخ، بیر پیشیک تک یاواش، یول گئدیردی. غریبه قوجا و چوخ هوشلو گوزۆنوزدۆ. سوزل أللیله منه ایشاره إتدی، مسافەلی و یاواش آتدیملایام. ایطاعت إتدیم. دوروما إله ایحاطەلی ایدی کی، هر تورلو نافرمانلیق اوزلاسي دگیلدیر. توفنگ أللده آرخاسیجا گئدیردیم. گوماشته دوردو. نیسبتن بۆیۆک بیر قایانین یاخینلیغینا چاتمیشدیق. تیمسار بیر داشین دالیندا گیزلندی، منله گوماشته ده، إله إتدیک. نئچه ثانیەدن سونرا تیمسار باشیني داشین دالیندان قاوزاییب باخدي . باشین آشاغا سالیب، چؤندۆ منه ایشاره إتدی گئدیب بیر بۆیۆک داشین آرخاسیندان او طرفه باخام. گئدیب باخدیم. تیمسارا دئدیم، بیر شئی گؤرمۆرم. دؤندۆم یانینا. تیمسار یئنه باشین قاوزاییب باخدي أللین قوزیدو منیم بیلەگیمه. یاواشجا باشیمي قالدیردیم تیمسارین باخیشینین مسیرینده باخدیم. قایانین آرخاسیندان قافلانین خوش تیراش یانچاقلاري، قویروغو، گؤزل آیاقلاري، إشیگه چیخمیشدي. تیمسار حاضیر اوزلوب هدفی توتوب، ماشاني چکدی. قافلانین یانچاقلارین دالیسي و اوزون آیاقلاري ایتدی. دۆشۆندۆم قافلان گوللەنین سسینه قایانین دالیندا گیزله نیب. تیمسار همان قایایا باخماقدایدي. بیر روبع تامام سحر اوزلان آدملار تک، آنجاق سحر اوزلدوغونا رغمن هوشونو ایتیرمەین آدام تک، همان قایایا باخېردي. من ده باخېردیم. بیردن قافلانین یانچاقلاريnین دالیسي و آیاقلاري یئنه گوزۆندۆ. تیمسار همان دیقتله نیشانه آلدي ماشاني چکدی. بو کره ووروش اوزلمالیدي، یئنه، قافلانین یانچاقلار و آیاقلاري ایتدی. بیلمیردیم تیمسار قافلاني وورور یوخسا یوخ. تیمسارین دا، بیلمەسینه أمین دَگیلدیم. آنجاق تیمسار قرارلیدي. داشین دالیندان، همان قایانین چئورەسینه باخېردیق. تیمسار ألینی گؤتوروب قاشلاريnین اوستونده‌کی تری سیلیب، یئنه ألینی قوزیدو توفنگین آلتینا. بیر آندا بئله قافلاني گوزدۆگۆموز یئردن گوزۆن گوتورمۆردۆ. من حیس إدیردیم قافلان بیزی اوینادیر. یارېم ساعات اوزلاردي او قایا و چئورەسینه گوز تیکمیشدیک.تیمسار سوزل ألینی گؤتوروب یئنه قاشلاريnین اوستونون ترین سیلدی. بیردن قافلانین یانچاق و آیاقلاري گوزۆندۆ. تیمسار بوینونا سالدیغي گوزۆکجویه ایشاره إدیب منه یاواشجا دئدی " گؤتور من شیللیک إدنده باخ گوز ووروارام یوخسا یوخ؟" گوزۆکجویو یاواشجا اونون بوینوندان آچیب اوز بوینوما سالدیم و تاماشایا باشلادیم. گوزۆکجۆنو یاخشي تنظیم إتدیگیمده، قافلانین یانچاقلاريnین گوزل خالاري، دۆز بورنومون اوستونده دایانمیشدي. قافلان بیزه إله یاخینیدیر کی تیمسار ووروماسایدیسا و قافلان هاردا اوزلدوغوموزو بیلسەیدی، بیر یۆگۆزۆشله تیکه پارا إده بیلردی بیزی. تیمسار قایېدیب منه باخدي . من باشیمي ترپتدیم، تیمسار قایېدیب باخدي و دورمادان ماشاني چکدی. گوزۆکجۆیله، باخیب گوزدۆم قافلان اوسته آتیلدي و آرامیشده پارېلدایان یانچاقلاريnین اوستوندن بیر شئی داغېلدي. سانکي گونشین پارلاق اوستونده، پاتلایېش

اۆلوب و اۆنون سطحين ايشېقلي و قېرمېزېراق إديبدير. بونلارېن هامېسي بير قېسا آندا گۆرۆكجۆنۆن صفحەسينده اۆز وئردى. دا بير شئى گۆرمەديم، قافلان يۆخودو، تيمسار تۆفنگين قايانېن اۆستۆندن گۆتۆرۆب آشاغا سالېب گۆزتلەدى.
" ووردوم؟"
" دئيەسن ووردون."
بير جانلي گۆرۆنمەدى. تيمسار دئدى:
" ياخشېدي گئديب گۆرک نه خبردى."
تيمسار اۆنده من ده آرخاسېجا و گوماشته ده منيم آرخامجا يۆلا دۆشدۆک. ياواش ياواش اۆچۆمۆز ده آلى تۆفنگلى. قافلان گۆرۆنن قايانېن آرخاسېندان، بير سس گلميردى. تيمسار بيز ايكيميزه ايشاره إتدى داغېناق حركت إدک. گوماشته مندن آيرېلېب قايانېن سۆلونا طرف گئتدى، من ده ساغا گئتديم تيمسار دۆغرو قايايا حركت إتدى. كيچيک بير سس اۆلماسېن دئيه چالېشدېغېمېزا رغمن، پۆتونلارېمېزېن خيشيلتي‌سي إله اوجايدي سانكي قافلانلارېن قولاغېنا دا چاتېردى. من كى قايادان، فاصيله آچمېشدېم، ساغدان قايانېن دالېنا باخېردېم گوماشته ده اۆ ياندان قايانېن سۆلونا يئتيشمەسەيدي، اۆ دا منيم تک شاشقېن قۆرخاق، قايانېن آرخاسېنا باخېردي. تيمسارا ايشاره إتديم بويانا گله بيلر. اۆچۆمۆزده قايانېن دالي‌سېنا چاتدېغېمېزدا بير قافلان يئرينه اۆچۆن گۆردۆک هر اۆچۆنده تيمسار وورموشدو. گۆنش آلتېندا خۆش بۆيالى خالليي دريلرى، پارېلداېپردى. بۆيونلارى اوزانمېشدي سانكي سۆن آنلاردا ايستەميشديلر اۆلۆملرى‌نين سببين بيلەلر. تيمسار دا حئيران قالمېشدي. اۆ طرفده، أحمدين تيكه پارچا بدنى دۆشمۆشدۆ. تيمسار جسدين باشي اۆستۆنده اۆتوردو. چارەسيز، گنج جاوانېن اۆزۆ قۆرخودان دۆنموشدو. باخمايارق قافلان اۆزۆنو جېرماقلامېشدي .آما گۆزلرى مومون آلېب، گۆنه قۆيولموش بير بال كيمى‌دير. ايلک وسۆنويدو كى تيمسارېن آغلاماغېن گۆرۆردۆم. اوشاق كيمى آغلاېپردى. اۆ بيرى گوماشته ده تعجوبله، تيمسارا باخېردي. گاهدان قايانېن اۆستۆنه و بعضن ده أحمدين اۆزۆنه، هئيكلينه وگوماشته و قافلانلارېن اۆزۆنه كۆلگه دۆشۆردۆ. يوخارېدا چرگزلر ياخېنلېقا گليردىلر، تيمسار دوردو گلن‌گئدەنى چكدى، نئچه گۆللە گۆيگه آتېب چرگزلرى داغېتدي. قايېتدېق خورجونا. تيمسار بيسيمله، قفەخانادا كئشيک وئرن گوماشتەدن ايستەدى اۆچ دۆرد نفر تاپېب، داغا گلەلر جسدلرى آشاغا آپارالار. تيمسار هردن، بير تير آتېردي چرگزلر أحمدين و قافلانېن جسدلريندن اوزاقلاشالار. و يوخاري چيخان‌لارا هاردان اۆلدوغوموزو بيليندير سن دئيه.
سككيز نفر كندلى‌لردن، تر تۆكه تۆكه ألده آغاج، داغېن باشېنا چاتدېلار. هر ايكى‌سى بير قافلانې آشاغا إنديره بيلردىلر. قالېردي أحمدين جسدى. گوماشته دئدى:" من دالېما آلارام" تيمسار شاشدي. جسد تيكه پارچايدى. تيمسار ژاكئتين جېخارتدي گوماشتەيه دئدى، ژاكتى ايكى اۆچ تيكه إتمەگه ياردېم إتسين. سۆنرا دئدى، أحمدين جسدين ايپيله باغلاسېن. كندلى‌لر گوماشتەيه ياردېم إتدى. جسدى كاميل باغلاېپب سۆنرا قاوزاېپب قۆيدولار گوماشتەنين دالي‌سېنا، بير قاتماني ايكى اۆچ دۆر، جسدله گوماشتەنين دۆرەسينه دۆلاندېرېپب، ايكى اوجوندا وئرديلر گوماشتەيه و يۆلا دۆشدۆلر. تيمسارلا من آرخالارېنجا

گلیردیک. قان داملالاری أحمدین عسگر شالوارپندان سۆزۆب، تۆکۆلۆردۆ گوماشتەنین پوتینلرینه. گوماشته زحمتله جسدین آغیرلیغینین آلتیندا یۆل گئتدیکجه، پوتینلرینین دابانلاری داش قوملارین اۆستۆنده علامت قویوردو. کندلیلر قاباقدان گئدیردیلر.
تیمسار باشینین اۆستونه باخدی ، نئچه لئش یئیین گۆگده گۆردۆ و سۆل طرفده قایالارین بیرینین اۆستونده بیر باشقا، چرگزی نیشانلادی وورماغا چالیشدی. سانکی چرکز تیمسارین قصدین آنلادی قاناتلانیب پنجەلرین قالخیزدی اوچدو، باشقا قایانین اۆستونه. و اوردان دا قالخیب گلدی بیزیم باشیمیز اۆستۆنده طواف إتدی. تیمسار آتش آچدی آما وورانمادی. دئیەسن أعصابلاری پۆزقونودو و دیقتی اۆلموردو. چرگزلر آرا آچمیشدیلار. تخمینن ایکی ساعاتدان سۆنرا، بو سۆره ده قافلانلارین جسدین نئچه کره یئره قۆیموشدولار و گوماشته ده نئچه دفعه قایایا و داشلارا دایانیب دینجلمیشدی. جاده قیراغینا یئتیشمیشدیک. هاوا بیردن قارانلیقلادی، آما هله چوخ قارانلیق دۆشمەمیشدی. گۆنشین شوعاعلاری، داغدا اوچوروملارین ایکی قاچ آراسیندان گۆرۆنوردۆ. آنجاق گۆنشین اۆزۆندن خبر یۆخودور. یقین هله ایکی ساعات، گۆن باتماغا قالیردی. گئجه چاتمامیش تیمسار، هوشنگ، من، سۆرۆجۆ، گوماشته و کندلیلرین یاردیمیلا قافلان لارین دریسین سۆیدو. ایکی نفر کندلیلردن مأمور إتدی چئشمەدن سو گتیرسینلر.ایکی نفرده، آیریسین مأمور إتدی، جسدین پالتارین چیخاردیب، جسدی یوسونلار. یۆللادی یاخین کندلرین بیرینده کفن تاپیب گتیردیلر .سۆنرا بیر مالانی گتیردیلر. مالا یاواش تیمسارلا دانیشدی. تیمسار آز دانیشیردی. آخوند اۆلۆم قارشیسیندا ، مغرورگۆرۆنوردۆ. باخمایاراق بیر ساده کندلی مالالیدی کی ساققال، عبا، عمامەسی واریدی. صف چکیب ناماز قیلدیلار. نامار قیلاندا من تخت اۆسته اۆتوروب اۆنلارا باخیردیم. قادینلارین نامار دا ایشتیراکی یۆخودور. تیمسار بۆرکسۆز، خبردار دورموشدو، اۆ جمعده چوخ گولمەلی گۆرۆنۆردۆ.
کندلیلر چئشمه باشیندا قبیر قازمیشدیلار اوردا قویلادیلار. تیمسار کندلیلرین، مالالانین پولون وئریب یۆللاندیردی. ایشی بیتدیکده أل‌اۆزۆن صابینلا یودو. قافلانلارین دریسینی سۆیاندا تام دیقتلی اۆلموشدولار دریلره أن کیچیک ضربه ده دیگمەسین. قافلان لارین قارنینی بۆشالدیب إشیگه تۆکمۆشدۆلر. تیمسار أمر إتمیشدی هامیسین یئغیب آپاریب درەیه تۆکسۆنلر. قافلانلارین ایسکیلئتلرینی آغاجلاردان سالالامیشدیر.سۆنرا گلیب اۆتوردو تختین اۆستۆنده بیزیم یانیمیزدا.
بیزیم یۆخلوغوموزدا، تیمسارین خانیمی نئچه دنه دۆوشان آلیب وئرمیشدی اۆلدۆرمۆشدۆلر بدنین بۆشالدیب، دریسین سۆیموشدولار. بیر ساعات گۆنۆن باتماسیندان گئچمیشدی کی، دۆوشانلاری شیشه چکدیلر. من بیر شۆشه" بۆربون" اۆزۆمله گتیرمیشدیم. سوکوتدا فانیس ایشیغیندا، شام یئدیک. تیمسار داغدان أنندن سۆنرا یالنیز خانیمیسیلا نئچه کلمه دانیشمیشدی، او دا، تۆرکجه. بالدیزی أسکی کینەیله باخیردی. بیلمیردیم تبریزه قایيتدیغیمدا نەجۆر راپۆر یازیم. سوکوت هر بیر شئیی آنلامسیز إتمیشدی. تیمسار سوکوتو سیندیراندا، راحات نفس چکدیم." گئجه تئز یاتاق کی صۆبح

گئدک بير ايکی کل ووراق". سۇنرا ناهاردان قاباق يۇلا دۆشک. ناهاري مرنده يئيه ريک."
هوشنگين إعتيراض‌لي لحنی واريدي.دئدی:
ياني کامتال مئشه‌لرينه گئتمه‌يک‌مي؟ اۇرمان ايندی چوخ گۇرمه‌لی‌دير. ساپ ساريدي. سيز دئييردينيز کامتال عاشيقيسينيز.!".
" قالسين آيري گۇنه. گينه گله‌جيييک بورا. سۇن دفعه‌ميز دَگيل کی. تبريزه قايېدېب أحمدين آتا آناسينا خبر وئرم گرک."
داغين باشيندا آغلاماقدان سۇنرا، بو ايلک دفعه‌يدی اۇلۇمدن دانيشيردی. سانکي أحمدين اۇلۇم اۇلايېندان سۇنرا، سوکوتا دالميش‌دېر. بيلميرديم بئينينده نه‌لر گئچيردی. هامي مندن قاچيردي. أللی تامامی‌له منی گۇرمزدن گئچيردی. بو قاباغا گلن دورومدان سۇنرا، يانيما گله‌جک‌مي؟ يقين يۇخ. تهمينه قورو چئشمه تک، ساکيت و ايچه‌ری تۇکن‌يدي.
گوماشته‌يله سۇرۇجۇ، بيزدن اوزاق اۇتوردولار و بيزيم يئمه‌گيميزدن قالان‌لاري يئديلر. سۇنرا سۇرۇجۇ دوروب نئچه‌دنه، پيپه‌سوز چېراغي گئتيردی ياندېردي. من دوروب پيه سوزلارېن بيرين گۇتورۇب، اۇنلارا باخمامېشدان گئجه‌نيز خئير دئييب، منه وئرن اۇتاغا گئتديم. پيه‌سوزو دووارديا قازيلان طاقچايا قويدوم. پالتارلاريمي چېخاردېب ياتاق کيسه‌نی تختين اۇستۇنده آچيب ، گيرديم ايچينه زيپين چکديم يۇرقونلوقدان تئز ياتديم..
دورماغيم، سانکي پنجره‌نين جامينا دگَن بارماق سسی‌له‌يدي. اۇتاق قاران‌لېق ايدی. پيه‌سوز سۇنمۇشدۇر. جام دالېندان دا بير شئی گۇرۇنمۇردو يوخو گۇردوگۇمۇ دۇشۇندوم و يا دا يئل آغاج‌لارېن بوداق‌لارېن جاما ووروبدور دئديم. بو دفعه بيری‌نين بارماق‌لاري ، اوجا و داها آيدېن جاما دگيردی. دوردوم باشيمېن آلتېنداکي طاپانچاني، گۇتورۇب دۇلدوردوم، قووه چېراغيني گۇتورۇب توتدوم پنجره‌نين شۇشه‌سينه، ياندېردېم. هوشنگين اۇزۇيدۇ! پنجره‌يه ياپېشميشدي و حددن آرتېق يئکه‌لشميش گۇزلريله، منه باخيردي. تختدن آتېلديم آشاغايا. پنجره‌نی آچديم، آتېلېب گلدی ايچه‌ری، تختين قېراغيندا اۇتوردو. من ياتاق کيسه‌سينه گيرديم. کيربيت چکيردی پيه‌سوزو ياندېرسېن قۇيمادېم. بيليردیم منيم اۇتاغيما گلمکدن، اۇزل بير قصدی واردي. آنجاق قصدين بيلميرديم. نفس‌لری‌نين سسين إشيديردیم. قۇرخوردوم بير حوققاسي اۇلسون. بو عايله‌نين أليندن هر ايش گلردی دۇشۇنمکده اۇلدوغون آنلاييېردېم. گۇزلريمی قاران‌لېغا تيکميشديم. هئيکلين گۇرۇردۇم، اۇزۇن يۇخ. دېشاريدان سس گلميردی. آنجاق بعضن اوزاق بير يئردن قورد اۇلاماسي‌نېن سسی إشيديليردی.
دئدی:"ايسته‌ديم سندن بير خواهيش إدم. مۇمکۇندۇمۇ، بير ايش گۇرەسن کی من آمريکايا گئدم.؟"
نفسی‌نين قۇخوسون دويوردوم. باجي‌سی‌نېن تانېش اۇلان نفسی‌نين قۇخوسويدو.بللیدی اۇنه‌ری‌سی حاقدا چوخ دۇشۇنۇبدۇر.
" نييه آمريکايا گئتمک ايسته‌ييرسن" جاواب وئرمه‌دن باشقا سۇرغو سۇردوم:" اۇلمازدي بو حاقدا ايشېقلي گۇنده منيم اۇفيسيمده دانيشاردېق. بو قاران‌لېقدا، ايکی داغين اۇرتاسېندا بو ايلکل اۇتاقدا منی شاشېردېسان!"

" سنی گؤرن آندان بو دوشنجه‌ده ایدیم بو سؤرونو سن‌له دانیشام، بیلمیرم نه‌دن، آنجاق حیس إیدیردیم بو خواهیشی هئچ زامان و هئچ یئرده بوردان باشقا سندن إده بیلمزدیم.!"
" نییه آمریکایا گئتمک ایسته‌ییرسن؟"
" بیلمیرم، بلکه ایسته‌ییرم چؤخ تئزراق تبریزدن، آلی و تیمساردان، بو پیس‌لیک‌لردن اوزاقلاشام. أصلن ایسته‌ییرم ایراندان گئدم."
" سن گؤونلیک تشکیلاتی‌نین مأموروسان. نئجه! اونلاردان ایذین‌سیز آمریکایا گئتمه‌گین مؤمکؤن اولار؟"
" آزاد اولسایدیم اؤزوم گئدردیم. تشیکاتدا اولدوغوما گؤره، إده بیلمیرم. آنجاق سیز آمریکالی‌لار دئسه‌نیزسه، تشکیلات گئتمه‌گه ایذین وئرر."
" بس سن ایسته‌ییرسن آمریکایا گئدیب و داها قایپتمایاسان‌می؟"
" هه من داها ایرانا قایپتماق ایسته‌میرم." "
" آمریکالی‌لار قبول إتمزلر."
" بیز بونو آمریکا دئولتینه دئمه‌یه‌جه‌ییک، یالنیز من فقط سنه دئییرم."
" آما سن منه هرنه دئسن، من یوخاری‌لارا دئمه‌لییم. منه دئدین سانکی آمریکا دئولتینه دئدین."
" بوردا سن‌له مندن باشقا بیر کس یوخدو، لازیم دَگیل آمریکا دئولتینه راپؤر وئرسن بیر ساواک مأمورو ایسته‌ییر آمریکایا گئده و قایپتمایا."
سؤروشدوم:" آمریکادا نه ایش گؤرمک ایسته‌ییرسن؟"
" درس اوخویوب سونرا باشقا ایش دالینجا گئده‌رم." نئچه آن سوکوتدان سونرا. بیر آز شؤبهه‌یله دئدی: " سونرا باجیم‌لا اوغلونون آمریکایا گئتمه‌سین ساغلارام."
" هانسی باجین؟ هانسی اوغلو؟"
بیر آز یاخینلاشدی اوزونون طرحین تشخیص وئردیم.
" کیچیک باجیم معشوقوندان بیر اوغلو اولدو. بیز گیزلتدیک ایندی اوچ یاشیندا. منیم إویمده دیر. کؤلفتیم ساخلاییر. بعضن باجیم گلیب باش چکر اونا."
من یاریمچی‌لیق دورموشدوم ایسته‌ییردیم قارانلیقدان، بو ایرانلی گؤزل گنجین گؤز لری‌نین ایشیغینا باخماق‌لا اونون سؤزلری‌نین سیررین آنلایام.. سؤزونه داوام إتدی:" باخ باجیم، اوغلونو سئویر. ایسته‌ییر ایراندان اوغلویلا گئتسین. من ده ایسته‌ییرم ایراندان گئدم. سندن ریجا إدیرم بیر ایش گؤر بیز آمریکایا گئدک."
"باجیوین معشوقو،نئجه اولدو"؟
"اؤلدو."
" تیمسار اؤلدوردو"
" نییه؟نه‌جور؟"
گئجه‌نین درین‌لیگینده إله بیر سیرلاری إشیدیردیم کی، بو ایلکین گئجه‌دن ده گیزلیراغی دیر. بو نه جور عایله ایدی؟ بئله گؤرونوردو عایله، دریندن چؤروکدور. آنجاق بیر حقیقتده واردیر: آمریکا، بئله بیر پوزغون عایله‌دن باشقا اؤز نوفوذون بو اؤلکه‌ده قوروپا بیلمزدی.

سۇردوم:"آخي نييه تيمسار باجيوبن معشوقونو اؤلدۆردۆ؟"
" تيمسار ايستەييردى. طرف يۆل وئرمەدى ديرشدى، اؤلدۆ."
" بو سادەليكدەمى؟" تيمساردان شيكايت اوزلمادىمي؟ دادگاه نئجه؟ قانون نەجۆر؟"
" دادگاه و قانون تيمسارېنا وزودو." سۇنرا دئدى:" جرياني بيلدين دا ياردېم إده بيلرسن مى؟"
" داها بو گئجه يئترينجه منله دانېشدېن. ايندى دور گئت دېشاري"
ياخېنا گلدى:" من دۆشۆنۆرم سن ياردېم إتمک ايستەييرسن، آنجاق بير شئى مانئع اولور. چۆن سۇرغولارېندان آنلاييرام بيزيم طالئعميزله ماراقلانېرسېنېز. نەنه سيزه مانئع اولور؟"
بيردن بير دۆشۆنجه ذئهنيمه يئتيشدى. بو جاوان اوغلان ايستەديگيم آداملاردان دگيلمى، هردم بير، كشفيات مقاملاري و "مستر فوتوز" بئله، مندن ايستەييبلر آمريكايا جلب إدک؟ آنجاق اوزلمازدي سۇرونو آيدېنجا اونا دئيم. قالدي، إطمينان إتمەلييديم كى او بو ايشه يئترينجه يئتەنک و قابليتى واردېر يۆخسا يۆخ؟. دئولت و اوردو كشفيات اورقانلاري، هوشلو آداملارلا دولويدو و اونلار شخصى گيريفتارچيلېق و روحسل _جينسل سۇرونلاري دا واردي. يانى مأمورلار و جاسوسلارېن أكثريتينده اوزلان گۆج و ضعف نۆكتەلر هوشنگده واردي .مقام آختارما، ذئهنى پېتلاشېقلېق‌لار، روحسل گيريفتارلېق هوشيارلېق‌لا بيرگه، قۇرخمامازلېق، و چۆخ زامان جيسمى چكيجيليک، مأمورلارېن چۆخلوغوندا بلكه ده هامىسېنى اوزلوشدورووردو.
ياواش دئديم:" هوشنگ گئتمەگين ياخشي دېر. ايستەييرم ياتام."لحنيم دعوت لحنيدى.آنجاق سۇزۆمۆن آنلامي هوشنگين دعوتين رد إتمەگى ايدى. هوشنگ بو توتارسېزلېغي آنلادي. دئدى:
"منه دئنن نه إديم آمريكايا گئده بيليم؟"
ايلک ياشېل چېراغي اونا وئرديم.آنجاق سۇزۆن آنلامي توتارسېزلېغي‌دېر. اونون هوشونا باغلېدي سۇزۆمۆن آنلامېندان لازېم ايستفادەنى إتسين.
باجېن و اوغلويلا اوزلماز. و قالدي اوزلماز آمريكايا گئديب و قايېتمايا‌سان."
اؤنەريمين ضيمنى آنلامېن توتدو.هوشلويدو، ياخېنلېق گلدى إله كى قارانلېقدا نفسى نفسسيمه دگيردى. دئدى:
" تک گئتمک ايستەسم نئجه؟"
نئجه ده ألى كيمى دانېشېردي!
" قۇيسالارسا گئدەسن، آمريكا دئولتى بير ساواک مأمورون همشەليک، آمريكادا ساخلايا بيلمزلر."
" بس نه إديم؟"
" گئتمەگينه ايجازه وئرسەلرسه، گرک قايېداسان."
ايراندان گئتمک ذئوقى إله اونو، اؤزۆندن چېخارتمېش‌دېركى قېشقېردي:
" مانئعى يۆخدور بس سن منه ياردېم آدرئسن‌مى؟"

دئدیم:" ألبته. ایلگیلی شخص‌لر گئتمه‌گیوی قبول إتسه‌لرسه و اوردا نه ایش گؤرمه‌گین معلوم اولورسا"
ایسته‌ییردیم یاواش یاواش أصل ایشی بؤینونا قویام.
" نه إدیم آمریکایا گئتمه‌گیمی قبول إتسینلر؟. اوردا نه ایش گؤردوگوم ننجه معلوم اولاجاقدیر ؟"
اورَک سؤزومو دئدیم:" آمریکادا إیتیم گؤروب قایيدیب بوردا خیدمت إتمه‌لیسن."
بیردن منیم کلمه‌لرله ناز إتمه‌گین آنلامینی بیلدی. قاران‌لیقدا اؤنومده دوروب سوردو:
" قایيدیب خیدمت إدیمی‌م؟ کیمه خیدمت؟"
" آمریکا دئولتی سنه إیتیم وئرمجک. ایرانین ایکی- اوچ کیلومئتر شوروی‌له سرحدی واردیر. گرهکیر بؤلگه‌نین اؤز آدام‌لاریندان بیزیم خیدمتیمیزده اولسونلار کی، بیلک سرحدلرده نه‌لر اولور. ایرانین فوق‌العاده إستراتئژی دورومو واردیر. اورتا شرقین نفتی‌نین آچاری‌دیر. بیزیم أبدی بوردا مصلحت‌چی‌لریمیز اولا بیلمز. صاباح مؤمکوندور دوروم دگیشه و آمریکالی‌لار ایراندان گئده‌لر. نئجه کی کؤره‌نین چوخ یئرلرینده گئدیبلر، نئجه کی،چین‌دن گئتدیلر. بیز محللین، بؤلگه‌نین اؤزوندن شخص‌لر آرایيرپق. اونلار، بیز بوردان گئدندن سونرا، بیزیم بوردا اولدوغوموز کیمی، ایش‌لر گؤره‌لر. أصلینده بو بیزیم دئولتیمیزین نفعینه اولان یئر آلتی بیر نوع سفیرلیک‌دیر.."
بو قدر بیلگییه طاقتی وارپدیرمی؟ هله أمین دَگیلدیم. سئوینیردیم هر یئر قاران‌لیق‌دیر بیر بیریمیزین اوزون گؤرمؤردوک. إله دانیشیردیق سانکی اوتاق ایشیق اولسایدی سؤزلریمیزی گئری آلا بیلردیک. و یادا هر بیر شئیی دانا بیلردیک. عئین حالدا منه بیر نوع غریبه شئیطان‌لیق حیسی أل وئریردی. دؤز شوروی‌نین نئچه آتدیمیندا بیر یئتمنک‌لی جاوانی پیشیریدیم کی، او آمریکانین منافئعین یؤلوندا ایشله‌مه‌گه حاضیرلیق ألده إتسین.
دئدی:" یانی من آمریکا دئولتی‌نین أمکداری اولاجاغام‌می؟"
دئدیم: " بلی آنجاق بیر کیچیک فرق‌له"
دئدی:" نمه‌نه"
دئدیم:" آمریکا دئولتی‌نین گیزلی أمکداری اولارسان"
دئدی:" آنجاق آمریکالی اولمارام."
دئدیم:" یوخ"
دئدی:" نییه"
دئدیم نه‌دنی آیدین‌دیر. آمریکالی اولسان‌سا، آمریکالی‌لار ایراندان گئتدیگی زامان سن ده بوردان چیخمالی اولارسان. آما ایرانلی قالیرسان، همشه‌لیک قالا بیلرسن و بیزی ده همشه لیک بیلگی‌لندیررسن."
" ایراندا اولاندا نه إتمه‌لییم؟"
دئدیم:" آمریکا دئولتی سنی تعلیم وئرندن سونرا، ایرانا قایتاریب باشقا آدام‌لارلا علاقه لندیرمجک. سنین ایشین اولار گؤرن ایش‌لرله ایلگیلی اولاجاقدیر ."
"ساواکدان ایستئعفا إدمجه‌گمی‌م؟"
" سنه وئریلن ایشه باغلی‌دیر، آنجاق ایلک گرهکن إیتیم‌لری آلمالیسان."

" ياني من سيزين جاسوسوزمي اوزلارام؟"
اوزۆمه ساري أيلميش‌دير و بئله بير آيدېن سۆزغو مندن سۆزوردو. سوكوتو ترجيح إتديم. سۆنرا ياتاق كيسه‌سين آشاغا إنديردېم. سۆزغوسون تيكرارلادي" ياني من سيزين جاسوسوز اوزلورام؟" و يانېمدا اوزاندي. ياتاق كيسه‌سينده ايكى آدام راحات يئرله‌شه بيليردى.دئديم:
"سن منيم قارداشېم اوزلارسان."
سحر قفه‌خانانين إشيگينده، گۆللە سسينه آيېلدېم. هوشنگ يانېمدا دگيلدى. نه زامان آيرېلمېشدي أصلن بيلمه‌ميشديم. شالوارېمي گئييب، توفنگيمى گؤتوردۆم قاچدېم إشيگه. تهمينه توفنگى گؤتورۆب قافلان‌لارېن آسېلدېغي يئره نيشانه توتموشدو. بيلينميردى منى يوخودان آيېلدان گۆللە، نه زامان آتېلېب. أصلن أليندە توفنگ اوزلان طرفيندن، آتېلېب يا باشقا آدامېن أليله.
قافلان‌لارېن درى و ايسكيلئت‌لرى‌نين آراسېندا آلت پالتاري‌لا دوروب بالدېزېنا باخېردي.بس تيمسار هدفيميش. او حالدا دا گؤركملى گؤرۆنۆردۆ. هوشنگله إلى، بالدېزين چئورەسينده دورموشدورلار. تيمسارېن خانېمي تۆركجه بير شئيلر دئييردى. بللیدى كى إلتيماس إدير. تهمينه باجي‌سېنا باخمېردي. گؤزلرين تيمسارا تيكميش‌دير و توفنگين اوجون تيمسارا إله توتموشدور كى، ماشاني چكسه‌يدى‌سه، گۆللە دۆز تيمسارېن چنه‌سى‌نين آلتېنا دگيردى. آنجاق تيمسار نئجه؟ سانكي أصلن تهلۆكه ايچينده دگيلدير. أتسيز سۆمۆكلۆ قۆزلار، توكسۆز قېچلار، چۆخ آربق عضۆله‌لى توكسۆز، صاف سينه سى‌له، دورموشدو. كيرپيكده چالمېردي. سحر تئزدن اۆشۆيۆردۆ يۆخسا يۆخ بئله، بللى دَگيلدى. كچل باشي قېچي رنگده‌يدى. بدن و اوزۆنده اوزلان توك يالنېز قاش‌لاري و دۆرد بوجاق بوغلاري‌يدي. بالدېزېنا تحقيرله باخېردي. سانكي بو باخيش‌لا اونو توتدوغو قرارا عمل إتمه‌گه چۆخراق تحريک إتسين دئيه. و يادا إعتيناسيز اوزلدوغون گؤرۆستمكله اونو گؤرمک ايسته‌ديگى ايشدن، واز گئچيرتسين دئيه ايدى. أل آياغېن ايتيريب آغلاييب سېزلا سايدي. يقين ايشين گؤررردى.
ألى‌نين يانېنا گئتديم، سۆردوم:" نۆلوبدور؟"
دئدى:" سحر گليب اوتاغا، توفنگله تيمساري تختدن چكيب إشيگه گتيريب بورا. بير گۆللە آچيب دگمه‌ييب اونا. دئيير اينتيقام آلمالېيام."
" كيمين اينتيقامېن"
" ناصيرين اينتيقامېن."
" ناصير كيمدى؟"
" تهمينه‌نين دۆستويدو."
هوشنگله دۆنن گئجه‌كى دانېشېغېمېزي خاطېرلادېم. آنجاق ايسته‌ييردېم ألى‌نين ديليجه‌ده إشيدم.
" تهمينه‌نين يۆلداشي تيمسارلا نه ايلگى‌سى واردېر؟"
معنالي باخدي . ايسته‌ييردى يقين بيلسين من بير شئي بيلميرم. او زامان دئسين. دئدى:
" باجېم تيمساري، ناصيرين قتليندە سۆزوملو بيلير."

" نییه"
" بیلیر دای. ایندی بو سؤزلرین یئری دَگیل بیر ایش گؤر."
گئتدیم تهمینه‌یه ساری. منی اؤلدؤرمه‌گین دؤشؤنمؤردؤم. دئدیم:
" نه إتمک ایسته‌ییرسن؟"
" " ناصیرین قانی‌نین اینتیقامین آلماق ایسته‌ییرم."
" ایندی بو ایشی قانونون عؤهده‌سینه قویماق ایسته‌میرسن‌می؟"
هوشنگده گلدی فارسی دانیشیردی:
" باخ سن تیمساری اؤلدؤرسن، اوشاغین صاحاب‌سیز قالار. سنی توتوب آپارارلار زیندانا و مؤمکؤندؤ اؤلدؤره‌لر سنی."
من دئدیم:" تیمساری اؤلدؤرمک بو سؤرونو چؤزمز. ناصیری ده سنه قایتارماز."
" آنجاق تیمساری جهنمه آپارار و بو منه یئترلی‌دیر."
من یئنی‌دن دانیشدیم:" أگر تیمسار دوستووون قاتیلی‌دیرسه، نه‌دن دئولته خبر وئرمیرسن؟"
" آمریکالی بگ، بو قاتیلین هر یئرده ألی واردیر. اونلارجا آدامی اؤلدؤرر و آلتیندان چیخار."
دئدیم:" تیمساری اؤلدؤرمک هئچ بیرسؤرونو چؤزمز. بیر قاتیلی اؤلدؤرمک‌ده قتلی‌دیر. سیز بیر قاتیل اولورسوز. تیمسار قاتیل‌دیرسه، سیز اولورسوز اونلا إشیت."
دئدی:" من بیر اؤلدؤرؤلمؤشؤن اینتیقامین آلیرام قاتیل دَگیلم. من قاتیلین إعدام إده‌نییم."
باشیمی آشاغا سالیب گئتدیم تیمسارا ساری و دؤم دؤز اونون اؤنؤنده آرخام اونا و تهمینه یله باشقالاری‌لا توش با توش، دوردوم. توفنگیم ألیمده ایدی، آما اوندان ایستفاده إتمک قصدیم یوخودو. و بلکه ده ایسته‌سه‌یدیم بو ایشه فؤرصت اوْلمازدی. بیلیردیم تیمسارین بالدیزی بو ساده‌لیکده اونو هدفه آلا بیلمز. بو دفعه هدف من‌یدیم. یالنیز دلی‌لیک إدیب و گؤللـه آتمالی‌یدی. إله بو قدر. آنجاق بیلیردیم او بو راحات‌لیقدا بیر آمریکالیپا آتش إتمزدی. من اونا بیر شئی إتمه‌میشدیم. قالدی، آمریکالی‌لارا کینه‌سی اولان چاووش‌لارلا، بو گؤزل بیر أرباب قبزی، آراسیندا فرق‌لر واریدی. اونلار کیرازلی‌نی اؤلدؤردؤلر. بو قادین منی اؤلدؤره بیلمز.
قیشقیردی:" تیمسار همشه ده بیر آمریکالی اولماز، سنین جانین قورتارسین. نهایت بیر گؤن سنی گیره‌ییب، اؤلدؤره‌جه‌گم." من ده آنلاییم دئیه فاسجا دانیشمیشدی. توفنگی قالدیرییب وئردی باجی‌سی‌نین ألینه. قایتدی قفه‌خانایا. من قایتدیم تیمسارین یانینا. تیمسار گیزلی بیر گؤلؤمسه‌دی، دئدی: " تشکؤر إدیرم". آیاق یالین جاده‌دن گئچیب گئتدی قفه خانایا. من گئدیب پالتار گئییب إشیگه چیخدیم. گوماشته‌یله سؤروجؤ حرکت اوچون هر بیر شئیی حاضیر إتمیشدیلر. تیمسار، هوشنگ و هر ایکی قادین دیشاریدا حاضیریدیلار.
تیمسار دئدی:" کله" ده حال حؤصله‌م یوخدور، یوللاناق قلیان آلتیني مرنده یئیه‌ریک."
دؤنن‌کی تک میندیک. تیمسارین گؤزل گوماشته‌سی‌نین یئری او بیری گوماشته‌سی‌نین یانیندا منیم جیپیمده، بوشودور.

١١ اکتبر ٥٩- تبريز- ايران
چاووش"چارلز راسی" آمريکالي ضابيطلرين دؤشرگه قفه‌سينده منی قهوه ايچمه‌گه دعوت إتميش‌دير.دئميشدی مصلحت‌چی گؤونليک ضابيطی‌له علاقه‌دار ايشی واريمپش. اوتورموشدوق قفه‌ده، دانيشماقدايديق بيردن قفه قارپشدي. بير بوغو بورما کيشی، بيردن قاپيدان گيردی، آتيلدي، نئچه نفر آمريکالي عسگرلردن اوتوروب، قهوه ايچديگی بير ماسانين باشينا. عسگرلر اؤزلرينی أله آلپ بير ايش گؤرؤنجه بوغلو کيشی اوزون پيچاغين اوجون دايادي چاووش"مارو" نون بؤغازينا و تؤرکجه قيشقيرپق سالدي. قالخديم ماسامپزدا اوزلان چئويرمندن، کيشی‌نين سؤزلرين ترجؤمه إتمه‌گين ايسته‌ديم. چئويرمن دئدی:" دئيير اوشاغيم سارپشين اوزلسا بو پيچاق‌لا سنی دؤغرايا‌جام.
" ياني نه؟"
کؤلفت‌لرين بيری چئويرمَنه ياخينلاشيب اونا بير شئی دئدی. چئويرمن منه دئدی: بو کيشی‌نين خانيمي چاووش" مارو" نون کؤلفتيدی. بو کيشی، خانيمي‌سينا شؤبهه‌ليدی. دئيير بس‌کی، خانيم چاووش"مارو" دان حامله دير. بو سسبدن دئيير،اوشاق سارپشين اوزلسا" مارؤنو" اؤلدؤرجک‌دير.
قاراشين حاميله بير خانيم پيللەلردن إندی. حامله اوزلدوغونا رغمن، چؤخ يؤنگؤل حرکت إديردی.قاچدي، کيشی پيچاقي چاووش "مارو" نون بؤغازينا قويان ماسانين باشينا و دلی لر تک اوژ أطرافينا باخيردي. چاووش "مارو" نون رنگ روفو، قاچميشدي. بؤينونو، راحات‌سيزجا پيچاغين اؤستؤنده ساخلاميشدي. کيشی اوجادان دانيشيردي، معلوم اوزلوردو پادار سؤيؤش وئريردی. قادين أری‌نين آرخاسيندان اونا هوجوم گتيردی. ديقت إديردی قارنينا فيشار گلمه‌سين، کيشی‌سيندن آسلاندي چاليشدي اونو چاووش ماروادان آيپرسين. آنجاق کيشی قادينين بودونا بير تپيک ووروب اونو اوزاقلاتدي، اؤستونه قيشقيردي آنجاق پيچاغين اوجون چاووشون بؤينوندان گؤتؤرمه‌دی.
چئويرمَنه دئديم:گل من‌له گل."گئتديک قادينا ساري. بودونون آغرسيندان سيزلاييردي نئچه نفر باجي‌لاردان دؤرمسينه پيغيشميشديلار. من سؤزوردوم چئويرمن ترجؤمه إديب قادينين جاوابيندا سؤنرا منه ترجؤمه إديردی:
" باجي جريان نه‌دی؟"
دلی‌دير ضابيط بگي. منيم أريم دلی‌دير."
" نييه؟ ميه نؤلوبدور؟"
" من بؤيلويام اوژؤندن. چاووش "مارو" منی ايت يئرينه ده قويماز. بير ايکی دست کؤهنه پالتار آلپ‌دير منه. أريم دئيير بس منيم اوزن‌لا ايليشگيم وار. آخي منيم قيافه‌مه ياراشار چاووش "مارو" تک بير کيشی من‌له ايليشگی‌سی‌می اوزلسون؟ سحردن آخشاما ايشليرم جانيم چيخير... اوشاق‌لارين خرج‌لری وار. اوز گليری يئترلی دَگيل. ايندی گليب بوردا سس سالپ آبرمي آپارير، قان سالماق ايسته‌ييير."
چاووش "راسيا" دئديم چؤخ تئز منه بير طاپانچا تاپسين. طاپانچاني گؤلله‌سی‌له گتيرديک لرينده، چئوريرمه‌نه دئديم کيشييه دئسين منيم سؤزلريمی ياخشي دينله‌سين. چئويرمن سؤزلريمی ترجؤمه إت. کيشی دؤنوب منه باخدي . چاووش مارونو بو دوروما

سالدیغیندان سئوینجک گؤرؤنؤردؤ. آنجاق خانیمی‌سی‌لا مارویا شؤبهه‌لی‌دیر. چئوریرمه نه دئییم:
هر نه دئییرم دیقت‌له ترجؤمه ات." سؤنرا کیشییه خیطاب دئدیم:" باخ بیر کیشی بو گؤلله دیر من بونو قؤیورام طاپانچایا. باخ! بونا دئییرلر گلنگئدن، بونو دالی چکیرم، گؤلله دقیق یئرینده اؤتورسون. بوگؤردؤگؤن ماشادیر. طاپانچا آتشه حاضیردی. بو ماشانی چکسم سه، سن بیر ثانیه ده و یا ثانیه‌نین یؤز ده بیرین ده، درکه واصیل اولارسان. من سنی اؤلدؤرمکده حاقلییام چؤن سن بیرینی اؤلدؤرمه‌گه، هده‌له‌ییبسن و او اؤزؤندن مودافیعه إتمه‌لی‌دیر. آنجاق اؤزؤندن مودافیعه إده بیلمیر، چؤن سنین ایختیارینداديپر.قئرؤقانادیپر. بس من اوندان مودافیعه إدیرم. بیر آمریکالی، أمکداشی اؤلؤمه تهدید اولاندا، تهدید إده نی اؤلدؤرمه‌گه حاققی واردیر. بونلاری دئییرم، سانمیرام سن آنلایاسان. آنجاق سنی اؤلدؤرمه‌دن اؤنجه بیر فؤرصت وئریرم سنه: بیردن بئشه سایپرام.، بئشه چاتینجا، خانیمیوپن أللیندن یاپیشیب جهنم اولمازسان، داها فؤرصتین اولمویاجاق آنلایاسان اوشاغین سارپشین اولاجاق، قاراشین و یا بوغدا اؤز اولاجاق. ساری اولسون یا قیرمیزی اولسون بئله. قاندیرمی؟ سایماغی باشلاییرام."
بونو دئدیم. چئویرمن سؤزلریمی دیقت‌له ترجؤمه إتمک همان، کیشی‌نین اؤزؤنه باخدیم، گؤرؤم سؤزلریمی آنلاییب‌می یؤخسا یؤخ. بیر جؤره اینانمازلیقدا اؤزؤمه باخیردی. سانکی دؤشؤنمؤردؤ مؤمکؤندؤرمن تهدیدیمه عمل إدم. قیشقیردیم:" بیر" خانیمی‌سی آغلاماغا باشلادی و ناله‌یله کیشیدن ایسته‌دی ایشیندن أل چکسین. چئویرمن خانیمین سؤزؤن ترجؤمه إتدی. کیشی آما قادینین سؤزلرینی اؤنمسه‌میردی. نئچه کره سؤرعت‌له آغلایان حالدا آند ایچدی، مارویلا ایلیشگی‌سی یؤخودور و اونا نیسبت وفاسیز دَگیل. من قیشقیردیم:" ایکی" ایسته‌ییردیم کیشییه دؤشؤنمک فؤرصتیوئریم. قادین أل آتدی ساچ‌لارینا قیشقیرپردی، سن اؤلسن من هانسی داشی سالیم باشیما. من بورانین ایشین بوراخیب گئدرم پالتار یوماغیما. من قیشقیردیم:" اوچ" بیر آز فاصیله وئردیم قادین نئچه کره سؤزلرین تیکرار إتدی. دیگر کؤلفت‌لر سس صدا سالمیشدیرلار. چئویرمن ترجؤمه إدیردی، کیشیدن ایسته‌ییردیلر تئز دوروب قاچسین یؤخسا اؤلؤمو حتمی‌دیر. من قیشقیردیم:" دؤرد". کیشی بؤشالدی، پیچاغی چاووش مارونون بؤینوندان گؤتؤردؤ. " مارو" قؤرخدو من بئش دئیب آتش آچام، بو سببه کیشیدن مسافه توتدو. من قیشقیردیم:" ایتیل، جهنم اؤل دا بوردا گؤرمؤیؤم سنی!." کیشی پیچاق أللینده قفه‌دن دیشاری چیخدی نردیوان‌لاردان قالخیب و ایتیلدی. خانیمی‌سیدا او بیری کؤلفت‌لرین یاردیمی‌لا اؤزؤنو پیللله‌لرین اوستونه یئتیریب گئتدی. گئدیم قاباقکی ماسا دا اوتوردوم چاووش مارو گلیب تشککؤر إتدی. باجی‌لارین بیرینی چاغیردیم اولایی سوردوم. چئوریرمن ترجؤمه إتدی.
باجی دئدی:
" آغا، بدبخت چاره‌سیز قادین‌دیر. باجی‌لار هامی‌سی چاووش‌لارلا دوستولار. سونوندا چاووش رییس‌دیر، هر سؤز دئسه کؤلفت ایجرا إتمه‌لی‌دیر. آما قضادان بو باجی چاووش مارویلا یاتمایی‌ب‌دیر چؤن چاووش‌لارین یاتاق خاناسیندا بیز بیر بیریمیزین سیرلرینی بیله ریک. بو باجی‌نین أری ایشسیزدیر، قادین ایشله‌مه‌گه مجبوردو. لؤت ایشه گئده بیلمز هر

حالدا. دۆز دئييردى چاووش مارو بير ايكى دست كۆهنه پالتار آلېبدېر، يازېق كيشى دئيير بس خانېمي چاووش مارونون دۆستودور. يازېق قادېن أرىنين أحمقليگىنين قيصاصېن اۆدەمەلىدير. آخي ميه ايشمى تاپيلېر؟"
چئويرمَنه دئديم، بونا دئيين گئتسين ايشينه و تۆصيه إتسين هئچ زامان چاووشلارېن باجي لاريلا ايليشگىسيندن بيرينه دانېشماسېن. قادېن گئتدي دوروب بير ليوان اۆزومه قهوه تۆكۆب گليب اۆتوردوم. چاووش " راسى" باشلادي:
" منله خانېمېن اوشاغېمېز اۆلمور، ايستەييريک بير ايرانلي اوشاق آلاق. اوشاغي تاپمېشېق ايكى ياشېندادېر. تبريزين يارقيلېق (دادگسترى) رييسىله دانېشمېشام اۆنجەليکلر حاضېرلانېبدېر. بۆلۆمۆن رييسىله دانېشدېم .دئدى سيزينله دانېشماغېم ياخشي دېر. اومودوم وار سيز قارشي چېخماياسېنېز."
دئديم: " منجه، سس صدا چېخماماق شرطىله مانئعى يۆخدور. بو ايل آمريکالىلارېن داورانېشلارې سس كويلو اۆلوبدور. ايلک كيرازلىنېن پيسليگى. اۆندان ياناشي دۆكتۆر شايانېن قېزې‌لا، شوارتزېن پيسليگى، ايندى ده بو چاققيكئشين ايشلکلرى. آمريکالىلارېن ضيدينه بير كيچيک تبليغ اۆلورسا دالي چکيليب قضيەنى بيتيرميش سانېن ".
چاووش راسى دئدى:" سيز بوراجان بير شئى إشيديبسينيزمى؟"
دئديم:" يۆخ إشيتمەميشم." سۆنرا سۆزدوم:" اوشاغېن آتا- آناسي واردېرمي؟"
دئدى:" بلى آتا - آناسي وار. دۆرد اوشاقلارې وار بونو بيزه وئرمەگى قبول إديبلر، سۆز وئرييديلر دۆردۆنجۆ اوشاقلارې اۆلماسېن اونوتسونلار."
حيس إتديم چاووش راسى خۆشقلب بير آدامدېر و يقين اوشاغي خۆشبخت إده بيلر. آنجاق اوشاغېن عايلەسيندن آرخايېن اۆلماق اۆلماز.. تبريزلىلرين سۆنراكى داورانېشلارېندان باش تاپماق اۆلماز
بيردن، اۆنلاردان گۆزلەمەديگين بيرايشى گۆررلر.
" راسى" دئدى:" ايستەييرسيزسه اۆزۆنۆز گلين اوشاغېن آتا –آناسيلا دانېشېن. اۆنلارېن راضيلېغي أللە آلېنېبدېر."
دئديم:" قۆرخوم بودور صاباح مصلحتچىلر مكانېندا، چادېر قورولار. بير تعداد دا همسايالاردان يېغېب گتيريب سس ساليب اوشاقلارېن ايستەيەلر و يا مصلحتچىلردن، اوشاغا گۆره باج آلالار."
چئويرمن دئدى:" قرار قۆيولوب، كيشىله قادېن بيرليكده يارقيلېق رييسىنين يانېنا گئديب لازېم اۆلان سندلره قۆل باسالار. اوشاغا گۆره "چارلى" مين ايكى يۆز تۆمن اوشاغېن آتاسېنا وئرير. يارقيلېق رييسىله دانېشدېق. اوشاغېن آتا -آناسي و چارلى وريندن قبول اۆلونسا سۆرون بيتير. آتا -آنانېن ايديعاسي اوشاغا گۆره أبەجن بيتير.."
چاووش راسيدان سۆزدوم:" خانېمېندان دا قبوللوق مكتوبون وارمي؟"
أللينى جيبينه آتدي و بير تيكه كاغاذ چېخارتدي:" بلى بو خانېمېمېن قبوللوق مكتوبودور." مكتوبا بير نظر إتديم. قراردادي بير مكتوبويدو، بونو آمريکالېنېن شهرلرىنين ساده بير محضرداري، بير ديقه ده تنظيم و تصديق إدر. چئويرمن اۆلايى اوزون آچېقلادي.:

" چارلی ماجراني منله دانیشاندان، ایکی آی گئچیر. بو سۆره ده، ایکیمیز اوشاق آختارپردیق. بونو تاپدیق. من بیر قوجا خانیم تاپدیم، اوشاغین آناسیگیله گئده بیلردی. قوجا خانیمین ایشی موشاطالیقدیر. یاني سوبای کیشیه، اؤز و ایستهین قیزي، تاپار سؤنرا کیشینین آناسي‌لا إلچی گئدرلر. ایشی دیل تؤکمکدیر. تبریزده هر محله ده بیر ایکی دنه بو موشاطالاردان تاپیلار. تبریزین یاشایيشي‌نین، ماما تک، أصلی گرکلرینین دیر. قوجا خانیم بیر ایکی گؤن آنانین اوستونده ایشلهدی. نهایت راضي إتدی. قرار اوللدو آنا ماجراني اوشاغین آتاسینا دئسین. سؤنرا من گئتدیم آتانین یانینا. من آتانین یانینا گئتدیگیمده یؤخودور. آنجاق چوخ پیس دوروم گؤردوم. یازیق آنا اوشاق‌لاري‌نین بیرینه سوت وئریردی. اوچ دنه دیگر اوشاق‌لار، بیر کیچیک حیطده، او توز-- قهرخ باشقا اوشاق‌لار لا، پالچیق‌لار ایچینده بیر بیری‌نین اوستونده دبغبرلانیردیلار. إولری " میردهشیرخانا چوخور" وندایدي. تبریزین کاسیب محله‌لرینندی. اوزدا چوخلو داشقاچي، دؤرؤشگه‌چی و فرش توخویان‌لار یاشایيرلار. اوشاق‌لار عئین سؤوورجان قوردو تکی‌دیرلر. آنا منی گؤردؤ باشلادي آغلاماغا. دئدی اوشاغین آتاسي‌لا دانیشیب. گئجه ده بؤتون واخت بیرگه آغلاییرمیشلار. اوشاق بیردن بیره، عزیز اوزلموشوموش. یوخودان دوراندا تاماشا إله ییرمیشلر. سؤنوندا دئدی، آتاسي قبول إدیبدیر.

آنا بیر آز مالیخولیایی اوزلموشدو. اوزلمایا آمریکالي‌لار آلیب اؤلدؤره‌لر، قانین ایچه‌لر. سؤنرا آتاسي گلدی. بیر چؤرؤک اؤلؤمجوّل کیشی‌دیر. آدام شاشقین اوزلوردو بو نئجه دؤرد اوشاق صاحابي اوزلوبدور. من دانیشاندا او آغلاییردي. یؤرقونودو. بیرلیکده گئدیب اوتوردوق حیطده. آغلایارکن چوبوغون آلیشدیردي. سؤنرا دئدی، مانئعی یؤخدو آللاه بئله ایسته‌ییب‌دیر. قوی أن آزي بیری خوشبخت اوزلسون. سؤنراکی سؤزلریندن معلوم اوزلدو هله قرار وئرمه‌ییب‌دیر و دئدی: آدامین جیگرگوشه‌سیدی. آدام کاباب اوزلور. آدام اوشاق دؤزلتمیر ساتماغا. اوّنا دئدیم: بابا سن اوشاغي ساتمیرسان. بؤیؤده بیلمیرسن. بیری تاپیلیب، اوشاغي اوزلمور سن اوشاغي وئریرسن اوّنا. او دا سنه بیر هدیه وئریر. یاخشي دا بئله‌لیکله، او ایکی یاشیندا اوشاق صاحابي اوزلور. آللاه بئله ایسته‌ییر. سن اوشاغین فیکرین إتمه. بوردا بو حیطده، اوّنون گله‌جه‌گی نئجه اوزلار؟ أن آزي أللی آغزینا یئتیشن آدام‌لارلا، گله‌جه‌گی یاخشي اوزلار. ساغلام اوزلار، خسته اوزلماز، تمیز اوزلار. درس اوخویوب و آبرلي بیر یاشایيشي اوزلار. دئدی: فرض إت بئله اوزلسون، من بئله اوزلماسین گؤرمه‌سم نه فایداسي واردیر؟ خوشبخت‌لیگین گؤرمه‌سم‌سه، بئله دؤشؤنؤرم ، ایندی کی کیمی بدبخت‌دیر. دئدیم قارادان باشقا بؤیا یؤخدور. دؤشؤن اوشاغین ایندی اوزلدوغو کیمی بدبخت اوزلسون، یا دا دؤشؤن سنین کیمی بیر گله‌جه‌گی اوزلاجاقدیر . دئدی: جاوان سنین اوشاغین یؤخدور، اوشاغین نه اوزلدوغون آنلارسان. آدامین اوره‌گی ایسته‌ییر اوشاق خسته اوزلاندا، اؤزؤ اوّنو باشي‌نین اوستونده اوزلسون، إوله‌نده، اؤزؤ بیر دیقه چالسین اوّیناسین، اؤزؤ إوه گلین گتیرسین، اؤزؤ نوه‌سینی قوینسون قوجاغینا. دئدیم: سنین بو یاشایيشین‌لا، بو ایش‌لری گؤره بیلرسن‌می؟ نییه، ایمکان اوزلمویان شئی‌لرین پئشینده‌سن؟ نهایت قبول إتدی. دئدیم، سنه وئریلن پولولا بیر باشقا دزگاه چکرسن، ایپین اؤزؤن آلارسان. اؤزؤن اؤزؤوه ایشلرسن. آیري آدامین حامبالي اوزلمازسان. باغیم‌سیز اوزلارسان. اوّندا بو اوچ

اوشاق درس اوخويا بيلرلر. دئدی: آخي آدامين اوشاغين تبريزين، همدانين و ياتهرانين بير گوشه‌سينه آپارمېرلار کی، آدام أن آزي گئديب اوزاقدان تاماشا إديب خوشبخت‌ليگين گؤرؤب، سئوينجک قايېدا، او آدامي تانيماسا بئله. اوشاغي گؤتؤرؤب آپارېرلار دؤنيانين او باشيندا. آدام هاردان بيلر اوشاق اؤلؤدؤر يوخسا ديری؟ آنجاق بير يؤلويلا، بؤينونا قويدوم. سؤنکو گؤن من‌له چارلی گئتديک يانلارينا . بير جؤت باشماق کيشيه و بير دست پالتار دا آنايا، اوشاق‌لارين هامي‌سينا دا نئچه اوزونجاق آپاردېق.اوشاغين آتا -آناسي چارلينی ياخشي گؤزدن گئچيردیلر. چارلی ألينی اوشاغين اؤزؤنه چکدی. آناسيني آغلاماق توتدو. آتا باشين سالمېشدي آشاغا هردن بير باشيني قالدېرېب خانيمينا باخيب، اونا دئييردی آغلاماسين. سؤنرا چارلی، من‌له آتاسي و اوشاغي گؤتؤرؤب دؤکتؤره آپاردېق. قؤرخوردوق اوشاغين سئل ناخؤشلوغو اولسون. عجيبه آرېق و ساري‌دېر. دؤکتؤر دئدی سئل اولماغيني سانمېرام. گؤجلنديرمه درمان‌لار يازدي و اوشاغين آتاسينا دئدی:اوشاغين يئمه‌گينه يئتيشسين. چارلی يؤز تومن کيشييه وئردی اوشاغين يئمه‌گينه يئتيشسين. ايندی اوشاق درمان يئيير.

چاووش " دارسی" دئدی: سيز صاباح يارقي‌لېغا گليرسنيز، ايش بيتر، من گلن هفته اوشاغي گؤتؤرؤب آپارارام. گلن هفته مأموريييتيم بيتير.

دئديم: " يادېندا اولورسا بو ايش‌لردن بيز "کؤره‌ده" ده إديرديک. أساس عئيبی بوردايدي اوشاق بؤيؤمک همان اؤزؤنو آنالېق و آتالېق‌لا قييياس إديردی راحات‌سېز اولوردو. چؤن چوخ تئز بللی اولوردو آتا آناسي باشقا اينسان‌لاردېر آيري اؤلکه ده. بو اوشاغين قيافه‌سی نه‌جؤردؤ؟"

چاووش راسی دئدی:" بلکه ده اينانمېياسېنېز سرکار اوزن‌باشي، بو اوشاغين ساچ‌لاري آچېقدي گؤزلری آچيق قويون گؤزدؤ. دؤشؤنؤرم چوخ راحات بيزی آتا آنا کيمی قبول إده جک. من اوشاقدان يالنيز بير پرده آغام." بير آز دايانماندان سؤنرا دئدی" ياخشي نه دئييرسيز؟ صاباح تبريز يارقي‌لېقبنا گليرسيزمی؟"

دئديم:" صاباح يوخ، بيری‌سی گؤن. بلکه تيمسار شادان‌لا مشورت إتمه‌گيم لازېم اولدو."

چاووش " راسی" کدرلندی:" آنجاق سرکار اوزن‌باشي، دئييش‌لره گؤره تيمسار شادان وطن سئور بير اينسان‌دېر. دئييرلر چوخ ميللتچی‌دير، مؤمکؤندؤر مانئع تؤرتسين."

من گؤلدؤم. چئويرمن و چاووش چوخ شاشقين اولدولار. کئشکه دئيه بيلرديم: ايندی بير آمريکالي‌نين اوشاغي تيمسارين خانيمي‌سي‌نين قارنيندا دېغېرلانير. او دا بونو بيلير. کئشکه دئيه بيلرديم: کيشی، تيمساردان نيگاران اولما، اونون وطن سئورليک و ميللتچی ليگيندن نيگاران قالما. خانيمي مندن بؤيلودور. کيچيک باجيدان باشقا کی يؤل وئرمير، تيمسار شادانين عايله اؤيه‌لری‌نين هامی‌سی باش آشاغادېلار قورخما..."

آنجاق بو بابتدن بير سؤز دئمه‌ديم، يالنيز گؤلمه‌گيمی کونتؤرؤل إدندن سونرا، دئديم:

" تيمسارين نيگاراني اولما اونو راضي إتمک من‌له."

چاووش منه شاشقين باخاراق، دئدی:" چوخ تشککؤر إديرم. بو حالدا بيری گؤن گئدريک يارقي‌لېغا."

دوردوم. چاووش و چئویرمن ده دوردولار،دئدیم:" بیری گؤنه‌جن." چیخدیم دیشاری ماشینا میندیم مصلحت‌چی‌لره گلیب، گئتدیم تیمسارین یانینا. تیمسار عصبلیدی. دئدی سحر یئنی‌دن تهمینه‌یله ساواشی اوزلوب و نهایتده تهمینه‌دن ایسته‌ییب‌دیر، اوزنون ایوین ترک ائتسین. او دا گئدیب‌دیر.ظنیجه قارداشی‌نین یانینا گئتمیش‌دیر.
دئدیم: " تیمسار سیزین‌له بیر ایشیت آل وئر ایدیریک. یانی آمریکا دئولتی ایران دئولتی‌له آدام معامیله‌سی ایدیرلر."
قاش قاباق سااللادی. نه دئدیگیمی آنالمادی. ایضاح ایسته‌دی. ماساسی‌نین یانینداکی صندلده اوتوردوم آیاق‌لاریمی اوزالدیب قویدوم ماساسی‌نین اوستونه:
" باخ تیمسار سنین خانیمین مندن بوییلودور، او اوشاق یاری آمریکالی‌دیر. یاخشی من سنه قوللوق ائتدیم سنی آتا ائتدیم. بیزیم ده اردوموزدا ایله شخص‌لر وار سنین کیمی‌دیرلر. یانی اؤزلری اوشاق صاحابی اوالا بیلمیرلر. بئله حساب ائت، ایکینجی دؤنیا ساواشیندا و یا کؤره ساواشیندا، بدن‌لرینه بیر گؤللـه دگیب یادا بیر یئردن بیخیلیبلار اوشاق‌لاری اوزلمور. و یا بلکه خانیم‌لاری‌نین اوشاغی اوزلمور و آیریلا بیلمیرلر و اوشاق ایسته‌ییرلر...
تیمسار سؤزؤمؤ کسدی:" یقین سن بو اوشاغی آلیب اوتنا وئرمک‌می ایسته‌ییرسن."
" مؤمکؤن دگیل! غیر مؤمکؤندؤر!"
معلومویدو قؤرخوبدور. دوردو آخساق حالدا قیشقیردی:
دئدیم: " هئچ بیر شئی غیرمؤمکؤن دگیل. آنجاق کیمسه، سنین اوشاغیوی ألیندن آلماق قصدی یوخدور."
دئدی: - چوخدا سئوینجک گؤرؤنؤردؤ-" اؤنه‌ری وئرمه‌گه حاضیرام. قویون اوشاغی من تاپیم."
" نئجه؟"
" منیم ایختیاریمدا بیر اوشاق وار، کیچیک بیر راحات‌سیزلیق اوزلمادان، اوزنو سیزین ایختیاریمنیزدا قویماغا حاضیرام."
"نئجه؟"
" سیز بیر دنه اوشاق ایسته‌ییرسینیز. ساغلام اوزلسون و یقین ایسته‌ییرسینیز اوشاق گؤزلده اوزلسون. من بئله بیر اوشاغی سیزین ایختیارینیزدا قویارام."
" بیز هر اوشاغی بیر آمریکالی ضابیطین ألینه وئره بیلمه‌ریک گؤتورؤب آمریکایا آپارسین. اوشاغین کیملیگی اوزلمالی‌دیر، اوشاغین الزیم اوالن سند و بیلگه‌سل‌لری اوزلسون. آتا آناسی واردی‌سا، اوزنلارین ایذینی اوزلمالی‌دیر."
تیمسار فیکره دالدی:" بئله سانین اوشاق یئتیم‌دیر، تبریزین یئتیم‌خاناسیندایندیر. سند مدرک ده یوخودور. یئتیم‌خانا و یارقی‌لیقین ایذنی یئترلی‌دیر."
" سیزین ایختیاریمنیزدا اوالن اوشاق یئتیم‌خانانین‌دیرمی؟"
فیکره دالدی. گؤرؤنؤردؤ، سیرینی منه آچیقالماغا ایکی دیللی‌دیر. من ده اؤره‌گیم ایسته‌ییردی دؤشؤنجه‌سین اوخویام. هانسی اوشاقدان دانیشدیغینی، منه دئمکدن قؤرخوردو. آیاق‌الریمی ماساسیندان گؤتؤردؤم، دوروب گلدیم پنجره‌یه ساری، مصلحت‌چی‌لرین حیطینه تاماشایا مشغول اوزلدوم. کیچیک بیر قارا، دؤلویا و یاغیشا

اوخشويان دنه لر هاوادان إنميشديلر. هاوا سويوقلاشېردي ياواش – ياواش. دانېشماماغېنې گۆرمۆيۆنجه، دئديم- بو كئز آمريكالي بير ضابيط او بيرى أرشد ضابيطله دانېشماق لحنى له-:
" تيمسار ايذين وئريرلر، منله مصلحتچىلر بئله سۆنوچا واراق كى، تيمسار بو قۆنودا بيزيمله ايش بيرليگينى، اؤز عايله منفعتلرينه ياناشي اويغون بيلميرلرمى؟ اؤز راپۆرومو، تهراندا مصلحتچىلرين عالى مقامېنا، بئله دۆزنلەسم، تيمسارجا مانئع سيزديرمى؟
دئدى: " بلى؟" سانكي أصلن منى دينلەميردى. جۆملەلريمى تيكرارلادېم. جينى اوزلان آداملار تک منه باخدي . اينانا بيلميردى من اونا بو قدر ياخېن اوزلدوغوم حالدا بو تشريفاتى و تهديدلى سۆزلرى دئيه بيلەرم.
ايلک دفعه اونون ترلەمەسين گۆرۆردۆم و عئين حالدا چوخ راحاتسېزي‌دېر. بيليردېم بو راحاتسېزلېق منيم هدەلەمەگيمدن اوزلا بيلمزدير. بير ايچسل اؤنملى بير شئى اوزلمالي‌دېر. بلكه ده ترلەمەسى بو سببدنى‌دير كى، ذئهنين درين‌ليگينده پيلان تۆكۆردۆ و ايستەييردى، يقين اوزلسون بو پيلان اوغورلو اوزلاجاقدېر . نهايت ديلى آچېلدي:
" باخ، منيم ايختيارېمدا بير اوشاق واردېر. سنين نه ايشين بو اوشاق كيمدير! من بو بلگەلرى بيغېب سنه وئرەرم. هئچ كيم، بو اوشاق حاقدا، إيديعا إتمەيەجكدير. او ضابيطدن ايستەيه بيلرسيز بو اوشاغي قبول إتسين."
" يۆخ بو غئيرقانونى بير ايش‌دير. من بيلمەليم اوشاق كيمين‌دير. أن آزي من بيلمەليم اوشاق كيمين اوشاغي‌دېر."
هله ده تيمسارا دئمک ايستەميردېم، اوشاق سئچيليب‌دير، اوندان ايستەنيلن باشقا بير شئيدى و چۆخدا كيچيک بير ايش‌دير. بلكه هئچ اونون ياردېمېنا إحتياج اوزلمادي و راحاتجا، قۆشون قاماندئرى و يا واليليكله حل إديلدى.
حيرصله دئديم:" سن بو قدر منه ياخېنسان، منى اوشاغبوين آتاسي بيليرسن، آنجاق حاضېر دئييلسن دئيەسن آمريكالي بير ضابيطين ايختيارېندا قۆيماق ايستەديگين اوشاق، كيمين اوشاغي‌دېر.ياني سن بو قدرمى منه، بد گومانسان؟"
يئنه زحمتده‌يدى:" حيرصلنمه، سۆرون بدگومانليق فيلان دَگيل...". بير آز ياواشجا دئدى:" ايلک سندن بير سۆز آليب سۆنرا دئيەجەگم. سۆز وئريسنمى سنه دئيندن سۆنرا هئچ كيمه إلى و هوشنگه بئله دئمييەسن؟"
" سۆز وئريرم"
آغزېن سويون اوتدو. قايېتدي اوتوردو ماساسي‌نېن آرخاسېندا. گۆرۆنۆردۆ يئنه چاشقېن‌دېر.
دئديم:" ياخشي؟"
" سۆرون بودور: تهمينه دانيشگاهدا اوزلان صينيفداش معشوقوندان بير اوغلو اوزلدو. بئله سانېردي و هله ده إله سانېر من بو اوشاغېن وارليغېندان خبرسيزم. بو اوغلاني سئويرآنجاق بو اوشاق عايلەيه بير وبال‌دېر. آتاسي اؤلن بيرعاشيقين اوغلودور. أصلن بيلينميردى بير تار چالېب اوخويان ديلنچى‌ليک إدن عاشيق، نەجۆر اوغلونو يونيوئرسيته

یه گؤندەره بیلیب‌دیر. تهمینه بو اوغلانا عاشیق اولدو و اوغلاندا اؤلمه‌میشدن تهمینه‌نی بؤیلو إتدی. بو اوغلانین ایندی اوچ یاشي واردیر. بو اوغلان عایله‌یه یؤکدؤر. بو اوغلانین وارلیغیندا، بیز تهمینه‌نی أره ده وئرنمیریک بئله. منیم اؤنه‌ریم چوخ ساده دیر: بو اوغلاني سیزین عسگرینیزه وئرک. او دا اوشاق‌لیغا قبول إده."
" سن بئله دؤشؤنؤرسن تهمینه سنین پیلانین‌لا راضیلاشسین‌مي؟"
" تهمینه‌یه دئمک لازیم دَگیل. اوشاغي هوشنگین إویندن گؤتؤرؤب طیاره مئیدانینا آپارارپق، اوردان سیزین عسگرینیز اوشاغي تحویل آلار. بؤتؤن سندلری ده من شخصن اوزدا سیزه تقدیم إده‌رم."
" سن دلیسن! سن بالدیزیوین سئوگیلی‌سین اؤلدؤردون، چؤن سنه یؤل وئرمه‌میش‌دیر! ایندی ده اوشاغین ایتباتیر إتمک ایسته‌ییرسن‌می؟ اوتانمیرسان‌مي؟ سنین بالدیزین وسئوگیلی‌سی و یا اوشاق‌لاری‌لا نه کینه‌نمی وار؟"
"سنین یارقیلاماغین تله‌سیکدی. هاردان‌مي بیلیرسن من بالدیزیمین سئوگیلی‌سین اؤلدؤرمؤشم؟ بو دئدی-قودولاري منیم یؤل‌داشیم اوزلاراق اینانمامالیسان. قالدي، ایستیرسن اوشاغي نه إدیم؟ اوشاق أبده‌جن بو قادینین دیبینده قالا بیلمز کی."
" سنین قورخون بیر شئیدن دیر. تهمینه بو اوشاغا باخاندا آتاسین خاطیرلایپر.." چالیشدي سؤزؤمؤ کسسین، آنجاق إعتیراض فؤرصتی وئرمه‌دیم." بو فیکره دؤشؤر اوشاغي‌نین آتاسي‌نین قاتیلین محو إتسین. ایندی سن ایسته‌ییرسن اوشاغي دا محو إده‌سن، دؤشؤنؤرسن بئله‌لیک‌له تهمینه اینتیقامي دؤشؤنمه‌یه‌جکدیر. آنجاق دؤشؤنمؤرم سنین حساب‌لارین دؤز اولسون."
بو دفعه سؤزؤمؤ کسمه‌گه موفق اولدو:" سن نئجه ده یئری گؤگو بیر بیرینه تیکیرسن! من یاخشي‌لیق إتمک ایسته‌ییرم، یاخشي و اینسان سئور عایله‌یه بیر اوشاق تاپام و بیر اوشاغا یاخشي عایله‌یه!!."
صبریمین کاساسي داشدي، پاتلادیم:" بیز اوشاغي تاپدیق! هر بیر شئی آماده دیر! تکجه بیر شئی سندن ایسته‌ییریک یارقي‌لیق ریسینه تئلفؤن آچیب دئیه‌سن، سنجه ده اوشاغي چاووش دارسییا وئرمک ایراده‌سیزدیر.!"
داشدي، قیشقیردي:" بس نییه بونو اؤنجه دئمه‌دین؟ سیز کشفیاتچي‌لارین نه خسته‌لیگینیز وار! سؤرونو آدام کیمی حل إتمه‌یب، ایسته‌ییرسینیز آدامین اؤرەگینده‌کی‌لردن خبریز اولسون ؟ نییه ایلک باشدان منه دئمه‌دینیز سندن اوشاق ایسته‌میریک؟"
" من نییه سنه دئمه‌لییدیم سندن اوشاق ایسته‌ییرم؟ سن اؤزؤن کؤنؤللؤ اولدون اوشاق تاپاسان. سن تهمینه‌نین اوشاغین محو إتمک دؤشؤنجه‌سینده‌سن کی، هر اؤنه‌ری اوزلاندا در حال او اوشاغي خاطیرلایپرسان!
"سن بؤتؤن سؤزلریوی إله آدام‌لا آرایا قؤیورسان کی، آدام همشه شککه دؤشؤر. بیلمیر سنین سؤرغو و ایستک‌لریوین اؤنؤنده نئجه جاواب وئرسین. نهایت گؤرؤر اوندان ایسته‌دیگین بیلگی‌لری سنین ایختیارینا قؤیوبدور. سنین بیر شئیطانی روحون واردیر!"
" بیر بیریمیزه یاراشیرپق تیمسار. یاخشي یاراشیرپق."
اوتاغیندان چیخدیم دیشاري.

ايكى گۈندن سۈنرا، تبريزين يارقي‌لېق ايدارەسى‌نين اۋنۋنده من‌له چاووش "راسى" و چئوريرمن جيپدن إنديک، گۈرۈنتۈلر منه ايلگينچيدي. يارقي‌لېغېن اۋنۋ، طاعون وورموش بير خسته‌خانانېن اۋنۋكيمى‌دير. بعضى‌لرى گرچكدن بۈكۈلمۈشدۈلر و بعضى‌لرى ده أل‌لرين قارېن‌لارېنا قۇيموشدولار، سانكي زۈرلا ايسهال‌لارېن ساخلايېرلار. اۋنلارېن كنارېندا، بيرعيده ده قۇل چوماق باش‌لارېندا شاپۇ، دورموشدولار. اۋنلار ، أللوان آيري دنه تسبئح‌لرى أل‌لرينده، فېرلادېرديلار و فېرلاتمانېن اۋرتاسېندا بيردن، اۋنو گۈگچه آتېب و يئنى‌دن باش مارق‌لارېندا يېغېرديلار. هئيبت‌لى يۈغون، بوغ‌لاري واريدي و بعضى‌لرى شكيله بنزەييرديلر، آنجاق باخان و حركت‌له بير شكيل. او گۈنەجن ايرانلي ايدارەلرينه گئتمەميشديم. بلكه ده باشقا ايدارەلرده بئله‌يميش. آنجاق چۈن ايرانېن يارقي‌لېغي، او بيرى اۋلكه لره تاى، اينسان‌لارېن اۋلۈم -ديريم و طالئع‌لرى‌له، ايش گۈجۈ واريدي، هيجان چۈخودور. سايسېز آدام بير بيرى‌لرين اۋستۈندن آتېلېرديلار، تۈركۈ دانېشماق‌لارېندان دۈلايي، من هئچ نه آنلامېرديم. اۋنلار گلنلر، كندلى گۈرۈنۈردۈلر. بونو قۇخولارېندان آنلايا بيليرديم. مال حئيوان، طۈوله، قېغ قۇخويوردولار. گيريشدن سۈنرا ايچەريده، موختليف آدام‌لار گۈرۈنۈردۈ. ژاندارما، ديژبان، عسگر، پۈليس. ژاندارمالارېن چيگين‌لرينده تۈفنگ واردي. عسگرلر، ايرانېن هر يئرينده اۋلان كيمى، معصومودولار. پۈليس‌لرين أل‌لرينده طاپانچا واريدي.بو رسمى آدام‌لارېن يانېندا، قاش‌قاباق‌لى و توتولموش آدام‌لاريدېلار. اۋنلارېن أكثريتده أل‌لرينده قاندال واريدي و بعضن، ايكى أللى سيقار چكيردىلر. بونلاردان بعضى‌سى كى يئرده اۋتوروب دووارا دايانمېشدېلار، بير مئتير اوزونلوقدا چوبوق چكيردىلر. چوبوق‌لارېن باش‌لاري، بعضن آدام‌لارېن آياق‌لاري آلتېندا ايتيب باتېردي. آغلېيان‌لاردا واريدي. يقين آغېر دۇسيالاري واريمېش. بيرمى‌ايكى –بيرمى‌اۋچ ياشېندا بير جاوان هاى -هاى آغلاېيردي. قاندال‌لي أل‌لرين قاوزايېب گۈز ياش‌لارېن سيليردى، دۇرد- بئش نفر كيشى، قادېن، قۇجا، جاوان اۋنو دۇرەلميشديرلر، چيگين‌لريندن آسلانمېشدېرلار. چئوريرمن بير شئى سۈردو سۈنرا منه اينگيليسجه دئدى: إعداما محكوم اۋلوبدور. آغلاماق آمان وئرميردى. بير قۇجا قادېن، حتمى آناسېدي، إله جاوانېن بۈينوندان آسېلمېشدي! سانكي بو ايش‌له جاوانېن إعدامېنا مانئع اۋلماق ايسته‌يير و يا أن آزي بو بوروشوق يارقي‌لېقېن اۋنۋنده بونون إعدامي‌نېن قاباغېن آلسېن دئيه. قۇرخموش اۋزلر، توتقون، ياري كۆر، چئير، خسته، ساللانان فېرتېق‌لار، أللوان كۆهنه چادېرالاردان چېخان اۋزلر، ياغلي شاپولو باش‌لار، چيگين‌لرى شاقېلداق‌لي كۆت‌لار، غش إتميش قادېن‌لار، آغلار كيشى‌لر، يارقي‌لېغېن مۆشترى‌لرى‌دير. بو كۆلئكسيۇنا، قۇخوموش نفس‌لر، بايات آغېزلار، قۇخوموش قۇلتوق‌لار و آياق قۇخوسونودا، علاوه إتسك او زامان گۈرۈنتۈ تكميل‌لشر. بير چۈلاق كيشى، آخسايا آخسايا اۋزۈنو چئوريرمەنه يئتيردى، بيلگين توتدو، تۈركجه بير شئى‌لر دئدى، أل‌ى‌نين دال‌ي‌سي‌لا گۈز ياش‌لارېن سيليب، چئوريرمەنين أل‌ينه بير مكتوب قۇيدو. چئوريرمن اونا بير ايضاحات وئردى، آنجاق قبول إتمەدى، يالوارماقا داوام إتدى. چئوريرمن مكتوبو آلدي. سۈردوم ماجرا نەدير؟ چئويرمن دئدى، قۇجا بئله سانېر، من يارقي‌لېغېن بير بۈلۈمۈنۈن رييسيم، سوچسوزلوغونا ايصرار إديب، مندن ده

ایسته‌ییردی مکتوبونو اوخویوب سوچسوزلوغونا اینانام. دئدیم، دۆزۆ بودو مکتوبو یارقي لیق رییسینه وئرمسن. دئدی قصدیم اوذور، چۆن مکتوبون گئری آلمادي. سۆنرا، اؤنده یۆلا دۆشۆب بیزه یۆل آچدي. بیز ده، آغیز بورون سویو، قارپیز، کدو تۆخومو و باشقا کیفیرلیق‌لارلا دۆلو اوزلان، پیللەلردن یوخاري قالخدیق. میللت من‌له چاووش دارسی‌نی، بیربیرلرینه گؤرسه‌تیب، قیپقاجي دۆداق‌لارپلا چاشقین اوزلوردولار. یقین بیلمک ایسته‌ییردیلر، بیزی کیم بورا جلب إدیب‌دیر. اوزدا اوزلان‌لارین چۆخو یا کندلی‌دیرلر و یا دا کاسیب فهله طبقه‌سیندن. بئله بیر معجون هئچ بیر یئره تاپیلمازدیر. بیر عیدده اوجا دانیشیردیلار، سانکي یامان دئییردیلر. کیمسه گۆلمۆردۆ. هامي بیر بیری‌له دۆشمن کیمی گؤرۆنۆردۆلر. ایکینجی قاتا یئتیشدیگیمیزده، ایکی اۆچ نفر بیر بیری‌له یاخالاشمیش‌دیرلار، بیر اؤلۆمجۆل آرپق پۆلیس، تیریاکیدی دئیه‌سن، آرالاماغا چالیشیردي، آنجاق مووفق اوزلموردو.
پۆلیسین گۆزۆ بیزه ساتاشماق همان، ألین یوخاري قالدیرپب چاس قاوزادي، بیز جاواب وئرینجه، ألینی سالدي .سۆنرا ایکی طرفین ساواشیني بیزه آچیقلاماغا چالیشدي آما بیز رد اوزلوب و دۆندۆک. یقین پۆلیس آغزي یانیق، قالمیش‌دیر. بیر نفر چای آپارپردي. آرالیق (راهرو)نیسبت بۆشودور. سانکي بۆتۆن إعدام‌لارین ، توتساق‌لارین و آغلانان لارین (تبرئه)، ساخلانان‌لارین و جریمه اوزلان‌لارین بویروغو، بیرینجی قاتدا و ایکنجی قاتین پیللەلرین اۆستۆنده وئریلیر. بو آرلیق‌لا(راهرو) هئچ بیر علاقه‌سی یۆخودو. بلکه ده یارقي‌لیغین أن اؤنملی بۆلۆم‌لریندنی‌دیر.
آرالیغین دیبیندن،تۆزآرانتي، بیر ایشیق پاریلدایپب سۆنۆردۆ. آرالیغین دیبینه چاتاندا گؤردۆم ایشیق، ایکی دووارا دایانان بیر کیشی‌نین چوبوغونون ایشیغي‌دیر. بیر قادین دۆرد اوشاق‌لا کیشی‌نین ساغ طرفینده اوتورموشدولار. گۆزۆم قاران‌لیغا عادت إدندن سۆنرا گؤردۆم، قادین سینه‌سینی کیچیک اوشاغین آغزینا سالیب‌دیر. منیم باخیشیمي گؤردۆگۆنده چادیراسپني، اوشاغین باشي‌لا اؤز دۆشۆنه چکدی. اوشاق‌لارین بیری، تر تمیز پالتار گئیمیشدی. کیشی دوردو، قادین اوتدوق یئرده بیزه سالام وئردی. بیز سلامین جاوابین وئردیک. کیشی چوبوغون دووار دییبنه بۆشاتدی، کۆهنه کۆتون آچیب ، چوبوغو، آستارا تیکیلن اوزون جیبینده، یئرلشدیردی. آرخالیغین دۆگمه‌لرین باغلایاندا، کۆتون آلتیندا بیر سیلاح یا باتوم گیزله‌دن آداما، بنزه‌ییردی. ألیمی اوزاتدیم گؤرۆشم، هر ایکی ألینی اوزالتدي. او بۆیاسپز ایشیقدا دا، معلومودور گؤزلری یاشلي‌دیر. قادین سۆت وئریردی و آغلاییردي، هردن بیر ده بورنون چکیردی. چاووش "راسی" و چئوریرمن ده کیشی‌له گؤرۆشدۆلر. راسی ألین قیزین باشینا چکدی. قیز ایری قارا گؤزلرین اوتانا- اوتانا، راسی‌یا ساري، گؤلۆمسه‌دی. بو تئزلیکده‌می، قیز یئنی آتایا ساري چکیلمیشدی؟ دیقیقلي بورون، دۆلو دۆداغي اوزلان گؤزل بیر قیزیدي. ساچ‌لاري قهوه بۆیاسپنا چالیردي. سۆنرا اوتاق ایشیغیندا آنلادیم قهوه‌دن آچیق‌دیر. یقین سۆنرا قهوه رنگده اوزلاجاقدیر . بو گؤزل سئچیمی چاووش راسی‌یا تبریک دئمه‌لی ایدیم. قیزین صوراتي بیر فرانسه‌لی‌له دگیشیک دۆشردی. راسی منیم آلقیشیمي گؤرۆنجه دئدی: ایلک گۆن گؤرمه‌لی ایدین بیر جسد کیمی‌دیر. ایندی جۆرله‌نیب."

دئديم:" گؤزلدى. تبريک."
دئدى:" تشککۆر إديرم."
چئوريرمن قاپېنې دؤيدۆ آچدې. ايلک چئوريرمن گيردى، قاپېنې آچېق ساخلادې من‌له چاووش دارسى و بيزيم آرخامېزجا کيچيک قېز، سۆنرا کيشى ايکى اوشاغې‌لا و سۆنوندا قادېن دۆشۆنده اۆلان، اوشاق‌لا گيرديک. يارقې‌لېق رييسى يۆخودو. ياردېمچې‌سې آلچاق بۆى، نيسبتن يۆغونودو. قارا قاش گۆز و إستالينى و نيسبت يۆغون بوغ‌لا. إله بير شئى کى، آذربايجانېن اۆرگتمن و آيدېن‌لارې، سانکې آيدېن اۆلماق نيشانه‌سى کيمى بونلاردان وارلارې‌يدې. ايران بۆرۆکېرات‌لارېنا تاى شيک‌يدې. بير دست ياراشېقلې سۆرمه‌اى کۆت شالوار، آغ کۆينک، قېرمېزې کيراوات، گۆزه دگمه‌لر، قارا پارېلدايان آياق‌قابې‌سې وارېدې. سانکې بو کيشى يارقې‌لېغېن پېلله‌لردن اۆسته قالخمامېشدى. نردېوان قۆيوب پنجره‌دن اۆتاغا گيرميشدى. بير آز اوتانجاق ايدى. قېزېن آتاسې‌لا أل وئرمه‌دى .سانکې اۆنون پاتلئتيندن فهله اۆلماغېن آنلامېش‌دېر و بير يارقې‌لېق ياردېمچې‌سې، فرش تۆخويان فهله‌يله گۆرۆشمه‌گې گرکميردى. ياردېمچې عۆذۆر ايسته‌دى دئدى: يارقې‌لېق رييسينين والې‌ليکده جلسه‌سى وار و سۆزرونا يئتيشيب، اۆلايلاماغې اۆندان ايسته‌يېب‌دير. بونلارېن هامې‌سېنې فارسجا دئييردى. ايسته‌ميرديم فارسجا بيلمه‌گيمى آنلاسېن. دانېشمېردېم. چئوريرمن ترجۆمه إديردى. ياردېمچې دئدى: تيمسار شادان دا لازېم‌لى توصيه‌لرى بو قۆنودا إديب‌دير. بير پرابلئم يۆخدور. سۆنرا تۆرککجه بيزه اۆتورماق تعاروف إتدى و اۆزۆ گئديب ماساسې‌نېن آرخاسېندا اۆتوردو. اۆتاقدا دۆرد اۆستۆلدن چۆخ يۆخودور.سۆنوچدا من‌له چاووش دارسى و چئوريرمن اۆتوردوق. دۆردۆنجۆ اۆستۆل بۆش قالدې. فهله، خانېمې و ايکى اوشاغې اۆتورمادېلار، دۆردۆنجۆ اۆستۆل بۆش قالماسېن دئيه، فهله أللين سالدې قېزېن قۆلتوغونا قالدېرېب اۆتوتدو اۆستۆلدا. قېزېن آناسې داواملې آغلاييردې و قېزدان گۆز گۆتۆرمۆردۆ. آنجاق قېز بو تئزليکده فهله‌لردن آيرېلېردې، ايرانلې‌لاردان دا آيرېلېب بيز آمريکالې‌لارا قۆشولوردو. هامېمېز بيليرديک، آنجاق آدام ساتدېغېمېزې اۆزۆمۆزه گتيرمه‌ييرديک. بيرى بير اۆلکه‌دن، باشقا اۆلکه‌دن اۆلان بير شخصه، ساتېلېردې. بو آيدېن‌دېر. آنجاق هامېمېز قورالارا اويوب و دېشارې گۆرۆنتۆمۆزۆ قۆرويوردوق. دېش گۆرۆنتۆسۆنتۆ قۆرومايان، تکجه قېزېن آناسې‌يدې. اۆ داواملې آغلاييردې. يقين عادى واختا گۆزلرى‌نين رنگى قېزېن گۆزلريندن آچېغېمېش. بير آن قېزې‌نېن اۆزۆندن غافيل اۆلموردو. سانکې بيلمک ايسته‌ييردى قېزې اۆنا، اۆز آناسېنا خيانت إدير يۆخسا يۆخ. دئيه‌سن ايسته‌ييردى قېز اۆز ديلې‌له دئسين آيرې بير آنايا قېز اۆلماغا حاضېردې. بو سۆز دئيلسه‌يدى‌سه، قادېن راضې اۆلاردې سانکې. ياواشجا چئوريرمندن سۆردوم:" آنانېن نئچه ياشې وار فيکر إديرسن؟" دئدى:" نئچه گۆن اۆنجه اۆزۆندن سۆردوم،ييرمى‌دۆققوز ياشېندادې." شاشدېم:" ييرمى‌دۆققوزمو؟ بو يازېق قېرخ ياشېندان اۆسته گۆرۆنۆر." چئوريرمن دئدى" کيشى‌نين نئچه ياشې وار سنجه؟"دئديم" أللى‌اۆچ أللى‌دۆرد." دئدى:" سهو إديرسن اۆتوز ايکى ياشدادېر." بونلار نه تئز قۆجالمېشدېلار! " راسى اۆزۆ، أرله ياشېديدې، آنجاق سانکې اۆتوز ياش اۆندان گنجيدې. ايلگينج بويودور کى بو کيشى، ايکى ايلدن بير اوشاق صاحابې اۆلوردو. اۆ حالدا تيمسار

شادان او قدر قرقاوول کابابی، اؤنؤنده کسیلیب شیشه چکیلن مال داوارلا، نؤطفه‌سی یؤخودور، اوشاغینا بیر آیری نژاددان آتا تاپیردی و بو آتا، اونون باخیشیندا اوستون نژادی دیر، چاووش " راسی" بو گؤزل‌لیکده، گنج‌لیکده، یقین یئییمجی‌لیکده، آمریکانین او قدر وارلا، اوشاق صاحابی اولا بیلمیردی. طبیعت نئجه ده بو آدام‌لارلا طنزلی اویونلار اوینایار.

یارقی‌لیغین یاردیمچی‌سی، اینگیلیسجه دانیشماغا چالیشدی، قالدی. چئوریرمن گؤلر اوز له یاردیم ایتدی. من اینگلیسجه دانیشیردیم چئویرمن، یاردیمچی و قادین- کیشی تورکجه دانیشیردیلار. بیر شئی آنلامیردیم. یاردیمجی قیزین آتاسیندان ایسته‌دی یاخینلاشسین. قیزین آتاسی یاری تعظیم، آلی سینه‌سینده، یاخینلاشدی. بیر کاغیزا قول چکه‌جک‌دی. دئیه‌سن ایمضاسی یؤخودور. یاردیمجی نه ایده‌گین دئدی، او ناشیانا، آلین مؤرکبلی ایدیب، یاپیشدیردی سن ده، دالی چکیلدی. آنجاق دئیه‌سن یاردیمچی ایشین برک توتوردو. اوشاغین آناسی‌نین یاخینلاشماسین ایسته‌دی. آنا ایلک اولاراق، گؤزون قیزدان چکدی، آغلاماداں آل چکمه‌دن. اؤزل اوتانجاق‌لیق‌لا، چادیراسی‌نین آلتیندا اولان اوشاق‌لا- ایندی بیر خرچنگ غوددەسی کیمی داشیییردی- ماسایا یاخینلاشدی. آری‌نین یاردیمی‌لا، آلین مؤرکبلی ایدیب بلگه‌نین آلتینا ووروب، اؤنجه‌کی یئرینه گئدیب دوردو، قیزینا گؤز تیکدی. یاردیمجی، چاووش راسییا ایشاره ایتدی. چاووش دوروب گئتدی ماسایا ساری، قلمین جیبیندن چیخاردیب همان بلگه‌نین آلتینا قول ووردو. من‌له چئوریرمندن ایسته‌نیلدی شاهید کیمی بلگه‌نی ایمضالییاق. سونرا یاردیمچی ماسانین چکمه‌جه‌سین چکیب بیر مؤهورو چیخارتدی، ایلک، سندی ایمضالادی سونرا مؤهورو ایمضانین اوستونه باسدی، بئله‌لیک له سوروون قانونی، اولدو. یاردیمچی باشین قاوزاییب چاووش راسییا معنالی باخدی . چاووش ایره‌لی‌له‌دی آلین جیبینه آتیب بیر آز کاغیذ پول چیخارتدی وئردی چئوریرمه‌نه. چئوریرمن پول‌لاری سایدی. یاردیمچی کیشییه دئدی، یاخینا گلیب پول‌لاری آلسین. کیشی یاخینلاشیب پول‌لاری آلدی، جیبینه قویاندا یاردیمچی نه‌سه دئدی. کیشی پول‌لاری بیر به بیر دیقت‌له سایدی، سونرا کوتون دوگمه‌سین آچدی، پول‌لاری چوبوغون قویان، اوزون جیبنده یئرلشدیردی. یاردیمجی قیزین آتا- آناسینا خیطاب بیر ایکی دیقه دانیشدی. قادینین قولاق‌لاری تاققیلدایپردی. سون اومودسوز باخیش‌لارین قیزینا سوندو. یاردیمجی دوروب گلدی قیزا ساری، اگیلیب یاواشجا بارماغینی قیزین آنگین آلتینا قویوب، تورکجه بیر شئی سوردو. قیز اوشاق‌لیق نازی‌لا دئدی:" مریم" یاردیمجی چئوریرمندن بیر شئی سوردو. چئویرمن چاووشدان سوروشدو قیزلارینا هانسی آدی سئچیب‌دیر. راسی" دئدی:"Miriam"، یاردیمجی گؤلؤمسه‌دی.

دوردوق. یاردیمچی أر- آروادی اوشاق‌لارینا اوتاقدا ساخلادی. چاووش" دارسی" قیزی گؤتورؤب قوجاقلادی و یوللاندی. قادین ایره‌لی گئتمک ایسته‌دی، یاردیمچی مانئع اولدو، تورکجه بیر شئی دئدی، قادین اؤزون ساخلایا بیلمه‌دی اؤزونو آتدی اوشاغین باشینا اؤپدو. چاووش" راسی" بیلمیردی نه إتسین. کیشی، خانیمی‌سی گؤرن ایشه تای، گؤرمه‌گه اوتانیردی، آغلاییردی تورکجه بیر سؤزلر ده دئییردی. چئوریرمندن سوردوم نه دئییری،

دئدی:" دئییر یوخسوللوغون إوی ییخیلسین ، یوخسوللوغون إوی ییخیلسین، اوشاغیمي أليمدن آلدي. من قیز ساتان دَگیلدیم"
چاووش راسی، اؤزؤ ده دویغولانمیش‌دیر آغلاییردي. چئوریرمه‌نین ده اؤزؤ یاشلانمیشدي. آز قالیردي معامله‌نی کؤنؤللؤ فسخ إدک. آنجاق یاردیمچي دادیمیزا چاتدي قادیني ساکیت إتدی. آنلامادیم قادینا نه دئییر و او نه جاواب وئریر. چئویرمه‌نین ده، ترجؤمه‌سی یئتمیردی. کیشینی ده بیر تورلؤ ساکیت إتدی. یالنیز ایکی اوشاق قالمیشدي اونلار ، اوجا سس‌له آغلاییب و قیشقیرپردیلار:" مریم!مریم!" دؤزؤ من اؤزؤم ده آغلادیم. یاردیمچي، آتا آناني صندلده اؤتورتدو. اوشاق‌لاري قاپي قاباغیندان ییغیب، گتیردی آتا آناسی‌نین یانینا. بیر ده سؤت اوشاغی‌نین دا اؤزؤ چادیرادان إشیگه چیخدي. اؤزؤ مریمین اؤزؤ کیمی‌دیر. او دا آغلاییردي إله دؤداق‌لاري آسلاق حالدا. هامیدان پیس مریم اؤزؤیدؤ قیشقیرپردي:" آبا!آبا!آبا! آغلاییردي. چئوریرمندن سوردوم آبا یاني نه؟ دئدی تبریزین کاسیب‌لاري‌نین دیلینده یاني آنا. سؤنرا یاردیمچي بیزی زؤرلا إشیگه سالدي. داها یوبانمادیق. قورخوردوق مریمین اؤزؤنؤن آغلاماغي و آبا!آبا " دئمه‌سی بیزی قرارپمیزدان دؤندؤرسؤن. پیللەلرمجن، سؤرعت‌له گئتدیک... چئویرمن پیللەلرین اؤنؤنده یؤل آچدي. همان های- کوی، قوخو و پیس‌لیک، قات‌لارین و پیللەلرین اؤستؤنده ایدی. مریم گینه آبا -آبا دئییردی. هر زحمت‌له اؤزؤمؤزؤ او تؤستولؤ نیفرتلی هاوا، و قتل جینایت سس صداسي و یارقپلاماقدان خیلاص إتدیک. إشیگه چیخدیغیمیزدا، شهرین هاواسي همشه‌کیندن تمیزیدي. چئوریرمن ساغوللاشیب گئتدی. چاووش "راسی" اوشاغي قوجاغینا آلمیشدي. دستمالیني چیخاردیب اوشاغین گؤز یاشین سیلدی، همان دستمالا، اؤز گؤزلرینده سیلدی. آمریکانین کؤنسؤلونا گئدیب اوشاغا، آمریکالي کیملیک آلدیق. ایکی گؤن سؤنرا" راسی" ایلا اوشاق آمریکایا یؤللاندیلار. گئچن هفته اوندان بیر مکتوب گلمیشدی اوشاغین شکلینده یؤللامیشدي یئنی آناسی‌لا. چوخ یاراشیردیلار.
٢٢ نوامبر١٩٥٩- تبریز- ایران
تئزلیکده هوشنگ شجاعي مراغی، اؤنملی بیر کیشی اولاجاقدیر . او یئنی‌دن بؤیؤمه‌لی دیر. بیز اونون بؤیؤمه‌گین هر گؤن إرته‌له‌ییریک. اونو، آمریکا کونسولوندا، مستر "فوتوزون" ماساسی‌نین قیراغیندا اوتوردوندا، مستر فوتوز گؤرؤستمک ایسته‌ییردی، سؤینجی هوشنگه گؤره دَگیل. سؤینجینی آمریکادا گئچن گؤن‌لرده اولان ماجرالار ایلگیلندیریب و سارساخلي‌یدي. نهایت اویغون بیر فورصتده مستر فوتوز بیر ایکی جؤمله یله پاتلادي:
" اون‌باشي بیزه یاخشي عسگر توتوبسان. شجاعی مراغی یاخشي بیر مأمور اولاجاقدیر ".
مستر فوتوزون یانیندان دیشاري چیخدیغیمیزدا، هوشنگ منی آپاردي إولرینه. اونو جذب إتمک اوچؤن دئمیشدیم تهمینه‌نین اوشاغیندان موغایات اول، چؤن تیمسار شرریندن قورتولماق ایسته‌ییر، آما دئمه‌میشدیم چاووش "راسییا" بیر اوشاق تاپیب اون‌لا آمریکایا گؤندردیک. چالیشمیشدي جریاندان باش تاپسین. دئمیشدیم من اونون ایچ پیسلیگیندن نیت

لرینی آنلامیشام، یوخسا تیمسار، تهمینه‌نین اوشاغینی ایتیب باتیرماغا دایبر بیر پیلان بلگه‌سی منیم ایختاریمدا قوزمایبب‌دیر.
هوشنگین اوینی ایلک دفعه ایدی گؤرؤردوم. اوی بیر آز کونسولگریدن آشاغادایدی. کیچیک بیر حیطی وارپدی. تئز دؤشن سؤیوق سببیندن، اؤلؤ گؤرؤنوردو. قاپینی بیر جاوان کؤلفت آچدی. اوزو گیرده قاش‌لاری چاتمایدی هوشنگه دئییردی" هوشنگ خان" تورکو دانیشدیغینا گؤره سؤزلریندن باش تاپمیردیم. أصلن معلوم دَگیلدی من نییه آمریکادا فارسجانی اؤرگنمیشدیم. سانکی آخماق‌لار بیلمیردیلر ایرانین بو نوکته‌سینده أصلن کیمسه فارسجا دانیشمیر، ساوادلی‌لاردان باشقا کیمسه فارسی دانیشمیر. یوزه‌دؤخسان فاییزدا خالق ساوادسیزدیلار.
هوشنگ دئدی:" سنین اویاری‌لارین ایشین گؤردو. بو جاوان کؤلفتی گتیرمیشیک تهمینه‌نین اوشاغینی قوروسون. من‌له تهمینه‌دن باشقا کیمسه‌یه قاپی آچمیر."
یئنی اوتورموشدوق، کؤلفت تورک قهوه گتیرمیشدی کی، بیردن بیر عجیب اوز، قاپیدا ظاهیر اولدو. اؤزیدو أصلن عئین بودایدی.آنجاق اونون کیچیگی. سانکی بیر آلوان و خوش نقش مینیاتوردان، ظوهور إدیب‌دیر. اوز گیرده، دیک یاناق‌لاری‌لا، گؤزلری کنارلاردان چاکـلی گؤرؤنوردو. دئیه‌سن گؤزلری اؤنجه باغلیمیش قاپاق‌لار دؤشموش! بیری گلیب بیر ظریف و ایتی پیچاق‌لا گؤز قاپاغین اوستونده بیر ایشگه و دؤز جیزیق کسیب. او زامان ایکی گؤز قاپاغی - بیر أندازه ده کی، بو بودایی گؤزل اوزده، ایکی خوش رنگ گؤز ببه‌گی، دیشاری آتیلسین، - اوسته گلمیش‌دیر، گؤزلرین قالانی هله گؤز قاپاق‌لارین آرخاسیندا گیزلی قالمیش‌دیر. اوشاغین اوزونده بیر غریزی هوشیارلیق وارپدی. قولاق‌لار کیچیک گؤزل بیچیمده، ایکی وصفه گلمه‌گن گؤل کیمی‌دیر. قهوه رنگده اولان کؤم ساچ‌لاری باشی‌نین هر یئرینی اؤرتمؤشدو.ساچ‌لار بیر کیچیک بایراق تک قولاق بورنون آرخاسیندان چیگین‌لرینه تؤکؤلمؤشدور.
من قیشقیردیم:" آللاهیم، بو معجزه‌دیر! اوشاق دَگیل!"
هوشنگ دوروب گئتدی اوشاغا ساری. من آرخاسیندان دئدیم:
" بو کیم‌دیر؟"
" أه، بیلمیرسن‌می؟ بو ناصیردی. آدی ناصیردی باجیم اوغلودور."
ناصیری گتیریب قویدو فرشین اورتاسینا . بیر آز اوتانجاق گؤرؤنوردو. آدامین ذئوقدن ووران اوتانجاق‌لیق دَگیلدی. اوو یئری، اوو قوش‌لاری‌لا گؤرسه‌دن بیر نارینجی قالی‌نین زمینینده- قاپی آغزیندا دوردوغوندان داها گؤزل - گؤرؤنوردو. دوروب یانینا گئتدیم، أگیلیب ألیمی اوزالتدیم، کیچیک، تؤپول أللین اوزالتدی، أللین سیخدیم قالدیریب قوجاغیما آلماق ایسته‌دیگیمده، قاچیب أللیمدن چیخدی، سؤیانین یانیندا دوردو. من قاییدیب اوتوردوم. هوشنگ بیر سؤز سوردو، اوشاق باشین ترپتدی. منه باخماقدایدی. باخاباخا سوروشدوم، نه سوردون اوندان؟ دئدی:" سوردوم اوشؤیورمؤسن؟ دئیه‌سن اوشؤیور."
من اوشاق‌لیقدا، پئیغمبرلرحاقدا،خاص خیال‌لاریم وارپدی، اوزل‌لیکـله یوسیفدن. بو اوغلان دقیق او رسمله اوست اوسته‌یدی. ایندییه‌جن بو گؤزل‌لیکده بیر یاراتیق گؤرمه میشدیم. باخاندا باشین آشاغا سالیردی. آیاق یالینپدی .آیاق‌لارینا باخماقدایدی. لوت

آياق‌لاري اووچو يئرى قالبدا، آغ آپياق گؤرۆنۆردۆ. أل‌لرينى بئلينه ووروب دورموشدو.
هوشنگدن سۇردوم نئچه ياشدادي؟"
" اۆچ ياشدا. گؤزلدى، اؤيله دَگيل؟"
"چۆخ چۆخ! سيزين هئچ بيرينيزه بنزەمير."
" باجيم دا بونو دئيير. من آتاسيني گؤرمەميشديم. باجيم دئيير ناصير عئين آتاسي‌دير."
" آتاسي‌نين آدي نەايدي؟"
"ناصير. ناصير إسفنديارى. باجيم آتانين آدين اوغلونا قۇيدو. هامي بو آدلا تانير اونو."
" آتاسي‌نين سابيقەسى نەايدي؟"
" آتاسي‌نين آتاسي، يانى باجيمين معشوقون آتاسي بير آشيق ايدى. آشيق رحمان مشهورودو. سسى‌نين تبريزده شۆهرتى وارپدي. سازين چالىب آواز اوخويارادي، يېغدېغي پول -پله‌نى اوغلونون تحصيلينه خرجله‌ميش‌دير. باجيم دئيير: اوغلان دا، يۆزلرجه تۆركۆ شئعر أزبريدي، گؤزلده سسى وارپدي آتاسي تک، آشيق اولماق ايسته‌ييرميش، آما آتاسي اوغلونون درس اوخوماغين ايسته‌ييردى. كالئجده درس اوخويان زامانى‌يدي كى، باجيم‌لا تانيش اولدو و بيلينمه‌ين بير وضعيتده اؤلدۆرولدۆ."
"آشيق نۇلدو؟"
" ايلک گۆن‌لر اوغلونون اؤلۆمۆن اونا دئمه‌ديلر. ايكى آيدان سۇنرا، اوغلوندان خبر چيخمايينجا، آشيق اؤزۆن اؤلدۆردۆ. فجيع اؤلۆمۆ وارپدي."
" نئجه؟"
" سازى‌نين تارلارين آچدي. آواز اوخويان قفه‌خانانين قاباغيندا اولان توت آغاجينا، تارلاري باغلادي. سۇنرا بير حلقه دۆزلديب سالدي بۆينونا، كيمسه، اونون نه إتديگينى ديقت إتمه‌ميشدن، هېزلا آغاجين يانيندان قفه‌خاناياجان قاچدي. سازى‌نين تارلاري بۆينون قېردي. أصلينده ناصير إسفنديارى‌نين اؤلۆمۆ بير يۆخ ايكى اؤلۆمۆيدۆ."
" تيمسار نئينه‌دى؟"
" قۆرخوردو اونون، آشيغين اوغلونون اؤلۆمۆنده أللى اولدوغونو آنلاياالار. بير ايكى دفعه آشيق‌لارا قۇناق‌لىق وئردى. آما آشيق‌لار ديل داماغدان دۆشمۆشدۆلر. سۇنرا، هئچ بير سبب‌سيز، آشيق‌لارين اوخوماغين ياساقلادىلار. دئيه‌سن، آشيق‌لارين بيرى ناصير و رحمانين اؤلۆمۆنه بيرشئعر دئميش‌دير. أللبته سۇنرا قضيه اؤز اؤزۆنه سۇووشدو.سۇروشدوم:" اوشاغين آناسي‌لا علاقه سى نەجۆردۆ؟"دئدى:" عاليدى. بير بيرى‌لريندن اؤتۆر اؤلۆرلر. گؤرۆشنده سانكي بير بيرى‌لرين گؤرمۆيۆبلر، قۇجاغلاشيب إشينيرلر. بعضن باجيم گليب بوردا ياتير، اؤزل‌ليكله گئچن گۆن‌لردن. دئيير بيلمير من آمريكايا گئدندن سۇنرا نه إده‌جكدير. ايسته‌ير اوشاغي گؤتۆرۆب تبريزدن گئتسين."
" هارا گئده بيلر؟
"بيلميرم."
" اوشاغين تيمسار دان خبرى وارمى؟"

" یوخ. اوشاق إشیکده کی دۆنیادان خبرسیزدیر. گرچکدن ایلگینج طالئعی واردیر. من دیشاري آپارا بیلمیرم. چۆن هامي بیلیر خانیمیم یۆخدو.تهمینه آپارا بیلمیر چۆن هامي بیلیر کي أري یۆخدو. کۆلفته ده إعتیماد یۆخدو."
" أصلینده اوشاق بوردا دۆستاقدیر!"
" دقیقن"
" آتاسین سۆزمورمو؟"
"یۆخ. بو سۆزلره کیچیکدیر. باجیم دئییر: إله تربیت إدەجەگم کی، بیر گۆن آتاسي‌نین اینتیقامین تیمسار دان آلسین. آما باجیم چۆخ رۆمانتیک آدامدیر."
" من إله دۆشۆنۆرم باجین بو اوشاق بۆیومەمیشدن، آتاسي‌نین اینتیقامین تیمسار دان آلا. او گۆن نه إتدیگینی گۆرمەدین‌می؟"
" ناواخت"
"اوا گئتدیگیمیزده."
" باجیم هەلر آما اۆلدۆره بیلمز. بیر گۆن بۆیۆک باجیمین إوینده ایلگینج بیر حادیثه اۆز وئردی. غریبه بیر خبرخبر سسی تیمسارین اوتاغیندان إشیتدیم. دوروب قاچدیم گۆردۆم کیچیک باجیم بیر مطباخ پیچاغي آلینده اوتوروب تیمسارین سینەسینده. کاردي زۆرلا آلیندن آلدیم. تیمسار دوردو نفس ووررا ووررا دئدی: اۆلدۆرمک ایستەییردین نییه اۆلدۆرمه دین؟ باجیم دئدی: جلاد سنی جان به سر إدەجەگم، تا نحس اۆلۆمۆن بۆینوما دۆشمەسین. بو تهدیدلردن چۆخ إدیبدیر."
" آما هوشنگ، تیمسار کلەشقدیر. اوشاغي محو إتمەگه قرار وئرسه، بو ایشی گۆرر."
" آخي من بیلمیرم نییه محو إتسین؟"
" من هاردان بیلیم؟" سۆنرا دۆشۆندۆم هر بیر شئی ایلگینج گۆرۆنن حالدا، من ده خیال‌لارېملا ماجرالارین مۆرکب‌لیگینه آرتیرېم. دئدیم:" بلکه بیر اۆن‌گۆرن، اۆنا دئییب دیر گلەجکده کیمین آلی‌له اۆلدۆرۆله‌جکدیر."
"او حالدا یقین باجیمي اۆلدۆرردی."
" نییه باجیوي؟ منظوروم باج اوغلوندو. فرعون‌لا موسانین ماجرالاري تک."
" آی بابا بو اوشاق بۆیۆگەنه‌جن، تیمسار یئدی کفن چۆرۆدۆبدۆر."
" آنجاق تیمسار إله ده قوجا دَگیل.."
اوشاق قالي‌نین حاشیه‌سیندن یئریدی، قاپي قاباغیندا دوردو. بو حالدا بیلیردی بیز اۆنون حاقیندا دانیشیریق.باخیشي آلوان تیغه کیمیدی. گۆگ قورشاغي‌نین قارشي‌سیندا ساخلانان شمشیر کیمیدی.هوشنگه دئدیم:" او باخیشا باخ. پئیغمبرلرین باخیشي همشه إله جانلاندیرمیشام."
هوشنگ دئدی:" بیر جاسوس و بو قدر شاعیرلیک خیالباف‌لیق."
من دوراندا، اوشاق قاچدي.
۲۵نوامبر ۱۹۵۹- ایران

صۆبح هوشنگه زنگ إديب، اوندان ايسته‌ديم گۆن باتان چاغينا، باجي‌سي تهمينه‌يله، بير گۆرۆش قۆيا و بو حاقدا دا أليله دانيشمايا. هوشنگين إوينده گۆرۆشه‌جه‌يديک. قرارېمي وئرميشديم.
ساعات دۆرددە، هوشنگين إوينه گلديم. تهمينه هله گلمه‌ميشدی. هوشنگ دئدی، اوشاق ياتيب‌دېر. هوشنگ ماراقلانمېشدي، آما أدبلی ايدی سۆرغو سوال إتمک ايسته‌ميردی. قاپې دۆگۆلدۆ کۆلفت قاپيني آچاندا، هوشنگه دئديم:
" باجېنلا يالقېز قالماق ايسته‌ييرم. ايسته‌ييرم اوزلا تک‌ليکده دانيشام."
دئدی:" بئله دۆشۆنوردۆم منله سن، بير بيريميزه محرميک.:
دئديم:" بلکه سۆنرا سنله ماجرا حاقدا دانيشديم. آنجاق باجينلا دانيشمادان، اوزلا اولان ايشيمدن، سنه بير شئی دئميرم."
تهمينه گلدی. همان نۆرمال قارا پالتاري أگينده‌يدی. حيس إديردیم راحاتليق‌لا بۆينونا قۆياجاغام بو قارا گئييمی چېخاردېب و يئنی حياتا قدم قۆيسون. هوشنگ گئتدی. حياتېمېن گئچميشيندن تهمينه‌يه دانيشديم. تأسۆفلۆ اولان، منله باجي‌سي و تيمسارلا علاقه‌دار ماجرادان دانيشديم. اوزنا دئديم اوشاغي گۆرمۆشم. فوق‌العاده گۆزل‌دير و حدسيز هوشلودور. بونودا دئديم، اوزلا بيلر گله‌جکده تيمسار اوشاغېن جانينا قصد إتسين. بو سببه بير اؤنه‌ريم واردېر.
قاني سۆيوغودو. من بو دورومدا اوزلامېشديم هئچ واخت. بيلميرديم قرارېمي اوزلا نئجه دانيشېم. اوزيان بويان إديرديم. گۆردۆ دانيشا بيلميرم، دئدی:
" اؤنه‌رين نه‌دير؟"
دئديم:" قارداشېز دئميشدی من بير ايش گۆرۆم سيز و اوغلونوز آمريکايا گله بيله‌سينيز. منيم فيکريم بوندان باشقادي. ايسته‌ييرم بيلم منيم خانېمېم اوزلماغا حاضېرسېنېزمي؟ منی اوشاغېنيزين آتاسي اوزلماغا قبول إديرسيزمی؟ بوردا تبريزده إولەنه بيله‌ريک. من آمريکايا گئدنده بيرليکده، آمريکايا گئدريک. سيز آمريکالي اوزلارسېز. اوشاقدا همشه‌ليق تيمسارېن أليندن چېخار."
باخېشېن گۆزلريمه تيکدی:" سۆزۆنۆز بيتدی‌می؟"
من دئديم:" بلی بيتدی."
دئدی:" تأسۆف إديرم. منيم جاوابېم اوزلومسوزدور. بلکه بو اؤنه‌ری، ناصيرله، گۆرمه ميشدن منه وئريلسه‌يدی. قبول إدردیم. دۆشۆنۆرم تبريزده چۆخ‌لاري بو اؤنه‌ريدن اؤتور اؤزلۆرلر. آنجاق منيم حياتېمېن يۆزلو باشقا بير شئيدی. او يۆز منيم اؤزۆمه‌ده، دقيق آيدېن دَگيل. آما او يۆز هر نه اوزلورسا، سيزين يۆزلونوزدان، تيمسار و باجېمېن يۆزلوندان آيري دېر. هله‌ليک او يۆزدان تکجه بونو بيليرم کی، بو اوشاغي بۆيۆتمه‌ليیم. من اونون آتاسي‌نېن اؤزلۆمۆنه سبب اوزلموشام. همچنين اونون آتاسي‌نېن آتاسي‌نېندا، اؤزلۆمۆنه سبب اوزلموشام. او دا بو اوشاغېن آتاسېنا اوزلدوغوم عئشقدن دۆلايي. او عئشق اؤلمه‌يېب، او کيشی، منه ديريدی و همشه قولاغېما پېچېلدايېر، اوشاغي اؤزۆن بۆيوت، قۆرو، کيمسه‌يه وئرمه اؤزۆن بۆيوت. او سۆزلر منيم حياتېمېن گله‌جه‌گين موعين إدير. يانې اؤنجه‌دن موعين إديب‌دير.او يۆزلون گرچکدن تهلۆکه‌لرينی حيس إديرمی؟ بيلميرم. سيزين يۆزلونوز منيم

مؤبهم اولان حیات یولومدان تام آیری‌دیر. سیز سونوندا تیمسارین أمکدارپسینیز. بونو اونودا بیلمزسینیز. بو سیزین گؤره‌وینیزدیر. "دردیزده" سیز سینه‌نیزی اؤنه وئردینیز، من تیمسارا آتش آچمایپم،او بو سببدن دگیل‌دیر کی، قورخوردوز من جینایت إدم سونرا منی إعدام إلییه‌لر اوشاغیم صاحاب‌سیز قالا، بلکه بونا گؤره‌یدی کی،، سیز آمریکالی‌لارین دردینه دگن، تیمساری اؤلدورمک دَگیل، دیری ساخلاییب لازیمجه اوندان ایستیفاده إتمک و اونون گؤزونه چؤپ دؤشمه‌گه ایذین وئرمه‌مک. پس سیز تیمسارلا أل بیرسینیز. او آدام، منیم معشوقومو، اوغلومون آتاسینی اؤلدورؤب و دولایی‌سی‌لا معشوقومون آتاسی‌نین اؤلؤمونه ده سبب اولوبدور. باخمایاراق منیم باشیم اوسته کیشی کؤلگه‌سی اولماغا إحتیاجیم وار، و او کیشی گؤجلو اولسا چوخ یاخشی اولار. یئنه باخمایاراق سن قودرت‌لی بیر کیشیسن، آنجاق حیاتیمین یولو سیزین حیاتینیزین یولوندان آیری اولماق ، و سیز تیمسارلا آذربایجاندا حربی و سیاسی مأموریتیزده أل بیر اولماق نه‌دنیندن، سیزین خانیمینیز اولا بیلنمه‌رم.
دئدیم:" گئچمیشی ایصلاح إتمک اولار. بیر بیریمیزله مشورت إده‌ریک کی ایکیمیز و یا اوچؤمؤز، حیاتیمیزا هانسی یولی سئچه بیله‌ریک."
دئدی:" سیزین گئچمیشینیزین، آیدین بیر ایزی وار و بللی‌دیر هانسی نوعدان‌دیر. قالدی سیز اونودورسونوز باجیم‌لا یاتمیسینیز و هله ده داوام إدیرسینیز!. باجیم منه إعتیراف إدیب‌دیر اوشاغی سیزدن دیر. من بو مسأله‌نی نئجه گؤرمز اولا بیله‌رم؟ سیز منیم باجیمین اوشاغی‌نین آتاسینیز.اونون أری اولمادان. اوندان علاوه، تیمسارلا دا ایلیشگینیز واردیر. من تیمسارین أللی‌له اؤلن بیر معصوم آدامین اوچ یاشیندا اوشاغینی، نه‌جؤر سیزه تاپشیرا بیله‌رم؟ نه‌جؤر پاک بدنیمی سیزین أللینیزه کی، بدنیزی أللی و تیمسار کیمی آدام‌لارین ایختیارینا قویورسونوز، تاپشیرم؟ منه خاطیر اؤلن آدامین خاطیره‌سینه نه جاواب وئریم؟ سیز بو شهرده اولان أن فاسید آدام‌لارلا یاتیبسینیز، من عؤمرؤمده بیر دفعه عاشیق اولوب، بیر دفعه ده سئویشمیشم و هئچ زامان بیر آیری کیشی‌نین أللی بدنیمه توخونماغا ایذین وئرمه‌میشم. نئجه جؤرأت إدیرسیز خیال إده‌سینیز من اؤزؤمؤ و اوغلومو سیزین ایختیارینیزدا قویام؟ سیز منی باجی قارداشیم‌لا بیر بیلیرسینیزمی؟"
"چوخ عؤذؤر ایسته‌ییرم بونلارین هامی‌سی دوغرودور. آما سیز او قارداشین باجی‌سی و او باجی‌نین باجی‌سی‌سینیز. سیز، یولونوزو اونلارین یولوندان آیری بیلمه‌نیزین منه یئنی‌لیگی واردیر. باخمایاراق من همیشه حیس إتمیشم یاشایپشینیزدا اؤز وئرن اولایلار نه‌دنی‌له اونلارلا فرقله‌نیرسینیز، آنجاق بیر نوکته‌ده شوبهه یوخ، أللی سیزین باجینیز، تیمسار باجینیز أری و هوشنگده قارداشینیزدیر. بونلاری بیلیب سنه إولنمه تکلیفی إتدیم. قالدی، من سیزی خاص دورومدا گؤرؤرم. سیز تبریزده تیمسارین یانیندا تهلؤکه‌ده‌سینیز. بیر کیچیک خطا إدیب اونا زیان وورسانیزسا، سونوچدا دوستاقلانیب اوشاغینیز صاحاب‌سیز قالار. من اوشاقدان چوخ خوشوم گلیب.منیم خانیمیم اولورسانیز، گئچمیشیمی اونودارام. أللبته ایشیمی أللدن وئره بیلمه‌رم. آنجاق أللی و تیمسارلا علاقه‌لی اولان ایش‌لری قطع إدیب سیزه سؤز وئریرم سیزه وفالی أر و اوشاغا یاخشی آتا اولام."

دوردو. من ده دوردوم.دئدی:" تأسوّف إدیرم. من دئدیم یاشایيش یوللاېمېز بیر بیریمیزله فرقلی‌دیر. سوزلریمی دقیق سیزه دئیه بیلمیرم. یالنیز بونو بیلیرم هئچ زامان ذئهنیمدن گئچمه‌یيب من بیر آمریکالي خانېمي اولام. گئچن نئچه آیدا، نئچه ایل قدر دوّشوّنمه‌وشم. منیم أره گئتمک نیتیم یوخدور. حیاتېمي اوشاغېمېن بؤیوّتمه‌سینه حصر إتمک ایسته‌ییرم. حیس إدیرم اؤده‌مه‌لی بیر بوّرجوم وار، اؤده‌مه‌لییم. دوّشوّنورم بو دئینی، باجي قارداشېم یا آتامېن یانېندا بئله قالماق‌لا اؤده‌یه بیلمه‌رم. بو دئینی اوشاغېمېن بؤیوّتمه‌سی‌له، اوّرەگیم ایسته‌ین تک، اؤده‌یه بیله‌رم. بو یوّل سئچیلیب‌دیر. ایشېقلي یوّل دَگیل، قارانلېق‌دېر. و بو منه هدف وئریر. بو هدف، ایزدواجدان اؤنملی، تیکرار عاشیق اولماقدان اؤنملی، و یئنی‌دن إولنمک‌له راحاتچې‌لېق و موتلولوقدان دا اؤنملی‌دیر. بو هدف همشه منله‌دی. و من..."

دئدیم:" سیز اوشاغېنیزی إله تربیت إتمک ایسته‌ییرسینیز کی، آتاسی‌نېن اینتیقامېن آلسېن، اؤلدوّرمک و بیر اوشاغي اؤلدوّرمه‌گه تربیت إتمک، دیگرلی هدف دَگیل."

دئدی:" سیز آغای ستوان "بیلتمور" بو قونودا منی نصیحت إتمه‌یین. هامي بیلیر بیر آمریکالي ضابیطین حربی یاشایېشي کی، اؤنجه کوزه‌دیدی و ایندی ده ایراندادي، قتل و جنایت‌له بولانېب‌دېر. اؤلدوّرمک إله دیگرلی هدف دگیل‌سه، سیز نه‌دن اینسان‌لارې اؤلدوّرمه‌گه، تربیت إدیرسینیز و اؤزوّنوّزده اینسان‌لاری اؤلدوّرمکدن چکینمیرسینیز؟ اؤ زامان کی، سیز آدام‌لارې تربیت إدیرسینیز باشقا آدام‌لاري اؤلدوّرسوّنلر، بونو دوّشوّنمه‌وّرسوّنوز کی، بیز ده گرک بعضی آدام‌لاري تربیت إدک کی، سیز تربیت إتدیگینیز قاتیل‌لری اؤلدوّرسوّنلر؟ و دوّشوّنمه‌وّرسوّنوز من اوغلومو سیزه تاپشېرسام‌سا، صاباح اوندان، دیگر آدام‌لاري اؤلدوّرمه‌گه بیر قاتیل دوّزلدرسینیز؟عؤمروّلرینده بیرینه بیر ظوّلم إتمه‌ین آدام‌لاري؟ بیزیم یاشایېشېمېزېن یوّل‌لاري تکجه آیري دَگیل، بیر بیری‌نین قارشي‌سېندادېر دقیق. بو سببدن دوّشوّنورم سیز گئدین و بو حاقدا دا کیمسه‌یله دانېشمایېن. سیز قارداشېمي اوّز یوّلونوزا سالېبسېنېز، بیر نفر یئتر. ریجا إدیرم گئدین. من قارداشېما سیزین منه إولی‌لیک تکلیف إتدیگینیزی، دئمه‌یه‌جه‌گم. ریجا إدیرم سیز ده دئمه‌یین."

بو تهمینه‌نی سوّن کز گؤردوّگوّموّیدوّ.

٢٨نوامبر١٩٥٩-تبریز- ایران

هوشنگ هوله‌وار گلدی دئدی، باجي‌سي اوشاغېدا گؤتوّروّب گئدیب. دوّنن هر نه‌یی ده وار، ساتېب پولون دا اوشاغېدا گؤتوّروّب گئدیب‌دیر.

" دوّشوّنوّرم سنین اونا دئدیگین سوزلر اونا تأثیر إدیب‌دیر. سن اونا نه دئدین؟ یقین بوینونا قویدون تیمسار دان اوزاقلاشسېن‌مي؟"

منه دئدیگی سوزلرله، یقین دوّشوّنوّردوّ، تکجه تیمسار طرفیندن یوخ، منیم طرفیمدن ده تهلوّکه‌ده دیر، ایندی ده اولمازسا، نهایت من دوّشوّنوّب گوّردوّگوّمده کی، تهمینه تکجه، تیمسارېن یوخ آمریکانېن دا دوّشمنی‌دیر،گله‌جکده منیم طرفیمده تهلوّکه‌ده اولا بیلمک إحتتامالي وار. تهمینه‌یه دئدیگیم سوزلر حاقیندا، هوشنگه بیر شئی دئمه‌دیم.معلومودو تهمینه ده بیر سوز دئمه‌ییب‌دیر.

سوزدوم:" هارا گئدیب‌دیر سنجه؟"

دئدی:" أصلن عاغلیم بیر یئره چاتمیر. یقین هر شئیی پیلانلاییب کی گئدیب، داها قایيتماسین. آتامین یانیندا دَگیل. دؤنن آتامین آداملارینداندا بیری گلمیشدی، دئییردی اوردا دَگیل. أللی دلی اوللور. تیمسارا دئمهمیشیک هله."
" یاخشي‌سي بودور دئیهسینیز. گئج- تئز بیلهجکدیر."
بیلمیردیم نییه تیمسارا دئییلمهسینی ایستهییردیم. ایندی ایزدیواج تکلیفین خاطیرلاییب عصبی اوللورام. ایستهمیشدیم تهمینهیه بیر خیدمت إدم. آما هر شئیدن اؤنجه تهمینهنین اوغلونون اؤزؤ منی جذب إتمیشدیر. هر شئیدن چوخ بو اوشاق منیم یانیمدا بؤیؤمهسین ایستهییردیم. أصلن بیلمیردیم نییه. همچنین حیس إدیردیم یقین تهمینه یاخشي خانیم اوللاجاقدیر . باخمایاراق کی، أللیه بنزهییردی و من أللیدن دؤیموشدوم، آنجاق کاراکتئری اوزلا تامامیلا فرقلی ایدی، ایچینه قاپانانیدي. درینیدي. او اوزله، اوچ گؤن اؤنجه قارشیلاشدیغیمدان بری، صوراتي و کارئکتری منه آلت اوست اولموشدو. حیس إدیردیم چوخ بیر سرت دؤشمنله قارشي قارشییام. ایزدیواج او دؤشمنی یئنیلمهسینین بیر یؤلویدو. آنجاق بیلیرم، اونا إولنمک تکلیفی وئرنده خولوص نیت و خیدمت آماجیم واریدي. صؤحبت أثناسي منیم کینهمی تحریک إتدی و سؤنرا نیفرتی إله چوخالدي کی منی إودن قوودو.اوزلون سیاسی نیفرتی کینهلی بیر شخصی نیفرته دؤنمؤشدؤر.
هوشنگه دئدیم:" سن ساواکین طریقیله تاپماغا چالیش. ماجراني تیمسارا دئنن. آنجاق منیم تهمینهیله گؤرؤب دانیشمامي اونا دئمه. یقین او اوز یؤلداریلا بیر ایشلر گؤرر. ایلک هانسي طرفه گئتمهسین بیلملیک."
" یقین آذربایجانین او بیری شهرلرینه گئتمز. تیمسارین هر یئرده تانیشي آدامي وار. تئزلیکله تاپا بیلر. من تهرانا گئتمهسین دؤشؤنؤرم تهراندادا بیر دنیز آدام وار تاپماق اولماز.
" مرکزین ساواکيلا تماس توت، اونلاردان یاردیم ایسته."
" إده بیلمم.دوروموم خطره دؤشر.نهجؤر دئیه بیلهرم باجیم غیرقانونو اوشاغینی گؤتؤرؤب قاچیبدیر."
" پس اوزندا بیر یؤل قالار. تیمسار."
" بلی."
" بس دوروب گئدیم دانیشیم"
هوشنگ گئتدی. تئز مرکز مصلحتچیلرینه مکتوب یازیب ، تیمسارین بالدیزینین گئتمه سین آچیقلادیم. قورخوردوم، تاپسالارسا و یا چوخ نهدنلره گؤره، تیمسار توتوقلاماق ایستهسه، توتسالارسا، نئچه گؤن اؤنجه منیم سؤزلریمی ده، ایلگیلی مقاملارا دئیهجک بو سببه بیر یؤل تاپمالیيدیم کی، مندن هر نه دئسه، ایفتیرا و بؤهتان آلینا. بونا گؤره تهمینهنین شخصیتیندن تهلؤکهلی اوللان بؤلؤمؤن، شیشیرتدیم اوندان بیر ایفراطی سیاسی قادین چکدیم کی، تاپیلیب و گؤز آلتیندا ساخلامالیدیر، چؤن مؤمکؤندؤر، آذربایجاندا اوللان آمریکانین بؤیؤک مودافیعه إدهنی، تیمسار شادانین یاشایيشینین سیرلرین، آمریکا و شاهنشاهی حوکومتینین دؤشمنلرینله آرادا قویسون. بئلهلیکله مصلحتچیلر اؤزلرینه بؤرج بیلیردیرلر، تهمینهنی تاپیب گؤز آلتینا آلماغا لازیم اوللان ایشلری گؤرسؤنلر.

سۆرون بويودور: مصلحت‌چي اۆزۆ بير باشا تحقيق إده بيلمزدى. ساواک‌لا أمکداش‌لېق إديب، اۆيه‌لرينى تربيت إدن، آمريکالي‌لاردان ايستردى، اۆنلار ساواکدان قادېنې تاپماق ايسته‌سينلر. پۆليس، تهرانېن بيلگى‌سى، و ژاندارما دا خبرى بيلردېلر و نهايت تهمينه‌نى تاپاردېلار و تيمسارېن جانېن هده‌له‌مک‌لرى يئترليدى، اۆنو زيندانداا ساخلاسېنلار. قالار اوشاق. سۆن لحظه‌لرده من گليب تيمسارا ايلگينج بير اۆنه‌رى وئرردېم. يانې أصلينده اۆنون اۆنرى‌سين بير آز دگيشيک قبول إدردېم. تيمسار ايسته‌ييردى بو اوشاق اۆندان اوزاقلاشسېن. بئله‌ليک‌له اوشاق اۆنون يۆلوندان گۆتۆرۆلۆردۆ. مصلحت‌چي‌لره يازدېغېم مکتوبو سۆنکو پُست‌لا يۆللادېم. مکتوب يقين صاباح مصلحت‌چي‌لرين گۆون‌ليک مأمورلاري‌نېن أليئه چاتاجاقدې.

١٩ دسامبر ١١٩٥٩- تهران- ايران

دۆنن سحر تبريزدن اوچاق‌لا حرکت إتديم گلديم تهرانا، صاباحدا آمريکايا قايېدېرام. بو لعنته گلميش اۆلکه‌ده مأموريت بيتدى.داها هئچ واخت هئچ بير سببه، بو اۆلکه‌يه قايېتمايا‌جاغام. گئچن اۆن آيې دا اونوتماغا چاليشاجاغام. روحوم اينجيييب‌دير و بو اۆن آى منى قۆجالدېب. ياشايېشېمېن ايلک اۆتوزاۆچ- اۆتوزدۆرد ايل‌لرى قدر آغرې چکميشم، تجرۆبه قازانمېشام، آما اۆن آى‌لېق تجرۆبه‌لريم نيفرت و بئزارلېق‌لا ياناشې اۆلوبدور. اۆنجه کى آدام اۆلا بيلمه‌يه‌جه‌گم. ايچه‌رى و دېشارېدان باشقالاشمېشام. سانکې بير زهر تولوغونا سالېنمېشدېم، و او زهر وارلېغېمېن ايچينه سئزميشدى. ساغلام اۆلماغېما تکجه بير يۆل وار: اونوتمالېيام، اونوتمالېيام.

هئچ واخت دۆشۆنمۆردۆم روحومون بو قدر پيس‌ليک‌لره قابې اۆلار. کۆزه‌ده اۆلاندا بئله، سوچسوزلوق حيسيم وارېدې. گئچن اۆن آيېن ماجرالارې زلى تک تنيمه، يۆخ روحوما پاپېشېبلار و روحومون پاک‌لېق و معصوميتينى سۆروب ايچدن بۆشالدېرلار. تبريزله أردبيلين کابوسو، لعنتليک اۆ ياتاغېن کابوسو، هئچ يئره، اۆردا ياتماغا آلانېدېم، تيمسارلا خانېمې دۆزلدن باتاق‌لېغا دۆشمک و اۆز وجودومدا بونلارلا قارشېلاشدېغېمدا، قۆرخولو توتارسېزلېق‌لارې آنلادېم و گۆردۆگۆم قۆرخدوغوم کابوس‌لار- يوخودا يۆخ آيېق‌لېقدا اۆلان کابوس‌لار- هامې‌سې روحومو قۆجا، فاسيد و قۆخوموش إديبلر. اونوتمالېيام.

تبريزدن اوچاندا، تيمسارلا خانېمې‌سې و هوشنگ طياره مئيدانېندايدېلار، هامې‌سې نيفرت قۆخويوردولار. ايرانلي‌لاردان تکجه بونلار منى يۆلا سالماغا گلميشديلر.باشقا موسافيرلرين آرخاسېندا، بير آزې چادېرالي، بير آزې شيک اۆغلان قېزلار، بيرآزې بازارى، حتتا بيرى ده بير ماللايدې. اوچاغا طرف يۆللانماندا، تيمسار ايکى اۆچ آتدېم قېچېن چکه -چکه، منه طرف گلدى وتئز قايېتدى. خانېمې‌سې اۆزۆمو اۆپمۆشدۆ، من قارنې‌نېن ديک‌ليگين حيس إتميشديم. قايېتدېم هامې‌سېنا أل سالللادېم. بو تئزليکده مندن اوزاقلاشېردېلار و يۆلا سالان‌لارېن آراسېندا ايتيردېلر. هوشنگ، ژانويه‌نين اۆرتالارېندا آمريکايا گلمه‌گه اۆزۆنۆ حاضېرلايېردى. ساغۆللاشاندا دئدى:" تئزليک‌له گۆرمجه‌گم سنى." آما يۆخ! بو آدام‌لار مين ايليمه‌جن يئترليدى. هئچ واخت، تبريز أهليندن اۆلان، اۆز ل‌ليک‌له تيمسارېن عايله‌سينده اۆلان کيمسه‌نى، بير داها گۆرمه‌گه حاضېر اۆلمايا‌جاغام. لعنتليک‌لر، شوم شئيطان‌لار، هامېنېزين اۆزۆنۆزه تۆپۆرمجک!

یقین تیمسار سونکو ایل‌لرده ده، اؤز ایش‌لرینه داوام إدمجک. نییه بیزیم أمکداش‌لارپمپز بو شخص‌لر اؤلمالی‌دپر. بیز فسادلا أل بیر اؤلوروق، هامپنی فسادا چکک،آنجاق تیمسارپن فسادی بیزدن گؤجلؤدؤر. آمریکانپن زرادخاناسپنی تیمسارپن ألینه وئرسه‌لر سه، اؤندا معلوم اؤلار بیز فاسیدراخیق یؤخسا اؤ؟ آنجاق جهنمه منه‌نه؟ منیم بیر مأموریتیم وارپدی. والسلام. اؤنودا باشاردپغپم کیمی گؤرمؤشم. نییه ویجدان عذابی توتمالپیام؟
تیمسارپن بالدپزی بیر داملا سو اؤلدو، بوغ اؤلدو،یؤخسا یئره گیردی.تیمسارپن بؤتؤن چابالاری، ژاندارمانپن ، پؤلیسین، مصلحت‌چی‌لرین،ساواکپن، اوردونون ایکینجی سوتونو(رکن دو ارتش) اوغورلو اؤلمادی. کیمسه ایذین تاپا بیلمه‌دی. سانکی تهمینه و ناصیری، باشقا کؤره‌دن گلن آدام‌لار اؤغورلاپیب اؤزلری‌له آپری کؤره‌لره آپارپبلار. گرچکدن‌می من بو اؤلکه‌نی آنلایا بیلمیرمی؟، یادا بو مملکت أصلن آنلامالی دَگیل و بیر عؤنصرلر وار کی بیردن یئرین آلتپندان، سانکی باشا- باش گیزلی و یئر آلتی، بیلینج سیز، ایزسیز أثرسیز، باش چپخاردپلار، هر شئیی دگیشیب، آنلامسپز و تاپماجالی إله پیرلر؟
اؤن‌دؤرد آدامی بیر أحمق یؤزباشپیا خاطپر، إعدام إتدیک و ایندی روحو زجرین من چکمه‌لییم. دئولت‌لر روح عذابی چکمیرلر. قانون، آمریکانپن إعتیباری، پئنتاگؤن، خاریجی ایش‌لر باخان‌لپغی- بونلار روحو عذابدان آنلامازلارپندی. روح عذابپنی او کس چکیر کی، بیر بدبخت مین‌باشی‌نپن وافورون گؤتؤرؤب، وورور اؤنون دنده‌لرینه و إعتیراف آلپر، او دا آغلایاراق دئییر:" آغا رحم إدین، منیم قناری‌لریم سوسوزلوقدان تلف اؤلارلار و عاشیق قوشونون سویونو عوضله‌مه‌لییم." زجرین من چکیرم. من ماجرانپن زهرینی روحومدا جذب إدیرم. بئله‌لیک‌له آمریکانپن إعتیباری حیفظ اؤلور. داها کیمسه، بیر نؤکر اوردودا، جؤرأت إتمز بیر آمریکالپیا دئسین، گؤزؤن اؤسته قاشپن وار. اؤلای‌لارپن زهرینی من ایچیرم.
بیر یئره گئدیب، دؤشؤب دینجلمه‌لییم. بیر حوضور و صؤلح صفا اؤلان یئرده، أصلن اؤردا آدام اؤلماسپن. بلکه من بو شئیطان‌لاری اؤزؤمدن اوزاقلادام، اؤنودا بیلم. اونوتمالپیام.
تبریزدن قالخاندا، آیاغپمپن آلتپندا، قاردان سؤنرا بیر شئی یؤخودو، سؤنرا اوچاق بولودلاردان اؤسته گئتدی، اؤلاردا آیاغپم آلتدا بولودلار، اؤنو آلتپندا قار، آدام‌لار، و او آدام‌لارپن هامی‌سی منیم دؤشمن‌لریم‌یدی‌لر. اؤزلری بیلمیردیرلر، آما من بیلیردیم اؤنلار منیم دؤشمنیمدیلر. اؤزلری بیلمه‌لری، لازپم دَگیلدی من بیلیردیم یئترلیدی. بو إحساس‌لار لا،صؤلح دینج‌لیک هاردادی؟ هارا گئدیم اؤنلار اؤلماسپنلار، و یاخود اؤزؤم اؤلماپیم؟
۲۶ دسامبر ۱۹۷۱- سایگؤن- ویتنام
گئچن اؤن ایکی ایلده، او لعنته گلمیش تؤپراق، او ایران جهنمی، شوم تبریز، بیر کره ده بئله ذئهنیمدن گئچمه‌دی. اونوتماغا چالپشدپم دؤننه‌جن ده، موفقیدیم. ذهنیمده یارانمپش اؤلمالی سؤرولار، ذئهنیمده یاراندی. اوشاغپم اؤلدو یؤخسا یؤخ، قپزمی‌یدی اؤغلان‌می؟ تیمسار، خانپمی‌سی، باجی قارداشی دیری‌دیرلرمی یؤخسا یؤخ؟ من ده بو سؤزن‌لارپن هئچ بیری یارانمپردی. بو سؤره ده، چالپشمپشدپم ایران‌لا ایلگیلی اؤلان خبرلری

اوخوماقدان بئله، چكينم. ياشاييشېن شولوغ اوزلماغي دا بو قوزنودا ياردېمجي اوزلموشدو: دۆنيانېن اوزباش بو باشېنا، اوزون سفرلريم، گيزليجه كۆزمۆنيست اؤلكەلره گئتمەگيم، و ويتكنگون زندانېندا آلتي آى قالېب، سۆنرا مؤعجۆزەلى قاچماغېم، لائوس‌لا كامبوجدا مأموريتيم، لاتين آمريكادا نئچه سيا اؤيەلرله بيرگه، سككيز آى قالماغېم، و ويتناما قايېتماغېم. ويتنام- وطن، أل به ياخا دۆگۆش. آمريكايلا آسيا. بير كره اؤلۆم آياغيناجان، گئديب قايېتدېم. اؤلۆيله دۆلو سنگرلرده گيريب قالمېشدېم، آنجاق لعنتلى باشېمي چيگين لريمده ساخلادېم. بدنيم نئچه بخيه يئدى،آما ديرى قالدېم. آنجاق دۆنن گۆزلنيلمز بير ايتيفاق اوزلدو. تيمسارلا خانېمي‌سېن خياباندا گۆردۆم.

باشېمي آشاغا سالمېشدېم دۆشۆنمكدەيديم. ياغېش شېررا- شېر ياغېردي. لعنته گلسين، همشه بئلەدى و هر گۆن دئييرلر ساواش بيتير، ساواش بيتمير. ويتنام منى يۆروب، دئپرس إديب‌دير و ايران بو ساواشېن يانېندا بير بارياغي ظارافاتي‌دېر و بيزه همشه دئييرلر ويتنام آمريكانېن سېنېري‌دېر. آمريكا همشه سېنېرلاري آچماقدادېر و ايران دا بير سرحددير. آنجاق بو سرحدلر بشريتين گ... تۆكن، گۆگۆدلردير و سۆنرا چاشني، پيلەته قۆيوب پاتدادېرلار. باروتون، بشريتين قارېن قورساغېنا تجاووزدور. بشريتين قارېن قورساغي، پاتلامېش قارېن قورساغي، آمريكانېن مرزيدى. تيمساري گۆردۆگۆمده حيس إتديم دۆنيادا بير شئى‌لر وار آيري شئى‌لرله اۆست اۆسته گلير. بو سرحددن اۆ سرحدده، جغرافيا دگيشيلير، اۆرمان‌لارېن جنگ‌لرين قوللەلرى دگيشيلير، آنجاق بير يئرده آدام‌لارېن باشېنا گلنلر، آيري يئرده ده، گلير. بودا دۆز دَگيل. اۆندان يوخاري‌دير و من اۆ يوخاريدان اۆنملى و درين شئى‌لر گۆردۆم .

من تيمسارېن اۆزۆنو ويتنامدا گۆردۆم. اۆردا إله نۆرمال گۆرۆنۆردۆ، سانكي هئچ واخت ايراندا اۆلمايېب بلكه ويتنامدا اۆلوبدور. بس گئده قولاغېمېن ديينده اۆلوب، اۆ دا من اونوتماق ايسته‌ديگيم زامان‌مي؟ آما ايندى يۆخ، ايندى اونوتماق ايسته‌ميرم.اوزاقدان باخېردېم. كۆپک اۆغلو أصلن قۆجالمايېب‌دېر بو اۆن‌ايكى ايلده من يۆز ايل حددينده قۆجالمېشام آنجاق اۆ، اۆن‌ايكى ايل اۆنجه‌دن، ترپنمه‌يېب دئيه‌سن. خيابانېن اۆرتاسېندا دورموشدوم. تيمسار خانېمي‌سي‌لا بير كابارادان دېشاري چېخدېلار. خانېمي‌سي، تيمسار لا قۆل قۆلايدي. اۆ آن‌لار كى، عظمتلى بير قۆناق‌لېغا گيريرلر يادا اۆردان چېخېرلار، گۆرۆنتۆلرينى قۆرومالي‌دېرلار، ايكى آلوده كيمى‌ديرلر و اۆزاقلاشا بيلميرلر. ياغېشېن ياغماسېن گۆرنده، تيمسار قايتدي كابارەنين قاپېچي‌سېنا ساري، اۆن‌لا دانېشدي. دربان أگيليب دالي- دالي گئديب ايتدى. بير ديقه سۆنرا تيمسار قايېتدي، أليندە بير چتير واربدي. چتيرى آچدي. چتير گۆزليدى، ويتنامين ألوان چتيرلريندن. چتير قادېنسل‌يدى. قاپېچي چتيرى توتدو تيمسارلا خانېمېن باشېنا. تيمسار باشېن قاوزايېب چتيره باخدي .اۆزۆيدۆ. اۆ دۆرد بوجاق بوغويلا. كۆپک اۆغلو ايگنه اوجونجادا دگيشمه‌ميشدى. چترين دسته‌گين قاپېچي‌نېن أليندن آلدي، اۆ بيرى ألين اوزاتدي جيبينه، بير كاغاذ پول چېخاردېب قۆيدو قاپېچي‌نېن اۆوجونا. سۆنرا پيللەلردن ايكى‌سى ده آشاغا إنيب، منيم دۆم دۆز ايكى آتدېغېمدان گئچديلر. چوخ ايلگينچيدي. أن كيچيک ده بئله دگيشمه‌ميشديلر. منه باخمادېلار بئله. آما دئيه‌سن تانېمادېلار. ياني من بو قدرمى دگيشميشم؟ يادا من گۆرۆنمز اۆلموشام

بلکه، و اؤزۆم بیلمیرم. سایگوندا، او گئج واختدا خیاباندا منله اونلاردان باشقا کیمسه یؤخودور. مات قالمیشدیم. آرخادان اونلارا باخدیم. یاواش یاواش سالللانا سالانا، یؤل گئدردیلر. یاخشی، ایندی کی کیمسه اونلارا باخمیر نه‌دن عاشیق‌لیق رؤلو اوینایيرلار؟ بلکه دئییر بس بعضی‌لری گیزلیجه، اونلاري تاماشا إدیرلر؟. سسله‌دیم:" تیمسار! تیمسار! منی تانیمیرسینیزمی؟منی تانیمیرسینیزمی؟" چؤنوب باخمادیلار بئله گؤرسۆنلر، آرخالارین دا بیری وار و قیشقیریر. آرخالارینجا یؤللاندیم. بیله‌رک ده پؤتون‌لاریمی یاش خیابانین آسفالتینا تاپدالایيردیم. آما اونلار منیم تله‌سیک آتدیملاریما إعتیناسیز، گئتدیلر. بیردن یان یؤل بیر خیابانا چؤندؤلر. قاچدیم. قۆرخوردوم کوچه‌یه دؤنندن سونرا قاچالار. آنجاق اوردایدیلار. تیمسار خانیمینی مؤحکم قوجاقلامیشدی و هیجان‌لا اؤپمکده‌یدی. سؤل آلی‌له، خانیمین آرخاسیندان، چتیری اوسته ساخلامیشدی، اؤزۆنۆ و خانیمینی سۆیوقدان ساخلامیشدي. نئجه ده حشری اوئلموشدورلار. تیمسار دا دگیشمیشدی. او خانیمینی اؤپمه گه آلیشقان دَگیلدی. آلبته خانیمي‌سي همشه شهوتلی و حشریدي، آما آری‌نین همشه بیر شاهیده إحتیاجي واریدي. بیر کیشی اوئلمادان خانیمي‌سي‌لا طرف اوئلا بیلمزدی. حاققیدا واریدي سویو قویوغویدو. آرخالارینا چاتدیم راحاتجاسینا چتیرین آلتینا گیره بیلردیم. دئدیم:" تیمسار! تیمسار! ألی! منی خاطیرلامایيرسینزمی؟ منم آمریکالی دوسوتونوز، راجرز. آما سانکي یوخودایدیلار و چتیری ده باش‌لارینا توتموشدولار کی، إله اوجور آیاقدا راحات، عئشقبازلیق حالیندا، درین یوخلاسینلار. دوغرودان دا یوخولاري درین یدي، دورموردولار. بلکه ده من یوخودایدیم. بلکه دگیشیک توتموشام. بلکه ده من إله دگشمیشم کی، منه او قدر یاخین اولان بو ایکی آدامي تانیمیردیم. بلکه ده سرخوشویدوم. یا دا بیر داوانین زادین إتکی‌سیدی.ایسته‌دیم قیشقیرام:" تیمسار، هر بیر آمریکا ضابیطی، بیر ویتناملی ضابیطین خانیمینی، راحات‌لیق‌لا آلیندن چیخاردا بیلر. آلبته سن ویتناملی دگیل‌سن. آنجاق ویتناملي‌لارلا فرقین یوخدو. هر بیر آسیالي بیر ویتنامليدي!" آلی‌نین باشي‌نین دالي‌سیندان ساچ‌لارینی گۆرۆردۆم. همان ساچ‌لاریدي، قارا اوزون، پارلاق، چیگین‌لریندن. بیلیردیم چیگین‌لری لۆتدۆ. منله آلی‌نین آراسیندا دئییلن کلمه‌لری خاطیرلایيردیم. بیر بیریمیزه نه‌لر دئمیردیک کی! آما کلمه‌لر دقیقن اونلار دَگیلدی. آدام‌لار یاتاق‌لارینداں، عئشقبازلیق‌لارینداں، زامانداں، مکانداں، موختلیف میلیت‌لر و نژادلاردان گئچیب، بو گئچمه‌نین قوخوسون بۆیاسینی آلمیشدیلار، بو سببدن همان کلمه‌لرین اوئلماسي مؤمکۆن دَگیلدی. بلکه قوجالمیشدیم یادداشتیمي ایتیرمیشدیم، کلمه‌لری باشقا کلمه‌لرله، بۆیالاري باشقا بۆیالارلا، اؤزلری، چیگین‌لری، تۆرک‌لری، باشقا اؤزلر، چیگین‌لر و ساچ لارلا دگیشیک سالیردیم. " تیمسار تیمسار! منی خاطیرلامیرسینیزمی؟ اورتاق اوشاغینیزی؟ نؤلدو؟ یادینیزدا دَگیل‌می؟ اؤستۆن نژاددان بیر اوشاق. بو سیز دئین سؤزۆدۆ. ألی! تیمسار! نئجه مؤمکۆنمۆدۆر سیز اؤن- اؤن ایل سؤره‌سینده، بۆتۆن هر شئیی اونوداسینیز بو دؤزدۆ من اونوتدوم. مین جؤره سیزه یامان دئدیم، آیاغیمي ایرانا و سیزین یاتاغینیزا قۆیماقدان اؤزۆمۆ لعنت إدیردیم. آما سیز کی اؤزۆزله منی اونوتماغا عهد إتمه‌میشسینیز. نه‌دن سایمادان گئچیرسیز؟ هان؟ إوینیز پُست‌خانانین یانیندایدي. ایکی‌یؤز- اؤچ‌یؤز آددیم او یان‌لیق تبریزین فاحیشه خانالاري باشلایيردي.سونرا بیر شهر

يدي بير ده من‌له ألى‌نين ورغونلوغو.خاطېرلامېرسېنېزمي؟ بلكه ده سيزين كؤلگه‌لرينيزدى؟ اؤزۆنۆز دگيل‌سينيزمى؟ "إله ياخېن‌يدېم سسيمى إشيتمه‌ليديلر. سؤزلريمى أصلينده،. قولاق‌لارېنا دئييردېم. من ده چترين آلتېندايدېم. آللاهېم ويتنامدا بير آمريكالي نئجه ده يالقېزدېر! ياربيم بلكه ده يئر بيزدن اينتيقام آلماقدادېر. بلكه ده بيرمى ايل اؤنجه، ايرانېن قوزئينده، آمريكالي بير چاووشون جانېن آلان قورد ايندى ده گليب ويتناما. نئجه ده خورافات أهلى اؤلموشام من!. آما تيمسار بوردادېرسا، يقين او اؤلكه‌نين قوردودا گليب‌دير بورا." تيمسار! ألى ! تيمسارېن خانېمي قارا ساچلي، لۆت‌چيگين‌لر، وحشى، عشوه‌لى، دلى إدن، بئله دۆشۆنمۆيۆن من، إل إس دى، هيروئين، مۆرفين، ميثقالين و يا قانيمدا اؤلان باشقا آت آشغال‌لارېن تأثيرى آلتېندا، سيزى سئويشمه حالېندا و يا آياق اۆسته اؤلۆلر تک، تانېمايېرام. عالمين او باشېندا اؤلورسار، بدن‌لرينيزين ايييني بيله‌رم، جونون قۆخوسو، جينايت‌لرينيزين قۆخوسون دويارام. خانېم باشېن چئويرا! سيزين و تيمسارېن بۆينوندا منيم ده حاققېم واردېر." آما يۆخ كى يۆخ، تيمسارلا خانېمي‌سي، إله اۆجور آياق اۆسته، سئويشركن اؤلموشدولار، چۆن دانېشا بيلميرديلر يا دا دۆنۆب منى قۆوانمېردېلار، و يا بير گؤلله قلبيمدن وورا بيلميرديلر. غريبه حيس‌لر ياشاييردېم. گئچن آى كيمى اؤلموشدوم اوندا بير خلبان‌لا، بير يئرلرى تانېماغا گئتميشدېم. خلبانا تكليف إتديم، دئديم وور! اؤلۆم قۆرخوسون، گؤزۆوۆن اؤنوندن قالدېرار! دئدى، يۆخ جناب سرگرد، يۆلو ايتېره‌ريک، بيردن هانوى و يا چين‌دن باش چېخاردارېق. دئديم، وور نه فرق إدير، سايگون، هانوى، شانگهاى، پكن؟ دئدى يۆخ. سۆنرا بيردن گۆردۆم آشاغادا هامي‌سي جئيران كيمى قاچېرلار، أليمى اوزالدېب قۆيدوم دوگمه‌يه. قايېتدېق. إله بو قدر. ايندى ده تيمسارلا، أليني گۆرۆردۆم، دقيق همان حالدايدېم. كئشكه بير مۆسلسليم اؤلايدي. إله سئويشركن دليک -دليک إدردېم.دئديم: "تيمسار" ألى‌نين چيگنى‌نين اۆستۆندن، باغلي گؤزلرين گؤرۆردۆم. يقين گؤزۆن يوممۆشدو، اؤپنده ديقتلى اؤلسون. ياخۆد بو همشه كى ژست ايدى. ياللېز، ايل‌لر بۆيو تک قالان آدام‌لار، ايل‌لرجه، خانېم و يا معشوقه‌لرى نه‌دن، و يا گئتلده قادېندان اوزاقدا قالان‌لار، ايل‌لر بۆيو سنگرده ياتېب ، گئجه گۆندور اؤلۆ گؤرنلر، بو اؤپوش‌لرين قدرين بيلرلر.:"تيمسار!تيمسار! بيز نمه‌نه‌يه ساواشېردېق؟ نييه ساواشېردېق؟ ساواشاجاييقمي؟ نمه‌نه‌دن، نمه‌نه‌نين قارشېسېندا ديفاع إديريک؟ دئييردېم اؤلكه‌وين قارېش قارېش تۆرپاغين تانېرسان. بيليردين سنگرلر هاردا دۆزلمه‌لى‌دير، دئييردين خاييني تانېرسان، خاديمى تانېرسان. كيمه خايين؟ كيمه خاديم؟ بيزيم آياغېمېزېن آلتېندا هانسي اؤلكه‌نين تۆرپاغي‌دېر تيمسار؟ بلكه سن يئر سند باديسان، آنجاق سنى ياخشي تانېمايېب، قدرين بيلميرلر. من ده آوارا بوردايام. بورادا جابيلقا و جابلساتين سرحدى‌دير." آما كؤپک اوغلو دئيه‌سن اؤلۆبدۆر، كۆل اؤلوب، إله آياق اۆسته، فاحيشه خانېمي‌سي‌لا ق.. قۆجاغېندا. دانېشماق ايسته‌ييردېم، تارتان- پارتان دئيه‌م. اۆره‌گيمى بۆشالدېب، بير أژدر تک قېشقېرام، بۆليۆل تک چچ‌چ ووروب باشېمي دووارا چېرپام، جېرپب اؤز قانېمي باشېما چكم، سينه‌مين دري‌سينى اؤز ديش‌لريم‌له جېرام. بو ايش‌لرى، اؤزۆم بيتينجه داوام إدم، اؤياغام‌سا، اؤياق‌لېغيم بيته، يوخودايام‌سا، رؤيالارېم بيته، تاب توانيم مندن آلېنا، أليمى قالدېرېب بو كؤپک اوشاق‌لارېن آيېرام، اؤز حاققېمي، يئردن،

گؤگدن، قادین کیشیدن، آمریکالی، غئیر آمریکالیدان، ایرانلی ویتناملیدان، سندباد بحریدن، نساواهو قبیله‌لری نه‌دن، آزتک‌لرین، عهد بوق زامانیندان رصدخانالاری‌نین مؤنجیم‌لریندن، نوح پئیغمبردن، عیسای مسیحدن، تانینمیش لذت‌لردن، آلام. عالم و آدامین تانینمیش دردلریندن توتام، ناپالم زهری کیمی داغیلام قیسا بؤیلا دؤلو اؤلان بیر اؤرمانا، هامینی چؤرؤدم. بونلاری دؤشؤنؤرکن، تیمسارلا خانیمی‌سی‌نین چئورەسینه اؤیناماغا باشلادیم. اؤنلاری طواف إدیردیم، چیلتیک چالیردیم، دوه دنسی إدیردیم، فیل تک قیشقیرپردیم، هر شئیین آهنگی‌له اؤینوردوم، کایینا‌تین، ناپالم، جاز، صلیبین اؤستؤنده عیسانین دردی، سالدیغیمیز بؤمبالارین آغیرلیغینا،و ... اؤینایپردیم. آنجاق تیمسارلا خانیمی‌سی سانکی أصلن بیر زامان‌لار دیری دگیلمیشلر! من آرخامدان سس إیشتدیگیمده بئله، کؤچه، یاغیش و بیزیم بدن‌لریمیز ایشیقدا شؤعله چکیردیلر، آمریکانین اؤردوسونون دیژبان گشت‌لری‌نین مؤتؤرسیکلت‌لری‌نین فیرلانان و ایشیقلی نورلاری، کؤچه‌یه گؤللە یاغیشی یاغدیردی، من هله ده، دنس إدیردیم. دیژبان‌لارین بیری إنیب منه ساری گلدی، غورورلا دؤلو اؤزؤنه باخیب بیر آز أگیلیب چیگنیمده کی اولدوزا ایشاره إتدیم. او بیلمه لیدی بیر سفئح‌له طرف دَگیل.دیژبان حربی إحتتارام، قؤیدو. تیمسارلا خانیمی‌سینا کی اؤپوشده‌یدیرلر، باخدی . دیژبان دئدی جناب "اون باشی" باغیشلایین یاخشیدی جناب تیمساری راحات‌سیز إتمه‌یین." بس دیژبان دا بیلردی بو همان تیمساردی. نئجه هوشلویدو! سوردوم بس جناب چاووش سیز دەمی بیلیرسینیز بونلار بیر تیمساردیر؟"دیژبان دئدی:" بلی جناب اون‌باشی، بو آیدین‌دیر. اولدوزلارپندان معلومدور. اونو تانیمایان یوخدور. ریجا إدیرم بویرون اونلاری راحات‌سیز إتمه‌یین." حیرصلندیم:" یانی نه" نه راحات‌سیزلیغی؟ من ایل‌لردیر اونلاری تانیرام. یانی گئچن ایل‌لردن تانیرام ایندی بیردن ویتنامدان گؤرؤرم. منیم دنسیم سئوینجیمدن دیر. سرسملەماغیمدا إلەدیر، جشن توتموشام چؤن یئنی‌دن بگی و خانیمی گؤرؤرم. بو راحات‌سیز إتمک دَگیل." باشیمی ایره‌لی گتیردیم من‌له أللی و تیمسارین نه ماجرالاری اؤلدوغون اونا دئییم . آما دیژبان اؤزؤنو گئری چکدی. شاخ دوردو. آشاغا إنن او بیری دیژباندا، اونا قؤشولدو. بیرنجی دیژبان دئدی:" جناب اون‌باشی سیزین حالینیز یاخشی دَگیل خسته‌سینیز، معلومدور مشروبدا ایچیبسینیز. دئیه‌سن اویوشدوروجو دا ایستیفاده إدیبسینیز. "بویرون گئدین تیمسار لا خانیمی‌سینی راحات‌سیز إتمه‌یین." چوخ حیرصله‌نیب قیشقیردیم" راحات‌سیز إدن سیزسینیز من یوخ! بونلار منیم نئچه ایل‌لیک دوست‌لارم‌دیر. أصلینده من اؤز سپرامی گؤزله‌ییرم. تیمسار خانیمی، ناپالم بؤمباسی‌لا ووراندان سونرا سپرا من ده دییر. او زامانادک سیز بوردان گئتمه‌لی اولاجاقسینیز." ایکینجی دیژبان دئدی:" جناب اون‌باشی بیز ساعات‌لاردی سایگونون هر یئرینده سیزی آختارپرپق. سایگونو آیاقدان سالدیق. سیزین خسته خانادان چیخماقا حاققینیز یوخودور. ایندی ایذین وئرین سیزی خسته‌خانایا قایتاراق." دئدیم: خسته‌خانا؟ هانسی خسته‌خانا؟ من بیر خسته‌خانا خاطیرلامیرام." دئدی:" سایگوندا آمریکالی خسته‌خانا. سیز اوردا یاتاقسینیز. یانی اوردایدینیز. آمریکا خسته خاناسی سایگون؟ قیشقیردیم:" سایگوندا آمریکا خسته‌خاناسی‌می؟ هر یئر آمریکا خسته خاناسی‌دیر. سایگون لازیم دَگیل. دونیا آمریکا خسته‌خاناسی‌دیر." سونرا تیمسارلا

خانېمېن يانېنا قايېتدېم. آما سانكي گئتمېشدېلر كۆچەنين ديېينده اؤپۆشركن، ياغېش آلتېندا، مؤتۆرسېكلتلرين ايلدېرېم كيمي ايشېقي‌نېن آلتېندا اوزاقلاشېردېلار. قاچدېم اونلارا ساري .بو قدر ايل‌لردن سونرا تاپمېشام قويمارام گؤزدن اوزاقلاشسېنلار. ديڑبان‌لار فېشقېراق چالدېلار. بېرى دالېمجا قاچدي، او بېرى ده مؤتۆرسېكلتينه مينيب أجل كيمى گلدى گئچدى اؤنۆمه، نفسيم كسيلېردى. دئدى جناب يۆزباشي عسگرى إحتتارامېنېزي حيفظ إدېن. بېزيم له گلمەسەنيز سيزى توتوقلاما زۆرۇندا اۆلارېق. سيزين دينجلمەگه إحتياجېنېز وار. بېزه سيتاددان أمر اۆلوب سيزى تاپېب تحويل وئرك خسته‌خانايا." دئدېم:" ميه بورا خسته‌خانا دگېل؟ هان؟ بو كۆچه خسته‌خانا دَگېل‌مى؟" ديڑبان گۆلۆمسه‌دى. اؤز آغزېدا ويسكى قۆخويوردو. ياغېش شېر- شېر تۆكۆردۆ پالتاري‌نېن اۆستۆنه، مؤتۆرسېكلتلرى‌نين ايشېغېندا گؤزلرى ده پارېلدايېردي. چكه -چكه منى آپارېب مؤتۆرون دالېسېندا اۆتورتدولار. مؤتۆرون باشېن چئويردېلر. منيم آرخامجا قاچان ديڑباندا سۆرۆجۆنۆن دالېنا آتېلېب، اۆتوردو. اۆنون مؤتۆرسېكلتينه چاتاندا إنيب اۆنا ميندى. مؤتۆرسېكلتين باشېن چئويردى. كۆچه‌دن إشيگه چېخدېق. تيمسارگيل چېخان او كابارانېن اؤنۆندن گئچنده، اۆنلارجا ويتناملي و آمريكالي، كيشى قادېن دېشاري چيخماقدايدېلار. بلكه ده بو كابارا تيمسارلا خانېمي‌سي‌نېن پاتوق‌لاري‌دېر. بوندان بئله هر گۆن خسته‌خانادان چېخېب گليب بوردا دورارام. تيمسارلا دانېشمالېيام. خانېمي‌سي‌لا دا، اۆن- اۆن‌ايكى ايل بير زاد دَگېل. اۆنلار منى اونودا بيلمزلر. قۆجالسالاردا بئله. اؤزل‌ليكله خانېمي‌سي. نئچه ياش فرق‌لرى واريدي‌مي؟ بلكه ييرمى ايل. بلكه ييرمى‌بئش ياش. آنجاق تيمسار هئچ واخت قۆجالماز. قيافه‌سى گؤرسه‌ديردى قۆجالېق بيلمز. ديڑباندان سۆردوم:" چاووش، ايرانلي تيمسارلا خانېمي‌سي ناواخ سايگونا گليبلر؟" ديڑبان نه دئديگيمى آنلامادي. ساخلادېم مؤتۆرسېكلتدن إنديگيميزده سۆرام. مقصده چاتاندا سۆرومو تيكرار إتديم. ديڑبان قايېدېب او بېرى ديڑبانا باخدي. باخېشېندا شاشقېن‌لېق واريدي. دئديم:" سۆروشورام ايرانلي تيمسارلا خانېمي نه زامان سايگونا گليبلر؟" ايكى‌سى ده گۆلدۆ. بېرى دئدى:" جناب اۆن باشي سايگوندا هر تۆرلۆ آدام تاپېلار، آما سيز ايرانلي تيمسارلا دگيشيك سالان تيمسار، آمريكالي و ويتناملي عسگرلرين باغلاييجي عسگرى‌دير. دئديم: " من تانېرام اۆنو. بو تيمسار ايرانلېدي، و بيزيم آدام‌لارېمېزلا ايران اۆردوسونون تبريزده باغلاييجي‌سي‌دېر." بېرى سۆردو:" تبريز؟ تبريز هارادېر جناب اۆن‌باشي؟ جيبهه‌ده ديرمى؟"قېشقېردېم يۆخ ديوانه! ايراندا بير شهرين آدي‌دېر." ديڑبان دئدى:" هارداسېز جناب اۆن باشي، بيز سايگوندايېق. سايگون ويتنامدادېر؟ سيزى جيبهه‌دن گتيريبلر. بيردن خسته‌لنيبسينيز.سيزى جيبهه‌دن گتيريبديلر. هدف اۆلمايان بير چوخورو، بۆمباردمان إديبسينيز. سيز خسته‌خانادا ياتاغي‌يدېنېز. گرك ياتاسېنېز. بويرون گئدك خسته‌خانايا." أصلن باش آچمېرام. ياري ايشېق بينادان ايكى آدام چېخېب منى اۆتاغېما گؤتۆرۆرلر.

٨ ژانويه١٩٧٢- سايگون- ويتنام

چۆخ پيس سۆيوق ديېب‌دير تبدن يانېرام. بوگۆن صۆبح ايلك تيمسارېن خانېمي سۆنرا اؤزۆ اۆتاغېما گيردېلر. تيمسار أصلن دگيشيلمه‌ميش‌دير. خانېمي بير آز آرېقلامېش‌دېر. بو آرېق‌لېقدا اونا ياراشېردي بئله. گؤزلرين بۆيۆك و وحشى‌راغ گؤرسه‌ديردى. آمريكالي

–ویتناملي پرستارلار، گئت گلده‌یدیرلر. سانکي اوتاغیم خسته‌خانا یوخ بیر دالان‌دیر و یادا بیر کؤرپوزیدؤر اوستوندن ملکلر گئچیرلر. تیمسار دئدی:" سن دیشاري چیخمامالي‌یدین. بیز هر شئیی بیلیردیک نهایت بیر گؤن سنه گله‌جه‌یدیک. سن بیزی تانیرسان دا. ایکیمیز ده سنی سئویریک سؤنوناجان ده سئومجه‌ییک. گئج گلدیک چؤن یؤلوموز اوزاق‌دیر بیلیرسن‌می نه قدر یؤلودو؟" تیمسارین خانیمي تختیمین قیراغیندا اوتورموشدو، آلینی چیگنیمه قویموشدو، گؤزلریمه باخیردی. همان گؤزلر قاب قارا اؤلوردو سؤنرا ایشی بیتیرینجه یوموردو. سؤنرا گؤزلرین آچدیغیندا، سانکي ایکی دوم دورو گؤله، ایکی قارا قایيق ساليبسان. سؤنرا تیمسار، خبیث و هوشیار اوزونو یاخینلاتدي یالنیز گیجگاه‌لاري غریبه دامارلي اوزلموشدور، بورنو اوزون گؤرؤنؤردؤ. بلکه ده تیریاک چکیردی. یادا آتام کیمی کی یازمیشدي سرطان توتوب اؤلؤر، تیمسار دا سرطان توتوبدور. یوخ، سرطان توتان آدام، خانیمي‌سین إله راحات خیال‌لا اؤپه بیلرمی؟
دئدیم:" سیز تیمسار اؤزؤ و خانیمین دا همان خانیم‌دیرسا، نه‌دن منه گلدیگینیزی دئمه‌دینیز؟ نییه او گؤن او کؤچه‌ده اؤزؤنؤزؤ بیلمه‌مزلیگه ووردونوز." سؤنرا درد بیرلیک حیسی یارادیم دئیه، آلیمی اوزالتدیم جیبیمدن آتامین تئلئکسین چیخاردیب تیمسارین آلینه وئردیم:" یازمیشدي سرطان توتوب اؤلؤر." تیمسار اوخودو، خانیمي دئدی:" اوجادان اوخو من ده بیلیم." تیمسار اوجادان اوخودو خانیمي آنلادي. باشین تؤلاییب دئدی:" بیز گله‌جه‌یدیک، هر تورلؤ اوزلسایدي گله‌جه‌یدیک." أگیلدی یاشلي سرین دؤداق‌لاریلا گؤزؤمؤن قیراغین اؤپدؤ. تیمسار تئلئکسی بؤکؤب وئردی آلیمه، قؤیدوم جیبیمه. دئدی:" بو تئلئکس ناواخت گلیب‌دیر؟ دئدیم:"ایکی هفته اؤنجه، تئلئکسی منه وئرندن سؤنرا، دوردوم خسته‌خانادان چیخدیم. اؤیان بویاندا گزدیم بیر آز، او کابارانین اؤنؤنده سیزی گؤردؤم سیز دانیشمیردینیزکی!. نییه اؤزؤنؤزؤ منه توتموشدونوز؟ نه‌دن منی تانیدیغینیزي دیژبان‌لارا دئمه‌دینیز؟" تیمسارلا خانیمي شاشقین‌لیق‌لا منه باخیردیرلار. شاشقین‌لیق‌لاري إله چوخودو کی، اؤزلری قاریشدي بیر اوز بؤیؤدؤ بؤیؤدؤ، بعضن اوچ دنه گؤزؤ وارپدي. بعضن ایکی و یا یئدی سککیز دنه. گؤزلریمی باغلادیم حیس إدیردیم اوزلری باشیمي گیجلدیر. باخانمیردیم. سؤنرا ایل‌لرجه سوروشماق ایسته‌دیگیم سؤرونو سؤردوم:" یاخشي دئنن گؤرؤم اوشاغیم اوغلدومو، اولدوز، اوغلدوقمو" گؤزؤمؤ آچدیم. چؤن جاواب وئرنده اوزلرین گؤرمک ایسته‌ییردیم تیمسارین خانیمي آلین گتیردی قؤیدو اوزؤمه، یاواش تومارلادي. سؤنرا آلینی قؤیدو آنلیما تیمسارا دئدی:" گل باخ، دئیه‌سن قیزیشماسي چوخالیب‌دیر." تیمسار سؤمؤکلؤ آلین قؤیدو شقیقه‌مه. تیمدن دانیشماق یئرینه دئدی: ساچلاري نه ده آغاریب بو آز مؤددتده. بو کیشی‌نین قیرخ --قیرخ بئشدن چوخ یاشي یوخدو نییه بو قدر توکلری آغاریب‌دیر؟" خانیمي دئدی حئیوان بالا چوخ دا آریقلاییب‌دیر. بیزی تانییب‌مي دئیه‌سن؟ گؤرؤنمؤر بیزی تانیمیش اوغلسون." من آلی‌نین آلتیندان دئدیم:" مؤمکؤن دَگیل تانیمایام، نئجه مؤمکؤن اوغلار؟ من بو دؤنیادا سیزدن باشقا کیمسه‌نی تانیمیرام. سیز ایکینیز منیم هر زادیمسینیز.." یالانمي دئییردیم؟ آنجاق اونلار سسیمی إشیتمیردیلر. آیدین‌یدي اؤزؤمؤ ده تانیمیرلار. بلکه اونلار دا منی دگیشیک ساليبلار. بلکه ده من دگیشمیشم. خاطیراتیم دگیشیب‌دیر. دؤنیام دگیشیب‌دیر. بلکه

ده بئينيمى دگيشيديرلر. گؤرسن بيرى‌نين قانېن دگيشنده خاطيراتېدا دگيشيرمى؟. تيمسارېن خانېمېنى آغلاماق توتدو." بو لعنتليق آلېشقانليق، آمريكالي اوشاق‌لاري‌نېن ويتنامدا ددەلرين ياندېرېب. باخ گؤر نۆلوبدو.؛ او گؤزل‌ليكده جاوان!" من دانېشدېم أمين دگيلديم سسيمى إشيديللر:" او قورد يادېنېزدادي‌مي؟ تبريزين قوزئينده. من اوندا ايراندا دَگيلديم. سيز وارېدېنېز. يقين تبريزده‌يدينيز. خاطيريزدادېرمي؟دئييردىلر، آتېلېب ياپېشېب آمريكالي چاووشون بۆغازېندان، باشېني بدنيندن آيېرېب‌دېر. خاطېرلايېرسېزمي؟" آما اونلار سسيمى إشيتميرديلر. بلكه ده من آيري دۆنيانېن خاطيرەلريندن دانېشېرام. بلكه ده بيزيم كۆرەلريميز، ديل‌لريميز فرقلى‌دير، بيز علاقه باغلاماق ايسته‌ييريک ديليميز يۆخدو. داوام إتديم:" او قورد لاردان ويتنامدا دا تاپيلار، سای‌لاري دا، چۆخ دېر بئله. اۆرمان‌لاردادېلار. بعضن شهرلرده آدام‌لاردا بۆمب‌لارلا اۆلۆرلر، آنجاق قوردلار اۆلمۆرلر. بو ايلگينج‌دير دگيل‌مى؟ اويوشدوروجو آلېشقانليغي دا اونلارېن بيرى‌دير.آلبته قوردون اۆزۆ ياخشي دېر. او آمريكالي چاووش شانس گتيردى بۆغازي جېرېلدي. بو قوردلاري كۆچۆرمک اۆلور. گؤتورۆب آمريكايا آپاررېق. نييه سسيمى إشيتميرسينيز؟" اۆزۆم ده سسيمى إشيتميرم. يالنېز تيمسارلا خانېمېن گؤرۆب و سوال إديردىم:" دئمه‌ديز قېزدي‌مي اوغلاندي‌مي؟ منه بنزه‌يير يۆخسا گوماشته‌لره، يادا تيمسارېن بالدېزېنا، اوشاغېنا، يا هوشنگه؟ بلكه اوشاق او شكيلده دير؟ ايندى نئچه ياشادېر؟ دقيق نئچه ياشي وار؟ گۆنۆن آيېندا دئيين. گۆنۆن هانسي ساعاتېندا دۆنيايا گلدى؟ غريبه دۆنيادي. نييه دانېشمېرسېنېز؟ ميه قراردي، داها من‌له كيمسه دانېشماسېن؟ ميه ديل‌لر محومى اولوبلار؟ ديل‌لرى كسيبلرمى؟ سيز اۆزۆنۆز دَگيل‌ميسينيز تيمسار؟ اوتانېرسېنېز دئيه‌سينيز، اوشاغېنېز بير آمريكالي‌دان‌دېر، خانېمېز بير آمريكالېدان حاميله اولوبدور؟ سيز أسكيدن ايفتخار إديردينيز؟" آما سسيمى إشيتميرديلر بئله بيلردىلر من ده اونلاردن سسين إشيتميرم. دانېشېردېلار:" ساري باري دئيير. بلكه داواسي يئتيشمه‌ييب بو گؤنه دۆشۆبدۆر. آما پرستار دئييردى داواسېن وئريب‌ديلر.: " دئديم من هذيان دئميرم يالنېز ماراقلېيام، بيلمک ايسته‌ييرم تيمسارلا خانېمي‌سي ويتنامدا نه ايش‌لرى وار؟ يالنېز بونو ايسته‌ييرم. آيري شئى ايسته‌ميرم." تيمسار دئدى:" ياني بو قدر خاراب‌دېر؟" خانېمي دئدى:" دۆشۆن، او گؤزل ليكده، گۆجلۆلۆكده شوجاعتده بير كيشى بو گؤنه دۆشۆبدۆر. نه ياخشيدي؟ محشرى‌دير؟ دلى إدنى‌دير.. ايندى؟ آدامېن آغلاماغي گلير.تيمسار دئدى:" تک باشېنا يۆزلرجه آدام اۆلدۆرۆبدۆر، ايفتيخار يارادېب‌دېر، هامي‌نېن فخرى‌دير. نئچه‌سين توتوب بيرليكده يارقېلادېق، نئجه اۆزۆندن زيرنگليک گؤرسه‌ديردى." من بئنى لهجه‌سى‌نين آلتېندان تيمسارېن قديمكى لهجه‌سين إشيديرديم. آنجاق تيمسارېن يۆزلر نفردن دانېشماسي شاشېرديجي‌يدي. بلكه منى لاغا قويوبدور. آخي او ويتنامدا دگيل‌دير گؤرسۆن. من‌له گؤگده دگيلدى گؤرسۆن نه كئيفى واردېر. بلكه ده ايسته‌ييردىلر منه سرسم آدي قويسونلار. ياواشجا دئديم يانېمدا اوتورون ماجراني سيزه دئييم. گلين أسكى‌لر كيمى اولاق. دئدى:" سيزدن گئچيب باشقا بيرى‌نين فيكريندە اولمالېيېق." منيم خسته‌ليغيمدن ايستيفاده إديردى. خانېم بئنى‌دن أليني قويدو اۆزۆمه. ألى سرين و يوموشاغېدي. كۆپه‌گين قېزي اۆزۆنون بزه‌گين دگيشميشدى كى، ويتناملي‌لار كيمى بزنسين، آمريكالي اولسون. كابارا خانېم‌لار

کیمی اوڵموشدور. آما گؤبود هئیکلی اوڼو گودازا وئریردی ویتناملیلاردان گؤبودویدور.ألیمی قاوزایبب دیزینه قوزیدوم. پالتاري إله سؤیوغویدو، یاغیش ووروموش و یاش تکی‌دیر. دئدی یازیق اوڼباشي باشدان دییه اوت توتوبدور." تیمسار دئدی:" بلکه داوالاري یئتیشمه‌ییب، یادا دگیشیک بیر شئی وئریبلر. بلکه شرریندن قورتولماق ایسته‌ییرلر. بیلیرسن‌می، اوڼباشي، بیر کندین آدام‌لاري‌نین هامي‌سین اؤلدۆرۆبدۆر. ایسته‌میرلر قۆخوسو چیخسین." تیمسارین خانیمي دئدی:" او مئهربان‌لیقدا اوغلان ننجه بیر کندین أهلینی اؤلدۆره بیلر؟" نییه منه اوغلان دئدی؟ بلکه ایسته‌ییردی اؤز یاشین چاتدیرسین. بلکه ده دۆشۆنوردۆ آنام بورا گله بیلمه‌ییب‌دیر، آنامین یئرینده دورمالي‌دیر. دئدیم:" بیزیم ایکی باشیمیز وار، بیری پانیبق‌دیر بیری شمشیردیر. بیزدن ایطاعت إدن له، پانیبغیق، بیزیم‌له یۆللاشمایان‌لا شمشیریک. تیمسارین خانیمي قایيتدي تیمسارین أللین توتدو قۆیدو منیم ألیمین اۆستۆنه، اۆز دیزی‌نین اۆستۆنده سیخدي. سانکي بو أللریله منیم وجودومدا نوفوذ إتمک ایسته‌ییردی. سۆنرا مئهریبانجا گۆلۆمسه‌ییب دئدی:" ایندی اوڵدوق أسکی عایله کیمی همان اۆچ نفری عایله. هامي اوڼلارا پاخیل‌لیق إدن عایله." هانسي عایله؟ تیمسار دئدی گئج اوڵماقدادي. یاخشي دیر دوروب گئدک، قیز إوه گلر تاپا بیلمز کدرله‌نر." من دئدیم بس قیزدی دا هان؟ نییه أزلدن دئمه‌دین؟ کیمه بنزیر؟ من؟ سن؟ تیمسار؟" چالیشدیم دوروب باخام. سانکي اوڼلارین اۆزۆنه تاماشا إتمک‌له قیزین شکلین آنلایا بیله‌رم. آما غریبه‌یدی تیمسار دا اۆزۆن بزه‌میش‌دیر یاني قاش‌لارین تمیزله‌میش‌دیر ایندی خانیمي‌سي تک هم ویتناملي‌لارا اوخشوردو هم آمریکالي‌لارا. بس یئرسیز دَگیلدی کی دیژبان‌لار فیکر إدیرلر تیمسارلا خانیم ویتناملي‌دیرلار. آما قادینین أصلن یاشي دگیشمه‌میش‌دیر. تیمسار قاش‌لارین آلدیرمیشدي چوخ جاوان نظره گلیردی. بو اوڼ –اوڼ ایکی ایلده أصلن قوجالمامیشدي جاوانلاشمیشدي بئله. بلکه بیز زامانداا گئرییه گئدیریک. بس بیز تاریخی عوض إتمه‌میشیک. تاریخ اوڵدوغو کیمی وارمي؟ بیر آز دا گئرییه دۆنۆبدۆر. آمریکا سنین تاریخی بۆرجون هاردادیر؟ نه‌دن دگیشمیرسن نه‌دن هر نه‌یی، هاوایا توللامیرسان کی، قایيداندا یئنی تشکیلات، یئنی قۆروجولار و بزکلرله آشاغا إنسینلر؟ دۆنیاني دگیشمک یئرینه منی دگیشیبسن بیر آمریکالیني. توک‌لریم آغاریب، درمان‌لاریم دا دگیشیب‌دیر. هر ساعاتدان بیر منه بیر شئی وئریرلر، بیردن فنرتک آتیلیرام گؤگه، بیردن دۆشۆرم تاریخین چالالاریندا ، سینیرام. ایران جاده‌لرینده ماشین‌لارین فنرلری کیمی. أصلینده گؤز ایشله‌دیکجه صحرادي. نه صحرا، یئل، آتلاریمیزي آوارا کاغاذ تیکه‌لری کیمی بۆزۆشدۆرۆب، گؤگه قالخیزیر هاوادا فیرفیرا تک فیرلاتماقادیر. چادیرلاریمیزي، بیر دمیر ورق‌لر تک، قوم‌لارین اۆستوندن هاوادا داغیلیرلار و نور سۆرعتی‌له، فضادان اوزاقلاشیرلار. سۆنرا بیری‌لری گلرلر. یۆخ بیر میللت، میللت یۆخ، بیر جاهان، هامي لۆت پۆت‌لر، آج‌لار، دیلنچی‌لر، گلمکده دیرلر. یئل تانک‌لاریمیزي، قالدیرپب یئللی توپ‌لار تک، اوزیان بویانا شۆتله‌ییر، موشک‌لر یئرلرینده أرییب‌لر، معدن‌لرین ایچ‌لری قایتماقادیلار، سۆلارین ، اوقیانوس و داغ‌لاردان، توپراق‌لارین درین‌لیگینه اوقیانوس‌لارین تکینه.

" تيمسارمنه دئنن خانېمي‌نېن اۆرەگيندە أكديگيم اوشاق نئجه اۆلدو؟ هاردادېر؟" خالق دووارلارېن اۆستونده اۆلان رسيملرى توتوب بۆغماقدادېلار. خالق يئكه قوردلارا مينيبلر كاخلار، اۆفيسلر، مصلحت‌چي‌لر مكان‌لارېنا ، سيتادلارا گئتمكده‌ديلر، نرديوان‌لاردان يوخاري چېخېب، ماسانېن آرخالارېنداكي صندلرى سېندېرېرلار، قوردلاري مينيب، ماسا آرخاسېندا اۆتورورلار." تيمسار، سيزين اوشاغېنېز مندن اۆلسا نۆرمال‌دېر، آنجاق گوماشته‌لردن اۆلورسا آنۆرمال‌دېر، ولدالزنادېر." گوماشته لر قوردلارېن بئلينده اۆتوروب ماسالارا دايانېب، أمر نهى إتمكده ديرلر. تيمسار دئيه‌سن منيم يۆخولارېمدان، كابوس‌لارېمدان بير شئى‌لر آنلاييېر. دئييېر:" اۆغول‌جان، آمريكالي‌جان، گۆزل جان، قوربان اۆلوم، نييه بو گۆنه دۆشدۆن آخي" سۆنرا خانېمي سۆزۆنۆ كسير:" سن ده بو سۆزلر نه‌دى. آخي اۆ سن دئديكلرين آنلامېر كى، نييه اۆزۆووۆ دردسره سالېرسان؟" آما تيمسار سۆزۆنۆ دئمك ايسته‌ييېر:" سن جهنم. بئله معلومدور گله‌جه‌گين بۆتۆن اوشاق‌لاري همان گوماشته‌لرين اوشاق‌لارېدېلار." سۆنرا خانېمي‌سېنا دئييېر:" دور گئدك، قېز گلر إوه، گئج اۆلار.بو كيشى دۆزه‌لن دَگيل." خانېم دئييېر:" اۆرەگين سيندېرما." أگيليېر ياواشجا بير قۆجا اۆرەگي يانمېش قادېن تك كى قاران‌لېقدا يهودانېن اۆزۆن، مسيحين اۆزۆ بيليب، دۆداق‌لارېندان اۆپن كيمى، دۆداق‌لارېمي اۆپۆر:" آللاه آمانېندا، دۆنيانېن خسته اوشاق‌لاري‌نېن آتاسي. خوداحافيظ اۆغلان." من دئييېرم:" سهو إديرسينيز أصلن بئله دَگيل. كابوس دَگيل. بو صحرايا بير باخېن، هامي‌سي گلمكده دير هامي‌سي . بير بئله آدام زامانېن هئچ يئرينده، تاريخين هئچ يئرينده اۆلمايېبلار، باخېن. من آنلامېرام بو گله‌جكديرمى، يۆخسا حال يا گئچميش‌دير. آنجاق هامي‌سي أل أله وئريب، بيابان، شهر، دنيز اۆقيانوسو، آياقدان سالېب گليرلر. فرق إتمير اوشاق مندن اۆلسون تيمسار دان اۆلسون، تيمسارېن گوماشته‌لرى نه‌دن اۆلسون. هامي گلير. قادېن، كيشى،بۆيۆك، كيچيك دوروب دالي-دالي گئديب اۆتاقدان إشيگه چېخېرلار:" تيمسار نييه قيافه‌ن دگيشيب گليبسن ويتناما، هارا گئتسن، سنى تاپاجاقلار. اينان تاپاجاقلار، خاديم، گله‌جكسيز، تاپاجاقلار. گلن دفعه گلنده اوشاغي دا اۆزۆزله گتيرين، اونوتمايېن، اۆ ولدالزنانېن اۆزۆنه باخماق ايسته‌ييرم. اونوتمايېن."
گئديرلر. بيرى ايچه‌رى گيرير پرده‌نى چكير، ياخېنلاشېر، ايگنه‌نى حاضېرلېر، باش بارماغي‌لا آشاغادان ايگنه‌يه فيشار وئرير. سويو بير آز داشېر. سۆنرا دئييېر:" چۆن" چۆنۆرم. پيژامه‌نى چكير آشاغا، ايگنه‌نى وورور. ايشى بيتديكدن سونرا دئييېر: " بو قدر يۆلو چاپا چاپا گليبلر سنى گۆرسۆنلر، آدام آتا- آناسي‌لا بئله مى دانېشار؟ آدام آتا آناسي‌لا بئله دانېشارمي؟" و گئدير. باش تاپا بيلميرم.

ايكينجى بۆلۆم
دۆردۆنجۆ كيتاب
مين‌باشي جزايرى‌نين دئييش‌لرى
بسم الله الرحمن الرحيم

من، مین‌باشی حبیب‌الله جزایری، اوردو ضابیطی، أردبیل تیپی‌نین بؤیوگو ۱۳۳۸- اینجی ایلین خوردادین اون‌دوققوزوندا، بو وصیتنامه‌نی، گله‌جک نسله عیبرت اولسون دئیه یازیرام. بو،اؤز أهلینه تاپشیران گؤنه کیمین، اویمین حیطینده قویلاناجاقدی. بو وصیتنامه نی قویلاماق اؤز حیاتیما گؤره دَگیل. اؤز یاشایيشیمین منه اؤنه‌می یوخدور. باشقالارین حیاتینا گؤره، اونو قویلاییرام. اومودوم وار بیر گون وصیتنامه تاپیلیب اؤز أهلینه چاتسین. أن آزي بعضی‌لری واقئعیتین أصلین، بیلسینلر. کیمسه‌ده اولای‌لاری تعقیب إتمک ایسته سه‌لرسه، بو وصیتنامه أن آزی اونلارا یاردیم إدر، دؤز یولدا یؤرولسونلار. وصیتنامه‌نی تاپان کیمسه، اونو اؤز أهلینه چاتدیرماقدان قورخورسا، إله اونو تاپان یئرده قویلاسینلار، تکجه منیم روحوما فاتیحه اوخوسونلار.

اوچ گون اؤنجه گوردانین چاووش‌لاری، منیم إویمه گلدیلر. اونلار ایکی نفریدیلر. گوماشتەم مأذونیتده ایدی. سانکي اونلار گوماشته‌نین مأذونیتده اولماغین، بیلیردیلرو او إوده اولمایان گونو سئچمیشدیلر. چاووش‌لار اؤنجه‌دن قرارلارین وئرمیشدیلر. دئدیلر آمریکالي یؤزباشي" چارلز کیرازلي" داورانیش‌لاری‌یلا ایرانین خالقینا توهین إدیر. چاووش‌لار چوخ آچیق آیدین منله دانیشدیلار. دئدیلر یؤزباشي کیرازلي تیپین ضابیطلری‌نین ایچینده، سیزی سئچیب‌دیر چون حیس إدیر سیز اونلارین أن ضعیفی‌سینیز. دئدیلر أصلینده او سیزین آلچاق گؤیوللو و نجابتینیزدن سوایستفاده إدیب،همچنین قورخاق، قوش اورَک اولدوغوز اوچون، دؤشونور سیزه ایهانت إتمک‌له أصلینده هامیا توهین إتسین. اوسته‌لیک، إشیتدیک تبریزده ده روسوای‌چی‌لیق إدیب، بیر اون باشي‌نین خانیمي‌سینا تجاووز إدیب‌دیر. دئدیلر، بو ضابیط بیزی اؤرگتمه‌گه دَگیل، کیچیتمک اوچون ایرانا یوللانیب‌دیر. بیر ایکی گون اؤنجه، اؤزونون حددیندن چیخیب، سیزی بوتون ضابیطلر، اولدوزلولار و عسگرلرین یانیندا تحقیر إتدی. بیز ایذین وئرمه یه‌جه‌ییک اوچون،أردبیلدن چیخسین. بئینیمیزده بیر دوشونجه‌لر وار. أردبیل- آستارا یولوندا، یا أردبیل – تبریز یولوندا گیره‌له‌ییب، حئسابینا یئتیشریک. بونون بیر حوسونو وار، بیزیم بو ایشیمیزی کیمسه آنلاماز. مومکوندو بیز یوزباشي اؤلدورُوب، آرادان جیرارِیق. ألبته ایمکاني دا وار بیلیب بیزی صحرایی یارقیلاییب، اؤلدوره‌لر. آنجاق بیز ایسته‌میریک اونون اؤلومو، بیر قضا، یا بیر عادی قتل، و یادا بیزیم نه‌دنلریمیزدن غئیر بیر سببه، آنلاشیلسین. بیز تاریخه عیبرت اولسون دئیه اونو اؤلدورمک ایسته‌ییریک. اوردویا آنلاتماق ایسته‌ییریک، آمریکالي‌لارا، ایرانین قیشلالارینا ، گلمک ایذنی وئرمه‌مه‌لی دیرلر. یابانجیل قورددان سؤز دوشدو . من دئدیم بئله بیر أفسانه‌لری اینانمیرام. دئدیلر، بیز ده اینانمیرِیق. آنجاق بو أفسانه‌لر نییه یارانیر، بونو بیلمک. خالق ایسته‌ییر آمریکالي‌لار قیریلسین. اؤزلری بو ایشه قادیر دگیل‌لر، جادو جنبلدن یاپیشیرلار. باخمایاراق،هامي دا دئییر، یابانجیل قوردونون أصلی وار، آما چوخلو جادو جنبله اوخشور.آنجاق بیز جادو جنبل و یا خیالي قورددان آز دَگیلیک. اوندان علاوه یؤزباشي کیرازلي، اولدوقجا، یابانجیل قورد، باشین بدنیندن آیران، چاووشدان، پیسراق‌دیر. یقین یاخشي آمریکالي‌لار دا تاپیلار، آما بیز گؤرنلر أکثریته، یؤزباشي کیرازلي‌دیلار. یؤزباشي کیرازلي اونلارین أن پیسیندن دیر.

باشقا سۆزلر ده دانېشدېلار، إله بئله بير حودود دا.
حقيقت بويودو من ايلک، قۆرخدوم. أصلن نئجه اۆلور، نئچه شخص إويمه گله و باشقا آدامېن قتل پيلانېن منيم إويمده چيزه، منه آچېقلاييب و منى ده اۆز پيلان‌لارېندا اۆرتاق إده لر؟ چاووش‌لاردان ايسته‌ديم، در حال إويمى ترک إتسينلر. اۆنلار منيم قۆرخومو گۆرۆردۆلر، پيلان‌لارېن منله پايلاشمېشدېلار، من گئديب يوخارى مقام‌لارا راپۆر وئره جه‌گم و هامى‌سي توتوقلاناجاق‌لار دئيه، قۆرخوردولار.آما إويمدن چېخمادېلار.دئديلر هر نه يۆلوينېندير پيلان‌لارېنا عمل إده‌جکلر. من راضي اۆلسام دا اۆلماسام دا بئله.
آغلاماق توتدو، چاووش‌لارا دئديم گۆزله‌مه‌يين بير تيرياکى مين‌باشي، سيزين‌له راضي اۆلوب، و يا سيزين فداکارلېق و شوجاعت‌لرينيزدن اۆندا اۆلسون. دئديم بير تيرياکى‌نين أليندن نه گلر؟
چاووش‌لار منله صاديق ايدى‌لر، منيم دوروموموردا آنلاييب دۆشۆنمۆشدۆلر. اۆنلارېن هامى‌سېندان ديللى باشلى اۆلان‌لارېن بيرى، دئدى:
" باخ جناب مين‌باشي، منى اۆز کيچيک قارداشېن بيل، منيم صراحت‌له دانېشماغېمي اۆرگيوه آلما. گرچه‌گى سنه دئمک ايسته‌ييرم. نئچه ايل اۆنجه، اۆ قومارباز والى، خانېمېوي اۆغورلاييب اۆزۆيله آپاردي. سن قان اوتدون، آنجاق بير ايش گۆره بيلمه‌دين. هامي بيليردى، سن نئجه خانېمېوي سئوردين. و بيليرلر خانېمېوېن خيانتى سنه چۆخ باها باشا گلدى. آنجاق گۆردۆگۆن تکجه ايش تيرياکه سېغېنماق ايدى و سۆنرا، ديسيپلينلدن، دۆزندن، خولاصه، بير ضابيطى، ضابيط إتديگى شئى‌لردن، اۆزاق دۆشدۆن، تۆپلومدان دا اۆزاقلاشدېن. يانې تۆپلوم سنى طرد إتدى. چۆن دئديلر،غئيرت گۆرۆستمه‌دين. إوده اۆتوراق اۆلدون. آما هئچ کيم دانا بيلمز، سن اۆرَکدن ياخشي آدامسان. ايشين عئيبى بودور، سن ياراماديدېن. چۆخ يارارسېز اۆلدون. بيليرسن، شئيخ صفى تۆربه‌سينه سېغېنماق لا سۆرونو چۆزمک اۆلماز. سنين کاراکتئرينى سېندېرېبلار، کۆچۆردۆبلر. ايندىده بو اۆن باشي، قوز بالا قوز اۆلوب. سنى إله کيچيردير کى، ايندييه کيمى کيمسه إتمه‌ميشدى. اۆ سنى محو إتمکده دير. تئزليک‌له گئده‌جک، آما ايسته‌ييرآرخاسېندا سنين، تيليفين قۆيوب گئتسين. بيز بئله دۆشۆنۆرۆک، اۆ ايراندان گئتمه‌ميش، اۆرتادان قالدېراق. يالنېز سنه خاطير دَگيل. اۆزۆمۆزه گۆره‌دير ده. اۆردويا گۆره‌دير. ايرانېن خالقي اۆچۆندۆر. گرک گۆرسه‌تک آمريکالي‌لارېن قارشي‌سېندا دورماق اۆلار. دۆشۆنۆرسن‌مى. خاطېرلاييرسان اۆ لعنته گلميش قورباغالارا گۆره نئجه سنى کيچيتدى؟ سن تيپين أن ياخشي تيرآتان‌لاردانسان. تيپين قاماندارى دا، بونو قبول إدير. سن ايثبات إتدين بير قارتالي راحاتجا ووروب سالا بيلرسن، نه آمريکالي و نه ده تيمسار باجارمادېلار. نئچه گۆن قاباقدا اۆ معرکه‌نى گۆردۆک. يۆزباشي ايسته‌ييرر، سنين زهرين چاتلاتسېن، و ايندى بيز ايسته‌ييريک بو گئده‌نين أليندن قورتولاق. سنيده قورتاراق. بيليريک اۆزۆمۆزده گيريفتار اۆلاجاېپق، سن ده گيريفتار اۆلاجاقسان. مۆمکۆندۆر هامي‌مېزي اۆلدۆرسۆنلر. آما ايندى کى دوروما باخ، بيز اۆلۆدن پيسيک. بيز سندن بير شئى ايسته‌ييريک يالنېز: اۆن ايکى دنه مۆسلسل، اۆن ايکى مۆسلسل، گۆلله خيشابي. يالنېز بو. سن آنبارېن قاپي‌سېن آچېق قۆى. بيز سيلاح‌لاري گۆتۆرۆب گئده‌جه‌يک ايشيميزه. بير گۆن صۆبح اۆلدۆره‌جه‌يک.

دۆز قېشلانېن اورتاسېندا. هامېنېن گۆزۆنۆن اۆنۆنده. بيز آرواد اوشاق، عئيش عيشرت، روسوالېق و بدنامليغېن، پييين جانېمېزا سۆرتمۆشۆق. تکجه بير هدفيم وار. يۆزباشېنې اۆلدۆرمک، قېشلانې اۆياتماق، و ايمکان داخيلينده اۆردونو اۆياتماق."
سۆردوم:"يۆزباشې‌نېن چۆريرمه‌نی نۆلاجاق؟ حسين تنظيفينی دئييرم، اۆنا نئجه إطمينان إده‌جکسينيز؟"
دئدی:" بيز اۆنا إطمينان إتميريک، ايشيميزده يۆخدو. تنظيفی‌نين سابيقه‌سی ياخشې دېر. چۆريرمنلر أکثريتده ياخشې آدام‌لاردې. اۆنلار دا گيره دۆشۆبدۆلر. چاره‌سيزيديلر. بيز اۆندان پيس‌ليک گۆرمه‌ميشيک. سندن ايسته‌ييريک اۆنو خيلاص إده‌سن. اۆ همشه يۆزباشې‌نېن يانېندا. سندن ايسته‌ييريک، بير ايش گۆره‌سن، يۆزباشېنې اۆلدۆرن گۆن، تنظيفی اۆنون يانېندا اۆلماسېن. اۆنون جانېن قورتار."
اۆ گئجه چۆخ دانېشدېق. آغلاديقدا بئله. چاووش‌لار ياخشې اينسان‌لاريديلار، من تأسۆف إديردېم، بو سۆره‌ده من نييه بونلاردان غيفلت إتميشم. اۆچ گۆن سۆنرايا، قرار قۆيدوق. سحر تئزدن قېشلايا يئتيشمک همن ياردېمچېم يۆزباشې "حميديه" اويغون بير نقشه چکديم. چۆخدان‌يدې ايکی گۆن ايذين ايسته‌ييردی. قرار اۆلدو اۆنو ماذونيته يۆللوياق. و همچنين اۆ گۆن صۆبح، من تنظيفی‌نين باشېن قاتام، اۆنلار مين‌باشېنې اۆلدۆرسۆنلر. بئله دانېشېلدې تنظيفی‌له غئيرعادی داورانېلماسېن. اۆنا زيان دېگسين، ايسته‌ميردی.
دوروب بير قرآن گتييردېم، اۆنلارا آند ايچديردېم کی، منه دئييلن سبب‌لردن باشقا، آيرې نه‌دن‌لری يۆخدور. هامې‌سې آند ايچديلر. دئديم مۆمکۆندۆر بيزی جاسوسلوغا مۆتهم إتسينلر. دئديلر، هر نه دئييرلر قۆی دئسينلر. بيز باشقا دئولتين خۆشو گلسين دئيه، بو ايشی گۆرمۆرۆک. بيز اۆزۆمۆزه خاطير بو ايشی گۆرۆرۆک. ديللی باشلې چاووش دئدی:" بيزيم ايدئولۆژوموز، ياپانجېل، قوردون ايدئولۆژوسودور. بيز بئرلرين، آدام‌لارېن اينتيقامېن آلېرېق. جاسوس اۆلان دا، گله‌جکده بيزه جاسوسلوق دامغاسې ووراناردېر" سۆز وئرديک بو ماجرا، کيمسه‌يله پايلاشېلماسېن. چاووش‌لار دوروب اۆپۆش گۆرۆشدن سۆنرا گئتديلر. من دست‌نماز آلېب ايکی رکعت نماز قېلدېم، سۆنرا حافيظين ديوانېن گۆتۆردۆم. تئرۆردان سۆنرا توتولماغېمېزدان أمين‌يدېم. آنجاق اۆنون اۆلۆمۆندن اۆنجه، توتوقلانماغا حاضېر دَگيلديم .چاووش‌لارا دا سۆرون آيدېن‌يدې. حافيظين ديوانېن آچدېم. بئله گلدی:

خۆشدور خلوت، أگر يارمنيم ياريم اۆلا
نه من يانېم نه ده اۆ، أنجمن شامې، اۆلا
من سۆلئيمانېن اۆزۆگۆن،هئچ نييه آلمارام
أگر اۆنون اۆستونده شئيطانېن ألی، اۆلا
آللاهېم روا گۆرمه، ويصال حريمينده
رقيب محرم و منيم نصيبيم، حرمان اۆلا
هومايا دئنن، شرف سأگر سين، سالماسېن ساکين
اۆ ديواردا کی، طوطی بايغوشدان آلتدا، اۆلا
شوق وصلی لازېم دَگيل، اۆرک اۆتونون سۆزۆ

سؤزده کی سؤزۆ، تانېماق اوزلا
سنين کويون هاواسي باشېمېزدان چېخماز
غريبين سرگردان اۆرەگي، وطنله اوزلا
سوسن تک اۆن ديلي، اوزلا حافيظ
سنين يانېندا غونچه تک آغزي مۆهۆرلۆ اوزلا.
ديواني اۆيوب قۆيدوم طاخچايا. غزلي اويغون گۆردۆم. باش آياق‌لا قتلگاها گئدەجەگم. من قاتيل دَگيلم. بيرين ده اۆلدۆرمک ايستەميردييم. آما دگرسيزليق، هويت‌سيزليک و پوچلوق حيس‌لريم وار. يۆزباشي کيرازلي‌نېن اۆلۆمۆنه باشقا بير هدف اوزلار و بو حقارتدن خيلاص إدر. اونون اۆلۆمۆ منيم خلاص يۆلومدور.
ايندی کی بو وصيتی يازېرام، بير نئچه شئی ده دئمەليييم. من ايل‌لر اۆنجەدن آنلامېشام بيزيم أرتئشيميز خايين‌دير، مودافيعه إديب، دستک اوزلمالي آدام‌لارا خايين‌دير. اونوتمامېشام، مين اۆچ يۆز ييرمی‌نين، شهريورينده نئجه هامېمېز قاچدېق. بۆيۆکلر چۆخ تئز و اۆزنده قاچدېلار، بيز کيچيک‌لر بير آز گئج. آنجاق هامېمېز قاچدېق. ريضا شاه هامېدان اوزاغا قاچدي، تهراندان گۆنئ آفريقايا. من مرنددن قاچدېم تهرانا. بئله دَگيلدی ساواشسايدېقسا حاقلي‌يدېق. أصلن. ساواشا بير سبب يۆخودور. آما بيزه دئميشديلر بير سببی واردېر. ريضا شاه بيزی هيتلرله بيرلشديردی. بيز ده قوزئی قۆنشوموزون قارشي‌سېندا سنگر توتماغي دۆشۆنۆردۆک. و سنگر توتدوق. ساواشدا دا حالوا پايلامازلار. ريضا شاه تسليم اۆلوب قاچدي. قېزېل اوردو دا گيردی ايرانا. بيزه دئميشديلر ايرانېن بير قاريش تۆپراغي بئله دۆشمن أليله دۆشمه‌مه‌لی‌دير. بيرقۆل قراريلا، ريضا شاه گئتدي و ييرمی دۆرد ساعاتدا ايران ميللتی‌نين يۆل‌داشي اوزلدو دۆشمن، دۆشمنی اوزلدو دۆست. بونا گۆره هامي قاچدي. گينه ده همان آش همان کاسا اوزلدو. سرحدلردن مودافيعه آدېنا، يۆللادېلار اوزاق شهرلره. خارابا قېشلالارا. دايېم بۆش تۆپ‌لاري قاطېرلارا چاتېب داغ داشدان يوخاري چېخېردېق. چادير قورووردوق، قومار اۆينوردوق و يا عراق ايچيرديک. يادا ياخېن شهرلرين فاحيشه خانالارېندان نئچه دنه قادېن گۆتۆرۆب گتيريرديک. کيچيک شهرلرده يئمک‌سيز،پيلان‌سېز، هامېدان پيس شوعورسوزلوغويدور. گينه دۆشدۆک عراق ايچمه‌گه، قوماربازلېغا، تيرياک و يا بير بيريميزن خانېم‌لارېمېزلا ياتماق، و يا گوماشته و رعيتين آرواد اوشاغېنا تجاووز إتمه‌گه. بويودو ريضا شاه اوزدوسونون ميراثي. آذربايجاندان دئمۆکرات فيرقه‌سی گئدندن سۆنرا، من ده اوزدويلا قايېتدېم آذربايجانا، بيزيم خالق‌لا داوراتېشېمېز، هاليوود فيليم‌لری‌نين قهرمان‌لاری‌نېن ، قېزېل دری‌لری‌نين داوراتېش‌لاري کيمی‌دير. دۆرد ايل فيرقه‌نين سوقوطوندان سۆنرا، أردبيلين تيپيني مأمورو اوزلدوم. نئچه آی اۆنجه‌کی تبريزدن خانېم آپارمېشدېم. جاوان و گۆزل بير خانېم. همان ماهنوش راحلی، ماهی، سۆنرالار حياتېمي محو إتدی. أردبيلده خالق، حوکومت أليله خالقېن قېرېلماسېندان دانېشېردېلار هله. دئييرديلر سانکي أردبيلی أجنبی بير اوزدو ايشغال إتميش‌دير. بو إوی آلدېق، ماهی گتيرن ور وساييل ومن آلان وساييل‌له هر شئيی دۆزنله‌ديک. ايلک گۆن‌لر ياخشي‌يدي چالېشېردېم خانېمي سۆسيالاشدېرام. اۆيان بويانا آپارېردېم. ضابيطلرين باشگاهېنا، والی‌نين

قوناق‌لیغینا، تیپین قاماندئری‌نین قوناق‌لیغینا. آنجاق ایجتیماعی تربیت اوندا پیس أثر قویدو. جنبه‌سی یوخودور. قادینلار، ظرفیت اولمالی‌دیر. ماهی‌دا یوخودور. بیرینجی اؤز مین‌باشی یؤل‌داشیم قاپدی، سونرا دا والی‌نین ألینه دؤشدؤ . او دا گؤتوروب گئتدی تبریزه، اوردان تهرانا. من بؤشانما کاغاذین دالی‌سیجا یؤللادیم. اؤرمگیم سیندی. اومودسوزلوق حیسی منی بئزیشدیردی. کیم اولسایدی أردبیلدن گئدردی. من گئتمه‌دیم. لاغا قویماقلاری تحقیرلری گؤلمه‌لری گؤرمه‌دن گلدیم. اؤزؤمه قاپاندیم تیریاکه پناه گتیردیم. شاهین اوردوسو مصدقی یئنیلندن سونرا کیچیک شهرلرده، اونا سیغینان شئی. هر کیمین اؤزؤنه نه‌دنی وارمدی. أگر ریضا شاه بیزی، ایلک اینگیلیس‌لی‌لره، سونرا آلمان‌لارا تحویل وئردی‌سه، و آخماق‌لیق‌لا توتدوغو سهو سیاست‌لره گؤره بیزی مؤتفیق‌لره تحویل وئرمیشدی‌سه، اوغلو بیزی آمریکالی‌لارا تحویل وئردی.حافیظ مولوی، عیرفان، بو نئچه قوش، تویوق، پیشیک اولدولار منیم أبدی مونیس‌لریم. آغلاماق‌لارمیم، کیمسه إشیتمه‌سین دئیه یا گنجه یاری‌لاری‌یدی و یادا شئیخ صفی توربه‌سینده.، اوست- اوسته ویران اولان بیر تؤربه. خالقین یاردیمچیلاندان مأیوس و حقین باغیشینا اومودوواردیم. أمکلی اولماغا قرارلی‌یدیم. حیطیمی ساتیب ، قوش، تویوق، قناری‌لریمی ماراقلی‌لارین ألینه تاپشیریب یؤلومو قاتام قاباغیما گئدم کربلایا. سئیدالشهدا دا، مجوور اولام. أن آزی اونون یانیندا شهادتی‌نین پاک توربتین دویام و بو مغلوبیت، اومودسوزلوق و اؤرَک سیغیقیندان خیلاص اولام. بو دوروم هم خانیمی‌مین قاچماغیندان و همچنین هر قونودا یئنیلمکدن دولایی‌دی. یؤزباشی کیرازلی‌نین گلمه‌گی و هوجوم‌لاری‌لا، منه گلن تضییق‌لر، بو قراریمدا منی جیدی إتمیش‌دیر. ایسته‌ییردیم کربلایا گئدیب اوردا ساکین‌لشیب، آغلایام، حافیظ و قرآن دان باشقا بیر شئی اوخومویام، باشیما یاپیشدیرام ضریحه اوندان شفاعت ایسته‌یم بلکه، روحوم پاسلانماقدان تمیزله‌نه، گؤزؤمؤ یوموب آچاندا او یئر گؤگ ایشیغینی روحومدا تاپام. آنجاق اولمادی. آللاهین ایسته‌گی بئله اولمادی من حضرت سئیدالشهدانین تؤربتینه چاتماق وصلینی تاپا بیلم. آما آللاه بیلیر، آنبارین قاپی‌سینی آچماق و مؤسلسل، خشاب، گؤللەلری، چاووش‌لارین ایختیاریندا قویماقدان، نیتیم تمامن سئیدالشهدایا خیدمت‌دیر. من بو آمریکالی‌لاری سئیدالشهدایا دؤشمن بیلیرم. و سئوینیرم بو دؤشمنی نابود إتمه‌گه، بیر کیچیک آددیم آتیرام. بلکه چاووش‌لار دا بونو چوخ یاخشی بیلیرلر. اونلار بو تئزلیکده شهید اولاجاقلار. اؤلمک‌لرین حتم بیلیرلر، آنجاق من اونلاری شهید بیلیرم. اونلار شجاعتلیدیلر. منیم جؤرأتیم یوخودو یؤزباشی‌نین قارشی‌سیندا دورام. چاووش‌لار حاقلیدیلار اونلارین دا بؤرجلاری‌دیر. من چوخ تیریاک چکمیشم، چوخ عراق ایچمیشم، اوردونون پولون، یانی بو بدبخت خالقین پول‌لارین چوخ یئمیشم. یؤز قات بیر مین‌باشی دان چوخ غئیرتی اولان چاووش‌لارا، مین‌باشی‌لیق إتمک، شرف‌سیزلیگین سونودور. هله اونلار منیم آبریمی دا، ساتین آلیرلار. آما بیز مین‌باشی‌لارین آبیری وار میه، بیری آلسین. بیزه ظؤلم اولمایی‌بدیر کی بیری بیزیم حاققیمیزی ظالیمدن آلسین. ظؤلم اونلارا اولوب کی، بیز اونلارین مین‌باشیلاریی‌یق. کئشکه اوردونون او بیری ضابیطلری ده بونو آنلایاردیلار. من بیر گؤن ده بو اوردویا خیدمت إتمه‌میشم. همشه خیدمتدن قاچمیشام، حاقلی اولاراق. کیمسه خیدمت إله‌سه ظؤلمه خیدمت إله‌ییب، او سببه ساققالیمی قیرخمادیم،

پالتۇمو قېسىتمادىم، اۆطۆلەمەدىم. پۇتون‌لارىمي واكسلامادىم. مندن آشاغا دا اۇلان‌لاردان، خبردار دورماق، ايطاعت إتمک، گۆزلەمەدىم. بو ايش‌لر، يۆزباشي‌نېن قارشي‌سېندا، منيم موباريزه يۆللارىمېدي. اۇنو دلى إتمک ايستەمېيردىم. اۇ ايستەمېيردى، من بير ديسيپلينه خيدمت إدم كى، صاباح بير ميللتى آمريكالي‌لارا أسير إدەجكدير. ألبته يۆزباشي‌نېن تنۇزۇر گۆنۆ ساقطالېمي قېرخاجاغام. اۇنلارا خيدمت إتمک منيم عزام و خيانت إتمک منيم دۆگۆن و شادلېغېمدېر. اۇ گۆن ديسيپلين‌لى اۇلارام كى ديسيپلينين آنلامي اۇلسون و اۇزۆمه خاطير، چئورەيه خاطير و عزيزلريمه گۆره اۇلسون. هامېيا خيانت إتمک ايستەين اۇردودا، تيرياک چكمک خالقا خيدمت‌ديير. بو چاووش‌لار نئجه ده منى عاغېللان‌دېردېلار. ايندى من اۇزۆمم، اۇزۆمۆن آدامېم، يۆزباشي‌نېن اۇلن گۆنۆ منيم دۇغوم گۆنۆمدۇر. چاووش‌لارېمېن دۇغوم گۆن‌لريدى، يقين اۇنلار دا وصيت‌لرين يازماقدادېلار.ايندى يقين سۇن دفعه اۇلاراق خانېم‌لارى‌نېن اوشاق‌لارى‌نېن اۆزلرينه باخېرلار. صاباح هامېمېزېن دۇغوم گۆنۆمۆزدۇر.

بو وصيتنامه ده ايكى اۆچ مسأله‌نى، دئمەليم. منيم چوخ گۆزل خانېمېم وارېدي. هئچ كيم اۇ گۆزل‌ليكده دَگيلدى. حياتېمېزېن ايلک گۆن‌لرى چوخ ياخشي دېر. منه باخمايان چاغ لار، اۇنا باخېردېم، يوخلوياندا دوروب اۇنا تاماشا إدردېم، بعضن يوخودا اۇلاندا تاماشا إديب آغلاماق توتاردي. منيم آغلاماغېم اۇنون گۆزل‌ليگيندن‌ديدي. بيلميرم بيرى ده اۇلار، سۇديگي يانېندا اوزان، گۆزل قادېندان اۇتۆر ده آغلايا يۇخسا يۇخ. ألوان گۆزلرى آيېق‌لېق‌لا دلى إديردى. قوجاقلاييب اۇتاغي دۇلانېردېم. دئييردى حبيب‌الله دليسن. اۇ دۆز دئييردى، دلى‌يديم. قولاق‌لارى‌نېن دلى‌سى، ساچ‌لارى‌نېن، گۆزلرى‌نين، دۇداق‌لارى‌نېن دلى‌سى‌يديم. بلكه ده بو بير وصيتنامه ده بو سۇزلرى دئمک شرع و عورفا اويغون اۇلمايا. آما من اۇز حلال خانېمېمدان دانېشېرام. قېشلادان إوه گليردېم، اۇنا باش چكيردېم، اۇپۆردۆم، گئديردېم. ايكينتى چاغي، بيرليكده حۇوضون قېراغېندا اۇتورووردوق، أندامي سودا يانسېياندا، دلى‌سى اۇلوردوم. همشه ألدن وئرمكدن قۇرخوردم. بو قۇرخو، گلەجک ماجرالاري قارشېلاماغا گئديرمى؟بيلميرم. همشه دۆشۆنۆردۆم چۆن سۇنسوز و دلى‌لر كيمى سۇيورم، أليمدن گئده. سۇنوندا دا أليمدن گئتدى. سانكي بو بيزيم ايليشگيميزين دۇغالي‌يدي مندن آيرېلېب، باشقالارېنا قۇووشا.

بو نۇكته‌نى وصيتنامه‌مده قئيد إتمەگيمين سببى بودور كى، من گۆزل‌ليگى آنلاييب ، اۇنو سئير إتميشم، أن معصوم واختېندا اۇندان فايدالانمېشام. آللاهېما شۆكر إديرم منه، گۆزل‌ليگين أن معصوم چاغېن آنلاماغي باغېشلادي. خانېمېم گئدندن سۇنرا، اۇنا و اۇنون گۆزل‌ليگينه هر ايتيفاق دۆشسه ده من‌له علاقه‌سى يۇخدور. آما اۇ گۆزل‌ليگى آنلاماق كى منيم روحومو درينله‌ديب و لذتدن دۇيوروبدور، من‌له علاقه‌سى واردېر. هر نه درد چكميشم‌سه، اۇ گۆزل‌ليگى دويماغېن قارشي‌سېندا هئچ‌يميش. بوندان دۇلايي گيلئييم يۇخدور.عراق ايچمک‌لر و تيرئيک چكمه‌لريمدن توبه إديرم. صاباح صۆبح غوسل إده جه‌گم، آللاهېمدان ايسته‌يه‌جه‌گم منى اۇز بۇيۆكلۆگۆنه باغېشلاسېن و حسين‌بن‌على‌نين پاک تۇربتينه خاطير گۆناهلارېمي باغېشلاسېن. بير باشقا گۆناهېم دا وار، گرک آللاه اۇز بۇيۆكلۆگۆيله اۇنو دا، باغېشلاسېن. اۇ دا بودور: همشه ايكى كيتاب منيم مونيسيم

اؤلوبدور. بیری قرآن مجید، بیری خواجه دیواني. هر ایکی‌سین دفعه‌لرجه اؤخوموشام، آللاهیم منی باغیشلا کیچیک عقلیمه گؤره، سنین بندەن خواجه‌نین دیوانین نئچه دفعه چؤخ اؤخوموشام. آللاه بیز ناقیصیک، تکجه سن کامیلسن و تکجه سن بیلیجیسن.
من بیر مؤسلمانام، مؤسلمان دؤنیایا گلمیشم و مؤسلماندا دؤنیادان گئدەجه‌گم.
أشهد أن لا إله إلا ألله،أشهد أن محمدا رسول‌ألله. أشهد أن على الولى ألله. خوداحافیظ.
مین‌باشي حبیب‌الله جزایری

حسین میرزانین دئییشی

- ۱-

ایلک گؤن‌لر کیمسه، هر شئین تام، اؤلدوغو کیمی، باش وئرمه‌گینی اینانمیردي. کیمسه، ماجرا حاقدا بیر شئی إشیتمه‌میش‌دیر. منیم دوروموم چؤخ پیسی‌دیر. هامي منی دؤره‌له ییب، دالبادال سؤروشوردولار. من اؤنلارین سؤرولارینا ، اؤزؤمؤ راضي إدن بیرجاواب‌لار وئردیگیمده، گؤزلرینی اؤزؤمه، زیلله‌ییردیلر، ایقناع اولمایيب، باشقا سؤرولار سؤروردولار. حیس إدیردیم هر سؤروی‌لا اینانیردیلار، هئش بیر شئی باش وئرمه‌ییب و من هر زادی اؤزؤمدن تؤخویورام، و یقین بو ایشین ایچینده بیر ایش وار کی، توتوقلانمیشام. بیر سیراسي، بئله دؤشؤنؤردؤلر، اؤن‌آلتي آی، یالقیزاقدا قالماق، بئینیمی خراب إدیب، سیم‌لریمی قاتیب . کیرازلي، چاووش‌لار، مین‌باشي، و یؤزباشي‌نین ماجرالارینی، داواملی آیلار، تک داملي حؤجره‌ده قالماغین سونوجوندا، بئیین خسته لیگیندن، اؤزؤمدن دؤزلدیب، تؤخوموشام. دئدیگیم سؤزلر، هئچ بیر محکمه‌ده دئییلیب، مودافیعه إتمه‌لی دَگیلدی. سؤرون بویودو، تک داملي حؤجره‌لرده، گؤنده‌لیک و کسیلمه دن مؤفتیش‌لرین ألیندن قورتولاندان سونرا، ساعاتدان بیر تبریزلی‌لرین، تهرانلي‌لارین ، آمریکالي‌لارین ، ألیندن کؤتک یئیندن سونرا، وتبریزده؛ آغاجلي بیر باغدا، یارقبلانیب و عؤمؤرلؤق حبس جزاسي آلاندان سونرا، نئچه آیلار بو زیندانداکي‌لارا، توتوقلانماغیمین سببین آچیقلامالییام، و هله یئنه ده اینانمیردیلار. اؤنلاردان آغیر جزالار آلان‌لارین بیر چؤخو، دئییردیلر، عبدالله خان کرمی اینانیرسا، بیز ده قبول إدەریک، اینانماسا بیز ده اینانمارىق. عبدالله خاني ییرمی سککیزینجی- ایلین، سؤن‌لارینده دؤرد نفر آیري آدام‌لا توتموشدولار. بیری قاچاندا اؤلمؤشدؤ، ایکی‌سی إعداما محکوم اولموشدو و عبدالله دا عؤمؤرلؤق حبس جزاسي آلمیشدي. اؤتوزاؤچؤنجؤ- ایله کیمی، عبدالله خاني، تبریز- اردبیل- آراسیندا، سرگردان إتمیشدیلر. یا تبریز زیندانینده‌ایمیش یا اردبیل زیندانیندا. سونرا نئچه نفرلیک بیر بؤیؤک حؤجره‌یه آپارمیشدیلار، اوردا قاتیل، اؤغرو، قاچاقچي، و تیریاکی‌له دؤلویموش. نئچه آیدان سونرا، همان آدام‌لاردان و نئچه سیاسی زیندانی ترکیبینده اؤلان، عوموميی بنده، گؤتؤرمؤشدؤلر. ماجراني عبدالله خانا دئینده، دئدی:
" گئچن بیرایکی ایلده، اؤلوبدورمو، اؤزؤوؤ گؤزگوده گؤره‌سن هئچ؟"
دئدیم:"
" یوخ"
دئدی: تک دامدا، گلیب سنین اؤز گؤزؤووی قبرخاندا دا، هئچ گؤزگؤیه، باخمادین‌مي؟"

دئديم:" يۏخ، گۏزگۏ هاردايدي."
دئدی:"هئچ واخت دورو بير شئی تاپمامېسان، اۏزۏوه باخېب، گۏرەسن نەجۏردۏ؟"
دئديم:" يۏخ عبدالله خان، تک دامدا، صاف بير شئی تاپېلارمي؟"
دئدی" حۏجرەدن سۏنرا، أل يووان يئرين قېراغېندا ، أگېليب اۏزۏه باخمامېسان هئچواخت؟"
دئديم:" بير ايکی دفعه أگېلديم، آنجاق بير شئی گۏرمەديم. چۏخ کاسېدي. ايندی ماجرا نه دی؟"
اۏيان بوياني آختاردي، کۏهنه کۏتونون آلتېندان، بيرسېنېق گۏزگۏنۏن يئکه تيکەسين، چېخاردېب، توتدو اۏزۏمه دئدی:
" اينانمازلېق‌لاري‌نېن سببی، بو آن، سن بو سېنېق گۏزگۏده گۏرن قيافەدير."
هه، دۏزۏدۏر حاقليدېلار، آما منيم ده حاققېم وارېدي، اۏنلار بير شئيده حاقليدېلار، من ده آيري شئيده. اۏنلارېن حاق‌لاري وارېدي منيم سۏزلريمه اينانماسېنلار. من ده حاقلي‌يديم اۏز وارلېغېما اينانمايام. سۏرون بويودور:
عبدالله خانېن سېنېق گۏزگۏسۏنده گۏرن اۏز، منيم دېگېل‌دير باشقا بير آدامېن‌يدي. من‌له علاقەسی يۏخودو. من ايلک، اۏزۏم اۏلماغي ثابيت إتمەلی‌يديم. دئمەلی‌يديم: من يۏخام، اۏ زامان بس وارام.! بودا ايمکانسېزيدي. اۏنلار منيم قيافەمه باخېردېلار، چۏن اۏنجه دن، منيم قيافەمی گۏرمەميشديلر، بئله دۏشۏنۏردۏلر، قارشي‌لارېن دا گۏرن قيافه، منيم همشەکی قيافەم‌دير، و بو قيافەنين آغزېندان چېخان سۏز، خيال تۏخوما، ماليخوليا و دلی‌ليکدن باشقا، بير شئی دَگېل. سۏنوچدا من دئيندە کی، بابا من اۏز قولاق‌لارېم‌لا إشيتديم، اۏن‌دۏرد نفری گۏللەله‌ديلر، اۏز قولاق‌لارېم‌لا، اۏن‌دۏرد دنه خيلاص تيری إشيتديم! سحريدي، يای ايدی، آنجاق گۏزلەنيلمز بير ياغېش ياغېردي، أصلينده، اۏ فصيلده، تبريز و أطرافا، ياغېش ياغمامالي‌يدي. ياش جسدلر، دۏم دۏز، منيم حۏجرەمين آرخاسېندا، يئره يېخېلېردېلار.اۏنلار دئييردېلر:
"ياز‌يق باشېنا هاوا گليب، يئرسيز توتوبلار، يقين چۏن خيالاتی اۏلوب توتوبلار، قۏرخوبلار بو خيال‌لاري باشقالارېنا دئسين، اۏ سببدن سالبېلار تک داملی حۏجرەيه، أصلن بو قيافەيه ياراشارمي، اۏن‌دۏرد نفرله أل بير اۏلا و اۏنلارېن هاميسېني، آمريکالي‌لار، گۏونليک تشکيلاتي ايشيکنجه إدەلر، تفتيش إديب و سۏنوندا إعدام إدەلر؟ "
اۏنلار منيم قيافەم‌له سۏزلريمين آراسېندا توتارسېزلېق گۏرۏرلرسه، من اۏزۏم‌له، اۏزۏمۏن آرامدا يئردن گۏگه فرق گۏرۏرم. منيم کيم‌ليک سۏرونوم وارېدي، آيرېلارلا دَگېل، اۏزۏم‌له. ايلک، من ثابيت إتمەليديم کی، من، منم. ألبته من بونو ثابيت إدينجه، اۏلا بيلردی، اۏ آن اۏردا اۏلانلار، اۏردا اۏلمويايدېلار، إعدام اۏلوب، آزاد اۏلاردېرلار و يا خۏد، باشقا زيندانا گئدرديلر. يالنېز، أسکی کيم‌ليگيمی ألده إدندن سۏنرا، خاطيرەلريمدن دانېشا بيلرديم. عبدالله خان دئدی" سن عوموميی حبسخانانېن قاپي‌سېندان گيرندن بری، آنلادېم، قيافەن أصلی قيافەن دَگېل."
سۏردوم:" هاردان بيلدين؟"

دئدی:" من ده ایکی ایل تک دامدا اوزلموشام. کیمسه اینانمیردی منی، بو سببه توتوقلاییب و أبد حؤکمۆ وئریبلرکی، أهردن ولایتی أنجۆمنین اؤیه‌سی‌یدیم، اوغورلا تبریزه گیرمیشدیک، و سونرا قالان ماجرالار اوزلموشدور."
" آها؟"
" یاخشی نه؟"
" بس نه إتدین؟
" گئدیب *گؤنۆن* آلتیندا اوتوردوم."
" گؤنشین آلتیندامی"؟
" بلی جانیم، گئدیب اوتوردوم گؤنۆن آلتیندا، ایکی اۆچ ایل سونرا اؤزۆم اوزلدوم. ألبته تام دا اؤزۆم یوخ. آما ایناندیم لاپ اؤزۆمم. او زامان، دانیشاندا سؤزلریمه ایناندیلار. آنجاق هامی‌سیندا یوخ، بیر آزین. أول‌لر، عبدالله‌خان دَگیلدیم، یاواش یاواش ایناناندان سونرا، منه عبدالله‌خان دئدیلر."
" سنین نئچه یاشین وار عبدالله خان؟"
" دۆز قیرخ یاش."
" آما..."
" آما یانی نه؟"
ایسته‌ییردیم دئیه‌م: بئله دۆشۆنۆردۆم أن آزی آتمیش یاش گؤرۆنۆر. آنجاق دئمه‌دیم. میه عبدالله‌خانی آلداتماق اوزلارمی؟
سوردو:" سن نئچه یاشداسان؟"
دئدیم:" ییرمی‌آلتی."
دئدی:" آما..."
دئدیم:" آما یانی نه؟"
دئدی:" آنجاق همان دا. منی یالقیزاق حؤجره‌دن دیشاری چیخاردیاندا ایندی گؤرۆندۆگۆمدن قۆجا گؤرۆنۆردۆم. گئدیب گؤنۆن آلتیندا اوتوردوم. یاواش یاواش گنجلشدیم. گؤنش آدامی جاوانلادار، ایندی قیرخ یاشیم وار آما آتمیش یاشلی گؤرۆنورم. بس گئت، اوتور گؤنشین آلتیندا، إعدام‌لاری، خیال و یۆخولاری، أردبیل، تبریز، آمریکالی، ایرانلی، بونلارین هامی‌سین اوزنود، یالنیز اوتور گؤنشین آلتیندا.
گؤنشین آلتیندا اوتوردوغومدا حیس إتدیم، من هله شانس گتیرمیشم. نییه منی اؤلدۆرمۆیۆبلر، آما حمیدی‌نی اؤلدۆرۆبلر؟ یۆزباشی کیرازلی حاقدا، اؤزحیس‌لریمی دۆشۆندۆگۆمده، منه رحم إتدیک‌لرین گؤرۆردۆم. سانکی هر اوزایکی مۆسلسل‌لرین خیشاب‌لارین ، من مین‌باشی‌نین بدنینه بۆشالتمیشام. سانکی او سوماخبالان اوزلان نعشی من یئره بیخمیشام.
مین‌باشی آلینی منیم قوزلوما، قویاندا، دئیه‌سن چاووش‌لارا علامت وئریلدی کی، ایش‌لرین باشلاسینلار، مۆسلسلین سسی قالخاندا، من قیشقیرماغا باشلادیم، سانکی هوی چکیرم، مین‌باشی‌نین دیرناخ‌لاری آتیمه گئچیردی، بیر جۆر سینیر کئح‌لیغی ایدی. سانکی مین‌باشی‌نین عصب‌لرین منه باغلاییبدیلار، و بیرگۆجلۆ إلئکتیریک، منیم بۆغازیمی،

میکروفونا چئویریب‌دیر. مۆسلسل‌لرین سسی بیتنده، منیم ده سسیم کسیلدی، او آن قاچدیم. هئچ واخت آیاق قابی‌یلا، قاچا بیلمزدیم، آیاق قابی‌لاریمی چیخاردیب سۆرعت‌له قاچدیم. قیشلانین باتی‌سینداn، دۆغاسیناجان قاچمالی‌یدیم. یۆزباشی‌نین، باشی اۆسته یئتیشنده، قیشلا، نه باش وئردیگین تزه بیلمیشدی، ظن إدیردیم اونلار مۆسلسل‌لرین، گۆنشدن- باتیبا شیللیک اولماسین دۆشۆنۆردۆلر، باتیدان –دۆغویا دَگیل. بعضی‌لری قوزئیدن -گۆنئیه قاچیردیلار، بعضی‌لرده ترسینه. یۆزباشی‌نین، باشی اۆسته چاتاندا، گۆردۆم یۆزباشی إله دۆشۆب کی، سانکی اوتوز قیرخ موختلیف جهۆتئلرده داغیلماق ایسته‌ییر، دئیه‌سن اؤزۆ ده بیلردی، قیشلانین بۆتۆن آدام‌لاری‌نین یۆن تاپماق(جهت‌یابی)حیس‌لری‌نین جاوابین وئریب و بئله‌لیک‌له، هر یۆنه داغیلماق‌لا بونو جاوابلاسین. باشی اۆسته اولاندا گۆردۆم او اۆلۆبدۆر و یقینده اؤلمۆشدۆر. جسدین گۆرمه‌سه‌یدیم اینانمازدیم. داغیلمیش جسدینه قانلی و یاش قوم‌لارین اۆستونده باخارکن، گئچن ایل، بایرام آیی‌نین سۆن‌لاریندا، ماراغادا اۆز وئرن غریب بیر حادیثه‌نی خاطیرلادیم.

یۆزباشی یئنیجه، اوردونون بۆلگه‌لرینه باش چکمکدن قورتولموشدو کی، بیرلیکده ضابیطلر کولوبونا قایيتدیق. کولوب بیر چای‌لا، قانشاریدی، او چای همشه قورویدو. آما او چاغدا ایچین و قیراق‌لارین ، یۆنگۆل قار اۆرتمۆشدۆ. یۆزباشی، یۆرقون گۆرۆنۆردۆ من ده یۆرقونودوم. اوردونون قیش مانۆرلاری ایکی گۆن اؤنجه‌دن باشلانمیش‌دیر. شهرین قوزئینده، اوردونون بۆتۆن جیهازلاری، بزنمیشدی. و قووه‌لرین حربی بزکلری، أصلینده همان‌یدی کی، مین‌باشی"جانسۆن" و یۆزباشی بیلی" و یۆزباشی "کیرازلی" ایسته‌ییردیلر. من هر اۆچ ضابیطین چئویرمه‌نی ایدیم. تیمسار جهانگیر و ضابیطلرین آراسیندا اولان،إستراتژیکی بحث‌لرده ایشتیراک إدیردیم. شوروی اوردوسو، ایرانا حمله إدن زامان، نئچه ساعات سۆره‌سینده، إلییه بیلردی، أردبیلین تیپین و تبریز، اورمیه لشکرین داغیتسین، سۆنرا تبریزدن گۆنئی یۆرۆشونده، ایکی قۆل اولوردو. بیری، میانا، قزوین، زنجان یۆلون توتاردیلار و دیگر قۆلو، بیر باشا گۆنئیه حرکت إدیب، قۆشا چایدا ایکی بۆلۆنردی، بیر بۆلۆم سۆیوق بولاغا یۆرۆش إدردی، بیر بۆلۆم ماراغایا. قیرخ سککیز ساعاتین عرضینده، آذربایجان و کۆردیستانین اؤنملی بۆلگه‌لری شوروی اوردوسونون ایختیارینداn اولوردو. مین‌باشی جانسۆن، تیمسار جهانگیره ایضاحات وئریردی، ایران اوردوسونا، یاردیم قووه‌لرین، اوروپا و یا آمریکادان گتیریلمه‌سی، أللده اولان بو دورومدا، أن آزی دۆرد هفته سۆرر. ماهاباد، و ماراغادا اولان قووه‌لرین، دۆشمنین قارشی‌سینداn دایانماق گۆج‌لرین چۆخالتمالیدیلار کی، دۆرد هفته شوروی اوردوسونون ایره‌لی‌له‌مه‌گینه مانئع اولا بیلسین. بو بیر آی، حیاتی‌دیر، بو سببه، آمریکا و دۆست‌لاری شوروی حاقدا قطعی قرارلارین وئرمه‌لیدیلر، یا هاوا، دریا و شوسایلا شوروی‌یه، یۆرۆش إتمه‌لیدیلر، کی بو زامان اۆچۆنجۆ دۆنیا ساواشی باشلاردی، و یا دا، جیبهه آرخاسیندا اولان یاردیم قووه‌لر، إله بیر ایش گۆررديلر کی، ایران قووه‌لری شوروی اوردوسونون قارشی‌سینداn کامیل دایانا بیلسین، قوزئی و باتی قوزئیدن ده قیزیل اوردونون أللی‌له، نئچه ایالت شوروی أللینه دۆشسه‌یدی بئله، نفت بۆلگه‌لری‌نین ایشغال

إدیلمەسینه مانئع اوْلاردیلار. تیمسار جهانگیر دئمیشدی: "اوْردونون ایندیکی دورومو یلا، قیزیل اوْردونون قارشیسیندا یالنیز بئش دیقه دایانماق اوْلار."
مینباشی جانسون دئمیشدی:" بلکه یالنیز اوْچ دیقه. آنجاق بیزیم بوْرجوموز بودور، اوْ إحتمنلی گوْنەجن، اوْچ دیقەدن اوْچ دیقەیه، سیزین اوْردوزون دایانماق گوْجوْن، چوْخالداق. مانوْردا، محض بونا گوْرەدیر. بیز مصلحتچیلر بونا گوْره بوْردایبق. اوْردو دا بو ایش اوْچوْندوْر."
" آنجاق مینباشی، بیز جهاز ایستەییریک، توْپ، موْسلسل و یوکلئت ایستەییریک، تانک ایستەییریک. مین جوْره باشقا شئی ایستەییریک."
" تجهیزات یئتیشمکده دیر. هله اوْردودا اوْلان تجهیزاتین بیر بؤلوْموْن سفربی إتمه یبیسینیز."
" سفربی إتمەگه إیتیم گرەکیر، منیم لابیق ضابیطیم یوْخدور."
" ضابیطلر آمریکادان قایبدیرلار. إیتیمین داوامی وار. بیر آز چکر. آنجاق أمکداش‌لبق‌لا هر شئی اوْلاسیدیر."
آما تیمسار "جهانگیر" آمریکالینین هئچ بیر سوْزوْن قانئع إدیجی، گوْرموْردو. مینباشی جانسون، عصبی اوْلمامبشدی. آنجاق تیمساری، بیسیمه ایستەینده، یوْزباشی کیرازلی مین باشی جانسونا دئمیشدی:
" بیلیرم تیمسار نه ایستەیبر. ایستەیبر آمریکانین اوْزبیرینجی اوْردوسو مرنده یئرلشسین کی، تیمسار ماراغانین ضابیطلر کولوبوندا اوْتوروب ویسکیسینی باشبنا چکسین."
مینباشی "جانسون" دئمیشدی:" عصب‌لشمه، تیمسار إشیدر ناراحات اوْلار."
هئچ کیمسه ده، بحث‌لردن بیر سوْنوچا وارمامبشدیلار. گوْن باتاندا من‌له یوْزباشی کیرازلی بیرلیکده قایبدیب، بیر تیکه یوْنگوْل شام یئیبب یاتدیق. چوْن سوْنکو گوْن، تپەلرین اوْ تایبندا،اوْردونون حربی آراییشینه باش چکەجک‌یدی. قرار بویودو، تیمسار "ورهامدا" سوْیوق بولاقدان گلیب، ایکی‌عوموموی موْدروْک، آمریکانین موْدروْک‌لری‌له بیرلیکده، قیزیل اوْردونون خیالی یوْروْشوْنوْن قارشیسیندا ، خیالی دایانبشین پیلانین قورالار.
یوْزباشی‌نین ماراغاداکی ضابیطلر کولوبوندا‌کی اوْتاغی، ایکی اوْتاق من‌له مسافەسی وارېدی. دیشاری سوْیوغویدو، اوْتاغین هاواسی، گوببولدویان نفتی بوخاری‌نین یانبشی لا، ایستی‌لنمیش‌دیر. ایستی‌لیک و یوْرقونلوق کیرېخدېردی، هوشدان گئدیب یبخبلدېم. بیلمیرم نه قدر یاتمبشدېم، بیردن یوخودان آتبلدېم. بیر نفر باغیرېردی. آما توْرکجه یا فارسجا دَگیلدی. قولاق آسدېم. اوْتاغین قاپی دالبندا، بیری قبشقبرا قبشقبرا قاچېردی: " Wolf wolfT wolf". قاپینی آچدېم، یوْزباشی لوْتوْیدوْ، گیرەجکده، لوْت اوْیان -بویانا قاچېردی و قبشقبرېردی:"wolf wolf"." هامی اوْیانمبشدیلار، هم آمریکالیلار هم ده تهراندان مانوْرا باش چکمەگه گلنلر، قوللوقچولار، کولوبون سوْرونلو گوْماشته‌لری ده بئله. یوْزباشی همشه لوْت یاتاردی، معلومویدو، تله‌سیک یئریندن دوروب قاچیب گیرەجه گه. سوْنرا، ایشینی نەدنلی گوْرستسین دئیه، پنجره‌نی آچدی، چایلاغین قارلا دولو اوْلان اوْرتاسین گوْرستدی، قبشقبرېردی:" میه قوردو گوْرموْرسوْنوْزموْ؟ میه قوردو گوْرموْرسوْنوْزموْ؟"بعضی‌لر پنجره دالبندان دبشاربیا باخدیلار. هئچ بیر جانلی، قارلارین

اۆستۆنده گۆرۆنمۆردۆ. هامي آنلادي، يۆزباشي كابوس گۆرۆب، اونو لۆت گۆردۆك لرينده، قايېدېب اوتاق‌لارېنا گئتديلر. من ده اوتاغېمى باغلاېيب، گئديب باشېمي قۆيوب ياتدېم.
سۆنكو گۆن سحر يئمەگى باشېندا، مين‌باشي جانسۆن يۆزباشېني لاغا قۆيوب دئدى:
" هه، دئيەسن يابانجېل قورد گلميشدى سنين پئشيندن."
" قوردو اۆزۆم، اۆز گۆزۆم‌له گۆردۆم."
" يقين گلميشدى اوتاغېوا."
" يۆخ اوتاقدا دگيلدى، دېشارېدا قار اۆستۆنده‌يدى."
" آما سن اوتاغېندان نعره چكيب إشيگه چېخدېن."
" قبول إديرم كابوسويدو. آنجاق گيرمجه‌گه گلنده، قوردو قار اۆسته گۆردۆم."
"بيليرسن‌مى يۆزباشي؟ يابانجېل قورد بير أفسانه‌دير. روس‌لار دۆزلدن بير أفسانه‌دى كى جاهيل جماعاتېن ايچينده پايلاشېبلار. سن بير تحصيلات‌لي آدام، بئله سرسفئح سۆزلرى دينله‌مه‌ميسن."
" من هئچ واخت چاووش دئيويس‌له، يابانجېل أفسانه‌سين اينانمادېم. دۆنن گئجه ايلک كابوس گۆردۆم، سۆنرا گيرمجه‌گه گلديم، جامېن دالېندان قوردو گۆردۆم. بو يابانجېل قوردون أفسانه‌سى‌له علاقه دار دَگيل."
" آيري بير نۆكتا: آدام لۆت ياتاندا، بو راحات‌لېقدا گيرمجكده قاچېب ، خالقا تئاتر اۆيناماز."
يۆزباشي، مين‌باشي‌نېن سۆزۆنۆ جيددېه آلدي" سۆز وئريرم داها تيكرار اۆلمايا."
مين‌باشي يئنه اۆن‌لا باش باشا قۆيدو:" آدام هئچ واخت إله بير سۆز وئرمز كى، عمل إده بيلمه‌يه. نه‌جۆر سۆز وئريسن كى، داها كابوس گۆرمۆيه‌سن؟"
دوروب گلديک.
منيم چئويرمن اۆلماغېمېگئديرديک قرەسئيدين يانېنا. آنام قرەسئيددن ايسته‌ېيردى، إله بير ايش گۆرسۆن، اۆ گينه بۆيلو اۆلسون. قرەسئيد نئچه دنه كيچيک يومورتاني گۆتۆرۆب، تام ديقت‌له، بير نازيک قلم داواتي‌لا، يومورتالارېن اۆستۆنده بير جدول چكردى، سۆنرا كيچيک دۆرد بوجاق‌لارېن هرەسين، بير حرف‌له دۆلدورارديِ، دۆداق آلتي بير جينين آدېن دئيېردى. سۆنرا يومورتاني بير بۆشقابېن اۆستۆنه قۆيارديِ، و سۆرعت‌له بۆشقابي فېرلادارديِ. يومورتا فېرفېرا كيمى فېرېلدارديِ، جدولين حرف‌لرى خطلرى بير بېرى‌نين ايچينه گيررردى و يومورتانېن قابېغي قاب قارا اۆلارديِ. سۆنرا يومورتانېن فېرلانماغي‌نېن سۆرعتيندن آزالاندا، حرف‌لرله خطلر اۆز أندازه‌لرينه دۆشرديلر. يومورتا دورارديِ. قرەسئيد اونو گۆتۆرۆب قۆياردي بۆشقابا. سۆنرا آيري يومورتاني يازېب فېرلادارديِ، أجينه‌لرين دفع اۆلماق دوعاسېن اۆخوياردي و سۆنرا آيري يومورتالارلا دا بئله ايش‌لرى گۆررردى، يئددى يومورتا، هر هفته بيرى، يئددى هفته مۆددتينده، آنامېن أللى له، آنام دان و ننه‌مدن(آتامېن آناسي) خبرسيز، صوبحانه‌ده آتاما يئديريلردى، اۆندان يئددى هفته سۆنرا، آنام بۆيلو اۆلاجاغېنا سۆز وئريردى. بو يئددى هفته سۆره‌سينده بۆيلو اۆلماسايدي سا، تيكرار اۆلار گئديب و يئددى يومورتا داها آلماليِيدي. اۆ مۆددتده آنام

بۆیلو اۆلماسایدي، داها آللاه ایستەمەمیش‌دیر آنام بۆیلو اۆلسون. بو اۆغلانا راضي اۆلمالي یدي. همن بیر اۆغلان من‌یدیم.
قرەسئیددن إشیگە چیخدیغیمیزدا، آنام حضرت صاحب الأمر زیارتینه گئدردی. دۆنیانین أن گۆزل گۆرۆنتوسۆ، صاحب‌الأمرین میناره، گۆنبذ و قدمگاه ایدی کی یای با قپش، یاز-پاییز، کفترلر اۆلارا یاپیشاردیلار. و بعضن، اۆزل‌لیک‌له یایدا، صۆبح تئزدن قرەسئیده گئدنده کفترلر، قانادلانیب ، ببقبقو إدردیلر، سویویلا دۆلو حۆوضون دۆرەسینده دۆلانار‌دیلار. قرەسئید، کفترلر، گۆنبذ، مینارە و داغین باشیندا‌کي کۆهنه مچیدله، أرک و گۆگەمچیدین آراسیندا گیزلی بیر ایلگی وار‌دي. من بونلارین هامي‌سین گۆزل، آنلاملي و عئین حالدا یابانجي، اۆرگشمه‌لی، بیر دیل بیلیردیم. ترجۆمه إتمه‌لی‌یدیم. خیلقتین سیرلارین ، أرکین داغ و قالاسي‌نین سیرلارین ، صاحب الأمرین کفترلری‌نین سیرلارین ، اۆز دیلیمیزده، اۆزۆمۆن دیلیمه ترجۆمه إتمک، منیم أصلی ایش‌لریم‌دي. سۆنرالار عئینیاتي، باشقا عئینیاتا، ترجۆمه إتمه‌گین بو ایچ حیس‌لری، من ده ذئهنی اۆزلدو. یاني من ترجۆمه إتمه‌گە آلبشدیم. من آنلاماق اۆچۆن، هر شئیی ترجۆمه إتمه‌لی‌یدیم. ایچیمدن چکیش، دریندن اۆلای‌لارا ماراغیم، آنلاماغا آز ظرفیتلی، دۆشۆنۆلمز شئی‌لره، ماراغیم، منی چئوریرمن اۆلماغا سۆرۆتله‌دیلر.
ننەم عالمین جادوکارلارپندان‌یدي، ساوادي یۆخودو، آما گۆگ گۆزلری‌له، آنامین جادو یومورتالاری‌نین یئرین تاپا بیلدی. قپزپل اۆردو تبریزه گیرنده، هر یئرده وور سپندپر دۆشنده، ننەم، هر یئددی یومورتاني بیر گۆنده یئدی و سۆنرا آفتافاني سویلا دۆلدوروب گئتدی مۆستراحا. بیر ساعات اۆردا قالاندان سۆنرا، هارای چکدی: "صیدیقه! صیدیقه! ایکی دنه حبه قند گۆتۆر گتیر." آنام قنداندان ایکی قند گۆتۆرۆب قاچدي مۆستراحین دالپندا اۆتوردو، ننەمین آغ أللی، مۆستراحدان إشیگە چیخدي، حبه‌لرین بیرین گۆتۆردۆ. آنام مۆستراح دالپندا چۆمبه‌لیب اۆتورموشدو. ننەم قپشقپردي کیچیکدی، قالمپر گئدیر ایچه‌ری، گلیر آشاغا." أللین مۆستراحدان إشیگە چیخارتدي، حبه‌نی قویدو آنامین اۆوجون ایچینه. یئکه حبه‌نی گۆتۆردۆ. آنام حیرصلندی قندی آتدي گۆگە، قاچدي چئشمه‌یه. سسین إشیدیردیم:" گ... چیخان قندی قۆیور منیم اۆوجوما، اوتانمپردا! سانکي گلین فقط بو ایش‌لر اۆچۆندۆر...!" دئیه‌سن، بۆیۆک‌آنام قورتولوب گلمیشدی چئشمه باشیندا دوروب سۆزلری إشیتمیش‌دیر. داها دایانمادي، پنجره‌دن قاچدي اۆسته گئتدي اۆتاغا، بیر یئکه آرپق قوش تکین، چوبوغون گۆتوردۆ، چوبوغون کۆلۆن ألی‌نین دالي‌سي‌لا ووردو تۆکۆلدۆ حیطه، گئتدي چئشمه باشینا. من قپشقپردیم:" آبا، خانپم گلیب اوزون چوبوقدا أللینده دیر." آنام پیللەلرین اۆستۆندن ایلتیماس إلیردی وورماسین. آما ننەم ایلتیماس بیلمیردی" بس نییه گلین گتیرمیشم إوه؟ عۆمرۆمۆن آخیرپندا ایکی حبه قند ده منه وئرمه سه، نه درده دگیر؟ بئنامپس منی سۆوۆرسن؟" آنام گینه یالواردي. ننەم دئدی:" یا أریوه دئیه‌جییم، یا اۆزۆم ووراجییم." دایانمادي، چوبوقو قاوزادي اۆچ دۆرد دفعه ووردو آنامین بۆیۆرلرین‌دن. من قاچدیم ننەمین آرخاسیندان، آیاق‌لارین توتدوم چوبوق أللیندن دۆشدۆ . آنام چئشمه‌دن آتپلدي إشیگە قاچدي اۆتاغا، پنجره‌لری ده باغلادي. ننەم دئدی:"بۆشلا منی حسین بۆشلا!" سۆنرا چادپراسین اۆتدۆ باشینا، منه دئدی:" گئدیرم گۆرم نه خبردی،

گلیرسن؟" بیرلیکده گئتدیک. بعضی‌لری أکیلیردیلر، قضادان روس عسکرلری أکیلن‌لرله ایش‌لری یوخودور. معلوم دگیلدی بو یئکه آت‌لاري هاردان گتیرمیشدیلر. آت‌لارین یال قویروق‌لاري اوزون و قهوه رنگینده ایدی، سانکي ایل‌لردی قشوو چکیلمه‌یب‌دیر، عسگرلر اوشاق‌لاري گؤرنده، اوزلریندن عجیب غریب سس‌لر چیخاردیرلار، سؤنرا بیلدیک دؤرؤشکه‌نین سېقنال سسینه بنزه‌یردی. دئیه‌سن ایل‌لر سؤنرا، دؤرؤشکه‌لرین سېقنال سس‌لری، عسگرلرین عجیب غریب سس‌لرینی یانسېلیبلار. بؤیؤک‌آنام، منیم ألیمی چادیرایلا توتموشدور و چادیراسي‌نین ایکی گیرده طرفین، آغزینا تیپب دیش‌لری‌نین آراسیندا ساخلامیشدي، و عسگرلرین آراسیندان و مات-مات تاماشا إلیین‌لرین آراسیندان - دئییردیلر صوّلح اوّلوب، داها ایران‌لا روسیه آراسیندا ساواش یوخدور- گئچیب منی ده گئچیردیردی. یئتیشدیک أرک علیشاها. من اؤنجه‌دن أرکی گؤرمه‌میشدیم. اؤنؤنده بیر حوّوض وارېدي، أرکین اوّزوّ إله بؤیؤگؤیدوّکی بیر قهوه‌ای دئوین، یوّز قاتي‌دېر. سؤنرالار من بیر غریبه یوخو گؤردوّم. إله بیلدیم، أرک، گؤزوّ بورنو، آغیزي دوّداغي اوّلمایان شئردی، و بیر شئر شیکلینده دیر، آنجاق إله بؤیوّکدوّر کی، درین یال‌لاری‌نین کنارلارېندا، مدرسه‌نین بوّتوّن کیتاب‌لاري، مدرسه‌نین اوّزوّ بئله، موختلیف دیل‌لری ده، اوّردا گیزلتمک اوّلار. او گؤنه‌جن من شئر گؤرمه‌میشدیم، ایلک دفعه ایدی شئری یوخودا گؤردوّم. اوّنو دا، ننه‌مین یانېندا، أرکی گؤردوّگؤمدن سؤنرایدي. سؤنرا ننه‌مه دئدیم:" منی آپار عئینالیپا مچیدی گؤرؤم." ننه‌م دئدی:

اوّلارا خانېم‌لار گئتمزلر، کیشی‌لر گئدر. دوّز، بؤیوّگنده اوّزوّن گئدرسن." سؤنرالار بؤیوّدوّم، چوخ ایسته‌ییردیم گئدم داغ باشېنا، عئینالي توربه‌سین گؤرم. آنجاق اوّلمادي. حسرتی اوّره‌گیمده قالدي.

یالنېز بیر دوّزگوّن جادوکار، ددم کیمی، یاني آنامېن آتاسي، ننه‌م کیمی جادوکارین، آتامېن آناسي‌نېن عؤهده‌سیندن گله بیلردی. او شاه عاباسدان دا یاشلي‌یدي. نئچه خانېم آلمېشدي، آما اوّچوّ، هامي‌سېندان اؤنملی ایدی. هر اوّچوّنوّن ده آدي معصومه ایدی. او هر اوّچ خانېما قېسا آدلار دوّزلتمیش‌دیر، اوّنلاردان ایستیفاده إدیردی کی خانېم‌لاري بیلسین هانسي‌سېن سسله‌ییر. بیرینجی معصومه‌نین قېسالمېشي، مصی ایدی، ایکینجی‌سی مصمه ایدی، اوّچوّنجوّسو ممه ایدی. منیم آنامېن آناسېن بونلاردان قاباق آلمېشدي، او دا چوخ تئز اؤلموّشدوّ. آنام، اؤز آناسي‌نېن صوراتېن هئچ واخت خاطېرلامازدي. اوّنا گؤره‌ده دئییردی، آناسي عجیبه گؤزل‌یدي و بیر قېزېلچي قېزیدي و اؤلمه‌میشدن تیمسار بازاري نېن آغزینا قېزېلچي توّکاني وارېدي. تکجه قېزي اؤلندن سؤنرا، ایش گوّجوّن اونودوب، قېزېل‌لارېن اوّنا بونا باغېشلاییب بیر گؤنده باشېن قوّیور یئره اؤلوّر. إله بیل آنامېن حدسیز کاسېب‌لیغېن سببی بو أفسانه‌یمیش. بعضن آنام منی ده تیمسار بازارېنا آپارارديِ، قېزېلچي بازارېن آغزینا، قېزېلچي‌لار، دلی‌لرین توی گئجه‌لری‌نین خیالي تک، پارېلداېیردېلار، هر شئی اوینامقدا و ترېنمکده ایدی. آنام دووار بوجاغېندا اوّلان توّکانا گؤزوّن تیکردی، چادیراسېن باشېنا چکیب آغلاردي. من یئکه‌پر یوّغون خانېم‌لاري گؤرؤردوّم، لئره‌یله دوّلو بوّیون باغ‌لاري، دیک سینه‌لری‌نین اوّستونده، توری چېراق‌لارېن ایشېق‌لارېني، کیچیک سوّسوّلدوّین چیلچیراق‌لار کیمی یانسېېرلار و یئکه قوّلباغي‌لاري، زوّرلا،

یوموروق‌لارینان گئچیردی کی، بیلک‌لرینده راحات نفس آلسینلار، و گیرده، سیرغالاری آغ صدف کیمی دیش‌لریله کامیل اویغونودور. آنام آغلاییردی، منی چادیراسی‌نین آلتیندا باغرینا باسیب و دالبادال اپشقیرتمالارین آراسیندا، دئییردی:" بؤیوک آتام او آرخادا دورواردی. اوزوک و قوزلباغی‌لاری ساتاردی، پول‌لاری تئز سایپب، هامی‌سین قوییاردی او صاندیغا. صاندیغی گؤرورسن‌می؟" صاندیق فیل بویالی‌یدی، غریبه بؤیوک، فیلین گؤزلری آلتیناکی زیگیل کیمی، دونیا دوگمه‌لری واریدی کی، جیرینگ – جیرینگ،دیرینگ - دیرینگ سسی‌له، عاباسی کاروانسارالارین دروازالاری نین سسی تک، آچیلیب باغلانار‌دی. من ده، بیر کیشی‌نین اوزو توکلو، کؤم بوغلو، و ایری گؤزلرین گؤررديم کی، پارچه‌لایان توکانی، جواهیرلر و تورلو چیراق‌لار او گؤزلرده یانسیپیردی، گؤرؤردوم و حیس إدیردیم بیر گون او کیشی آلیمه چاتسا، او شوشه دخیلین دالی‌سیندان، او فیل بویا صاندیغین یانیندان و او بورولو بوغ‌لارین آرخاسیندان، إشیگه چکیب، گؤزلرین چیخاردیب یا اؤزوم یئییردیم یادا وئررديم آنام یئیردی. بئله‌لیک له آنامین ددەسی‌نین ایتیب باتمیش جواهیراتی‌نین اینتیقامین اوندان آلمیش اولاردیم. آنام دئییردی:" سن بئله بیلرسن من گؤزه‌لمی‌م؟ آنامی گؤرمه‌لی‌یدین!" من آناسین گؤرؤردوم، قانادلی بیر ملک کیمی، قوکیمی سینه‌لری ، مرمر تک صاف و آغ بویونو، او جامدان اولان ویترینین اوستونده اوتوروب، آیاق‌لارین اوجا کوفدا(تابدا) اولان کیمی، سالللاییب، و توکانین تامام جواهیرلری، اونون تاماشاسینا دوروب، و دونیا گؤزه‌لی اولان منیم آناما مینلرجه بولبول و قناری، گئجه گوندوز چه‌چه ووروروب آواز اوخویورلار.
ننه‌م، یانی آتامین آناسی، آنامی ددەسینه گؤره همشه قینارديدی:
" بو قدر آناوین آتاسی‌نین، قیزیلچی اولماغیندان بونون قولاغینا اوخوما! بو قدر ده بونو تیمسار بازارینا آپارما! بو قدر نامحرم کیشیه گؤز تیکمه. هامی بیلیر آتان نه کارایدی. بیر قومار بازیدی، عیاش‌یدی. اوندان پیس، یئنی شهره گلمیشدی بیلمیردی بیر شاهی پولون نئجه، کیسه‌سینده ساخلاسین، سن بو قیزیلچی‌نین سؤزون دئییرسن منیم اوغلومو دیغلاداسان! بیلیرسن اوغلوم بیزیم قارنیمیزدا دؤیورا بیلمیر! هه، آنان بیر قیزیلچی قیزی‌دیرسا، هانی بس؟ بیر اوزوکده آریوین إوینه گتیرمه‌دین! بیردنه ساپدان بیلرزیک ده، بو إوه گتیرمه‌دین!"
آنام دئییردی:" آللاه اؤزون بیلیرسن اوغلو، ایکی ایلده جاهازیمین هامی‌سین ساتدی، آناسی‌نین قارنینا خرجله‌دی! آللاه سن اوزون بیلیرسن ایکی‌یوزسکسن نئچه دی! آللاه خونچا خونچا جاهاز گتیردیم، هامی‌سین بو قاری وئردی اوغلونا آپاردی ساتدی! فرشیمی ساتدی، قازانیمی ساتدی، بؤیوک ساماواریمی ساتدی، گلین دونومودا ساتدی، ایندی باخ آناسی نه دیل چیخاردیب، نئجه ده حقیمی اووجوما قویور."
بؤیوک‌آنام دئییردی:" حسین، دور چوبوغو گؤتور گتیر، یالاه دور! بو ضلیل قالمیشین حاققینی قویوم اووجونا."
من دوروب أکیلیب گئدردیم مصی، یا مصمه، یادا ممی‌نین یانینا. داها آنام‌لا، ننه‌مین ساواش‌لارینان بئزمیشدیم. نییه گرک بو ایکی قادینین بو قدر بیر بیری‌لرینان نیفرت‌لری وار؟

مصی ئیکەپریدی،و ئیکە، داغینیق چۆپورلاري وارېدي. آغآپاق ایدی و همشه إله اوتورارديِ سانكي بير آيري اوشاق دۆغماقدادي. آلتي اوغلو وارېدي، ایکی‌سی عسگر يدي، ایکی‌سی سنجاب حامامېندا ایش‌لردیلر، قالان ایکی‌سی ده سربازلېغا و یاخود کیسه چکمەگە کیچیکیدیلر.
بۆیۆک آتام مصمەنی، گیوی مأموریيتینده آلمېشدي. ایکی ایل گیوی ده مأمورودو، ئیتیشمک همان مصمەنی تاپمېشدي، تبریزه گلدیگینده، مصمەنین بیر اوشاق قوجاغینداِ بیری ده قارنینداِیدي، ممەلری ده إله دۆلویدو کی سانکي هر ممەسینده ده، بیر دنه اوشاق وارېدېر. بیرینجی اۆز وئرن ماجرا- بونلاري سۆنرا آنام منه تعریف إدردی- بویودو: گنج اۆلان مصمه، مصینی سالمېشدي آیاغین آلتینا، گۆزۆنۆن اوتون آلسین دئیه، دۆیونجا دۆگۆب، ساچ‌لارین یۆلوب آیاغي آلتدا تۆکمۆشدۆر. مصی‌نین اوشاق‌لاري هر طرفدن مصمەیه هوجوم گتیرمیشدیلر، آنجاق مصمه دیشی‌له- دېرناغي‌لا هامي‌سین وورووب شیل کۆت إله‌میشدی. بۆیۆک آتا، سۆنرالار منیم ذئهنیمده شاه عاباسدان بۆیۆک گۆزه گلن، یۆلدان ئیتیشیب، گۆرۆر مصمه شئر کیمی ئیتدی سککیز آهو بالاسي‌نین باشي اۆسته دوروب، آهولاردا مېسېب، آغلاشېرلار، طاپانچا چکمیش‌دیر. آخي بیر ژاندارم طاپانچا چکمه‌لی‌دیر دا. گلنگئدەنی چکمیشدی. مصمه ئیکه ممه و شیشمیش قارني‌لا، اوشاق بۆینوندا، قاباغا گلیب، دئمیشدی، نامردلر وورمازلار." بۆیۆک آتام واز گئچیب، یالنېز دئمیشدی:" واختي دَگِیل. هله تئزدی. سندن دۆیمامېشام. وای سندن دۆیان گۆنه او گۆن گئدیب اۆزۆوه تایین "گیوی" دن گتیررم!" مصمه دئمیشدی:" نامردلر گتیرمزلر."مصمەنین خئیرینه، مصی‌نین زیانېنا، ها بئله شاه عاباس کبیرین خئیرینه بئله، صۆلح یارانېر.
ممه إوه گلدیگینده، حیس إتمیش‌دیر قېزېل‌باش قوشونو، دده‌نین ایکی بالاجا اوتاغینداِ تپیلر. دده ممەنی" زونوز یئری" یندن آلمېشدي. ژاندارم‌یدي، مأموریيتی و اوبُهتی وارېدي، عئین ریضا شاه ایدی. زونوزون موهاجیرلری بئله قرار وئریلر، ایندی کی سرحددن گئچیلر، بۆلشئویک دئوریمین قۆرخوسۆندان أصلینده، ایرانین بۆیۆک باش‌لاري‌نین ایچینده یاردېمجي تاپسېنلار، آنجاق ژاندارما نایېب محمددن باشقا کیمسه‌نی تۆرا سالا بیلمه‌دیلر. نایېب محمد ایلک، گئدیب کیملیگیم ایتیب دئیه شاهیدلر تاپېر، بیر تاپ تازا کیملیک آلېر. سۆنرا بیر رسمی تۆی توتوب. عظمتلی بیر تۆی و بو تۆیون خرج مخاریجین ده، ممەنین عایله‌سی اۆدەمیش‌دیلر. دئیه‌سن وارلي کارلېیمېشلار.اۆن دۆرد آیدان سۆنرا مأموریيتی بیتیر، ممەده ایکی آی‌لیق اوشاق قوجاغینداِ، شاه دامادین شاه عاباسدان بۆیۆک، شاه دامادین إوینه قدم قۆیور، اۆردا گۆرۆر إوین ایکی اوتاغي زۆربازۆرلوغا یئتمز، دئییر:" کیمسه ایستەمه‌سه بو اوتاق‌لارین بیرین من‌له اوشاغېما بۆشالدېب وئره، گلسین حیطه، ایشیم وار!" مصی، مصمه و اوشاق‌لارین هامي‌سي پنجره دن تۆکۆلۆر حیطه. یای فصلی‌یمیش ناهاردان سۆنرا ساعات دۆردۆمۆش. هاوادا ایستی یمیش. ممه باغېرېر:" منیم آتام بۆلشئویک‌لرله ساواشدي، سۆنوندا قاچیب گلدیک ایرانا، بئله دۆشۆنۆرسۆنۆز اۆنون قېزي، ایکی پتیارا قادین و زېپېرتي اوشاق‌لا باشارا بیلمەیه‌جکدیرمی؟" قۆنشولار تۆکۆلمۆشدۆلر کۆچەیه، ددەمین قاپ باجاسېندان یوخاري

قالخمیشدیلار، اؤزلرینه دووار اؤسته و دام‌لاردا یئر آچیب اؤتورموشدورلارکی بو بؤلشئویک ضیدی‌نین مئیدان سولاماماسینا باخسینلار. هله اؤستەلیک، ایکی قالانین أهلی ده گلمکده‌یدیلر. ممه، بیرنجی مصمه‌نین خیدمتینه یئتیشمیش‌دیر، إله دده سؤزؤ ئردیگی تک، حئسابینا یئتیشمیشدی. ممه‌نین دؤشمن‌لری‌نین مؤشکؤلؤ بویودور کی، گؤلشمه‌گین یؤندەمین بیلمیردیلر. ممه بیر هوجوم‌لا، ددەنین خانیم و اوشاق‌لارینی یئرله یئکسان إتمیشدی. جیددی آیاغین سالیردی، مصی یا مصمه یا گوهر، یادا خدیجه، عاباس، رحیم، حسن، کریم، یا دا غولامین دیزلری‌نین دالی‌سینا، و پیخیردی یئره، تازا ایشین بیتیریرمیش کی، بیر گؤلله آچیلمیشدی، شاه عاباسدان، بؤیؤک اؤلان، بؤیؤک آبام، تؤفنگی‌له گلمیشدی، ساواشا سؤن قویسون دئیه، بیر هاوایی گؤلله آچمیشدی. یالنیز بیر مؤعجوزه بونو بیر هاوایی گؤلله اؤلاراق بیتیرمیشدی، چؤن دام دووار اوستو آدام‌لارلا دؤلویدو، اؤنلار گؤلله سسینه، قاچاندا دؤشؤردؤلر،أطرافداکی کؤچه‌لره و یا دا ددەمین حیطینه. چؤخلو قؤل قیچ سینان‌لار اؤلموشدور. بیر نفرده های سالمیشدی نایب محمد سرباز پیغیر، جاوان‌لار هامی‌سی قاچیب گیزلنمیشدیلر.

ممه باغیرمیشدی:" بیر یؤلدا گؤلله آچسان، اوس.. تؤفنگیوه، آنلادین‌می؟ اوتاق‌لارین بیری منیم بیری ده بونلارین !" ددەم دئمیشدی:" سئچه بیلرسن!" إله همان گئجه، مصی نی اوشاق‌لاری‌لا بیرگه، ووروب اؤتورمؤشدؤ إشیگه. من دؤنیایا گلنده، مصمه اوشاق‌لاری‌لا بیر اوتاقدا، ممه ده ایکی اوشاغی‌لا بیرینده یاشاییردیلار و من‌له آنام هئچ واخت ددەمین إوینده یاتمازدیق. روس‌لار گلنده طبیعی اؤلاراق نایب محمد أن آزی بیر سؤره قاچمالی‌یدی. نه‌دن‌می؟ بیری بو کی، ریضا شاها بنزه‌ییردی، همشه ده بو اوخشارلیغا فخر إتمیش‌دیر، هامیا پؤز وئرمیشدی. و اونا اوخشار ایشی، هم ده کچل باشی وارید بئله. همچنین ژاندارمایدی، اوردویا کندلردن عسگر توپلاییب، اوسته لیک اؤزؤنه خانیم دا آلمیشدی. عسگرلیگی ایجبار إدن ریضا شاه کیمی ده، گؤنئی آفریقایا دا گئده بیلردی. همی ده ممه‌نین أریدی، کی دؤز یا یالان، آتاسی بؤلشیویک‌لرین علئیهینه ساواشمیشدی و عایله سی، سرحددن گئچمیشدیلر، ممه ده دفعه‌لرجه،" ایکی قالا" أهلی‌نین اؤنؤنده ایدیعا إتمیش‌دیر بؤلشیویک‌لرله ساواشیب‌دیر. ایندی ده بؤلشیویک‌لر یاخشی یؤخسا پیس، أرکین قاباغیندا، گؤلؤستان باغیندا، شهرین إشیگینده، نظمیه طرف‌لرینده، عسگر خانادا کئشیک وئریردیلر، نایب محمدین نظرینه، ساواش، إستالین، روزولت، چرچیل، هیتلر، هامی‌سی باهانایدی. اونلار ایکی نفری آرایپردیلار: نایب محمد و ممه. دده گئتدی مسی‌نین یانینا، آنجاق مسی، ممه‌نی إوه گتیرنده اون‌لا داورانیشیندان دؤلایی، تهدید إتدی تئزلیکده هر ایکی‌سین لؤوا وئرمه‌جکدیر. گئتدی مصمه‌نین یانینا، مصمه إوده دَگیلدی. قونشولار دئدیلر گئدیب گؤلؤستان باغینا طرف و آند ایچیب تئزلیک‌له ایکی نفر روس سالداتی و بؤلشئویک‌له قایپداجاق، ممه‌یله نایبین حاق‌لارین اؤوج‌لارینا قویسونلار. نایب محمد دؤشؤندؤ ممه‌نی ده هله‌لیک بؤشلاسین، هامیلار کیمی اؤز جانین آرواد اوشاغیندان شیرین بیلدی. بو سببه دؤشؤندؤ گلسین قیزی‌نین إوینه، همان بیزیم إوه.

دده، اوردو پالتارینی، چیخاتمیش حالدا، او ضابیط و ژاندارمالارا اوخشویوردوکی اوردو پالتارین چیخاردیب، آتاسی، قارداشی، و یا اؤلن ددەسی‌نین و یاخود دا اؤز اوغلان‌لاری

نېن پالتارلارېن گئییبلر. ددەم، آتامېن بیر دست کؤهنه کوت شالوارېن گئیمیشدی، و غریبه ده گؤلؤنج گؤرؤنؤردؤ. رضاشاه، آفریقایا تبعید اوْلاندان سوْنرا، ایکی اوْچ ایل أولده،قرار یدي اوْردان شکیللر گؤندرسین و سلطنته قارشي باسېنلارېنلاردا یاپیلسېن. بو دا عئین اوْ شکیللر کیمی‌دیر.

اوْ، رضا شاهېن بو شکیللری تهرانا گلیب بیر یئرده چاپ اوْلمادان، رضا شاهېن عکس‌لرینه بنزەییردی.

ددەنین چوبوقو قیسایدي، تخمینن بؤیوْک آنامېن چوبوغونون اوْچدن بیری‌دیر و آنجاق سوْرون چوبوغونون اوزونلوغو دَگَیلدی. سوْرون اوْنون اوْتلاماسي‌یدي. ننەم چوبوغو هر طرفه اوزالداردي. دده بعضن بو فرصتدن ایستیفاده إدردی، ننەمین چوبوغونون اوْتو سؤننده، قیسا چوبوغونون باشېن، ننەنین اوزون چوبوغونا بوْشالدیب اوْنو یاندېراردي:" روبابه خانېم، سنین أییلماغېن لازېم دَگَیل." ننەم دئییردی:" آللاه عؤمۆر وئرسین نایېب محمد." بونلارېن هامي‌سي آتامېن گؤزؤندن اوزاق اوْلاردي. بو حادیثەلر اوْ زامان‌لارېدي کی، دده کؤنوْللوْ اوْزؤنو دامادي‌نېن إوینه تبعید إتمیش‌دیر.طبیعیدی، یوخودان دوراندا تومانې آیاغېندا اوْلسون و هر شئیین شکیلی، تومانېن آرخاسېندان گؤرؤنسوْن. دده اوْ تومان‌لا همشه اوْتاقدا اوْتوروب چوبوق چکردی. آنا گئدیب چئشمەدن سو گتیرن زامان، یا پالتار یویاندا، یا خود مطباخدا پیشیر دؤشؤرله مشغول اوْلاندا، ددەیله ننه، اوت‌لارېني آل وئر آلېردېلار، ایش اوْلارا چاتدي کی، بیرگؤن آنلامادېغېمېز بیر اوْلای‌لا اوْزلشدیک. یوخودان دوروب گؤردؤک ددەم یوْخدو. گئدیب‌دیر. آنام دان سوْردوم دده هاردا؟دئدی:" گئتدی همشه ده داماد إوینده قالا بیلمزدی‌کی." آلتي گؤندن سوْنرا ننەم یوْخ اوْلدو. یاني پنجره‌دن گؤردؤم، ننەم بوخچاسېني ووروب قوْلتوغونا، چوبوغوندا، حسن‌موسی‌نین تؤفنگی تک، ووروب چادېراسي‌نېن آلتېنا، گئدیر. آنام إوده دَگَیلدی، من اوْنون هارا گئتدیگین سوْروشاناجان گئتمیش‌دیر.

بیر آی اوْندان خبر اوْلمادي. آنام هر یئره باش چکیب اوْنو آرایېردي. بعضن آغلاییب دئییردی:" کئشکه تاپیلاردي، همان چوبوغویلا منی ووراردي، عئیبی یوْخدو. باشېنا بیر بلا گلمیش اوْلماسېن."

آتام ألیمدن یاپیشېب، منی اوْ پاسگاه بو پاسگاه چکیب، ننەنی آختارېردي. موختلیف دیل‌لر دانېشېلېردي، آتام مات مات سالدات‌لارېن سؤزلرینه قولاق آسېردي، باشا دوْشمۆردؤ، بودا تؤرکجه بیر سؤزلر دئییردی، سالدات‌لار باش تاپا بیلمیردی. بعضن ده سالدات‌لارېن بیری موهاجیرلرین، تؤرکجه سینده بیر شئی‌لر دئییردی، تکجه آتام آنلاییردي. أل آیاغېمېزي سالللایا -سالللایا اوه قایېدېردېق. آنام گئدیب آتاسي گیله، ممەدن یاردېم ایستەمه گَه قوزخوردو. اوْستەلیک بیلیردی، آتاسي قاچیب گئدیب دوْست‌لاری‌نېن بیری‌نین إوینه، یا دؤره کندلرین بیرینه. چؤن روس‌لارېن قوزخوسوندان اوْز إوینه گئده بیلمز. تا اینکه بیر گؤن صوْبح آنام دئدی:" حسین هرنه اوْلور اوْلسون، دور گئدک ددەنین إوینه." دوروب گئتدیک، دوْشوْندوْک حامام باغلانیب آتام اوه گلینجه بیز قایېدارېق.

" ایکی قالا" دوْنیانېن جادو مرکزیدي. ددەنین إوی دوْز، "ایکی قالانېن " مرکزیندەیدی. أن مشهور قاراچي‌لار، سېنېقچي‌لار، بند سالان‌لار، موشاطالار، فالا باخان‌لار،

جادوگرلر، اوخویان‌لار، قاب بازلار، دلقک‌لر، تارچالان‌لار، دیب‌دیبه، بیر بیری‌لرینه یوْل‌لاری اوْلان إولرده، و یاخوْد اوْچ پیللە اوْستە چیخسایدین هر زادلارین گؤررردین، ایکی قالادا یاشاییپردیلار. شهرین قدیمکی تیریاکی‌لری ، شیره‌چکنلری، بعضی نالچره قوادلاری، شهرین آشاغا طبقه‌سیندن اوْلان، أن عیاش و جاهیل‌لری ، ایکی قالالیدیلار. باشقا محله‌لردن گلیب، آواز اوْخویان‌لاری، دلقک‌لری، ضرب چالان و تار چالان‌لاری، ایکی قالادان، تۆی و حوْوض باشی مجلس‌لرینه آپاراردیلار. نئچه عاییله، درین و سس صدالی چوخور کۆچه‌لرده، آوازلارلا، ساواشلارلا، یامان یۆووزلارلا، باش باشا قۆیماق‌لار،و دسیسه‌لرله، مۆستراح‌لاری‌نین ایرنج قۆخولاری کی همشه قویولاری باشاباش دۆلو اوْلوردو و قویولارین آغزی آچیق اوْلوردو، (بئله بیر یئرده)یاشاییپردیلار. بو دار کۆچه‌لر، ایکی قالانین أصلی خیابانیندان ایکی اوْچ پیللە یئنیب آشاغایا گئدیردیلر. چۆخلو إولردن فرش دزگاه‌لاری‌نین آوازلاری إشیدیلیردی و نایپب محمدین إوی بو کۆچه‌لری‌نین بیری‌نین دییبنده‌یدی. دئمک اوْلاردی کۆچه، دۆم دۆز ایکی قالانین مرکزینده‌یدی. نایپب محمدین حئسابی، او بیری کیشی‌لردن آیرپدی، چۆن نایپب محمد، روس‌لار ایرانا گلنده، آلدیغی خانیم‌لاردان، اوْن‌سککیز ایریلی خبردالی، اوشاق‌لاری وارپدی و هئچ بیری‌نین سۆرملوسو اوْلان دگیل‌دیر. منیم آنام نایپب محمدین بۆیۆک اوشاغی‌دیر.

چوخور‌لارین پیللە‌لرینden إندیک. زبغ پالچیقدا نئچه اوشاق لۆت پۆت اوْینایپردیلار، إولرین بیرینden تار سسی گلیردی و بو سس باشقا إولردن دزگاه اوْستە اوْخویان آوازلار لا قارپشیردی. قاپیپا یئتیشنده، آنام دوردو قولاق آسدی گۆرسۆن إوده نه خبر وار. آنامین ممه‌دن، خوْشو گلمزدیر، اوشاق‌لارپندان دا بئزاریدی. آنجاق إودن سس گلمیردی، قاپی آچیق دَگیلدی، آنجاق زنجیری گۆرۆنۆردۆ. آنام أللین اوزاتدی زنجیری حلقه‌دن چیخارتدی، قاپی یاواش آچیلیب گئچدیک ایچه‌رییه. کیمسه حیطده دَگیلدی. حیط نیسبت تر تمیزیدی، آما مۆستراحین قوْخوسو، ایکی قالانین باشقا إولرینه تای، توتوردو. پیللە‌لردن قالخدیق اوْستە، و بیردن سماوارین او تای بوتایپندا، گۆزۆمۆزه اینانمادیغیمیزی گۆردۆک.

ده اوْتورموشدو، ننه‌مین اوزون چوبوغون آلمیشدی أللینه قلاچلیردی. ننه‌مین یاناق‌لاری قیرمیزی‌یدی. چارقات‌سیز، ایکی بیله‌گیندن آسلانان ایکی قولباغی، و ساختا بیر بۆیون باغینبدا، بولوزون اوْستۆنه سالمیشدی، ساماوارین بو أللینده اوْتورموشدو، و ددەمین قیسا چوبوغون یاپیشدیرمیشدی دوداق‌لارینا ، و ماوی گۆزلری‌له ددەمه تاماشا إدیردی. ننه‌مین یاناق‌لاری قیپ قیرمیزی‌یدی. بیر تۆی یا دۆگۆنه گئدن زامان یاناق‌لارین مۆحکم قیرتاردی، بو پۆدور ماتیک یئرینه ایدی. معلومودو سحر یئرینden دورماق همان اوْزۆنو قیرتمیشدی. ننه‌م باشین قالدیردی، گۆزۆن آنامین گۆزۆنه تیکیب دئدی:

" عایشه سۆنوندا منی تاپدین؟"

همشه عصبی و گیریفتار واختیندا آنامی عایشه خیطاب إدردی. آنامین دیلی توتولموشدو. ددەم دوردو:

" صیدیقه، عقد إله‌دیم، حلال خانیمیدی، کیمسه‌یله ده ایلگی‌سی یوْخدور."

آنام بيردن آغلاماغا باشلادي. ننەم ترپندى، سماوار يانبنداكي دستمالي گۆتۆردۆ ووردو سماوارېن باشبنا. سماوارېن أطرافبندان، كۆمۆرلرين كۆلۆ اۆيان بويانا داغبلدي، سۆنرا دانبشدي. سانكي دستمالي سماوارا ووراندا فيكيرلرين إده بيلميش‌دير:" منى سئويردى، دئديم كبين كسمەسن گلمەرم يانبوا، سۆنوندا كبينيمى كسدى."
" پس ممه هاني؟"
ددەم أليندە كى چوپوغا ايشاره إديب دئدى:" روبابه بو چوبوغويلا حاققېن قۆيدو اۆوجونا. من ده بۆشادېم."
" اۆغلونا نه دئيەجكسن؛ نه جاواب وئرەجكسن؟ هان؟"
" روبابه سنين جاوابېن وئردى من ده اۆغلونون جاوابېن وئرەرم."
من دانبشمادېم. قايبتدبق إوه. دۆرد آيدان سۆنرا ننەم قايبتدي إوه. بۆشانمبشدي. بۆيۆك بابام دۆرد- بئش ايلدن سۆنرا اۆلدۆ. ننەم من زيندانداا اۆلانداا اۆلمۆشدۆ. منيم قصديم اۆيودو بير آز ددەم كيمى ياشايام. موختليف خانبملار آلبب چۆخلو اوشاق‌لارېم اۆلسون. اۆنون كيمى خانبم‌لاري باخبش و دانبشبق‌لارېملا اۆزۆمه جلب إدم. همچنين ايستەبيردىم بير آز دا ننەمين شوجاعت و رحيم‌سيزليگيندە ايرث آپارام. و هر ايكى‌سى‌نين، ماجراچي اۆلماق‌لارېن ايرث آپاراردېم. زيندان قۆيمادي آرزېلارېما چاتام. بير باخبشدا من آنامېن باباسي و آتامېن آناسي اۆلا بيلردىم. سانكي آتا آنام اۆلمامبشدي و يا أر آرواد اۆلمامبشدبلار. و من بير باشا ننەمين بطنيندن و ددەمين بئليندن دۆغولموشدوم. آنجاق تقدير بويودور ياشامبمېن أن ياخشي دئوراني ماجراسبز و زيندانداا گئچسين.
عبدالله خان دئييردى:" گۆنشين آلتبندا اۆتور، هر شئيى اونود." ترسينه. گۆنش منى مجبور إتدى هر شئيى يادا سالام. من‌له هر يئره گئدن بير شئيى‌دير. من بير أججى‌يديم كى بطندن بطنه كۆچۆردۆم. آنا بطنيندن اۆ بطنينه، إودن حامام بطنينه، حامام بطنيندن، اۆ ضريح بو ضريح بطنينه، وسۆنرا مصلحت‌چى‌لرين بطنينه، و اۆزدان دا زيندان بطنينه كۆچدۆم. آچبق آزاد هاوا، شكيل‌سيز، قاب باجاسبز هاوا، گئنيش آلان‌لار كى گۆز ايشله‌ديكجه، بيتگى، گۆل، آغاج سو اۆلسون. هۆندۆر، بۆيۆك داغ‌لار كى من اۆنلارېن قوللەسينده دوروب آياغي‌نېن آلتبنا باخمبش اۆلام، ياخۆد دا أليمى اۆزالدېب، اۆنلارېن باشبندان اولدوزلاري لمس إده بيلم، منه بونلار يوخويدولار. دالبادال بطن‌لر، داواملي بو قبسا تاواندان، اۆ قبسا تاوان آلتبنا همشەليک كۆچمک، موختليف رحيم‌لرده گزمک، منيم دۆشۆنجه و عاطيفه‌لريمى قابا توتوردولار. بودا بير نۆع ترجۆمه اۆلونوردوم، بلكه ده بو نەدن‌له چۆيرمن اۆلدوم. إوين و مكتبين تاوانېن آلتبندان و آتام ايشله‌ين حامامدان، باشقا بير بطن آرايبردېم، اۆ دا مصلحت‌چى‌لر بطنيدى، أل قۆل توتان قورال‌لاري و كسيلمەدن كۆنتۆرول لار، و منيم باشېم اۆسته ، چۆخ غليظ و شديد تاپشبرېق‌لاردان، بير تاوان يارانبردي. أصلينده، مين‌باشي ساويزى‌نين آدام‌لاري منيم دالبمجا گليب و سۆنوندا مجبور إتديلر آمريكالي‌لارا چۆيرمن اۆلام، إعتيراض إتديگيمه رغمن، دريندن، گۆيۆلسۆز دَگيلديم. چۆن، آمريكالي‌لارېن چۆيرمەنى اۆلوب، اينگيليسجه‌يله فارسجاني بيربيرى‌لرينه چۆورمەدن اۆنجه أصلينده كيچيک فرق‌لريده يۆخودور، بو سببه، سانكي ايكى ديلين

قاوْلارمْلاري يالنيز پالتارلارين دگيشيرديلر- ترجوْمەيه آليشمپشديم. مكتبده هر شئيى فارسجادان توركجەيه ترجوْمه إديردييم، سوْنرا هر نەيى توركجەدن فارسجايا ترجوْمه إديردييم، آنلاملي اوْلسون دئيه. بو آرادا آنا ديليم توْركوْ، إله ايتيب باتدي كي سانكي او بيرى ديلردن چوْخ منه يابانجيدير. أصلينده، أصلى بطن اوْلان، آنا ديلى بطنيمى، ايتيريب باشقا بطنْلره ساري گئتديم.

بئله دوْشوْنوْرم بو باخيْشدان دده كيمى ايديم. او بير مؤددت، منيم آنامين آناسي‌نين بطنينده آختاريْش إديب، سوْنرا يوْرولوب، هوْببولوب، مصى، مصمه، ممه، و سوْنوندا ننەمين بطنينه. نهايت قپسا چوبوق، ددەسين ياندپرمپشدي، توتونون شيرەسين، جيگْرلرينه يوْللامپشدي. ايلک بير شيدتْله قاشپنما دوْز سينەسى‌نين اوْرتاسپندا باشلانپر، سوْنرا دالبادال اوْسكوْرمەلر تاپيلپر. اوْچ دوْرد دفعه تيرياک يئيير اوْز شريندن قورتولسون، اوْغول قپزلارپندان، اوْنا يئتيشمەگْه كيمسه دوْر برينده يوْخوموش. سوْن آن‌لاردا آتام دادپنا چاتمپش‌دپر، قاوزاپيب آلمپشدي دالپنا قاچپرتمپشدي، لوله قويوب معدەسين يوموشدولار. آنجاق اوْلوْموْ تيرياک يئمەگْينه گوْره دگْيل‌دير، بلكه چوبوغونون قپسسالپغي‌دپر. بونو دوْكتوْر آتاما دئميش‌دير. آتام دا نه دئديگْيني آنلامامپش‌دپر. دئدى:

" زهر ناپيب محمدين بوْغازي و جيگْرينى توتوبدور سم چوبوغون لوله‌سينده دير."

سوْنرا ددەنى قوْيموشدوق بير دوْرْوشگْەيه، پُستخانا كوْچەسينده. آتام يانپندا اوْتورموشدو من قارشي‌لارپندا، مسافيرلرين باشماق يئرلرينده. ددەمين بوْيون بوْغازي، فيلين، سينه و بوْينو كيمى اوْلموشدو، إله كى، باشي بوْينونون اوْستونده، چتين‌ليک‌له گوْرْوشوْردوْ، تكجه حددن آرتپق بوْيوْموش گوْزلرينى گوْرْوردوْم كى، خيابان و كوْچه‌لرين چالاچولالارپنا ، دوْشنده موختليف جهوْتئلره دپغپرلانپردي. " أنگج" و ايكى قالايا يئنيشيندن، آشاغا گئدنده، حيس إديردييم ددەمين سينەسى‌نين خپسپني ، يوْلدان گئچنلرده إشيديرلر بئله. قاييدپب دوْرْوشگْەيه حئيران‌ليْقلا باخپردپلار. يئنيشين، تيزليگْينه يئتيشنده دوْرْوشكەچى، دوْرْوشكەنين سوْرعتين آزالتسپن دئيه آت‌لارين نوْقطاسپن مؤحكم چكدى. بيردن بوْيوْک بابام فيل كيمى اوْستدن دوْشدوْ منيم باشپما، آز قالدي بوْغولا. آلتپندا، حيس إديردييم، ايلک آتام، سوْنرا يوْلدان گئچنلر و دوْرْوشكەچى‌نين اوْزوْ ده چالپشپردپلار منى ددەمين هئيكلى‌نين اوْستوندن قاوزاسپنلار. ددەمين سينەسى‌نين خيشيلتي‌سي إله گوْجلوْ و پيغجامپدي سانكي نئچه باشقا فيل ده، اوْنون چيگْين و كوْركْلريندن اوْنون گوْدەسينه فيشار وئريرلر، سوْنرا، دده ناقفا بالپغين خوْرولداماسي كيمى بير اوْزون نفس، سينەدن چپخارتدي، او آندا كى نهايت، اوْنو منيم بدنيم اوْستوندن قالدپردپلار، من ده دوْرْوشكەدن آتپلا بيلديم، ددەم قورتولموشدو. اوْلوْم بدنينده، بير پوْسكوْرن دووار كيمى‌دير. او حالدا اوْنو، قاوزاپيب بئره قوْيماق مؤمكوْن دگْيل‌دير و همچنين دوْرْوشكەنيده سوْرمک اوْلمازدي- چوْن اوْنده كى صندله، دوْشمک إحتتامالي وارپدي- ددەنين جسدين ايپله دوْرْوشگْەيه باغلادپلار. ياني، اوْتدوغو حالدا اوْلدوْغو وضعيتده، ايپى قوْللارپنا سالپب، دوْرْوشكەيه باغلادپلار. دوْرْوشكەچى ميندى. منْله آتام داها مينمەديک. محله أهلى،تيرياكى، شيرەچى، تار چالان، فالباخان، قوواد، موشاطا، جينْگير، بندسالان، هامي‌سي دوْرْوشگْەنين كنارپندا يوْللاندپلار. چوخور كوْچەنين باشپنا چاتاندا، نهايت

هامي‌سېن بير يئرده گؤردۆک. مصى، مصمه، ممه، و اوزن‌سککيز دنه ددەمين ايريلى خبردالي اوشاغي کى، هامي‌سي شۆون سالمېشدېلار و معلوم دا دَگيلدى هاردان خبردار اولوب و اوزلدوق‌لاري يئرلردن، إوه طرف و شيشميش جنازەيه ساري قاچېبلار. جنازەنى داها ددەنين إوينه آپارمادېلار اوردان بير نرديوان اوسته قۆيوب مچيده آپاردېلار، ايکى اوچ ساعات سۆنرا اوردادا تشييع إتديلر.
سۆنرا آنلادېم بۆيۆک بابامېن اوزۆ، منى ايحاطه إدن بير بطن‌دير إله. اوزلندن سۆنرا ننەم اوزنا آغلامادي، ياسېندا دا ايشتراک إتمەدى بئله. قبير اوستۆنه ده گئتمەدى. مصى، مصمه و مميدن اوتانېردېمي؟ يۆخسا آنام دان؟ سانمېرام. آتام دان‌مى، اوزن‌لا،ددەمين عئشق ماجراسېن آنلامېشدي، آنجاق اوزۆنه گتيرميردى- اوتانېردي‌مي؟يۆخسا قۆرخوردومو؟سانمېرام. آما ددەم اوزلندن سۆنرا، داها آنامي دۆگمەدى. دفعەلرله دئييردى:" صيديقه، سن منيم اوز قېزېمسان." اوزون چوبوغون بوراخېب و ايندى سيقارا چکيردى، آتام چکن سيقارلاردان. سيقاردا، اوزون چوبوق کيمى ننەمه ياراشېردي. بعضن ده ددەنى يادا سالاردي.،آنام آغلاردي. سانکي آنامى آغلاتماغي سۆيردى. دئييردى:" نايېب محمد، مۆهريبان اينسان‌يدى، آغايدى، نجيب‌يدى." و آنام آغلاردي" بير پارچا گۆلۆدى، خوش زبانيدى، اينسانيدى." و آنام آغلاردي. و ايندى قئينانا، گلين بيرليکده آغلاردېلار، بيرليکده گۆلردېلر، بيرليکده هر يئره گئدردېلر، هامي دئييردى:"عئين آنا بالا کيميديلر. صيديقه چوخ خوشبختدى، قئين‌آناسي عئين آناسي کيمى‌ديد." آنام، اوره‌گيندە بيليردى بو محبتى آتاسېنا بۆشلودو. دده ننەيله يالنېز بو سببه سۆيشميش‌دير کى، اوزلندن سۆنرا، ننەم اوزنون محبت‌لرينى خاطېرلايېب و ددەنين قېزېن- ننەمين گلينين، أذيت إتمەسين. آنا، ددەنى دوعا إديردى:" نايېب محمد قبرين نورلا دۆلسون کى إله بير ايش گۆردۆن کى بو آرواد منى اينجيتمەسين." آنا سانکي بيليردى، دده، ننەمه باغېشلايان لذت، مۆرکب بير يۆل لارلا، ننەمين دئهين و کالبۆدوندا، بير محبت شيرەيه چۆريليب، آنامېن محو اوزلماق اوزەرينده اوزلان طنيندن، آغاج شيرەسى تک، إشيگه چېخېر. ددەمين، ننەمه گۆره جينسى محبتى، اوزۆنو بير آنا محبتى تک، ننەمين وجودوندا ترجۆمه إتميش‌دير. بوردا من ده دۆم دۆز ترجۆمه مئيداني‌نېن تجرۆبەسينده دايانمېشدېم.
ديگر بۆيۆک آتام، ياني آتامېن آتاسي، اوکتبر اينقيلابېندان اوزنجه باکېيا گئتميشدى. راستا کۆچەنين کۆچەلرى‌نين بيرينده، نيسبتن بۆيۆک بير اوى وارېدي، راستا کۆچه، شهرين هر يئريندن چوخ، تاجيرلر مکاني‌يدي .از اينقيلابدان بير ايکى ايل سۆنرا، شوروى‌دن قاچېب وار دئولتى، قالدي آرخاسېندا، باش آشاغا و سۆلقون، باخمايارق حاجي بادامچي، شئيخ محمد خيابانېن ياخېن دۆسوتونون قۆهومويدو. آما دئيەسن سياسى آدام دَگيلدى. آتام و ننەم هئچ واخت اوزنو باغېشلامادېلار، چۆن هر زادېن ألدن وئرميشدى. ددەم غوصەدن دېغلادي.
ننەم تعريف إديردى: بۆيۆک آتامېن، ياني أصل أرى‌نين، گؤزل سسى وارېدي و راسته کۆچه بازارچاسي‌نېن أطرافېندا، صۆبح آذاني وئرمک اوزنون عۆهدەسينه ايدى. اوللۆمودن سۆنرا، يارېم عصير، اوزنجەيەجن، " راستا کۆچەده" آذان وئرمک، سۆروملوسو، حاج حسنين،-ننەمين دايى اوغلوسونون عۆهدەسينه ايدى.از ياشلي‌يدي و گئج إولنميشدى.

ننەمین جدلری، نسل أندر نسل،" راستاکۆچە"ایکی قالا" و "منجم" دە حاماملاری وارێدی. آتام یئتدی- سککیز یاشێندا اۆلاندا آتاسی دێغلاییب اۆلدۆ. آتانێن آزاجیق ایرثین بیر سۆرە، ایکیسی یئدیلر ایرث بیتمک همن، حیطی دە ساتیب یئدیلر، پیس گۆنە قالاندان سۆنرا، آتام تخمینن بیرمی یاشێندایدی کی، بیر گۆن صۆبح تئزدن گئتدی راستا کۆچە حامامێنا، حامام صاحابی، دایی‌سێنا سلام وئریب لۆتلەنیب، فیتە باغلادی، مشققە، کیسە صابێنی ألینە آلیب، باشلامێشدی ایشە. من دۆنیایا گلندن سۆنرا هلە دە بو حامامدا کیسەکئشیدی. سۆنرالار، ایکی قالایا داشێناندا، ایکی‌قالا حامامی‌نێن کیسە چکەنی‌یدی. قرە آغاجا داشێناندا، سنجاب حامامێندا دلاکیدی. من حامام بطنین بو سابیقەدن ألە گتیرمیشم.
سۆنرالار ننەمین کئفی ساز واختی، منە تعریفلەییردی منیم آنامی، او، اۆغلونا سئچیب‌دیر و بودا یئنە حاماملا علاقەداری‌دیر. قادێن حامامێندا، هر یئردن یاخشی قێز سئچمک اۆلوردو. ننەم، آنامێن خۆش أخلاقێنی اۆندان بوندان إشیتمیشدی.. بو سببە، بیر گۆن، قێز ایکی قالا حامامێنا گئدندە، تئز تێیلمیشدی حاماما. ایستەمیشدی گلەجک گلینی‌نین لۆت بدنین حامامدا گۆرسۆن،اۆلمایا بدنینده بیر عئیبی زادی اۆلموش اۆلا. صیدیقە بیر قێزیدی، بستە بۆی، تۆم قارا ساچلی، کیچیک بورون، دۆلو دۆداق، دیک یاناقلی- قارا گۆزلرینی داها قارا و کیچیک گۆرسەتیردی- اوشاق واختی چیچک چیخارتمێشدی. آنجاق دۆزلمیش دیر. چیچک یالنیز ایکی اۆچ، لکە دۆداق‌لاری‌نێن أطرافێندا یئر سالمێشدی، بو قدر. باخمایاراق ننەم اۆغلونو دۆنیانێن أن گۆزل اۆغلو بیلیردی، آنجاق رئال گۆرۆشۆ اۆنو نایێب محمدین قێزێن سئچمەگە یۆنتدی. قێز تزە، اۆن‌دۆرد یاشێن بیتیرمیشدی، اۆغلان ییرمی‌بیر یاشێنا گیرمیشدی. إولی‌لیک‌لری ایکی قات نحس اۆلدوغو ایلدە اۆلدو ۱۳۱۳- دە. سۆنکی ایل من دۆنیایا گلدیم. آنام یالنیز مندن اۆن‌آلتی یاش بۆیۆگۆدۆ. منیم ییرمی یاشێماجان، آتام بو حامام‌لاردا ایشلەییردی. من چۆیرمن اۆلاندا، آتام دللاک‌لیغی یاواش یاواش-بۆشلادی، ایکی قالادا بیر گج پزلیک تۆکانی آچدی. همشە أل اۆزۆ إو إشیک‌لری آغ اۆلوردو. قۆیون گۆزلۆ هراسان گۆزلری،گجلی قاش کیپریک‌لری‌نین آراسێندان پارێلداێپردی. سانکی بیر جۆت قۆیون گۆز، گجین دیێیندن إشیگە چیخمێشدی. یئددی ایل زیندانێمدان سۆوشموشدو کی داها منیم گۆرۆشۆمە گلمەدی. دۆققوزونجو ایلدە آنام دئدی آتان اۆلۆبدۆر. اۆندان سۆنرا، آنام هر اۆچ آیدان بیر تبریزدن تهرانا گلردی، بیر هفتە ننە و بۆیۆک آتامێن قۆهوم‌لاری‌نێن إویندە، یانی آتامێن آتاسی‌نێن قۆهوم‌لاری، بادامچیان گیلین إویندە قالاردی، ایکی دفعە منی گۆرۆب قاێپاردی تبریزە.
آتام دئێیردی:" اۆغول من کۆر اۆلدوم، من حامبال اۆلدوم، حامامدا ایشلەدیم، سن گرکمز کۆر اۆلاسان، حامبال اۆلاسان، حامامدا ایشلەیەسن!" منی ۱۳۲۰-دە قۆنقا باشێندا اۆلان، أنوری مدرسەسینە تاپشێراندا،دا إلە بو نییتدە ایدی: من کۆر، حامبال و دللک اۆلمویام. آنجاق تبریز شوروی اۆردوسونون ایشغالێندا، و بیر آیدێن‌سێز صۆبحدە، یاشایێشێمێن یئدینجی ایلین باشێندا، یئنی تاریخین باشلانێشی اۆلمالی بیر شهریوردە، مدرسەیە دۆشۆب شۆشەلری سێندێرێب و ساختمانێن دووارێن چاتلادان بیر بۆمبا، أنوری‌نی همشەلیک اوشاق‌لارێن و اۆرگتمن‌لرین اۆزۆنە باغلادی، من قاێپتدێم إوە. آتا دئدی: دئێەسن قرار بئلەدیر، سن کۆر، حامبال و دللک اۆلاسان."

آما ايکی هفته سۆنرا، واختېندان تئز إوه گليب منی اوياتدې، حامامدا دايېم ايشلەديگېندن، حدسيز تميز گۆزلری، هيجانلې و ايشېقلې گۆرۆنۆردۆ.:" پالتار گئی! تئز اۆل باشقا مدرسه تاپمېشام سنه!" يۆللاندېق. ايکی قالادان تربيتين آخيرينەجن چۆخ يۆلودور. مدرسه بير درندشت يئريدې، يئکه پيللەلری وارېدې. هرەسی بير ايلک اۆخول اوشاغې بۆيدا. نرديوانلاردان يوخارې قالخاندا کيمسه حيطده دگېلدير. دئيەسن زيل چالېنمېشدې. سۆنرا بير بۆيۆک اۆتاغا گئچديک، پردەسيز يئکه پنجرەلی بير اۆتاغا. گۆزلۆکلۆ بير جاوان، ميزلرين بيری‌نين کنارېندا اۆتورموشدو. آتام بو جاوانلا بير سۆزلر دانېشدې کی من باش تاپمادېم. سۆنرا آيرې بير ترتميز اۆتاغا گئچديک، آما کيچيکراق. بير شيک کېراواتلې کيشی من او گۆنەجن کېراوات گۆرمه ميشديم ماسالارېن بيری‌نين آرخاسېندا اۆتورموشدو، کنارېندا، بير جۆره -مۆره گۆزلۆکلۆ کيشی، بير صندلده اۆتورموشدو. من باخېردېم بو جېققېلې کيشی‌نی بير يئرده گۆرمۆشم. آما يادېمدا دگېلدی هاردا. آتام دان اۆن دۆرد – اۆن‌بئش ياش بۆيۆک گۆرۆنۆردۆ، دورمادې آما تانېش‌لېق وئردی. شيک کيشی آتاما اۆتورماغا تعاروف إتمەدی، دانېشاندا، بوروندان چېخان سسی إله مؤحکمېدې، من وحشت إتديم. من‌له آتاما باخېشې تحقير إديجی‌دير. اۆنو، اۆ باخېشا و اۆچ گۆن سۆنرا دا اۆز وئرن ماجرايا گۆره هئچ واخت باغېشلامادېم. سۆنرا آنلادېم جېققېلې کيشی، حاجې بادامچی‌نېن اۆغلويدو. بادامچې اۆلنده وصيت إتميشدی، مالی‌نېن اۆچدن بيرين، کاسېب اوشاق‌لاری‌نېن تحصيلينه خرجلنسين. او اۆچدن بيرمالدان، دۆققوز ايل" پرورش"ده، ايکی ايل" لقماندا"و بير ايل فردوسی‌ده درس اۆخودوم. تامام دفتر کيتاب‌لارېمې شۆشرخانا بازارېندا، سوروش کتاب ساتانېندان مۆفته آلاردېم. و هر ايل ايکی دفعه، بير دست يای اۆچۆن، بير دست ده قېش اۆچۆن، کاسېب شاگيرد عونوانېندا باشقا يۆخسۆل شاگيردلريله بيرگه، باخشيش پالتار آلاردېم. مدرسه‌نين ناظيمی هجيری، پرورش همشه ليک تهرانا قاچاندان سۆنرا، أصلينده مدرسه‌نين مۆدۆرلۆغۆندا عؤهده‌لنميش‌دير، منه باشماق وئرمه‌گې ده آيارلادې، سۆنرالار گۆردۆلر، درسيم، خطيم، عربی و فارسی و اينگليسجم باشقالارېندان ياخشېدې، هجيری، معارف ايداره‌سيندن منه جيب خرجی ده جۆرله‌دی.

مدرسه منه ايشيکنجه‌يدی آنجاق. اۆچۆنجۆ گۆن بير دالاندان گئچديم مدرسه‌نين آرخاسېندا اۆلان بير کيچيک حيطه. ايکی اۆچ يانمېش آغاج حيطده خارابالېق بير گۆرۆنتز ياراتمېش‌دېر. قاپ باجا داغېلمېشدې، اۆتاق‌لارېن بيری‌نين تاواني حيطه ساري سۆرۆنمۆشدۆ، آما دۆشمه‌ميش‌دير. تاوان إله آسېلې قالمېشدې. شاگيردلرين بيريندن سۆرموشدوم، مۆستراح هاردا؟ او دا بو حيطی گۆرۆستميشدی منه. آرادېم نهايت بير مۆستراح تاپدېم.تزه اۆتورموشدوم کی، بيردن بير مؤحکم تېيک اۆزۆمه ديدی. إله اۆلدو ايکی مئتير اۆيانا آتېلدېم، آغزېم جېرېلدې، ديش‌لريمين ايکی‌سی ده سېندې، ايسته‌ديم آغزېمې آچيب قېشقېرام، ديش‌لريمين جۆتۆده گئتدی قارنېما. باشېمې قالدېراندا، اۆچ گۆن اۆنجه اۆتاقدا گۆردۆگۆم شيک کيشينی، قارشېمدا گۆردۆم. ايکی اۆچ تېيکده بورنو تيز آياق‌قابې‌لاريلا ووردو بئليمه، بۆيرۆمه، تين تين سسی‌له قېشقېردې:" ميه بيلميرسن بو حيطه بۆمب دۆشۆبدۆر!" هه دا بللیدی بيلميرديم. سۆنرا باغېردې:" شالوارېن چک

یوخاری." من دوروب شالوارېمې چکدیم، آما بیلمیردیم اوزۆمۆن و بۆیۆرلریمین آغرېسېلا نه إدیم. سۆنرا قولاغېمدان توتوب چکه- چکه آپاردی بۆیۆک حیطه، أمر إتدی زنگی چالسېنلار. صینیف‌لرین هامېسې بیر خطده دوردولار، قولاغېم بو کزده أللیندەیدی وآغزېمدا قانلا دۆلویدو. چکه چکه منی آپاردې حیطین اوزتاسېنا ، همان تین تین سسېله دئدی:" بیز بو یۆخسۆل اوشاغې بوردا قبول إتمیشیک، دۆشۆندوک اوزنا رحم إدک. ایندی گۆرۆن نه ایش چېخاردېب.گیریش یاساق اوزلان حیطه، گئدیب. بیزه أمر إدیبلر اۆ حیطه کیمسەیه قدم قۆیماغا ایذین وئرمەیک. بو شوم شئیطان اوشاق، مدرسەیه اۆچۆنجۆ گۆندۆ گلیب، قوراللارې آیاخلاییبدېر." و سۆنرا دستور وئردی، گیلانار شۆولرینی گۆتۆرۆب گتیردیلر، و یئر به یئر اۆچ ضربه أللریمین ایچینه ووروب مدرسه دن ایخراج إتدی.
إوه گئتمەدیم، أللریم، بۆیۆرلریم، و آغزېم یانېردی. بیلمیردیم نئینییم. آنجاق ایختیارسېز، بازارا ساری گئتدیم. اۆچ گۆنده، مدرسەدن قووولموشدوم. نه إتمەلیدیم. آتامېن هدەلرین خاطېرلادېم:"کۆر، حامبال، حامام دللهگی." بازار غریبه شولوغودو. من آغلایا آغلایا گئچیردیم. بازاردان گئتدیم جۆمه مچیده، سۆنرا جۆمه مچیدی‌نین حیطین دیبینده کی داراشلیق کۆچەدن راستا کۆچەیه گئتدیم. سۆنرا دیک‌باشېندان إندیم ایکی قالایا." کۆر، حامبال، حامام دللهگی." بیردن بیر نفر دئدی:" حسین هارا گئدیرسن؟"ننەمیدی." گئدیرم إوه، مدرسەدن اۆتۆردۆلر إشیگه." سۆردو:" نییه؟" دئدیم:" بیلمیرم. إله بئلەسی قووولدوم مۆدۆر ووردو اۆتۆردۆ إشیگه." ننەم درحال دوروموو آنلادې. دئدی:" بوردا دور بیر آز.ترپنمه ها؟" من ترپنمەدیم دوردوم. ننەم تۆستۆ کیمی گئتدی، دۆرد بئش دیقه سۆنرا، ددەم، همان آنامېن آتاسې، چوبوق أللینده تاپېلدې. إله نئچه گۆن اۆنجه او ایکی‌سینی ساماوارېن کنارېندا گۆرمۆشدۆک. قاچماق ایستەدیم. آنجاق ددەسۆرعتله گلیب أللیمی توتوب دئدی:" قۆرخما آتاوا دئمەیەجەگم. گئدک." دئدیم:" هارا؟" دئدی:" معلومدور، مدرسەیه!"دئدیم:" آما منی إشیگه سالدېلار!" دئدی:" پوخ یئیبلر جد آبادلاری‌لا!" مدرسه یه گیرمەدن چوبوغون یاندېردې، ایکی اۆچ دفعه سۆردو، گیردیک ایچەری، پیللەلردن قالخدېق اۆسته. کۆپک‌جوان، اۆچ گۆن اۆنجەکی کیمی، او درندشت اۆتاقدا اۆتورموشدو. سانکې او گۆندن ایندییەجن، یئریندن دبەریلمەمیشدی. گیردیک مۆدۆرۆن اۆتاغېنا.
ددەم قېشقېردې، اینصاف‌سېز بو اوشاغې نییه بو گۆنه سالېبسان، نەدن تپیک‌له آغزېندان ووروبسان. میه قوربان‌لېق قۆیونو سنه تاپشېرېبلار؟ سن مدرسەنین مۆدۆرۆسن یۆخسا جلادې؟"
پرورش دئدی:" سن اوشاغېن نەییسن؟"
" من ددەسییم."
" آتاسې هانسې گۆردادې؟
" آتاسې حامامدا ایش‌لر. صۆبح ساعات اۆچده گئدر ساعات دۆققوزدا گلر إوه ایندی ده یوخو واختېدې."
" دئنن آتاسې گلسین!"
" آتاسې گله بیلمز!"

" اوندا سنه ده ربطی يۆخدور!"
" بو اوشاغين هر نمەنەسی نايېب محمدله ايلگی‌سی وار!"
" نايېب محمد كيمدی؟"
" من!"
پرورش گۆلدۆ، گۆلماغي دا بوروندان‌يدي بئله. سۆنرا گئتدی پنجره‌نين قېراغينا، قاپې‌سېن آچېب قېشقېردي:" مش يدالله، گل يوخاري!"
ايچەرېيه گيرن كيشی جوان و قولدورويدو. قېوراق پروريشين قارشي‌سېندا دوردو. پرورش أمر إتدی:
" بو كيشی‌له بو اوشاغي منيم اوتاغيمدان اۆتۆر إشيگه."
سانكي دده آنلادي بو جاوانا حريف اوْلا بيلمز. بيردن بيره، إله بير ايش گۆردۆ هامېني تسليم إتدی. قولدور كيشی‌نين ألی ددەمين قولون اۆستۆنه دگمک همان، دده چوبوغون مؤحكم چېپدي يئره، چوبوغون باشي تيكه پارچا اوْلدی، لۆله‌سی ده سېندي، سۆنرا كۆتون ياخاسېندان- آتامېن كۆتويدو- مؤحكم توتوب جېردي، كۆتو جېرا جېرا چېخاردېب آتدي يئره، سۆنرا كۆينه‌گيينده جېرېب تيكه پارچا إلەدی، يوموروق‌لاري‌لا چېرپدي اۆز باشينا. إله وورووردو من دئييرم يقين بئينی داغيلاجاق يادا كۆز اوْلاجاقدېر .قولدور كيشی، صاحابېندان تېيک يئييب، تكليفين بيلمەين بير إششک كيمی، شاشقېن، حئيران ددەيه باخېردی. بۆيۆک باباميېن آغزي كۆپۆكلندی، رنگی قاچدي و گۆزلری ساپ ساري اوْلدو. بو داها اوْيون و أدا اوْلا بيلمزدی، باشلايااندا اوْيون و أدا قصدی‌له باشلاسايدي بئله. من باشلادېم آغلاماغا. بۆيۆک اوْتاقدان اوْتوران گۆزلۆكلۆ جاوان كيشی گيردی گۆرسۆن نه خبردی، گيرمک همان، چالېشېردي ددەمی ساكيت إتسين، آما اوْلمادي. پرورش دئدی:" ساكيت اوْل! نييه بئله إلەييرسن؟ مدرسه قحطليغی دَگيل كی، آپار باشقا مدرسەيه." دده قېشقېردي: "دۆكتۆر دئييب من أگر بير ده غش إتسەم اوْلەرم! پرورش قانېم سنين بۆينونداديي، سيز ايكينيز ده شاهيد اوْلون." بيردن اوْزۆن چېرپدي يئره، بدنی تيتره‌دی، آغزي كۆپۆكلندی، گۆزلری آچېق دېغېرلانېردي. پرورش قاپېتدي گۆزلۆكلۆ كيشييه ساري." آغای هجيری سيز بو اوشاغي آپارېن كيلاسا." سۆنرا اوْزۆن توتدو قولدور جاوانا:" مش يدالله حالي دۆزلسه، بير چای وئر ايچسين، دئنن نوەسی كيلاسدادي، رد إله گئتسين" اوْزۆ چېخدي إشيگه.
ددەم بو های بېدېرېق‌لا، منی پرورش شيكنجه‌گاهېندا ساخلاماغي باشاردي. آنجاق منيم آغزېم بير آز أيری قالدي. إله بو آغزي ايريليک، ايچەريدن أيريدی چۆخو إشيكدن دَگيل، منيم طالئعيمده چۆيرمن آدي‌يلا، أثر قۆيدو. اوْرتا اوْخولدان اينگيليسی اوْرگنمەميز باشلاياندا، اوْرگتمن دئدی: منيم تلفۆظۆم او بيرلريندن ياخشي دېر، و دئدی بلكه پرورشين تېيگيندن دير. منيم اوْچ ايل اوْرتا اوْخولدا اينگيليسجه‌مين ياخشي اوْلماغينې هامي پرورشين تېيگی‌نين حئسابينا قۆيدولار. بئله كی تبريزين مدرسەلرينده بئله بير دئييم مشهور اوْلدو:" اينگيليسجن ياخشي اوْلماق ايسته‌ييرسن‌سه، گئد پرورشين تېيگينی آرا." بو ايل‌لرده" ايكی قالا" و "منجمده" منه دئييردېلر:" حسين ميرزا." چۆن همشه أليمده كيتاب اوْلوردو. مدرسه ده هامي منه" حسين مف "دئييردېلر، چۆن همشه سۆيوق

دگیردی، تبریزین زهرلی هاواسیندا هئچ واخت پالتوم یوخودور. مدرسه ده یوخسول‌لارا پالتو وئرمیردی، همشه بورنومون سویو یا آخیردي، یا دا بورنومون اوجوندا دونوب قالیردي. پرورشده، بیری‌نین کوتونون اوستونده بیت گؤرونسه‌یدی‌سه، منه شوو ووراردیلار. چون بیت حتمن منیم پالتارلاریمدان حرکت إدیب گئدیب‌دیر اونون کوتونا. دیلمقانلي‌لار، کلکتچی‌لر،، خویلولار، کمپانی‌لار، شاهیده‌لر، هادوی‌لر، یاني أن وارلي لارین اوشاق‌لاري پرورش‌ده درس اوخویوردولار، کیلاسدا معلم اوشاق‌لاردان سوروشدوغوندا آتالاري نه کارادیلار، منه چاتاندا إشیدیر:" حامام ایشچی‌سی"، اوزونو تورشودوردو. پوللولار من‌له بیر قیپیلسازین اوشاغین مجبور إدردیلر، سؤیوش وئرمک یارپشي قویاق، بیز ده باشلاردیق، دونیانین أن پیس یامان‌لارین بیر بیریمیزه دئییردیک. اونلار دا کئف إدردیلر و معلیم‌لر فارس اوشاق‌لارلا گئنلده ایداره‌لرین رییس‌لرین اوشاق‌لاري و یا اوردو و ژاندارما ژئنرال‌لارین ، اوشاق‌لاریدیلار، فارسجا لاف ووراردیلار،من ده گون اوزلمازدي شوو یئمه‌یم. اصولی، دانش، حسن زاده، نجاری چرندابی، فیاض، صدقیاني، شاهیدلر، دیلمقانی‌لر، کمپانی‌لار، پرورشین هر ایکی حیطینده سونرا مدرسه اوزلار گئچدی-یئغیشاردیلار، بئله گؤرونوردو ساعاتلارجا، اؤرگتمنلر جوان‌لاري نصیحت إدیرلر و اونلارا، مملکتدارلیق، أخلاق، أدبیات و هنردن هر نه بیلیرلر، اؤرگه‌دیرلر. آنجاق فاسونکس و یا باشقا وارلي بالاسي، اوزون قلمه و گیلانار شوو اؤرگتمن‌لره گتیرنده، من‌له، قیپیلسازین اوغلو، حسن ایپچی، کریم یخچالی، کی آتاسي یای‌لارا بوز ساتاردي قیش‌لاردا حوکم‌آواردا لب‌لبی ساتاردي، ایکی أیلمیزی قوزیاردیق بیر بیر اوسته، اؤرگتمن‌لر ووراردي بیز ده یئیردیک.
بدنیمین ویتامین و پروتئینی ایکی موختلیف یئردن تهیه اوزلاردی. من مدرسه‌ده اوزلان اوزن ایکی ایلده، یای‌لاردا، ناهاردان سونرا ایکی یا اوچ زاماني، تانیمامیش بیری، بیر بؤیوک سبد میوه بیزه گتیرردی. من هله ده بیلمیرم اوز سبد هاردان گلردی. میوه‌لر حددن آرتیق یئتیشمیشیدیلر، بللی ایدی بو میوه‌لری کیمسه نه آلیردي نه ده ساتیردي:
أیری اوزیری آلما، قوددی و یاري خراب، أزیلمیش أریک، قوددو گیلاس،ساري یوغون خیار،اوزوم گیله‌سی، بعضن ده چوخ شیرین و یئمه‌لی اوزلوردو، گؤگ ألچه، سانکي هر دنه‌سینده نئچه میثقال زهر ووروموشدولار. بو سبدی بیر قوجا کیشی گتیریب وئریب گئدردی، سانکي لالیدي. هئچ دانیشمازدي، ایکی اوچ دفعه تعقیب إتدیم گئدیب اوتوردو قفه‌خانادا. هر نه قدر گؤزله‌دیم چیخمادي. منیم ده حؤصله‌م قاچیب قایيتدیم إوه. بو بیزیم ویتامیندن...
آنام راستا کوچه‌ده، بؤیوک تاجیرلرین إویندە ایشله‌یندن سونرا، إوه گتیردیگی یئمک لریندن دادیني هئچ واخت اونوتمامیشام. آنام، بو إولرده توی دوگون، خئیر شرده ایش‌لردی، گئجه سؤفره‌لردن قایيدان یئمک‌لری کاسیب‌لارین آراسیندا بؤلردیلر و آنام قایيداندا، اودن آپاران بؤیوک قازاني، إوه قایتاراردي. یوزلچو ماهیتی اوزلان بو خؤرک‌لر، قازان بیر نوع معجون‌لا دولو اوزلوردو. دوگی، کاباب، سبزی قوورما، ته‌چین، قئیمه، ترحالوا، آغ آپیاق قار کیمی چؤرک‌لر کی گئنلده بو إولرده پیشیریلیردی، قارپم قارپشیق بو قازانا تؤکولوردو. بو یئمک‌لرین هر بیر تیکه‌سین آنام سؤفره‌نین بیر گوشه‌سیندن

يېغاردي. بو يئمكلرين چئشيتلى، گيجلدن قۇخولاري منى دلى إدردى. بير آج قورد كيمى اۇلوردوم .آنام اۇزۇ يئمک يئييردى. ننەمله، آتام و من يئمەگه هوجوم گتيريب، كاميل حواسلا، قافلان بالالاريڭنين قاباغينا آتا آناسي بير دادلي شيكار،سالان كيمى، يئمک يئيرديک. دالي چكيلنده فيل تک مست اۇلوردوق. بو قارېم قاتېشېق يئمكلر، شهوتلى گيجلدن قۇخولاريلا، راستا كۆچەنين تاجيرلريڭنين حياتينا بير آتوشكايدي. دۆشۆنۆردۆم هامىسي ، هر گئجه بير بئله يئييرلر دۆيمورلار. بو يئمكلرين قۇخوسو و أدويەلرى ، تحريک إدن بير معجونودو كى،سيكەنين و كاغاذ پۇللارين بوغو، يئكه و اوجو بوجاقسېز حيطلر، گۆللۆ آغاجلي باغلار، اولدوزلو گۆگلر، اوزون سفرلر، مۆفصل قۇناقلېق‌لار، شوكوهلو تۆىلار، أللوان، آغېر و إحتيراملي، تشييع جنازەلر، اۇندان گۆگه قالخېردي. بو قۇخولار دادلار منيم اوشاقلېق خيالارېمي اۇتلاييېردېلار، ايستەييېردېم بۇيۆگندە، پوللو آدام اۇلوب، إحسان سۆفرەلريمين، آرتېق‌لاري آج اوشاق‌لارين خيال‌لارين ، ياڼان قورو كاغاذ تک، ياندېرېب كۆله دۆندەره.

سۆنكو گۆن، آنام، داييمن ناهار عونواندا، أليمه وئرن پنير چۆرک يئرينه، بو قارېم قاتېشېق، يئمكلرى بير كيچيک قابا تۆكوب يۆلا سالاردي. صۆبح درس‌لريمين واقتېندا، گۆزلەييېردېم ناهار واختي چاتسېن. زنگ چالېنان زامان كيلاسدان إشيگه چېخېب، اۆيان بويانا باخاردېم، كيچيک قابلاماني گۆتۆرۆب، شاهيدەلره، ديلمقانى‌لارا كى نۆكرلرى إولريندن يئمک گتيرردېلر، ياخېنلاشېب، صۆحبته باشلاردېم، قابلامانين آغزين گۆتۆرۆب، اۆنلارين ماراقلي تېكىسين گۆزلەيركن، لاواش چۆرەگين ايشتاه آچان معجونا باساردېم. آنجاق اۆنلار دئييب گۆلرديلر، أصلن منيم قابلاماما ديقت يئتيرمزديلر. يئمک لرين يئيندن سۆنرا، قابلامالاريڭنين اۆزل يئرلريندن ديش چۆپلرين چېخاردېب، آغ ديش‌لرينده قالان أتلرى چېخاردېب، باش‌لارين چئويريب، تۆپۆرردېلر، هر حركتلر ايله، منه آنلادارديلار:" حسين مف، بيزيم طبقەميزين آرتېق يئمكلرين اودماق‌لا، طبقه وى دگيشه بيلمزسن! آنلادېنمي؟" قابلامانين قاپاغين قۆيارديم، اۆنلار سرين مئيوه سۆلارين ايچن زامان، من ده آغزيمي توتارديم قېرنانين آغزينا، و يئنه بو فيكره دۆشريم بير گۆن گرک بو كۆپک اۆغلان‌لارين بورنون اۆوام و ثابيت إدم من ده اۆزۆمه گۆره آدامام.

ديپلم آلاندان سۆنرا بئله دۆشۆندۆم، ايندى من بو خۆش‌خط خال قوم قبيلەنى سېخماغا تام حاضېرام. آتام بير گۆن صۆبح، گلديگينده بير پاكات قۆيدو قاباغېما، آغزي سيفت باغلېيدي و اۆستۆنده يازمېشدى، حۆرمتلى دۆست و قارداشېم، جناب مين‌باشي داريوش أرجمندين خيدمتينه." پاكاتېن آرخاسېندا يازېلمېشدي" خسرو سهيلى تقديم إدير."

بس گۆجلۆ آدام‌لار بيربيرلرين خيطاب إدنده بئلنچى سۆزلردن‌مى دانېشارلار؟ سانكي شاهېن اۆز فرماني أليمديدى. آتام دئدى:" مين‌باشي سهيلى گلميشدى حاماما، اۆنو كيسه لەينده سنين دوروموڼ دئديم. دئديم: ديپلۆمون آلېب طيب اۆخوماق ايستەيير، آما أليميزده پول يۆخدو، اۆلارمي ضابيط اۆلوب طيب اۆخوسون؟ مين‌باشي سهيلى دئدى: گۆرۆم نئينيرم. يۆللا، بير پاكات بير كاغاذ آلېب گتيرسينلر إشيگه چېخاندا، بير مكتوب يازېم. تئز گۆندەردېم بير پاكات‌لا كاغاذ آلېب گتيرديلر، إشيگه چېخاندا اۆزۆم قطيفەسين چيگنينه

سالدیم، بیر قورو فیته ده سالدیم اۆستونه، چیگین‌لرینی اۆغدوم، بیر سرین شربت مژمئیه قۆیوب، کاغاذ پاکاتیدا شربت لیوانی‌نین یانینا قۆیوب توتدوم قاباغینا. سۆنوچو بو مکتوب اۆلدو. بو مکتوبو گرک آپاریب تهران‌دا، مین‌باشی داریوش أمینی‌نین ، أللینه وئرمسن، اۆ تهراندا اۆردنون سرریشته دارلیغیندا ایشله‌ییر، اۆ ایش‌لرین هامی‌سین آیارلار.
اۆچ گۆن سۆنرا تهرانا گلدیم. بیرنجی دفعه ایدی تهرانا گئدیردیم. تیمور بختیاری‌نین فرماندارلیق واختی‌یدی. بعضی‌لرین إعدام إتمکده‌یدیلر.آما من بو ایش‌لردن باش تاپا بیلمیردیم. "تبریزنو" مسافیرخاناسیندا اۆتاق توتدوق و سۆنکو گۆن، تهرانین یاندیران ایستی‌سینده، کۆت شالوار گئیدیم،بیرینجی دفعه اۆلاراق، کپراوات ووردوم گئتدیم اۆردونون سرریشته‌داری‌سینا. مین‌باشی أمینی‌نی تاپیب گئتدیم اۆتاغینا. تعظیم إدیب سلام وئردیم مکتوبو ایکی أللی مین‌باشی أمینی‌یه، تقدیم إتدیم. مین‌باشی أمینی عئین مین‌باشی سهیلی کیمی بیر کیشی ایدی. یۆغون، نیسبتن اوجا، بوقارنیلا، یئکه یانچاق‌لاری‌لا. من‌له أل وئریب گۆرۆشدۆ. تعاروف إتدی اۆتوردوم. سۆنرا ایکی اۆچ ضابیط ایچه‌ری گلدیلر، اۆنلارا دا اۆتورماغی، تعاروف إتدی. مین‌باشی هله مکتوبو اۆخومامیشدی. یالنیز بیلیردی مکتوب اۆنا خیطابدی، و گۆندرن ده یۆل‌داشی مین‌باشی سهیلی‌دیر. هامیپا باخیردی. باخمایاراق اۆتاقدا بیر یئکه یئل وئرن فیرلانیردی، مین‌باشی شدید ترله‌میشدی و گوماشته‌سینه تئز تئز شربت چای گتیرمه‌سین أمر إدیردی. سۆنرا بیردن گوماشته‌سینه أمر إتدی پۆرتاغال گتیرسین، ایکی اۆچ نفر اۆردا اۆلان ضابیطلر تعجۆب إتدیلر، ایلین بو چاغیندا پۆرتاغال هاردان تاپیب. مین‌باشی دئدی هدیه‌دی دوست‌لاری‌نین بیری لبنان دان گلیرمیش پۆرتاغال‌لاری هدیه گتیریب‌دیر،گوماشته پۆرتاغال‌لاری گتیردی. من شاشدیم، چۆن هر جوما آخشامی اۆ قۆجا کیشی، بیزیم عایله‌نین ویتامین آزلیغینی جوبران إتمه‌گه، بیزیم إوه گتیرردی، من هئچ واخت پۆرتاغال گۆرمه‌میشدیم.أصلینده من اۆ گۆنه‌جن پۆرتاغال یئمه‌میشدیم.مین‌باشی تعاروف إتدی.گوماشته مژمئینی دۆلاندیردی، بیرینجی اۆتاقداکی ضابیطلره توتدو، سۆنرا منه توتدو. من یئکه پورتاغال‌لارین بیرین گۆتۆرۆب، قۆیدۆم بۆشقابداکی پیچاغین یانینا، سۆنرا گۆز تیکدیم مین‌باشی و باشقا ضابیطلره. گۆرمک ایسته‌ییردیم پۆرتاغالا نه ایش گۆرۆرلر، من ده گۆرۆم. مین‌باشی أمینی پۆرتاغال یئمیردی، کاردی‌لا، یۆلداشی مین‌باشی سهیلی‌نین مکتوبون آچمیش‌دیر اۆخویوب، گۆلۆردۆ. من دۆشۆنۆردۆم بو گۆلۆمسه‌نین آنلامی چۆخ آیدین‌دیر: من حکیم اۆلاجاغام، اۆردو حکیمی.
ضابیطلرین أل‌لرینه باخیردیم. تام اوستالیق‌لا کارد و بارماق‌لاری‌نین اوجویلا پۆرتاغال‌لارین قابیغین سۆیوردولار. من ده پۆرتاغالیمی گۆتۆرۆب مشغول اۆلدوم. آنجاق باختیم منه یار دَگیلدی. پورتاغال قاچاغان بیر شئییدی، تئز تئز بارماق‌لاریمین آراسیندان قاچیردی. پۆرتاغالین باشینی ضابیطلردن اۆرگه‌شیب کسدیم، آما پۆرتاغالین ایچیندن خبرسیز اۆلدوغومدان، ایچیندن ده قۆپاردیم، سۆنرا چالیشدیم اۆنلار کیمی، کارد لا، یئر کۆرمسین چئورمسینه فرضی جیزیق‌لارکیمی، جیزیق سالام. آنجاق کارد حددن آرتیق پۆرتاغالین أته‌گینده گئچدی، پۆرتاغالین شیرمسی، کاردین اوجو و پۆرتاغالین کسیلمیش چات‌لارینداں، دامدی أل‌لریمه، آما اۆزۆمه گلمه‌دیم. چۆن اۆ بیری‌سی‌لر

كاردلارېن بۇشقاب‌لارېنا قۇيموشدولار من ده إله إلەدېم. سۇنرا سعى إتديم اۇنلار كيمى يۇرتاغالي فال -فال إدم، آنجاق نه قدر فيشار وئرديم، او قدر ده يۇرتاغالېن شيرەسى أللرېمدن آخدي، فال‌لارېن قابېق‌لاري اووجومدا، بارماق‌لارېمېن آراسېندا، أليمين دالېندا بئله، تۇكۇلدۇ. ضابيطلر شاشقېن‌لېق‌لا منيم پۇرتاغالېما باخېردېلار. پۇرتاغال ياش اۇلموشدى، شيره شېرتېق‌لي، ايرگنچى و زۇيۇلداق بير شئى اۇلموشدو، كيچيلميشدى. منيم ده أللرېم جوم جولاق ياشېدي. بيردن مين‌باشي أمينى دوردو:" بلى؟ بو پۇرتاغال نييه بو گۇنه دۇشدۇ ؟"من ايضاح إتمک ايستەديم. آما بدبخت آدام‌لارېن قيافەسى و دوروموندا يديم. مېن مېن إتديم: آخي جناب مين‌باشي، من ايندييەجن...." مين‌باشي قېشقېردي، كۇپک اۇغلو! دور جهنم اۇل ايتيل گئت. بير لبنان پۇرتاغالېن سۇيا بيلمەېن بيرى، اۇردونون حكيمى اۇلا بيلرمى! جهنم اۇل!... دوردوم قاچدېم.

اۇچ گۇن سۇنرا دۇشۇندۇم اۇزۇم ايشيمى گۇرۇم. مين‌باشي‌نېن و سهيلى‌نين دده سينه لعنت. مين‌باشي سهيلى‌نين دده‌سينه لعنت! لبنان پۇرتاغالي‌نېن دده‌سينه لعنت!

اون –اۇن‌ايكى نفر تبريز اوشاق‌لارېندان كى همان مسافيرخانادا و يا باشقا يئرده آوارايدېلار و تكجه موختليف يونيوئرسيته سېناولارېنا گۇره تهرانا گلميشديلر، تشويق إتديم بيرگه گئديب ضابيطلر يونيوئرسيته‌سينده آد يازدېراق، طيب اوخوياق ضابيط اولاق. صبح ساعات دۇققوزدا، هامېمېز بيرگه آد يازدېردېق. دئديلر ساعات اون‌بير ده، طيبى يۇخلاماغا اۇزۇمۇزۇ مۇعريفى إدک. طيبى يۇخلاماغا هر سېناودان اۇنجه ايدى. دئييردېلر ضابيط اولماق ايسته‌ين كيمسه، هر شئيدن اۇنجه ساليم اولمالي‌دېر. ياخشي دۇشۇنجه ايدى و تام دا منطيقى ايدى. بيز اون اون‌ايكى نفر، بيرگه، ساعات اون‌بير ده، ضابيطلر يونيوئرسيته‌سينده، آيري خطله يازېلان:" ضابيطلر يونيوئرسيته‌سينه طالېب اولان‌لارېن طيبى يۇخلامالاري"بير قاپې‌نېن آرخاسېندا دوردوق. راهنوردان داواملي ضابيطلر يونيوئرسيته‌سى‌نين اۇرگنجى‌لرى گئچرديرلر، چۇن بئله دۇشۇنۇردۇلر بيز گله‌جه‌گين بيرينجى كورس طلبه‌لرېيېک، سۇز آتېردېلار، اۇتاقدا اولان بيردسته ايسه، چېخدېلار إشيگه. هامي‌سي گۇلۇردۇلر. سانكي لاله‌زار تئاترلارېن بيرينده إشيگه چېخېرلار. هامېمېز بيرگه گيرديک ايچەرى. بيرينجى اۇتاقدا يالنېز بير اون‌باشي اۇتورموشدو، بيزه دئدى:" پالتارلارېزېن هامي‌سېن چېخاردېب پالتار آسقي‌سېندان آسېن، تكجه شۇرت‌لارېنېز قالسېن." چوخ پيس بير دوروموا، پالتارلارېمېزي چېخاردېب آسلادېق، غريبه اويغونسوزودوق. آلتدان دوروشوقسوز ألوان بير شئى‌لر گئييئميشديک. بيرى‌نين أگئينده شورت وارېدي، بيرى‌نين پيژامه، بيرى تومان گئيميشدى، دۇردۇنجۇ دئيه‌سن آتدان بير شئى گئيمەميشدى. إله همان شالوارلا دورموشدو، او بيرى‌لر ده بئله، گۇلمه‌لى گۇرۇنۇردۇلر. اون‌باشي دئدى:" هامېنېز بير خطده دورون" بيز دوردوق. بيزى بير بۇيۇک اۇتاغا يۇنتدى، چۇخلو طيبى يونيوئرسيته‌نين تشريح سالۇن‌لارېنا بنزەييردى. بير دنه بۇيۇک اوجا ميز اۇتاغېن اۇرتاسېندايدي، اۇچ دۇرد چېراق و پارلايان، و اۇيان بويياندا دا اۇچ دۇرد ميز. اون‌باشي چېخدي. تكجه ايكى نفر اۇتاقدايدېلار كى، بيرى قۇجا أللى‌باشي‌يدي.او ماسالارېن بيرى‌نين آرخاسېندا اۇتورموشدو، شئى يازېردي، او بيرى دۇكتورويدو. دۇكتۇر يای‌لېق، اۇردو پالتاري گئيميش‌دير. درجه‌سى يۇزباشي‌يدي و

یۆغون قاش‌لاری، قویون گۆزلری وارپدی. هارای چکیردی آذربایجانلی‌دیر، بیز ایسه ده، هارای چکیردیک آذربایجان‌لیپیق. بیلمیرم هئیکل‌لریمیزدن یۆخسا آلت پالتارلارپندان بیلدی بیردن باشلادی دئدی:" یاخشیدی، آذربایجانپن دیپلۆمه‌لری‌نین هامی‌سی ضابیط اۆلماق ایسته‌ییرلر" آرتپردی: " آذربایجانلی‌لار، یا ضابیط اۆلماق ایسته‌ییرلر یا اۆرگتمن و یاخود هئچ بیر شئی" گۆلدۆ. خطده دوردوغوموز حالدا یۆخلاماغا باشلادی.گۆزلریمیزی، قولاق‌لارپمپزی، آغپزلارپمپزپن ایچی، قلب و آغ جیگرلریمیزی آرخادان و قاباقدان ماینا إتدی و سۆنرا دئدی، آیاق‌لارپمپزپن آلتپن گۆرسه‌تک، بیرینی خطدن چپخارتدی، چۆن واریسی وارپدی، سۆنرا بیردن أمر إتدی" شۆرت‌لارپنپزی چکین آشاغا!" ایلک ترس إشیتدیگیمیزی ساندپق، آما دۆزۆیمۆش. چۆن دستورونو تکرار إدن زامان هئچ شک شۆبهه یۆخویدو. أگینینده شالواری اۆلان، أن بیر کیچیک سۆز دئمه دن و خوداحافیظلشمیش قایپدپب، اۆتاقدان چپخدی. معلومۆدۆر یۆزباشی‌نپن أمرین، ایطاعت إتمه‌گه حاضپر دَگیلدی. دۆکتۆر دئدی": نئجه نجیب اوشاق ایدی!" قانی سۆیوغویدو. من یان یۆورمه باخدپم گۆردۆم نئچه‌سی یاواش- یاواش شۆرت‌لارپن آشاغا چکدیلر، تومان گئینلر ده ایسه تومان‌لارپن بندین شۆللاتدپلار، تومان آشاغا دۆشمکده ایدی. یۆزباشی ایلک باشدان قانی سۆیوغودور. تک به تکیمیزین اۆنۆنده دوردو دئدی، اوجادان اۆسگور، باخپب، سپراداکی‌نپن اۆنۆنده دوردو، سۆنرا گئتدی آرخامپزا، آنلامادپق نه‌دن بو ایش‌لری گۆرۆر. بیر ایکی دیقه آرخامپزدا دوردو نه إتدیگین بیلمیردیک. سۆنرا تیکرار فپرلانپب گلدی قاباقدان باخدی . من حیس إتدیم قاباقدان منه چۆخ باخپر، أگیلیپب‌ده باخپردی بئله، یئنه بیر دۆر فپرلاندی، گلیب اۆنۆمۆزده دوردو. اۆزۆنۆن سۆیوق قانلی اۆلدوغو کیمی، سۆیوق قانلی سس‌یله تورکجه قپشقپردی:" گئده به سنین د...لارپوپن بیری هانی؟" گئچمیش‌لرده حیس إتمیشدیم منیم مایالارپمپن بیری بعضن ایتیر. آما ایندی خیال إتمیردیم بو دورومدا، ضابیطلر یونیوئرسیته‌سی‌نین طیبی ماینا‌سپندا منی آلدادا. مین‌باشی‌نپن سسین یئنه إشیتدیم:" گده به سنین دا...ق‌لارپوپن بیری هانی؟" اوشاق‌لار هامی‌سی گۆلۆردۆلر. مین‌باشی اۆست‌لرینه قپشقپردی:" گۆلمۆیۆن" بو أمری فارسجا وئردی. من تۆرکجه دئدیم:" جناب یۆزباشی گاهدان گئدر گلمز بیلمیرم باشپنا نه اۆیون گلر. إله بیل، بۆیۆنده، او گۆن‌لردن دیر." اوشاق‌لار هپرهپر گۆلۆردۆلر. یۆزباشی دئدی:" گئچ اۆتور اۆردا صندلین اۆستۆنه. هاواخ گلسه منه دئنن." من گئدیب اۆتوردوم صندلین اۆستۆنده قۆجا أللی‌باشی‌نپن یانپندا. او سانکی کار کۆرودو. منه باخمادی بئله. دۆکتۆر او بیری‌لرین ماینا‌سپنا داوام إتدی. او حالدا هر ایکی دیقه‌دن بیر قایپدپب منه باخپردی دئییردی:" گلدی" من دئییردیم نه‌خیر جناب یۆزباشی گلمه‌ییب‌دیر. هامی‌نپن ماینا‌سپن بیتیریب قبول إتدی، هامی چپخدی إشیگه. آیری دسته گیردی. ماینا دقیق إله او شکلده ایدی. دۆکتۆر هر نئچه دیقه‌دن بیر منه ساری قایپدپردی، دئییردی:" گلدی؟" من بئلدن آشاغاما باخپب اۆنجه کی سۆزۆمۆ تیکرار إدیردیم. إله کی دۆکتۆر نئچه دسته‌نی یۆخلاییب یۆلا سالدی. اۆنا ناهار گتیردیلر، گئدیب ماسالارپن بیرینده اۆتوردو مۆفصل چیلوکاباب یئدی آیران، سوماق و سۆغان‌لا. ألبته، نئچه دیقه‌دن بیر مندن کی، اۆن‌باشی‌نپن یانپندا اۆتورموشوم، سۆزوردو:" گلدی؟" من ده إله اۆنجه کی جاوابی

وئريردیم، ناهاری بیتندن سونرا، من دوردوم:" جناب اوزباشي، دئیه‌سن بو گؤن سېراسي دَگیل، گلمه‌یه‌جک." اوزباشي دئدی:" گئت اوغول، ناواخ گلدی، گل منیم یانیما. شاهنشاه اوردوسو بیر داشاقلي ضابیط ایسته‌میر." شوزرتومو یوخاري چکیب اوتاقدان چیخدیم. او بیری‌سی اوتاقدا پالتارلارېمي گئیدیم. یونیوئرسیته‌نین حیطیندن،چیخاندا، تاکسیپا مینمک ایسته‌دیم، أل آتدیم جیییمه جیییم بوشودور. اوچ گؤن سونرا، دوست‌لارېمېن بیریندن پول بوزج إدیب تبریزه قایېتدیم.

بئله اوللدو او خوش خط خالقیمي سیخېشدېرماغېمي گله‌جه‌گه بوراخدیم. مین‌باشي ساویزی‌نین آدام‌لاري منیم دالېمجا گلیب، اوزنون یانیما آپاردیق‌لارېن دا مندن ایسته‌دیلر آمریکالي‌لارېن چئویرمن‌لری اوللوم. من ده اوللدوم.

ددەنین میراثي، شن قوزون گؤز، تونخ آلا گؤز، اورتا بؤیدان بیر آز اوجا بؤیلار، سینه‌لر قاباقدان بؤیلو قادېن‌لاري اؤنه گلمیش قارېن‌لاري، اومودئلو اوغلان‌لارېن کؤپؤک‌لنمیش سؤدؤک‌لری، ایکی قالا و چوخورلاردا، اوزن- اوزن‌ایکی موختلیف إولرین شریت‌لریندن آسلانمیش، قادېن‌لارېن پریودلاري‌نېن یووولموش دستمال‌لارېن دا، و عایله‌وی اوستو آچیق مؤستراح‌لاري‌نېن،، أللوان و بؤیؤک میلچک‌لری‌نین وېز وېز سسی‌له، تانېنمیش قوخو شکلینده، و اوشاق‌لارېن نورمالدان یوخاري و قاراچي کیمی سس‌لرینده، کیچیک فرش توخویان‌لار، قانلي بارماق‌لار و توتولموش قېچ‌لاري‌لا، بو بؤیاني وئر- او بویاني وئر، آوازېندا و عسگره گئدیب و یا قاچان اوغلان‌لاردا، تبریزین اوردوسونون قاماندئر و مین‌باشي‌لارېنا بیر ایکی اوغلانېن گوماشته اوللماغي، اوغلان‌لارېن قادېن آپارماق‌لاري ، ایکی قالا و او محله‌نین بور بوجاق‌لارېن دا، چوخورلاردا، منجم و چای قېراغېندا ، اوغلان‌لارېن ، چوخ قادېن آلماق و چوخلو اوشاق گتیرمکده، آتالاري‌نېن تام سؤزلریندن ایطاعت إتمکلری، أره گئتمکلر، بوشانمالار، و تیکرار أره گئتمکلر، و بؤیؤک آتادان، سئل کیمی اؤز باشېنا، عادت عنعنه‌لر، اوشاق‌لارا گئچمکلر، منیم اوزاق گؤرؤنتؤمده بؤیؤک‌بابامېن ایلک نوه‌سی‌یدیم، یئنی بیر تاریخده کی، اوتوز ایکینجی ایلین، مؤرردادېن بیرمی‌سککیزیندن، أصلینده منه اوتوز اوچون مؤرردادېندان، ایلک آتدېمدا مغلوبیتیم ضابیطلر یونیوئرسیته‌سیندن، باشلاگیب، سونکی ایل‌لره یاېیلدي مؤرکب بیر شکیلده، سئحر جادي، کاسېب‌لیق، عایله ساواش‌لاري، چئشیتلی خالالارېن ، پریودلاري‌نېن دنیز قوسو، دایی‌لارېمېن، اوزنلارېن اوشاق‌لاري‌نېن خالالارېن سؤدؤک قوخولاري، بوللوجا داغېلمېش‌دېر.

آنجاق بو پېتلاشېق و شولوغ کوملئکس، گیزلی بیر دؤنیا و بوغ‌لار ایچینده آوارا، چېلپاق فوتویا ایشاره إتمه‌دن، کامیل‌لشمز. آتام ایشله‌ین حامام‌لارېن فوتوسو، جؤمعه گؤن‌لری، تخمینن، من اوزتا مکتبه قدم قویاندان، تهرانا ضابیط یونیوئرسیته‌سینه گیرمک قصدی‌له تهرانا گئدیب، اوزدا أللیم قوللوم اوزون تبریزه قایېدېنجان، آتام منی ده اوزالارا آپاراردي، اوزداکي‌لاري یویوندورماقدا اونا یاردېم إدیم، دئیه.

اوزن‌آلتي یاشېندا آنلامېشدېم، راسته‌کوچه‌نین حاج‌آغالاري، جان‌لارېنا صابون چکنلر و اوزنلارېن جانېن اوغماقدان، چوخ خوش‌لاري گلیر. حاج‌آغا أحمد بنکدارېن جانېن اوغان

گۆن، مندن ایسته‌دی سۆنکو گۆن اۆنو اۆغماغا، إوینده‌کی خوصوصی حاماما گئدم. ماجراني آتاما دئدیم، آتام دئدی:
" گئت گئیین، سککیده منی گؤزله."
گئدیب گئیندیم اۆنو گؤزله‌دیم.
حاج أحمد بنکدار، یۆغون جانی‌یلا پۆفلۆیه پۆفلۆیه، حامامدان چیخدی. حوضون کناریندا بیر آن دوردو. قۆلونون اۆستونده‌کی فیته‌نین ایچیندن، یئکه قۆلونو چیخاردیب، حووضدان بیر اۆووج سو گؤتۆرۆب اۆزۆنه سپدی. سۆنرا جامادار، اۆنا ساری اوزادان شربت بارداغین آلیب قورتو قورتو ایچیب، سۆنرا آیاق‌لاریني، آیاغیندا‌کی آغاجدان اۆلان شئیک‌لرله سویا باسیب، آتیلدی سکی‌نین اۆستونه، جامادار حاجی‌نین اۆز زرلی قتیفه سین سالدی چیگینه، حاجی، اؤنجه‌دن اۆنا حاضیرلانمیش یوموشاق راحات یئره گئچدی، جماعدان قورتولموش آدام‌لار، کیمی اۆزۆ قویلو دۆشدۆ .
جامادار گئتدی، اۆنون چیگین‌لرین و کۆرک‌لرین اۆغدو. سۆنرا بیر ایکی گۆجلۆ سس‌لی یوموروقدا اۆنون کۆره‌گینه ووردو. حاجي سۆل آلی‌له ایشاره إتدی یئتر. اۆ آن هر شئی اۆ ایسته‌ین کیمی‌دیر، آنجق من بیلیردیم تئزلیک‌له حاجیيا گۆره هر شئی دگیشه‌جکدیر. آتام حامامدان چیخدی. نه جامادار، نه باشماقچي و نه دخیلدار و نه ده گئیینن- سۆیونان مۆشتری‌لر آتاما دیقت إتمه‌دیلر. آتام آتیلدي اۆسته، شخصی وساییل‌لرین قۆیان ماسانین چکمه‌جه‌سین آچیب بیر شئی‌لر گؤتۆردۆ، چکمه‌جه‌گی باغلایيب سۆرعت‌له قاچدی، جامادار، دخیلدار، باشماقچي اۆزلرینه گلینجه، آتام قوش کیمی بیر سکی‌نین اۆستوندن اۆ بیر سکی‌نین اۆستونه آتیلدي، وبۆتۆن آغیرلیغی‌لا، أحمد بنکدارین اۆستونه دۆشدۆ ، بیله گینی گؤگه قاوزادي، حجمت پیجاغیني، چیگینینه سالدیغي فیته‌نین آلتیندان چیخاردیب قیشقیردي:" منیم اۆغلومو إویوه چکمک ایسته‌یيرسن، بئناموس آروادی...؟ دئییرسن بس هر شئیی پولیلا آلماق اۆلارمي؟" حاجی‌نین ساچ‌لاری‌نین ککیل‌لرینی، توتدو سۆل ألینده قالدیردي، باشي‌نین ککیل‌لری‌له، حاجي‌نین بۆینونو یاری‌سیدا گؤگه قالخدي. حاجي أل آیاق چالیردي، یالوارپردي، دئییردی، من إله بیر ایش گؤرمه‌میشم، سهو اۆلوب، سۆنرا دئدی پوخ یئییب، قصدی یۆخودور. رحم إدین. نئچه نفر مۆشتری‌لر و جامادار، دخیلدار، باشماقچي، و بیر ایکی نفر دللک‌لرده، سس صدانی إشیدیب، حامامدان إشیگه تۆکۆلمۆشدۆلر، چالیشیردیلار آتامي، حاجي‌نین اۆزۆ قویلو هئیکلی‌نین اۆستوندن قالخیزسینلار، حاجي چالیشیردي بۆینونا ضربه دگمه‌سین، اۆنا گۆره بۆینونو چیگین‌لرینده گیزله‌دیردی.آنجاق باشارانمیردي، چۆن اوزون ککیل‌لری آتامین آلینده ایدی. معلومودو کی حاجي حجمت پیچاغین ایشیغیني، دۆربرینده تشخیص وئریب‌دیر. سۆنوندا، اۆردا اۆلان‌لار، آتامي حاجي‌نین اۆستوندن قالدیرماغا موفق اۆلاندا، حاجي یاری‌جان‌یدي. آتامي اۆ بیری سکی‌نین اۆستونه آپاریب اوزاتدیلار. اۆ دا یاری جان‌یدي. جامادار بیر شربت آتاما گتیردی، سۆنرا بیر سیقار یاندیریب وئردی آلینه. اۆچ دۆرد نفر محله‌لی‌لردن ماجراداان خبردار اۆلوب گلمیشدیلر، حاجي‌نین باشي اۆسته دوردولار، پئیسه‌رینه تۆپۆردۆلر. جامادار قیشقیردي:" دور جهنم اۆل گئت!" حاجي تئز تلمتله‌سیک گئیینندی.

پول وئرمک ايسته‌ينده، دخيلدار دوروب مؤحکم ووردو قولاغي‌نېن ديبيندن، باشماقچي پئيسه‌رينه سالېب حامامدان اؤتۆردۆ إشيگه.
من آتامېن ناموسونون بير پارچاسي‌يدېم، آتا منی حاجي بنکدارلارېن آفات‌لارېندان قورومالي‌يدي.
آتام ناماز قېلماغي منه اؤرگتميشدی .سۆنرا منی گؤتۆرۆب؛ آغاميرزا کاظم شبستری‌نين يانېنا آپارمېشدي، او نامازېما قولاق آسېب دۆزتميشدی. سۆنرا، اۆچ ياي دالبادال منی يۆللاميشدي جۆمعه مچيده، اوردا عربی و قرآن اؤخوماغي ياخشي اؤرگه‌نيم. سسيم ياخشېدي، آما اوجا دَگيلدی. قرآن اؤخوياندا، راستا کۆچه‌نين کيچيک مچيدين دۆلدورووردوم، آنجاق سسيم بؤيۆک مچيدلرده، ياخشي إشيديلميردی. دالبادال مشق إديردېم. اوزون أگری‌لری و بعضن ده نئچه قېسا أگرينی بير نفسه، اؤخويوردوم. آتام اۆزمک اؤرگتميشدی. سوآلتي اۆزمک‌له - او سۆره ده، چالېشېردېم نفسيمي سويون ديبيندە، سينهم ده ساخلايام و بو ساخلاماغېن واختېندا چۆخالدام- اوزون أگری‌لری اؤخوماق، يا نئچه أگرينی بيرلشديريب بير نفسه اؤخوماق، آراسېندا بير باشا ايلگی وارېدي. نفسيمی اوزاتماغېن سيررينی، بيرينه دئمه‌ميشديم.
بير گئجه، آغای شبستری نامازي قېلېب قورتولاندان سۆنرا، دوروب مينبره گئتمه‌ميش، قالخېب يانېنا گئتديم، قرآن اؤخوماغا ايذين آلدېم. آتام گئنلده او ساعاتدا حامامدا ايشله‌مه ليدی، آنجاق او گئجه حامام تعطيليدی او دا مچيده گلميشدی. ايذين آلاندان سۆنرا قايېدېب يئريمده اؤتوردوم. آغا چۆنۆب جمعيتين قارشي‌سېندا اؤتوردو، آدام چۆخ دَگيلدی، راستا کۆچه‌نين مچيدی إله بؤيۆک دَگيلدی. آغانېن من‌له ياشيت اولان اؤغلان‌لاري‌نېن بيری ده يانېندا اؤتورموشدو. آغا، باشېن قالدېرېب، منی آختارېردي، تاپدي باشي‌لا ايشاره إتدی باشلايام، سۆنرا دئدی: ايلک حسين ميرزانېن قرآن سسين إشيدک." باشېن سالدي آشاغا.
من قرآنی اؤپۆب آچدېم، همزه سوره‌سين، بسم الله‌دان، عمدا ممده، ايلک، أگردن أگريه، نفسدن نفسه، سۆنرا اۆچ أگر، دۆرد و سۆنرا بئش أگرنی بيرليکده، سۆنرا هر دوقوز أگرنی بير نفسه اؤخويوب، دئديم، صدق الله‌العظيم.
بيتديکده، هامي ساکيتيدی. آتام بيردن آغلاماغا باشلادي، إله اوجادان آغلاېپردي کی آغای شبستری‌نی ده آغلاماق توتدو، آغلار حالدا دوروب چېخدي مينبره. نئچه نفری ده آغلاماق توتموشدور. هئچ واخت گؤرمه‌ميشديم بير يئکه کيشی‌لر، قرآن سسينه، هېقاهېقي‌لا، يانېقلي آغلايالار.
آتام دايانمادان آغلاېپردي. من ياخشي بيليردېم کی، او، أگرلرين آنلامېن بيلمير. من اؤزۆم ده بيلميردېم. آغا او سوره‌ده اؤلان، جهنمين اؤتوندان دانېشدي کی، پوللولاري اوجا و چکيلميش سوتون‌لاردا ياندېرمالېدېلار. آغايا أل وئرن حال دئيه‌سن، جادويی آغلاماق شکلينده هامېيا بولاشدي. من دۆزه بيلمه‌ديم، خطبه بيتمه‌ميشدن، دوروب قاچدېم دېشارېيا، گئتديم إوه. غريبه بير حيسيم وارېدي. بير تۆرلۆ قورخو حيسی ايدی. آتامدان قورخوردوم، آغای شبستری‌دن قورخوردوم. بير هفته‌يه‌جن، کۆچه باجادا گؤزۆم بير سئييده، آخوندا، روحانييا دۆشنده، گيزلنمک ايسته‌ييردېم.حيس إديردېم، گۆجلۆ و گۆرۆنمز بير سيلاحېم وار. نفسيم‌له سسيم‌له، اؤخوماق لحنيم‌له، اؤنو راحاتجاسېنا ، آغلادا بيله‌رم.

مدرسه‌دن چیخاندا تانینمامیش مچیدلره گئدیردیم، خالقي ایزله‌ییردیم، راستاکؤچه مچیدینده،"همزه" سوره‌سین اؤخویان‌لارداکي اؤز سسیمی إشیدیردیم، حیس إدیردیم باشقالاري دا إشیدیر، تئزلیکده چئورمده کیچیک بیر قیامت قوپاجاق کی، گرچک قیامتین بیر نؤعودور. گله‌جه‌گین دییبینده، قاران‌لیق‌لارین دییبینده اؤلان سو کیمی، زامانین سؤنوندا، اؤتوروب، دؤنیاداکي‌لاري، وارلیق‌لاري، موختلیف یئرلر و زامان‌لاردان، گیزلی و وصفه گلمه‌ین بیر جادویلا، اؤزؤنه ساري چکیر. حیس إدیردیم زامان بیتنده، وارلیق، أصیل وارلیقدان دؤلو بیر وارلیق، باشلاناجاق. حیس إدیردیم خالق بیلمیرلر نئجه گیزلی بیر شئی‌لر وار دؤنیادا، و بیلمیرلر کی اؤزلری دؤم‌دؤز اؤ گیزلی شئی‌لرین ایچینده یاشایی‌رلار.

ناهاردان سؤنرالار، آتام إوده اؤلمایاندا، قرآني گؤتؤروب گئدیردیم حیطه، تمرین آلیردیم، اوجادان اؤخومموردوم، چؤن سسیم قؤنشولارین إولرینه گئدیردی. نفسیمی ساخلایی‌ردیم، دیل دؤداق آراسیندا، قیسا أیگرلری بیر- بیر مشق إدیردیم. بونا باخمایاراق کی عربجه‌م، پیس دَیگیلدی، قرآنین أیگرلری‌نین معناسین بیلمیردیم. آنجاق سانکي منه اؤنملی اؤلان آنلاملار دیگیل‌دیر، سس‌لر و کلمه‌لره پؤفله‌نن نفس‌لریدیلر.من ده اؤنلاري إله اؤخوماق ایسته‌ییردیم کی، سانکي بیر آز اؤنجه نازیل اؤلوبلار، کلمه‌لرله چئوره‌نین سوکوتونو سیندیرماق ایسته‌ییردیم، سوکوتو قیریب، اؤنلارین ایلک نزول‌لاري‌نین سیرین اؤزؤمه عاییید إدم. اؤزؤمدن بؤیؤک و گؤجلؤراق، وجودوما فیشار گتیریردیلر، سؤنرا وجودومدا حولول إدیردیلر. سانکي وحیین، أصلی سیرینی کشف إدیردیم. مؤمکؤن اؤلاردي‌مي بو کلمه‌لرین بیر بیرینه، نئجه یاخینلاشماسین آنلایام؟ شؤبهه‌سیز، بیر بیری‌نین یانیندا اؤتوروب بیان اؤلان، معنالار دَیگیل‌دی‌لر، چؤن بئله اؤلسایدي، یقین آنلامي دئییلندن سؤنرا، کلمه‌لر آرتیق، اؤلاردیلار. بو سوره‌لرین، أیگرلرینی اؤخودوقجا، حیس إدیردیم اؤنلارین گؤجؤنه آرتیر. اؤنلارین سس درین‌لیگی و هؤندؤرلؤگؤ بیتمزیدي. سانکي اولدوزلارین محو اؤلمایان نیظام‌لاري اؤنلاردا تؤپلانیب‌دیر و باشلانیشي، اؤلوب بیتمه ین، أسکی حال‌لاري، تام أل دَیگیلمز و گنجمیشلر. اؤنلاري کیمسه بیرینجی کز یازمامیشدي کی، سؤنرا ایسته‌مزسه یؤزوب، دؤزلدیب و یئنی‌دن یازا. اؤنلار ایلک گؤندن، ایندی اؤخونان شکلده، اؤخونمامیشدان بئله، یارانان شکلده وارید‌ي‌لار، و إله اؤخونموشدولار سانکي زاماندان اؤنجه، دیلین دؤزمله‌نیش و قورولوشوندان اؤنجه بئله، واریمیشلار، بیتمه‌ین بیر خزینه کی اؤندان ایستفاده اؤلدوقجا دگرینه آرتیلیردي. و سانکي، اؤنون توشوندا اؤلوردو هر بیر شئی اؤنا دؤنؤشؤردؤ، و اؤنون عیارلاري‌لا اؤلچؤلؤردؤ. دؤنیانین وار یؤخونون ایلک و سؤن عیاریدي. نفسیمی قارنیمدان یوخاریا ساري یئغیب، هامي‌سین یوخاریا طرف فیشار وئریردیم، آغ جیگریمی، دامجي هاوادان بؤشالدیردیم، اؤنون یئرینه، دالبادال أیگرلری، قیسا سوره‌لری ، سینه‌مه یئرلشدیریردیم. اؤندان سؤنرا بیر مؤددت داها اؤزؤم اؤلموردوم.

چؤخ ایلگینج و قؤرخولو بیر تجرؤبه ساحه‌سینه آددیم قؤیوردوم. بو تجرؤبه تخمینن اؤچ آی سؤردؤ. اؤ اؤچ آیدا، من قرآنین بخش‌لرینی، أللیدن چؤخ، قیسا سوره‌لرینی أزبردن اؤخویوردوم. بو تجرؤبه‌نین نهایتی، اؤ زامان‌یدي کی، هامي یوخودا اؤلوردو، إودن

دېشارېيا چېخېردېم، قۇرخوسوز، ھېزلي يۇلا دۆشۆردۆم. ئودن گۆگ مچيدەجن ئوچ روبع پيادا يۇلويدو. مچيدين أطرافېنا يئتيشندە، ئويان بويانا باخېب دووارېن ئوستوتە آتېلېب دۆشۆردۆم او طرفە. مچيددن أن كيچيک بئلە، قۇرخوم يۇخودو. بيليرديم گئجەلر بو مچيددە كيمسەنين ايشى يۇخودو، گۈندۈز دە، ھردن توريستلر اوردان گۇرۇش إدرلر. گئديب، گيريش نوقطەنين أن اوزاق نۇقطەسيندە اوتوروب، باشلاردېم قرآن اوخوماغا، أزبردن، قرائتلە و دقيقن آتامي، آقاى شبسترى و مچيد أھلين، آغلادان سسلە. معلومودور إشيكدن كيمسە سسيمى إشيتمەيەجک. بيرى منى راحاتسېز إتمەيەجەگينى بيليرديم و اوزنا گۇرە ساعاتلارجا اوخويوردوم. سۇنرا دوروب گليرديم إشيگە، دووارداں آتېلېب، سۈرعتلە قاچېردېم إوە، كيمسەنين خبرى اولمادان، يۇرقانېمېن آلتېنا گيريب ياتېردېم .

بو ايشين داوامي وارېدي اوزا جان كى، گئجە كۇرلوغونا، دوچار اولدوم، داھا دا گئجە لر دېشاري چېخانمادېم. گۆگ مچيددن علاقەمى كسمە، و كاميل يالقېزلېقدان علاقەمى كسمە، منى دلى إتميشدى. باشېم شيدتلە آغرېيپردي،، اوندان پيس باشېمېن قاشېنماسي يدي. آنام قۇرخوردو باشېما بير شئى اوزاجاق، باشېم بلالېيدي. ايكينجى صينيفدا، يئكە و درين يارالار، باشېمدا چېخمېشدى. دۇكتۇر دئميشدى جرب دَگِيل، باخمايا‌راق، تاپشېرمېشدي تۇكلرين بير بير يۇلسۇن. آنام باشېمي قوجاغېنا آلېردي، تۇكلريمى مؤحكم بير بير ماققابلا چكيردى. سۇنرا بير خميرى پارچايا ياخېردي، پارچاني قۇيوب باشېما ياپېشدېرېردي، سۇنرا بير نايلۇن، او زامان" ياغلي كاغاذ" دئييرديلر، سالېردي اۆستۇنە، مدرسەنين كاسكئتين دە قۇيوردو باشېما.

مدرسەدە، پوللو بالالارېنا گۆلۇنج اۇلموشدوم. دئييرديلر، چۇخ گۆزلېدي ووردو چيبان چېخارتدي. او زامان گۆزلريم دە ورم آلېب قېزارمېشدي. آتام دئييردى، اونون سوچويدو كى منى سنجاب خزينەسينە سالمېشدي. دئييردى ھر ايكى خستەليگى اوزدان توتموشام. آلتي يئددى آى سۇنرا ھم باشېم تميزلندى ھم گۆزلريم.

ايللر سۇنرا، گئجە كۇرلوغو توتاندا، باشېم قاشېنېردي آتا -آنام وحشت إديرديلر. سۇرغو سوال إديرديلر. او آىلاردا عجيب قريب آرېقلامېشدېم دا، اونلار نيگاران قالمېشدېلار.من آنجاق گۆزلەيېردىم بيرشئىلر اۇلسون، منى قرارسېزلېقدان قورتارسېن. گئجەلر- فرق إتميردى گۆزۇم باغلېيدي يۇخسا آچېق- بير شئى گۆرمۆردۆم. تكجە گۆگ مچيدين كۆھنە بوجاغېني دۆشۆنۇردۆم. گۆزلريم دۆزەلەجكيدي‌مى؟ من بير دە او گئجەلرين تجرۇبەلرين تيكرار إدمى؟ آتا -آنام و ننەم، منيم يوخودا اولدوغومو ظن إدندە، آرېقلېغېم گئجە كۇرلوغومدان اولان، ناگيرانچېلېقلارېندان دانېشېردېلار، بئلە دۆشۆنۇردۆلر، منيم حالېمېن دگِيشمەگى، أرككلېغېمداندېر. بيليرديم سھو إديرلر اوندان بير ايل اۆنجە أرکک اۇلموشدوم. بو دوروموں جينسل بۇيۆمەگيملە ھئچ علاقەسى يۇخودور.گئجە اولاندا كۇرلار تک إوە گليرديم. قارشېمدا ھئچ بيرشئى گۆرمۆردۆم، تكجە گۆزلريمين قېراغېندا ، بعضن آغ بير شئى شاخېردي و سۇنرا محو اولوردو. قارانلېق ياغېشلي گئجەدە گۆگۆن اوزاق نۇكتەلرينده، ايلدېرېمېن ضعيف بير قېغېلجېم تک، سۇنرا ھر يئر قارانلېق اولوردو.

ننەم ینئه دادیما چاتدی. بیر گۆن سحر تئزدن، چیخدی إشیگه، بیر ساعات سۆنرا، قایيتدیغیندا، ایکی قۆیون قرەجیگری، ایکی آغجیگر آلمیشدی. بیردنه قرەجیگرله آغجیگری سحر ساعات دۆققوزدا کاباب إتدی، قرەجیگری وئردی یئدیم، آغجیگرین کفینی، گۆزلریمین دۆربرینه سۆرتدۆ، ناهاردان سۆنرا ساعات ایکیده، ایکینجی قرەجیگری ده منه یئدیرتدی، یئنه ده آغجیگرین کفینی سۆرتدۆ گۆزلریمه. گۆن باتاندا سۆردو: " بیر شئی گۆرۆرسن‌می؟" دئدیم:" یۆخ گۆرمۆرم." بیر ساعات سۆنرا دا بیر شئی گۆرمۆردۆم. هامیمیز باشیمیزی قۆیدوق یاتدیق.
یاری گئجه، یوخودان دیک آتیلدیم. ننەم منی اویادیرمیش. بیردن ننەمین اۆزۆنو پنجره قیراغیندا تشخیص وئردیم. گۆیده پارپلدایان اولدوزلاری دا بئله. آتیلدیم گۆیگه قیشقیرم. آتا -آنام دا دوردو. گۆرۆردۆم، هر شئیی اۆنجەلر کیمی اۆز یئرینده ایدی. آنجاق منیم سۆینجیم چۆخو، هامیدان گیزلتدیگیم، گیزلی بیرتجرۆبه ایدی. او گئجه گئجیدی. دۆشۆندۆم صاباح هامی یاتاندان سۆنرا، گۆگ مچیده گئدەجەگم. سۆینجدن چیچەگیم چاتلاییردی.
چۆخ ایستی یای ایدی. فیکیرلشیردیم، جۆمعه مچیدده قرآن اۆخوماغا باشلایام. مدرسەلر تعطیلیدی. سحر تئزدن جۆمعه مچیده گئده بیلردیم، آنجاق گئتمەدیم. هانسی بیر شئی مانئع اۆلدو بیلمەدیم. سحر تئزدن طلبەلر، جۆمعه مچیدینده، حۆجرەلرینده، یۆخسا حۆوض قیراغیندا ، دووار دیبلرینده، یا دا اوستادلاریلا بحث إدیردیلر. ناهاردان سۆنرا،اۆست اۆسته خلوت اۆلوردو. ناماز قیلینانداں سۆنرا، هاوا سۆیاناجان هامی دۆنۆر مچید و حۆجرەلره، إودن یۆلا دۆشنده، قرآن ألیمده ایدی. ناهاردان سۆنرا ساعات اۆچۆدۆ دیکباشینا چاتدیم. سرین بازاردان گئتمک یئرینه، راستاکۆچەیه، سۆنرا جۆمعەمچید کۆچه سی‌نین آرخاسینا چۆندۆم. بو کۆچەلرده بعضن، اوشاق‌لار، او دووارداں بو دووارا شریت چکیب، والیبال اۆینادیلار. آما بوگۆن کۆچه خلوت ایدی، ایکیندی چاغی‌نین ایستی هاواسی، کۆچەنی بۆرۆمۆشدۆ. باشیمی آشاغا سالیب گۆنۆن آلتیندا گئدردیم. بیردن بیره بدنیم یاندیردی، توکلریم بیز بیز اۆلدو. باشیمی قالدیردیم، اۆنۆمده إله بیر شئی گۆردۆم کی اۆز گۆزۆمله گۆرماغا اینانمیردیم.
اۆتوزایکی- اۆتوزاۆچ یاشیندا اوجا بۆی بیر کیشی ایدی، باشیندا قارا، اینجه و کیچیک بیر عمامەیله،آنجاق باشینا اویغون. گۆزلری قاب قارایدی، قاش‌لاری چاتما، گۆزل بورون دۆداق‌لاری‌لا اویغون، نه أتلی ایدی نه ده قئیطانی. بیر ساققالی وارپدی، سانکی ساققال دَگیل اۆزۆنه وورولان بیر هاشوردو. بۆینو نازیکیدی کۆینەگی‌نین یاخاسی تام آچیق ایدی. نازیک، ساده بیر عبا چیگینینه سالمیشدی، عبایلا، اوزون کۆینەگی‌نین آراسیندا بیر شئی گئیمەمیشدی. سینەسی‌نین سئیرک توکلری کۆینەگی‌نین یاخاسیندان گۆرۆنوردۆ. آنلامادیم نئجه اۆلدو. بیر باشا بو گنج اۆغلانا ساری گئتدیم. او قۆل‌لارین قالدیریب سالدی منیم چیگین‌لریمه، اۆزۆمۆ قۆیدوم اونون سینەسی‌نین سئیرک توکلرینه، آتام‌لا آغای شبستری آغلایان کیمی، آغلادیم. او دانیشمادی، تکجه بو ایشی گۆردۆ:
چۆخ نورمال سس‌له، تحریرسیز و قراعت‌سیز، و دویغولانمادان، دفعەلرجه إوده و یا مچیدده أزبردن اۆخودغوم یئددی أگرنی،باشیمین اۆستۆندن اۆخودو: سال سال بعذاب

واقع. للكافرين ليس له دافع. و منالله ذى المعارج. تعرج الملائكه والروح إليه فى يوم كان مقداره خمسين الف سنه. فاصبر صبرا جميلا. انهم يرونه بعيدا ونريه قيربا." بو أيگرلرى اوخوماق همان، قۇللارى چيگيىلريمده، سينەسين اوزۇمدن چكدى گئتدى. من دۇندۇم، باخديم. گئتدى، دالينا باخمادان، كۆچەنين ديبينده چۇندۇ سۇلا و ايتدى.
اوتوردوم يئره. اوندان أن بير كيچيك علامت ده يئردە يۇخودو. دايانديم دووارا قرآنى آچديم. اونون ديليندن إشيتديگيم أيگرلر، "معراج" سورەسىنين ايلک، يئتدى أيگرسىدير. آما بو آدام هاردان گلميشدى؟ من تخمينن جاوان طلبەلرى مالللارى تانيردىم، هئچ واخت اونو گۇرمەميشديم. هئچ بير مالايلا ياخين‌لا ايلگيم اولمامىشدي، نۇرمالدا ايمكان‌سىزيدي، بير مالللا، قۇللارين آچيب او منى قبول إتديگى كيمى قبول إده و بو أيگرلرى اوخويوب يۇلون توتا گئده. دوروب آرخاسينجا گئتمک ايستەديم. گۇردۇم آياق‌لارىم يئره مېخلانيب ، حركت إتمک گۇجۇم يۇخودور. شاشقين‌لېغيم إله ايدى كى، اونون قۇجاغيندا ايلک آغلاماقدان سۇنرا، داها آغلايا دا بيلمەيردىم. بو شخص كيميدى، كۆلگه ايدى؟ ايمام‌لاردان يا ايمامزادالاردان بيرى ايدى‌مى؟ يادا بير معمولى طلبه ايدى كى من دورومدا اولان هربير گنجى گۇرسەيدى‌سه، دقيقن بو ايشى گۇرردى‌مى؟ نه، او آن، او ساعات‌لاردا اوتوردوغوم يئرده سۇرونو دۇشۇندۇگۇمده اونون هويتينى آنلايا بيلديم، و نه ده گلەجک آى‌لار ايل‌لرده، اوندان و اوز وئرن ايتيفاق‌لاردان باش چيخارتديم.
سۇنكو آى‌لاردا، هر يئرى آياقدان سالديم. اوچ هفته ماجرادان سۇنرا آتاما دئديم. او دا آغاى شبستريه دئدى، آغاى شبسترى منى چاغيردي، گۇزلريمه باخا باخا، مندن ايستەدى داستانى دئتايلي اونا تعريفله‌يم. سۇنرا سۇرغو سوالا چكدى، من ده صداقت‌له سۇرولارينا جاواب وئرديم. أگيليب آنليمدان اۇپدۇ، ألين باشيما چكدى، اۇتۇردۇ منى. هئچ واخت آنلامادىم منيم سۇزۇمۇ آنلادىمي يۇخسا يۇخ. بير شئى آيدين‌ديدى: او شخصى گۇردۇگۇم گۇندن، جانيما إله قۇرخو دۇشمۇشدۇكى اودن إشيگه چيخماغا قۇرخوردوم، قالا هله ياري گنجه دوروب گۇگ مچيده گنديب اوردا قرآن اوخويام.
غريبه بير عطش دئوراني من ده باشلادي. داواملي گۇن‌لر- هفته‌لرده چالېشديم او ساعاتدا اونو گۇردۇگۇم يئرده اولام. بعضن موختليف آدام‌لارى مالللادان، طلبەدن قرەياخادان گۇرۇردۇم، گليب گنديلر، بعضن فوتبال اوينويان، ايش‌سيز اوشاق‌لارى گۇرۇردۇم، يا گيردكان اوينادېردېلار،يادا فېرفېرالارېن اوزون ساپلاريلا إله يئرين اۇزۇنده فېرلادېردېرلار كى، إله بيل، مين قات كيچيلميش بير طيارەلر، يئر اۇزۇنده اوتورماقدادېرلار، چرخ‌لرى حيرت إديجى هېزلا يئرده چكيليرلر و مۇتۇرلار هېزېن چۇخلوغو طيارەنى پاتلاتماسېن دئيه فيشارى تحمۇل إديرلر.
من قضادان اونون يۇلوندا گۇرۇنمۇشمى؟ بلكه، نئچه ايلدن بير، نئچه عصيرلردن بير و يا مين‌ايل‌ليكدن بير، او تاي‌سېز، يئرسل و يا كۆرەسل، وارلېق، موعين بير آندا جۇمعه مچيدين آرخا كۆچەسيندن، گئچمەگه ايراده إتميش‌دير و بير نفرى كى، يالقېزلېق، چارەسيزليق، مادى معنوى كاسيب‌لېغي، اونون گۇنۇنۇ قارالتميش‌دېر، سئچيردى و اونو بير ياندېران طوفان و تمنا عطشده، غرق إديردى و او حالدا بوراخيب گئديردى كى چارەسيز و گۇجسۇز اينسان، ايچينده بير شئى‌لرى كشف إتسين كى، عادى دورومدا گئنلده

اونلاري تاپا بيلمز. بلكه ده، او يالنيز بير يوخويدو،قاريم قاتيشيق و آنلانيلماز، رؤيالارين دؤزتديگي بير شئي ايدي كي، بيردن آدامين ايچينده اولان موختليف نيظاملارين ياخينلاشماسي و اوست -اوست اوسته دؤشمه‌سيندن، عئيني و گؤرؤنتولو بير شكيل تاپميش‌دير، و او گؤن ناهاردان سونرا، زامان‌سيز گؤرونن آندا، تبريزين جؤمعه مچيدي‌نين آرخاسيناكي ايندي مكان‌سيز گؤرؤنوردو، تام شاشقين‌ليق و حئيران‌ليقدا، ظوهور إتميش‌دير، تكجه گئچرجي بير آندا و بؤتون، بؤيالاري بؤياسيز إتميشدي، بؤتون زامان مكان‌لاري مؤطلق آنلامدان، و يا مؤطلق آنلام‌سيزليقدان دؤلدورموشدو، و يئنه ظوهور إتديگي كيمي، بيردن، بير حؤباب و ايلغيم كيمي، شكلينى ايتيرميش‌دير و تيكرار بير گيزلي پؤسقوده، شكيل‌سيز، قاتيشيق رؤيالارين ديبينده، ايچسل و ايلكين اولان اينسان لارين تامام رؤيالار و آرزي‌لاري شكلينده، و بلكه ده يئر گؤگ كاياناتين آرزي‌لاري، و زامان، روح، تاريخ، هؤنر،ماجرالارپندا پوسقو قورموشدو، بير ناقفا بالچق كيمي كي، كشف اولونمامیش درين‌ليك‌لرين سلطنتي اونون أليندە دير، بير هوشلو قوش تک، بودؤزگه(منظومه) دن او دؤزگه‌يه، بو سامان يؤلوندان(كهكشان) او سامان يؤلونا، اؤزؤنه عايید اولان موسيقي و اوچوشويلا، دؤنيانين نظمين قورويور كي، هئچ بير شئي آنلام‌سيزليغا دؤشمه‌سين، ياخود بير گؤرؤنمز نفس كيمي، هر بير شئيي، سؤرمه‌دن اؤنه آپارير، و اؤز كماليني اوفوق‌لرده،- ايچه‌ري، دپشاري دؤنيانين باشا باشپندا، پايلاشير كي، تيكرار اوغورلو ظوهورويلا، عصيرلر و مين‌لر ايل‌لردن بري، اينسان و حئيوان لارين ، عطش و طلب حيسين قالدپرسين، و سؤنسوز درين‌ليگي، اوزه چكسين كي، اوقدر اوزه وار و دگرسيز شئي‌لرين ايچينده گؤرؤنسؤن. حيس إديردیم، وارليق دؤنياسي، بير باغلي يومروقدور كي يالنيز بير كئز منيم قارشيمدا آچيلميشدي، من دؤنيانين اووجونون ايچينه تاخيلان، ياندپران اولدوزو، بير آن گؤرمؤشم، سونرا اووج باغلانيب ، اونون باغلانماغي‌لا دا، منيم عطش دئوريم باشلانيب‌دير.

او يايين باشاباشپندا، عطش يئرينده ايدي، و گؤن به گؤن ده گؤجلنميشدي بئله. تا كي بير گؤن ايلگينج بير ماجرا اؤز وئردي. مچيدلردن، ايمامزادالار و پيرلردن قورخوم تؤكؤلمؤشدؤ. من ده حيس إديردیم نهايت اونو جؤمعه‌مچيدده، سئيدحمزه‌ده، گؤگ مچيدده، صابير أميرده و يا دا تبريزين تامام خيابان‌لار و كؤچه‌لرينده اولان، اونلارجا مچيد، بؤيؤک كيچيک قدمگاهلاردا تاپاجاغام. آنام دؤشؤنوردو بير ايش گؤرمه‌ليدي يوخسا تئزليكده دلي اولاجاغام. اؤزؤ قرمسئيد و يومورتالارپندان خئير گؤرمه‌مه‌گينه رغمن، اونون يانيندا گئتمه‌گه منى راضي إتدي. بيلميردیم قرمسئيد بو دفعه نه ايش گؤرەجک. آنجاق من اؤزؤمؤ حاضپرلامیشدیم هر بير دنه‌مه‌يه تاپشپرام، بلكه تجرؤبه إديگيمين معناسين آنلايام.

بو قرمسئيدين إنلى، گؤبود يؤن‌ساققالي اوزؤ واريدي.اوزؤنؤن بؤياسي، مشهور اولدوغونا رغمن، چؤخدا قارا دَگيلدى. آنام دئين سؤزلرى ديققت‌له دينله‌دى. چؤخراق بير ماهير دؤكتؤر كيمي‌دير. سونرا مندن ايسته‌دى، ماجراني ايلک‌باشدان، سونا‌جان تعريف إدم. من ده تعريف إله‌ديم.تعريف إتديگيمده، قرمسئيدين باشي آشاغايدي. سانكي مراقيبه حالينداديي. باشين قالدپراندا آغلاماقدايدي. هئچ واخت اونو او حالدا گؤرمه‌ميشديم. آنام ايل‌لر اؤنجه اونا موراجيعت إتميشدى بلكه جادو جنبل‌له يئنى‌دن اوشاق صاحابي اولسون.

قرەسئيد او زامانلار زيرنگ ميرنگ گۆرۆنۆردۆ. آنجاق ايندى، ايللرجه قۆجالمېشدي. بۆزۆشمۆشدۆ. ياناق‌لاري اۆزۆنۆن آغ يۆنۆنۆن آلتېندان ساللاق ايدى. آنام دا منيم تک، قرەسئيدين تېكى‌سيندن شاشمېش‌دېر. إله بيل يقين إتمكده ايدى، قرەسئيدين أليندن بير ايش گلمز. قرەسئيدين گۆز ياش‌لاري ساققالي‌نېن ريشەلريندن تۆكۆلۆب ساققالېن ايسلادېردي، دئدى:

" صاباح همان ساعاتدا اوردا اۆل، من ده گلەجەگم اۆرا. بلكه بير ايش گۆره بيلديک."

من‌له آنام دوروب چېخدېق إشيگه. آنام گئتدى صابير أميرين زيارتينه، من حيطده دوروب قوش‌لاري سئير إتمەگه مشغول اۆلدوم. آنامېن زيارتى بيتندن سۆنرا، هەليکلشيب يۆلا دۆشدۆم. چاى قېراغېندان گئتديم،" حيدر تكيەسى" سينه كۆپرۆنۆن اۆستۆندن گئچيب گئتديم تربيت كيتابخاناسېنا، بير كيتاب آلېب اۆتوردوم صندلده، اۆخوماغا چالېشدېم، تمركۆزۆم يۆخودو. هئى قرەسئيدين پيلانېن بيلمک ايستەييردېم، وآغلاماغېني. دوروب گلديم إشيگه.

خيابان‌لاردا يۆلا دۆشدۆم، هارا گئتديگيمى بيلميردېم. آدام‌لار منه ياد گليردېلر. سانكي بو آدام‌لارېن هئچ بيرينى اۆنجەدن بير يئرده گۆرمەميشديم. يۆلوما داوام إديردېم. بيردن حيس إتديم بيرين اۆزلەميشم. بيلميردېم كيمى. ياللنېز بيليردېم بيرين اۆزلەميشم. نئچه ساعات يۆل گئتميشديم بيلميردېم. آنجاق گۆردۆم شاوا قبريستانېندان ايچەرى گيريرم. اۆزلەديگيم آدامي آرايېردېم. گئديب قبرى‌نين اۆنۆنده دوردوم. قبرى يانېنداكي توپراق‌لارلا يكسان يدي. سۆپۆرگەيله سو آلېب، قبرين داشېني و اۆستۆنۆ سۆلايېب سۆپۆردۆم. شاه عابباس دان بۆيۆک اۆلان، بۆيۆک آتامي اۆزلەميشديم. نئجه ده كيچيک،اۆنمسيز وگيزلى‌دير. ياندېران ايستى، قبيرلرين اۆستۆنه چاخمېشدي و اوزاق‌لاردا، دووارېن آرخاسېندا، دووارلار ديبينده اۆلان قبيرلرين اۆستۆنه، آغاج‌لارېن بوتالاري أيېلميش‌دير. ددەمين قبرى دۆز قبيرستانېن اۆرتاسېندايدي. سانكي بير چۆل بياباندا قويلانېب‌دېر. ديرى قالماغا بۆتۆن او ياندېرېجي ايستک و آرخاسېنجا بوراخان ياشايېش، بياباندا، يئرله بير داشا دۆنۆشمۆشدۆر.قبريستانېن گۆنئيينده يئنى بير اۆلۆنۆ قويلايېردېلار و نئچه نفر ده قبرين كنارېندا شيون سالمېشدېلار، بير قادېن قبيرلرين تۆپراق‌لارېن أليله گۆتۆرۆب باشېنا تۆكۆردۆ. نئچه نفر، اۆلۆلرى يووولسون آپارېب قويلاسېنلار دئيه، ميردەشيرخانانېن كنارلارېندا دورموشدولار.

من ده، بير درين بئزارلېق حيسى ياراندي. ددەمين قبرين تميزلەمەگه او شديد ماراغېم آرادان گئتدى. نه فرقى وار بير نفرين قبرى يويولوب تميزلنسين و يا تۆرپاق‌لا، پئهين‌له، سيچان فضله‌سى‌له قالانسېن و داغېلسېن؟ بيلميرم نەدن او گۆن، اۆلۆم منه بو قدر چيركلى، آلچاق و باشاباش آنلامسېز گۆرۆنۆردۆ. اۆلۆمدن ايشېقلي گۆرۆنتۆلريم ده وارېدي، اومۆدئلاندېرېجي گۆرۆنتۆلر ده بئله، آما او گۆن اۆلۆم مۆبتذل‌يدي، بلكه ياشايېشېن اۆزۆ مۆبتذل اۆلدوغوندان‌يدي. گۆن باتماقدايدي. شاوا قبريستاني گۆن باتان چاغ‌لاري اۆرَک سېخان‌يدي. قبيرلر بيردن بيره اۆنجەكيندن ده، ياللقېز اۆلوردولار. گۆنش، قاچاق كۆلگه كيمى قبيرلرين اۆستۆندن قاچېردي. بيردن، سانكي گۆن باتمېردي، بلكه، اوفوقدا قارا

بیر دووار دالیندا گیزله‌نیردی.آما بوگۆن اۆرَک توتولماسي دا، اوفوقسوز، ئیرسیز، کۆلگه‌سیز، أصلینده آنلامسیزیدي.
اوردان دا قاچدیم. بعضی‌لری هیزلا قبریستاندان چیخیب، دروازانین یانیندا دوروب بیر فاتیحه اوخویوب گئدیردیلر. من ده فاتیحه اوخویوب اونلارین دالینجا گئتدیم. بعضی بازاري‌لاردان‌یدي‌لار، اۆلۆلری اؤلمکدن اؤنجه چکدیگی عذابدان دانیشیردیلار. بیر قوجا کیشی پادار دانیشیردي:
" کیمسه آللاهین ایش‌لرینده باش آچمیر. نییه عؤمرۆنۆن آخیرلرینده درد چکدی؟ نییه؟ او یاخشي‌لیقدا آدام! خومسون وئریب نامازین قیلیردي، زکاتین وئریردی، اوروجون توتوردو، نئچه دنه ده یئتیم اوشاق بؤیۆتدۆ.او قدر شاگیرد میرزه تربیت إتدی، او وار دئولتده بیر قبراني دا حرام دگیلدی. بیردن بدنی قوتداندي، او دا اؤلمه‌دن اؤنجه إله قوخودو کی سیدیر کافیرله ده بیر ایش گؤره بیلمه‌دیلر. نه سیرلار وار بیز باش تاپا بیلمیریک؟ میه نئینه‌میشدی کی زجرکئش اولدو."
حیس إله‌دیم هامي‌سي هیزلا حرکت إدیرلر. سانکي یئنی باسدیران و "شاوا" دا یاتان اؤلۆلردن اوزاقلاشماق
ایسته‌ییرلر. ایندیده، یقین گئدیرلر اؤلۆ إوینه. أل اۆزلرین حوزضون قیراغیندا تولومبایلتوز تۆرپاغین
اؤزلریندن اوزاقلاتمالیدیلار و سۆنرا گئدیب سۆفره باشیندا ساکیتجه اوتوروب ایشتاه‌لا یئمک یئملیدیلر. شاوایا گئت- قایبت، هامیني آجالدار، آیاقدان سالار. سۆنرا بیر فاتیحه اوخویوب إولرینه گئدیب باش‌لارین قوزیوب یاتاردیرلار، اؤلۆده إله اونودولاردي، سانکي یۆخوموش و اونلارین یانلارین دا یاشامامیش. بیری ده اؤلۆسۆنتۆ اؤزلۆگۆنده یقین منیم کیمی اؤلۆنۆن قبیری اۆسته چاتاندا، عاطیفی تمرکزین ایتیریردی، نئچه دیقه‌دن چوخ قبیرین باشیندا قالا بیلمیردی، سۆنرا قاچیردي. چۆن اینسانین اؤز ایشی و یاشایيشي عالمین قبریستان‌لیق‌لارینداندان اؤنملیدی.
إوه گئج یئتیشدیم. آتام حامامدان قایيتمیشدي، یۆل یئرییب سیقار چکیردی، حؤصله‌سیزی دیر. سۆردو:" هاردایدین؟" دئدیم:" مچیددیدیم." یالان دئییردیم. آنام قرمسئیدنن گؤرۆشۆمۆزۆ گوزاریش وئرمیشدی. دئیه‌سن من‌سیز بئله قرارا گلمیشدیلر، صاباح آنام دا من‌له گلسین. بیلمیردیم نییه آتام گلمک ایسته‌میر. بو قونودا دخالتی آزیدي. تکجه بیردفعه منی آغای شبستری‌نین یانینا آپارماقدان باشقا، داها هئچ ایش گؤرمه‌میشدی. نییه؟ دئیه‌سن بئله گؤرۆنۆر مندن حساب آپاربردي، بیر تورلۆ قورخوسو وارید‌ي. آتامین ذئهنینده من گؤرن شخصین بیر بؤلۆمۆ، منه گئچمیش‌دیر، او دا بو جذبه‌دن قورخوردو. بو سببه همشه اولدوغونا رغمن، هر شئیی آناما تاپشیرمیش‌دیر. آنام دا بو قونودا ننه‌مله مشورت إدیردی. هر ایکی‌سی بو قراره گلدیلر، قرمسئیدین بیر چؤزمه یۆلو وار و قضیه‌نی خوشلوق‌لا بیتیرمجکدیر. باخمایاراق قرمسئید صمیمیت‌له آغلامیشدي، آنجاق داورانیشي گیزلی‌دیر. بیری‌له گؤرۆشه‌جکمیش؟ یادا باشقا بیر فالچی‌یلا مشورت إده‌جکمیش؟ باشقا بیر مکاندا منه دوعا ویا طیلیسم وئره‌جکمیشمی؟ گئجه ساعات‌لارجا یوخلویانمادیم. یاتماقدان قۆرخوردوم. دۆشۆنۆردۆم چوخ وحشت‌لی یوخولار گؤره‌جه‌گم وسۆنرا بیر بیر تعبیر

اوﻻجاق. سۇنكو گۈن يوخودان دوراندا، ناهار چاغلاريدي. هئچ بير يوخو و يا كابوس گۈرمەميشديم. يادىما گلميردى. ننەم ناهارا قۇناغېدي، تئز دوروب گئتدى. آتام دا إشيكده يدى. من‌له آنام ناهار يئديک. قرآنى گۈتۈرۈب گئتديم حيطه. هر واخت قرآن اوخويانداى ساكيت‌لشيرديم. آنجاق بو دفعه ساكين اوﻻمادىم. دۈنن‌كى تک، بئيين تمركۈزۈم يۇخودور. نئچه كئز دالبادال، "معراج" سوره سين اوخودوم. دفعه‌لرجه جۈمعه مچيددە، كلمه و أگرلرين معناسين سۇرموشدوم، و هر كلمه و أگريه اويغون اوﻻدوغو معنانى قرآنين قېراق‌لارېندا يازمېشديم. بيرى دئميشدى "معراج سورەسين آنلاماغا، ياخشېدي" الحاقه" سورەسين ده اوخويوب معناسين آنلاياسان. بو ايشى ده گۈرمۈشدۈم، باشي سۇيوقلوق‌لا يۇخ، و بو سورەنين يئتدى سككيز أگرسى ذئهنيمده قالمېشدي:

"دۈزدن، قرآن رسۇل كريمين سۇزۈدۈر، شاعير سۇزۈ دَگيل قرآن ايكى عالمين يۇللادېغي كيتاب‌دېر، بير پيامبر، بيزه گۈره بير سۇزۈ جعل إديرسه، ساغ أللين توتوب، شاه دامارين قېرارېق."

او چاغدا آنلايا بيلميرديم، شئعرله، كاهى‌نين سۇزۈنۈن فرقى نەدير و قرآنين بونلارين سۇزلرى‌له موخاليف اوﻻدوغو نەدير. آنجاق بير شئى آيدېنى‌دېر. آللاهين سۇزۈ، بير شاعيرين خيالي سۇزۈ و يا دا كاهين و جادوگرين، ساختا و آرام إديجى سۇزۈ دگيل‌دير. قرآنين سۇزۈ، اونو يۇللايان، آللاهين باخېشي‌لا، گرچک‌ليگين سۇزۈ و گرچک‌يدى. بو باخېشدان قرەسئيد نه إده بيلردى؟ كاهن‌لرله علاقه ده، "الحاريه" سورەسينده كى أگر، اونون كيمى‌لرين تكليفين بللنديريردى.

آناما دئديم أصلن، گئتمەيک، چۈن قرەسئيدين أليندن بير ايش گلمز. آنجاق آنامين نظرى فرقليدى: نه مانئعى وار، مۇفته دنەمەدى، فايداسېز دا اوﻻماز. بير شئى اوﻻمياجاقدي.آنجاق من إستئرسليديم. قرەسئيد او فېرلانان يومورتالاريلا آناما گۈره بير ايش گۈره بيلمەدى. خيلقتين ايشينده نئچه دنه فېرلانان يومورتايلا موداخيله إتمک، بيهوده بير ايشى‌دير. منه اۆز وئرن حاديثه، منجه، خيلقت ايشيندن آز دگيل‌دير. آما بير شئى منى شاشقېن إتميشدى: قرەسئيدين اۆزۈنۈن آغلاماغي. ماجراني اونا تعريفله‌ديگيم زامان شيدت‌له آغلاېپردى. سانكي اۆز تكليفى آيدېنلاشماقدايدي. إله بيل اونون طالئعى‌نين يۇلو گۈرسنمكدەيدى. قرار، قرەسئيد منى ساكيت إديب، منيم بدبخت‌ليگيمه، چارەسيزليگيمه يۇل تاپيب، منه گۈره سئحر جادوسونون قودرەتين گۈرۈستمەگى‌دير. آنجاق اونون يئرينه، اۆركدن، أتى‌نين سۇمۇک‌لرى‌نين ديبيندن آغلاېپردي. ايليک سۇمۇگۈ إله بيل آغرېردي. بير آيرې أگر "معراج سورەسيندن خاطېرلادېم: نزاعة للشوى، كله‌نين درى‌سين بۇتونلۇكده سۇيان بير اوت، سۇنرا "معراج" بن سۇن ايكى أگرسى يادىما دۇشدۇ:

او گۈن كى اونلار تله‌سيک قبيرلردن إشيگه چېخارلار، إله كى بير بايراقا ساري قاچاجاقلار. قۇرخودان آشاغا دۇشن، گۈزلرله، يازېقلېق اونلارا كۈلگه سالمېش حالدا.اونلارا وعده وئريلميش بير گۈن، بئله گۈندۇر.

قرەسئيد أگرلرين بو هده قۇرخوسندانمي، آغلامېشدي؟ او قاران‌لېق اوتاق، أصلينده قبريدى، اونا أمر إديلميشدى دوروب قاچسېن، سانكي اونا گۈره نصب اوﻻن بايراغا ساريمي قاچېر؟ اونون آسلاق گۈزلرى سوچ‌لارېنا گۈرەيدىمى؟ جادو جنبلينەمى گۈره

یدی؟ اونا قیامت باشلامیشدیمی؟ آنام‌لا یۆلا دۆشدۆم. یۆل اوزونو اۆزۆمدن چۆخ قره سئیدی دۆشۆنۆردۆم. بلکه ییرمی دیقه‌دن چۆخ سۆرمه‌دی چاتدیق کۆچه‌نین باشینا. غریبه یدی: نظره گلیردی کۆچه‌نین باشاباشین سولویوب سۆپۆرۆبلر.کۆچه‌ده کیمسه یۆخودو. قره‌سئیددن ده خبر یۆخویدو. آناما دئدیم:

" یوبانیب‌دیر، یاخود بیز یوبانمیشیق. ایره‌لی گئدک."

گئدیب من‌له او شخص، او اۆزل گۆنده، اۆردا دوران یئره، چاتدیق. دۆز او یئردن بیر قاپی آچیلدی و بیر قوجا کیشی‌له، قبرخ أللی یاشیندا بیری، باش‌لارین قاپیدان چیخارتدیلار. قوجا کیشی آرپقیدی. ته ریشی وارپدی، گۆزلری چوخورا گئتمیشدی. آما قبرخ أللی یاشیندا اولان، نیسبتن یۆغون، آغلی قارالی صوراتی و قارا قاش گۆزۆدۆر. چۆخ ساغلام گۆرۆنۆردۆ.

قوجا دئدی:" قره‌سئید دئدی قراربئله‌دی سیز گله‌سیز. اۆزۆ خسته‌لنیب. قولونج اولوب اویندە گیریب یاتیب . گلین ایچه‌ری."

آنام دئدی:" بیز نییه ایچه‌ری گلک؟ قره‌سئید دئییب اۆزۆ بوردا اولاجاقدیر . بیز گئده ریک، هر زامان حالی یاخشی اولسا گله‌ریک یانینا."

قوجا دئدی:" سۆرون قره‌سئیدله ایلگیلی دَگیل. سیزین اوغلونوزلا منیم قیزیمیلا ایلگیلی دیر. منیم قیزیم بو آغانین خانیمی‌سی‌دیر."

قبرخ أللی یاشلی کیشی دئدی:" منیم خانیمیم ایکی اۆچ آیدی خسته‌لنیب‌دیر، قره‌سئیده آپاردیق. او بیر ایش گۆره بیلمه‌دی. تا کی دۆنن بیرین یۆللادی، بو گۆن سیزی گۆزلۆیک. سیزین اوغلوزلا او گیزلی کیشی‌نین ماجراسیندا بیزه تعریفله‌دی. ایچه‌ری گلسه‌نیز، سیزه دئیه‌ریک بو خانیمین باشینا نه گلیب.

آنام دئدی:" یۆخ، بیز گئدیریک. قره‌سئیدین حالی یاخجیلاشاندا بیرلیکده گله‌ریک."

قوجا دئدی:" قره‌سئید چۆخ پیس خسته‌دی. سینه‌سیده آغریر. سیزین گلمه‌گینیزین خبرین بیزه گتیرن، دئدی یاشاماغابینا اومود یۆخدو. یاخشیدی ایچه‌ری گله‌سینیز."

من دئدیم:" آنا ایچه‌ری گئچمه‌گیمیز یاخشیدی. گۆرک جریان نه‌دی. قره‌سئید تک‌لیکده بیر ایش گۆره بیلسه‌یدی، گۆرردی او ایسته‌ییردی بیز گلک. نهایت گئدیک ایچه‌ری. کیچیک بیر باغچایدی دۆلو بیر حوۆض و بیر کیچیک فواره حوۆضون آراسیندا، سویو بیراۆلچۆده، سویا تۆکۆلن یاغیش تک، حوۆضون اۆستۆنه سپیردی. باغچادا چئشیتلی آغاج‌لار وارپدی،اونلارین اۆستۆنده، آری‌لار اۆیان بویاندا اوچوردولار.، بۆیۆک دَگیلدی آنجاق سلقه‌لی بیر باغچایدی. ایکی قات بیر اویدی. پیلله‌لردن یوخاری قالخیب، گئنش‌لیک لاکی بۆیالی دۆشه‌نن بیر هشتیدن، اوتاق‌لارین بیرینه گئچدیک. تعاروف إتدیلر اوتوردوق. قبرخ أللی یاشلی کیشی گئتدی شربت گتیردی. چۆخ گیزلی گۆرۆنۆردۆلر. اوتاق کیچیک و بوغونتولویدو. و بیر لاکی بۆیالی فرش، اوتاغین بۆتونلۆگون توتان، بیر فرشین اۆستۆندن سالینمیشدی. معلومودور إو صاحابی زنگین بیری‌دیر.

قوجا دئدی:" قیزیما اۆز وئرن حادیثه ایلک باشدا چۆخ ساده گۆرۆنۆردۆ. چۆخ شاد بیر قادینیدی. همشه دئییب گۆلردی. عۆمرۆنده أصلن خسته اولمامیشدی. حادیثه اۆز وئرن گۆن، ناهاردان سۆنرا کیمسه إوده یۆخودور. دئییردی بیلمیرم نییه، چۆخ اۆره‌گیم

ايستەييردى حوزوضا دۆشم. گيرميشدى حزوضا فوارەنين آلتېندا باش گۆزۆن صابېنلاييب يوموشدور. دئييردى غوسلدا إتميشدى بئله، سۆنرا چېخېب، أن ياخشي پالتارېن گئيميشدى، ساچلارېن قورودوب دارامېشدي، گئديب دورموشدو ايكى ركعت نامار دا قېلمېشدي. هئچ بيلميردى نييه. دئيير سانكي بيرينى گۆزلۆردۆم. اۆنو گۆرۆم دئيه اۆزۆمۆ پاک، تميز، گۆزل إتمەلىيديم. ناهاردان سۆنرا ساعات اۆچده حيس إتميشدى بيرى قاپي دالېندادي. پيللەلردن إنيب گئديب حيط قاپيسېن آچمېشدي. گۆرمۆشدۆ بير اوجا بۆيلو آدام، عمامه و قبايلا، بيرجوان اۆغلانېن باشېن قۆيوب سينەسينه و اۆنا قرآن اۆخويور. تكجه كيشىنين يارېمچېلېق اۆزۆن گۆرمۆشدۆ، و اۆنآلتي اۆنيئتدى ياشدا اۆغلانېن اۆزۆنۆ، كيشىنين سينەسىنين اۆستە، گۆزلرى يومولو اوجادان آغلاييردي. سۆنرا اوجا بۆى اۆغلان، آچېق قاپېني و قېزېمى گۆرمەدن يۆلون توتوب گئتميشدير. اۆ اۆنآلتي اۆنيئتدى ياش جوان اۆغلان اۆتورموشدو بئره، اۆ شخص جواني قۆلالارېن آراسېندا ساخلايان بئرده. قېزېم اۆ اوجا بۆى شخصى يالنېز يارېدان گۆرمۆشدۆ، آنجاق جاوانېن اۆزۆن كاميل گۆرمۆشدۆ. قاپېني ياواش اۆرتۆب گئچميشدى ايچەرى. جاوان بيلمەميشدى بير باشقاسېدا، اۆنلا اوجا بۆى شخصين گۆرۆشۆنه شاهيد اۆلوبدور. گئجه قېزېم اۆلايي بيزه دئدى. بيز بير سۆز دئمەديک. أرى دئدى يوخو گۆرۆبدۆر. قېزېم ايصرار إديردى يوخو دگيل، دۆرد گۆندن سۆنرا بيردن حالي خراب اۆلدو. دفعەلرله گيريردى حۆوضا، اۆزۆنۆ يووردى باش گۆزۆن صابېنلېردي، غوسل إديردى، همان ساعاتدا گۆزلۆردۆ، قاپېني آچېب إشيگه باخېردي. آنجاق اۆ اوجا بۆى شخصدن و اۆ جاوان اۆغلاندان خبر اۆلموردو. ياري گئجه دوروب قېشقېرېردي. قونشولار تۆكۆلۆردۆ إشيگه، بعضن قاپېني دۆگۆردۆلر، آچېردېق ايچەرى گليرديلر. دئييرديلر نيگاراندېلار. آپاردېق دۆكتۆره، آما فايداسي اۆلمادي. سۆنرا آپاردېق قرەسئيده اۆ دا بير ايش گۆرمەدى. داها قېزېم آرېخلادي بير درى بير سۆمۆک اۆلدو چۆرۆدۆ. بير ايكى نفر ماللا يانېنادا آپاردېق. اۆنلار دا بير ايش گۆره بيلمەديرلر. قېزېم همشه گۆزلەمەده دير. يوخارېدا اوزانېب سانكي بير حاديثەنى گۆزلۆر. أرى مشدىريضاني گۆرن گۆزۆ يۆخدو. فقط من اۆتاغا گئديرم. بۆغازېنا سو تۆكۆرم، يادا شربت ايچيرديرم. بعضن ده زحمتله بير آز آش يئديرديب، چېخېرام إشيگه. دانېشمېر. ايلک گۆنلردن برى اۆ ماجرادان دا بير سۆز دئمەيېب بئله. يالنېز بعضن نئچه أگرنى ديل دۆداغيلا زمزمه إدير. دۆز عمللى ساوادي يۆخدو. آنجاق أگرلر يادېندا قالېب. من أگرلرى يازدېم آپاربب آغاى أنگجيدن سۆروشدوم أگرلرين معناسي نەدير؟ دئدى قيامته گۆرەدير. قېزېمېن خستەليگين اۆنا دئديم، دئدى، آللاه بيلير بلكه آخېرالزمان نيشانەلرىدير. دئديم نه إديم؟ دئدى هئچ ايش گۆره بيلمزسن، آللاه گرک اۆزۆ ياردېمجي اۆلا. دۆنن قرەسئيد آدام يۆللادي دئدى كى اۆ جاوان تاپيلېب، صاباح اۆزۆ گلەجک يانېزا. آما يازېق قرەسئيد اۆزۆ خستەلنيب، قولونج اۆلوب، سينەسى آغرېر. ايندى من خواهيش إديرم سيزين اۆغلونوز گئتسين اۆستەكى اۆتاغا، قېزېما بير باخسېن."

پس من يۆخو گۆرمەميشديم. بيرى ده، اۆنو گۆرمۆشدۆ و منى ده اۆنلا گۆرۆبدۆر. من يوخو گۆرمۆشدۆمسه، بس اۆ دا منى يوخودا گۆرۆردۆ و منى، يوخومدا اۆلان شخصله، يوخودا گۆرۆردۆمۆ؟ بو مۆددتده، أرى أصلن دانېشمېردي. دئيەسن، چۆخ عصبى و

حوصله‌سیزی‌دیر و او آدام‌لاردان‌دی کی، یوخو رؤیا و مذهب و زامان، تاریخدن باش تاپمیر. پۇف‌لنمیش اوزۇ، حئیوان کیمیدی.
بیلمه‌دیم نوزلدو آنام دئدی:" من ایسته‌میرم اوغلوما بیر زیان دگسین. بو نئچه آیدا گئجه گۇندۇز زجر چکیب‌دیر. حسینین ألیندن بیر ایش گلمز." من ایضطرابیمی اونوتموشدوم گئچیجی. منه شاهید اولان بیری تاپیلمیشدی. منیم رؤیام دانیلمازیدیر. و یا منیم رؤیامین حقیقتی مندن آلینا بیلمزی‌دیر. ایسته‌ییردیم، اونون یارىمچى‌لیق اوزۇنو گؤرن شخصی، گؤرم. او خانیم‌لا دانیشماق ایسته‌ییردیم. یقین من‌له دانیشاردی. سۇنوندا من اوندان نئچه آتدیم، اؤنده‌یدیم. من باشیمی او شخصین سینه‌سینه قۇیموشدوم کی، قادین یالنیز اونون یارىمچى‌لیق اوزۇنو گؤرمۇشدۇ.من اوزۇنده گؤرۇب سۇنرا والئح اولموشدوم. أصلن او نئچه آتدیمی نئجه گؤتورۇب، اوزۇمۇ اونون قوجاغینا آتمیشدیم، بیلمیردیم. ایندی من‌له او قادین، اؤز سیرلریمیزی پایلاشا بیله‌ریک. دۇغرودان، او گئجه چتین‌لیک‌لری، گؤگ مچیدده داواملی قرآن اوخوماقلار، گؤگ‌لرله إله خلوت إتمه‌لریم، سبب اولموشدوسا اون لا من گؤرۇشه بیلم، او قادین، اونو زیارت إتمه‌گه نه إتمیش‌دیر. إشیتمیشدیم، اینسانین ساده‌لیق و سعادتی گؤرن ایش، پاک‌نیت و روح ساده‌لیگی گؤرن ایش‌لری، بشرین عقلی و عئلمی گؤره بیلمز. آدام ساده اولمالیدی کی دۇنیانین دئییلمه‌میش سیرلاری، اونا ظاهیر اولسون.
آناما دئدیم:" او قادینی مۇطلق گؤرمک ایسته‌ییرم." قادینین أرینه باخدیم. آنجاق قادینین أری دانیشمادی. سانکی ایلک باشدان قایین آتاسی‌لا راضیلاشمیشدیلار قادینین خیلاصینا هر نه لازیم اولسا إتسینلر. قوجا دوردو سۇنرا قادینین أری و من‌له آنام. پیللەلردن چیخدیق یوخاری. پیللەلرین باشیندا، قوجایا دئدیم مۇمکۇن اولسا ایذین وئرسینلر اونو یالنیز من گؤرۇم. قبول إتمکدن سۇنرا باشقا چاره‌لری یۇخودور. اۇچۇده قاپی‌نین دالیندا دوردولار. من ایچه‌ری گئچدیم.
من ده نئچه دیقه اوتاقدا قالمادیم. قادینین ساچ‌لاری آغ آپیاغیدی، سانکی آرینمیش گۇمۇشدۇر. بدنی غریبه اوزونودور. بلکه ده حدسیز آرىق‌لیغیندانی‌دیر. اۇستۇنه اؤرتۇلمۇش لاجورد، خاللی چادیرانین آلتیندا ایسکلئتدن سۇنرا بیر شئی یۇخودو. گۇمۇشۇ ساچ‌لاری‌نین آلتیندان سۇل قولاغی گؤرۇنۇردۇ. قولاق ساپ ساریدی، قولاق دالی‌سی اوزون، آغ و بلکه ده بۇیاسیزی‌دیر. ایره‌لی گئچدیم. گؤزۇم ساتاشدی گؤزلرینه، یوخاریدان ایکی قجله گؤزلرینی، حیطین قاپی‌سینا تیکمیشدی. گؤزلرین کاساسی اۇزۇنۇن دیبینه باتیب ایتمیش‌دیر، و اوزون نازیک بورنو، اۇزۇنۇن دیبیندن، بیر باشا یوخاریا قالخمیشدی. آرىق‌لیق، دئپرس‌لیک و خسته‌لیگه رغمن، شۇبهه‌سیز بیر زامان‌لار، چوخ گؤزل‌یمیش. هر شئی یئرینده‌یدی، دۇداق‌لار، بورنونون پیه‌لری ، گؤزلری أنگی‌یله دۇداق‌لارین آراسی، گؤزلری گۇمۇشۇ ساچ‌لارین فاصیله‌سی، و گیرده اۇزۇ کی آرىق‌لیقدان اوزانمیشدی. آما اۇزۇنون هئچ بیر یئری، باخیشیندا، جذبه‌لی، درین و معنالی دَگیلدی. بو قادین بیز پیللەلردن آشاغا گلنده بیزی گؤرمۇشدۇمۇ؟ چوخ راحات گؤره بیلردی. گئدیب باخیشی‌نین سیرینده دوردوم. گؤزلرین گؤزۇمه تیکدی، سۇنرا باخیشی وسعت تاپدی، إله کی، اوزۇ باشا باش محو اولدی، سۇنرا دۇداق‌لاری ترپندی.

سسى ضعيفيدى. من باشيمي ايرەلى گتيردىم نه دئديگين إشيدم. بو أگرلرى چوخ ياواش اوخودور:" يوم تكون السما كامهل و تكون الجبال كالمهن، و لا يسؤل حميم حميما." دوداق‌لارين يومدو، گؤزلرى إله حركت‌سيز كوز كيمى، أسكى گؤزلرى‌نين حالي تك آچيق قالدي. پنجره دالبندان دۆشن گؤن، قجله گؤزلرى‌نين درين‌ليگيننده، اوت توتموشدور. باخيشي، آلودان بير باغبدي، فقط حركت‌سيز بير آلو. داها من قالمادىم چيخدىم. قوجايا دئديم سانكي بير شئى اوزدو دئيەسن اؤلوبدۆر." قوجا قاچدي اوتاغا، آرخاسينجا قادينين أرى. ايكى سينينده شۆون‌لرى اوجالدي. من‌له آنام پيللەلردن إنيب، قاپيني آچديق چيخديق إشيگه. كۆچه ده اوشاق‌لار واليبال اوينايبردىلار. آنجاق جاوان قوجا، ماللا، قرەياخا كۆچه ده گئت گلەيديلر.

آنام دئدى:" نۆلدو؟ نەجۆر آدامبدي؟"

دئديم:" من يئتيشمەميش اؤلمۆشدۆ."

بير آى سۆنرا، قرەسئيد إولرينددن چيخيب صابيرأميره گئدنده، بيردن بيرى قارشي‌سينددا بيتميشدى، ساغ قۆلون ياپيشيب بورموشدو و سۆنرا بير پيچاق‌لا، بۆينونون شاه دامارين كسميش‌دير. قاتيلين كيم‌ليگى هئچ واخت معلوم اولمادي.

سۆنكو ايل، منه ايضطيراب‌لار، شۆبهەلر، كابوس‌لار و شوم گلەجەگه گۆره، ايلى‌يدى. آمريكالي‌لارا چۆيرمن اوزاندا تكجه ايكى آيبدي بو ايضطيراب‌لار و نيگارانچي‌ليق‌لارا قايغي‌سيز اوزلموشدوم.

عبدالله دئدى:" گئت اوتو گۆنۆن آلتيندا، و اونوت." من اوتدوم گۆنده، هر شئيى خاطيرلادىم.

-٢-

ايندى داها من اؤزۆم اؤنمسەميردىم بيرى اينانا يۆخسا اينانمايا. زيندان، آتام ايشلەين حاماما بنزەييردى، من ده اوزۆم اوردا ايشلەميشديم. زيندانى‌لار، حاماميين مۆشترى‌لريدى. گليب لۆت‌لنيب، گئديردىلر، ايسلانيردىلار، بوغون، ترين، دومانين ايچينده بۆغولوردولار و نئچه گۆندن سۆنرا إشيگه چيخيردىلار. بعضى‌لرى تئز تئز گليردىلر. بعضى‌لرى بير دفعه كى گليردىلر، گئديردىلر و داها قايبتميردىلار.بعضى‌لرى گئج -گئج گليردىلر، آما گليردىلر و بعضى‌لريده،حامامدا اولان بعضى‌لرى كيمى، حجمت تيغه‌سى‌نين آلتيندا و يا كيسه‌چكه‌نين حرفه‌اى و گۆجلۆ يومروق‌لارى‌نين آلتيندا، رحمته گئديردىلر، زيندانداى اؤلۆردۆلر، جسدلرى، إشيكده‌كى آدام‌لارا وئريليردى.

فرق إتمير اينانيب ياخود اينانماسينلار كى، اوزدۆرد نفر گۆللەله اولوبلار يۆخسا اؤلماييبلار. سۆرونون أصلى دگيشيلمز. جۆمعەميد دالبنداكي، اوين گوشه‌سينده كى اوتوز اوچ ياشيندا بير قادينين، قجله گؤزلرينده كى گۆنشين آلوندان دا دئسەيديمسه، كيمسه اينانمازدي. او گيزلى كيشى‌نين سينه‌سى‌نين يوموشاق توكلرينددن همان كۆچەده، و اوزدان قاينانان شئى‌لرين نهايت واقئعيت تاپماغيندان، دانيشسايدىم، يئنه مۆمكۆن دگيلدى كيمسه اينانسين. آنجاق بو دفعه، آرتيق، ايل‌لر گئچميشدى و يالقيزاق‌ليغين نيكبت بۆياسي، اوز گؤزۆمدن سيلينميشدى. هردن ده اينانيردىم بو منم، ايش، درس، زيندان سابقه‌سى‌له. بيرينه سؤزۆمۆ اينانديرماقدا لازيم دَگيلدى، چۆن هامي اؤز داستان‌لارى‌لا زيندانا

گیریردی، زیندانداا ایلک، شاشقین‌لیق گئچندن سونرا، هئی دئییردی أرک مئیداني، دروازا غار،جولفا یؤلوندا، أهواز، بندرعباس، خرمشهر، قوچاندا، توتوقلاندیم. لامصب‌لر، چوخ پیس دؤیدؤلر سونرا إعتیراف آلدیلار، ایکی نفری اؤلدؤردؤلر، اؤچ نفری اؤلدؤردؤلر، اون‌بیرین اؤلدؤردؤلر، سککیزینی، اون‌بئش ایل وئردیلر، اؤن‌بیرینه، اون‌ایکی ایل وئردیلر. توده‌ای‌لرین بعضی‌لری، زیندانداایدیرلار، قیرخ بیردن سونرا بیر آز مصدقچی لردن گتیردیلر و سونرا دسته- دسته، خوردادین اون‌بئشینده‌کی‌لری، سونرا دسته -دسته، اؤرگنجی، آیدین‌لار، اؤرگتمن‌لر، اوستادلار، جاوان أمکچی‌لری، بو یا او، یئرآلتي تشکیلات‌لارین عوضوو اؤلماق ، سوچویلا، سونرا یازیچی‌لاري بیر بیر، سونرا قادین‌لاري، دیندارلاري، دینسیزلری قات قاریشیق.

بیری جؤزوه اؤخوموشدو، بیری شاهي سؤیمؤشدؤ، بیری هویداني ایستئهزا إتمیش‌دیر، بیری شاها تیر آتمیشدي، بیری فرحی اؤغورلاماق ایسته‌ییرمیش، بیری کؤچه‌ده یئرییه رک، بیردن ییشیک توتموشدولار، بیرین دانیشگاهدان، او بیرین سرحددن، و بئله‌لیک‌له بیر نسلین هامی‌سین. بیری مانیفیست اؤخوموشدو، او بیری جیبهه میللی سومی، اؤچؤنجؤ، خوردادین اون‌بئشینده چؤماق‌لا وورموشدو بیر سربازین باشیندان، دؤردؤنجؤ مرثیه اؤخوموشدو و حوکومت گؤرمؤشدؤ شیمر ذی‌الجوشندن، إبن‌مؤلجمدن، ابن‌زیاد و یزید و معاویه‌دن گؤرسه‌تن گؤرؤنتو، سپرایلا، ثابتی، نصیری، هویدا، محمدرضا شاه و ریضا شاهدی. بئشینجی، گئجه یاری‌سي، پوخ پاکتین شاهین مجسمه‌سینه توللامیشدي، آلتینجي نیکسؤنا داش آتمیشدي، یئدینجی شیکنجه‌نین شاهیدی اؤلموشدو، شهادت وئرمه‌سین دئیه شیکنجه اؤلمالی‌یدي ، سککیزینجی شئعر دئمیشدی، دؤققوزونجو تئاتر یازمیشدي، اؤنونجو دووواردا شوعار یازمیشدي، و بئشمین بئش یؤز اؤتوز دؤردؤنجؤ، إعتیصاب باشلامیشدي، و إعتیصاب دا گئنلده، آللاها خاطیر، هر حوکومتده مملکتین مصلحت‌لری‌له قارشیدي. أصلینده ایران میللتی‌نین شأنین ده دگیلدی. آخي خالق نه دئییرلر؟ بورانین خالقي معلومدور نه دئییرلر؟ آنجاق آزاد و تمدؤنلؤ اؤلکه‌لری‌نین خالقین قصد إدیرم. نهایتده بیز ساکین بیر آدایق، باشاباش بؤحرانداا، إعتیصابدا اؤلان بیر دؤنیادا !و بؤتؤن دؤنیا یؤخلانمیشدي. یالنیز ایران خالقي یؤخلانمامیشدي. بعضی‌لرینی تاجگوذاریيه گؤره توتموشدولار، بعضی‌لرینی ایکی‌مین‌بئش‌یؤز ایل‌لیک جشن‌لره گؤره، بیر چوخون بو سببه توتوقلامیشدیلار کی شاه دانیشاندا گؤلؤشمؤشدؤلر، بیر آزین طنز بیلمه‌دیک‌لرینه گؤره، بیر آزین جیددی اؤلماقلارینا گؤره. أصلینده، هامیني، بیر بیری‌له موخالیف اؤلان‌لاري،اؤنلاري اؤز حال‌لارینا بوراخیلسایدیلار یقین بیر بیری‌لرین نئچه ساعات سؤره‌جینده گؤلله‌له ووروب، محو إدردیلر بئله.

بو هرکی هرکی‌لیکده، بئله سانین اون‌دؤرد دنه جسد ده منیم أل‌لریمده قالسینلار، بیر آی شیکنجه خاطیره‌سی، او اؤزلرین خاطیره‌سی، اونلار بو قدر ایلدن سونرا، معلوم دگیلدی هاردا ایتیب باتیبلار و أکثریتده، تبریزین گیریش دالان‌لارینداا اؤلان، ایتمیش، محو، ماسک‌لارا بنزییردیلرکی، آدام، تبریزین قارلي بؤران‌لاري، آلا قاران‌لیق سحرلرینده، أصلن اونلارا باخماغي سئومیردی و بعضن گئجه‌لر حاماما گئدنده، حیس إدیردی اونلار ، دووواردا یؤرؤین گؤلمه‌لی کؤلگه‌لردی، بیر باشا خزینه‌یه گیرسینلر دئیه، اؤن‌لا حاماما

گلمک ایسته‌ییردیلر، بو خزینه، دانته‌نین دوزخی کیمیدی و اینسان‌لار قووورما اینکلر تک، قاران‌لیقدان غوسل نیتی‌له آشاغا – یوخاري إدیب، دانته‌نین دوزخی‌لرینه تای باغیشلانماق طلب إدیردیلر.
دیشاري، بیر گؤنده‌لیک کیمی ذئهنیمده صحیفه‌لنیردی. اینسان آیدا إندی، کوبادا اینقیلاب اوزلدو، دونوزلار کوزرفه‌زی، کندی، شوروی‌یه حربه کسیر. خروشچوف دالي اوتوردو. ویتنامین ساواشي گئنیشلندی. شاهنشاه آریامهر آچیلیش إدیر. بو قدر کی بو آغا آچماق إدیر! هئچ بیر باجانین زادین باغلي قالماغي مؤمکؤن دَگیلدی. ژئنرال دوگؤل حضرت لری دئدیلر: شاهنشاه آریامئهرین اؤنه‌ری‌لریندن چوخ فایدالاندیم. دورمایین لؤطفن بویرون اوتورون، نییه اوتاندیرپسینیز؟ ویتنامین اورمان‌لاري یانیر. آلتي گؤنلؤک ساواش. شیلی، بیر سوسیالیستی اؤلکه اوزلدو. آلنده یئنیلدی. اینسان باشقا کؤره‌لره گئدیر. تهرانین قوزئییینده بیری، اؤز آرواد اوشاغي و قاراداشي‌نین، آرواد اوشاغین بیر یئرده اؤلدؤردو. جمعی دؤققوز نفر، و یؤزلرجه باشقا حادیثه‌لر.
آما زیندان بو واقعیت‌لرین اؤزیناق مئیداني دَگیل. دؤلو دوستاق‌لار، یاني، دوستاغین دیشاریسینداً، حبس اوزلان رئال‌لاردیر. یاني زیندان. عبدالله‌خان، من گؤردؤگوم گؤندن، زیندانداً إشیگه چیخدیغیمیز گونه‌جن، اوزبئش ایل، هر گؤن ایکی ساعات ایدمان إدیردی. خالق زیندان‌لاري بیزیم اؤزؤمه آچدیلار. بیز اوغورلا، خالقین چیگین‌لرینده إشیگه چیخدیق. آزادلیقدان بیر آی سونرا، عبدالله سانجیلاندي، خسته‌خانایا گؤتوردؤلر. رادیؤلوژی، عبدالله‌خان باش تاپا بیلمه‌ین بیر شئی گؤرستدی. قارنین آچدیلار گؤرسؤنلر نه خبردی. باغیرساق‌لاري، معده‌سی باشا باش، سینه‌سی‌نین بیر بؤلؤمؤن، بؤتون سرطان توتموشدو. یالنیز بیر شئی قالمیشدي او دا بو کی، سرطان بیر میکروفون تک، بوغازیندان چیخیب اوخوماغا باشلاسین. گؤزلرین آچدي، إشیکدن مؤسلسل سسی گلیردی. یاغیش یاغیردي، سونرا گؤزلرین آچدي، بیر آز دا، او قدر گؤزلرین آچدي پنجره‌نین قابي اوزلدو گؤزلری‌نین کاساسي. آپاریب قویلادیق. قبیر اوسته، أسکی زیندانی‌لاردان یالنیز بئش نفر و معمولو آدام‌لاردان، قیرخ أللی نفر. زیندانی‌لار بؤلؤنمؤشدؤ و بعضی‌لری گلمه‌دی، چؤن عبدالله‌خان یئترینجه سؤلچو دَگیلدی. بعضی‌لر گلمه‌دیلرچؤن دئییردیلر عبدالله‌خان زیندانداً توده‌چی‌لرله دالاشمیشدي. بعضی‌لری گلمه‌دی چؤن او دیندار دگیلدی، گلمه‌دیلرچؤن دئییردیلرموجاهید دگیلدی، فداییدی، و یا فدایی دگیلدی، مجاهیددیر، و یا ماوئیست دگیلدی، و یا أنورخوجادان یانا، دَگیلدی. بعضی‌سی گلمه‌دی چؤن عبدالله خان بیر ساوادسیز عامیدی و شاه ألیندن عؤمؤرلؤک أبد حبسی آلماقدا بیر طالئع‌سیز آدامي قهرمانا دؤنؤشدؤرمز. بعضی‌سی گلمه‌دی چؤن عبدالله‌خان تؤرکؤدؤ، بعضی‌سی گلمه‌دی چؤن عبدالله‌خان"خان" ایدی. عبدالله‌خان دیری قالیب باشقالاري اؤلسه‌یدی‌سه، یقین هامی‌سین قبیرلری اوستونه گئدردی.
" گئت اوتو گؤنؤن آلتیندا هر شئیی اونود."
أردیبلدن بئهشت‌زهرایاجان، یازیق عبدالله‌خان، یالنیز زیندانی آدام‌لاري گؤرمؤشدؤ.
آدام اوزسککیز ایل بیرمملکتین أن گرگینلی حیات تاریخینده، زیندانداً قالا و دیری چیخا، شانس گتیریب‌دیر. گؤللله‌مه‌دن خیلاص اولموشدوم. ایندی شانس گتیرمیشم اوزسککز

ایل‌لیک زیندانداٍن دا، خیلاص اولورام. اؤلدؤرؤلمه‌گیمه یاخین اولدوغومدا، اؤزؤمه دئییردیم من همشه طالئع‌سیزیدیم. آما أصلینده بئله دگیلدی. دیش‌لریم أیری بویروق اولوب تؤکؤلمؤشدؤ، هه؟ چوخ‌لارین کی تؤکؤلمؤشدؤ. باشیمین تپه‌سی کامیل کئچل اولموشدو و قولاق‌لاریمین اوستؤتده کی توک‌لریم پانبیق کیمی آغارمیشدي. قلبیم نظیم‌سیز دؤگؤلؤردؤ. قورساغیمي، بیر اوزون و قالارگي یارا دلمیشدی. آنجاق مشهور جؤمله‌نین دئدیگینه رغمن کی، ساغلام عاغیل ساغلام بدنده اولار، اینانیردیم کی ساغلام عاغیل خسته بدنده دیر. تانیدیغیم بؤیؤک اینسان‌لارین هامي‌سي‌نین خسته بدن‌لری وارید‌ي، منصور حلاجدان توت، عین‌القضاة، حافیظدن بتهؤونه، داستایوسکودان کافکایا ژنه‌یه‌دک. زیندانداٍ هئی اوخوموشدوم اؤنملی اولان ساغلام‌لیق، خسته‌لیک دگیل. آدامین گرک هوسی اولا. من یئتمیش کیلو آغیرلیق‌لا توتوقلانمیشدیم، قیرخ‌بیر کیلو آغیرلیقدا زیندانداٍ چیخدیم. قیرخ اوچ یاشیندا‌کن، آلتمیش یاشیندا خیال‌یدیم(شبح). او یالقیزاقدان، کامیل إشیگه چیخمامیشدیم. و گؤلمه‌لی اوشاق کیمی، سیرتیقلانماقدان باشقا هئچ بیر قادین‌لا سئویشمه‌میشدیم. آللاهیم بو بابتدن زیندانداٍ نئجه ده چتین گئچدی.

بعضن آز قالا قورشاقدان آشاغامي دیشله‌مک ایستردیم. مصلحت‌چی‌لر ایدارەسینده او گؤن‌لری خاطیرلادیم کی، یؤزباشي دوگلاس" ژان ژنه"نین أثرلرین اوخوماغا، وئرمیشدی منه، من ده دئمیشدیم ژان ژنه تبریزلیدی. بعضن من جینایتلی بیر حیس‌لر تاپیردیم."ژان ژنه"نین شخصیت‌لری‌نین أل‌لرین دؤشؤنوردؤم اونلار نه ده هیزلي ایشله بیردیلر و نئجه‌ده جینایتلی. اینسان‌لارین بدن‌لری‌نین قوخولاري اونلاري تحریک إدیردی. بیردن جینسیت‌لرین دگیشردیلر بیر بیرلرین راضي إتسینلر. ژان ژنه و شخصیت‌لری یاتان هؤتئل‌لردن، قصر زیندانی، قیزیل‌قلعه و إوین، منه، اونلارین حؤجره‌لری و عوموميی بندلرینده یاتان زیندان‌لار کیمی، گلیردی. هامي‌نین خیال‌لارین جادو إدیردی. زامان ایتیب باتیردي. مکان مسافه‌سی بیر أل حرکتی‌له آرادان گئدیردی و من آدام‌لارین وجودونا قونوردوم. یومروق‌لارەمي دؤگؤنله‌ییب، ژان ژنه‌نین یوموشاق و یاری‌بؤش بؤیؤرلرینه، تاپدیردیم و اؤزؤمو بدن‌لرین فوضولاتینا سؤخوردوم. دویولماز هوسیم، گرچک بیر شئی ایسته‌ییردی، قاپي قاپي ایی چکیب و طلب ایسته‌ییردی و او زامان اومودسوز، هر یئردن أللی اؤزؤلمؤش، یومروق‌لارەمي دووارا چیرپیردیم. قیشقیرپردیم:" هارداسان إی سئویملی، خیالي وارلیق! هارداسان کی، بورنومو بیر قورد تکی قارنیوپن درین‌لیگینه سؤخام! هارداسان چیگین‌لریمه مینديرم. اوزون بودلارین اؤپؤب دیش‌لریم‌له چئینییم، بو سامان‌یؤلوندان او سامان‌یؤلونا اوچام. هارداسان؟ کیمسن؟ نییه دووارلاري سیندیرمیرسان؟ نه‌دن او آپارتمان‌لارین دووارلاري‌نین آرخاسیندا‌کي من یالنیز، گؤنده لیک‌لرده عکس‌لرین گؤرؤرم، یالقیز عاشیق‌سیز، یورقون دئپرس اوزانیبسان؟ نییه آنلامیرسانکي من اوزن ایل، اوزن‌ایکی ایل، اوزن‌بئش ایل، ایندی کی، محبتدن دولو خالق‌لارین یومروق‌لاري زیندانین او طرفیندن، دووارلار دؤگؤلؤر، اوزن‌سککیز ایل، بوردا یاتدیغیم اوزن‌سککیز ایلین جوبرانیندا، سن‌له یاتا بیله‌رم! قیرخ کیلو آغیرلیغیما رغمن، داواملي، غم‌لر، غوصه‌لر، یالقیزلیق‌لار، گؤردؤگؤم اؤلؤم‌لری، إشیتدیگیم باغیرتي‌لاري، یاغیش تک سنین گؤودنده یاغیب، بلکه بوشالام.

عبدالله‌خان بيرمى‌دۇردۇنجۇ و من ايكى‌يۇزاۋن‌دۇققوزونجو آدامىدىم. زيندانىن ميكروفونو بندلرده سسلندى. قراريدي او گۇن ايكى‌يۇز- اوچيۇز نفر آزاد اولسون. قاچدىق إشيگه. بئله دۇشۇنۇردۇم بير باشا تبريزه گئدەجەگم. آما يوخ. زيندانىن إشيگينده جمعيتين ايچينده، ايكى نفر قادىن آنامي آلمىشدىلار بۇيون‌لارىنا ، او دا اوردان قىشقىرىردي:" هارداسان بالام. هارداسان اوغول، هارداسان گۇزۇمۇن ايشىغي؟" من بو سۇزلرى إشيدنده، إله آغلاييردىم سانكي دارآغاجىنا گئديردىم. آنام گۇزلۇك ووروموشدو، بير بۇيۇدۇجۇ گۇزلۇك، سيملى قىراق‌لاري‌لا. گۇزلۇگۇن گۇتورۇب گۇزلرين اۇپدۇم. يوخاريدان آرام سۇيرۇشۇب دۇشدۇ قۇجاغىمىا. نئچه نفر مات -مات باخدىلار. منى تک دام‌ليق حۇجره‌دن عوموميوا آپاران گۇنه تاى. و كيمسه اينانمىردي. بيرى سۇروشدو" آغا سيز نئچه ايل اوردايدىنىز؟" آنام آنلامادي، سۇردو نه دئيير؟" تۇركجه دئديم مندن سۇروشور نئچه ايل اوردايدىم." آنام تۇركجه قىشقىردي:"اون‌سككيز ايل." طرف بيلمه‌دى. من ترجۇمه إتديم، سۇنرا اون‌سككيز ايل آغيزدان آغيزا دۇلاندي. نئچه‌سى من‌له دانىشماق ايسته‌ييردى.دئديم:"گئدين صفرخانىن ، عبدالله خانىن دالىجا. اونلار مندن اون، اون‌بئش ايلده چوخ قالىبلار." بيرى سۇردو:" آغا جۇرمۇنۇز نه ايدى؟" ايندى ده، دئسه‌يديم، كيمسه اينانمازدي بئله، بير قىرخ ياشيندا كئچل، أيرى بويروق قورتدو ديش‌لريله، بير آمريكالىنى اۇلدۇرمک جۇرمۇنه، إعدام اولموش، اون‌دۇرد نفرله سوچ اورتاغي اولوب." دئديم او قدر اوردا قالمىشام اونوتموشام سوچوم نه ايدى." طرف گۇلدۇ. چۇن گۇلمک ايمكاني يارانمىشدى. اۇزلر نئجه ده مئهربيان اولموشدو. نئچه‌سين اۇپدۇم.، گۇردۇم نۇرمالجا، اۇپۇش‌لريمه جاواب وئريرلر. سانكي بيز هامىمىز بير ماجرايا آددىم باسىرىق و اوردا اۇيمک، گۇلمک آزاد اولمالىدي.

آنام كيچيلميشدى. همشه كيچيک اولان گۇزلرى، ايكى قارا دۇگمه‌دک بورنون ديبينه ياپىشميشدي. إله قوجالمىشدي سانكي ايكى‌يۇز ايل عۇمۇر إله‌ييب. آلدىم چيگنيمه، مئيدانىن او طرفينده دايانميش تاكسي‌لارا ساري آپاردىم. گئتديک "تى بى تى يه" مينيب تبريزه گئتديک. آنام منه ايلک گۇرستديگى شئى، سر هنگ جزايرى‌نين وصيتنامه‌سى ايدى. نئچه ايل اۇنجه مين‌باشي جزايرى‌نين قارداشي، تبريزى آياقدان ساليب و نهايت آنامي تاپا بيلميشدى و مكتوبو بير پاكاتدا قويوب وئرميشدى آنامين أليىنه. دئميشدى:" نه زامان حسين آغا چيخدي بو مكتوبو وئر اونا. منيم ياللنيز اونا إعتيمادىم واردي، چۇن اون‌اۇچ، اون دۇرد ايل‌دير كى زيندانى‌دير." مين‌باشي‌نين وصيتنامه‌سين إولرى‌نين حيطيندن تاپمىشدىلار. وصيتنامه، يۇزباشي كيرازلي‌نين تئزور گئجه‌سى، يازىلمىشدي. وصيتنامه‌نى دفعه‌لرجه اوخويوب آغلادىم.

آنام تيمسار شادانين يانينا گئتمه‌گينden دفعه‌لرجه منه تعريف إتدى. آنجاق او بيلميردى، تيمسار شادان، او، يانينا گئدن زامان، مين‌باشي جزايرى و ياردىمچي‌لارين شيكنجه إليينلردن‌ديي. بيلميردى منى شيكنجه إدن زامان او دا همشه حاضىريدي و بعضن اۇزۇ ده دۇگۇردۇ.

مين‌باشي جزايرى‌نى شيكنجه إدنده، او بئله گۇرسه‌ديردى كى تئزور، قتل سۇرون‌لاري لا ايشى يۇخدور. تۇيوق قوش‌لاري، قناري و پيشيک‌لرينى دۇشۇنۇردۇ. سانكي بونلارا

دایانماق‌لا، شیکنجه‌یه قارشي دایانماق گؤجؤن چؤخالدیب و یاخود، اؤنلاري خاطیرلاییب شیکنجه‌نی اونوتسون، ایسته‌ییردی.
بیلیردیم تیمسار شادان چؤخ کله‌شق آدامدي، آنجاق اؤنو زیندانداندان اؤنجه، أصلینده اؤچ دؤرد ایل، بوراخیلماقدان اؤنجه یاخشي تانیمپردیم. زیندانداا، ایلگینج بیر اؤلای اؤلدو و بو منیم ماراغیمي شیدت‌له تحریک إتدی. تیمسارین أسکی گوماشته‌لریندن بیری زیندانا دؤشدؤ . غریبه بیر آدامیدي. مین جؤره أذیت‌له درس اوخویان،آذربایجان کندلی‌لریندن یدي. بعضن بیردن گؤلؤردؤ، شئیطنت‌له دؤلو ، فیل گؤزلری‌له گیزلیجه، قارشي‌سیناکینا باخیردي. بعضن ساعات‌لارجا، میسپردي گوشه‌ده اؤتوروب دانیشمیردي. بیری ده دانیشدیراندا، باشدان آلیردي و باخمیردي بئله. سانکي روحی، بالانسیني ایتیرمیشدی. عبدالله‌خان بو أسکی گوماشته‌نی گؤرؤب، بیزیم آرامیزدا دانیشیلان سؤزلردن سؤنرا، دئییردی هامي‌سي تیمسارین سوچویدوکی، بو گنجین روحو بئله سارساق اؤلوبدور.آنجاق منه ایلگینج اؤلان، اؤنون تیمسارا گؤره گئنیش بیلگی‌لریدي. من دئیندە تیمسار شادان منیم شیکنجمده ایشتیراکي وارمیدي، هئچ شاشمادي. آنجاق بئله خیال إدیردی من ده أسکیده تیمسارین گوماشته‌سی اؤلموشام و منظوروم شیکنجه‌دن، او تیمسارین باشقا گوماشته‌لری نین اؤندان خبری اؤلان، شیکنجه‌دیر. ماجراني اؤنا آچیقلاییب و اؤنباشي‌نین بؤی بوخونوندان دانیشدیم، دئدی اؤنباشیني دا گؤرمؤشدؤ. سؤنرا أطرافلي، تیمسارین خانیمي‌سي‌لا، اؤنباشي‌نین عئشق عاشیقی‌سیندن تعریفله‌دی. إله همی ده بندین زیندانی‌لاری‌نین یانیندا. دئییردی بیز هامیمیز بو عئشق‌بازلیق‌لارین شاهیدی اؤلموشوق-ألبته منظورو تیمسارین گوماشته‌لریدی و تیمسار اؤزؤ ده بئله آمریکالي اؤن باشي‌لا أل بیریدی.سانکي بیر پیلان زاد واریمیش! دئییردی دؤز عمللی اؤندان باش آچمایبب‌دیر. سؤنرا تیمسارین اؤوا گئتمه‌سین تعریفله‌ییردی‌کی نئجه، " دره‌دیز"یا" زونوز یئری"یا" چمتال" دقیق یادیندا دَگیلدی بویئرلرین هانسي‌سیندا اؤنون دؤز گؤزؤنؤن اؤنؤنده قافلان، یؤلداشین تیکه پارچا إدیب‌دیر. سؤنرا یؤلداشین چئشمه باشیندا قویلایاندان سؤنرا اؤز وئرن ماجرادان دانیشدي. تیمسارین سؤلقونلوغوندان، چؤن‌کی أحمد سئوگیلی‌سیدی، اؤردویا دا، راپؤر وئرمه‌دی بئله. سؤنرا قافلان‌لارین هوجومونون، سؤنکو گؤنؤندن دئدی: تیمسارین بالدیزي اؤنو اؤتاقدان چکیب إشیگه، چئشمه باشینا گتیریب، آغاجدان آسلانان قافلان دری‌لری‌نین آلتیندا ساخلاییر، اوزاقدان نیشانه توتور، بیر گؤللە آتیر، سؤنرا بیر گؤللە‌یله اؤندان خیلاص اؤلماق ایسته‌ییرمیش کی، آمریکالي اؤن‌باشي، آراچي لیق إدمیشمیش. تیمسارین بالدیزي بیر اؤلدؤرؤلن آدامدان دانیشیرمیش، گوماشته بئله آنلاییب صؤحبت اؤنون یؤل‌داشي، یاني تیمسارین سئوگیلي‌سیندن دیر، و یاخود اؤلایین سببی، تیمسارین بالدیزین آمریکالي اؤن‌باشیا، إحتمالي محبتیندن‌یمیش. نه ایسه، ماجراني یاخشي آنلایا بیلمه‌میش‌دیر. دؤغروسو من ده آنلایا بیلمه‌دیم. سؤنرا دئدی، تیمسار یاخین گئچمیشده اؤلدؤرؤلؤب. دئییردی تیمسارین جسدین، لؤت پؤت ایصفهان یا شیرازدا بیر اؤتاقدا تاپمیشدیلار، او زامان یئترسیز و چئشیتلی، دئییش‌لر، دئدی-قؤدولار مئیدانا چیخمیش‌دیلار کی غریبه، موختلیف آدام‌لاردا بو ماجرایا ایلیشمیشدیلر. إله بیل، اؤن‌آلتي اؤن‌یئتدی یاشدا بیر جاوانین بو ایشده ألی واریمیش، او اؤغلان تیمسارین اؤتاغیندا اؤلوب،

أليندە بير يئكە پيچاغي واريمېش، دئييلن‌لره گؤره، پيچاغي تيمسارېن قارنېنا سوخوب. أسكي گوماشته اويدوروجويدو! و او جاوانا ياراشماز بير نيسبت‌لر وئريردي. دئييردي جاوان اوغلاندا چېلپاق‌يمېش. آنجاق بعضي‌سي دئييردي تيمسارېن أصلي قاتيلي قاينې‌دېر و يا بالدېزې‌دېر، خانېمې‌سېن دا دئييرديلر بئله، و او جاوان تيمسارېن اوتاغېندا يۇخوموش و اوزلورموش‌سا، بير اؤنملي سياسي قتله، باش اؤرتۇيۇمۇش. دئييردي سۇنرا بير هفته‌ده، آذربايجانېن كندلريندن، تيمسارېن أسكي گوماشته‌لرين توتموشدولار. ألبته بعضي‌لرين توتا بيلمه‌ميشديلر، چۇن گيزلي بير حالدا اؤلمۇشدۇلر. دئييردي، تيمسارېن اؤلۇمۇيله ايلگيلي ماجرالار، مۇركب اوزلدوغوندان، اونلاردان باش تاپا بيلمه‌يب‌دير. دئييردي، اونون دالې‌سېجا گئتديك‌لرينده، او اوزۇنۇ كونكورا حاضېرلايېرمېش. مۇفتيش‌لر قولاغېن چكميشديلر. دئييردي بير جاوانېن شكلين گؤرستديلر، ايسته‌ييرديلر من‌له اونون علاقه‌سين بيلسينلر و من ده آند ايچيرديم عؤمرۇمده شكلين صاحابېن گؤرمه‌ميشم. آما لامصب‌لر بيليرديلرميه؟ دئييردي، گرچكدن ده من دۇزۇن دئييرديم. چاره يۇخودو، هر گلن گدندن ده آدام او قدر كؤتك يئديگينده، يالان دئمك اوزلاردې‌مې؟

آما بير ايكي نفر گوماشته‌لردن، دئييرديلر اوزن‌بئش اوزن‌آلتي ايل اؤنجه، شكلين صاحابېن گؤرمۇشدۇلر و او زامان او جاوان آز چوخ بيرمي ياشېندايدې. او حالدا ساواكې‌لار بو گوماشته‌نى گؤتورۇب آپارمېشدېلار شيراز يا ايصفهانا، بير اوزن‌آلتي اوزن‌ئددى جاوان‌لا اۆزلشديرميشديلر. دئييردي، گوماشته‌لرين بيرى دئميش‌دير: ياخشي يادېمدادېر اؤزۇدۇ، اؤزۇدۇر.او بيرى گوماشته دئميشدى ميه سفئله‌ييسن؟ بيز تانېيان آدام بيرمي ياشېندايدې، ديرى قالسايدې‌سا، اوتوزئددى اوتوزسككيز ياشېندا بير كيشى ايدى. قالدې بو گوماشته ساواكې‌لارېن يانېندا آند ايچميشدى، اؤلدۇرسه‌لر، ديرى -ديرى ياندېرسالار بئله، بونو دۇز دئيير: بيرگۇن تيمسار اونا و ايكى اۆچ گوماشته‌يه أمر إتميشدى، گئديب، عكس صاحابي اوزلان جاوان‌جېغازا، كلك ووروب چكيب گتيرسينلر تيمسارېن اوينه، دئييردي اونلارا دئميشدى جاوانا دئسينلر، تيمسارېن بالدېزې اوندان ايسته‌يير، تئزراق اونون يانېنا گئتسين، چۇن او خلوتدى! بير بيرلرى‌نين يانېندا راحات اوزلسونلار. او يازېقدا يۇلا دۇشۇب گئتميشدى، تيمسارېن اوينه گيرنده آلدانماغېن آنلامېشدې. تيمسار آچېقجا اونا سئويشمه تكليف إتميش‌دير. جاوان قبول إتمه‌ميش‌دير، تيمسار ايسته‌ميشدى اوتاق‌لارېن بيرينده اونا تجاووز إتسين! جاوان قاچيب گئتميشدى حيطه، سۇنرا تيمسار آرخاسېنجا حيطه گليب أمر إتميشدى آغاجا باغلامېشدېلار، تيمسارېن اوزۇ شاللاق‌لا، جاوانېن جانېنا دۇشمۇشدۇ، قاپې آچېلېب تهمينه، تيمسارېن بالدېزې گيرميشدى، گؤرمۇشدۇ جاوان اؤلۇبدۇر. آغلامېشدې يئرى گؤگو سۇيمۇشدۇ، تيمسارېن اۆستونه يۇگۇرمۇشدۇ، ديش دېرناق‌لا اونون جانېنا دۇشمۇشدۇ. اوزۇن سالمېشدې او جاوانېن جسدى‌نين اۆستونه، آغلاييرمېش و آغلاركن دئييرميش، ناصير! ناصير! دئييردى او اوزۇ، يانې گوماشته بونلارېن هامې‌سېن، بير- بير، گۇونليك تشكيلاتينا تعريف إتميش‌دير، آيدېنلاتسېن دئيه. شيراز يا ايصفهاندا اونا گؤرسه‌تن او جاوانېن عكسى، او آدام اوزلانماز، او دا اوزلورسا، ديرى اوزلماز. دئميرم مؤعجۇزه اوزلا، او دا اوزلمامېشدې. دئييردى ايلگينج اوزلان تيمسارېن قاينې‌نېن دوروموبدو. صوراتي گؤرسه‌ديردى بو ايشين ايچينده بير ايش اوزلمالېدې و بلكه

ده قتل اونون اؤز ایشیدی، چؤن او کیمی گؤجلؤ و اؤنملی آدام گرکمیردی تفتیش آن‌لاری نین هامی‌سیندا حوضورو اؤلسون. سانکی تیمسارین اؤلمه‌گیندن و داها دا دگرلمه‌مه‌گیمدن أمین اؤلماق ایسته‌ییردی. و إشیتمیشدی بئله، مؤمکؤندؤ قتل تیمسارین اؤز قیزی‌نین ایشی اؤلسون. او اؤلکه‌دن خاریجده یاشایبردي و اؤزل اینام‌لاري واریمیش، تکجه تیمساري اؤلدؤرمه‌گه گؤره ایرانا گلیب سؤنرا قاچیب‌دیر. سؤنرا صؤحبت بئله ایدی کی، قیز أصلن، تیمسارین اؤز قیزي دگیلمیش، چؤن گوماشته‌لرین ایکی‌سی تیمسارین قیزي‌نین شکلین إوینده گؤرمؤشدؤلر، او بیر سارپمتیل قیزیدي. اوزاقدان بیر گلیشی آناسینا بنزه‌سه یدی ده، هئچ جؤره آتاسینا اؤخشامیردي. عوموميی بندده من‌له دوست اؤلان گوماشته، دئییردی شیراز یا ایصفهانا آپاربلدیغي گوماشته، بیلمیردی نئجه ایستردیلر قاتیلین کیم لیگین بیلسینلر، چؤن ماجرایلا ایلگیلی آدام‌لار هرهسی، باشقالارا تای قانئع‌إدیجی نه‌دن لری واربدي کی، اؤزؤ قتل إتسین. أل چؤخ اؤلدوغوندان، أصل قاتیلین أللینی تشخیص وئرمک اؤلموردو. سانکي ماجرانین آنلامیندا و یا مؤرکب إتدیگینده- قاتیلین کیم‌لیگی بللی اؤلماسین دئیه- تیمسارین قاینی‌نین، (إله بیل تیمسارین اؤزؤندن اؤنملی آدام اؤلموشدو)، دخالتی واربدي. گوماشته تیمسارین قاینیندان بیر شئی‌لر بیلیردی، دئییردی او جاوان‌لیقدا تیمسارلا دالاشارمیشلار، تیمسار و باجي‌سي‌لا اؤلماقدان بئله، اؤز طالئعیندن راضي دگیلمیش، آنجاق سؤنرالار او باشقا شئی‌لره دیقت یئتیرمیشدی. اؤزل‌لیک‌له" زونوز یئرینده" یا "دره‌دیز" ده، و تیمسارلا آمریکالي اوزباشي‌نین آراسیندا، چؤخ یاخین دوستلوق یاراناندان سونرا- آمریکالي همان کی اوزلا تیمسارین خانیمي آراسیندان اؤلان عاشیقانه ایلیشگی، شهرده دیل آغیزلاردایدي. دئییردی اوندان بوندان إشیتمیشدی، آمریکالي و تیمسارین قاینی‌نین آراسیندا اؤزل علاقه واریمیش، آنجاق بو ایلیشگی‌لرین نه‌جؤرلؤغوندان دانیشمازدي. تیمسارین بالدیزي حاقدا دا بیر سؤزلر دئییردی آنجاق چؤخ ایلگینج دگیلدی. او دا سانکي شیراز یا ایصفهانا گئتمیش‌دیر، او قدر باجي‌سي و تیمسارلا ساواش بارپشدان سونرا، دئییردیلر باخمایاراق تمامی‌لا قیافه‌دن دؤشمه‌میشدی، آما باش گؤزؤنه یئتیشمیردی و چؤخ واخت عزا گئییمی گئییینیردی، دئییردی، إله بیل آدینداا دگیشیب، باشقا آد قویموشدو اؤزؤنه، ایندی تهمینه ناصری اؤلموشدو. هئچ معلوم دگیلدی نه‌دن آدین دگیشمیش‌دیر. او بیری‌لر هامي أسکی آدلارین قوزوموشدولار. بونلارین هامی‌سیني، او گوماشته دئییردی. بعضی ماجرالار اونون اؤزؤنه اؤز وئرمیشدی و بعضی‌لرینی ده، باشقالاري اونا تعریف إتمیش‌دیلر.اونون سؤزلری‌نین دؤز، غلط اؤلدوغون آنلاماق منه مؤمکؤن دگیل‌دیر. اؤزل‌لیک‌له کی، گوماشته‌نین داورانیشي دنگه سیزیدي،چؤخ عجیب قؤرخوردو، هامیيا بدبین‌یدي، بعضن گؤلؤب، بعضن ده آغلاییردي، عبدالله‌خان دئمیشکن، معلوم دگیلدی تیمسار شادان بو اوشاغین باشینا نه بلا گتریب‌دیر. من اؤزؤم، تیمسار شادانین خانیمي‌سینی، قاینین و بالدیزین تانیردیم، ألبته اوزاقدان اوزاغا. تبریزده اونلاري تانیمامیش آدام یؤخودور. گؤزل، دؤلتلی و نوفوذلو بیر عایله‌یدیلر، اونلارلا علاقه‌لی ساغدان- سؤلدان دئدی-قؤدو دانیشماق، نؤرمالي‌دیر. اؤزل‌لیکده اونلار اؤزؤ اؤزلری‌نین بدن‌لرین إشیگه قویماغا یئریکله‌ییردیلر. بو آچیدان تیمسارین خانیمي اؤنده ایدی. او زامان، تیمسارین خانیمي من ده غریبه بیر هوس

ياراليدارى. گوماشته ئىيىردى او زامان، دفعەلرجه، او چاغين جاوانلاري‌لا، تيمسارين خانيمي يالقيز إشيگه چيخاندا، اونا ئىيىلن سؤزلره گؤره، اؤلؤم حدده دؤگؤشمؤشدؤ. اوندان سوردوم، او دا تيمسارين خانيمي‌سي‌لا عئشقبازلىق إتميش‌ديرمى؟ اوتاندىم سوزارم تيمسارين اؤزؤيله ده سئويشيب‌مى؟ داورانيشي آنورمالي‌دي. اؤرتا بير حدده دگيل‌دى. يا چوخ سئوينجلى ايدى يادا چوخ سوسقون.

سؤنرالار گوماشته‌نى آزاد إتديلر. گوماشته يؤزباشي كيرازلي‌نين قتليندن، چاووش‌لار و مين‌باشي‌نين قتليندن أن كيچيک بئله، بيلگي‌سى يوخودور. آنجاق ئىيىردى او ايل يايدا، ياني بيزى أردبيلدن تبريزه گتيريب يايقبلاييب و سوچلاندىراندا، نئچه نفر أردبيلدن تيمساري گؤرمه‌گه گلميشديلر، بونلارين ايچينده، بير ماللادا وارىدي، إله بيل أردبيلين نفوذلو روحانى‌لريندن‌ديدي.اوتاق‌لارين بيرينه گئديب تيمسارلا صؤحبت إتميشديلر. گوماشته ئىيىردى بونلارين نمه‌نه‌دن دانيشماق‌لاري آيدين دگيلدى. آنجاق نئچه كره قوجا كيشى‌لرين آغلاماق‌لارين دووار دالبندان إشيتميشدى كى، آغلاياراق يالوارىردي. أردبيللى ماللا نئچه دفعه تيمسارين اوستونه قيشقيرميشدي:" تيمسار، آللاهدان قورخ! بير گؤن اينتقيام آلار قورخ آللاهدان!" تيمسار ماللاني يامانليياندا، أردبيلدن گلن قوجا كيشى‌لر آغلاشميشديلار. ماللا دا زاماني موساعيد گؤرؤب بير مرثيه اوخوموشدو. گوماشته ئىيىردى نه او و نه أحمد، و نه باشقا گوماشته‌لر ماجرادان خبرلرى يوخودور، بير دفعه ده بو آدام‌لار گلنده، اؤچ دؤرد تليس پول گتيرميشديلر، أحمد همان، تيمسارين سئوگيلى‌سى، قوناق‌لارا چاى آپاراندا، گؤرمؤشدؤ قوناق‌لارين هامي‌سي‌نين باش‌لاري آشاغادا و تيمسار دا دالبادال يامان ئىيير. او دفعه ماللا يانلارىندا دَگيلدى. تيمسار أحمده أمر إتميشدى، تليس‌لرى گؤتورؤب قويسون قاپي‌نين اؤنؤنه، أحمد بو ايشى گؤرنده، قوناق‌لاردا دوروب چيخميشديلار إشيگه، تليس‌لرى آتميشديلار چيگين‌لرينه گئتميشديلر. أحمد او بيرى گوماشته‌يه دئميشدى تليس‌لر دؤلويدو پولونان.

گوماشته بو سؤزلرى منه دئينده، دؤشؤندؤم بو قوجالار مين‌باشي جزايرى، يؤزباشي حميدى و چاووش‌لارين قوهوملارىديلار. سؤنرا گوماشته بير تبريزلي أر آروادين تيمسارين يانينا گئتمه‌سين تعريفله‌ييردى. أرى ايكى اوچ كره‌دن چوخ گئتمه‌ميش‌دير، آنجاق قادين، هفته‌لر، سحرچاغي‌لار تيمسارين قاپي‌سيندا دوروب، چئشيتلى و اوزون شيكايت‌لر، اونا وئرردى. بير ايكى دفعه ده شيكايت‌لرين تيمسارين خانيمي‌سينا، قاينينا و بالديزينا بئله، وئرميشدى. من آزاد اؤلاندان سؤنرا، آنام معلوم إتدى بو تبريزلى أر آرواد منيم آتا آنام دان سؤنرا كيمسه اؤلا بيلمزلر.

مين‌باشي جزايرى‌نين، بير قاراداشي اؤلماغيندان خبريم يوخودو. آنام من زيندانداندان چيخاندان سؤنرا مين‌باشي جزايرى‌نين وصيتنامه‌سين منه وئريب دئدى، وصيتنامه‌نى گتيرن، مين‌باشي‌نين قاراداشي‌دير. من دوروب گئتديم أردبيله، بئله دؤشؤندؤم مين‌باشي‌نين قاراداشينى تاپسام، ماجرانين نه اولدوغون بيلەرم. معلوم اولدو مين‌باشي‌نين قاراداشي مين باشيني توتاندا، أردبيلده دگيلدى. تهران- شيراز يؤلوندا رئستوراني وارىدي. سؤنرالار رئستورانين ساتيب أردبيله گئتميشدى، اوردا سرطان توتوب اؤلمؤشدؤ. سرطانى اؤلماغين بيلندن سؤنرا، مين‌باشي‌نين وصيتنامه‌سين تبريزده آنامين أليله يئتيرميشدى.

بیر نئچه نفرأسکی زیندانی‌لاردان کی من‌له عبدالله‌خانین ، یاخین اوزلدوغوموزدان خبرلری وارپدي، علاقه باغلادیم، معلوم اوزلدو، أردبیل ایل‌لر بؤیو اؤلکه‌نین چوخ اوزلان زیندانی شهرلریندن‌یدي. بونلارین بعضی‌سی أردبیلده نئچه نفر ضابیطلرله، علاقه قورموشدو. بو ضابیطلر، چؤن اوزیئددی- اوزسککیز ایل اؤنجه، أردبیلده دگیلمیشلر، مین‌باشي جزایری و یؤزباشي کیرازلي‌لا ایلگیلی ماجرالاردان خبرلری یوخودو. اوزلاردان بیری ایکینجی سوتوندا نئچه پرونده‌یه أل تاپدي. بو پرونده‌لرده قئید اوزلان شئی‌لر، شاشپردیجي‌دیر. مین‌باشي جزایری، یؤزباشي حمیدی و چاووش‌لارا گؤنده‌ریلن آلقیش‌لار، بو دوسیالارین ایچینده ایدی. طبیعی اوزلاراق اوزنلار بو مکتوب‌لاري آلا بیلمز یمیشلر، چؤن بو آلقیشلامالیق(تقدیرنامه) اوزنلارین صادیر اوزلان تاریخ‌لری دؤز اوزنلارین إعدام زمان‌لارینديدي. أسکی سیاسی زیندانی‌لارینی، ایکینجی سوتونون دوستو، دوسیالاردا قالان، یؤزباشي کیرازلي و مین‌باشي جزایری و باشقالاری‌نین خبرلری‌له ایلگیلی سندلری، بیزه گتیردی. اوردو ایکی إعلان وئرمک‌له، ماجرانین باشین دیبین یئغمیشدي.

بیرینجی إعلان، مین‌باشي جزایری، آمریکالي یؤزباشي، یؤزباشي حمیدی. چاووش‌لارین تأسسؤفلؤ اوزلؤم‌لری‌له باغلی‌دیر. یازمیشدي بو شریف ضابیطلر، مصلحت‌چی‌لریله بیرگه، کامیؤن‌لا أردبیلین گؤنئیینه یؤللانمیشدیلار کی اوردا آمریکالي یؤزباشي، ایرانلي ضابیط و چاووش‌لارلا، یئنی مین‌لرین، قورماسي و ایشدن سالماسي‌نین یؤلون گؤرستسین. تأسسؤف‌له، طرف‌لری سؤزلری‌نین ترجؤمه‌لرینده، آنلاشیلمازلیق نه‌دنی‌له، مؤصیبتلی بیر حادیثه اوز وئرمیشدی و کامیؤنداکي‌لارین هامي‌سي جان‌لارین أللدن وئرمیشدیلر. تکجه چئویرمن بو حادیثه‌دن سالیم قالیب‌دیر و مسأله آیدینلاشماغا اوزندان تدقیقات آپارماغین داوامي وار هله. ایکینجی إعلان أردبیلین گؤنئینده، تپه‌نین اوستونده، اوردونون شهیدلری‌نین قویلاماسي‌لا ایلگیلیدی. شاهنشاه اوردوسونون ضابیطلری، مصلحت‌چی‌لریله بیرگه جان‌لارین ایتیرن نوقطه. بو إعلاندا دگیلمیش‌دیر اوزندان سونرا، دئییلن تپه، جانبازلار تپه‌سی آدلانیب‌دیر.

من أسکی زیندانی‌لارلا بیرگه، بیر مینی‌بوسا میندیک و أردبیلین گؤنئی تپه‌لری‌نین چؤورسینده، آختارماغا باشلادیق. نهایت بیر تپه گؤردؤک .تپه‌نین دؤرسینه تیکانلي مفتیل چکیلر و اوستونده ایرانین اوچ بؤیالي بایراغي أسمکده دیر. تپه‌دن یوخاري قالخدیق. بایراغین آلتیندا بیر تابلؤ وارپدي، اوستونده یازیلمیشدي:" مزار جانبازان أردبیل." آنجاق تپه‌نین اوستونده قبیردن خبر یوخودور. اؤزؤمؤزله بئل کؤلؤنگ گتیرمیشدیک. قازماغا باشلادیق. تپه‌نین اوزنایکی موختلیف یئرلرین قازدیق. قازدیغیمیز یئرلرین درین‌لیگی بیر نورمال قبیر کیمی‌دیر.آما بو چوخورلاردا، اؤلؤ ایسکیلئتیندن خبر یوخودور. نهایت اوشاق‌لارین بیری تپه‌نین ایکی اوچ مئتیرلیگیندن بیر حئیوانین یئکه و گؤلمه‌لی کله‌سین تاپدي. جؤمجؤمه هم قاطیر باشینا زوخشوردو هم ده آت إششک باشینا. اوشاق‌لار گؤلؤشدؤلر. من اینانیردیم هئچ بیر جسد بوردا قویلانمایب‌دیر. یالنیز ایسته‌ییردیم اوز گؤزؤم‌له گؤروب و گئچمیش خاطیره‌لریمه إعتیمادیم چوخالسین. اوشاق‌لارین بیری جؤمجؤمه‌نی بایراغین آلتیندا " مزار جانبازان تیپ أردبیل" ین

تابلۆسونون اۆستۆنه یاپیشدېردي. چۆن خرابه بیر یئریدي جۆمجۆمه، بایراق و تابلۆ هله ده او تپه‌نین اۆستونده اۆلمالي‌یدي.
آنجاق بو سۆنوچا چاتدېم کی، أصلی شهیدلر، آدسېز نیشان‌سېزدېلار. کیمسه اۆنلارېن شهید اۆلماقلارېندان دا خبرلری یۆخدو، کیمسه اۆنلارا ضریح، مئحراب، مزار دۆزلتمیرلر، کیمسه اۆنلارېن اۆلوب اۆلماماق‌لارېندان، یاشاییش اۆلۆم‌لرېندن بئله خبرسیزدیلر. مین‌باشي جزایری و چاووش‌لاري،" منیم شکلیمی چک" سیز شهیدلردیلر، عمله باغلي شهیدلر، قاران‌لېقدا، آدسېزلېقدا اۆلان عمل، عملین ایچینده بۆغولان بیر عمل، و عملین اۆزۆنه خاطیر بئله. او آدام‌لار کیمی دَگیلدیلر، بیر هفته بیر آی یا بیر ایل زیندانda قالارلار، آزاد اۆلدوقلارېندا، همشه شیکنجه‌دن دانېشیب و خالقدان طلبکار اۆلارلار، و یا دا خالقېن، سیاسی، تاریخی و سۆسیال لیدئرلیگین عۆهده‌لنمک ایسته‌ییرلر، سۆنرا خاطیره یازماغا باشلایالار، عکس و ایضاحات، گۆون‌لیک تشکیلاتي‌نېن، بدن‌لرینه داغ باسمالارېن یئرلری‌له بیرگه. بونلار تاریخین حئیئتّتین و تاریخین اۆزۆنۆ بئله موبارېزه‌یه چاغېرمېشدېلار. تاریخ، دیل، تۆپلومون حرکتی و اینقیلاب، اۆنلار حاقدا سوکوت إتمیشدیلر. هئچ بیر سیاسی گوروپ، سیاسی مالیکیت، اۆنلارا دۆزلدیب اۆنلارا صاحاب دورا بیلمیردی. اۆنلارېن جسدلری، ایفتیخارلاري، یاشام، اۆلۆم و اۆلۆمدن سۆن‌لاري، منیمسه‌مه‌لی دَگیلدی. اۆنلار اۆزلری‌نین گۆزل سوکوت‌لارېندا، هر جانلي دیلدن گۆزلراغ، بۆغولموشدولار. اۆنلارېن شهادت‌لری دۆنیانېن ، أن کامیل و یۆکسک درجه ده اۆلان شهادت‌لریدي. هئچ بللی دگیلدی جسدلری هاردا قویلانیب ، سۆمۆک‌لری هانسي قبریستاندا داغېلیب. بلکه ده جسدلرین یاندېرېبلار و یاخود تبریزین چۆره‌سینده خارابا، سئیل توتان یئرلرده باسدېرېبلار و یاز سولاري داغ‌لارېن باشېندان آخاندا، اۆنلارېن أهک بۆیالي و صافلانمېش سۆمۆک‌لری‌نین اۆستۆندن گئچیب و شهرین سو منبع‌لرینه تۆکۆلۆردۆلر. بلکه ده خالق بو شهیدلرین جان‌لاري‌نېن شیره‌سینی، ایشدیک‌لری سویلا، قورتو قورتو بۆغازلارېندان اوتوردولار.
هفته لرله کسلیمه‌دن، شیکنجه و تفتیش أثناسېندا، او اۆن‌اۆچ نفر، یاني مین‌باشي جزایری و چاووش‌لار، بیر کلمه ده بئله بیربیری‌لرین ضیدینه، من و یۆزباشي حمیدی‌نین ضیددینه بئله، دئمه‌دیلر. منیم ذئهنیمده، اۆنلارېن هامي‌سي ، یۆزباشي حمیدی بئله، هر شئیدن خبرسیزیدي و چۆخ پیس گیرفتار اۆلموشدو، گۆزل‌لیک‌لرده غرق ایدی‌لر. منیم ذئهنیمده، کیشی و یا قادېن جینسیتی اۆلمایان، فریشته‌لر کیمی جانلانیب و بۆیۆک بیر گۆزل قوش کیمی قاناتلانیب ، غملی گۆن باتان چاغ‌لاردا، اوجسوز بوجاق‌سېز گۆگ‌لره قالخېردېلار.
بو گۆزل و خیالي اوچوشدا، نئجه ده ایرانلي و آمریکالي مۆفتتیش‌لر، آلچاق گۆرۆنۆردۆلر. شاللاق یئدیلر، تاپانچایلا إعداما هده‌لندیلر، ساختا إعدام جوخه‌لرینه آپارېلدېلار، آنجاق یاخشي، اینسان، و ماوی قالدېلار.
یۆزباشېدان سۆنرا کیمسه دانېشمادي. من ده ساکیت قالمېردېم. بعضن اۆزۆمۆ ساوونماق اۆچۆن باشقالارېني سۆیۆردۆم. یۆزباشي‌لا من بیر شئی بیلمیردیک. دئییردیک بیزیم هئچ بیر شئیدن خبریمیز یۆخدو. دئییردیم منیم تکجه سوچوم بویودو، من یۆزباشي اۆلن زامان یانېندا اۆلمامېشام. دئییردیم، اۆلسه‌یدیم اینانار‌دېزمي من یۆزباشي کیرازلی‌نېن اۆلۆمۆنده

أليم يۆخودو؟. چۆن حادیثه اۆزۆ اینانیلمازیدي، دۆشۆنۆردۆلر منیم ده یۆزباشي‌نین قتلینده موداخیله‌مین اۆلماماغیدا، اینانیلماز اۆلمالي‌یدي.
گئجه‌لر یوخوم گلمیردی. مستر فوتوز، کۆنسولگری‌نین مأمورو، دئییردی:
" گۆزلرینه باخ! گۆزلرینی قان توتوب! حرفه ای قاتیلدی! ایندی دئییر یۆزباشي‌نین قتلینده ألی یۆخوموش.!"
آنجاق بیر طرفدن، اۆنلارین نظرلرینه، من آنادان دۆغما حرفه‌ای قاتیل‌یدیم، باشقا یۆندن، قوزئی مأمورلارین آلداتماسي‌لا، یۆزباشي کیرازلي‌نین قتلینده ایشتیراک إتمیشم و مین باشي‌یلا چاووش‌لارپدا، یۆزباشیدان اینتیقام آلماغا تحریک إتمیشم. منجه تکجه دانمامالي شئی یۆزباشي‌نین قتلی ایدی. اۆنون قتلی دۆز منیم گۆزۆمۆن اۆنۆنده اۆز وئرمیشدی.
بعضن باخیش‌لاري دگیشیردی، منیم خوصوصی باخیشیمي، یۆزباشي کیرازلیپا بیلمک ایسته‌ییردیلر. من ده بو حاقدا کامیل صمیمیت گۆرسه‌دیردیم و دئییردیم، یۆزباشي، اۆست اۆسته، سرت آدامپدي، مین‌باشي جزایری‌له ده خۆشا گلمز داۆرانیردي هامي‌لا آمریکالي‌لارین اۆزلری‌له بئله، خۆشا گلمز داورانیشي اۆلوردی. گئنلده بئله بیر آدام، مصلحت‌چی عونواندا ایرانا یۆللامالي‌یدي. مستر فوتوز، یا ستوان بیلتمور، و یا تهراندان گلن آمریکالي، و یا هامي‌سي بیرگه، دوروب منی دۆگۆردۆلر، مستر فوتوز قیشقیرپردي:" قاتیل!جانی!. ایندی آمریکانین اۆردوسونا دئمک ایسته‌ییرسن، کیمی یۆللاسین کیمی یۆللاماسین! هان؟" و ووروردو. سۆنرا مین‌باشیپا گۆره باخیشیمي سۆروردولار.مین‌باشي دئهنیمده، چئشیتلی گۆرۆنتو اۆلوردو .بیرآن باتاقدایدي، قورباغالارین ایچینده و گوماشته آلین اوزادیب باتاقدان إشیگه چکیردی، بیر آندا، شئیخ صفی تۆربه‌سینده، گۆن‌باتان چاغي توتوقلانمیش بیر تاریخده، محو وگمنام اۆزۆنو، ضریحه یاپیشمیش حالدا گۆرۆردۆم. بیر آن سۆنرا، بۆرک‌سۆز، سۆلقون تیترک، یۆزباشي کیرازلي‌نین یانیندا، گۆرۆردۆم، بیر آندا، اۆندان إشیتدیگیم سۆزلر أساسیندا، قوش‌لار و پیشیک‌لری‌نین یانیندا، و یا أسکی گۆزل خانیمي‌سي‌لا گۆرۆردۆم. بو آن‌لارین هامي‌سیندا، بیر حیسیم اۆلوردو، شئیطنت‌له، آلین قۆلومون اۆستونه قۆیوب، دیرناق‌لارین بدنیمه سۆخوب اۆ واخت مۆسلسل‌لرین سسی قۆزانان واخت بئله،: اۆ حیس مین‌باشي جزایری‌نین مظلوم‌لوق حیسیدی. ومن؟ من بو حیسین خولاصه‌سین، شیکنجه‌گر و مۆفتیش لریم‌له پایلاشیردیم، اۆندا مستر فوتوز قالخیب، اوزون و یاش قلمه آغاجین گۆتۆرۆب رحیم‌سیزجه ووروب:" آناسي...بیر تئرۆریستی مظلوم بیلیرسن‌می؟" من ایلک اۆخولون بئشینجی و آلتینجي صینیفی خاطیرلاییردیم، پرورش مدرسه‌سی، و کیلاسین اۆرگتمه‌نین، اۆ چرندابی آدیندایدي، وارلي بالاسي فاسۆنکی آدیندا، گتیردیگی نارین شۆولریله، منیم قابار چالمیش أل‌لریمه ووروردو. نه فرق إدیردی؟ من هر ایکی‌سینده ده اۆلوردوم.
تربیتی و تفتیش- شیکنجه سیستئمین آراسیندا اۆلان فرق‌لر گۆتۆرۆلۆردۆ، و هر ایکی‌سی نین عوصاره‌سی، نار شۆولری، سۆوۆش تحقیر، سرت و عصبی تفتیش‌لر و قانلي گۆزلر له، آشکار اۆلوردو. زیندانیدا دا، هرکیمسه اۆرگتمن‌یدي و مۆحترم بیر موباریز اۆرگتمن یدي، اوزاق دوروردوم. منجه باشقا بیر شراییطده، اۆ معلم جلادا دۆنردی، بیر سرت جلاد، أخلاقسل، آلینده شۆو، گرچک بیر میر غضب، سۆنرالار إیتیم اۆیره‌تیم(آموزش و

پرورش) دن سؤز دؤشنده، من محمود پروريشين، پرورش مدرسه سی‌نين تپيگی يادبما دؤشؤردؤ، ايسته‌مه‌دين أليمی قوزيوردوم أنگيمه و حيس إديردیم جبرپلپب، هله ده سؤموّگؤ، دريندن آغرپيپر، روحومون دا سؤموّگؤ آغرپيپردي.
مين‌باشي جزايری‌نين مظلوميتيندن مستر فوتوز و باشقا آمريکالي‌لارا دانيشان گونون، گؤن‌باتان چاغيندا، يئديگيم کؤتک‌لر، آغاج‌لار سببيندن، يوخو توتدو. يوخودا، بير محو و توتقون رؤيا گؤردؤم، إله محويدي کی اؤياندپغمدا چتين يادا سالپردپم. آنجاق خاطپرلايان‌دان سؤنرا، داها اؤنوتمادپم:
مين‌باشي جزايری عسگری گئيمين چپخارتمپشدي. پپژامه کيمی بير شئی گئيميشدی، اؤنون اؤستؤندن بير خاليص قان بؤياسپندا، کؤرک گئيميشدی، گؤنش آلتپندا سانکي اؤت توتموشدور. جؤمعه مچيدين آرخا کؤچه‌سيندن يالقپز يؤرؤمکده ايدی. من ده اؤزردايدپم آما اؤزؤموّ گؤرمؤردؤم. سانکي بير گيزلی يئردن صحنه‌يه باخپردپم. سؤنرا اؤتوزايکی-اؤتوزاؤچ ياشپندا گنجی گؤردؤم، همان کيچيک عمامه، يخه‌سی آچيق کؤينک، سينه‌سينده قارا تؤک‌لر، کی ياواش ياواش اوجا قامتی‌له، مين‌باشي‌نپن قارشي‌سپندا گليردی. مين باشي اؤنو گؤرمک همان، اؤنا ساري گئتدی و باشپني دقيق، من بير زامان باشپمي قؤيان يئره، قؤيدو. سؤنرا جاوان بير سؤزلر دانپشدي، دئيه‌سن إله همان معراج سؤره‌سی‌نين أگرلرين اؤخويوب گئتدی. دقيق نئچه ايل اؤنجه، آيپق‌لپقدا، منيم گؤزؤمؤن اؤنؤندن گئچن کيمی، قايپتمايان آددپم‌لارلا، يانپمدان گئتميشدی.
يئنه سؤنکو گؤن، همان آش همان کاسا. آمريکالي‌لار بيلمک ايسته‌پيردپلر، بو ايشده بير ايش وار يؤخسا يؤخ. بعضن إله سؤرغولار إديردپلر، بيزيم هئچ بيريميزن روحوموزون دا اؤلاردان خبری يؤخودور.إله بيل کيرازلي‌نپن قتلی‌له بير زاماندا، يا ايکی اؤچ هفته اؤنجه، بيری شوروی سرحديندن گئچيب، أردبيلدن باش چپخاردپب. تهرانا گئتمک ايسته‌پيرميش و تبريز- سراب يؤلوندا توتوقلانمپشدي. اؤنو ووررموردولار. دؤرد بئش گؤن دالبادال بيزيم‌له اؤزلشديردپلر، يازپق مات قالمپشدي و موهاجير قيافه‌ده، خاخؤل‌لارا بنزيردی، گؤموّشؤ رنگده اوزون بير کؤت، شاقپلداق يئکه چيگين باش‌لاري‌لا، قهوه‌ای گؤزلری، آغلي قارالي بوغلاري، باشي‌نپن اؤرتاسي دا تاسي‌دپر. آنجاق ايکی طرفده زول زول و شاشپردپجی کوم، ساچ‌لاري، هره‌سی بير طرفده ايکی بؤرئس کيميديلر. منی مين باشي جزايری‌نين اؤتاغپنا آپاردپلار، مندن گؤزلؤردؤلر دئييم، بو موهاجير کيشينی هاردا گؤرمؤشم، مين‌باشي جزايری هاردا گؤرؤبدؤ، ايکيميز ده اؤنو هاردا گؤرمؤشؤک. شوروی‌دن قاچان کيشی آند ايچيردی جاسوس دَگيل، نه شوروی دئولتی‌له موخاليفدی نه ده ايران دئولتی‌له، فقط بو دليله سرحددن گئچيب کی، ساواش زامانی ايراندايمپش، عاشيق اؤلوب، خانپم اوشاق صاحابي اؤلوب، آما ۱۳۲۵ ده شوروی اؤردوسو ايراندان چپخاندا، ايراندان گئتمگ زؤروندا اؤلوبدور. ايندی گليب آرواد اوشاغي‌نپن دالپنجا. بو تفتيش و اؤزلشمه ده، تيمسار شاداندا اؤتورموشدور. مين‌باشي جزايری دئدی:" بابا بو آللاه بنده‌سين اؤتورؤن گئتسين عايله‌سين تاپسپن، دئيپب بس بورا بئهشتدی، سرحددن گئچيب گليب. من عؤمرؤمده إله بير آدام گؤرمه‌ميشم."مستر فوتوز دئدی:" حتمن ايسته‌پيرسن

گئدیب باشقا شهرده، بیر مین‌باشي بیر یۆزباشي و اون‌ایکی چاووش تاپسین، اونلارا بیر آمریکالي یۆزباشي‌نین دلیک دلیک إتمه‌گین گؤرستسین!
مین‌باشي جزایری دئدی:" مستر فوتوز سن نییه دۆز سؤزۆ قانمیرسان؟ نئچه نفر باغیم‌سیز، بیرگه قرارا گلیبلر بیرین اؤلدۆرۆبلر. بونون بو بدبختته نه ربطی وار؟"
مستر فوتوز دئدی:" بدبخت؟ هاراسي بدبختدی؟ سن بیر شوروی جاسوسون بدبخت بیلیرسن؟"
اونلار دانیشا -دانیشا، من هردن باشیمي قاوزایپب، قاچاق عاشیقین اۆزۆنه باخیب، اونون قۆرخموش گؤزلرینده‌ن، آنلایپردیم بو آدام بیر روسوا و بدبخت آدامدان باشقا بیری دَگیل. تیمسار شادان آلینی اوزالدیب قولاغیمي توتوب منی چکدی قاچاق کیشییه طرف، اۆزۆمو،دۆز اونون أتلی بورنونون اۆنۆنده ساخلادي. دئیه‌سن نفس‌لریمیزین یاخین‌لیغیندان، قراریدی جاسوسلوغوموزو آنلایاق و بیر بیریمیزی لۆوا وئرک. قضادان اونون ایستی نفس‌لری دۆز گیردی منیم آغزیما و منه بیر پیام وئریردی: طرف عاشیقدی.
من دئدیم: " عؤمرۆمده بئله بیر موجود گؤرمه‌میشم اینانین ! نییه اینانمیرسینیز."
قاچاق کیشی، باکی لهجه‌سی‌له دئدی:" عئشقین اِوی یِیخیلسین، گؤر منی نه گۆنه سالیب!"
شادان قولاغیمي بوراخدي، مؤحکم بیر بیر یومروق ووردو بۆیرۆمه کی نفسیم کسیلدی، سۆنرا داها راحت بوراخدي منی. گئدیب بیر گوشه ده میستیم اۆتوردوم. هر شئی گؤرسه‌دیردی طرف عاشیقدی. دئیه‌سن بو یاشلي، تجرۆبه‌لی، دۆنیا گؤرمۆش کیشی‌لر، بیر باخیشدان بیلیردیلرکی کیشی گرچکدن دۆز دئییر.
شادان اۆنا دئدی:" دئنن نییه دۆز ییرمی‌اۆچ گۆن یۆزباشي کیرازلي‌نین تئرۆروندان اۆنجه ایرانا گلیبسن؟"
قاچاق عاشیق دئدی:" ییرمی‌اۆچ گۆن قاباق، ییرمی‌اۆچ گۆن سۆنرا، ییرمی‌اۆچ ایل قاباق، ییرمی‌اۆچ ایل سۆنرا. هئش فرقی یۆخدور. عئشقین اِوی یِیخیلسین کی منی بو گۆنه سالیب."
شادان دئدی:" باخ گؤر کیم عئشقدن دانیشیر؟ کۆمۆنیست‌لر ده بیلرلرمی عئشق نمه‌نه‌دی؟
قاچاق عاشیق دئدی:" عئشقین اِوی یِیخیلسین. نه کۆمۆنیستی تانیر، نه آللاه‌لیغي تانیر. اۆزۆندن باشقا بیر آدام تانیماز. منی اۆتۆرۆن گئدیم آرواد اوشاغیمي تاپیم."
سۆنرا منی آپاردیلار حۆجره‌مه.
گرچکدن آدام‌لارین ذئهنیندە، نه گیزلی ایلیشگی‌لر، رئال حادیثه لرله، خیال و سایه‌قلاماق تاپیلیر؟ بو آواره عاشیقین حیاتي بیردن بیره، بیزیم لعنت‌لیک حیاتیمیزلا دۆگۆنلنمیشدی و بیزیم واسطه‌میزله، بیزیم‌له علاقه‌ده اولان‌لارین حیاتي‌لا علاقه‌لیدیلر.
زیندانداں آزاد اولاندان سۆنرا، بعضی سۆرون‌لارین سیرلرینی کشف إتدیم. توتوقلانماغیمدان نئچه گۆن سۆنرا، ساواکین آدام‌لاري، دفعه لرله، اۆتاغین کف، دووارلارین بیر قیسمتین، حیطین کفین، مۆستراح و مطباخی قازمیشدیلار. آنام دئییردی:" کۆپک‌اۆغلولار، حیط، دووارلار، اۆتاغین ترکین، خولاصه هر یئری شۆخوملویوبلار. گئتدیلر، کنکان گتیردیلر، مۆستراحین کثافت‌لرین بۆشالتدیلار! بلکه سنین جاسوسلوق

سندلرين تاپالار. سۈنرا هر يئرى إله قويوب گئتديلر. سۈنرا گئتديک اوردودان ايذين آلدېق، حيطى، مۆستراحى و دووارلاري تعمير إتديک."
آنام دان إوده تفتيش اوْلموشدو، معلومودور، إرمنى آشپاز، يۆزباشي کيرازلي‌لا و آشپازلا ياتان خانېم دان، أردبيلده أرتئشين ضابيطلرى، کولوبون سۈرملو و قۆروقچولارېندان دا بئله تفتيش اوْلموشدور. تفتيش اوْز اوْزه و يا واسيطه‌يله‌يدي. هدف بير شئيدى: شوروى‌نين ايراندا اوْلان بئشينجى سوتونو. بئشينجى سوتوندان اوْ قدر تعريف إتميشديلر سانکي دۆنيادا بئشينجى سوتوندان سۈنرا بير شئى يۆخدور. جاسوس‌لار ذئهن‌لرين بيزه يامسېرديلار و سئويردىلر بيز ده اوْنو دقيقن يامسېداق. ايندى کى اوْنلار آمريکانېن جاسوس‌لاريدېلار، بيز ده گرک شوروى‌نين جاسوس‌لاري اوْلاق. سانکي بيزيم اوْزۆموْزۆن أصلن خاريجى وارلېغېمېز يۆخدور.
بلکه گئنلده، بيز ياشايان دۆنيانېن ذئهنى بئشينجى سوتون ذئهنى ايدى. بلکه ده، گئنلده، دۆنيانېن دۆزه‌ليشى جاسوسلوق اوْسته قۆيولموشدور. نه‌دن اينانمېردېلار، نئچه نفر ايرانلي ايسته‌ييردىلر اوْزلرين بير دلى أربابېن أليندن خيلاص إتسينلر؟ بئله ساده بير شئى! اوْ آدام‌لار کى اينانېردېلار دۆنياني آنلاييرلار، آنلاماق يئرينه هرگۆن دۆلاشېق ايش‌لر گۆرۆردۆلر. سانکي بونا اينانمېشدېلار کى، اوْنلارېن مۆرکب ذئهن‌لرينه اويغون اوْلسون دئيه هر ساده شئى چتينلتمه‌ليديرلر. نييه دۆشۆنۆردۆلر بيزيم کۆمۆنيستى گيراييشيمېز وار؟ حتمن گروهبان دئيويسى اوْلدۆرن قورد دا، بئشينجى سوتونودور و کۆمۆنيستى مئيل‌لرى وارېدي؟ بلکه ده بيز شوروى‌نين بئشينجى سوتونو اوْلسايدېق ايش راحات اوْلاردي. گئت گۆل ايکى طرفدن ده باشلانارديِ. دۆنيادا اوْلان آلېش وئريش بيزى اوْز گۆون‌ليک حريم‌لرينده ساخلاردېلار. وبعضى آدام‌لار، مۆطمعين قيافه، آبېرلي گئييم‌لر و گئييم‌لرينه اويغون کيراوات‌لارلا، اوْچاغ‌لا اوزون سفردن سۈنرا ياري قېرمېزي گۆزلر له، کامئرالارېن قارشي‌سېندا دا قۆياردېلار- گۆونليک مأمورلاري‌نېن مؤحکم و إعتيمادلي حلقه‌لرى نه‌دن دايانمېش- آيرېلېب و بيزه گۆره اوزون موذاکيره‌لر إدردىلر و سۈنوندا هر شئى خۆشلوق‌لا بيتيردى. ايکى اوْچ ايل سۈنرا بيزيم ياشايېشېمېزېن حاديثه‌لرى نه‌دن، اوْزۆجۆ فيليم‌لر، دۆنيانېن ايکى‌مين مؤعتبر سيناماسېندا، صحنه آلاردي، بيزيم دۆنيايلا داورانېشېمېز، يۆزلر و ميليۆن‌لار تاماشاچي‌نېن سۈنکى ايش‌لرينه اؤرنک اوْلاردي. من أمين‌يدېم بيزيم ياشايېشېمېزېن حاديثه‌لرين طاباغا قۆيوب دۆنيايا تقديم إده بيلردىلر.
مستر فوتوز مين‌باشي جزايرى‌نين قوش‌لارېندان راپۆر ايسته‌ميش‌دير. اوْنون فيکرينجه، مين‌باشي‌نېن قوش ساخلاماغي سيرسيز دَگيل. بو قوش‌لار دا بئشينجى سوتونون بير بؤلۆمۆدۆر. اوْزۆنۆ آمريکالي اوْن‌باشي بيلتمورا توتوب دئييردى، بو تربيت اوْلموش قوش‌لار، مين‌باشي جزايرى و سرحددين اوْ تايي‌لا، کۆرپۆ رۆل‌لاري واردېر. آنجاق آلدېغي راپۆرلار فيکرى‌نين عکسين ثابيت إتدى: مين‌باشي جزايرى‌نين قوش‌لاري قفس‌لرېندن ترپنميردىلر. چۆن‌کى ثابيت بير قۆرخو ايچ‌لرينده وارېدي. آخي مين‌باشي‌نېن پيشيگي همشه پۆسگۆده اوْتورموشدو.

مین‌باشی‌نین کیتاب‌لارین آچیب باشدان آیاغا باخمیشدیلار. او باغدا مین‌باشی‌نین گؤنده لیک گیرفتارلیغیندان، بیری ده حافیظین دیوانی‌دیر. مین‌باشی، دیوانین بعضی یئرلرینه علامت‌لر قویموشدو بو علامت‌لر مستر فوتوز و تبریزده کی آمریکا کنسولونون ظنیجه، رمز علامتیدی. حافیظ دیوانی، داها عئشق، عیرفان گؤزل‌لیک دَگیل، شوروی‌نین ایراندا اولان بئشینجی سوتونون رمزیدی. سؤزغولارین چوخو حافیظین غزل‌لری‌نین چئورمسینده دولانیردی، سانکی بو غزل جاسوسلوغون، شاه غزلیدی. سونرا آنلادیم نییه بو غزل حاقدا مین‌باشی جزایری‌دن او قدر سؤزغو اولموشدور. زیندانداندان چیخاندان سونرا، مین‌باشی‌نین وصیتین گؤردوگومده آنلادیم.غزلین ایکی بئیتی او بیری‌لردن چوخ مین‌باشیا موزاحیمدی، بیری:" من سؤلئیمانین او قاشین بیر شئیه آلمارام- چؤن بعضن شئیطان آلی اوستونده اولور. و او بیری:" سوسن کیمی حافیظینده اؤن دیلی اولسا آگر چؤن غونچه سن ده‌دی آغزي مؤهؤرلؤ اولار." مین‌باشي بو غزلی، وصیتنامه‌سی تک، اؤز خطی‌له یازمامیشدي، غزلین باشینا علامت قویوب بیر تیکه کاغاذدا یازمیشدي: آللاها شؤکر اولسون، موبارکدی. اینشاللاه قازانارپق." بو ایکی بئیتدن، بیرینجی‌سین، مین‌باشی‌نین سلطنت و اؤنون بؤیؤک دوستو آمریکایا موخالیف اولماسي حسابینا قویوردولار و دئییردیلر أهریمنین آلینه ایشاره، أصلینده شاهین آلینه‌دی، و سلیمان قاشیندان غرض، سلطنتین تاجي‌دیر. او بیری‌سینی بو حسابا قویوردولار کی مین‌باشي، شوروی‌ده اولان علاقه‌دار مأمورونا پئیغام وئریردی کی شوروی‌نین جاسوسلوق تشکیلاتینا خبر وئرسین که یؤل‌داش‌لارین خیالي راحات اولسون، تیکه تیکه دوغرویالار، دیلین کسه‌لر، إعتیراف إتمه‌یه‌جکدیر. بیر جاندان گئچمیش مأمور کیمی، سؤز وئریردی آغزي مؤهؤر اولسون همشه." اینشاللاه موفق اولارپق" جؤمله‌نین آلتیندا دا، یؤزباشي کیرازلی‌نین تئرورونداز ن بیر گئجه قاباغین تاریخین قویموشدو. داها بوندان معنالي نه اولا بیلردی.

بیر گؤن بؤیو مین‌باشیني ووردولار، او گؤن تیریاکین ده دؤرد بئش ساعات گئج وئردیلر، مؤستراحا گئتمه‌گه ایذین وئرمه‌دیلر. سؤروشدولار:" بو جؤمله‌لری کیمه خیطابدي؟" " سرهنگ دئییردی " اؤزؤمه خیطابدي. قانئع اولمایيب یئنه ووروردولار:" مین‌باشي دئییر حافیظه خیطاب‌دیر!" سونرا یئنه ووروردولار، دئییردی:" آللاها خیطابدي!" و اونلار یئنه ووروردولار بلکه سؤزؤن دگیشه و اونلار مین‌باشي‌لا بئشینجی سوتونون علاقه‌سینه أل تاپالار، باطیل فیرلانما باشلانیب داوام إدیردی. سونرا او ایکی بیتین رمزینه گؤره سوال‌لارین تیکرار إدیردیلر.بو سؤزغولاري باشقا سؤزغولارلا، ساققالینا گؤره، تیریاک، وافور، جنماز، مؤهؤر و بونا تای بللی شئی‌لرله، قاریشدیرپردیلار و مین‌باشي هامي‌سینا جاواب وئریردی و بو دا مؤقتیش‌لری سؤلقون إدیردی.

گئجه یاري‌لاري، مین‌باشی‌نین یؤرقون و طنزلی لحنی یئیلاقي إوین دالانیندا داغیلیردي:" آی میللت! بیلین حافیظین شئعری‌نین سوسن و سلیماني ایکی‌سی ده شوروی‌نین جاسوسودولار و أصلن حافیظله ایلگی‌سی یوخدو." سونرا باغیرماغی‌نین لحنی و منطیقی دگیشیلیردی:" آی میللت! بیلین بونلار بیزیم قاتیل اولماغیمیزا اینانمیرلار، اینانمیرلار بیز قاتیل اولا بیله‌ریک."سونرا مؤقتیش‌لره خیطاب قیشقیرپردي:" بابا اینصافینیز اولسون

سؤزۆمه اينانېن ! من اؤزۆم، چاووش‌لاردا اؤزلرى، بير بيريميزين ياردېمي‌لا، سيزين سئويملى يۆزباشېنېزي اؤلدۆرمۆشۆک. نييه آنلامېرسېنېز؟ بيز يۆزباشي کيرازلي‌نېن قاتيلييک.! بابا بوندان اؤته نه اوزلار کى من دئييم يۆزباشي کيرازلي‌نېن قاتيلييم. ياني سيز دئييرسيز بيز اؤزۆمۆز قاتيل ده بئله اوزلا بيلمه‌ريک؟ قتل إتمه‌گه سيزين قوزئى قونشونوزدا ايذين آلاق‌مي؟"

چاووش‌لارېن دورومـلاري دا دقيق مين‌باشي کيمى‌ديـر. چاووش‌لارېن بيرى، إله بيل، نئچه ايل اؤنجه، أردبيلين قوزئى جاده‌سينده، بير دره‌يه دۆشمۆشدۆ کى اؤ طرفى سرحدده ايدى، آياغي سېنمېشدي. اؤندان خسته‌خانادا موختصر تفتيش اؤلموشدو. تيمسار شادان، شۆبهه لى‌لرين گئچميش‌لرينى تدقيق إتمک سۆروملوسون عهده لنميش‌ديـر، بو تفتيشه أل تاپمېشدي و تفتيشين متنين ترجۆمه إتميش‌ديلر. ايندى اؤ متن مستر فوتوزون، اؤن‌باشي بيلتمور و تهرانېن مصلحت‌چى مأمورلاري‌نېن ايختيارېندايدي. نئچه گۆن دالبادال بو چاووشو دۆگۆردۆلر و دئييردىلر سندلرى وار و سندلر گۆرسه‌تير نئچه ايل اؤنجه ده سرحددن گئچمک ايسته‌ييرميش، چۆن آياغي سېنېب موفق اؤلمايېب‌دېر، آنجاق ايل‌لردى شوروى‌نين جاسوسودورو مۆطلق دئمه‌ليدى، نئچه دفعه سرحددن گئچيب و باغلايېجي لارى أردبيلده، موغان و آذربايجانېن باشا باشېندا کيملردى. چاووش آند ايچيردى دره‌نين آشاغاسېندا نئچه غريبه حئيوان گۆرمۆشدۆ، ياخود دا حئيوان‌لارېن کؤلگه‌سين، أگيلمک ايسته‌ييب، ياخشي گۆرسۆن، چۆن دئييليردى بو محل قورد، دۆنوز، آهو و وحشى گئچى‌لرين مرکزى‌ديـر.أگيلنده، باشدان دۆشمۆشدۆ آشاغاداکى اوزمانېن کوم آغاج‌لاري نېن اوزتاسېنا ، بو آغاج‌لار اؤلماسايدي‌سا، ايندييه‌جن يئددي کفن چۆرۆتمۆشدۆر. ديير اؤتوبوسون يۆلچولاري، دۆشنده اؤنو گۆرۆب مين مۆصيبت‌له نيجات وئرميشديلر. آنجاق مۆفتيش‌لر، بو چاووش‌لار دانېشدېغى هر سؤزدن، تهلۆکه‌لى علاقه‌لرين گۆرۆنمه‌ين ريشته‌لرين، گۆرۆردۆلر، اؤنلاري کشف إديب ايران اوردوسو و حربى مصلحت‌چى‌لره، ايطيلاع وئرمه‌ليديلر. بو چاووشون جۆرم‌لرين چۆخالدان عاميل‌لردن بيرى ده، تۆرکۆ اؤخوماق ايدى. خۆش و شيرين سسى وارېدي، اؤخودوق‌لاري دا هامي‌سي تۆرکجه اؤلوردو.معلومودو اؤخودوغو بعضى تصنيف‌لرى باکي راديوسوندان إشيديب‌ديـر.مين باشي جزايرى گۆن باتاندان سۆنرا سسلَنردى:" سرکار جليلى بو بير حربى أمردى، اؤخو!" چاووشدا ايلک پېچېلداردي، سسى کؤکله‌نندن سۆنرا باشلاردي اؤخوماغا، إله بۆغاز آتاردي چه‌چه ووراردي، بيز زيندان دا اؤلدوغوموزو، شيکنجه اؤلدوغوموزو، زيندانداز چۆرۆيۆب و يا تيرباران اؤلدوغوموزو اونودارديق. مين‌باشېيا براعت قازاندېران بير شئى وارېدي‌سا، تيرياکى اؤلماغېنا رغمن، اؤنون هۆنر روحيه‌سى، و بئله بير شئى‌لرى آلقېشلاماسي‌دېر.

اؤخوماق چاووشون علئيهينه اؤلدو. اؤخودوغو آوازلار حاقدا اؤندان تفتيش إديب و دۆيونجا دۆگۆردۆلر:

" آناسي... شوروى‌نين جاسوسو دَگيلسين‌سه، نه‌دن تۆرکجه تصنيف اؤرگه‌نيبسن؟"

چاووش دئدی:" تصنیف تورکۆدۆ، یانی منیم‌دیر، بو آدام‌لارین و آوادان‌لیغین‌دیر. تورکجه تصنیف جاسوسلوق نه‌دنی، بئشینجی سوتون، آلتینجی سوتون نه‌دنی‌دیرسه، او حالدا آذربایجانین خالقین توتوب اؤلدۆرۆن، چۆن تورکجه آواز اوخویورلار."
چاووش چوخ پیس کؤتک یئدی. او گئجه مین‌باشی جزایری، اوندان آواز اوخوماق طلب إتمه‌دی. چوخ ایلگینج گئجه ایدی. اوتاق‌لار ساکیت ایدی. هردن تک تۆک زیندانی‌لرین اؤسکۆرمه سس‌لری گلیردی. آنجاق بیردن چاووش جلیلی‌نین سسی اوجالدی:
" جناب مین‌باشی ایذین وئریرسینیزمی؟"
مین‌باشی درحال جاواب وئردی:"یوخ بابا گلیب دؤگرلر."
بللی‌دیر چاووش جلیلی آنلامیش‌دیر مین‌باشی اونا اوخوماق أمری وئرمه‌یه‌جکدیر، اؤزۆ قاباغا دۆشمۆشدۆر. دئدی:" وورسونلارجناب مین‌باشی، لذتی بوردادیر کی آدام کؤتکدن سونرا آواز اوخویا."
مین‌باشی جزایری دانیشمادی. چاووش باشلادی اوخوماغا. یانیقلی، کدرلی آواز اوخویوردو. سانکی او گۆن یئدیگی کؤتک‌لر، اونون وجودوندا بیر حال‌لار یاراتمیشدی کی، جیسمی آغری‌لار، شورلو بۆغاز آتمامالار و سئودالی کدرلرله، چاووشون بۆغازیندان پاتلایپردی. آواز یارپم ساعاتدان چوخ سۆرمه‌دی، اوندان سونرا بیر تورلۆ درین پۆزقونلوق و کئخ‌لیک اوتاق‌لاری بۆرۆدۆ، بو یاتماغین اؤن سۆزۆیدۆ. تازا یوخو توتموشدو بیر اوجا قیشقیرپیق‌لا یوخودان دوردوم. مین‌باشی جزایری‌دیر. آنجاق دانیشدیغی سۆزلر، یوخوسونون داوامی‌یدی. دئییردی:" ماهی!ماهی!گلمه. ماهی سنی آللاه گلمه. سنی گؤرمک ایسته‌میرم." سونرا اوجا سس‌له آغلادی. اوياق اولماغی بللی دیر، إله آغلایپردی کی سانکی تک باشیناپیر.مین‌باشی، بیردن بیره، ماهی‌دان، معلوم دَگیلدی آدامدی یوخسا بالیق، ایسته‌ییردی اونو گؤرمه‌گه گلمه‌یه، بو منی چوخ شاشیرتدی. او گۆن تیمسار شادان نئچه دیقه مین‌باشی‌لا خلوت إتمیش‌دیر. سۆزلری إشیدیلمیردی. بلکه ده بو گیزلی گؤرۆش، چاووش جلیلی‌نین دؤگۆلمه‌سی و غملی گئجه آوازی، أل أله وئرمیشدی مین‌باشپیا، ایلک باشدا یوخودا و سونرا آییقلیقدا، آغلاماق حالی أل وئرسین. بلکه ده ماهی‌دان دانیشماق، سرهنگه اؤز وئرن، غریبه بیر مالیخولیانین بیر بؤلۆمۆیدۆ، و بیزیم اون‌لا یالنیز زیندانداکی تانیش اولماغیمیزدان دولایی، اؤنجه‌دن اوندان خبرسیزیدیک. بیر ایکی ساعات سونرا سانکی، مین‌باشی‌نین بوغازیندا بیر شئی گیر إدیب و اونو نئچه دیقه‌دن بیر یوخودان آتیلدیب و آغلادیردی.
قضادان سونکو گۆن معلوم اولدو بو اولای‌لارین هئچ بیری نه‌دن‌سیز دَگیلدی. مین‌باشی‌نین یوخوسو تعبیر اولدو. چای، پنیرچۆره‌گیمیزی یئیب کؤتک پایپیمیزی گؤزلۆردۆق. نورمالدا کؤتک پایی سحر یئمه‌گیندن سونرا باشلاناردی. سانکی سحر یئمه‌گی‌نین بیر بؤلۆمۆیدۆ. یئمک هضم اولسون دئیه ووروردولار.ایکی اۆچ دفعه دوردوم قاپی‌نین ایکی بارماقجا اولان چاتداغیندان، سالونا باخدیم. گئت -گل یوخودور. قاپیدیب گئدیب اوزاندیم. گئچن گئجه مین‌باشی‌نین آغلاماق‌لاری قۆیمامیشدی یاتام. گئجه یاتمایان زامان، سحر یئمه‌گی و کؤتکدن سونرا یوخو یاپیشیردی. تزه یوخو توتموشدو، حیس إتدیم، بیردن خانیم آیاق‌قابی سسین إشیدیرم. ایلک یوخودا گؤرمک کیمی آنلادیم، آنجاق

يۏخ آيېغېدېم. دوروب قاپې چاتداغېندان باخدېم. يقين او بيرلرده قاپې چاتداغېندان باخېردېلار. قاپې‌لارېن دا چاتداق اۏلماسايدي، قاپې دالېندان قولاق آسېردېلار. تيمسار شادانېن حربى بۏركۏنۏ لۏت صاف و يانمېش اۏزۏن كى، بير تيكه لۏت سۏمۏك كيمى يۏنتالانمېشېدي، سۏنرا او نسلين حربى كۏلتۏرۏن نيشانه‌سى اۏلان دۏرد بوجاق هيتلرى ساققالېن، گۏردۏم. تيمسارېن يانېندا، اۏنون اۏزۏيله بير خطده، و بلكه ده بير ايكى سانت آشاغالېق، بير قادېنېن اۏزۏن گۏردۏم، پالېت ساچ‌لاري آچېق آلا گۏزلرى، كيچيك و خوش تيراش بورنو، جذبه‌لى ألى دۏداغي و گۏزل كيچيك چنه‌سى. ياواش يۏرۏيۏردۏ، منيم اۏتاغېمېن اۏنوندن گئچنده، اۏزۏنو چئويردى- دئيه‌سن حيس إتميشدى هر قاپې‌نېن دالېسېندا اۏنون ياواش و مغرورجا گئتمه‌سين گۏزله‌ين واردېر- اۏزۏن تام گۏردۏم. سانكي اۏزۏ گۏرۏشسۏن دئيه قاپېيا ساري چۏنمۏشدۏر. طبيعى اۏلاراق بير شئى گۏرمه گى گۏزلۏيۏردۏ. بو دا نۏرمال‌يدي كى ايكى بارماقجا قاپې چاتداغېندان منيم اۏزۏم گۏرۏنمه‌سين. قادېنېن ياناق‌لاري ديک، آنلي نيسبتن اوجايدي، چۏن چۏلاق تيمسارېن يانېندا يئرييېردى منه باخماق فۏرصتى يارانمېش‌دېر. يالنېز چيگين‌لرېندن بير آز آشاغا گۏردۏم. سينه مه‌لره طرف، قاوزانان يئره كيمين. آى پارچاسي‌يدي اۏزۏ، آدام عۏمرۏنده يالنېز بير دفعه گۏره بيلن اۏزلردن‌يدي. خوش تيراش دۏداق‌لاري، عالمين أن خوش تراش دۏداق‌لارېندان‌يدي. بورونون اوجونون آلتېندا كى يوخاري طرف نازيک و خوش قاوزانمېش، دۏداق‌لار اۏنه گليب و گۏرۏنمه‌ين هاواني، ياواشجا اۏپۏردۏ. چېلپاق آغ و اوزون بۏينونا، بير ألماس بۏيون‌باغي سالمېشدي كى باشېني ترپتديكجه پارېلداېپردي و بير جۏت بۏيون باغى‌لا اويغون اۏلان سېرغا دا قولاق‌لارېندان آسلاق ايدى..

بو قادېن يۏزباشي كيرازلي‌نېن قاتيل‌لرى‌نين حۏجرەسينده نه گزيردى؟ اۏنو باشقالاري دا گۏرۏردۏرلرمى؟ كى نه‌جۏر ناز أدايلا، باشېن ترپه‌ديب اۏنه دۏغرو گئدير. تيمسارلا قادېن، مين‌باشي جزايرى‌نين اۏتاغي‌نېن اۏنونده دايانديلار. هله ده او چاتداقدان اۏزۏنو گۏرۏردۏم. باشېن چئويريب آرخاسېنا باخدي ، سۏنرا دۏلو باخېشي‌لا سالۏنون باشاباشېن گۏزدن گئچيردى.تامام قاپې‌لاري گۏردۏگۏ بللى‌دير، بيليردى قاپې‌لارېن آرخاسېندا آدام‌لار دوروب اۏنو سئير إدير، يا خۏد دا، قاپې دالېندان گۏرمۏرلرسه، اۏنون وارلېغېني چكديگى، اۏرتاق هاوادان، آنلاېپرلار. سۏنرا قادېن مين‌باشېيا گۏلۏمسه‌دى. نئجه ده بو ايكى بارماق بۏيونجا قاپې چاتلاغېنا مينتندار‌يدېم!

بو قادېن موتلويدو. موتلو اۏلدوغو معلومودور. دۏم دۏز مين‌باشي جزايرى‌نين قارشي نۏكتاسېندايدي. بو گۏزل باش گۏزۏ، تاباغا قۏيوب ايكى أللى مين‌باشي جزايرى‌يه تقديم إديردېلر. مين‌باشي‌نېن يئرينه كيمسه اۏلسايدي سا، يئنى‌دن حيات و گنج‌ليک تاپاردي.

بير عسگر گلدى، گئتدى مين‌باشي‌نېن اۏتاغي‌نېن قاپې‌سېني آچدي. سۏنرا بير باشقا عسگر گلدى، باخمياراق من اۏنلارېن چيگين‌لرېندن آشاغا گۏرمۏردۏم، حيس إديردېم نئچه صندل مين‌باشي‌نېن اۏتاغېنا قۏيماقدايدېلار. بللى‌دير او گۏزل‌ليكده وارلېق مين‌باشي‌نېن صندلى‌نين اۏستۏنده اۏتورا بيلمزدى.!ايلک تيمسار سۏنرا قادېن مين‌باشي‌نېن اۏتاغېنا گئچديلر. آنلاشېلماز كلمه‌لر، يقين ساده خوش بئشيديلر، قولاغېما دگيردى سۏنرا عسگرلر قاپېني باغلادېلار آنجاق قېفېللامادېلار.

یقین بو قادین، مین‌باشی جزایری‌نین أسکی خانیمیدی. آخی بو قادینین أردیجیلده نه ایشی وارمیدی. أصلن بو قادین گرچک دونیادا نه گزیردی؟ بوشونا دَگیلدی مین‌باشی جزایری، دولو حسرت‌له، شئیخین تورباسینده، بوینون أگیب قوزیموشدو تورباسی‌نین اوستونه. آدام بو قدر گوزل‌لیکدن نئجه أل چکه بیلر؟ او قادینین رؤیایی اوزو إله بیکر گوروتوردو کی، مؤمکون دَگیلدی، عالمین أن وارلی سولطان‌لاری دا بئله، اونا أل وورموش اولا بیلر. أگر قرار بونا اولسایدی مین‌باشی گورندن سونرا، بو اوز اونون قارشی‌سیندان گوتورلنسین، گرچکدن مین‌باشی‌نین دیغلاماغا حاققی وارمیدی. هله بیر شئی اولمادان، اوزوم دیغلاماقدایدیم. گوزل‌لیگین قارشی‌سیندا همشه ضعیف‌یدیم. آنجاق بو گوزل‌لیک دَگیلدی، سانکی بو قادین بو شکیلده أسکی آللاه‌لارین بیری‌نین سول و یا ساغ چیگنیندن یونتالانمیشدی. نئجه مؤمکون اولار او، باشقا قادینین رحمیندن إشیگه چیخمیش اولسون؟ ألبته شوبهه‌سیز او باشقا قادینین رحمیندن چیخمیشدی، آنجاق گرچکدن قوتسال اولمالی دیر و شوبهه‌سیز رؤیایا، موسیقی، شئعره، جونونا، نورا ساری اوچماغا، دوئوشمه قابلیتی وارمیدی و هامیدان اوستون او عئشقه دوئنمه‌لیدی کی، اونون تیبینین شیدتیندن، آدام گئجه‌لر سامان یوللاری‌نین یوموشاق یاتاغیندا یاتا بیلسین، و گوندوز دیش‌لری‌له اوز دری‌لرین قوپارتسین، و اولمادیغیندا آدام دیغلییب و پوچلوقدان اولسون گئچن گون‌لردن بری مین‌باشیا دئییلمیش‌دیر، أسکی خانیمی‌سی‌لا تماسلاشیبلار. تیمسارا سوز وئرمیشدی خانیمی‌سین اونون گؤروشونه گتیره‌جکدیر. مین‌باشی دا سوز وئرمیشدی خانیمی‌سین گؤرنده بیر شئیی خاطیرلاسا، دئسین. یانی مین‌باشی جزایری‌له تیمسارین و مؤفتیش‌لر و شیکینجه‌گرلرین إشیدیب، إشیدیلمه‌ین سوزلریندن، سونوچا بئله وارماق اولار کی، مین باشی بعضی سؤزلری یالنیز خانیمی‌سینا دئمک ایسته‌ییر.

آنجاق من‌له علاقه‌دار اولان بویودو کی، ایسته‌ییردیلر بو خانیمی بیزیم هامیمیزا گؤرسه‌تیب سونرا جانیمیزی آلسینلار. من هئچ واخت اونون نئجه قادین اولدوغونو اونوتمادیم. او قادین اونودولمازیدی. آدی نه ایدی؟ گرچکدن آدی" ماهی" دی؟ یوخسا "ماهی" آدین مین‌باشی اون‌لا یاتاندا اونا وئرمیشدی و سونرا طبیعی اولاراق یوخودا دا دیلینه گلمیشدی. ألبته وسوسه ده اورتادایدی. اولماماغی مؤمکون دگیل‌دیر. مین‌باشی جزایری‌یه دئمک ایسته‌ییردیلر:" قال و ماهی‌نی قوجاقلا!" اونا دئمیش‌یدیلر کی إعتیراف إتسن، بو خانیم سنیندی، یئنه وسوسه اوز یئرینده ایدی: بو قادینی کیمسه گؤرسه‌یدی، یقین دیری قالماق ایستردی. چؤن او حیاتین یوخاری ایسته‌گی‌دیر حیاتین بیر آماجی وارمیدی سا، او آماج او قادینین حوضوروندا اوزتلَشیردی.

ایندی یازیق مین‌باشی! بو قادینی گؤرمک، اوتون ایچینه گیریب و أل دگمه‌میش اوتدان چیخماقدان، دا چتینراق ایدی.سانکی مین‌باشی سئچیلمیش‌دیر بو قادینین أللی‌له، دایانیش، پاک‌لیق، صبیر و فداکارلیق سیناوینداً ایشتیراک إتسین. ایبراهیم خلیل‌الله‌ین اوتدان گئچمه سی و سیاووشون ایممتاحانین خاطیرلاییردیم، بو قادینی گؤرؤب و اوندان وازگئچمه، اوزل‌لیک‌له محرومیت چکن اینسان‌لارا، مین‌باشی کیمی هیجران گؤرموش آدام‌لارا و بیزیم کیمی آدام‌لارا محبت گؤرمه‌ین‌لره، باش‌لارینا دؤگؤلن‌لره، حیاتدان پای‌لاری اولمایان‌لارا، یئر اوزونده أن بؤیوک سیناویدی. من اوزوم نئرون و هیتلرین جنایت‌لرینه

إعتيراف إتمەگە حاضېريدېم، تكجه بو قادېن نئچه گۆنلۆق منيم اۆلسايدي. بو قادېنلا سئويشن كيمسه، هانسي آلتېندان دۆزلميش‌دير؟ اۆزۆمه دئديم:" داش باشېوا سن ده كيشيسن مى؟"
آما سۆرون منيم دَگيل مين‌باشي‌نېن سۆرونويدو. بلكه ده مين‌باشي اۆز غروروونا دۆزن وئرمك ايسته‌ييردى، خانېمي بۆشلايېب گئتميشدى دئييردېلر نئچه دربارلي‌لارېن معشوقو اۆلموشدو، دئييردېلر شاهېن بير ايكى دنه قارداش‌لاري‌نېن ياتاق اۆتاغېندا دا اۆلموشدو،سۆنون دا بير بۆيۆك درباري‌نين خانېمي اۆلور. بۆشونا دَگيلدى تيمسار شادان بو قادېنا بو قدر حۆرمت قۆيور. بلكه ده مين‌باشي‌نېن أسكى قادېنېن اۆنون كيچيك حۆجره سينه چكمكله اۆنو رحمه گتيرمك ايسته‌يير. بو سۆن آن‌لاردا گۆرمك ايسته‌يير او آلا گۆزلريله، اۆنون اۆچۆن آغلاياجاقدي يۆخسا يۆخ؟ و يا اۆنو حۆجره‌يه چكمكله اۆنو آلچاقلاتماق ايسته‌ييردى. سۆنوندا بير زامان اۆنون اۆزۆنه تۆپۆرۆب قۆيوب گئتميش‌دير. ايندى مين‌باشي همان ايشى اۆنون حاقېندا إديردى.
آما بونلار هامي‌سي تخمين‌لردېلر بو سۆرونون مين قۆلو اۆلا بيلردى. بير شئى ده شۆبهه يۆخودور: اۆچۆنجۆ بير شخص مين‌باشي‌لا خانېمي‌سېن ايليشگى‌سينده، ايديعالي‌يدي!، عئشق، كۆسمك، يئنى‌دن بارېش، مين‌باشي‌نېن يارسېزليغېندان، سۆن درجه سوءايستفاده إتمك ايسته‌ييردى. بو قادېن اۆچۆنجۆ شخصين، پيلاني‌نېن بير بۆلۆمۆيدۆر. اۆچۆنجۆ شخص تيمسار شادان‌يدي. تيمسار شادان و خانېمي حاقېندا چوخ سۆزلر دئييليردى: او خانېمي‌سېنا گنج گۆزل كيشى‌لر آپاربردي، او خانېمي‌سي‌نېن سۆزۆيله گۆزل گوماشته‌لر سئچيردى، و او گوماشته‌لريله ايليشگى‌سى واربدي. مين‌باشي‌نېن أسكى خانېمي‌سېن گتيرمك دقيقن تيمسارېن گئنل ايستكلرى خصوصى حياتېندا و پيلان‌لاري‌نېن چرچيوه سينده يئرلشيردى. او كى بو قدر اۆز و خانېمي‌سي‌نېن لذتينه، آراچي اۆلموشدور، نه مانئعى واربدي بو كز اۆز خانېمي‌سېندان غئيرينى ياني مين‌باشي‌نېن أسكى خانېمي‌سېن گتيرمكله واسيطه‌چي‌ليگين درين حيسّين تجرۆبه إده. بو ايش بلكه ده تيمسارېن اۆز جينسى هوسى‌نين ايرضا إديردى. آما گۆرۆنۆردۆ تيمسارېن نيتى باشقايدي.او ايسته‌ييردى اۆز أربابېنا خيدمت يۆلوندا، مين‌باشي‌نېن أسكى خانېمي‌سېني اۆنا آپارسېن و آنجاق اۆنون أربابي‌نېن قارشي‌سېندا سۆرومولولوق حيسى، اۆز روحويلا عهد پئيمان حيسى، ياني واسيطه‌ليک حيسين قارشي‌سېندا سۆرومولولوق، بير بيرينده حل اۆلوب و بو ايكى سۆرومولولوغون تركيبى، بيرى إشيک و بيرى ايچسل، اۆنو مين‌باشي‌نېن خانېمي‌سي‌نېن يانېندا، مين‌باشي‌نېن حۆجره‌سينه چكيردى.
ياخشي دا تيمسار شادان كيمى بۆيۆک كيشى‌لر همشه قورومساق اۆلوبلار.
مين‌باشي دان چكن سۆزلر، بيز اۆن‌دۆرد نفرين طالئعى‌له علاقه‌لى دَگيلدى. يۆزباشي حميدى‌نين دورومو معلوميدو. منيم ده دورومو‌م اۆندان آيدېن‌يدي. قالېردي چاووش‌لارېن دورومو. ياخشېدا، من إعتيراف إتميشديم اۆن‌ايكى نفر چاووشو گۆرمۆشم، مۆسلسل‌لرين گۆللەلرينى يۆزباشي‌نېن بدنينه بۆشالتدېلار. نه‌دن‌لرى ده هم من و هم باشقالاري دئميش ديرلر و هدفلرى ده دقيق آيدېن‌بدېر. بير قېشلا نه اۆلدوغون گۆرمۆشدۆر. آماج بويودور قېشلانېن آدام‌لاري، و اۆنلارېن واسيطه‌سي‌له شاه اۆردوسونون باشقا قېشلالاري،

آنلاسینلار دۆز ایشیقلی بیر گۆنده، آذربایجانین بیر یازیچیسین سۆنوندا، ساوالانین أتک لری‌نین پتکلری بال‌لا غرق اۆلاندا، موغاندا یئرین شهوتی غوغا إدیب، تۆرپاغین سینه‌سی مین‌لرجه ألوان و شیرین مئیوه‌لرله دیکه‌لیب و تۆرپاق اۆز غوروروون یئرین گۆگۆن اۆزۆنه چکنده، یئره گۆگه فخر ساتان بیر آمریکالیسی او آن و زاماندا بو یئره آیاق قویماغا حاقلی اولمایان حالدا یۆزلرجه گۆللەیله دلیک دلیک إتمک اۆلار.

بئله دۆشۆنۆرم موغانین دیوانه إدیجی یازیچی دا، چاووش‌لارین داورانیش‌لاریندا إتکی‌سیز دگیل‌دیر. باش اوجا یاشاییب باش اوجا اۆلمک شورو، یازا عاییب بیر شوردور و چاووش‌لار دقیقن او شورا ووروله‌موشدولار. تصور إتمیرم مین‌باشیسی أردبیلین زهرلی قیشیندا اۆلدۆره بیلردیلر. بئله‌لیکله یۆزباشی آغزین آچیب عالمین سیررین آچیقلاسایدی بئله، یئنه ده او یاز یارالانماز و قایپتمازیدی.. بیر دیلاور تاریخه عاییدیدی. بعضن سعادت دۆنۆلمزدیر، یانی زامان دگیشه بیلمز. باشقالارین سۆزلری اونو مغلوب، سینیرلی و زده‌له یه بیلمز. مین‌باشی جزایری بیردن بیر سندلر چیخادا کی، بیز هامیمیز یابانجی بیرجاسوسلوق تشکیاتی‌نین اویونجاغی اولوب شوروی‌نین بئشینجی سوتونو اولموشوق و چاووش‌لار بعضی نیقاب‌لی‌لارین فرمانی‌لا، یۆزباشینی اۆلدۆرمۆشدۆلر و مین‌باشی جزایری ده اونلارین تاپشیردیق‌لاری‌لا ساققالین وورمامیشدی، من ده اونلارین ایشاره سی‌له قیشلادا قاچمیشدیم، بوندان بئله، یئنه تاریخ یۆزباشی اۆلن آندا، سعادتلی بیر تاریخ یدی و او آنی هئچ بیرلکه‌نین داغی لکه‌لندیره بیلمز. او آن یالنیز اۆزۆیله دولو دَگیل، بلکه اۆزۆندن داشماقدایدی. سۆنسوز سعادتدن دۆلوب داشماغی‌دیر و بو بۆتۆن بیتگی‌لر و حئیوان‌لارین اۆرنه‌گی‌دیر: هر کس، هر بیر شئی و هر حئیوان وار اولان یئرده أصیل دیر و اونا او محل، قوتسال‌دیر، چۆنکی او محل اۆلماسایدی او دا اۆلمازدی. کیمسه و یا بیر شئی یۆخسا حئیوان اونو اوردان قۆوماق ایسته‌سه، و یا اونو او محلین أصالت و أهلیتیندن سالماق ایسته‌سه و یا خۆد او محلی اونون أصالت و کیملیگیندن سالسا، او محل و هم ده او شئی، اینسان یا حئیوان، تجاووز إده‌نی اۆزلرینن قۆووب، تنبیه إدیب و یا محو إتمک حاق‌لاری واردیر. بو قانونو بیتگی‌لر و حئیوان‌لار آنلایی‌رلار، اینسان آنلامازسا، او بیتگی و حئیواندان أسکیک‌دیر.بو یئر اۆزۆنده وارلیغین خیلقت قورالی‌دیر و او قانونونو قۆرویوب ساخلاماق، أصلینده أن أعلا شکیلده نفسی قۆروماق‌دیر. مین‌باشی جزایری، او قادینین گۆزل‌لیک‌لری‌نین وسوسه‌سیندن هر سۆز ده دئسه‌یدی، اۆچ دۆرد هفته اۆنجه، تجاووزکارین حاقیندا ایجرا اولان قورال دگیشمزدی. او قانون وارلیغین سعادتی‌نین قانونویدو و زامان، آدام‌لارین گۆزل‌لیک‌لری بئله، همچنین سیاست بازلیق‌لار، تحریک‌لر وسوسه‌لربئله، اونون سعادت تاریخین، اوندان آلا بیلمزدیلر.

گۆزۆمۆ قویموشدوم اۆز قاپیمین چاتداغینا، مین‌باشی‌نین اوتاغی‌نین قاپی‌سینا باخیردیم. اۆچۆ ده اۆردایدیلار. یقین او بیری‌لرده من دورومدایدیلار و مۆطلق بیر صبیرسیزلیک ده گۆزله‌ییردیلر. بیلمه‌دیم نه اۆز وئردی، حیس إتدیم سۆرغولار اولور جاواب‌لار وئریلیر. باخمایاراق کی طبیعی‌دیر هر شئی نئچه دیقه، یاریم ساعات و یا نئچه ساعات عرضینده بیتمه‌سین، آنجاق هر آن أبدییته‌جن اوزانیردی. سس‌لرچوخ یاواشیدی. کئشکه هاردا اولماق لارین اونودوب اوجادان دانیشاردیلار. کئشکه او آن زیندانداندان چیخیب،

سؤزلرينده آزاد إدرديلر بيز نه دئديکلرين آنلاياق دئيه. قولاغيمي ايکی بارماقجا قاپي چاتداغينا ياپيشدېردېم، آما بيز آز پيچ –پيچدان سونرا بير شئی إشيتمه‌ديم. سانکي، بير قادېن‌لا کيشی ياتاقدا سئويشمه سؤزلری دانيشېرلار، و بيز اوشاق‌لاردا قولاق‌لارېمېزی قېرپمېشېق، نه دئديکلرين آنلايانمېردېق. إله بيل قوش‌لارېن يوواسېندا گئجه ياري، قوش‌لار، يوخو عالمينده ياري اوياق ياري يوخودا، ترپه‌نيردېلر و قانات‌لاري بير بيرينه سۆرتۆلۆردۆ. قولاغيمي قويدوم يئره، آنجاق بير شئی إشيتمه‌ديم. سۆنرا قاپي سسی إشيتديم. دوروب قاپي چاتداغيندان باخدېم. تيمسار شادان مين‌باشي‌نېن اوتاغيندان آخسايا آخسايا چېخدي، سۆنرا بير عسگر گئديب مين‌باشي‌نېن اوتاغي‌نېن قاپي‌سېن باغلادي. تيمسار منيم اوتاغيمېن اؤنۆندن گئچنده، اۆزۆندن راضي‌لېق گؤزۆنۆردۆ. دئيه‌سن مين باشي جزايری إعتيراف إتمه‌گه حاضېر اولوبدور، يالنېز بير نفره، أسکی قادېنېنا، او گؤزل‌ليکده و اوزاق مسافه‌ده اولماغينا رغمن، لۆطف إديب مين‌باشي‌نېن دار گۆنۆنده، گؤرۆشۆنه گليب‌دير. همی ده إله بير سيرلار واردي کی بير کيشی يالنېز خانيمي‌سېنا دئييېر، او قادېن أسکی خانيمي‌سي اولسا بئله.

تيمسار دالانېن قاپي‌سېن باغلاييب گئتدی. من يئنه قولاق‌لارېمي قېرپدېم گؤرۆم سس گلير يۆخسا يۆخ. قادېنېن پيچيلتي سسی گليردی. غريبه ياواش‌يدي و آنلاشېلماز. يقين قادېن مين‌باشي‌نېن بدنی‌نين يارالارېنا ايشاره إديردی، اۆنون پۆزقون صوراتېنا و بلکه ده آغلاييېردي. چۆن بئله بير زاماندا بير قادېن حتمی آغلار، آنجاق آغلاماغېن ساخلاييېردي چۆن مين‌باشي‌نېن أسکی خانيمي کيمی گۆزل بير خانېم، او قدر گۆزل‌ليک‌له اوجا هاي‌کۆي‌له آغلاماز، اۆنلار آرام، متانت‌له، أشرافی فيليم‌لرين غملي‌قادېن‌لاري تک آغلارلار. و بلکه ده قادېن، ياشاييش‌لاري‌نېن ايلک گۆن‌لری بيرليکده گئچيتديگی عئشق شورحالېنا ايشاره إديردی، و يادا بير بيرلريندن اوزاق قالان گۆن‌لردن دانيشېردېلار و نۆرمالدا قادېن أريندن اۆلان گيلئی‌ليک‌لردن دانيشېردېلار. بلکه ده بو قۆنودا مين‌باشي گيلئی‌ليک إله‌ميديی، بلکه ده مين‌باشي ياواش- ياواش آغلاييېردي و پۆزقون گؤزلريندن تۆکۆلن ياش‌لار آغ ساققال‌لارېنا تۆکۆلۆب، حال‌سېز صوراتېن، چيرکين و رحم إتمه‌لی گؤرسه‌ديردی.آلبته بونلارېن هاميسي منه يالنېز خيال‌يدي، گرچک‌لردن خبريم يۆخودور، آنجاق قادېنېن سسی، او يالقېزلېق آن‌لاردا کی بۆيۆک نئعمت ايدی، چئشيتلی خيال‌لاري بئينيمده يارادېردي. بلکه ده مين‌باشي جزايری‌نی قېسقانېردېم. بو دا نۆرمال ي‌دي. او گۆزل‌ليکده، شاداب‌لېقدا گنج قادېن اوتاغينا گئتميش‌دير و اوزن‌لا ياواشجا دانيشماقدايدی. هر کيشی اولسايدي قېسقاناردي. سۆنرا بيردن بيره مين‌باشي جزايری‌نين سسی اوجالدي، سس‌لری، سؤزلری شاشېردېجي‌يدي:

" ماهی! ماهی! ماهی‌جان نييه منی ترک إتدين، نه‌دن گئتدين؟ آخي نييه؟ميه، منيم نه‌ييم او واليدان آزيدېر؟ آخي نييه اوزن‌لا قاچدين؟ نه‌دن؟ نييه بۆتۆن اوردودا آبرېمي آپاردين؟ نييه منی يازېق إله‌دين؟ چاره‌سيز إتدين؟ نييه؟ نييه؟ ميه منيم نمه‌نم او أريندن آزيدېر؟ او مندن اوچ ياشدا بۆيۆگودۆ هله؟ دئييرلر قوجا آيي کيمی‌دير؟ هن؟ نييه گئديب اوزنون خانيمي اولدون؟ عئيش آختارېردېن‌سا، نييه او قوجا کافتارېن خانيمي اولدون؟ هه؟ فرض إت باشقا عئشق‌لر و باشقا کيشی‌لر آختارېردېن. ياخشي؟ تاپدېن‌مي؟ ياخشي. دئئن گؤرۆم دربارېن

کیشی‌لری نئجه‌دی؟ یاخشیدیلارمی؟ یاتاقدا یاخشیدیلار؟ یاتاقدا من‌له نه فرق‌لری وار؟ شاهین اؤزو یاتاقدا بیر حامبال‌لا نه فرقی وار؟ ماهی‌جان دانیش. اؤره‌گیوین سؤزون دئنن. إعتیراف إت! ایندی کی گلیبسن بونلارا بیر خیدمت إدمسن. یاخشی بیز یؤزباشی کیرازلی‌نین قاتیل‌لرییک. بونلار بیزدن بئشینجی سوتون آرایبرلار. أصلن منه یاراشیرمی بیر شئیین سوتونو اؤلام؟ أصلن من سوتون موتون بیلیرم نه‌دی؟ ایندی إعتیراف إتمک ایسته‌ییرم. سوتون دا سنسن ماهی‌جان! بو گؤزل‌لیکده قادین، شاهین قوجاغیندا، قارداش‌لاری‌نین قوجاغیندا. شاه اؤزو ده سوتوندی! آیزنهاورین بئشینجی سوتونودور، اینگیلیسین بئشینجی سوتونودور. یالنیز من غئیرت‌سیزیدیم کی سوتون اؤلماق ایسته‌میردیم. هامی‌نین غئیرتی واریمیش سنین کیمی، بئشینجی سوتونو اؤلوردو. بو بؤیون باغی، بو پالتار، بو سیرقالاردا سوتوندور. همان بئشینجی سوتوندور."

مین‌باشی‌نین أسکی خانیمی مین‌باشینی ساکیت إتمه‌گه چالیشیردی، إشیدیردیم سعی إدیر قاپینی آچیب چیخسین، آما قاپی باغلی‌یدی، یالنیز إشیکدن آچیلیردی. قادینین إعتیراض سسی بیر یئره چاتمیردی. مین‌باشی پادار دانیشیردی:

" ایندی من عزیز أسکی خانیمیم، گؤزل ماهی‌ما، بیر بئله ایلدن سونرا مینت قویوب گؤرؤشؤمه گلیب‌دیر، بیر خیدمت إتمک ایسته‌ییرم. إله بیر خیدمت کی پوللو آدام‌لار إده بیلمیردیلر، دربار إده بیلمه‌دی. آمریکانین آغ سارایی دا إده بیلمز. ایسته‌ییرم سنی وئرم اوزایکی گنج چاووشون أللینه ! دؤشؤنؤرسن، بونلار یئنی یؤزباشیپا خیدمت إتمکدن قورتولوبلار. بونلار نئچه هفته‌دی شیکنجه اؤلورلار. نئچه هفته‌دیر آرواد اوشاق‌لاریندان آیریدیلار و نئچه هفته‌دی گونشین اؤزون گؤرمؤیوبلر. ایندی سنین آی کیمی اؤزووو گؤرمه‌لیدیلر، بدبخت‌لیک‌لری جوبران اؤلسون دئیه. سنه إله بیر خیدمت إله‌سینلر کی هئچ بیر تیمسار، پوللو، آغ، قارا بؤینو یوغون آمریکالی و هئچ بیر شاه، وزیر إده بیلمزدیلر!"

مین‌باشی‌نین أسکی خانیمی سؤوؤش وئرمکده ایدی. قیشقیراراق یامانلاییردی. مین‌باشیپا، وافورا، تیریاکه، بئغئیرت تورک‌لره، کیفیر چاووش‌لارا، یؤلچو مین‌باشیپا کی آجیدی، یؤخسولودو خانیمی‌سینا تازا گلینه، گؤل کیمی قیزا بیر سوتیین ده آلا بیلمه‌دی، حتتا بیر جؤت آیاق‌قابی آلانمادی، حتتا بیر شورت دا آلا بیلمه‌دی هله قیزیل دئمیرم، جواهیرات دئمیرم، قوزئیده یایلاق إوی یؤخودو، اؤلکه‌دن دیشاری سفرلر دری پالتولار قالسین مین‌باشی‌نین چیرکین حیاتینا، پیشیک‌لرینه، قناری‌لارینا ، عئشق قوش‌لارینا ، دایانمادان سؤیؤش وئریب قاپیپا چالیردی.

مین‌باشی دئییردی:" اوزایکی دنه جاوان چاووش، قوللوغا حاضیردیلار، شاهین معشوقونا، بیر قوجا آیی کیمی تیمسارین خانیمی‌سینا! قاپینی آچماق همان آتاجاغام سنی اونلارین قوجاق‌لارینا . اونلارین پول‌لاری یؤخدور، بیلرزیک، لئره، بؤیون‌باغی، سیرغالاری دا یؤخدور سنه وئرسینلر، خز پالتولاری دا یؤخدور. یایلاغی إولری ده یؤخدور، آنجاق سنه یاخشی خیدمت إده بیلرلر.!"

مین‌باشی‌نین خانیمی قاپیپا چالارکن، قیشقیرپردی:" داش‌باش، قورومساق، قوی گئدیم! کیفیر أل‌لرین منه وورما، نیفرت چیرکین. ... بیر توکؤنده وئرمه‌رم بونلار، کیفیلر

بوغلارېنا ياپيشدېرسېنلار! آنلادېڭمي؟ اۇزۇمۇ سنين پۇخ حياتېندان بير دفعه قورتاردېم يئتر! شرف! آبېر! هامي‌سي‌نېڭ داش باش‌لارېنا هامي‌سي‌نېڭ داش باش‌لارېنا !"
معلومودو!مين‌باشي اۇنلا دارتېشماغي معلومودو، چۇڭ بدن‌لرى‌نين در دووارا سۇرتولمه‌سى‌نين سسى إشيديليردى، بيز هئچ بيريميز نه إتديگيميزى بيلميرديک. من حيس إديردېم بير ايش گۇرمه‌لييک، بو حيسيمى سانکي او بيرلره ده گۇندەريردېم. دۇشۇنۇردۇم اۇنلار دا بير ايش گۇرمک ايسته‌ييرلر، باخمياراق او باغلي قېڤللي قاپي‌لارلا هئچ بيرايش گۇره بيلمزديک. بيردن سس صدالار باتدي. داها بدن‌لرى در دووارا دگميردى. دئديم يقين بيرى ووروب بيرى اۇلۇبدۇر. مين‌باشي‌نېڭ بئله بير ايش گۇردۇگۇن دۇشۇنمورددوم. سۇنرا بيردن قادېنېڭ چېغېرتي‌سي قاوزاندي، ياردېم إدين،ياردېم! بو دلى منى اۇلدۇرۇر! ياردېم! ياردېم!" يئنه سس كسيلدى. مين‌باشي‌نېڭ سسيندن خبر يۇخودور. يقين بۇتۇن گۇجۇن پېغمېشدي بيله‌گينه قادېنېڭ بۇغازېنا سېخېردي، إله كى قادېن بير تۇرلۇ اۇنون أليندن قورتولوردو، يئنه آتېلېردي باشېنا بۇغازېنا توتوب سېخېردي، سۇنرا قادېن چالېشېردي، تېيكله‌ييردى، باشېن دالي چكيردى، أل‌لرى‌له، مين‌باشي‌نېڭ أل‌لرين توتوردو بارماق‌لارېنا گۇجۇن آزالتسين دئيه. آما بونلار منيم حدس‌لريميدي و يقين باشقالار دا بئله بير تخمين‌لر إديرديلر. سۇنرا قادېنېڭ باغېردي، اوجا دردلى و چاره‌سيز، مين‌باشي‌نېڭ سسى گلدى:" پيسديكلى!" سانکي قادېني اۇلدۇرمه‌دن سۇن حۇكمۇن صادير إتميش‌دير، يئنه دارتېشما باشلاندى. آنجاق قادېنېڭ باغېرماغي كار وئرميشدى. سالۇنون قاپي‌سي آچېلدي نئچه نفر هېزلا قاچېب گلديلر. اۇن‌باشي بيلتمور و مستر فوتوز قاچېردېلار اۇنلارېن آرخاسېندا، ايكى عسگر و بير آمريكالي داها. سۇنرا ايكى بارماقجا چاتداقدان تيمسار شادانې گۇردۇم كى، آتېلېب دۇشۇردۇ گۇلۇنج اۇلموشدور. قاپېني آچدېق‌لارېندا، ايلک بير شئى گۇرۇنمه‌دى. اۇن‌باشي بيلتمور و باشقالار تېپيلميشديلر اۇتاغا، سۇنرا مين‌باشي‌يلا أسكى خانېمي، اۇتاقدان إشيگه چكيلديلر، ايكى ايت كيمى بير بيرلرينه قيفيللانميشدېلار، يالنيز آشاغادان دگيل يوخاربدان، قادېنېڭ بۇغازېندان. قادېنېڭ بۇغازي مين‌باشي‌نېڭ ايكى أل‌نين گۇيرميش دامارلاري‌نېڭ آراسېندايدي، قادېنېڭ گۇزلرى، همن آلاگۇز خۇش بۇيالي گۇزلر، گۇيرميش و قانلي‌يدي. قادېن اۇزۇنۇ مين‌باشي‌نېڭ أليندن خيلاص إتمک ايسته‌ييردى، بۇغازېنا اۇنون بارماق‌لارېندان قورتارماق. مين‌باشي دا قادېنېڭ بۇغازېنا حلقه‌لنميش أل‌لرين آرخاسېندان چكيليردى. گۇرۇردۇم قادېنېڭ ديلى، تام آچېلميش آغزېندان ساللانېر و سۇنونجو نفسينه‌جن، بدنينده قالان سۇن گۇج‌له، چالېشېردي بۇغازېنا إشيگه چكسين. مين‌باشي يۇرولماز گۇرۇنۇردۇ، بدنين بۇتۇن آغېرلېغېني گۇجۇنۇ، دامارلي پنجه‌لرينه ييغېب يئنه سېخېردى. آنجاق عسگرلر يوموروق، تېيک و باتوملا مين باشېني ووروردولار و مستر فوتوز گۇلمه‌لى فارسجاسي‌لا دئييردى:" بوراخ آخماق! تيرياكى بوراخ! شوعورسوز بوراخ!" تيمسار شادان دا شاللاغېني قالدېرېب، مين باشي‌نېڭ قۇل‌لارېنا و پئيسه‌رينه چالېردي. نهايت مين‌باشي تسليم اۇلدو، قادېن اۇنون قېڤېللانميش پنجه‌لرينڈن قورتولوب اۇسكۇرمه‌گه باشلادي. آغزي‌نېڭ كنارلاري قانلي يدي، معلوم دَگيلدى سېرغالار و بۇيون باغ‌لاري هاردادېلار، بالېت بۇيالي ساچ‌لاري‌نېڭ بزمگى ده تام داغېلميش‌دير، إله ايدى سانکي باشېني يوسون دئيه ايسلادېب‌دېر، آما هله

یومویوب، سؤنرا اؤسکؤرمه‌لری کسیلیب، قاچدی !هپزلی ایستئرئسلی و قپشقپرارکن دئییردی:" " آناسی...، هامینیز قاتیل‌سینیز هامینیز!" مین‌باشی جزایری‌یه، تیمسار، حتتا عسگرلر و آمریکالی‌لارا، آغزیندان گله‌نی دئییردی. مین‌باشی یپخپلمپشدی، یوموروق، تپیک‌لر، باطوم‌لار سیللەلر، تیمسار شادانین شاللاغی‌نین ضربه‌سیندن یوخ، بیر ایچسل آغرپدان‌یدی. بیردن بیره زهرله‌نن بیر آدام کیمی، باغیرساق‌لارپندان دَگیل قلبینده، قلبینده ده یوخ، بئینی‌نین حؤجره‌لرینده ألبته اوردان زهرلنمک اوْلورسا قپورپلپردی، هذیان‌لا سؤیؤشؤن آراسی، دوعا، عاشیقانه سؤزلر، مؤصیبت، مرثیه کیمی بیر شئی‌لر آغزپندان تؤکؤلؤردؤ و دالبادال دئییردی:"

"ماهی ماهی!" تیمسارلا عسگرلر هر طرفدن ووروردولار.

سؤنرا اوْتاغا سالیب گئتدیلر، عسگرلرین بیری قاپیتدی، اوْتاغین قاپی‌سین آچدی، سپرغا و بؤیون باغ‌لارپن قپرپلمپش- داغپلمپش تیکه‌لرین پپغپب آپاردی، سؤنرا مین‌باشی آغلاپپردی، آغلاماسی بیر آز آزالاندا، چاووش جلیلی اوْتاغپندا سسلندی، لحنی جونون و غمدن چپخان چپلپاق سیللە کیمی‌دیر:

دمادم جورلردیر چکدیگیم بیر رحم بت‌لردن
بو کافیرلر أسیری بیر موسلمان اوْلماسین یارب!
گؤزؤب أندیشه قتلیمده اول ماهی بو دور دردیم
کی اول أندیشه‌دن اول مه پشیمان اوْلماسین یارب!
چپخارماق إتسه‌لر تندن چکیب، پیکانین اول سروین
چپخان اوْلسون دل مجروح، پئیکان اوْلماسین یارب!

سؤنرا ایکی اوچ نفر چاووش‌لاردان، اوجا سس‌له آغلاپپردپلار و اوْنلارپن آغلاماق سسی آوازپن سسیندن آیرپلان دگیل‌دیر.

سؤنرا بیزی داها اؤز حالپمپزا بوراخدپلار. داها ألیمیزدن بیر ایش گلمیردی. بیر هفته سؤنرا، مندن باشقا، هامینی گؤللەله‌دیلر. همان پئرده یاغپش آلتپندا. من بدن‌لری‌نین دؤشمه سسینی إشیدیردیم. بیلیردیم اوْ بدن‌لر، أصلن بدن دئییرلر، بیربیرینه دؤلاشمپش حیس‌لردیلر،گؤللەلردن اوْلان مؤرکب حیس‌لردیلر، بیربیرینده دؤگؤنله‌نن درین بیر شئی‌لر، اوْنلارپن دیبیندن، آغلاماق، وفادارلپق حیسی، فداکارلپق شورو، عئشق، اؤلؤمه ماراق، معشوقون داییمی رسمی، یازپن دلی إدیجی هاواسی، حئیوان‌لار و اینسان‌لارپن ، موغان سؤنبؤلؤندن اؤرتؤلن یایلالارپندا، شور یارادان شهوت‌لرینندن، قاینایپب إشیگه سؤزؤر، روحو دورودوب صفا وئریر، بئله کی آدام آچپق گؤزله یاغپش آلتپندا دورور و اوْنا ساری، اینانپلماز هپزلا گلن گؤللەلری قبول إدیر، بئله‌لیک‌له، آدام‌لا ایلگیلی اوْلان اوْلایلار، سئحر جادو کیمی یوخارپدان، مؤعجؤزه، ایلگینج، اینانپلماز و ماوی گؤرؤنؤر، و اوْ اوْلای‌لاری، کیمسه اوْن‌ئددی اوْن‌سککیز ایلدن سونرا خاطپرلاسا، حتتا اؤز گؤزؤ یله ده گؤرؤب قولاغی‌لا إشیتسه، داها اینانپلماز و آرتپق مؤعجؤزه‌لی گؤرؤنر. بو بعضی اوْلای‌لارپن خاصیتی‌دیر.

سؤنرالار. میه اوْ قادپنین اوْزؤنؤ، هم مین‌باشی جزایری‌نین اوْتاغپنا ساری گلنده و هم اوْ روسوای‌لپق‌لا اوْتاقدان چپخاندا، اونوتماق اوْلاردی‌می؟ سؤنکو اوْلای‌لاردا اوْنوتماغا

ايذين وئرميردىلر. سۇنكو هفتەنين إعداملاري، ياالقبزاق حۆجرەلر، آى‌لار، سۇنرا باشقالارين اينانمادىق‌لاري، منى، او ايلكين آى اوزلۇ، و سۇنكو پوزقون صوراتى‌لا ياالقبز بوراخېردىلار.
أصلن دۆشۇنمەگە آيري بير شئى يۇخودور. منيم حياتېمدا اۇز وئرن اۇنملى ايتيفاق‌لار چۇخ آزيدېر و بلكه ده من او نئچه حياتېمېن بۇيۇك اولاى‌لارين اونودا بيلميرديم. تبريزين جۇمعەمچيدى‌نين آرخاسېندا اوتوزايكى ياشېنداكي كيشى‌نين قيافەسى، اونو گۆزۇب دلى اولان قادېن كى منى گۆرندن سۇنرا اۇلدۆ. ددەيله ننەم و آتا- آنام‌لا علاقەدار اولان اولاى لار، و قارا سئيدين يانېنا گئتمک كيمى ايش‌لر، حياتېمېن ايلک بيرمى بئش ايلى‌نين اولاى لاريدي. بۇشونا دَگيلدى او كۆلئكسيۇنون باشېندا، مين‌باشي جزايرى‌نين، گۆزل و سۇنرا پوزقون اوزۆ پارېلدايېردي.
ياالقبزاق حۆجره اينسانى اۇزلۆگۆندن چېخاردېر. ياالنېز بير قلب قالېر او دا بير پوچلوقدا يوموروغا دۇنۇشۇب ايچدن قاشېنېر. اۆست -اۆسته آدام وصفه گلمەين حيس‌لر تاپېر، چۆن بعضن آياغي سوستالېر، تب إدير، اوز گۆزۆ ترلەيير و سۇنرا بيردن قالخېر، حۆجره نين بۇيون توتور!! اولورسا هېزلا قاچماق ايستەيير و يادا باشېن بير بئتونا چېرپماق ايستەيير. و سۇنرا بيردن حيس إدير گئديب ايشەمەليدى و يا باغېرساق‌لارين بۇشاتمالي دېر. نهايت بودا بير ايشدى، ييرمى‌دۇرد ساعاتين بۇيون قېسالدار. سانكي ايشەيب، سېچماق دۇستلاردېلار كى آدام اونلاري گۆزۇب تفريح إتمک ايستەيير، سۇنرا يئنه همان اۆرَكدى همان بۇش اولان يوموروق و همان درمان‌سېز دردلر و وصفه گلمەين حيس‌لر.
ايلک گۆن‌لر آدامېن اۇز ياالتارلارېنداكي سۆدۆک قۇخوسوندان آجېغي گلير، سۇنرا حيس إدير إله ده پيس قۇخو دَگيل، ذره- ذره اۇلۇمۆن يۇلداشي‌دېر. آدام آرزي إدير كئشكه آلتي يا سككيز ساعات يئرينه ييرمى‌دۇرد ساعات ياتا بيله، چۆن ياتماغين لۆطفۆ آيېق‌لېقدان چۇخ دېر. آيېق‌لېقدا هئچ بير زاد يۇخدو، بير حالدا كى يوخودا، كابوسدا اولسا بئله، بير شئى‌لر وار. ياني پيس بير شئى و ياخجي بير شئى، يئرينده، اورتا حد اولان شئيدن ياخشي دېر. منه حيات تيكرارسېز، اولاى‌سېز بير عذاب اولموشدور. كئشكه بير قۇلومو ايتيريب بير دۇست تاپاردېم. هر نه: إشسک، ايت، سيچان، پيشيک، حتتا ايلان. كئشكه منى بير طۇلۇيه سالاردېلار او نئچه چموش قاطېرلا همدم اولاردېم. ياالقبزاق حۆجره دۆنيانين أن چتين شيكنجه‌لرينده دير.
حۆجره‌ده، يئرينده، قاچېردېم يۇرولوب چۇخ ياتام دئيه. يوخودا كابوس گۆرم بئله‌ليک‌له بۇيۇک كابوسدان يانې، آيېق‌لېقدان خيلاص اولام. چالېشېردېم تخمين إدم گئجه‌نين آرخاسېندا، دووارين نئچه دنه كرپيجى واردېر. سۇنرا سعى إديردىم حۆجره‌ده ايشله‌ن كرپيج‌لرين سايېني تخمين إدم و اوندان سۇنرا زيندانين كرپيج‌لرى، شهرين كرپيج‌لرى و اۇلكه‌نين كرپيج‌لرى، اۇلكه‌لر، قاره‌لر و بۆتۆن يئركۆره‌نين كرپيج‌لرين تخمين إدم. ايستەيير‌دىم بو يۇلدان أله گتيرديگيم "اسرنوميا" رقم‌لرله بير نئچه ساعات يوخويا ياستېق دۆزلدم. اۇخودوغوم كيتاب‌لاري بيرداها دئنهيمده اۇخويوردوم، صفحه -صفحه و بۇلۆم بۇلۆم‌لرين، هر صحيفه‌نين كلمه‌لرين سايېردېم، كيتابين بۆتۆنلۆكده كلمه‌لرى‌نين سايي إله گليردى، سۇنرا باشقا بير كيتابين صفحه‌لر و كلمه‌لرى‌نين سايي، اونون كلمه‌لرين سايين

قاباق‌كي كيتاب و كيتاب‌لارا آرتيپ‌ردىم، بئله‌ليك‌له، بئله بير سۇنوچا چاتيپ‌ردىم كى من دقيقن آلتي‌يۇزقيپرخ‌ميليۇن و دۇخسان‌دۇردمين، دۇخسان دۇققوز و دۇخسان كلمه اۇخوموشام.ياخشي، اۇست اۇسته عۇمرۇمده نئچه كلمه ايشلتميشديم؟ بير گۇنده ايشلتديگيم كلمه‌لرين سايين حسابلاييپردىم، حياتيمين گۇن‌لرينه چالپردىم، بئله‌ليك‌له گۇرۇردۇم إله ده پيس دَگيلميش، چۇن عۇمرۇمده ميليۇن‌لارجا كلمه آيري‌لارينا دئميشم. ايندى باشقالاري نئچه ميليۇن كلمه منه دئميشديلر؟ أصلن دۇنيانين خالق‌لاري بير گۇنده نئچه ميليارد كلمه آل وئر إله‌ييرلر؟ دۇنيا خالقي‌نين عۇمرۇلرى‌نين ، دقيقه ثانيه‌لرى نه قدردير؟ دۇنيا دا نئچه كيلومتر اينسان واردىر، تئچه كيلومتر آغاج وار؟ نئچه كيلومتر شئعر، نئچه كيلومتر فلسفه، نئچه كيلومتر خيال، نئچه كيلومتر عئشق؟
نهايت يۇرقونلوق گليردى.
بئله بير سۇنوچا واردىم اينسانين هم صۇحبتى اۇلمايانداا يۇرولمور. حتتا اينساني يۇران، قاچماق، ايدمان إتمک دگيل. اينسان اۇ زامان يۇرولور كى آيري‌لاري‌نين يانيندا ايشله ييب، قاچسين، ايدمان إتسين. يۇرقونلوق يالنيز جيسمى يۇروقونلوق دَگيل. سۇسيال بير سۇروندو دا. اينسان‌لار بيربيرلرين يۇرارلار، و بو يۇرقونلوق بۇيۇک بير نئعمت‌دير. اينسان‌لارين حياتي‌نين ساعات‌لارين سايماق كيمى دَگيل، اينسان ماشين اۇلاندا يۇرولمور، ماشين خراب اۇلور. يالقيزاقدا يوخو، اينساندان قاينانان يوخو دَگيل، بير ماشينين خراب اۇلماسي‌نين يوخوسودور.
يالقيزاق حۇجره ده آنلادىم كى، اينسان‌لار حتتا چيركين‌لرى ده، ظالىم‌لرى ده بئله، غنيمتديلر. تيمسار شادانى ايل‌لرجه تحمۇل إده بيلردىم، عصيرلر بۇيو مستر فوتوزلا تفتيش اۇلا بيلردىم. منه ايثبات اۇلموشدو تفتيش دۇنيانين أن تحقير إديجى ايشى‌دير. شيكنجه شوم بير تحقير إديجى‌دير. آدام شيكنجه اۇلاندا، هله ده شيكنجه إدندن اۇستۇندۇر. چۇن شيكنجه إده‌نين بيلگي‌سي شيكنجه اۇلاندان آزدىر، هئى اۇنو شيكنجه إدير. آنجاق تفتيش بير شوم تحقيردير. بيرى اۇزۇنه حاق وئرير اۇره‌گى ايسته‌ديگى سۇرغونو بير آدام حاقيندا إتسين، بير حالداكي آدامين اۇندان كيچيک بير سۇرو سۇرماغا دا، حاققي يۇخدور و بو آن بۇيۇک تحقيردى. بۇشونا دَگيل ايلک شيكنجه إديرلر سۇنرا تفتيش. سانكي تفتيش‌له، زيندانى‌نين، شيكنجه اۇلان زامانين اۇستۇنلۇگۇن جوبران إتمک ايسته‌ييرلر.آنجاق يالقيزاق زيندان برهوتودور. ايسته‌سه‌ديلر هابيلى يالقيزاق زيندانا سالسينلار، كسين اۇنون ترجيحى قابيل‌له عصيرلر بۇيو بير تاوان آلتيندا ياشاماق اۇلاردي. يالقيزاق حۇجره اينسانين قاتيلى دَگيل، آما اۇلدوقجا قاتيلدن پيسدى. آدام يالقيزاق حۇجره‌دن قاتيلينه سيغينير.
إله بير آن‌لار اۇلوردو ياداداشتيمي ايتيريردىم. نه قدر چالبشپردىم آنامين گۇزلرى‌نين بۇياسي و آدين خاطيرلايانمپردىم. حياتين اۇلاى‌لاري قارىم قاتيشيق اۇلوردو. يالنيز هاردا اۇلماغيمي بيليردىم .آنجاق هانسي زاماندا اۇلماغيمي بيلميردىم. باشيمين ديبى، بئينيمين درين‌ليگى شيشيردى. باشيمدا اۇلان شئى‌لر جمجمه‌نين ظرفيتيندن چۇخ اۇلوردو، باشيم إله بير حالتده اۇلوردو إله بيل، بير أن سۇنرا پاتلاياجاقدى. بۇيۇک آتام، اوشاق‌لاري و جۇربه‌جۇر نوه‌لرى ، قارىم قاتيشيق، ثمرسيز هاى‌كۇيه دۇنۇشۇردۇ. اۇزلر ماهيت‌لرين

ايتيريرديلر، بيردن بيره اوزاق‌لار ياخين، ياخينلار اوزاق اولوردو. يالنيز بير ايكى كز گۆردۈگوم آدام‌لارلا بئينيمده صۆحبته باشلاييردىم. صۆحبتى روانى، جيسمى و جينسى، تۆخونماغين أن درين آشاماسينا جان چكيردىم. خاطيره‌لريم بئينيمى پريشان إديردىلر.شخص‌لر،شئى‌لر،هۆويت‌لردن اولوشان باشقا ياددداشت، أسكى يادداشتيمين يئرين توتوردولار.يالقيزاق‌حۆجره‌نين اون‌آلتي آيي‌نين هر گۆنۆ، قبرين أول گئجه‌سى كيمى، تكجه بدنيمه دَگيل، روحوما مغزيمه فيشار گتيريردى، حياتيمين آنلامين وجودومدان سۆزوردو. دگرسيز قورو بير قابيغي منيم يئريمه، حياتيمين يئرينه، قۆيوردو. او، اون‌آلتي آيين هر گۆنۆ قبرين أول گئجه‌سى ايدى. سۆنرا دا بير تورتولوك!، آى آلاه، يالقيزاغين بير تۆرلۆلۆغۆ نه مۆصۆبت ايدى. كيمسه بير آى اومودسوزلوق‌لا بير يالقيزاق حۆجره‌ده قالبرسا، اون‌دنه بۆشلوق، فيلسوف‌لارجا، بۆشلوقدان آنلار.

يۆزباشي داگلاس، توتوقلامادان اۆچ دۆرد آى قاباق، سارترين " بولانتي" كيتابين اۆخوماغا منه وئرميشدى. يالقيزاغين ايلك اون گۆنۆنده، من اونون فلسفه‌سين أزبر بيليردىم. "بكت" ين اۆچ أصلى رۆمانين دا او منه وئرميشدى. رۆمان‌لار اينگليسجه چاپ اولموشدو فرانسه ده. ايلك رۆمان‌لارى اۆخوياندا آنلامامىشدىم. شۆبهه‌سيز سارترين رۆمان‌لارىندان ياخشيدي، آنجاق چۆخ مۆركب‌يدي. بيردن بيره تكليقدا، "بكت"ين آدام‌لاري منيم سۆزاغيما گلديلر. أصلن آنلايا بيلميردىم، بكت رۆمان‌لارىندا منيم قۆرخولو حياتيمين يۆخوسون، يالقيزاق حۆجره‌ده گۆرمۆشدۆمۆ؟

أدبياتدان حۆجره‌مه، حۆجره‌مدن أدبياتا گئديردىم. بو ذئهنى و عئينى سفرلرين هامي‌سي نين اۆرتاسيندا، گۆنده‌ليك ايش‌لريمده تيكرار وارىدي. بير شاش‌بند اۆلان آداما بنزر كيمى، تكجه سۆندلا ايشييه بيليرر. سۆند اۆلمايانداا، حيس إدر بۆيرك و سۆدۆكلۆگۆ، يومروغون دۆرد قاتيجا شيشيب، حيس إده، "اۆرك" بۆتۆن بدنين قاپسايىب‌دىر، منيم ده روحوم ورم إتميش‌دير و سۆند ايسته‌ييردى. بعضن گئرى دۆنۆردۆم، شيكنجه‌گرلر و مۆفتيش‌لردن ايسته‌ييردىم او گۆلله‌لرى منيم بدنيمه بۆشالدالار. قلبيم گۆللە ايسته‌ييردى، دويولمايان طرزده، گۆللە ايسته‌ييردى. ايسته‌ييردىم او ياندىران ايستى، بۆش بدنيمى دليب روحومو داغيلدا. حۆجره‌نين اوجا تاوانيما باخيب اۆز اۆزۆمه دئييردىم كئشكه، گۆجۆم اولاردي إله گۆگه آتيلاردىم كى باشيم سيميتدن اولان تاوانا دگيب داغيلىب، خيلاص اولاردىم.اۆزۆمدن خيلاص اولماغا هئچ بير آراجيم يۆخودور. ايل‌لر سۆنرا، ٥٢ يا ٥٣ اينجى ايلده، قصر زيندانيندا منه دئديكلرينده، كۆميته ده، يالقيزاق زيندانيندا موباريزه لردن بيرى، گئجه پتونو چكيب باشيما، آلتيندا، بيله‌گى‌نين دامارلارين إله چئينه‌يب كى دامارلار پاتلايىب، و بئله‌ليكله اينتيحار إديب‌دير، اونون طالئعين قيسقاندىم. ٤٠- اينجى ايلده يالقيزاق حۆجره‌ده منيم ذئهنيمه چاتسايدي، قۆرخمادان دامارلارىمي آچاردىم. او گنجين يالقيزاقدا، بيتمه‌گن تيكرار گۆن‌لرى آنلاييردىم.

جيسمى شيكنجه‌نين هر جۆره‌سينده، دگيشيكليك واردىر. طرف گۆرۆر آدام شاللاق يا كابل، آلتيندا إعتيراف إتمه‌دى، گئدير إلئكتيريكى شۆكون سۆزاغينا و يا قاپاندان قۆلباغيبا و ياخۆد دېرناق‌لاري چكير. و يا دا آدامين مايالارىندان آغير بير وزنه سالىب آدامي خاديم إدير، و ياخۆد آداما تجاووز إدير و باشينا تۆربا گئچيديب تاواندان آسلايير. آنجاق هئچ بير

شیکنجه‌گر یالقیزاق تیکرارلیغی، ساختا شکیلده یارادانماز. یالقیزاق حوّجره مؤطلق‌دیر، اوْرَک بولاندیرجی و دلی إدیجی بیر مؤطلق درد. هئچ بیر درد اوْنلا برابر دَگیل. بوْشونا دَگیل" دانته" اوْنو جهنمین أصلی شیکنجه‌لریندن حساب إدیب، "بکت" حیاتین اوْنون توصیفینه وقف إدیب‌دیر، و بوْتون جاسوسلوق و گوْونلیک تشکیلات‌لاری، أن گوْجلوْ زیندانی‌لاری‌نین، روحیه‌سین سیندیرماق اوْچوْن لازیم گوْرَوْبلر. اوْ زاماندا آدام آنلاییر، باشقالارین وجودو، تکجه اینسان‌لار دَگیل، هر بیر حئیوان و آیری اینسانین وجودو، دقیقن بیر جنت‌دیر، بیر چوْخ فیلسوف‌لارین اینامینا رغمن، اینانین ، جامعه‌نین ، أن پیسی ده بئله، یالقیزاق حوّجره‌نین تیکرارلیغی‌نین قارشی‌سیندا ، جنت‌دیر. ایل‌لر سوْنرا قصرین عوموْمی بندینده، بیر دیندار زیندانی‌لاردان منه دئدی، ایمام موسی کاظم، بیر دئییش‌له یئددی و بیر دئییش‌له اوْن‌اوْچ ایل، بیر تک دامدا دوْستاق ایدی. دئدیم ایمام اوْلماغا حاققی وارمیدی. دئدی نئجه؟ دئدیم، یئددی یوْخسا اوْن‌اوْچ ایل تک دامدا قالماق، دوْزخدن گئچمک کیمی‌دیر، اوْندان سوْنرا بیر نفرین جنت حاققی‌دیر. ایمامت حاققی‌دیر. لیدئر اوْلماق حاققی‌دیر، حاققی‌دیر دوْنیانین أن بوْیوْک شاعیری تانینسین. حاققی‌دیر هر نه دئدی، قبْل‌لا یازیلسین، آدی تامام سوْزجوْک‌لر و قایناق‌لاردا گلسین و اینسانین بیتمه‌گن حیکمتی‌نین چیخاریش و خولاصه سیمبوْلو عونواندا، أبده‌جن قوْرونسون. و کیمسه ایل‌لرجه، اوْ قوْرخولو تیکراری لمس إدیرسه، بئعثته حاضیردیر، و أن عالی ایلهام‌لاری گوْزله‌ییر و چوْخ راحات وحیین معناسین آنلایا بیلر.

دالبادال، ساعات‌لار، گوْن‌لر، آی‌لار، هم یالقیزاقدا اوْلان زامان و هم، عبدالله خانین توصیه سی‌له گئدیب گوْن آلتیندا اوْتوران زامان، اوْنون دستورویلا اونوتماق یئرینه هر شئیی خاطیرلاییردیم، ایکی گوْرَوْنتو قارشیمدایدی: بیری مین‌باشی جزایری‌نین أسکی خانیمی‌سی‌نین اوْ زامان کی أسکی آری‌نین اوْتاغینا ساری گئدیردی، بیری ده اوْنون اوْزوْ، اوْ زامان‌کی بوْینو مین‌باشی‌نین آلیندیدی و آز قالیردی بوْغولسون. بو ایکی شکیل ایکی تمبر کیمی‌دیر، بیری باطیل اوْلامیش بیر گوْزل و گنج اوْزدن، اوْ بیری همان اوْزدن، آنجاق قوْجالیب و سینیخمیش اوْز کی، باطیل مؤهرّ ووروْلموشدور. بلکه ده اوْ ایکی صوراتین توپلوموییدو، بیری مین‌باشی جزایری‌دن ذئهنیمده اوْلان چئشیتلی گوْرَوْنتولریله بیرگه- اوْزل‌لیک‌له خانیمی‌سی‌یلا گوْرَوْشنده کی اوْزوْ- کی تیکرار قارشیمدا دایانیردی.

من ذئهنین بوْتون چاغیریش(تداعی) قانون‌لارین بیر بیرینه ووروْموشدوم. اوْست- اوْسته، مین‌باشی جزایری و أسکی خانیمی منیم حیاتیمدا رول‌لاری اوْلمامالی‌یدی، و حتتا باشقا شئی‌لر کناریندا منیم ذئهنیمده یئرلشمه‌لیدیلر. آنجاق هر آچیدان سوْرونا باخدیغیمدا حئیرت ایچینده بوْغولوردوم. نییه ماهی‌نین اوْزوْ قارشیمدا دورووردو؟ منه نه اوْنمی وارمیدی کی، اوْزوْم بیلمه‌دن اوْنو خاطیرلاییردیم؟

دوْزدوْ عوْمروْمده آز قادین گوْرموْشدوْم. بیری آنامیدی، بیری ننه‌م، سوْنرا چئشیتلی خالالارم. و سوْنرا جوْمعه‌مچید دالیناکی کوْچه‌ده، ایکینجی قاتدا اوْلان اوْ خانیم و سوْنرا دا "نالچره"لردن نئچه قادین و گوْلوْنج و شورسوز حال‌سیز، ایجبار اوْلان ایش‌لرله کی، داها چوْخ ایشه‌مک و روده‌لری بیری‌نین ایچالاتینا بوْشاتماق کیمی‌دیر، شورحال حوْصله

يله، شفقتليكله سۈيشمک دگيلدير. بو قادېنلارېن هئچ بيرى گرچک گۈزللېکدن پاى‌لاري يۈخودور. اۈنلاردان کيمسه‌نين گۈجۈ يۈخويدو. کيمسه اۈنلاردان باش‌لارېن قالدېرا بيلميردېلر، او گۈزللېکده سېرغالارېن قولاق‌لارېندان سالليا، ألماس بۈيون‌باغېن بۈينوندان سالا، ياري چېلپاق چېگېن‌لرين، ياېن ايلک گۈن‌لرينده، تبريزين أطراف باغ‌لارېندا، دۈنيانېن هيز کيشى‌لرى‌نين گۈزۈنۈن اۈنۈنده قۈيوب و يۈزباشي کيرازلي‌نېن قاتيل‌لرى‌نين دالانېنا آددېم قۈيا، متانتله، عيشوه -نازلي، بالدان دۈلو گۈزلر، اۈپمه‌لى دۈداق‌لارلا، و سۈنرا مين‌باشي جزايرى‌يله- گۈرستدى اۈندان اينتيقام آلماغا سوسوزدور- يالقېز قالا، اۈندان خيلاص اۈلوب بۈغازي آچېلاندان سۈنرا،يئره گۈگه، سۈيۈش وئريب، يۈللانېب گئده.

گۈزل‌يدي، گۈجلۈيدو، کيشى‌لرين عۈهده‌سيندن ده گله بيليردى. توتساق بئله دورومدا منيم آنام گئتسه‌يدى مين‌باشي جزايرى‌نين حۈجره‌سينه، بير ثانيه‌ده زهرى يارېلاردي. ياخۈد ننه‌م، او قدر زيرنگ اۈلماسېنا رغمن کى دۈنيانېن بۈتۈن مصى، مصمه و مه‌مه‌لرى‌نين عۈهده‌سيندن گلېب، تک باشېنا، قېزېل اوردونون تبريزين ايشغالي‌نېن، ايلک اۈچ گۈنۈنده، أليمدن توتوب يۈرۈمۈشدۈ. شۈبهه‌سيز مين‌باشي‌نېن اۈتاغېنا گئتسه‌يدى، و اۈنون أسکى خانېمي‌سي‌نېن شرايطينده اۈلسايدي، اۈتاقدان ديرى چېخمازدي.

او حالدا، بئله سۈنۈچا وارمالي‌يدېم کى، مين‌باشي‌نېن خانېمي‌سي‌نېن گۈزل‌ليک‌له ياناشي گۈجۈ و يۈزباشي کيرازلي‌نېن قاتيل‌لرى‌نين دالانېندا، بير ساعاتدان آز عرضينده اۈنون باشېنا گلن ايش‌لر، من ده بئله تأثير بوراخمېشدي. بئله‌کى من اۈنون ايکيلى گۈرۈنتوسۈنۈ همشه اۈز قارشېمدا گۈرۈردۈمى؟ بو سۈرونون جاوابي هر دورومدا منه چتين‌يدي. هم يالقېزاقدا اۈلدوغوم زامان، هم عوموميى بندلرده اۈلاندا، همى ده ميللتين گۈجۈ فيشاري آلتېندا، زيندانداں خيلاص اۈلوب إشيکده اۈلدوغومدا. ايندى ده بۈتۈن گئجه‌ميشيمى دۈشۈنۈرم ، سياسى زيندانى‌لار دئميشکن، اۈز دورومومدان بير گئنل بيلگى توپلايام، مين‌باشي جزايرى‌نين خانېمي‌سي‌يلا علاقه‌لى سۈرولارا هئچ بير جاوابېم يۈخدور. هئچ واخت شخصن اۈن‌لا دانېشمادېم، بلکه اۈنو ايکى گۈزۈمۈن اۈنۈنده گۈردۈگۈم تۈپلام ديقه‌لر، بيرمى يا أن چوخ اۈتوز ديقه ده اۈلمايېب. آنجاق او ايلگينج و گۈلۈنج حالدا، زيندانداى اۈلان ايل‌لرده منه اۈنم داشېدي. منيم زيندانداى اۈن‌لا حيکايه‌لريم واريدي.

زيندانېن گۈره‌وى، ياددا‌شتي سيلمک، واقئعيت‌له خيال‌دېر. گۈنده‌ليک يوخو و خيال‌لارېمدا، تيمسار شادانېن مين‌باشي‌نېن باشېنا ووروللان شاللاغي، مين‌باشي جزايرى‌نين دَگيل منيم باشېما دگيردى. مين‌باشي‌نېن خانېمي‌سي‌نېن بۈغازېن سېخان من يدېم، ايسته‌ييردېم آلا گۈزلرى،گۈز کاساسېندان إشيگه آتېلسېن. او قانلي گۈزلر، قۈرخولو آغېزدان آسلانان، گۈيرميش ياربمچي‌لېق ديل، منيم ايشيميدي. ايسته‌ييردېم او آى‌تکى صوراتي، بير قازان أسيده باسام. کابوس‌لارېمدا،بدنيم وۈلکان تکى قېزېردي، پېقېلدايېب آخېردي، بيردن، اۈياندېغېمدا، ماهى‌نى سسله‌مکده ايديم..دئييردېم:" ماهى ماهى!ماهى! اۈلدۈرمجه‌گم!" تخمينن اۈلدوغوم بۈتۈن عوموميى بندلرده هامي ساققالېما گۈلۈردۈلر.

سياسته موداخيله إله‌مه‌ديگيمه رغمن، سياسى جۈرم ايشله‌مه‌ديگيمه رغمن، سياسى زنداني‌لارېن ايچينه آتېلمېشدېم، و بونلار أکثريته سياسى حۈکم‌لرين آلانلاري‌يدېلار و

آرالارېندا هر تۆرلۆ آدام وارېدي، گئنلده هر کس اؤز ایشینه مشغولویدو، سؤنرالار أللینجی ایلدن بویانا، سیاسی بحثله مشغول اولماق ، گوروپلارا یاخېنلاشېب و گوروپ اولماق . آنجاق من سیاسی فعالیت إتمەدن، أن بؤیۆک سیاسی حؤکمۆ، أبد حؤکمۆ آلمېشدېم. بوندان بئله بحثلرده ایشتراک إدیردیم، چۆخراق کیتاب اوخویوردوم و سیاسی گوروپ لاردا شیرکت إتمک قصدیم یوخودور. چۆن أبد توتان آدامېن، زیندانداں قېراقدا، سیاسی ایشلره هانسي پیلاني اولا بیلردی؟ منی عفو توتموردو، چۆن عفو، سیاسی جۆرمۆ اولانلار و جۆرملرینه إعتیراف إدنلره شامیل اولوردو، ایللر بۆیو دا زیندانداں قالمېشدېلار، سؤنرا دا آز فۆرصتلردن ایستیفاده إدیب عفو طلب إتمیشدیلر.
أبد حؤکمۆ آلدېغېما باخمایاراق، کیمسه حاضېر دَگیلدی منی جیددییه آلسېن، حتتا مندن عفو ایستەمەگی ده طلب إتمەدیلر. جۆرمۆم إله بیر تۆرلۆیدۆ کی یالنېز زیندانداں قالماغېمي ایستەییردیلر. عبدالله خان دئییردی:
" سن دقیقن، سؤزلری اینانېلماز بیریسن! ایندی سؤزلرین إشیکده دانېشسان توتوقلانمازسان. بئله دۆشۆنرلر کی باشېن خراب اولوبدور.
گئجەلر ماهی-ماهی إتدیگینده کی، آدامي دلی إدیر، سنین دلی اولدوغون نیشانەسی‌دیر.سن إله یوخوسون گۆرۆرسن سانکي قېرخ ایل اوزلا یاشایېبسان و بیردن گۆزۆن آچېب گۆرۆبسن بو قېرخ ایلده سنه خیانت إدیب‌دیر، یاخود سندن اۆزاق‌یمېش و سن یالنېز یاخېنلېغېن دۆشۆنۆرمۆشسن. بۆشلا آغاجان! اونود!"
آنجاق اونوتماق اولموردو. إله بیر شئی ایدی اونوتماغا مجال وئرمیردی. من باشقا آداملارېن یادداشت و عذاب خاطیرەلری ایدیم. مینباشي اؤلمۆشدۆر، من اوزنون یئرینه ماهی‌یا عاشېق اولمالي‌یدېم و معشوقون وفاسېزلېغېندان زجر چکیب و لذتله شیکنجه حیسین ترکیبینده، اوزنون آدېن سسلەمەلی ایدیم. تکجه باشقا زیندانيلار دَگیلدیلر، گئجەلر منیم ماهی دئییب باغېرماق‌لارېم إشیدیب، ساققالېما گۆلۆب و سحرلر منیم باشېم آشاغا اولاندا، بیر بیرلرینه گۆز وورودولار.- و أللته سۆزون دگیل‌دیر، زیندان بو گۆز وورماق‌لارلا دۆلویدو.- مینباشي جزایری‌نین ده خاطیرەسی ، منیم ساققالېما گۆلۆردۆ. اوزنون دامارلي أللرینی بۆرج إدیردیم و یاخود أللریمی اوزنا وئریب، ماهی‌نین بوغازېني سېخماغا اوزلا أمکداش‌لېق إدیردیم. هر بیر شاهید اؤزۆ بیر جۆرم اورتاغي‌یدي. من نه اولدوغون گۆرۆردۆم و قتله تشبّۆث إدەنین جۆرم اورتاغي‌یدېم. آنجاق بو بیر ذئهنی سۆرونویدو. ماهی‌نین بۆغازېن إله سېخېردېم کی گۆزلری، ایکی خۆش بۆیالي حۆباب کیمی، اؤزۆنده یئرلشدیرن غنی گۆزل‌لیکلردن، بیر گۆگگەقورشاغي، هر آن دفعەلرجه پاتلایېردېلار و موشتاق آداملارېن سیرلری‌نین گیزلی قان‌لاري، إشیگه آتېلېردي و اؤ باخېشېن سئحر اوزلان روح‌لاري، آزاد اولوردولار. حتتا مینباشي جزایری‌نین اؤزۆ ده اؤ باخېشېن سئحریندن خیلاص اولوب راحات خیال‌لا اؤز حتمی طالئعینی قبول إدیردی.
مینباشي جزایری یوخولارېمدا و بعضن ده گۆنۆز یوخولارېندا، قېشقېرېردي:
" آغای تنظیفی سیز چۆیرمن دگیل‌سیز! یالنېز چۆیرن دگیل‌سینیز، همی ده، سیز یۆزباشي کیرازلي‌نین قووادېسېنېز. أصلینده سیز منیم خانېمي‌مېن اؤ بیری اوزۆسۆنۆز. اؤ فاحیشه دیرسه، دربارداً، اوزنون بونون قوجاغېندا یاتېرسا، سیز ده بیر آمریکالي

فاحيشەسيز. سيز ديلينيزى يۆزباشي كيرازليپيا ساتيپسيڤنيز. منيم أسكى خانيمپم قورشاقدان آشاغا اؤزۇنۇ درباري‌لارا ساتيپ‌دېر و سيز ايكينيز ده اؤزۇنۇزۇ ساتانسيڤنيز." و من ماهى‌نين بۇغازين سيخېردېم. سانكي قتلدن اؤنملى بير ايش گؤرۇرم. سانكي اونو اؤلدۇرمك‌له، روحى تصفيه اولماق ايسته‌ييردېم، روح يۇكسك‌ليگه أل تاپمېشام و اؤزۇمۇ مين‌باشي جزايرى‌نين تۇهمت‌لريندن خيلاص إتمك ايسته‌ييردېم. سانكي اونون وجودوندا اينتيحار إديردېم. بلكه ده مين‌باشي‌نين اونو اؤلدۇرمك تلاشي، اؤز روحونون محو اولماسي‌نين بير بۇلۇمۇن جوبران إتمك ايسته‌ييردى، بير خاراب شئيى اؤز تينيندن قۇپارماق ايسته‌ييردى. بو حيس‌لرى هئچ زامان آنلايا بيلمه‌ديم.، او جۇركى يۇخولارېمين سيررين و گۇندۇز رؤيالارېمي آنلايانمادېم، گئنلده- بو سۇزلرين آچيق حقيقتى بويودو- من هئچ زامان اؤزۇمۇ تانيپا بيلمه‌ديم.

باشقا زيندانى‌لار گۇلنده، منيم ده دلقك‌لېق دامارېم توتوردو. همشه اۇره‌گيم آكتوز اولماق ايسته‌ميشدى. يانسيلاماق أن بۇيۇك يئته‌نه‌گيميدي، صورات‌لارى، داورانيش‌لار، يۇل گئتمه و اؤزل‌ليك‌له آدام‌لارين سس‌لرين چيخاردارديم. شاهين أداسيني چيخاردارديم، دربارى‌لارين ، آمريكالي‌لارين ،اينگيليس‌لرين، فيرانسالي‌لارين ،تۇرك‌لرين فارسجا دانيشماق‌لارين، شيكنجه‌گر و شيكنجه اولان‌لارين أدالارين چيخاردېردېم، زيندان‌لار و زيندانبان‌لارين أدالارين ، معروف آيدين‌لارين كى گئجه گۇندۇز شكيل‌لرى قزئتلر و درگى‌لرده چاپ اولوردو، أدالارين چيخاردېردېم. زيندانى‌لار گۇلۇردۇلر گۇلمكدن گئچينيردىلر، سۇنرا منه دئييردىلر" نييه گئديب آمريكالي‌لارا چئويرمن اولوبسان؟ سن گرك تئاتر اوينوچوسو اولاردين، سينما ايشينه باخاردين، يۇنتمن اولاردين."

گئديب بير كۇنجده اوتوراردېم، هامېدان اوزاقدا، كيتابي اوزۇمۇن اۇنۇنده آچاردېم و شوم گۇندۇز رؤيالارېمين بيرى سۇزاغيما گلردى:" ماهى!ماهى! ألماس‌لارېوين هربيردنه‌سى منيم قلبيمين خزينه‌سيندن چيخاريلېب سېرغالارين منيم آنامين گؤزلريندن دۇزليب‌دير! گؤزلريوى بير حوباب كيمى پاتلاداجاغام. إى تۇرك قادېني ، اوردونون يوخارى قات‌لارين آرخاندا بوراخيب و نهايت او تيمسارين ياتاغيندان باش چيخاردېبسان، ألماس‌لارې بۇغازيوا سۇخاجاغام، ألماس‌لارې گۇللە كيمى توفنگه قۇياجاغام، قلبيوه ساري آتش آچاجاغام! أمين اول بير گۇن تاپاجاغام. مين‌باشي جزايرى‌نين محروميت لرى‌نين اينتيقامين سندن آلاجاغام. بير گۇن إشيگه چيخارسام، سنى محو إتمكدن اؤتۇر اولاجاقدېر !"

قېرخيئددى و يا قېرخسككيزينجى ايل‌يدي. دقيق تاريخى ياديمدا دَگيل، بلكه ده او ايل‌لردن اؤنجه ايدى. سياسى زيندانى‌لارين بيرى كى شاهين جانيا قصد إتمك جۇرمۇنه ايكى اۇچ ايل موختليف تبعيدگاه‌لار و زيندان‌لارداييدي و مشهورودوكى أن پيس شيكنجه‌لرى تحمۇل إديب‌دير و بيردن بيره، يۇزهشتاد درجه اؤز دۇره‌سينه فېرلانيب و دۇم دۇز قاباق كي اينام‌لارى‌نين قارشي نوكتاسيندا دوروب. اولايين آچيقلاماسي گۇنده‌ليك‌لرين بيرينده چاپ اولموشدو، سياسى زيندانيدان بير بۇيۇك شكيل‌له، دقيقن بيز زيندادا تانيپان شكيلده. عبدالله‌خان دئدى:" ياز‌يق! ياز‌يق!" اونا نيسبت رحيم گۇيۇللۇدۇ. اۇچ دۇرد نفر اوشاق‌لاردان، اونون ايصلاحات أرضيه گۇره ساختا اينام‌لارينداں دانيشېردىلار، اۇچ

دؤرد نفر ده، او پهلوی دئورینه نیسبت وئردیگی، کؤلتور گلیشیندن دانیشیردیلار. آنجاق اونون بؤتون سؤزلرینی اوخونماسیندا بیر تورلو صمیمیت گؤرؤنوردو، اؤزل بیر صمیمیت: طرف، صمیمیتله یازیلان سؤزلرین إتکیسیندن دَگیل یازیلمایان سؤزلرین تأثیرندن، إعتیراف إدیردی کی بدنی و بئینی اؤز عقیدهلرینی قالدیرماغا تابی یؤخدور. بو سببه، اونو بیلهرک کی اونون بدنی و مغزی اولمازسا أصلن اینامدا ایستر دؤز و یا یالان اولا بیلمز، قرارا گلمیشدی صمیمیتله دئسین دئولت دؤز دئییر و او سهو إتمیشدیر. بو زیندانی خاریجده تحصیل آلانلاردانیدی کی طالئعی هئچ گتیرمهمیشدی. اونا نیسبت منیم نه کینهلی حیسیم واریدی نه ده رحیملی حیسیم. منه سیراداں بیری ایدی. آنجاق نؤرمال اولاراق من ده گؤندهلیگی اوخومالییدیم.

زیندانینین سؤزلرین اوخویارکن، اورتالارا یئتیشنده، حیس إتدیم قلبیمین چیرپماسی چوخالدی، سویوق تر اؤتدی آنلیمدا. گؤندهلیگین سؤل طرفینده، پئشمان زیندانینین عکسی یله یاناشی، ایکی اوچ سانت شاهین شکلیندن آشاغا، اوردو پالتاری و بؤتون مئدالار و نیشانلاریلا، من یاخشی تانیییان بیر قادینین شکلی چاپ اولموشدو. شؤبههسیز صورات همان آی ایشیغی کیمی صورات ایدی. ساچلاریnین طرزی او زامان گؤردوگوم کیمی ایدی. بعضی قادینلار باشلاریnین آراییشین ایللر بویو إله او شکیلده ساخلارلار، و بودا او قادینلاردانیدی. ماهیnین آیبنیزی، شاهین قوناغی اولان خاریجی لیدئریnین یانیندا، نئجه اولموشدو؟ او زامان، موختلیف اؤلکهلرین لیدئرلری، نئچه آیدان بیر، تک تک و یا نئچه نفرله، ایرانا گئت ـ گل إلیردیلر. او ایللر، ایکیمینبئش یؤز ایللیک جشن لریnین ایشلرینی گؤرمکدهیدیلر و بو اؤلکهلرین باشچیلاریnین گئت- گللی، او تؤرهnین حاضیرلانماسینا گؤره ایدی.

عکسده، ماهی اوزونو بیر قدر أگمیشدی، یالنیز گؤزلریnین بیری گؤرؤنوردو، اوبیری گؤزونون یاریسییلا، بورنویلا، أنگی بورونو و دوداغییلا، اوزونه تؤکولن توکؤیله، باشچی، ماهی وئرن ایضاحاتا دیقتله قولاق آسیردی. شکلین آلتیندا یازیلمیشدی: حضرت ...، ... اؤلکهسیnین پریزیدئنتی و خانیمی، سلطنتی جواهیرات موزهسیندن گؤروش إدرکن.! ایللر بویو ماهیnین اوزونو او قدر اؤز قارشیمدا تجسّوم إتمیشم کی اونو یئنیدن تانیماق منه هئچ سؤزون دگیلدیر. منه سؤرون اولان بویودور کی، بو قادین نئجه او باشچیnین خانیمی اولموشدور! شکلین کامیل آچیقلاماسی گؤندهلیگین اوچونجو صحیفه سیندہ ایدی و من درحال واراقلادیم. خبرین کامیل متنینی اوخودوغومدا، بللی اولدو او قومون لیدئریnین أصلن خانیمی یؤخدور. او زامان ماهیدان آد آپاریلمادان، گؤندهلیگین اوچونجو صحیفهسینده یازیلمیشدیر کی حضرت آغای فیلان، فیلان لیدئر، یؤنهتیجیسی له، سلطنتی جواهیرات موزهسیندن گؤروش إتدیلر.

پس ماهی او لیدئرین خانیمی دَگیلدیر. اونون ایرانلی یؤنهتیجیسیدیر. بو قبول إدیجی دیر. ماهی او قدر اعتمادلیدی کی بیر دوست اؤلکهسیnین لیدئریله اویان بویانا گئده بیلیردی. طبیعیدیر من ماهیnین بیلگیلرینی، سلطنتی جواهیراتا گؤره بیر شئی بیلمیردیم. آلبته او اؤرگهنه بیلردی. نئجه کی، من زیندانداا، اینگیلیسجه و عربجهنی کامیل إتمیشدیم و اوچیؤز- دؤردیؤز جیلد کیتاب اوخوموشدوم، او دا إشیکده، حتتا سلطنتی

جواهیراتدا، موزه‌لره گؤره تخصوّص و خالق‌لارین خوّلق خویو حاقدا تانیما و دوّنیانین لیدئرلری‌نین پسیکولوژوسونون دوکتوراسین آلا بیلردی. نئچه ایلده داغی یئریندن تریتمک اوزلاردی.
سوّن‌کی ایل‌لرده، دفعه‌لرجه ماهی‌نین شکلین گونده‌لیکده گؤردوّم. هئچ واخت یالقیز دَگیلدی. بللیدی باغیمسیزلیقدا بیر کارا دگیل‌دیر. أشرف‌له فرحین شکلی‌نین یانیندا، دا چاپ اوزلموردو. بو ایکی‌سی هوشلویدولار و شکیل‌لری ماهی‌لا بیرگه چاپ اوزلماسینا ایذین وئرمزدیلر. ماهی‌نین گؤزل‌لیگی هامی‌نین اوین ییخاردی. او ایل‌لرده، ماهی‌نین شکلی" تیتو" نون کنارینداء باشقا شکیل" سدارسنگور" آیری بیر شکیل ژئنرال دوگوّل‌لا، سوّنرا ژرژپمیدوّو و سوّنرا ایمپیراطور" هایل سلامی" و اوّنون قارا ایتی یانیندا،"چی هوا هوا"، وسوّنرا" إسپیرماگینو"، ریچارد نیکسوّنون یاردیمچی‌سی، سوّنرا کنستانتی‌نین کنارینداء یونانین أسکی شاهی و خانیمی‌سی، و سوّنرا هنری‌کیسینجر، آمریکانین خاریجی ایش‌لر باخانی، ایکی اوّچ دفعه ده سوّنرا ایرانا گلدیگینده، إله بیل بو قادینین اوینده قالمیشدی، قزئته‌لرین بیرینده، بیلمیرم، زن روز، ایطیلاعات بانوان، یا ایطیلاعات هفتگیده- کیسنجر ماهی‌لا صوّحبت إدرکن شکلین گؤردوّم، و بیر زرافه کیمی اوزون اوّلان کیسینجرین خانیمی‌سی، کئچل و یاراشیقلی بیر کیشی‌یله دانیشیردی و آیری عکسده، شیک گئییینیشلی، کئچل کیشی‌له ماهی بیر طرفده، و کیسینجرله خانیمی‌سی اوّ بیری طرفده، ایلگینج‌یدی!، ماهی عکسده اوّلان آن گؤزل آدام اوّلدوغونا رغمن، و کسین‌لیکده کیسینجرله سالان عکس‌لرده آن گؤزل صورات‌لاردان‌یدی، آنجاق ماهی‌دان آد آپارپلمامیش‌دیر.نییه؟
تخمینن بو شکیل‌لرین هامی‌سیندا، ماهی چوخ گنج نظره گلیردی حتتا کیسینجرین خانیمی‌سیندان داها دا گنج. سانکی نئچه ایل اؤنجه ده اوّلدوغو کیمی‌دیر – مین‌باشینی گؤرمه‌گه اوّنون حوّجره‌سینه آپارپلدیغی زامان- أصلن أبدن دگیشمه‌میش‌دیر. یاواش یاواش عکس‌لرده کئچل کیشینی شاهین آجوّداني کیمی تانیتدیرپردپلار.
بیر کز ماهی‌دان بیر شکیل گؤردوّم، سانیرام ۵۵-نجی ایله عاییدیدی. بیر بؤیوّک،گؤزل چیلچراغین آلتیندا دورموشدی، باشی همشه اوّلدوغو کیمی بیر طرفه، آرخایا أگیلمیش‌دیر، بوّغازی بیر قو کیمی اوّنه گلمیشدی و اوّزوّ ده بیر اورتا یاشلی آمریکالینی گؤزل گوّلوّش له سئزیردی، اورتا یاشلی خانیمین کنارینداء" ریچارد هلمز" آمریکانین باش إلچی‌سی دورموشدی و اوّنون آرخاسیندا دووارا یاخین، شاهین بؤیوّک شکلی‌نین آلتیندا، یئنه کیسینجر دورموشدو همان شاهین آجوداني‌یلا، ألوان شکلین آلتیندا هامی‌نین آدلاری بیر بیر یازپلمیشدی، ماهی‌دان باشقا!!! آخی ماهی بو آدام‌لارین نه ایی‌دی؟ کیسنجرین خانیمی‌سی‌نین صوراتی، بیر زرافه کیمی، هامی‌نین باشی‌نین اوّستونده، شاهین اوجا شکلی‌نین سوّلوندا گؤرونوّردوّ. بیر دفعه ده ماهی‌نین عکسینی، ژاکلین کندی‌نین کنارینداء اوّناسیس و همان طاس کیشی‌نین یانیندا گؤردوّم. ژاکلین و اوّناساسیس، إله بیل همان آجودانین اوینده قوناق‌یدپلار. بو اوّچونوّن شکلی بیرگه چاپ اوّلموشدو، قزئت‌لرین بیرینده، بیر بؤیوّک و إستئعماری کاخین اوزاق گؤرونتوسونده، آفریقالی بیر زمینده، اوّرمان و قوم و دریادا. بللی‌دیر عکس ایراندا چکیلمه‌یی‌بلر، شکلین آلتیندا یازپلمیش‌دیر:

سدار سنگور، شاهنشاه آریامئهرین آفریقانین خالقینا، اؤزللیکله سنگال جمعیتینه اولان، یاردیملارینداں تشکّور إتدیلر.
گرچکده ماهی‌نین رؤلو بو جریان‌لاردا نه ایدی؟ مین‌باشي جزایری‌نین إویندن قاچمیشدي هارالارا گئدیب کیملرله اوتوروب دورسون؟ أصلن بو قادین نه‌چی ایدی؟ نه‌جؤر هر حالدا جاوان قالمیشدي؟ بیر کز ده ماهی‌نین أردشیر زاهیدی، إلیزابت تایلور و همان کئچل کیشی‌یله، بیر شکلی وارمیدي. بو او زامان‌یدي کی إلیزابت تایلوری های کوی‌له ایرانا گتیرمیشدیلر و گؤنده‌لیکلر سانکي فرحین خوشو گلسین دئیه- پادار إلیزابت تایلورون قیافه و هئیکلیندن ایراد توتوردولار. بیری دئییردی:" کؤکه‌لیب‌دیر" او بیری دئییردی:" قوجالیب." اؤچونجو دئییردی:" آدام ایندی بیلیر کی یالنیز کامئرا بو قادینی او گؤزللیکده گؤرسه‌دیردی." گرچکدن ده إلیزابت تایلور ماهی‌نین یانیندا، هم قوجا گؤرؤنوردو هم کؤک و همی ده سن دئین گؤزلده یوخ. شؤبهه‌سیز اونلار هر ایکی‌سی، راحاتجا یاشیت اولا بیلردیلر و هر ایکی‌سی، دؤنیانین جواهیراتینی باش گؤز و قولاق‌لارینداں آسا بیلردیلر. إلیزابت تایلور ماهی‌نین یانیندا قیسا بوی گؤرؤنوردو، ماهی اوجا بوی دَگیلدی، إلیزابت قیسا بویودور. یئنه همان چیلچیراق ایدی، و زمینه ده بیر عیدده خاریجی شیک خانیم‌لار دورموشدولار و عکسین ایضاحاتي بونو گؤرسه‌دیردی، آمریکانین سئناتور و نوماینده‌لری‌نین خانیم‌لاري، إلیزابت تایلورلا ایرانا گلمیشدیلر. سانکي ماهی همه‌کاره ایدی. آنجاق یئنه ماهی‌نین آدیندان خبر یوخودور و هئچ بللی دگیل‌دیر، تبریزین أطرافیندا پرت بیر باغدا اولان او اوتاقدا مین‌باشي جزایری، ماهی‌نین بوغازین سیخاندا، او تیمسار کی ماهی‌نین أری عنوان‌لا آد آپاردی، هاردادیر؟ ماهی بوشانمیشدي‌مي؟ یوخسا او تیمسار اؤلمؤشدؤمؤ؟ زیندانداکی قوزئیده کی زیندانی‌لاردان دا سوروشدوم، آما دؤزگؤن جاواب اولاردان إشیتمه‌دیم. جریان نه ایدی؟
آزادلیقدان ایکی گؤن سونرا، آنام منی گؤتؤروب آپاردي آتامین قبری اوسته. عایله‌نین اؤلؤلرین گئنلده شاوادا باسدیرار دیلار. ددهم اوردایدي. مندن سونرا اؤلن ننهم ده اوردایدي. ددەنین اوشاق و نوه‌لری نه‌دن اؤلسه‌یدی‌سه، اوردا قویلاناردي. آنجاق آتامي مارالاندا قویلامیشدیلار و مارالاندا بیز زامان یاشادیغیمیز محله‌یه گؤره، دؤنیانین او باشیندایدي. ایکی دنه قاپدي‌قاشدي‌یلا گئتدیک. تهرانلي‌لار بو کیچیک اوتوبوس‌لارا مینی‌بوس دئییردیلر، تبریزلی‌لر "قاپدي‌قاشدي" دئییردیلر. دؤنیا نه قدر ده دگیشیلمیشدی و نئجه یئنی آدلار اورتایا گلمیش‌دیر. شهرین جغرافیاسیني قاتمیش‌دیلار، و دؤم دؤز منیم اوشاق‌لیق و جوان‌لیق یادلار و خاطیره‌لریمین اورتاسیندا، یئنی خیابان‌لارین جنازه‌سینی اوزاتمیشدیلار. داها نه" ایکی قالا" همان ایکی قالایدي، نه گجیل، نه چوخورلار، نه نالچه‌لر. آنجاق خوشبخت‌لیکله شهرین أصلی و أسکی طرحی یئرینده قالمیشدي. سئیدحمزه، گؤی‌مچید، صابیرأمیر، أرک، داغین باشیندا‌کی پیر، داغین اؤزؤ همان قبرمیزلیغي‌یلا شهرین قوزئییندە، اوز یئرلرینده‌یدیلر. شهرین أبدی اؤزؤ زامان آخیمي‌نین قارشي‌سیندا ، عجیب و قارشیلاماللي موقاویمت گؤرسه‌دیردی. یالنیز خیابان‌لار داغا یاخینلاشمیشدیلار، سانکي حامامدان چیخمیش اؤزؤ قبرمیزي بیر تیمسارین اؤنوندە، دیلنچی‌لیکله أل اوزاتمیشدیلار." قوری چای" اؤزونه گؤره گئنیش بیر منطقه

اۋلموشدور و اۋرانېن هر إوېندن، اۋتوز قېرخ ايل اۋنجه ايكىقالاداكي كيمى، ايريلى خېردالي آياق‌يالېن، يئددى سككيز اوشاق، كۆببوش قارېن‌لا و فېرتېق‌لاري سالالاق، اوشاق إشيگه تۆكۆلۆردۆلر. منيم خاطيره و ياديگارلارېمي يېغېب هامي‌سېن بۆيۆك بير زيبيل‌قابېنا تۆكمۆشدۆلر و زيبيل قابېني " ايكى قالا"دان قورى‌چايا آپارمېشدېلار. منيم اوشاق‌لېغېم يئر به يئر اۋلموشدو، او معصوم اۆزلر، قېورېم ساچ‌لار بدن‌لر كى، بير دۇغرو دۆزگۆن حاماما؛ يئمك پالتار و شادلېق‌لا نيازلاري وارېدي، يانسېمېشدي. إله بيل منيم اوشاق‌لېغېم، تبريزين سۆنكو نسل‌لرينده تيكرار اۋلموشدور.
مينى‌بوس بۆيۆك بابامېن آدام‌لاري‌يلا دۆلويدو. آتامېن آناسي اۆلمۆشدۆ، آتام دا اۆلمۆشدۆ ايندى من، قۆيون گۆزلرى، قجله گۆزلرى، فيل‌لى، آلا، قار- قهوه‌اى، حتتا دده‌مين حياتېندا اۆلان ياخشي ساعات‌لارداكى حالت‌لرى ده، گۆرۆردۆم. بو آدام‌لاردان، من زيندانى اۆلان زامان، من‌له ياشېت اۆلان‌لارېن نئچه‌سى‌نين نوه‌سى‌ده وارېدي. بونلاردان بعضى‌سى، اۆزل‌ليكله قادېن‌لار، نوه‌لرين قۆجاق‌لارېن دا قالدېرېب، منه ايشاره إده‌رك دئييردىلر:" باخ، خانېم باجي‌نېن اۆغلودوها، اۆزۆدۆها." اوشاق‌لار مېسېردېلار دالېيا چكيليردىلر، و يالنېز، هردن آتالاري‌نېن چيگين‌لرى و يا آنالاري‌نېن قۆجاق‌لارېندان، منه باخېردېلار ومن ده عوموممى بنده گلديگيمين ايلك گۆن‌لرى، عبدالله‌خان منه دئديگى سۆزلرى خاطېرلاييردېم:" اۆلوبدورمو هئچ اۆزۆوى آينادا گۆرمسن؟" بيليردىم باخمياراق، اۆزۆم يالقېزاقدان عوموممى بنده گلن گۆن‌لر كيمى قۆرخولو و عيبه‌جر دَگيلم، آنجاق هم زامانېن گئچمه‌سى و هم ده زيندان منه إله درين أثرلر قۆيوبدور كى، بير اوشاقدا بئله اۆنو آنۆرمال گۆرۆر.
آتامېن قبرى‌نين اۆستۆنه چاتاندا غريبه بير حالېم وارېدي. قبريله ايلگى قورا بيلميرديم. منه اۆلۆ يئنيدى آما قبير كۆهنه. قبرين داشي دا ياريياجان گيرميشدى تۆرپاغا بئله. آناما دئديم:" " آنا آتام كسين بو قبرده‌دى‌مى؟" شاشقېن اۆزۆمه باخدي ، اينانمېردي من بئله بير سۆزو سۆزموشام. سۆروشدوم" يقين بونون ايچينده‌دى‌مى؟" آنام دئدى:" قۆرخما، اۆلۆمۆن باشېنا شيره ياخېب قاچماق، آتاوېن أليندن، گلمز. او آلتدا قبر چۆخ پيس بۆش گۆرۆنۆردۆ.
او گۆن اۆلۆلرين سايي غريبه چۆخودور. آتامېن قبرى اۆسته ياريم ساعات عرضينده، پيرميدن چۆخ اۆلۆنۆ قويلاماغا، ماراالان قبيرستانېنا گتيرميشديلر. قادېن‌لار تله‌سيك جنازه‌لرين دالېندا حركت إديردىلر. اوشاق‌لار آنالارېن دالېجا زېرېلدايېب قاچېردېلار. كيشى‌لر قۆجالي –جاوان‌لي سۆلقون و غملى گۆزلرله، سيقار دۆداقدا و يا چوبوق أللده، چالېشېردېلار قادېن‌لار و گنج‌لره چاتسېنلار، و ياخۆد گئديب كفن- دفن تشريفاتى يئرينه يئتيرسينلر. اينسان‌لار أكثريتده، شاشقېن حالدا بۆش و دۆلو قبيرلره باخېردېلار و اۆلۆمۆن حوضورۇندا نيگران، گيج و گئنلده إو إشيكسيز گۆرۆنۆردۆلر.
آنام چۆخ بۆهت إديجى بير سۆرليكله قبرين اۆستۆنه سريلدى. سانكي چادېرا آلتېندا أصلن اۆنون باش گۆزۆ بدنى يۆخوموش. حقيقتده قبرى قۆجاقلامېشدي، اۆن‌لا و آتامېن آراسېندا يالنېز بير تۆرپاقدان اۆلان دووار، فاصيله سالېب سانكي و آنام بو مسافه‌نى قالدېرماق‌لا، بۆتۆن كدرلرين، عۆقده‌لرين و يئترسيزليق‌لرين دۆزلدير.دالبادال اۆولاماق

کیمی سسله، باغیرپردی:" دور قوجا دور! باخ حسین گلیب‌دیر! سنین حسینین گلیب‌دیر، گؤزلرین آچ! من‌له سنین، حسینین گلیب‌دیر!"
بیر بالا داش گؤتوروب قبره چالدیم، بیر آنلام‌سیز خطلر چکدیم، آتامی اؤلوموّن بو تاپیندان سسله‌دیم. سونرا فاتیحه اوخودوم. باشیمی قاوزایاندا غریبه بیر صحنه گؤردوّم. تخمینن قیرخ أللی نفرکیشی قوجا -جاوان، بیزیم‌له قبریستانا گلن آدام‌لاردان علاوه، آتامین قبری نین اوستونه یئغیشمیشدیلار. بیری کؤهنه پالتاری‌نین جیبیندن بیر دفترچه چیخارتدی. بو کیشی‌نین باشیندا بؤرکو یوخودو. باشیندا توّک آزیدی و تخمینن طاس‌یدی. گؤزلری غضبلی، قانلی و غملی ایدی، آریق، کدرلی اوزوّنده، باشیندان چوخ توّک وارپدی. او بیری‌لر اونا گؤز تیکمیشدیلر، و دئیه‌سن او دا بو باخیش‌لارین فرقینده ایدی. کیریپیک‌لری تیتره‌یردی، بللی ایدی بیر غوصه‌نی شخصن دریندن حیس إدیر و زحمت‌له حیس‌لرینی ماهار إدیب گؤز یاش‌لاری‌نین آخماسی‌نین قاباغینی آلیر. بو کیشی کی، من قوهوم‌لارین ایچینده هئچ واخت گؤرمه‌میشدیم، غملی و خوش سس‌له توّرکجه نوحه اوخودو. بورا کیمی مراسیمین أن گؤزل بؤلوّمو بو کیشی‌نین نوحه اوخوماغی‌یدی، سونرا نوحه‌نین اورتالارینداً، اوستادلیق‌لا اونون آهنگین، غمین حرکت و عظمتیندن بیر ذره ده أسکیتمه دن، گتیریب یئتیردی موقطّع وزن‌لره، سونرا بوّتون کیشی‌لر، پالتولار، بارانی‌لار و کؤت‌لاری‌نین دوّگمه‌لرین، تبریزین سویوق قپشینداً، آچدیلار، سینه‌لرین لوّته‌دیلر. نوحه خوان قپشقپردی:" حسین!" اینسان‌لار قپشقپردی"شهید" و بو غوصه‌لی، گوبود دم آلماق شور حاللی سینه ووروماق‌لا داوام إتدی.
آنامی قبرین اوستوندن قوجاقلاییب و، آتامین قبری‌اوسته سینه ووران‌لارین آراسیندان گئچیردیب آپاردیم میرده‌شیرخانانین إشیگینده اولان سککی‌نین اوستونه. اینسان‌لار آتامی بیر تزه شهیدله دگیشیک سالیب مؤحکم سینه‌لرینه چپرپپردیلار قپشقپردیلار:" شهید! شهید!" یاواش یاواش اینسان‌لار سینه‌زن‌لرین جمعیندن چیخیب بیزیم طرفه گلدیلر. ایندی آنام دورموشدو یئرییه بیلیردی. اونلار همان مینی‌بوس‌لا قاییتدیلار. من‌له آنام تاکسیپا مینیدیک. آنام داواملی، آتامین اؤلوموّندن دانیشدی:
" ایلک گوّن‌لر أصلن اؤلمه‌گینه اینانمپردیم. حتتا قبری‌نین اوستونه گئتدیگیمده بئله، دوّشوّنوردوّم او دا من‌له‌دیر و من اونون اوزویله قبرین اوستونه گلمیشم، یانیمدا دوروردو یا اوتوروردو، من آغلاییب یوخسا فاتیحه اوخویانداً، او دا آغلاییردی، فاتیحه اوخویوردو. حتتا قبیراوسته پول وئریب دوعا اوخودانداً، او دا من‌له‌یدی. اوندان سوروردوم اؤلندن سونرا نه إدیر؟ او دا جاواب وئریردی بیر ایش گؤرمؤر، إله یاتدیق یئرده بیر قارانلیق یئره باخیر. سوردوم حؤصله‌سی قاچمایيب، دئییردی دوغروسو بیلمیر حؤصله‌سی قاچیب یوخسا یوخ، آنجاق دئییردی کئشکه اؤلمه‌یيدی.جنت جهنمدن هئچ بیر سؤز دئمیردی. سوروشوردوم سن جنته گئدیبسن یا جهنمه؟ دئییردی بیلمیرم. یالنیز بیلیرم ألوان کپنک‌لر، او یئکه پرلریندن، یاپیشیبلار بدنیمه، باش گؤزوّمه، آیاق‌لاریما، منی چکیب آپارماقدادیلار. آنجاق نه قدر گئدیرلر یئتیشمیرلر، دئیه‌سن یوّل اوزاق‌دیر و بو کپنک‌لرین ده عجله‌سی یوخدور.دئدیم بلکه بو کپنک‌لر، کپنک دگیل‌لر ملک‌دیرلر سنی جنته آپاریرلار، خوش‌حالیوا اولسون. دئییردی یوخ ملک دَگیل‌لر کپنکدیلر. دئییردیم اورهگین

منيم اۆچۆن يا حسينه، داريخمايېب؟ دئييردى بوردا آدام آنلامېر اۆرَک داريخماغي. داريخما سيزلرين‌كى‌دير. ساعات‌لارجا من‌له بو سۆزلردن دئييردى، آنجاق من هئچ واخت اۆلمه‌سينه اينانمېردېم. بعضن يالنېز يوخودا اينانېردېم گرچكدن اۆلۆبدۆر و منيم يانېما قايېدېب دانېشماق ايمكاني يۆخدور. آيېق‌لېغېمدا نه قدر زۆر ووروردوم اۆلۆسۆنۆ گۆره بيلميردېم، اۆزۆم چنه‌سين چكيب، گۆزلرينى أليمله باغلايان، اۆلۆنۆن جسدين. آنجاق همشه اۆن‌لا دانېشاردېم. قۆنشولار يېغېشاردي باشېما، بعضن ده محله‌نين ياراماز اوشاق‌لاري دئييردىلر بس باشېم خاراب اولوب، دلى اولورام كى بير خيالي آدام‌لا دانېشېرام. اينسان‌لار قانمېردېلار، آتاوېن اۆلۆمۆ من‌له آتاوېن علاقه‌سينى كسمه‌يېب‌دير. من كاميل عاغلېم باشېمدادېر، يالنېز اۆن‌لا دانېشماغي سئويرم. اۆن‌لا دانېشېب او جاوابېمي وئردېگى حالدا، نه‌دنى يۆخدو اۆنون اۆلۆمۆنۆ دۆشۆنم. بعضن ايكيميز اۆتوروب سئدن دانېشاردېق. من دئييردېم سن إشيگه چېخسان، سنه خانېم آلاجايېق. او دئييردى، هه بير ياخشي، گۆزل، مئهربان؛ بير كاميل گلين آلېب، گئتېره‌ريک كى حسين يالقېز قالماسېن. من‌له حسين، ايش‌لريميزين دالېنجا گئدنده، سنه مونيس اولسون، ساماواري اۆتالايېب سنين قاباغېوا بير ايستيكان چاى قۆيسون و بيزه نوه گئتيرسين. آما چۆخ واخت‌لار سنين إشيگه چېخماغېندان مأيوسودوق. اومودسوزلوق پيس بير شئيدى. آدامېن ددەسيني ياندېرېر. اۆنون ياخشي‌لېغي بويودو من هر سوال سۆروشوردوم او من ايسته‌ديگيم جاوابي وئريردى. سانكي منيم يالقېزلېغېمي آنلايېردي و منيم اينجيمه‌گيمى ايسته‌ميردى.
نهايت هر شئيى آنلادېم، گۆردۆم او سۆره ده، من يالنېز بير خيال و بير روح‌لا دانېشېردېم. آتام همشه بير كۆلگه اولوب من‌له هر يئره گئديردى، منى تعقيب إتمک دَگيلدى. منيم يانېمدا، نئجه دئييم منيم وجودومدايدي. يوخو فيلان دَگيلدى، گئرچكيدي. بعضن دۆشۆنۆردۆم بير گنج گلينم، آتام دا، همان كۆلگه، منيم بئينيمده، من‌له دانېشېر. نۆرمال سۆزلر دئييردى. خۆش بئش إديردى، أللين اۆز گۆزۆمه چكيردى، تومارلايېردي. نهايت، آنلامادېم هاردان، بير فواره، بير أل دوروب كۆلگه‌نى قېراغا چكدى. بلكه ده آللاهېن أللى ايدى. او زاماندان نه قدر قبير اۆسته گلديم، بير او قدر ده اۆنون يۆخلوغون آنلادېم. اۆلمۆشدۆ. كئشكه قبرى اۆسته گلمه‌ييديم. كئشكه اۆلۆسۆن گۆرمه‌ييديم، اۆلۆسۆنه اينانمايايدېم دئيه. آنجاق سۆنوندا بير گۆن آنلامالي‌يدېمدا.
بيليرسن‌مى، من دۆشۆنۆردۆم سن ده اۆلۆبسن. دۆشۆنۆردۆم هئچ واخت او زيندانان چېخمايا‌جاقسان. من زيندان گۆرمه‌ميشم. آنجاق بعضن دئييردېم زيندان‌لا إشيگين فرقى يۆخدو. آتاني قبرينده قويلامېشدېق سنى ده زيندانداً. بيليرسن، گرچكدن سنين اۆلۆمۆنۆ دۆشۆنمۆردۆم. بئله بيليردېم سنى زيندانان بير باشا او دۆنيادا آتاوېن يانېنا آپاراجاقلار. سن اۆلمايانداً من شئعر دئييردېم، دۆشۆن، ساوادي اۆلمايان من، شئعر دئييردېم. اۆتوروب اۆز يانېمدا بايا‌تي دۆزلديردېم.، سن اوشاق كن سنه اۆخودوغوم بايا‌تي‌لاردان، بوبايا‌تي لار، يالنېز بونا گۆره ايدى كى سن تئز إوه قايېداسان، ياخۆد دا من سندن تئز اۆلم. بعضن ده گئديردېم دوعانويسين يانېنا اۆندان دوعا آلېردېم، سنين ماجيراوي اۆنا تعريفله‌ييردېم. اۆندان جادو جنبل آلېردېم. دوعانويس دوعاني يازېب أليمه وئريردى نئجه ده، دوعانويسين تۆكانېن قاباغي قيامت اۆلوردو. قرەسئيدين تۆكاني، اۆله‌نين يۆخ اۆنون

یئرینده اوتوران قارداشی‌نین. هامی دوعا ایسته‌ییردی. دفعه‌لر سئیدحمزه‌یه، صابیر أمیره گئدیب دخیل دوشوردوم. ساياچی‌نین یانینا گئتدیم. بیر کؤرد خانیمیدی کی "اؤن دئییجی دیر" دئییردیلر زنجانلیدی، تبریزه گلیب‌دیر. خالق دئییردی بو بیر عجیب کؤردؤیدؤ. دئمیش‌دیر بیر گؤن فرح شاهین خانیمی اوزلاجاقدیر . اوشاق واختی فرحین اؤزونه ده دئمیشدی. کؤرد قادین دئدی، بو گؤن‌لر سن إشیگه چیخاجاقسان. زیندانی‌لار إشیگه چیخدیق‌لارین دا، بیر بیر سایپردیم. چؤخ‌لاری سایپردی. گؤزلری قاپیدایدی. من ده سایپردیم. ایندی داها آتان‌لا، کؤلگه‌سی‌له، روحویلا دانیشمیرام. سن وارسان همی ده دیریسن. دا نییه آتان‌لا دانیشیم؟"

آنام بو سؤزلری دانیشماسینا رغمن، اؤزؤ بو سؤزلره ایناندان دیگیلدی. نئچه ایل بوندان اؤنجه کی آنایا دا اوخشارلیغی یوخودور. تجروبه قازانمیشدی، هامی کیمی، تاریخ کیمی. ساوادی یوخودور، آیدین‌لار، اینقیلابچی‌لار، چیریک‌لر، یازارلار و سیاستچی‌لر کیمی دانیشمیردی، آنجاق اونلار حاقدا دانیشان آدام‌لارا اوخشایپردی. بیر گئنل سیاسی بیلینج، تاپمیشدی .

" زیندانا گئتدیگینده، ایلگینجیدی. چئورەمیزده‌کی‌لردن بعضی‌لری دئییردیلر زیندانا گئتمه یبسن، زیندانا گئتمه‌گین بیر دئدی- قؤدودور. بلکه ده یؤلویوبلار آمریکایا، بلکه ده سن اؤزؤن ایلک گؤندن آمریکا مأمورویدون، جاسوسویدون، کارآگاه ایدین، یاخود تشکیلات ایدین! بعضی‌سی دئییردی سن تیمسار شادان‌لا دوستویدون، قاینی‌یلا، یا خانیمی‌سی و یا بالدیزی‌یلا. من بو آدام‌لاری یالنیز سن زیندانا دوشندن سونرا تانیدیم. بعضی‌سی دئییردی ایز ایتیرسینلر دئیه، سنی ده توتوبلار، آنجاق چؤن اؤلدؤرمؤیؤبلر یقین بو ایشده بیر ایش واریمیش، باشقالارین دا کسین سن لؤوا وئریبسن، چؤن دئییلیردی اونلاری اؤلدؤرؤبلر،آنجاق سنی اؤلدؤرمؤیؤبلر. بعضی‌سی ده دئییردیلر أصلن هر شئی ایلک باشدان یالانیدی. نه قتل نه جنایت وارمیدی، نه زیندان و إعدام، دئدی-قؤدولارا اینانمامالیییق. دئولت، اوردو و ساواکی‌لاردان دا کیمسه بیزه دؤزگؤن جاواب وئرمیردیلر. بیز ده اؤزؤمؤز یاواش یاواش اینانیردیق بو دئیش‌لرین هامی‌سی و یا أن آزی دؤزدؤر. ایندی آنلاییرام خالقین جهلیندن ایستیفاده إتدیلر، حتتا منیم اؤزؤمه کی اوغلومو یاخشی تانیردیم، ایناندیرسینلار کی اوغلوم جاسوس و خایین‌دیر. ایندی بیلیرم جاسوس‌لار و خایین‌لر، منیم جهالتیمدن، شوعورسوزلوق و ساوادسیزلیغیمدان، ایستفاده إتدیلر کی حتتا منی ده اؤز اوغلوما بدبین إتسینلر. منی جاهیل ساخلایان کیمسه، یقین اؤزؤ ده خاییندی، اؤزؤ ده جاسوسدی، اؤزؤ ده کؤپک اوغلودور! ایندی شاها باخ! هامیني أحمق و شوعورسوز ساخلاییب اونلارا حوکومت إتسین دئیه، ایندی‌کی خالق شوعورلانیب قاچماق ایسته‌ییر مجبور اوزلدو زیندان‌لارین قاپی‌سین آچیب سیزی بوراخسین. ایندی ده پوست پلنگین ییغیشدیریر کی قاچسین. اینسان‌لارین أصل دؤشمن لری جهل‌دیر. اونو آرادان آپارمالی‌دیر."

" آما آنا ایندی هامی شوعورلو اولوب، هامی بیلگیلی و آیيقدیلار، باخ گؤر نه‌جؤر گؤلله قاباغینا گئدیرلر! باخ نه‌جؤر گؤلؤب تانکین اؤنؤنه گئدیرلر! ایندی داها هامی عاغیللی و آنلایاندیلار."

آنام تاريخين بۆتۆنلۆگۆ قدر تجرۆبه ألده إتميش‌ديږ، زيندانلان چېخاندان سۆنرا، جوان‌لار دسته دسته گۆرۆشۆمه گلېردېلر، آنجاق بو گۆرۆش‌لرده گرچک قهرمان آنام‌يدي جوان‌لار آناما دئييردېلر:آنا. سانکي او شهرين جوان‌لاري‌نېن آناسي اوزلموشدور. هامېني نصيحت إتمه‌گه اوزۆنو حاقلي بيليږدي.

" إله ايش گۆرمۆيۆن بير عيدده تۆکۆلسۆن خالقين جهلېندن سيزين علئيهېنيزه ايستفاده إتسينلر، دئييرسيز خالقين روحيه‌سي عاليدي من ده قبول إديږم عالي‌ديږ. آنجاق قۆرويون. اينقيلابي روحيه أبدي دَگيل! همشه ده يۆخاري‌لاردا قالماز. اوتوز قېرخ ايل اؤنجه‌ده، خالقين روحيه‌سي عالي ايدي. آنجاق چۆخ چکمه‌دي خالقين اؤرک‌لري سۆيودو روحيه‌لري اؤلدۆ. روحيه اؤلنده خالق بۆلۆنر، بيربيرينه دۆشمن اولار. کيم قولدور اولسا او بيري‌لرين شمشيردن گئچيږدر. سيز گنجسينيز يادېنېزا گلمز کي، نئجه جنازه‌لري بير-بير اۆسته قالېب آپارېب قويلوردولار. هامي‌سي دا تئيخا اينقيلابېدېلار. سۆنرا قالان‌لاري توتوب باسدېلار زيندانا. سن فيکر إليرسن شاه نه‌جۆر شاه اوزلدو. قولدور اوزلدو، ايل‌لر بۆيو خالقين جانين آلدي. عيبرت آلېن، سن آللاه بيرله‌شين، گوذشتيز اوزلسون بير-بيرينيزه أل قالدېرمايېن، چۆن أل قالدېرسانېز، دۆشمن‌لرينيز يۆرينده قالار و دۆست‌لارېنيز دا دۆشمن اولار."بو سۆزلري آنام دان إشيتديگيمده، دئديم:" آنا، بو اينسان‌لاري بيربئله نصيحت إتمه! بونلار هامي‌سي ايل‌لر بۆيو زيندان چکيبلر. اؤز گۆزۆمله گۆرمۆشم شيکنجه اوزولبلار، نه تحقيرکي اوزلمويوبلار. ايل‌لر يوخوسوزلوق چکيبلر. يوخوسوزلوق جيره‌سي، کابل جيره‌سي، کۆتک جيره‌لري وارېدي. اونلارېن موقاويمت‌لرينى گۆرمۆشم. أصلنن اۆرَک‌لري وارېدي. ايندى ده اؤزلري‌نين دسته‌لرين يارادېبلار، هر يۆرى ده سئزيرلر کي، بيرى قاچماسېن. شاهېن دۆربرينده کي قۆل چۆماق‌لاري توتوب موجازات إتمک ايسته‌يېرلر."

دئدى:" آما حسين عزيزيم، آنان گۆزلريوه قوربان. نئه‌ن يادېندادي‌مي؟ سن بئله دۆشۆنۆرسن منه إلچى گلنده، او اوزون چوبوغوندا اؤزۆيله گتيرميشدى، ووردو قابېرقالارېمي اون إله‌دي؟ يۆخ جانېم! إلچى گلنده، إله ياغلي ديلى وارېدي کي، ايلاني يوواسېندان إشيگه چکيردى. سؤزلرى داشي أريدردى. آتام دئدى بو روبابه خانېمېن عجب ديلى واردي. بو ديلى هاردان گتيريب؟ آدام ايسته‌يير اوشاق‌لاري‌نېن هامي‌سېن قۆيسون بير سبده اونا باغېشلاسېن! نه سؤزلر کي وئرمه‌دى؟ نه قۆل‌لار وئردى !نه قوربان صدقه لر گئتدى!.آتامېن يانېندا چوبوق چکمه‌گه ده اوتانېردي بئله. نئچه دفعه آتام چوبوغون ياندېرېب اونا تعاروف إتدى، آما نئه‌ن دئدى:نايېب محمدين يانېندا چوبوق چکسم اوتانارام أرييه‌رم. دئدى: ايسته‌ميرم صيديقه منيم سؤزۆمه باخسېن، ايسته‌يرم بير خانېم کيمى اولسون، قۆيمۆياجاغام أللين آغدان قره‌يه وورسون. منيم بيرى بيردنه گلينيم، گرک بير خانېم کيمى ياشېيا. آنجاق إولنندن سۆنرا، بيرميدن چۆخ چوبوغونو، منيم بئليم ده قابېرقالارېم دا سېندېردي. هر زامان خۆشگيرت اولوردو، مندن ايسته‌يېردى گئديب مستراح قاپي‌سي‌نېن دالېندا اۆتورام، هئى حبه قند وئرم قۆيسون اولارسېنا !. سانکي بو ايش‌لرين چۆخون اؤز گۆزۆن‌له گۆرۆبسن. ايندى سيزه دئمک ايسته‌ديگيم بودور:" سيز ده بو گۆن ياخشي اوزلمازسانېز، صاباح پيس، بيرى گۆن داها پيس اولاجاقسېز. اوندا

حوکومت سیزین ألینیزه دۆشسه اوزلار گئده -گۆده حوکومتی. بوگۆن اینقیلابی اوزلمایین، صاباح جاسوس و بیر دفعه ده خالقین اوشاق‌لارین توتوب اوزئددی اوزن‌سککیزی یالقیزاقدا ساخلایین، ویا دا هئچ زاد یئره أبد حؤکمۆ وئرین، إعدام إدین. قفه‌چی مشه باغیرین اوغلی یادیندا؟"
" یوخ آنا، یادیمدا دَگیل."
" اوغلان، أولدن کی گئده گۆده‌لردن دَگیلدی. اوزلدوغونا بیز ایذین وئردیک. مشه باغیرین بوردا مئیدانین ایچینده قفه‌خاناسی وارمیدی. یاخشی آدامیدی. آما ایسته‌ییردی بیری اوغلونون ألیندن توتوب بیر یئرده بتده‌سین. گئتدی تیمسار یدالله‌ین یانینا، اوزدا أل‌ینن یاپیشیب أنجۆمن ولایتییه آپاردی. یاردیم إتدی نهایت قبول إتدیلر اوزالاردا اوزلسون. هامی اوزنون اینقیلابی اوزلدوغون دۆشۆنوردۆ. فداکار آدامدی اؤزلکه‌سینه جانین قوربان إدردی، دئییردیلر. آنجاق بیلیرسن نوزلدو؟ آدام‌لارین جنم‌لری ورق چؤننده بللی اوزلار. بورا آلت اوست اوزلاندان سوزنرا، خالقین جانینا قورخو دۆشدۆ ، اوردو دا شهرین نئچه آتدیمینا چاتدی، بو اوغلان، چیگنینده اوزلان همان فیته‌یله، بیر گۆنده ییرمی‌آلتی نفری توتوب وئردی، جاهیل آدام‌لاری‌نین أل‌ینه، اوزنلاری دوست یوزداش آدینا توتدو، گیزلتمک ایسته‌ییر دئیه، نئچه نفرینی دۆز منیم گؤزۆمۆن قاباغیندا، باشقالاری کی هورا چکیب تشویق إدیردیلر، هامی‌سین اؤز أل‌یله گوللله‌دی. ایلک گۆن‌لر من بو اوغلانی خیاباندا گؤرنده، دئییردیم بو جاوان‌لار تبریزده اوزلار کن، قوام‌السلطنه دربارداردان بیزه أرباب یوللاماغا جوْرأت إتمز. آنجاق همن بو ولدالزنا، همن بو قوینوموزدا بسله‌دیگیمیز ایلان، قوام‌السلطنه‌نین یوزلون هامارلادی، سوزنرا گئدیب شیمشاد قفه‌خاناسیندا،چاقی‌کئش‌لرله و یا دئولت مأمورلاری‌یلا جان بیر شوشه اوزلدولار. ایندی داها اوز کؤپک‌اوغلونون هر شئیین هامی بیلیر. گۆونلیک تشکیلاتی قورولاندا، مش باغیرین اوغلو ایستیخدام اوزلدی. ایکی آی ایستیخدامیندان گئچمه‌میش، گلدی میرزا یدالله‌ین سوزاغینا، همان کی یاردیم إتمیشدی، سس صدالار یاتاندان سوزنرا زیندانداا قالمیشدی. بو ولدالزنا اؤزۆ، آمیرزانی شاللاقلامیش‌دیر. بو اوزئددی اوزن‌سککیز ایلده، مشه باغیر قفه‌سی‌نین اوغلو خالقین جانینی آلیب‌دیر. ایندی ده دئییرلر ایسته‌ییر قویسون قاچسین. دئیرلر ایسرائیله گئدیر. یقین قاچمادان ووروب نئچه‌سین خورد خمیر إده‌جکدیر. فرض إدین سیز اوزنو توتوب اؤلدۆردۆنوز. سیزین بیرینیز صاباح اوزنون یئرینی توتماق ایسته‌سه‌نیزسه، منکی ایسته‌ییریم هئچ بیریزین، باشینیز بدن‌لرینیزده اوزلماسین، آنلادین‌می؟"
" آناجان بو سؤزلر نه‌دی؟ گؤون‌لیک تشکیلاتی‌یلا، شاه‌لا موباریزه إلیین بو جاوان‌لار، صاباح گؤونلیک تشکیلاتی‌نین رییسی اوزلماق ایسته‌میرلر، ایسته‌میرلر شیکنجه‌گر اوزلسونلار، ایسته‌میرلر شاهین یئرین توتسونلار. گؤرمۆرسن‌می نئجه خالقیناندیلار؟
بئله دۆشۆنورسن بو جاوان‌لار بیربیرلری‌نین اوزونه شمشیر چکه‌جکلر؟ بو اینقیلابدا هامی أل بیردیر. من زیندانایدیم، آما سن اوزون دئییردین بهمنین ییرمی دوققوزوندا، تبریزده بیر نفرده بئله إوده قالمامیشدی. هامی تؤکؤلمۆشدۆ خیابان‌لارا، هامی قیشقیرپردی. هامی أل بیریدی. زیندان‌لاری دا بو اینسان‌لار بیزیم اوزۆمۆزه آچدیلار.

ايندى بئله دۆشۆنۆرسن بو اينسانلارېن آراسېندان بعضىلرى قالخېب يئنه بيزى توتوب باساجاقلار زيندانا. ايمكانسېزدېر! نييه آغزېن خئيره آچمېرسان آنا"؟
" من آغزېمي شرره آچمېرام، حسين ميرزا. من فقط دئييرم اونوتمايېن:
روبابه خانېم، همان ننهن، منه إلچى گلنده، مئهربيانيدي، خانېميدي، بير جواهير تيكهسى ايدى، سؤزلرى آدامېن اۆرهگينه ياتېردي. گؤزلرى بير دۆنيا محبت ايدى. آنجاق نئچه آيدان سۆنرا منيم قابېرقالارېمي او اوزون چوبوغوينان سېندېردي. من شرر دانېشمېرام اوغلوم. دۆنياني گؤرمۆشم. بو باشېندا، او باشېندا. سيزلر زيندانىيديز. زيندانداندان دېشارې چوخ اۆنملى حاديثهلر اوزلوب. سيز محروميدونوز دۆنياني گؤره بيلميرديز. سيز زيندانداندا اوزانلارېن هر بير شئيين بيليرسيز، يۆلداشلارېزلا اوتوروب بحث إديب كيتاب اوخويوبسونوز، زيندانداندا اوزان كيتابلارې. آنجاق زيندانېن إشيگى باشقادېر. مشباغېر قفهچىنين اوغلو، أولدن قاتيل دَگيلدى، شيكنجهگر دَگيلدى. بيرينجى ايلين أولرينده بئله ايدى. ايلين سۆنلارېندا اينقيلابچيلارې گۆللهيېردي. يئددى- سككيز ايل سۆنرا مصدق چىلرى لۆوا وئريردى. اۆن –اۆنايكى ايلدن سۆنرا، اوزلدو گۆونليك تشكيلاتېنېن همه كاراسي. من بونو اؤز گؤزۆمله گؤرمۆشم. دئييرم: من سنه حلال سۆت يئديتميشم. داملا- داملاسي حلاليدي. آتان بيزيم چۆرهگيميز حاماملاردا كيسه چكمكله قازانېردي، ايشى خالقېن قورشاقدان آشاغا يوماغيدي. او قازانان چۆرک، اوزلدو سۆت، داملا- داملا سنين بۆغازېوا تۆكۆلدۆ. بو شهرين بۆتۆن آنالارې اوشاقلارېنا حلال سۆت يئديرديلر. آنجاق سيزدن بيرينيز صاباح، او بيرينه أل قالدېراسېنېز!، فاطمه زهرا(ع)، حسن و حسينه وئرن او پاک سۆته آند اوزلسون، منكى سنى باغېشلامارام. بو شهرده اوزلان هئچ آنا دا اوغلون باغېشلاماز!"
بيز هامېمېز اوتورموشدوق. من باغېمسېزيدېم، آما موختليف سياسى گوروپلاردان فيرقه لردن، هر جۆره آدام وارېدي. آنامېن سۆزۆ بيتنده، اؤزلليكله صيدق ديللە آند ايچيمده، تۆكلريم بيز- بيز اوزلدو. فيكر إليرم ديگر اوشاقلاردا من دورومدايدېلار. أليته آنام بو سۆزلرى بير ايكى دفعه دئمهدى. ايشى بويودور. همشه بو سۆزلرى دئييردى.
بير گۆن اوتورموشدوق، جاوانلار آنالارېيلا، و بير دوجين كيچيک اوشاق دا دۆرمسينده اوتورموشدو، بعضىلرى ده گئديب گليردىلر. آنام بيردن دانېشېغېن آراسېندا دوروب منه باخدي . هامي ساكيت اوزلدو آنام چوخ دويغولو نظره گليردى. اوزۆ قېزارمېشدى. گؤزلرى پارېلدايېردي. بير ايكى نفر دئدى نۆزلدو صيديقه خانېم؟" آنام قولاق آسېردي اوزنا باخېب هامي قولاق آسېردي. ساكيتليكيدي. سۆنرا آدام هيپنوتيزم ويا جادو اوزلان آدام كى او حالدا دا دانېشار، دئدى:
" حسين ميرزا آتان قاپېني دۆگۆر!"
" نه، آتام، كيمسه قاپي دۆگمۆر دئيهسن حالېن خوش دَگيل آنا. "
" يۆخ اوغلوم حالېم ياخشيدي. بوندان ياخشي دا اوزلا بيلمز، آما آتان قاپي دۆگۆر. إشيتميرسنمى؟ ايلک ايكىدنه ياواش، آما سۆنرا تئز تئز ووررور. سۆنرا فاصيله وئرير، بير ده مۆحكم ووررور. گؤزلۆيۆر. گئديب قاپېني آچماسام، يئنه همان ايشى گؤرۆر. قاپېني آچماسام قاپېدېب گئدر!"

بیری دئدی:" قایپدیب گئدر آنا؟ هارا گئدر؟"
آنا جاواب وئرمه‌دی، إله قولاق آسپردی. بیز آنانین چیچک‌لنمیش صوراتین و ایشیقلی گؤزلرینه باخیردیق. دئدیم:
" آنا، کیمسه قاپینی دؤیمؤر! آتادا اؤلؤبدؤر! سن اؤزون منه دئدین اؤلؤبدؤر، قبرین ده منه گؤرستدین. دئیه‌سن چوخ یوروللوبسان. دور اوزان دینجل!"
اوشاق‌لارین بیری دئدی:" حسین آقا دئیه‌سن آناوین حالی یاخشی دَگیل،دؤکتور چاغیرماغیمیز یاخشی دیر."
آنا دئدی:" منیم حالیم کامیلن یاخشی دیر. بو سؤزلر نه‌دی دئیرسینیز؟" بیر آن سونرا دئدی:" حسین دور قاپینی آچ! آتاندی، بیلیرم آتاندی! گلیب منی آپارسین إوه!"
أللیمی اوزالدیب قویدوم آنامین آنلینا. چوخ ایستیدی.دئدیم:
" آنا سن اؤز إویندەسن! آتام دا اؤلؤبدؤر سن بیر آز ناخوشلاییبسان. بو سؤزلر ده او خسته‌لیکدن دیر."
دئدی:" أللین گؤتؤر، دور گئت قاپینی آچ، قایپدیب گئتسه، بللی دَگیل داها نه زامان گلیب قاپینی دؤیگه‌جکدیر"
سونرا بیردن آنانین اؤزؤ گؤوردی و گؤزلری قارالدی. نئچه‌سی چیغیردیلار.آنا دریندن نفس چکدی. من، بیر زامان، ددەم، او دوروشگه‌نین ایچینده چکدیگی نفسی، خاطیرلادیم. وحشت إتدیم. چادیرا آنامین باشیندان دؤشدؤ . سونرا یئریندن قالخدی، یاریم مئتیرجن، اؤزون پنجره‌یه توتدو. پنجره طرفیندن ایشیق ساچیردی. سانکی آنا ایسته‌ییردی پنجره‌نین ایشیغیندا بوغولسون. سونرا ساغ أللین اوزاتدی، قاپیپا ایشاره إله‌دی. هاوایا أل آتدی، إله بیل بیر میغ‌میغانی اوتاقدان إشیگه سالیردی و یا هاوانین اورتاسیندا بیری‌نین یاخاسیندان یاپیشیر. سونرا یئخیلدی، إله اوزلدو کی من دئدیم بئللی سیندی، إله‌جه ده قالدی.

-٣-

آی حضرات، آی حضرات
هئچ ایگیت یالقیز اوزلماسون!
أتیمی یئیب، قانیمی ایچن
نامرده مؤحتاج اوزلماسون!
حاشا دئمه‌رم حاشادان،
قوزخمارام بگدن، پاشادان
مست اوزلوب چیخان مئشه‌دن
أصلاندا یالقیز اوزلماسین
کؤز اوغلونون داش قالاسی
عرشه چکیلدی نالاسی
اؤردکی‌له قاز بالاسی
گؤللرده یالقیز اوزلماسون.

آنامین یئددی‌سینی یئنی توتموشدوق. نئچه نفر اوشاق‌لاردان- بیر آزی أسکی زیندانی لاردان- بیرگه إوده اوتورموشدوق. گؤنباتان چاغیدی، قاپی دؤیگؤلدو. اوشاق‌لاردان

بيرى قاپينې آچدېلار. دؤرد بئش نفر تبريز دانيشگاه‌لاري‌نين اؤرگنجى‌لريندن گلديلر، اونلارين دالى‌سېجا، ايكى اوچ نفر آشېق‌لار سازلاري‌يلا. دئديلر دورون آياغا گئدک دانيشگاها، ايسته‌ييريک چالېب اوينوياق اوخوياق، سيز گلمه‌سه‌نيز بو ايشى گؤره بيلمه ريک. آشېق‌لارين بيرى دئدى آنانين إحتيرامين ساخلامالېييق، آنجاق هر شئى دگيشير. سونرا إله او سازين آلدې اوتوردو يئره، سازين سسلندېردى و اوخودو:

آى حضرات، آى حضرات
هئچ ايگيت يالقېز اولماسين!
أتيم يئيېب قانيمې ايچن
نامرده مؤحتاج اولماسين!

من دوروب آشېق‌لارين تک به تک اوزلرين اؤپوب يوللاندېق. بير "قاپدى‌قاشدې" توتدوق. دئدى‌قودو وارېدې کى شاه گئدير يا قاچېر. آشېق‌لارين بيرى چالېب اوخويوردو. اوشاق‌لاردان نئچه‌سى چالېشېردېلار سس‌لرين اونا قاتسينلار، اولموردو. آشېغين اؤز سسى و اؤزۆنۆن اؤزل بۆغازلاري واردې، چۆخ آز اولار ايكى آشېق بير لحنده اوخوسونلار. آما سازين سسى، آشېغين آوازې و "قاپدې‌قاشدې"دا اوتوران‌لارين ايشتيراكې، جمعى دلى إديجى بير هيجان ياراتمېش‌دېر. دانيشگاها يئتيشنده، اون اون‌ايكى دنه "قاپدى‌قاشدې"، بير يئكه اوتوبوس، اون‌لارجا تاكسې و شخصى ماشين بيزيم آرخامېزجا گليردېلر. اوخويا اوخويا سالۆنا گيرديک. هامې چالېب اوخويوردولار. آشېق‌لار گئتديلر صحنه‌يه. يئر يۆخودور. بيز اوچ دؤرد نفر گئديک صحنه‌ده آشېق‌لارين آياق‌لاري آلتيندا اوتوردوق. هامې ساكيت اولدو. سۆنرا بيرينجى آشېق چالېب اوخودو.

هر آشېق بير چارپارا چالېردې:

سنه دئيين" چنلى‌بئل"ديرر،
محبوب‌خانېم، بيزيم يئرلر!
دلى‌لرى دورنا تئللى،
محبوب خانېم، بيزيم يئرلر!

ديگر آشېق دا سۆنكو چارپاراني اوخودو:

دلى‌لرى قۆشا قۆشا،
دۆشمن گؤرسه چكر حاشا،
باتا بيلمز سولطان، پاشا
محبوب خانېم، بيزيم يئرلر!

سۆنكو آشېق دا اوچۆنجۆ چارپاراني اوخويوردو:

گۆلى، نرگيزى بيتنده،
شئيدا بۆلبۆل‌لر اؤتنده
آشېق جونون ياز يئتنده
محبوب خانېم بيزيم يئرلر!

إله چال اوزيناسېن‌يدې کى گل گؤره‌سن. همان گئجه قرار وئرديلر تهرانا ساري يۆللانسينلار. شاه گئديردى. بو داها دا يقين‌يدې. بو دفعه سۆز گئديشيدى‌مى؟ يۆخسا

گئدیردی سس -صدالار یاتاندان سؤنرا یئنه قایپتسین؟ میه اوزلاردی بو قدر چال اوزیناسین بو قدر سس و نفس‌له هیجان بوش یئره اوزلسون. گئدیردی کی گئتسن؟ کسین کسین. سونکوگؤن یؤلون باشاباشی چالدیق اوخودوق. أسکی زیندانی‌لار، اؤرگنجی‌لر، فهله‌لر، آشیق‌لار و اوزنلار کی آرواد اوشاق‌لارین بوشلاییب بیز توتان "قاپدی‌قاشدی"لارلا یؤللانمیشدیلار. چوخ‌لاری بیزه گازوئیل گتیرمیشدیلر و بللی دگیلدی گازوئیلی هارا قویموشدولار. یؤللاندیق:

قاداسین آلدیغیم، نه‌دن ملولسان!
أگر لال ایسته‌سه، دیل سنه قوربان!
گؤموش نشترله تؤکدؤن قانیمی
نازیک أل‌لرین‌له سیل، سنه قوربان!
مال گئدر اوتلایار داغین ایچینده،
پیله‌ته شؤعله وئرر یاغین ایچینده
باغبانی دیندیردیم باغین ایچینده،
دئدی سوسن، سونبول، گل سنه قوربان!
باشینا دؤندؤگؤم گؤزلری خندان
قورونج‌لار باش وئریب، چیخیب یاخاندان
دئدیم، گؤزل بیر بوسه وئر اوز خالدان،
آجیقلاندی، دئدی، آل سنه قوربان!

نه گئجه -گؤندؤزؤدؤ! حتتا بیر دیقه بئله کیمسه یاتمادی. میانا زنجاندا، دؤز شهرین اوزتاسیندان سؤردؤق. نه جؤرأت‌له بیلمه‌دیم. بو شهرلرین هانسی‌سیندان چیخاندا، دؤز گئچن گؤن کیمی، کی تبریزلی‌لر اوتوبوس و شخصی ماشین‌لا، "قاپدی قاشدی" ایلا دالیمیزا دؤشمؤشدؤلر، ایکی اوچ اوتوبوس و سواری بیزه قوشولدولار. بئنزین‌له گازوئیلی هاردان گتیریردیلر؟ حتتا نئچه قارشیدان گلن ماشیندا، ایکی اوچ کیلومئترلیق بیزیم قافیله‌نی گؤرؤنجه، قاییدیب تهرانا ساری یؤللاندیلار.

قافیله اوخویا اوخویا، چال اوزیناسین‌لا، سیقنال چالا چالا، تاکیستاندا اوتراق إتدی. ایندی خالق، تؤرکجه، فارسجا، کوردجه، لوروجا آواز اوخویوردولار و نئچه دیله بیربیرلری یله دانیشیردیلار. آنجاق یئمک، کاروانین هامی‌سینا یوخودو. حرکته قرار وئردیلر. اؤز اؤزونه لیدئرلر تاپمیشدیق کی، هر شئیی یاخشیجا ایداره إدیردیلر، إله نظره گلمیردی کی لیدئرلری گوروپ‌لار و سیاسی حئزب‌لر سئچیبلر. کیمسه لایق ایدی و اؤزؤن لایق گؤرؤردؤ، باشقالارین دا ایشینی بؤینونا آلیردی و بیر تؤرلؤ إشیت‌لیق هامی‌نین آراسیندا وارمیدی، جمعده، وارلی- یوخسول، تؤرک، کؤرد، فارس، کندلی شهرلی‌نین آراسیندا فرق یوخودو. میللتین شادلیغی إله گؤجلؤیدؤ، من دفعه‌لرجه آغلادیم، چؤن نئچه نفر دوست لاردان قلبیمین خسته اوزلدوغون بیلیردیلر، دفعه‌لرله منی چیگین‌لرینه آلدیلار. سانکی اوزنلارین چیگین‌لرینده قلبیم دؤزه‌لیردی. یوخاریدا آغلاییردیم. سانکی آغلاماق اوزنلارین چکدیکلری زحمت‌لرین مؤزدؤیدؤر.

نئچەسى مندن ايستەدى زيندان دئورانېندان دانېشام. دئديم منيم نوطقوم بيانېم يۆخدور، گرچكدن ده بئله ايدى. همى ده، باخمياراق منه ظۆلم اۆلموشدو و او اۆنيئددى –اۆن سككيز ايلى بۆشونا زيندانداً قالمېشدېم، آنجاق اۆزۆمۆ بير موباريز بيلمەگە حاققېم يۆخودور. گرچك موباريزلر اۆنلاريدېكى، ياواش ياواش، حوكومتين ظۆلۆملرين بيلندن سۆنرا، باشقالارېنا ساري چكيليب، و او زامان، هامي بيرليكده، آچېق آيدېنلېق‌لا، موباريزه مئيدانېنا آددېم قۆيسونلار. بو دۆزدۆر كى من زيندان تجرۆبەسى قازانمېشدېم. آما بو تجرۆبه، موباريز آدلانماغېما يئترلى دَگيلدى. همچنين منيم سۆزونوم واردېر. زيندانداً او قدر باشقالاري‌يلا ياواش دانېشمېشدېم كى داها اوجا دانېشماق و بيرينى موخاطب قرار وئرمك عادتى باشېمدان چېخمېشدى. بير موباريز زيندانى‌لاردان تاپدېلار. او خالقا دانېشدي. او دانېشان سۆره ده گۆزل اۆزۆنو تاماشا إديردېم. گۆجلۆ، مئهربيان و غوروروسوز سسينى إشيديب، آغلاېپردېم. اۆنون سۆزلرين إشيتمكده ذۆقلو اۆلموشدوم. بلكه ده اۆنلار نه اۆلدوغونو مندن ياخشي بيليردىلر. سۆنرا هامي مينديلر، كاروان، سېقنال چالا -چالا، سورود اۆخويا –اۆخويا، سۆيوق هاوادا كى پاكلېق و سۆيوق لوقدان شۆشه كيمى اۆلموشدو، قزوين تهران دشتين آرخادا قۆيدو و بير كۆتۆللۆ قۆشون كيمى ايكى ساعات سۆنرا تهرانا يئتيشدى. اۆردا ياريم ساعاتدان آز چكدى كاروان مئيداندا داغېليب، حل اۆلدولار. تهرانېن بۆيۆك دنيزى‌نين يانېندا، بيزيم قافيله‌ميز كيچيك بير چاى كيمى‌دير و چايدا دنيزه تۆكۆلۆب اۆنون بير بۆلۆمۆ اۆلدو.

تهرانا گلندن سۆنرا

آذر شهر خيابانېندا بير إوده ياشايېردېم. إوى همان گئجه، أسكى زيندانى‌لارېن بيرى منه تاپمېشدي. پنجره‌دن باخاندا، ايش باخانلېغي گۆرسەنيردى. گۆنيئدن، آذربايجانا ياپېشېردي. آپارتمانېن أصلى صاحاب‌لاري مشهده گئتميشديلر و او أسكى زيندانې دا قارداشي‌يلا ياشايېردي. من‌يديم بير ده بۆش بير آپارتمان. بو آپارتمان دۆز تهرانېن إيلم لرى‌نين مركزينده ايدى.

سحر دورودوم گئديردېم دانيشگاه طرفلرينه. سحر يئمەگيمى قفەخانالارېن بيرينده يئديگيمده، إيلم باشلانېردي. يونيوئرسيته‌نين أطرافې شولوغ اۆلوردو. إشيكده هر يئرده بحثلر واردي، بحثلرين هامي‌سي بو حاقدايدي كى اۆلكەنين گلەجەگى، نەجۆر اۆلاجاق؟

غريبه ياالقېزيدېم. بيلميرم نييه. بحثلرده ده، ياالقېزيدېم. دانېشمېردېم، ياالنېز تاماشا إديردېم. اينسانلار گئچيردىلر، دانېشېردىلار. بعضن سياسى زيندانې‌لارېن بيرينى گۆرۆردۆم، گۆز ووروردوم، گۆلۆمسەييردېم، آنجاق تانېش‌لېق، اوزون قۆنوشمايا دۆنمەدن اۆنجه، گئچيردېم.

زامان، جاوان‌لارېن چاغيدي، حنجره‌لرى واردي، قۆل‌لارېندا گۆج واردي، قلبلرى واردي، پۆلاددان أعصاب‌لاري واردي، اوزون زيندانېن شوم دېرمانېندا، خورد خراب اۆلمامېشدېلار. حيس إديردېم منيم تاماشا إتمك زامانېم چاتېب‌دېر. دوردوم، بيرسيقار ياندېردېم. شوعارلارېن سسى گۆگه قالخېردي. بعضن اوزاق‌لاردان گۆللە سسى گۆگه قالخېردي، و يا هئليكۆپتر يوخاريدان گئچيردى، يوموروق‌لار گۆگه قالخېردي، سۆنرا

باش‌لار، طبیعی بیر نظم‌له، یئره و قارشیا دؤنؤردؤ. صف‌لر نظم‌له حرکت إدیردیلر، بؤغازلار جبرپلپردي، بؤتون آیاق‌قابي‌لاري، گیوه‌لری ، پوتین‌لری، ایدمان آیاق قابي‌لارپني، زبغ، تؤپراق و قار اؤزؤنده بؤغوردو. آنجاق صف‌لر، گؤن‌لر،هفته‌لر، آی لار ایل‌لر سؤنسوز حالپندا داوام إدیردی، بئله گؤرؤنؤردؤ، زامان بؤلؤک‌لری کیمی داوام تاپاجاقدي.
کیچیک آذرشهر خیاباني- أصلن بللی دگیلدی نییه بو کیچیک خیابانپن آدپني آذرشهر قؤیوبدولار- تهرانپن باشاباشپندان بیر کامیل اؤرنک‌یدي. کؤچه شوعارلارلا دولویدو. حتتا آسفالتي بئله. ایلک گؤردؤگؤمده دووارپن اؤستؤنده یازمپشدپلار:" شاهپن بئلی سپنپبدي، توالئتده اؤتوروب- قپشقپرپر بختیار، بیر آفتافا سو گتیر!
آنام‌لا ننه‌مین ایلیشگی‌لرین و بؤیؤک آنامپن قند ایسته‌مه‌گین خاطپرلادپم. یارپم مئتیر بو شوعارپن آشاغي‌سپندا یازپلمپش‌دپر:" حسن حسین اپپکدی- ایران شاهي کؤپکدی" ایکی اؤچ مئتیر اؤیان‌لپق یازمپشدي:" شاه حامیله‌دی- بختیار قابیله." سؤنرا چؤخ چؤخ بیر خوصوصی شوعار یازپلمپشدي بیر سر راست قافیه‌یله!" منیم آدپم عاباس- بیزیم شاه رقاص. تخمینن بیرمی مئتر اؤیان‌لپق یازپلمپشدي:" اؤلؤم اؤلسون شاها، اؤلؤم اؤلسون بختیارا، اؤلؤم اؤلسون آمریکایا، اؤلؤم اؤلسون ایسراییله، یاشاسپن اینقیلاب! آما سانکي اینقیلاب‌لا بیرگه، اینسان‌لارپن جیدی ایش‌لرینده یئته‌نک‌لری چیچک‌لردن علاوه، طنزده چیچک‌لنمیشدی. بعضی وانت‌لرده شوعارلار ایکی دیلده فارسجا، تؤرکجه ایدی. قاپي‌لارپن بیرینده، گچیله، أیری -اؤیری خطله، یازمپشدپلار:" سارپمساقدان آش اؤلماز- قورومساقدان شاه اؤلماز." ایکی اؤچ شوعار، خوش خطله، سپلاحلي گوروپ‌لارپن نفعینه یازمپشدپلار، سؤنرا بختیارپن شکلینی، بیر هیندی جؤک شکیلده چکیب، بیر وافور وئرمیشدیلرألینه چکیردی، وافورون اؤنؤنده، بیر ایلان، تؤستؤ کیمی رقص حالپندایدپر، بیر آز اؤیان‌لپق یازمپشدپلار" پئیکان نه‌دی؟ حلبی- دیوث کیمدی؟ پهلوی." سؤنرا بیر جیددی و سر راست شوعار یازمپشدپلار:" خمینی، مؤستضعف‌لرین رهبری. مؤستضعف کلمه‌سی یاواش یاواش رسم اؤلوردو. هم ده مؤستکبر. میللت بو کلمه‌لرین ریشه‌لری‌نین بارمسینده بحث إدیردیلر و اؤنلاري یئنی ایصطیلاحات‌لارلا بارپشدپرماق ایسته‌ییردیلر. بیر بؤیؤک قاپي‌نپن اؤستؤنده، دئیه‌سن خوصوصی گاراژیدي، یازمپشدپلار:" اؤلؤم اؤلسون شاها بیر کلام- اؤلؤم اؤلسون شاها، ایندیریمسیز." کؤچه‌نین لاپ دیبینده، دووارپن نبشینده یازمپشدپلار" بیز مؤلوی اوشاق‌لارپپچق- س...پهلوی‌نین روحونا." بو شوعارپن قارشي‌سپندا ، قارشي دووواردا دیکئی صورتده، ژاپن خطی کیمی یازمپشدپلار:" شاه پوخ یئمه‌گه راضپدي- خمینی بویوروب بو اویوندو." شوعارلار هر گؤن بیر یئنی رنگ روف تاپپردپلار.
سحر بیر آز گئج إودن چپخدپم دانیشگاها طرف یؤللاندپم. اینسان‌لارپن موختلیف صف لرده وئریلن شوعارلا، منی قایتارپردي اؤن‌بئش اؤن‌آلتي یاش‌لارپما، او إلتهاب‌لی، عطش، گیزلی رازلي،و ماجرالي ماولاریلا: بیر آغ قارا دستمال باشپما باغلپردپم، شامدان سؤنرا راستا کؤچه، یا ایکی‌قالا، حسین عزادارلارپن دسته‌سی‌یله بیرگه، مقصودیه‌یه، مارالانا و لیلاوایا گئدردیم. خالقپن نوحه سسی شهری بؤرؤیؤردؤ.

ايندى نوحەلرين وزنلرى آهنگلرى قالېردي، موحتواسېن دگيشميشديلر:
نۆگل بوتراب- إديب اينقيلاب
شيعەلرين چشم چېراغيدېر. شيعەلرين گؤزۆ چېراغيدېر
نايېب صاحب‌الزمان‌دېر- نايېب صاحب‌الزمانديز
يۆخودور قۆرخوسو- زاده فاطمەنين
حسن عسگرى‌نين اۆغلوندان سۆنرا-
دۆنيا گؤرمۆيۆب بئله رهبر
حسينين واريثيدى- إمام خمينى‌دى
شيعەلرين گؤزۆ چېراغيدي
جۆمعه مچيدين دالېندا و او اۆتوزايكى ياشېندا جاوان، و او گؤزلر، او ظريف تۆكلرله اۆرتۆلن سينه، يادېما دۆشمۆشدۆ. خالق گلن طرفين عكسينده، گئديردېم و اۆز دۆنيامدا غرق ايديم. بيردن حيس إتديم هرنه اۆخوموشدوم- هم مصلحت‌چىلر ايدارەسينده ايشلەديگيمده، هم زيندانداندا اولاندا، گئنلده ياشايېشېمېن حاديثەلرى‌يله و دۆربريمده اولان اۆلاى‌لارلا ايلگى‌سيزديلر. قلبيم تئز- تئز ووروردو، جمعيتين فيشاري منيم نفسيمى تنگيدن، يۆخسا بير شئى ايچن، زامان‌سېز بير گئچميشين ديبيندن، قلبيمى سېخېردي، و نفس چكمەگه منه ايمكان وئرميردى، قلبيم دايانماغا حاضېرلانېردي‌مي! ياشايېشېمېن يۆلو، موقدّر اولان أصلى يۆلدان آيرېلېردي‌مي؟ طبيعى اۆلۆم سۆزاغېما گلېردى‌مى؟
چۆخ غريبه بو بير حالدا، بير حاديثه باش وئردى منى هېزلا آيري بير اۆلايېن اۆرتاسېنا آتدي. دئيەسن من بير كۆرەنين اوزايېندان چېخېب، سۆرعتله باشقا بير كۆرەنين اوزايېنا، گيرميشم، يئنى شرايېطده، باشقا بير نۆعدا، ذئهنى تمركزا سۆرۆتلندېم. ايلگينجيدي! دۆز منيم آياغېمېن اۆنۆنده، خورمايى بير"ب إم و" ده بير تانېش اۆزلۆ اولان قادېن اۆتورموشدو، كۆنتۆرۆل اولونموش إستئرس‌له، نوابېن باشېندا، سئل كيمى جمعيت و ماشېن‌لاري تاماشا إديردى. ماشېن قاريش- قاريش حركت إديردى. قادېنېن ساچ‌لاري قارايدي، قاش گؤزۆ ده قارايدي. چكيلميش بورون، دۆلو و أتلى دۆداق‌لاري وارېدي. اۆزۆ صام‌صافېدي، غئيرعادى صاف‌يدي، جراحى پلاستيک إدن بيرينه بنزەييردى. من بو اۆزۆ دفعەلرجه تبريزده گۆرموشدۆم، ايل‌لر اۆنجه. هامي بيليردى بو اۆز، او زامان شهرده أن گؤزل قادېن اۆزۆيدۆ. من ده او زامانېن جاوان‌لاري تک بو عمومى قضاوتى قبول إديردېم. بير ياراشېقلي قارا پالتۆ أگينينده ايدى، ألجكلى أل‌لرينى ديزلرى اۆسته قۆيموشدو.
قاباق صندلده، سۆرۆجۆدن علاوه، نيسبتن يئكەپر بير كيشى اۆتورموشدو كى، أگينينده كيشمير پالتۆ وارېدي. سۆرۆجۆ كېراوات، پۆليوئر و كۆت گئيميشدى، پالتۆوو يۆخودور. اۆنده اۆتوران كيشى دۆندۆ من اۆنون ياناېى اۆزۆن، آرخادا اۆتورانېن ياناكي اۆزۆيله بيرگه، گؤردۆم. قادېني تانېمېشدېم. دقيق كيم اولدوغون بيليردېم، آما نه قدر ذئهنيمه فيشار گتيردېم، كيشينى هاردا گؤرمەگيمى خاطېرلايا بيلمەديم. كسين بو كيشينى ده اۆنجەدن بير يئرده گؤرمۆشم، ياخېندان، بلكه ده چۆخ ياخېندان. قارا قاشگؤزلۆ قادېنېن يانېندا باشقا بير قادېن اۆتورموشدو، من تانېيان قادېندان ظريف و جۆره ايدى، و كوم پالېت بۆيالي

ساچلاری وارېدي، دودی بیر یئکه گؤزلۆک وورموشدو، تخمینن اۆزۆنۆن یاری‌سېنې اۆرتمۆشدۆ. بیر ألینده ألجه‌گیدی، او بیری ألی لۆتۆدۆ، بیر یئکه اۆزۆک، ألجک‌سیز ألینده پارلایېردي. پالېت بۆیالي ساچلاری‌نېن آلتېندان، ایکی بۆیۆک سېرغا سالللاغېدی. بو قادېنې تانېمېردېم. تانېماماغېما أمین‌یدیم، آنجاق چۆن" ب إم و "ده اۆلان دۆرد آدامدان بیرین، یانې قارا قاش‌گؤزلۆنو یاخشې تانېردېم، و سۆرۆجۆنون یانېندا اۆتوران یئکه‌پر کیشینی ده بیر یئرده گؤرمۆشدۆم، بیر آز چۆخ ماراقلانسام هاردا گؤردۆگۆمۆ آنلاردېم، اۆنا گؤره قرار وئردیم کسین ماشېنې تعقیب إدم. گئتدیم ماشېنېن دالی‌سېجا قاچدېم. دۆرد یۆلدان گئچدی. دۆرد یۆلون بو یانېندا جمعیت آزیدي، ماشېن‌لار بیر آز یئیین گئدردیلر. هېزلې گئتسه‌یدی‌لرسه، اۆنلارا چاتا بیلمزدیم. قلبیمی ده گۆزله‌مه‌لیدیم. "ب إم و"نین آرخاسېجا آیري ماشېن حرکتده ایدی. دۆز یاپېشمېشدي اۆنده‌کی ماشېنېن قویروغونا. قیافه‌لری ناجوروېدي. نظره گلیردی اۆردو آدام‌لاریدي کی شخصی پالتار گئیمیشدیلر. شۆبهه‌م یۆخودو بو ایکی ماشېن بیرگه‌دیلر.
ایکینجی ماشېنېن دالی‌سېندا بیر آز اۆ طرف‌لیک، بیر تاکسي چالېشېردي اۆزۆنو جمعیتین و ماشېن‌لارېن آراسېندان خیلاص إدیب قۆیوب گئدسین. تاکسی‌نېن تکجه بیر موسافیری وارېدي او دا سۆرۆجۆنۆن یانېندا اۆتورموشدو. تاکسېیا ساري گئدیب ایذین آلمادان، سۆرغو سوال‌سېز تاکسي‌نېن قاپی‌سېن آچدېم، آتېلدېم اۆتوردوم تاکسېدا. سۆرۆجۆ تئز إعتیراض إتدی:
" آغا هارا؟ من کۆچه‌لردن سالېب قاچماق ایسته‌ېیرم."
بیر یۆزتۆمن‌لیک کاغاذ پول چېخارتدېم، چاراسېزیدېم. پولو سۆرۆجۆنۆن چېگینیندن اۆسته توتدوم قاباغېنا.
" خواهېش إدیرم بو یۆزتۆمنی آل، او"ب إم و" نی تعقیب إت!"
هم راننده هم ده موسافیری قایېدېب شاشقېن منه باخېردېلار.
سۆرۆجۆ دئدی:" من آغانېن نۆکریم، آنجاق بویرون نییه او ماشېني تعقیب إتمه‌لییم؟"
دئدیم:" تخمین إدیرم بو گۆن شاه ایراندان گئده‌جکدیر!"
" نئچه گۆندۆر هامې تخمین إدیر شاه ایراندان گئده‌جکدیر. آنجاق کۆپک‌اۆغلو دېغا، دیم دیک یئرینده اۆتوروبدور."
دئدیم آنجاق من تخمین إدیرم بوگۆن گئده‌جک."
" آما بو ماشېنېن تعقیبینه نه دخلی وار؟"
" بو ماشېن فرودگاها گئدیرسه، یقین شاه دا گئدیر."
موسافیر دئدی:" یاني ماشېنداکې‌لار بو قدر اۆنملیدیلر؟"
دئدیم:" أن آزي بیری چۆخ چۆخ اۆنملی‌دیر، قادېن‌لارېن بیری. سندن ریجا إدیرم تعقیب إت. پئژۆنو دا قۆرو. سانېرام هر ایکی ماشېن بیردیلر."
سۆرۆجۆ دئدی:" سیلاحلې اۆلمالاري مۆمکۆندۆر. هئچ دۆشۆنمۆسۆنۆزمۆ؟"
دئدیم: "هر نه اۆلورسا قاچماغا قۆیمامالېېیق!"
موسافیر دئدی:" دئیه‌سن سیزین اۆره‌گینیز بونلارېن ألیندن قاندې؟"

دئديم:" يۏخ شخصن يۏخ! من ايسته‌ييرم ايراندان گئتمه‌سينلر. يالنيز بو، دوروم دگيشيلسه، حئساب قايتارالار."
سۏرۏجۏ دئدی:" يا علی مدد هر نه‌اۏلسا اۏلسون، گئددیک. شهیادا چاتمامیش ماشینین اۏنۏنه چۏنه‌ریک، چۏن اۏندان سۏنرا مۏمکۏندۏ بیزی ایره‌لی گئتمه‌گه قۏیمایالار، اۏنلاري قۏیالار.!
تاکسي موسافیری دئدی من ده گلیرم. هر نه‌اۏلور اۏلسون. قۏی سککیز آی چکدیگیم زیندانین اینتیقامین بونلاردان آلیم."
" ناواخت زیندانداییدین؟"
نئچه ایل اۏنجه آباداندا. تیمسار ودیعی دابانمي ياغلادي."
" گۏرسه‌یدین‌سه تیمسار ودیعی‌نین خانمي قاچیر نئینردین؟"
" کسین قۏیمازدیم."
دئدیم:" اۏ ماشیندا اۏتوران قادین، بیر تیمسارین خانمي‌دیر!
سۏردو:" هانسي تیمسار؟"
دئدیم:"تیمسار ودیعی‌نین جینسینده، آما اۏندان یۏز قات اۏنملی!"
سۏرۏجۏ و موسافیر ایکی‌سی ده هیجانلي‌یدیلار. جمعیت چۏخودو. راننده چالیشیردي بیر تهر اۏزۏنۏ دقیقن پئژونون آرخاسینا یئتیرسین. آیري تاکسي سۏلدان سۏرۏجۏیه یاخینلاشیب سیقنال چالدي. سۏرۏجۏ باخدي . اۏ تاکسي‌نین سۏرۏجۏسۏ تانیش چیخدي. ایشاره إتدی آرخاسینجا گلسین. اۏ تاکسي‌نین موسافیری یۏخودو. اۏلدوق دۏرد نفر. آنجاق من بیلیردیم سایيمیز یئترلی دگیل. سۏرۏجۏده سانکي منیم فیکیریمی اۏخوموشدو." باخ داداش، سایيمیز یئترسیزدیر. گرک های کۏی سالاق، خالق یيغیشیب اۏنلاري قاچماغا قۏیمایالار. یۏل آچیلینجا، "ب إم و" آتلاندي، آرخاسینجا دا پئژۏ هیزلاندي.
سۏرۏجۏ دئدی:" گرک قۏیمایاق بیزیم تعقیب إتدیگیمیزی آنلایالار. دۏرد یۏلدان گئچدی، آزجا مسافه توتدو، ساخلاییب إندی. گئتدي دالي صاندیغي آچدي، قایيتدیغیندا، ماشینین جکی، بیردنه ده أهرۏم کیمی اوزون میله أليندە ایدی. اۏتوراندا دئدی:
جک بیریزین‌کی، میله ده بیریزین، منیم اۏزۏمۏن بیر زنجان پیچاغیم واردیر. گئت گئدک!"
اۏ بیری سۏرۏجۏ گۏزلۏردۏ. ماراقلانمیشدي. تاکسي سۏرۏجۏسۏ قیشقیردي:
" گئدیرک بیر جلادین خانمي‌سین اۏولایاق."
اۏ بیری سۏرۏجۏ دئدی:" گئت گلدیم!"
تاکسي هیزلاندي، شهیادا ۴۰- ۵۰، مئتیر قالاندا، چۏخ" جیمز باندي" چۏندۏ"ب إم و "نین قاباغینا. اۏ بیری تاکسي دا یۏلو باغلادي. "ب إم و"تورموز إتدی، تکرلری یئرده چکیلدی. تاکسي‌نین نئچه مئترلیگینده أگری دوردو. پئژۏ دا دایاندي. من أليمده میله آتیلدیم إشیگه، قاچدیم "ب إم و "یه ساري، ماشینین دالي قاپي‌سین آچدیم:
" خانیم شادان بویرون إشیگه!"
سۏرۏجۏ قایيدیب منه باخیردي. اۏنده کی کیشی هله چۏنمه‌میشدی سانکي ایسته‌ییردی دئسین أعصابینا حاکیمدی.

قادین دانیشدی:" هانسی خانیم؟"
دئدیم: " خانیم شادان! اوزونوزو او یولا وورمایین خانیم بویرون إشیگه!
قادین یئنه دانیشدی:" خانیم شادان کیمدی آغا، من خانیم شجاعی مراغی‌یام."
" بلکه ده او اولاسینیز، آنجاق چوخراق خانیم شادان‌سینیز، تیمسار شادانین خانیمی، آذربایجانین أسکی شاهی!"
" من بو آدلاری هئچ واخت إشیتمه‌میشم."
بونلاری دئینده، سسی تیتره‌یردی، بیلیردیم منه فرق إتمز او خانیم شادان یوخسا خانیم شجاعی‌مراغی اولسون، خانیم شادان تهرانلی و یا شجاعی تبریزلی اولسون. هر حالدا قادین، همان قادین‌دی، اؤزؤیدو. ایرانین بؤیوک جلّادلاری‌نین بیری‌نین خانیمی‌سیدی. کیرازلی‌نین قاتیل‌لری‌نین هامی‌سین شیکنجه إدن جلاد. تیمسار شادانین زیندانداکی گوماشته‌سی‌نین سؤزلری، گوماشته‌لرین ماجرالاری و تیمسارین شوبهه‌لی قتلی یادیما دوشدو . بلی بو قادین اؤنملیدی. أن آزی تیمسار شادانین اؤز یاشایيشی‌نین سپرلارین آچا بیلردی.
سؤروجونون یانیندا اوتوران کیشی، دانیشدی. آنجاق باشینی چئویرمه‌دی.
" آقا سیز نه کاراسیز؟ نییه بیزیم حرکتیمیزه مائنع اولورسونوز؟"
نییه باشین چئویرمیردی؟ تؤرکو لهجه‌سی وارید‌ی، تانیش لهجه. أدبلی ایدی، آما صوحبت لحنی تام آغایانایدی. بلکه أمر إتمه‌گه آلیشیق ایدی. اوره‌گیم ایسته‌یردی باشین چئویریب منه باخسین. تاکسی سؤروجولری‌نین هر ایکی‌سی "ب إم و"نین اؤنونده دایانمیشدیلار تاکسی‌نین موسافیری جکی قالدیرب، چیگنینه قویموشدو.
" خانیم شادان بویرون إشیگه!"
کیشی همان آغایانا متانت‌له دئدی:" آغا سیز کیمسینیز؟ نییه بیزه موزاحیم اولورسونوز؟"
" سونرا بللی اولار بیز کیمیک. ایندی خانیم بیزیم‌له گلمه‌لی‌دیر."
" هارا گلسین؟"
بونو دوشونمه‌میشدیم، گرچکدن شادانین خانیمی‌سین هارا آپاراجاق ایدیق؟
اوَرَکلندیم:
" اونون هارا گئتدیگی سیزی هئچ ایلگیلندیرمز. آنجاق بیزیم‌له گلمه‌لی‌دیر! و سونرا گؤتورلندیم، ایسته‌دیم ساواکی‌لارین دانیشماق لحنین یانسیلییام:" کیچیک بیر تحقیقاتدی. اونلار نئچه سوزغویا جاواب وئره‌جکلر، سونرا تشریف آپاراجاقلار."
دایانمادان، دوزلدیردیم توخویوردوم دئییردیم.بوندان داها دا ایره‌لییه گئتمه‌گه حاضیریدیم.
کیشی باشینی چئویریب، أل‌لرین ده یوخاری قالدیردی. هامیمیزین گوزله‌دیگیمیز حادیثه، اؤز وئردی: بیر قارا طاپانچا أللینده ایدی. طاپانچا گؤزل‌یدی. یادا اونون أللینده ماهیتینی دگیشیب گؤزل‌لشمیش‌دیر. قولاغین دالی‌سیندا دا گیزلتمک اولاردی، از بس کیچیک‌یدی. داها چوخ اویونجاغا بنزه‌یردی. نئجه اولار اوجور تؤکوملو، اینجه و گؤزل شئی اینسانین قلبین دله بیلر؟ آنجاق طاپانچادان ایلگینج کیشی‌نین اوزویدو. اوزو شادانین خانیمی‌سی‌یلا عئین‌یدی، آنجاق قادیندان گنج‌یدی. طاپانچانی أله آلمیشدی و سسی داها چوخ آغایانایدی:

" چكيلين كنارا آغا، بيز موسافيريک و گئتمەلييک. دالي چكيلمزسەنيز، ياشايېشېنېز اؤزۆنۆزۆن دَگيل."
دئديم:" بيزيم حياتېمېز هئچ واخت اؤزۆمۆزۆن اولمايېب. حياتېمېز همشه سيزينكى اولوبدور."
بۆتۆن بو سۆره ده، ايكينجى قادېن اوتورموشدو. بعضن عصبى حالدا ألينى ترپەديردى. ألجكسيز ألينده بۆيۆک بير چانتانېن دستەسى وارېدي كى مؤحكم ساخلامېشدي. كيشىنين لحنى اؤنجەكيندن ده، آغا يانايدي:
" دالي چكيلمزسەنيز آتش آچاجاغام!"
" سيز آغاى شجاعى مراغىسينيز. خانېم شادانېن قارداشي. بيز قۆيمارېق گئدەسينيز. سيزينله ايشيميز وار. سيز ده بيزيمله گلمەليسينيز."
شاشقېنلېق‌لا باخدي . اينانا بيلميردى منيم كيمى اؤلۆمجۆل آدام اوزون آدېني آغزېنا گتيرسين. زۆراكي قاني سۆيوقلوق‌لا سۆردو:
" سيز كيمسينيز آغا؟"
" من يۆزباشي كيرازلىنېن چئويرمەنييم."
نه دئديگيمى آنلاماماقدا حاقلېدي. اوزيئددى، اوزسككيز ايل اؤ ماجرادان سۆووشموشدو.شاشقېنلېق‌لا سۆردو:
" كيمين چئويرمەنى؟"
" يۆزباشي كيرازلىنېن چئويرمەنى. يادېنېزدا دَگيلمى آغا؟ اوزسككيز ايل اؤنجه؟ اوزدۆرد آدام يۆزباشي كيرازلىنېن قتلينه جۆرمۆنه، توتوقلاندېلار،خاطېرلامېرسېنېزمي؟ تيمسار شادان سيزين باجېنېز أرى مۆفتيشلرين باشچىسيدي. اوزباشي بيلتمور، مستر فوتوز، يادېنېزدا دَگيلمى؟ سيز اؤزۆنۆزده بعضن اؤلوردونوز؟"
" من سيزى تانېمېرام، ايندييەجن ده يۆزباشي كيرازلي آدېندا قولاغېما دگمەيېبدير. سيز بيزى باشقالاري‌لا دگيشيک ساليبسېنېز. بيزى راحاتسېز إديرسيز. بيز طيارەميزه يئتيشمەلييک."
نئجه مۆمكۆندۆر، اوزدۆرد آدامېن گۆللەلەمەسين بير نفره خاطير، اونوداسېنېز؟ من هئچ، من بير أحمق ترجۆمەچى ايديم كى اينتيقاملي بير گۆللەلەمەيه ده يارامادي. آنجاق اوزسككيز ايل بۆتۆن، منله ايلگىسى اؤلمايان بير قتله خاطير، زندانديديم. منى خاطېرلاماماغېنېز مۆمكۆندۆر. آنجاق قۆيون، سيز باجي قارداشېن ياداشتېندا، بير اؤنملى خاطيرەيه ايشاره إديم. إله بير خاطيره كى، اؤلەنه كيمى اونوتماغېنېز مۆمكۆن دَگيل. مين باشي جزايرىنى ده خاطېرلامېرسېنېزمي؟"
بيردن فرق إتديم تيمسار شادانېن خانېمي، ألين قۆيدو اؤ بيرى قادېنېن ديزينه، چۆخ ياواش و قۆرخوب تيترەيەرک. ايكينجى قادېن شديدن ايستئرئسلندى. سانكي بيردن ماشېندا اونا اؤزل بير طوفان، قۆپوبدور. إله أل آياغېني ايتيرميشدى، سانكي بير زهر دالغاسي قانېندا گۆگَه قالخېبدېر. شجاعىمراغەاى طاپانچاني منه توتدوغو حالدا، ياواش و سۆيوققانلي، چۆنۆب ايكينجى قادېنا ساري باخدي يئنه همان قانيسۆيوقلوق‌لا، باشېن چئويريب

سۆرۆجۆیه دئدی:"یۆللان!" سۆرۆجۆ سیویچی فیرلاتدی، ماشین ایشله‌دی، سۆرۆجۆ ایکی دفعه دالبادال سیقنال چالدی. ایکی تاکسی شوفئرلری "ب إم و"نین اؤنۆنده دورموشدولار. بیرینجی تاکسی‌نین سۆرۆجۆسۆ زنجان پیچاغین ألینده توتموشدور، گؤزلری حدقه‌دن چیخمیش "ب إم و"نین سۆرۆجۆسۆنه باخیردی. تاکسی موسافیری ألینده جک، گئدیب سۆرۆجۆلره قوشولدو، سونرا جکی قاوزادی باشینا. من داها نه إتدیگیمی بیلمه‌دیم. اؤزۆمۆ آتدیم "ب إم و"نین ایچینه، إله تله‌سیب اؤزۆمۆ ایتیرمیشدیم کی دۆز دۆشدۆم تیمسار شادانین خانیمی‌سی‌نین قوجاغینا. چئشیتلی عطیرلر قوخوسویلا بۆغولدوم. پس شادانین خانیمی‌سی‌نین بئله قوخولاری واریمیش؟ منی ماشیندان دیشاری سالماغا جهد إتدی، غریبه بیر چالیشما باشلاندی. قارداشی سۆل ألی‌له منی قاپیا ساری چکیردی. شادانین خانیمی‌سی هر ایکی أل آیاغی‌لا منی إشیگه سالماق ایسته‌ییردی. نفسیم کسیلمکده ایدی، ایکینجی خانیم دا بیرینجینه یاردیم إدیردی. من ماشینین دؤشه‌گینه یاپیشدیم، سونرا خانیمین قۆل قیچینا. او بیری خانیم آغیر چانتاسی‌یلا، سانکی دمیرله دۆلویدو، باشیما وورووردو. بیر یۆل باشیمی قالدیردیم، أنیمی اوزالتدیم خانیمین کیفین قیراغا چکم، سۆنرا بیلمه‌دیم نه‌اۆلدو، ماراقدان یا مجبوریتدنیدی‌می؟-همان أنیمله، قادینین بۆیۆک تۆند بۆیادا گؤزلۆگۆنۆ گؤزۆندن گؤتۆردۆم، مات- مات قادینین اۆزۆنه باخیب، تته- پته‌یه دۆشدۆم. نه دئدیگیمی بیلمیردیم. آنجاق باخیردیم، قادیندا منه باخیردی. شۆبهه لیدی، آنجاق حئیرتی اۆلدوقجا شۆبهه‌سیندن چوخودور. سانمیرام او منی تانییایدی. تانیماغینا دا نه‌دن یۆخودور.دۆشۆنۆردۆم حئیرتی منیم قیافه‌مه گؤره ایدی. عبدالله‌خانین تۆصیه‌سی‌یله ده نه قدر گۆن قاباغیندا اۆتوردوم، یئنه یالقیزاقدا تاپان او لعنته گلمیش قیافه دن قورتولا بیلمه‌دیم. ایکینجی قادین دئدی:

" هوشنگ، هوشنگ، دئیه‌سن، بو کیشی حبیب الله‌لا بیر دۆسیاسی اۆلاندی. همان دیری قالان کیشی. بیر ایش گؤر آخی!" تکرار آغیر کیفینی وورماغا قالدیردی. ایندی من اۆنو تانیردیم. آنجاق بیر دیقه‌دن چوخ اۆزۆنه باخا بیلمه‌دیم. باشیمین آرخاسیندان بیر آغیر شئی باشیما دگدی. بلکه بیر نفر همان میله‌نی گؤتۆرۆب باشیما وورموشدی. او زامان آرخادان آیاق‌لاریمدان یاپیشیب ماشیندان إشیگه چکیردیلر. داها تاکسی سۆرۆجۆلری، ماشین لاردان، جک، میله،طاپانجا، آدام‌لاردان، تیمسارین خانیمی‌سیندان و او بیری خانیمدان خبر یۆخودور.

منه گؤرۆنمه‌گن بیر حالت اؤز وئرمیشدی:

یاتمامیشدیم، دورمامیشدیم، اۆتورمامیشدیم، منی بیر قارتال، قوزو کیمی یئردن قۆپارتمیشدی، من اۆنون هر طرفدن تنیمه سۆخولان، بۆیۆک أندامی‌نین فیشاریني حیس إدیردیم. سۆمۆک‌لریم اۆوۆلماقادایدی. یوخاریدان او آندا هر شئی یکسانیدی هئچ بیر زاد ترپنمیردی. سونرا قارتال فیرلانماغا باشلادی. یۆخ فیرلانان قارتال دَگیلدی، آشاغالاردا یئری‌دیر کی، بیر بۆیۆک تندیر کیمی آلۆولانیب و فیرلانیردی و سونرا سانکی قارتالی گۆللله‌لمیشدیلر، و او چنگال‌لارین آچمیش‌دیر. چنگال‌لاری سوستالمیشدی دۆشمکده ایدی، منی ده گؤگۆن اۆرتالارینا بوراخمیشدی. من چوخ هیزلا دۆشۆردۆم. آما یۆلون یاری‌سینا ، گؤگیله یئرین اۆرتاسینا، غریبه بیر حیس تاپمیشدیم. سانکی قاناتلانمیشام،

اوچوردوم و منی بیر جادویی یئل اؤزۆیله آپارپردی، شهرلرین اۆستۆندن، قصبه‌لردن، کندلردن، دنیزلردن، کۆرفزلردن گئچیردیم، او آشاغالاردا، هر شئی، یئرین أن کیچیک أجزاسی بئله، گؤیگه ساری آیدین پارلاق پنجره‌لری وارپدی. سانکی دنیز و کۆرفزلرین ده پنجره‌لری وارپدی. اوشاق‌لار شاد و بالاجا اؤزلری پنجره قیراغیندا ، یاش قیزیل گۆل کیمی آچمیش‌دیر. قاناد چالدیم اوچا -اوچا حرکت إتدیم. نئجه ده یۆنگۆلۆدۆم! یئر نه ده تزه‌لنمیش‌دیر! یوموشاق، راحات و أمن اؤلموشدور. سانکی بیر آن اؤنجه خیلقتی بیتمیش دیر. یئر بۆیلو بیر آنا اؤلموشدور کی اونون گئنیش قوینوندان، مین‌لرجه اوشاق بیردن إشیگه تؤکۆلۆردۆلر. بو آنانین مین دنه چیگنی وارپدی، من ده ایچ- ایچه چیگین‌لردن سۆیرۆشۆب، یئرییردیم. گؤرۆنمز اؤلموشدوم، چکی‌سیز، خیال‌سیز، ایشیق کیمی گئچیردیم، آی کیمی بولودلارین آراسیندان گئچیردیم، داغ‌لارین اۆرمان‌لارین باتاق‌لارین درین‌لیگیندە باتیردیم. آدام‌لارین ، حئیوان‌لارین ، بالیق‌لارین قلب‌لرین یاریب و اۆزه اۆزه، بیرروحدان او بیری روحون ایچینه گئدیردیم. هئچ بیر خاطیره منی اینجیتمیردی. اؤزۆمۆن گؤزل یالقیزلیغیمی سئویردیم. دۆنیانین صمیمی هیجانین سئویردیم. گئتمک ماراغی، حرکت ماراغی، درین‌لره گئتمک ماراغی و چیچک‌لنمه هیجانی منی ایره‌لی سۆرۆردۆ. دووارلاری یاشیل‌لیق و یازلیق‌لارلا اؤرتۆردۆم. نه سۆیوق و نه ده ایستینی حیس إتمیردیم. چاره‌سیزلیک‌لریم آرخادا قالمیشدی. زیندان‌لاردان لۆتلنمیشدیم، آغلاماق سسیندن، جسدلرین دۆشمک سسیندن، سۆن گۆللەلردن، آدام‌لارین بدنینه وورولان شاللاق سسیندن، زیندانی‌لارین بیر بیری‌یله قۆرخولو پیچیلداماق‌لاری ، بو حۆجره‌دن او حۆجره‌یه وورولان موس‌لار، بۆتۆن اۆخودوغوم کیتاب‌لاردان و گؤردۆگۆم آدام‌لاردان، عزیزلریمی قویلادیغیم قبیرلردن، چیلپاق و آزاد اؤلموشدوم. کیمسه یامان دئمیردی. دۆنیانین باشاباشیندان اۆپۆش سسی گلیردی. من رؤیادا دگیلدیم. رؤیا منده ایدی. من یوخو گؤرمۆردۆم، یوخو منی گؤرۆردۆ. آتا -آنامین اؤلمۆش و قۆجا اۆزلری دیریلیب گنجلشمیشدی، اونلار من‌له چیگین به چیگین، منیم یاشیت‌لاریم کیمی یۆل یئرییردیلر. حیس إدیردیم یئنی جاوان باجی قارداش تاپمیشام. سۆمۆک‌لریمین قۆجالیغی، بدنیمین بۆزۆشۆق‌لاری، تۆک‌لریمین آغ‌لاری، دیش‌لریمین چۆرۆک‌لری، گؤزلریمین ایشیق‌سیزلیغی و روحومون پۆزغونلوغو آرادان گئدیردی. آناما ساری چؤندۆم، یئنی، گنج، باشا باش گؤزل و باشا باش یارادان. من یئنی‌دن دۆغولوردوم.

گؤزلریمی آچدیغیمدا بیری منی دالی‌سینا آلیب و یارپمچی‌لیق بیر بۆیۆک بینادان یوخاری آپارپردی. ایندی نئچه آن چؤکۆشۆن ترسینده حرکت إدیردیم‌می؟

او آزاد چؤکۆشۆیدۆمۆ، بو یوخاریا اوچوشویدومو؟ مئعراجیدی‌می؟

چئورم شولوغویدو. بیر باساباس‌یدی کی دئمه. دلی إدیجی جمعیت یان یۆورمده‌یدیلر. هر طرفدن، آشاغا یوخاریدان سس گلیردی. سانکی قاینار قازاندا یاشایپردیم. بیر ایکی نفرمنی پیللەلردن یوخاری آپارانا، یاردیم إدیردیلر. بلکه ده منی طیاره‌نین نردیوان‌لاریندان یوخاری آپارپردیلار. بیر اوجا یئره چاتدیق. منی دالی‌سینا آلان کیشی یئره قۆیدو. بیر چوخ‌لاری یان یۆوره‌مه پیغیشدیلار. بعضی اۆزلر هم تانیشدیلار هم یابانجی آرخام دووارایدی. دووارا دایانمیشدیم. إله بیل هامینی سئیر إتمه‌لی‌یدیم. باشیم شیدت‌له

آغرپیپردی، معدەم بولانپردی. بیری، بۆیۆک بیر بارداق سو دایادی دۆداق‌لارپما، تۆرکجه دئدی:" ایچ. سانکی بارداقا بیر کۆزرفز سو تۆکمۆشدۆلر. سویو یاواش یاواش ایچدیم. گۆزلریم آچیق ایدی آما سو داها چوخ بیر تیکه بولوتا بنزەییردی، و گرچکدن ده بیر بۆیۆک بولوتودو سانکی، چۆن حیس إدیردیم سو حنجرەمی جبرماقلادی. او بایپلماق و آبیق‌لیق برزخینده، بیر ایکی سازی گۆردۆم کی إله بیل، ایکی کیشی‌نین دۆز قولاق، أنگ و یا دۆز سینه‌لری‌نین سۆمۆک‌لری‌نین اۆرتاسیندان گۆیرمیشدیلر. هر ایکی‌سی بوغلویدولار، هیجاندان گۆزلری پارپلدایپردی. بیر کوبیک حالت‌لری وارپدی. سانکی کوم بوغلار، أنگ‌لری‌نین یئکه سۆمۆک‌لری، سینه‌لری‌نین قانلی سینیق سۆمۆک‌لری و جیناق‌لاری سازلارپن بیر بۆلۆمۆیدۆ، کیشیلیک صورتدان و هئیکلدن دگیل‌دیر. قادین‌لار آبیده کیمیدیلر، آرپق اوروق، ریاضت چکن، درین، غملی. هامی‌سی اۆزۆمه باخپردپلار. بو قدر آنا هاردان گلمیشدیلر؟ آشیق دۆست‌لارپم نه‌جۆر منی تاپمیشدپلار؟ نئچه گۆنۆیدۆ، یۆخسا نئچه ایل، اۆنلاردان خبرسیزیدپم؟ هامی بو قاتدا، یارپم قالمیش بینادا، آشیق‌لاری دۆرەلمیشدیلر. آشیق‌لا- آللاه نه هوس و نئجه ده شادلیق‌لا!- بیری منیم ساغ ألیمده دورموشدو بیری ده سۆل طرفیمده. وورووردولار، آشیق ووورمازسا، اۆلر. من یاواش یاواش اۆیانپردپم. سانکی بیر اوزون سفردن، یاواش یاواش، منزیل به منزیل، یۆخ میلی مئتردن میلی‌مئتره، قایپدپردپم. بیر اینسان کیمی کی، بیر تپه‌دن یوخاری قالخپر، بونو بیلمه‌دن کی تپه‌نین او تایپندا، بیر شئی اۆنو گۆزلۆیۆر، تپه‌نین اۆستۆنه چاتاندا، او تایدا دنیزی گۆرۆر،گۆجلۆ بیر سس‌له، یالقیز، تیکرارلی، و اۆنه دۆغرو أبدی حرکتی‌له، و سۆنرا آرخایا، آدام‌لارپنا گۆره کی، سس‌لری هم اوجادپر و هم آلچاق، چۆن دنیزین سسینی محوإتمه‌دن یاخشی إشیدیلر. من داها ایندی لاپ آیپق ایدیم. بینانپن دپشپندان، دنیز سسی گلیردی، یاخپندان آشیق‌لارپن سس‌لری سازلاری، هر ایکی سس، بیر بیری‌لرین أثرسیز و یا محو إتمه‌دن، باشقا- باشقا، آیری اۆلان سازلار کیمی، بیری فپرتپنالی، او بیری آرامیش باغپشلایان، و عاشیق‌لارپن سسی کی، بشریتین بۆتۆن غم وشادلیغپن بیرگه گتیریردی، داها یاخپن‌یدی.

آ یۆل‌داش‌لار، آ قارداش‌لار
سۆن گۆنۆموز آغ اۆلایدی.
دئییب گۆلۆب، دانپشایدپق،
داماغپمپزجاق اۆلایدی.
فلک بیر دۆران قورایدی
گۆنلۆمدن خبر وئره ایدی.
مخلوق‌لار خوش گۆن گۆره ایدی.
اۆرَک‌لر یومشاق اۆلایدی.

سۆنرا سۆلداکی آشیق داوام إدیردی:

یئییب، ایچیب گزدیگیمیز
شهد شکر أزدیگیمیز،
سۆت گۆلۆنده اۆزدۆگۆمۆز

گاه آران، گاه داغ اوزلايدي.
پيمانەلر دۆلان زامان
رقيب عۆمرۆ سۆلان زامان
دۆنيا جنت اوزلان زامان
صنعتكاردا ساغ اوزلايدي.
نئجه ده ياخشي چالېردېلار!
چالمايان آشېقدان سوردوم:" ماهى هانى؟"
دئدى:" ماهى كيمدى؟"
سۆنرا بيرى أيبلدى اوزۆمه. تاكسي سۆرۆجۆسۆيدۆ، همان بيرينجى تاكسي. گرچك دۆنيا، تيكرار سوراغيما گليردى. دئدى:
" نيگران اوزلما! نيگران اوزلما! هر ايكىسين ده توتوب وئردىك گۆونلى آدامزلارېن ألينه."
آياغا دورماغا چالېشدېم. اوزلمادي. باشېم آغرېيېردي. دئيەسن باشېم شيشميشدى. يۆخ شيشمكدن ده يئكه ايدى. بير داغ باشېمېن يئرين توتموشدو.
" نيگران اوزلما! ياخشي آدامزلاردي. گۆونلىيديلر."
سۆنرا سس ظارافات لحنى تاپدي. چيگينلريمده اوتوران داغ بو ظارافاتي قالدېرا بيلميردى.
دئدى:
" آز قالمېشدي ووروب شهيد إدەلر. بتر قاچدېن."
چيگنيمده كى داغلا، قاچا بيلميشديمى؟ سۆرۆجۆ دئدى:
" بيليرسن نۆلوب؟ أصلن نه اوزلدوغون آنلاېيرسېنېزمي؟ سنين سۆزۆن دۆز چېخدي. دئيەسن شاه قاچدي."
آنجاق من گرچكدن ده نيگرانيدېم. ياخشي شاهېن گئتمەسى بللىدير و من اونون گئتمه سينه نيگران دَگيلديم. چاره يۆخودو. گئتمەليدى. سوردوم:
" سيز هانسي ايكى نفرى توتوب گۆونلى آدامزلارا تحويل وئريبسيز؟"
سۆرۆجۆ دئدى:" معلومدور. سن توتماق ايستەديكلرين."
" هانسيزلاري؟"
" بير قادېنې و بير ده كيشينى. طاپانچايلا سنين تېەوه ووران آدامې. سنين حالېن گرچكدن پيسيدي. خالق يېغېشمېشدي. پئژۆداكي آدامزلار قۆيوب قاچدېلار. بيز ده اۆ ايكىسينى توتدوق."
من سۆردوم ماهى نئجه اوزلدو؟ ماهى؟
سۆرۆجۆ دئدى:" ماهى كيمدى دا؟"
دئديم:" ماهى ايكينجى قادېنېن آدېدي. همان كى كيفيله منيم باشېما ووروردو. نەجۆر اوزلدو؟"
سۆردو:" سن اونو دا ايستيردين ميه؟"
دئديم:" معلومدى ايستەيېردىم. نئجه؟"
دئدى:" سن آغزېن آچسايدېن، اونو دا توتاردېق. ايستەيېردينسه؟ نييه بير سۆز دئمەدين؟"

دئدیم:" ایلک کیم اوللدوغون بیلمیردیم. گؤزلؤگؤ اؤزؤنؤن یاریسین توتموشدو. گؤزلؤگؤن گؤتوردوم، آنلادیم. او ماهی‌دی! چوخ اؤنملیدی. بلکه ده او ایکی‌سیندن داها اؤنملیدی."
سؤردو:" ماهی کیمدی؟"
ماهی‌نین هویتین دئمک ایسته‌سه‌یدیم، گرک أن آزي بیر ساعات دانیشاردیم. جریانین هامی‌سین تعریفله‌مه‌لیدیم. اؤز حئسابیم‌لا دئدیم:" ایرانین أن اؤنملی قادیني ، فرحدن أشرف دن سؤنرا. سؤرؤجؤنؤن سسی ماراغیندان دوللایيیدي:
" ماهی کیمدی بابا؟ هله ده او دؤنیاداسان‌مي؟"
دئدیم:" ماهی مین‌باشي جزایری‌نین أسکی خانیمي‌سیدي."
" مین‌باشي جزایری کیمدی؟ ساواکي‌لاردان‌دیرمي؟"
" یؤخ بابا بدبخت هاردا ساواکیدي؟"
" پس کیمیدی؟"
" سؤنرا دئیه‌رم. حیکایه‌سی اوزوندور."
سؤرؤجؤ آچیقلادي:" سنی ماشینداندان إشیگه چکندن سؤنرا، سن اؤنون قاچماغین ایسته‌مه گن، خانیمي چکدیک إشیگه، سؤنرا کیشینی ده چیخاتدیق. سندن نیگران‌یدیق. کیشی‌نین سیلاحیني ألیندن آلدیق مین مؤصیبت‌له. آللاه رحم إله‌دي. بیر ایکی گؤللله طاپانچادان چیخدي، آما کیمسه زیان گؤرمه‌دی. سنی آرخین قیراغیندا اوزاتدیق. خالق کیشی‌له قادیني آرایا آلدیلار. بیلمیردیلر ماجرا نه‌دی. آما هر ایکی‌سی‌نین ده اؤزؤنه توپؤرؤردؤلر. من باشیمي چئویردیم، گؤردؤم" ب إم و" دن خبر یؤخدو. مئیدانا باخدیم. ماشین مئیداني دؤنؤردو. داها تعقیب إتمه‌گیمیزین فایداسي یؤخودور. سن ده کی بیزه او بیری قادین حاقدا بیر شئی دئمه‌دین."
" پس ماهی خالقین ألیندن قاچدي!"
" گینه هذیان دئییرسن ها؟"
" شاهین طیاره‌سی ناواخت گئتدی؟"
" سنین کله‌وه ووراندان ایکی ساعات سؤنرا، بیر طیاره، طیاره مئیدانیندان قالخدي. سؤنرا بیردن های قؤپدو کی شاه گئتدی.!"
"پس ماهی خالقین ألیندن قاچدي."
" إی بابا! هذیان دئمکده‌سن! ماهی کیمدی دا؟"
هله ده دئییردی بس هذیان دئییرم. آشیق‌لار هله ده چالیردیلار. سؤرؤجؤلر ایکی قارداش کیمیدیلر. نمه‌نه بونلاری بوقدر مئهربان إتمیش‌دیر؟ قولتوغومدان توتدولار. بدنیم سانکي آغیر بیر قورقوشومودور. قورقوشومدان بیر هئیکل‌یدیم. منی بینانین گؤنئی طرفینه، گؤنشه دوغرو گتیردیلر. بورا بینانین أن اوجا یئری ایدی. یئر آچدیلار اوتوردوم. ایندی آشیق‌لار آرخامدا چالیردیلار. آشاغادا خالق گؤرؤنؤردؤ. چوخ سایدا گلیردیلر، اوزاق لاردان، آیاق‌لاریمیزین آلتیندان گئچیردیلر. بیز اوتوردوغوموز، قاپ باجاسیز بینا، سانکي جمعیتین ایچینده یوخ، بلکه اونلارین اوجا گؤجلؤ چیگینلرینده حرکت إدیردیک. جمعیت ساختیماني قاوزاییب قؤیموشدو چیگینه، بیزی ده بینانین ایچینده، و بینانین چار

چوبوندا بولوت‌لارېن ايچينده دولاندېرېردي. خيابانېن هر ايکی طرفيندن، آدام‌لار مئيدانا ساري گئديردىلر. بعضن جمعيتين حزين سسی آشاغادان قولاغا دگيردی:
آی خايين شاه، آوارا اولاسان
وطن تۆپراغي ويران إتدين.
وطن جوان‌لارېن اؤلدۆردۆن، ألله اکبر!
مئييت‌لری کفنله‌دين،ألله اکبر!
و سۆنرا آياق دؤگه دؤگه، اۆيناق و پۆسکۆرن، باشقا جماعات گليردی، تله‌سيک، عصبلی و حماسی:
گر مقام مرجعيتدن گله حۆکم جهاد
اؤلمک اؤلدۆرمک مسلمانه گرک ييکسان اولا
دودمان پهلوی از دم گرک ويران اولا
دودمان پهلوی از دم گرک ويران اولا.
دودمان پهلوی از دم گرک ويران اولا!
نئجه ده آياق دؤگۆردۆلر! آرخاداکي گوروپ وورسون، اۆيناسېن اۆخوسون دئيه، اؤنده کی گوروپ ساکيت اولوردو، بيتيرندن سۆنرا، اؤنده‌کی گوروپ همان شيدت‌له، اۆخويوردو، آياق چېرپېردي، اۆينوردو، سۆنرا يۆللانېردي.
من اۆ يوخاريدان، اۆزۆمۆ جمعيتين اۆرتاسېنا آتماق ايسته‌ييردیم، دۆز خاريجی ساريوز کيشی‌نين، کامئراسی‌نېن لۆله‌سينه کی بينانېن آشاغي‌سېندان، يوخاريدان، بينانېن چارچوبو و آدام‌لارېندان فيليم چکيردی. سۆنرا يئرلی و گۆجلۆ بير سس، دۆز سينه‌نين ديبيندن، گليردی:
آند اولا آنام فاطيمه‌نين روحونا
اؤلۆمدن قۆرخوم يۆخدور
جاني فدا إديرم، آللاهېن دينينه
آللاه آللاه- نصر من الله
نابود اولسون سلسله پهلوی- نابود اولسون سلسه پهلوی
چۆن يابانجي‌لارا نۆکرليک إدير- چۆن اۆزگه‌لره وکرليک إدير
آغا ايمام زمان- آغا ايمام زمان
يئتيش فريادېمېزا
بيزيم بو جلاد ايتيميز- اؤلدۆرۆ جاوان‌لارېمېزي
ألله ألله- نصر من ألله
و سۆنرا باشقا جمعيت گليردی، صف صف ايچينده ديب ديبه، أل أله قېشقېرېردېلار:
قهرمان فهله، أکينچی- سيزين ايشينيز سرمايه دۆزلدير
سرمايه أولدن يۆخودو- سرمايه‌دار حققيزی اۆغورلويوب
گۆج‌لرينيزی قووروب تجهيز إتمک‌له
بو آبدی حاققېوي ألده إت.

خالق شوعارلارین ، یاخلاشیق هامی‌سینی أزبریدی. بعضن بینانین قات‌لارینداn، آشاغادا وئریلن شوعارلارا یانیت وئریردیلر. بیریؤل، آشاغادان گئچن بیر گوروپ‌کی، تورکجه شوعار وئریردیلر، بیردن دؤگؤن‌لنمیش یوموروق‌لارین بینانین یؤخاری‌سینا ساری، بیز اوlان یئره توتوب قیشقیردی:" بیر قانا مین قان آلاجاق کارگر!" اوستدن، بعضی‌لری، یانی تورکجه باشاران‌لار، قیشقیردیلار:" شاه! سنی تختدن سالاجاق کارگر!"
سؤرؤجؤلر کی منیم آذربایجانلی اوlماغیمی بیلمیشدیلر سؤردولار:" حاج آغا نه دئییرلر؟" پس من حاج آغا اوlموشدوم، بیلمیردیم! شوعاری اونلارا ترجؤمه إتدیگیمده، شادلیق‌لا یوموروق‌لارینی آشاغا توتدولار و نئچه ثانیه ده، تورکؤ شوعارلارین کلمه‌لرین اؤرگه نیب اونلارا قوشولدولار. یارپم ساعاتدان سونرا، دوردوق. اوتورا بیلمیردیم. باشیم گیجه لیردی. سؤرؤجؤلرده قالخدیلار. بیرگه بینانین پیللەلریندن إنیب بیر ساندویچ ساتاندان اوچ دنه ساندویچ آلیب یئدیک. پیسی‌له کوکاسی یؤخودور. آیران ایچدیک. بلکه ده باشیمین گیجلمه‌سی آجلیغیمدان‌یدی، هوشنگ شجاعی مراغی طاپانچایلا ووران ضربه‌دن دگیل‌دیر. سؤرؤجؤلرله هله‌لیک‌لشیب یؤرؤیه‌رک إوه گئتدیم.
هر یئرده یازمیشدیلار:" شاه گئتدی." آذرشهر کوچه‌سی‌نین دوواری‌نین اوستونده ایکی شوعار گؤرؤنوردو:" کوروش اویان! من ایشه‌دیم." بو فارسجایدی. تورکجه رسمن سؤیؤش یازیلمیش‌دیر دؤز عمللی قافیه‌یله:
مؤسلسل سنگین- س.. شاهین أنگین!"
گئتدیم إوه، یئرده اوزاندیم. شاهین کؤچمه‌سی ساعاتی یوخو نه داد وئرر، بیلمک ایسته‌ییردیم. یئریکله‌میشدیم یئرده یاتام. یئرده یاتماق، زیندانداn یاتماغا اوخشایبردی، اؤلمه گه ده بنزه‌ییردی. شاهین یئنیلمه ساعاتی و گؤنونده، ایسته‌ییردیم یئرله بیر قرارا گلم. یئری سسله‌دیم، اوجادان دا سسله‌دیم. جاواب وئرمه‌سه‌یدی ده اؤنملی دگیلدی. اؤنملی‌سی بویودو کی یئر سسیمی إشیتسین." یئر هر نه اوlورسا، من سنین بردەن اوlاجاغام! یئر سن عالمین أن عزیز اولدوزوسان! یئر سن منیم اولدوزومسان. یئر منیم آتام یؤخدو، آنام یؤخدو، باجی قارداشیم یؤخدو، آرواد اوشاغیم یؤخدو. یالنیز سن منیم‌سن، قوی اوزؤمو اوزؤوه قؤیوم، سنی قوجاقلایم، سنین کیمی اوlوم، آغزین هاردادی یئر؟ قوی آغزیمی قؤیوم آغزین اوستونه اؤپؤم! خانیمیم، آنام، قارداشیم،باجیم، منی قوجاقلا یئر، قوی سنه داها عاشیق اوlوم. قوی سن‌له، حیاتداکی سؤیملی یؤل‌داشیم، سؤیشیم! یئر منی اؤزؤوه عقد إله!"
دوروب چیخدیم إشیگه، شهرین مرکزینه طرف(یئر آیاق) پیادا یؤللاندیم. بیر سونسوز، قرارسیزلیق حیسی، بیر عطش، ایستک، قاچماغا، اؤپمه‌گه، اؤپؤلمه‌گه، جاندان بیر سؤیشمک ولع و ایستک من ده وارپدی. یئتیشدیم مجسمه مئیدانینا، غوغایدی. یونیوئرسیته‌نین ده اؤنؤ غوغایدی. بیر ایکی نفر زیندان اوشاق‌لارینی گؤردؤم. قوجاقلاشدیق، اؤپؤشدوک. دئیه‌سن ایکینجی دفعه ایدی شاهین زیندانیندان خیلاص اوlوردوق. یوخ بو کز زیندانداn آزاد اوlماق دگیلدی، شاه بیزی بوراخیب گئدیردی. شاه بیزی بوراخیردی. نه یاخشی. جمعیت بیزی قوجاقلایبردی. اؤز ایستی قوللارینداn أسیر إدیردیلر و جمعیتین نئجه ده آغ دیش‌لری وارپدی! آغ - قارا بوغ‌لارین آلتینداn، قارا بوغ‌لارین ، آغ- قارا و قارا ساققالین آراسیندا، گؤزل جاوان خانیم‌لارین دوداق‌لاری‌نین

آراسېندا، جماعاتېن ديش‌لرى آغېدي. جمعيتين ديش‌لرى‌نين اولماغېنې، و ديشين آغ اولماسېن اونوتموشدۇو. ديش‌لرجمعيتين، گۇلماغي‌نېن درين‌ليگيندن پارېلدايېردي، گۇلر اۆزلۇ جمعيتين دالغاسي، سانكي يئلده اۆيان بويان اۆلوردو.
ناهاردان سۆنرا ساعات ايكيده، پهلوى دۇرد يۇلوندا غۇغايدي. بئش آلتي نفر، گۇندەليگى باش‌لارې‌نېن اۆستۆنه توتموشدولار. يازمېشدي:" شاه گئتدى!" تاريخى بير آنيدي. يۇخ اوندان اۆستۆنۆدۇر. خالقېن تک به تکينه، اۆزل بير آنيدي کى، بير گيزلى گئنل چاغېندان قاينايېردي. بعضى‌لرى گۇلۇردۇلر. بعضى‌سى آغلايېردي. بير عيده ده گۇلركن آغلايېردېلار. منى آغلاماق توتدو. آرخېن قېراغېندا اوتوردوم. جمعيت گئچدى. بۇيۇک بير سئل کى بير هدف ايچدن اۆنلارې دېشارېا پاتلادېردي. هاى‌هاراى آغلايېردېم، اوتانمادان آغلايېردېم، سۆنرا دوردوم.
اۆچ دۇرد نفر حقيقت چيلۇکابابې‌سېندان چېخېردېلار. بير آمريکالې أليندە کامئرا دا يان لارېندايدي. بلکه ده آمريکالي دَگيلدى. آما خاريجى اۆلماسي بللى‌دير. ساققالي وارېدي، کوم ساققال دَگيل، گئچى ساققال‌يدي، اوجا بۇيلو دَگيلدى. منيم يانېمدان گئچديک‌لرينده اينگيليسى دانېشېردېلار. آمريکالي لهجه‌يله. آمريکالي اۆلماسي بللىدى. أگينينده قالېن بير داقو(بالاپوش) وارېدې و بير يئکه کامئرا أليندە ايدى. بير عکس کامئراسي دا بۇينوندايدي. داقوسونون جيب‌لرى کاغاذ، دفترچه، کيتاب و فيلمله دۇلويدو.
بيرى دئدى:" شاه گئتدى."
آمريکالي اينگيليسجه يانېندا‌کې‌لاردان سۆروشدو، نه دئييرى. يانېندا‌کي "شاه" گئتديگينى اينگيليسجه‌يه ترجۆمه إتدى. آمريکالي اينگيليسجه دئدى:" گرچکدن‌مى" سۆنرا بيرى گۇندەليگى آمريکالې‌نېن گۆزۆنۆن اۆنۆنه توتدو. آمريکالي، تۆخ قهوه بۇيالي گۆزلرى‌يله، گۇندەليکه باخدې . بير شئى آنلاماماغې نۆرمال‌يدي. بيرى ترجۆمه إتدى، آدام‌لار آمريکالې‌نېن تېکى‌سين گۆزلۇردۇلر. اۆ گۆن‌لر آمريکالې‌لار قاچېردېلار. آما بۇ آدام دۆز پهلوى دۇرد يۇلون اۆرتاسېندا دورموشدو و گئتمک ايسته‌ميردى. بير دگيشيک تېکى و يا يالنېش سۆز، جمعيتين اۆنون علئيهينه تحريک اۆلماسېنا يئترليدى. آمريکالي نئچه کلمه يانېنداکې‌لارلا دانېشدي. سۆروشوردو گۇندەليکدن اۆلان چۆيرمه دۆزدۆمۆ يۇخسا يۇخ. تصديق جاوابې إشيتمک همن، بيردن يوموروغون قاوزادي و ناشي فارسجاسېنا قېشقېردي:" اۆلۆم اۆلسون شاها! اۆلۆم اۆلسون شاها! ايلک باشدا جمعيت اينانمېردي، آما نئچه ثانيه عرضينده، اۆن –اۆن‌ايکى آدام اۆنو دۆرمله‌ديلر و سۆنرا ايکى اۆچ نفر، قۆل لارېن سالدېلار آمريکالې‌نېن بۆينونا و اۆنون اۆزگۆزۆن، دۆداق‌لارېن ، بۇغ ساققالېن اۆپمه‌گه باشلادېلار، سۆنرا اۆنو چيگين‌لرينده قاوزادېلار و اۆ ناشېجا يئنه تيکرار إتدى:" اۆلۆم اۆلسون شاها! اۆلۆم اۆلسون شاها!" باشقالارې دا يئنه همان شۇعارى تيکرار إتديلر و آمريکالېني دۇرد يۇلون اۆرتاسېندان کاخ خيابانانېناجان، چيگين‌لرينده آپارېب اۆردا بۇشلادېلار. ماجراني تاماشا إدن آدام‌لار آمريکالې‌نېن داورانېشېنا نه‌جۆر قضاوت إتمه‌گى بيلميرديلر. بيرى دئدى:" جاسوسدو!" اۆ بيرى دئدى:" دئييرلر چئگوارانېن دۆستويموش!" اۆچۆنجۆ دئدى:" برتراند راسلين مۆنشۆسۆيمۆش!" دۆردۆنجۆ دئدى:" اۆز مملکت‌لرينده اينقيلاب يۇخودو، گلىب ايراندا اينقيلاب إتسين!" بئشينجى دئدى:"

دست‌نماز آلانمپر تیممۆم إدیر!" هر تۆرلۆ دئدی-قۆدو وارپدي. بو آمریکالي نه قدر من گۆرن آمریکالي لارلا فرقلیدی؟ فوتوزا، بیلتمور و مرازلي‌یا هئچ اۆخشارلیغي یۆخودور. یۆللاندیم. گۆرمک ایسته‌ییردیم شهرین قوزئییینده نه خبر وار. بیر کۆمپیرئسی گلیردی، ایکی‌یۆز- اۆچ‌یۆز آدام اۆستۆنده اۆتورماق، دورماق و یا آسلانماق حالدایدیلار. أیلمی کۆمپیرئسیه ساري اوزاتدیم. بیر آندا کۆمپیرئسیدن بیرمي اۆتوز أل منه ساري اوزاندي. أیلمی توتوب اۆسته چکدیلر و هارا گئتمکلری بللی دگیلدی. تکرار یئنی‌دن یۆللاندي آنجاق. گئدیب بۆیۆک بیغیناق‌لارین اۆنۆنده دایانیردي. بیز کۆمپیرئسی‌نین اۆستۆندن شوعار وئریب یا شئعر اۆخویوردوق.
نه سآزیش، نه ذیلّت، نه شاه و نه سلطنت!
یا فتح یا شهادت!
و یا هردن، خالق کۆمپیرئسی طرفینه بیر شئعر یا شوعار حواله إدنده،، بیز اوردان اونو آلیب اۆزلرینه قایتاریردیق:
دین رهبرین همتی‌له- مجاهیدلرین یاردیمي‌یلا- مۆفسۆدلرله موباریزه
أللّه اکبر، خمینی رهبر
طاغوت رئژیمی محو اولسون
و گئدیردیک. من یۆل‌لاري خیابان‌لاري تانیمپردیم. مئیدان‌لارین آدلارین ، کۆرپۆلری تانیمپردیم. تهران منیم اۆچۆن دۆلاشیق بیر قاره ایدی کی، من اوزا یئنی آددیم باسمیشدیم و ایندی خالقین دیوانه إدیجی هیجانین زیروسینده، خالقین وورقونلوغوندا، هر حنجره بیر شاعیر اولان زامان شهرله تانیش اولماغیم گره‌کیرمیش.. هئچ واخت دۆشۆنمزدیم تهرانین بو قدر کۆرپۆسۆ وار. کۆمپیرئسی، آغیریدي، والای وورا وورا گئدیردی. هردن نئچه نفر إنیب نئچه‌سی مینیردی. هرکس بیریندن سالّلانیب یا دایانمیشدی. مئیدان‌لار و کۆرپۆلرده، والای وورماغا رغمن، کیمسه آشمیردي. من تکجه بیر شئییه أمین‌یدیم، قوزئیه طرف گئدیردیک، خالق یۆز تۆمن‌لیق کاغاذ پول‌لاري، جیب‌لریندن چیخاردیب، قئیچی‌لرله کی، بللی دگیل‌دیر هاردان گتیریردیلر، پول‌لارین اۆرتاسین کسیردیلر، هر کس بیر شئی دئییردی، ظارافات، جیدی، سرسم شکلده، شئعر، شوعار، لاغ، یامان، وورغونلوق، هیجان و جنونون داوامي وارپدي. ایلگینجیدی کی کیمسه کۆمپیرئسییه مانئع اولموردو. بللی دگیلدی اوردو، ساواک، شهربانی هارا گئدیبلر کی، بیر کۆمپیرئسی مست بیر فیل کیمی، شهری مقامات‌لارپندان تحویل آلیب و خیابان‌لاري مئیدان‌لاری اۆزۆنه چیخیب‌دیر؟
بیر بۆیۆک اۆتوبانین اۆرتاسیندا، اوزون اوجا کۆرپۆیه یئتیشمه‌میش،آتیلدیم یئره. نئچه دیقه، اۆتوبانین ساغیندان یئرییییب، چۆندۆم سۆلا. بیریندن خیابانین آدین سۆروشدوم. دئدی: "میرداماد." هدف‌سیز، میرداماددا یۆلا دۆشدۆم گۆن‌چیخانا طرف یۆللاندیم.
بوردا قادین‌لار و کیشی‌لر شیک‌یدیلر. بعضی قادین‌لارین أگینینده، دریدن پالتو وارپدي. آغیز بورون‌لاري‌نین بوغلاري، اۆزلرینده ایدی. شهرین اۆرتاسي و یا گۆنئییینده آدام‌لارین سایي آزیدي بوردا. دووارداکي شوعارلار داها أدبلیدیلر، سیاسی زیندانی‌لارین آزادلیغي یلا، سلطنتین کۆچمه‌سی، دئموکراسي‌نین ایجاد اولماسي و مطبوعاتین آزادلیغی‌یلا ایلگیلی

ايدى. بير يئرده يازمېشدېلار:" شهرين قوزئيلىلرى، هم إولرينيزى ويلالارېنېزې أليزدن آلاجاېيق هم هئيكلينيزى." بير نفر شوعار يازماقدايدي. چوخ دقيق بير شوعار:" اؤلوم اولسون شاها، بير كلام، اؤلوم اولسون شاها، ..." تاماشا إديردىم، إله كى شوعار يازماغې بيتدى:" تخفيف."
بير جاوانيدې، جين شالوارلا، آرېق، كوم بوغلا، قارا گؤزله. چوخ اؤرگنجىلره اوخشوردو. من يوللانانادا، او دا گجى يئره آتېب يوللاندې. سونرا، باشلادې دانېشدې:
" بير آى اؤنجه دؤرد بئش نفر اوشاقلارلا قرار قويدوق شاه گئدن گؤن، محسنى مئيدانېندا، مؤجسمەسينى يئره سالاق. آما اوشاقلارېن بيرينه ايكى هفته اؤنجه، فردوسى مئيدانېندا گؤلله دگدى، شهيد اولدو. چوخ ياخشې اوشاق ايدى. آتا آناسې شاهېن موخاليفيديلر،او دا چوخ جۆرأتلى ايدى، قۆرخموياندې. هر يئرده واربدې. هر بير خطر اولان يئرده او دا واربدې. اونون اؤنەرىسيدى، شاه گئدنده مجسمەسىنين ايشينى بيتيرک. ايندى گئديرم مئيدانا، ساعات اۆچ يارېمدا اوشاقلارلا قرارېمېز واردې، بيرآز دا يوبانمېشام."
سانكې اؤزۆيله دانېشېردې. ياندان گؤردۆگۆم قارا گؤزلر قرارلىيدې. نه تئز منه گؤونميشدى! بلكه ده نەدنى اينقيلابيدې. اينقيلاب دئورينده، آدام باشقاسېنا پيس نيتلى اولا بيلمز.
" من مجيدييه اوشاغېيام. شاهيد، نيظامآباد اوشاق ايدى. آما او ايكىسين پلىتئكنيكدن تانېرام. أصلن بيلميرم هارالېدېلار. داغدا تانېش اولدوق. گئدرديک" شيرپلا"، "توچال"ا. بير دفعه ده گئتديک"ديزين" ه. دۆز قېشېن اورتاسېندا. كئفى واربدې. بو گئچن آيدا، هاردان قايېتماغېمېز يادېمدا دَگيل گئتديک ساندويچ ساتان تۆكانېنا، إله بوردا محسنى مئيدانېندا. شاهيد پنجەدن باخېردې، گؤزۆ دۆشدۆ شاهېن هئيكلينه دئدى:" اوشاقلار طرف گئدن گؤن، مئيدان محسنىنين هئيكلين إنديرەجەيک. حقيقتده ايندى من شاهيدين وصيتينه عمل إتمەگه گئديرم."
ظنيمجه حيس إتدى چوخ دانېشېبدېر، بو گؤنلر چوخ دانېشان باشقا آداملارا تاى. بير آن ساكيت اولدو. سونرا سؤزه باشلاياندا سؤزۆنۆن منطيقى دگيشدى. ايندى داها سوال سۆروشوردو:
" سيز نه كاراسېز؟ فهلەسيزمى؟
دئديم:" يۆخ. فهلە دَگيلم. ايشسيزم."
" اۆزل بير ايشده گؤرمۆرسۆنۆزمۆ؟"
" يۆخ. تاماشا إديرم."
" ايلگينجدير. يالنېز تاماشا إديرسيزمى؟"
" بلى. يالنېز تاماشا إديرم."
" بو زاماناجان، أصلن ايشلەمەيېبسينيزمى؟"
" نييه؟ اون يئددى- اونسككيز ايل اؤنجه ايشلەييردىم. آنجاق سونرا أمكلى اولدوم."
" اونيئدى اونسككيز اؤنجەمى؟ ياني اونسككيز ايل اؤنجه سيزى أمكلى إتديلر! إله ده ياشلې گؤرۆنمۆرسۆنۆز."

عبدالله‌خان و یالقیزاقدان عوموميه گئدن گؤن‌لرین، ماجراسي یادیما دؤشدؤ . دئمک ایسته‌دیم أمکلی گؤن‌لرده ده بطندن -بطنه سفر إتمیشم. آنجاق قوزخدوم ماجراني آنلامایا و یا آرتیق ایضاحات ایسته‌یه کی من عاجیز قالام. سوزغوسون، سوزغویلا جاوابلاییردیم:
" نئچه یاشیم وار سیزجه؟"
"بیلمیرم تخمین إتمک منه چتین‌دیر."
" نه مانئعی واردیر، تخمین إدین."
" دؤشؤنؤرم یاخلاشیق آلتمیش یاشیندا‌سیز."
یئنه عبدالله‌خانین سؤزلرینی خاطیرلادیم. آما بو گنجین اؤره‌گین سیندیرماق ایسته‌مه‌دیم."
دئدیم:" همان حدلرده."
دئدی:" دؤز تخمین إتدیمی؟"
دئدیم:" قیرخ‌لا أللی‌نین آراسیندا بیر شئی."
دئدی:" ییرمی یاش فرق موعامیله‌دیر! یاخلاشیق منیم یاشیمین هامي‌سي قیرخ‌لا أللی آراسیدي."
قایيدیب سرت منه باخدي ، یادا سؤن جؤمله‌سی‌نین تأثیرینه باخیردي، یا دؤشؤنؤردؤ کی من دانیشدیغیم سؤزه قانئع إدیجی ایضاحات وئرمه‌لییم. باشقا سوال سوروشدوغوندا یاش سوروسون بؤشلادي.
" دئمه‌دینیز نه کاراسینیز."
آغزیمدان قاچدي:" آنادان اؤلما یالقیزام." چوخ تئز پئشمان اولدوم. سهویمی جوبران إتمک ایسته‌دیم. آدام باشقالارین قارشي‌سیندا ، بو قدر دویغولو اولمامالي‌دیر. خالقین نه سوچو واردي! ایسته‌دیم گئنیش ایضاحات وئریب، سهویمی جوبران إدم، آما خئیریندن گئچدیم.
نئچه آن سوکوتدان سونرا سوردو؟" یاني نه؟ آنادان دوغما یالقیز؟"
" هئچ زاد بابا. بیریندن بو سؤزؤ إشیتمیشدیم، ایندی خرجله‌دیم گؤرؤم نه آنلامدادي. اؤزؤم ده معناسین بیلمیرم. آدام بعضن اؤره‌گی اؤزؤنه یانیر، إله بیر سؤزلر دئییر کی اؤست- اؤسته معناسي اولمور. بیلیریم آخماق‌لیقدي آما بیز گؤرن ایش‌لرین هامي‌سي ، عقل اؤزؤیله‌دی‌می؟"
" ایندی کی نه کارا اولدوغونوزو منه دئمه‌گه حاضیر دگیل‌سینیز، یقین بیر گیزلی ایشینیز وار مثلن..."
"ساواکي. نئجه‌دی ساواکي اولوممو؟" بونو دئدیم کی " آنادان دوغما" حیس‌لرین زهرلری آلینسین.
" ایختیارینیز وار. من إله بیر جسارت إتمه‌رم. صوراتینیز أصلن ساواکي‌لارا بنزه‌میر."
" پس صوراتیم هانسي ایش‌لره یاراشیر؟"
" بیلمیرم."
" یاخشي تخمین إدین. سیز یاخشي تخمین إدیرسیز کی."
" سوزون ایش دَگیل، سوزون قیافه‌دیر"
" منیم قیافه‌م حاقدا نه تخمین وورورسونوز، وورون."

"راحاتسېز إتمک ايستەميرم."
" ياني سۈزۈنۈز راحاتسېزمي إدر؟
" بلى بئله دۈشۈنۈرم راحاتسېز إدن دير."
" أصلن اۈنملى دَگيل."
" يۈخ! دئمک ايستەميرم."
" اينانېن راحاتسېز اۈلمارام."
بير آن ايکيمز ده ساکيت اۈلدوق. سۈنرا من دئديم:" ياخشي؟"
" راحاتسېز اۈلمازسېنېز دئييم: سيز، طالئعسيز، بدبخت اينسانلارېن قيافەسيندەسينيز. بيليرسينيزمي؟ بايقوشا بنزەييرسيز.!"
دئديم:" لۈطفۈنۈزدن تشککۈر إديرم." قايېدېب اۈزۈنه باخديم. بير طراوتلى گنجيدي، اۈست -اۈسته گۈزل و هر شئى يئرينده. يئرلى و دۈزگۈن بير قضاوت إتميش‌دير کى سۈزۈ يۈخودور. باشيمي آشاغا سالديم. دئدى:" راحاتسېزمي اۈلدونوز؟ هن؟ دئديم کى، دئسەم اينجييەجکسينيز!"
" منيم راحاتسېز اۈلماغيمېن سببى سيزين سۈزۈنۈزدن دگيل‌ديرر. راحاتسېزلېغيم بوندان‌دېر کى سيزين سۈزۈنۈز عئين واقئعيت‌ديرر. من بدبخت آدامام. گرچکدن بير بايقوشام. بئله دۈشۈنۈرم قيافەم و هئيکليم سيزين کيمى گۈزل جوانلارېن اوزاق گۈرۈنتۈسۈنۈ خراب إدير. بيلرسيزمى سيز گنجلر چۈخ معصومسونوز. چۈخ گۈزلسينيز. بو اينقيلاب سيزين‌کى‌ديرر، بيزيم‌کى دَگيل. سيز بونو يارادېبسېنېز. منيم کيمى آدام‌لار، منيم کيمى بايقوش‌لار، سيزين چئوره‌نيزى کيفير‌له‌ديرر. سيزين حرکتينيزين گۈزل ليگين کۈزلادېرېق، بو صورات‌لارېمېزلا،شوم و لعنته گلميش دۈشۈنجه‌لريمېزله، يازېق و قديمى نسليميزين کۈهنه تجرۈبه‌لرى‌له. قۈيمايېن منيم کيمى بايقوش‌لار سيزين اينقيلابي صاحابلانسېنلار."
دئدى:" باخېن آغا، منيم هئچ تۈهين نيتيم يۈخودور. ريجا إديرم اۈرەگينيزه آلمايېن! خواهيش إديرم! سۈزۈمۈ اونودون!"
" من سيزين سۈزۈنۈزۈ عئين گرچک بيليرم. مندن عۈذۈر ايستەمەيين. سيزين سۈزۈنۈزۈ من اۈرەگيمه آلمېرام. تۈهين اۈلماق حيسيم ده يۈخدور. يالنېز سيزين سۈزۈنۈزۈن داوامېندا سيزه بير تۈصيه إديرم. بيزيم سيزه وئرمەگه هئچ بيز زادېمېز يۈخدور. اينقيلابي جاوان ساخلايېن، ايذين وئرمەگين منيم کيمى بايقوش‌لار، سيزين اينقيلابېنېزي أليزدن چېخارتسېنلار!"
صلابتله جاواب وئردى:" قۈيمارېق أمين اۈلون قۈيمارېق."
سۈنرا کلياتى بۈشلايېب قايېتدي ايلک سۈرويا: نهايت دئمەدينيز ايشينيز نمەنەدير.؟"
" اۈنيئددى –اۈنسککيز ايل بوندان أول، آمريکالي‌لارېن چئويرمەنى ايديم تبريزده. اۈندان سۈنرا داها ايشيم اۈلمايېبدېر."
" بس نه ايش گۈرۈردۈنۈز؟ قصديم بو اۈنسککيز ايلده؟"
" يانيۈورەمه باخېردېم. ايلک يالقېزيدېم، سۈنرا اۈچ دۈرد نفر. سۈنرا ييرمى اۈتوز نفر. بير اۈتاقدا بيربيريميزى تاماشا إديرديک."

" بس دئیین زیندانی‌یدینیز دا!"
هوشلویدو. اینقیلاب‌یدی، هامی اینقیلابدا هوشلویدو. سؤرغوسون تیکرارلادی و سؤنرا بیر ایکی سؤرو داها سؤردو، من ایسته‌ییردیم یؤزباشی کیرازلی‌نین قتلین، مین‌باشی جزایری و او بیرلرین إعدامین اونا دئیه‌م، آنجاق همشه کی سؤرون وارپدی: طرف یقین اینانمایاجاق. یقین گؤب باسماغیمی ساناجاق. همی ده اؤنملی زیندانی‌لاردان دا آزاد اولان‌لار وارپدی، باشقالاری دا تئزلیکده آزاد اولاجاق ایدی. آزاد اولموش گؤنده‌لیک‌لرین طرفیندن اولان فیشار، یونیوئرسیته‌لر و خالقین إیتیم‌لری گؤرسه‌دیردی، تئزلیک‌له باشقا زیندانی‌لار دا آزاد اولاجاقدیر . یقین اونلارین حیکایه‌لری داها ایلگینج اولار، تعریف إتسه‌لر هرسی، یؤزباشی کیرازلی‌نین قتلیندن یؤز قات چوخ دگری اولار.
" تبریزده زیندانی‌یدینیز، یؤخسا تهراندا"
"تهران."
"اون‌سککیز ایل؟"
" یاخلاشیق."
" یاخلاشیق منیم عؤمرؤمؤن هامیسیندا سیز زیندانی‌یدینیز."
" آنجاق سیز اولماسایدینیز من اؤزگؤر بوراخیلمازدیم."
" سیز تبریزین اؤزؤندنسیزمی؟"
" بلی دؤز تبریزین گؤبه‌گیندن."
" تهمینه آدیندا بیر قادین تانیرسینیزمی؟ تبریزلی‌دیر.
" یؤخ تانیمیرام. نییه تانیمالییام؟"
دئدیم بلکه تانیرسیز. تبریز اوشاق‌لاری چوخو تانیری."
" نه ایش گؤرر؟"
" بیر کارا دَگیل. موباریزلردن دیر. چوخراق اوغلونا گؤره. همی تانیری."
" آخی من موباریز دَگیلم کی."
" پس نییه اون‌سککیز ایل زیندانداییدینیز؟"
من باشقالاری‌نین مباریزه‌سی‌نین شاهیدی اولموشام. یاخلاشیق شاهید. دئولت بئله دؤشونمؤشدؤ من زیندانداقالیب چؤرؤیؤم کی، کیمسه اولایدان خبرلری اولماسین."
" نه ماجراسی؟"
" اون‌دؤرد آدامین إعدامی."
" اون‌دؤرد آدامی"
" هانسی سازماندان‌یدیلار؟"
" هئچ تشکیلاتدان دَگیلدیلر. قرار وئرمیشدیلر بیر آمریکالی مصلحت‌چینی، أردبیلین قیشلاسیندا گؤلله‌له‌دیلر. سؤنرا آمریکالی‌لار و دئولت اونلاری إعدام إتدی."
" ضابیطیدیلرمی؟"
"بلی. اون‌ایکی‌سی چاووشویدولار کی بیر آمریکالی یؤزباشینی مؤسلسله باغلادیلار. جؤرم اورتاق‌لاری بیر ایرانلی مین‌باشی‌یدی. دئولت بیر ایرانلی یؤزباشینی دا ایتیهاملادی، بو اون‌دؤردؤن توتوب إعدام إتدیلر.

" سيز نەچيديدينيز؟"
" من يۆزباشي‌نين چئويرمەنى ايديم."
" من ايندييەجن بو حيكايەدن بير سؤز إشيتمەميشديم. يقين تهمينەنين خبرى واردير."
" تهمينەنين نئچه ياشي وار؟"
قپرخ‌ايكى، قپرخ‌اۆچ. ألبته چوخ سپنپخپب. او دا سيزين كيمى قپرخدان آلتمپشا ياشي وار.!"
" عجب!"
گۆلدۆ. هوشلويدو.
سؤردوم:" تهمينه ده زيندانديدي؟"
"يوخ."
پس نه جۆر مبايرزه إديب‌دير؟"
" ميه هر مباريز اولان زيندانا گئديب‌دير؟"
" اوندا زيندانين دپشپندا نه جۆر مباريزه إديب‌دير؟"
" دئديم دا. اوغلونا گؤره."
" نۆلوبدور؟"
" دئيەسن تهمينه تبريزده بير پوللو عاييلەدن‌يمپش. سؤنرا إله بيل، بير ماجرالار اولوب اونلاردان آيرپلپب‌دير. كيمسه دقيق بيلمير نۆلوبدور. نئچه ايل بوندان اؤنجه، اوغلونو گۆللەلەديلر. دئييرلر بو قادين مباريزەنى إله همان زاماندان باشلاييب‌دير. منيم يۆل داش‌لارپمپن بيرى‌نين دووار بير قونشوسودور."
مئيدانا چاتمپشديق. دئدى:
" من گئتمەليم. دوست‌لارپم گۆزلەيير. باخين نرديواندا گتيريبلر بئله."
"دۆزۆن، دئمەدينيز بو تهمينه خانپمپن سۆى آدي نەدير؟"
" سيز ده آدپنپزي دئمەدينيز؟"
" حسين. حسين تنظيفى."
" تهمينه، تهمينه ناصرى."
" اوغلون نييه گۆللەلەديلر؟"
" سؤنرا سيزه تعريفلەيەرم."
و گئتدى. آرخادان اونا باخديغپمدا، أمين‌ديدپم كى، بوگنج كيمى جاوان‌لار، هر زۆر دئينى راحات‌لپق‌لا تختدن، غرور تختيندن يئره سالا بيلرلر. گئديب قوشولدو يۆل‌داش‌لارپنا . گۆرۆردۆم اؤزۆ و يۆل‌داش‌لاري ماراق‌لا جمعيته باخپرلار. يقين گؤرمک ايسته‌ييردیلر جماعات نه زامان آماده اولاجاقلار. ايلک باشدا أصلن هئيكلدن صۆحبت يۆخودور. بو گۆن هئيكلين بير موزاحيم حضورو وارپدي. آنجاق كيمسه سؤزۆن دانپشمپردي. يالنپز باخپردپلار. سانكي قراردي هئيكلين اؤزۆ بير ايش گۆرسۆن، أصلى خيلاف مؤدليندن عؤذۆر ايسته‌ييب، خالقي قانئع إده كى ماتريالي بير يئرده درده دگر، و اونون حئسابپن أصلى مؤدليندن آيپرسپن و اونا بير هۆنرى أثر گۆزۆنده باخسپن و ايمكان اولورسا اونو محو إتمكدن گؤز يومسون. هئيكل، بو دورومدا، بير آز دا سوچسوز گۆرۆنۆردۆ.

مئیداندا چوخ گئنیش دَگیلدی. هامي دوروب باخیردیلار بیربیرلرینه، هئیکله، گؤگه. اوردااکي‌لار درین و ایچدن سئوینجله دؤلویدولار.سانکي سلطنتی باش‌لارینداندَگیل، روح‌لاري‌نین درین‌لیگیندن، مین زحمت‌له إشیگه چکیلر، و ایندی کی، ایکی‌مین‌بئش‌یؤز ایل‌لیک جین قووولوبدور، هامي یؤنگؤل‌لشیب و چوخ راحات یارانان بوشلوقدان، یؤل یئریمک یئرینه،اوچا بیلرلر، آی کؤره‌سینده یئنن آدام‌لار کیمی اوزلوب، نئچه مئتیرلیک یاخود نئچه کیلومئتر هوبباناناار و آیاق‌لاري اوسته، یئره دؤشمک یئرینه، نه‌جؤر ایسته‌ییرلرسه، بدن‌لری‌نین هر بؤلومو اوسته، یئره یئنه‌لر.
آنامین سؤزلری یادیما دوشدو:" صاباح سیزلردن بیرینیز او بیری‌سینه أل قالدیرماق ایسته سه‌نیز، فاطمه زهرا(ع) حسن -حسینه وئرن پاک سؤته آند اولسون، من کی سنی باغیشلامارام، و بو شهرده هئچ آنا اوشاغین باغیشلاماز."
" آناجان بو سؤزلر نه‌دی دئییرسن؟ اولاسي دَگیل! نییه آغزین شرره آچیرسان؟"
و گرچکدن ده آغزیمیزي شرره آچماماالییق. آنامین سؤزلری بو قاتیشیق تهرانین قیشیندا، گؤزل رؤیانین آراسینا أکدیگی، کابوسو اوزومدن اوزاقلادیب، او اوچ- دؤرد جاوان و یؤل‌داش‌لارینا تاماشا إتمه‌گه باشلادیم.
ایلگینج‌یدي! میللت جاوانلاشمادایدي. او قدر اؤلؤیه رغمن، قوجالار دا جاوان گؤروتوردولر.من واخت‌سیز قوجالیغیمي بونلاردان گیزلتمه‌لی ایدیم. قوجا اولان سلطنت ایدی، ایندی ده کی گئتمیشدی، میللت گنجلشمیشدی. گئچن ماشین‌لار جاوان‌لارلا دولویدو. بوتون ایشله‌ین سیلجکلرده، گنج‌یدیلر و سیقنال چالان ماشین‌لار دا گنج سیقنال چالیردیلار. ماشین‌لارین ایکی طرفیندن، کامیون‌لار و تیرئلی‌لردن، اوتوبوس‌لار و مینی‌بوس‌لاردان، جاوان قادین و کیشی‌لرین باش‌لاري، گؤل کیمی آچمیشدي، و بو گؤن، بیلمه‌دن درین بیر شادلیق، اوزلرینه سپیلمیشدی. خیابان بیر بؤیوک مئیوه‌لی، گؤللو باغیدي و اوردا اوشاق‌لار تینگ کیمی، أسین‌له کوف گئدیردیلر. آدام‌لارین باش‌لاري یئپ‌یئنی، گؤزل و گنج‌یدي، اوندان اوستون، خالقین گؤزلری چوخ هوشیاریدي، سانکي ایکی‌مین‌بئش‌یؤز ایل‌لیک گیزلی دنکله‌مه(معادله) نی اوز آرالارینداا حل إدیب و نهایت سلطنتدن مأذون اولموشدولار. إله بیل هامي، تاریخ، اینقیلاب و باش‌اوجا یؤروَمک، بؤلؤمؤنده دؤکتوراسین بیتیرمیشدی. بو تاریخی آندا، أن ساوادسیز آدام‌لاردا ، ساوادلي اولموشدولار، و اونلاردان أن یوخسولو، شهرین قوزئی‌نین قیز و قادین‌لاري حدده، محسنی مئیدانینداا دورانلار، زنگین اولموشدولار.
پوللو قادین‌لاردان، بیر آزي، نورمال بیر پالتار و شالوارین اوستوندن، خز پالتي گئیمیش‌دیلر، بعضی‌لری قئیچی آختارپردیلار، تاپاندا، یؤز تومن‌لیک کاغاذ پول‌لاري پالتولاري‌نین جیب‌لرینده چپخاردیب، دیقت‌له، شاهین شکیل‌لرین پولون اوستوندن کسیب، چکمه، پوتون‌لاري‌نین آلتینا آتیردیلار، عکس‌لری توپوَرجک کیمی آزپردیلر، و بعضی‌سی دئییردیلر، لعنتلیک، لعنتلیک!.هر یئردن " کازانو" موبلون اوستوندن باش‌لارین چپخاردان خالق، گولوب و أل چالیردیلار. نورمال زامان‌لاردا "کازانو" کلمه سی، یؤنگؤللوق، جبلف و ألوان عیاش‌لیق‌لارین ، چئشیتلی و اوزون گئجه حیاتي، سرخوشلوق و چوخ یئمکدن خومار گؤن‌لری‌نین ، سنبؤلو اولان‌یدي، ایندی، ایچدن

دېگيشيک‌ليک دؤنه‌مينه دۆشۆب و قېشقېرېردي:" إى شاهپرست‌لر، آللاه شاهيزي أليزدن آلسېن!" و هئچ ده بللى دَگيلدى بو شوعار نييه تۆركجه ايدى. بلكه ده، آللاه شاهي، شاه پرست‌لرين أليندن آلدېغي زاماندا، شاهپرست‌لرله ظارافات إده بيلردىلر و حتمن ده بو تۆركجه اۆلمالي‌يدي.
خالق گۆلۆردۆ، آشاغادان، بعضى‌لرى دئييردىلر:" حئيوان سنه لعنت!" و ايندى خالق شوعار وئريردى، من او اۆرگنجى و يۆل‌داش‌لارېن گۆرۆردۆم جمعيتين آراسېندان، گئت- گل إليرلر. ياخلاشېق جمعيتين هامي‌سي ، بير سس‌له قېشقېرېردېلار:" اۆلۆم اۆلسون شاها!" بو سس‌لر گۆگه قالخاندا گۆردۆم او اۆرگنجى نردىوانى گۆتۆرۆب قۆيوب هئيكلين سوتونونا، و نردىوانېن پيللەلرىندن قالخېر. ايپ أليندەيدى. چۆخ پئشه‌كار گۆرۆنۆردۆ. بلكه ده هئيكل‌لرين هامي‌سېن بو جاوان سالاجاقدي! سوتونون باشېنا چاتاندا، هئيكلين آياغي‌نېن آلتېندا، اۆزۆنه آياق يئرى آچدي، دوروب بۆيون صافلادي، و قانې سۆيوقلوق لا، بير آدام كى سانكي ايل‌لردى تكجه بو صحنه‌نى و عملى تيكرار إديب‌دير، ايپى سالدي شاهېن بۆينونا، ايپين اوجون أليله آلېب باشېن آتدي آشاغايا، سۆنرا تاماشايا دوردو. يۆل داش‌لاري‌نېن بيرى، ايپى سالدي بير يئكه تگرين دۆرمسينه، حلقه ووروب بركيتدى، يۆل‌داشېنا تگرى اۆسته چكسين دئيه علامت وئردى. آنجاق تگر اۆسته قالخمادي. آغېر اۆلدوغو بللىدى. بيرى دئدى آغاجان تگره اۆت ووررماق ايسته‌سه‌نيز، اۆستونه نفت تۆكمه ليسينيز!" بير ديقه چكمه‌دى بيرى، بير يئكه پوتدوق نفت گَتيريب وئردى اۆرگنجى‌نين يۆل‌داشي اۆلان جاوانا، جاوان تگرى نفت‌يله ايسلاتدي يۆل‌داشېنا ايشاره إتدى چكسين. آما تگر آغېرىدي داها آغېرلاشدي. جاوان يۆل‌داشېنا علامت وئردى نردىواندان يوخاري قالخسېن. من ايره‌لى‌له‌ديم، آياغيمي قۆيدوم نردىوانېن پيللەسينه، پيللە- پيللە اۆسته قالخديم، هئيكلين آياغي آلتدا، اۆزۆمه آياق يئرى آچديم. اۆرگنجى مات قالمېشدي، ايكيميز تگرى يوخاري چكديک. سۆنرا تگرى قالدېرېب هئيكلين بۆينونا سالديق.
" سيز نييه گلديز اۆسته؟"
" من سيز دۆشۆندۆگۆنۆز كيمى ده قۆجا دَگيلم، قېرخ‌اۆچدن چۆخ دَگيل ياشېم. اۆرەگيم ايسته‌دى او دۆستووون يئرينى توتام."
" هانسي دوست؟"
" او دۆستون كى سۆز وئرميشدينيز بئله بير گۆنده، بير بيريزين ياردېمي‌يلا، شاهېن هئيكلين إنديره‌سينيز!"
هئيكلين يانېندا بۆيون صافلادي. قېشېن نسيمى ساچ‌لارېني يوموشاقجا دبرديردى.دئدى:
" دئيه‌سن اينقيلابېن بركتينه سيزين ده، باشېنېزا هاوا گليب!" خالق آشاغادان هاى سالمېشدېلار:" نييه تگرى اۆتلامېرسېنېز! اۆتلايين!"
آما منيم بو سۆزلر قولاغيما گيرميردى. تگر اۆتلاماغا يوخاريا چېخمامېشدېم. حيس إديردىم، شاهېن هئيكلى چۆكندن سۆنرا، جاوان يۆل‌داش‌لاري‌لا ايتيب باتاجاق. بو نۆرمال يدي. من ده اۆلسايدېم بئله إدريم. شاه گئتمېشدى آنجاق هله شاه دستگاهي آياقدا دورموشدو. هئيكل چۆكندن سۆنرا، جاوان، بو ساده‌ليكده اۆنو تاپا بيلمه‌سينلر دئيه، گيزلى ايش‌لرين بۆتۆن يۆل‌لارېن گئده‌جک‌يدي. آيرېجا من بو هئيكلين يانېندا، إله بيل بير طالئع، بير

مؤعجوزه‌یله قرارېم وارېدي. بو آني ألدن وئرمه‌مه‌لیدیم. ذئهنیمده اوْلان سوْرونو اوْندان سوْروشمالي‌یدېم:
" باخېن سیز بیر قادېندان دانېشدېز. دوْزدوْمو؟ آدي تهمینه ناصریدی دوْزدوْمو؟ دئدینیز اوْغلون اوْلدوْروْبلر! دوْزدوْمو؟"
" إی آغا سیز گرچکدن دلیسینیز! ایندی بو سوْرغولارېن یئری دَگیل! اوْسته گلیبسینیز بئله بیر سوْرومو سوْراسېنېز؟ نییه فرقینده دگیلسینیز خالق آشاغادا گوْزلوْیوْر!"
" آما سیز دئمه‌دینیز نییه اوْغلون اوْلدوْروْبلر؟"
" اوْغلان؟ هانسي اوْغلان!"
" تهمینه ناصیری‌نین اوْغلو. دئمه‌دینیز نییه اوْلدوْروْبلر؟"
" ایندی بو سوْزلرین زاماني دَگیل."
ایکیمیز ده هم حیرصلی‌یدیک هم ده صمیمی دانېشېردېق.
" سهو إدیرسن ایندی دقیق بو سوْزلرین واختېدي. من سوْرورام سن ده جاواب وئرمه لیسن! جاوان دئنن نییه تهمینه ناصری‌نین اوْغلونو اوْلدوْردوْلر!"
" بابا سنین بئینین خارابدي! آللاه حاققي، پئیغمبرحاققي، اوْن‌ایکی ایمام حاققي،اوْن‌دوْرد معصوم حاققي سنین باشېن خارابدي ایندی ایران‌دا، شاهېن هئیکلی‌نین یانېندا، بو هئیکلین کوْچمه‌سیندن بیر آن اوْنجه، بو فیکرینه چاتار کی نییه تهمینه ناصری‌نین اوْغلون اوْلدوْردوْلر؟ آنلاېپرسان؟ من ده سنه صریح دئییرم کی دئمه‌گه حاضېر دَگیلم."
ألیمی اوزاتدېم یاخاسېندان یاپېشدېم. بیر آتا بالاسي‌نېن یاخاسېندان یاپېشان کیمی، و قېشقېردېم:" دئ گوْرۆم جاوان نییه اوْغلاني اوْلدوْردوْلر؟"
" اوْلدوْردوْلر، چوْن اوْلدوْردوْلر! تکجه بو!"
آشاغا دا باغېرېردېلار:" بابا اوْتلاېپن، گلین آشاغا!"
بیری دئدی:" دئیه‌سن اوْسته داعوا دوْشوْبدوْر!" بیردن بیری قېشقېردي بیر ساواکي گئدیب اوْسته قزیمور هئیکل دوْشسوْن!"آشاغادان خالق باشلادي:" ساواکي! ساواکي! ساواکي!"
جاوان یالواردي حیاتېن تهلوْکه‌ده دیر، کیشی! اوْردا دوْشوْنوْرلر بس سن ساواکېسان. ألین یاخامدان چک! عینادېندان ألچک! دئییرلر اوْغلانېن آناسي یاني همان تهمینه اوْنو فقط بیرینی اوْلدوْرمه‌گه تربیت إتمیشدی. دئییرلر اوْغلاندا گئدیب او آدامي تاپېب اوْلدوْرۆبدوْر. آما تهمینه اوْزۆ بیر سوْز دئمیر. بعضی‌سی دئییر، اوْغلان او آدامي اوْلدوْرمه‌دی. إله بوْشونا اوْنو توتوب گوْللەله‌دیلر. دئییرلر اوْله‌نین یقین بیر اوْلدوْره‌نی واریمېش او دا همان تهمینه‌نین اوْغلویموش."
" اوْلن کیمی‌دیر؟"
" دوْغروسون بیلمیرم. کیمسه بیلمیر. دئییردیلر اوْلن بیر دربارېدي. آنجاق شیراز یا ایصفاهاندا اوْلدوْروْلوْب."
" آناسي هاردا؟"
" ساوالان!"
" ساوالان‌می؟"

" هه ساوالان."
" همان ساوالان داغي‌مي؟"
گۆلدۆ. آشاغادان باشلادېلار:" ساواکي، ساواکي، گل آشاغايا ساواکي!"
جاوان ياخاسېن مندن قورتاراندان سۆنرا اۆردان قېشقېردي:
" يۆخ بابا سهو إتمه‌يين! ساواکي دَگيل! اۆزۆمۆزدندى! يۆل‌داشېمدي!"
بيرى باغېردي نييه معطل‌سينيز؟" جاوان دئدى:"داعوا بونا گۆره‌دى کى کيم شاهي اۆتلاماق ايفتيخارېنا يئتيشسين!" جاواندان سوال سۆروشان دئدى:"بيرليکده اۆتدويون!"
من يئنه جاوانا پرت اۆلدوم: " منى مسخره إتدين؟ ايسته‌يېرسن گئديب تهمينه ناصرى‌نى ساوالان داغي‌نېن باشېندان تاپېم؟"
جاوان قاهاقاه گۆلدۆ:
" ساوالان داغي يۆخ بابا، ساوالان خيابانې! إله بو تهراندادې! ساوالان خيابانې‌نېن کۆچه‌لرى‌نين بيرينده!"
بير آن سۆنرا جاوان اۆستۆمه قېشقېردي:" أصلن سنه‌نه تهمينه ناصرى هاردا ياشايېر؟"
" ايسته‌يېرم بيلم نۆلوبدور؟ بلکه ده بو من آختاردېغېم آدام دَگيل. آما اۆ اۆلورسا، من بو گۆن مۆعجۆزۆيه ايمان گتيرمه‌ليم."
" مۆعجۆزه دَگيل عمى، اينقيلاب‌دېر!"
بيرى گليب نرديوانېن سۆن پيلله‌سينده دايانمېشدي:
" بابا سيز نه ايش گۆزلۆيۆرسۆز؟ خالق هئيکلى چۆکدۆرمک ايسته‌يير."
جاوانېن دۆستويدو. جاوان دئدى:" سن گئت آشاغايا، من اۆتلايېب گله‌رم آشاغا. اوشاق‌لارا دئنن قۆروسونلار"
سۆنرا منه باخېب دئدى:"چوخ عۆذۆر ايسته‌يېرم سيزين اۆستۆنۆزه قېشقېردېم، سيزين‌له صميمى داۆرانانمادېم. سيز ده تشريف آپارېن آشاغايا."
لحنى بير آداما بنزه‌يېردى کى من‌له يئنى تانېش اۆلوب و آرامېزدا گئچن‌لردن خبرسيزدير. دئديم "آشاعادا سيزى گۆزلۆرم قرارلاشاق."
باخدې منه عينادېم اۆنا اينانېلمازيدې. دئدى:" اۆن‌دۆرد نفرين إعدامې‌يلا ايلگيليدى؟"
اۆزۆمه إعتيراف إتمه‌لى ايديم کى چوخ هوشلودو. هانسي تشکيلات و يا گورپدان‌يدې؟ بلکه ده هئچ بيرتشکيلاتدان گوروپدان دگيل‌دير. سۆنرا آنلاماغا واختېم وارېدې. دئديم بير باشا يۆخ! آما قادېن همان قادېن اۆلورسا، گۆرمک ايسته‌يېرم."
و پيلله‌لردن إنديم.
سوتونون آلتېندان باخدېغېمدا، آلۆودان بير دايره گۆرۆردۆم،تۆستۆلۆ بير سوتون‌لا کى يئل چوخ هېزلې يوخارې و گۆنئيه ساري آپارېردې. هئيکلين باشي گۆرۆنمۆردۆ. جاوان تعجيلى آشاغا گلدى. خالق ايپين اوجون توتوب چکيردېلر، آنجاق هئيکل اۆسته، تۆستۆ آلۆوون ايچينده دورموشدو ترپنميردى.
اوزاقدان بير کۆمېرئسى گۆرۆندۆ. بو من، مينن همان کۆمېرئسيدى. دئيه‌سن گئديب شهرين قوزئين قېرلانېب ايندى قايېدېردې. چئشيتلى پيلاکاردلار، شوعارلار، عکس‌لر، کۆمېرئسى‌نين ايچينده خالقېن أليندە ايدى، چۆخلو "شاه رفت" گۆنده‌ليک‌يله. کۆمېرئسيه

ایره‌لی گلمه‌گینه ایشاره إتدیلر. کۆمپرئسی خبرباشلدیاراق مئیداندا ایره‌لی گلدی. بیر ایکی‌سی، ایپین باشین کۆمپرئسیه باغلادیلار. ایندی ایپین بیر باشی شاهین بۆینوندا اۆ بیری‌سی کۆمپرئسیه باغلیدی. خالق قبراغا چکیلدیلر. کۆمپرئسی اۆنه دۆغرو ترپندی، اۆچ --دۆرد مئتیر أسکی یئریندن اوزاقلاشدی، ایپ بۆشودو، سیفت‌لشیب چکیلدی. کۆمپرئسی ایکی اۆچ مئتیر هبزلا حرکت إتدی، آما هئیکل أصلن ترپنمه‌دی. کۆمپرئسی یئنه حرکته باشلادی، دالی گئتدی، سۆنرا اۆنه دۆغرو حرکت إتدی. آنجاق هئیکل مقاومت إدیردی آشاغا دۆشمک ایسته‌میردی. دئیه‌سن ترجیح إدیردی تۆستۆ و آلۆودا قالیب یانسین، آما اۆردان چۆکمه‌سین. خالق داها شوعار وئرمیردی. مات -مات و ماراقلی گۆزلریله، یوخاریپا باخیردیلار و سانکی باش‌لاری اۆستۆنده‌کی اۆن -بیرمی آددیملیق‌لارینداً، گۆن توتولماغا تاماشا إدیردیلر. بونا بنزمییردی کی بیر جۆره باشقا کالبۆدلارا روحسل دۆنۆشمه‌دی. نئچه آن سۆنرا، بللی اۆلمادی کۆمپرئسی‌نین سۆرۆجۆسۆ نه إتدی کی، ایپ چکیلنده، هئیکل دۆشدۆ ، چۆخ هبزلی و ایلدیریم ساياغی دۆشمه سس‌له، خلسه و حئیرت ایچینده خالقی ترک إتدی. خالق هئیکلین باشینا پیغیشدیلار. هم شادلیق إدیب هم ده لعنت سالیردیلار. بیری هئیکلین اۆستونه ایشه‌مک ایسته‌دی. بیر قۆجا دئدی: اۆغول جان، إتمه! هئیکلین اۆستونه ایشه‌مه‌گین نه فایداسی وار؟" اۆرتا یاشلی بیری دئدی:" اۆتون اۆستونه سو تۆکمه!" هله ده تگر تۆستۆلۆیدۆ. بیر وانت بار، کامیۆن کیمی وانت، مئیدانین بیر گوشه‌سیندن هئیکله ساری گلدی. خالق هئیکلی وانئتین آرخاسینا باغلادیلار. وانت‌بار گازلایيب، ترپندی یۆللاندی. هئیکل یئرده سۆرۆتله‌نیردی. وانت یئیین گئده بیلمیردی. هئیکل آرخاسیجا گئدیردی. خالق شوعار وئریب شادلیق إدیردیلر. بیری دئدی:" کۆمپیرئسی‌یله دۆشمۆردۆ، ایندی گۆر کامیۆن‌لا نئجه گئدیر!" بیرباشقاسی دئدی:" اۆندا آیاقدایدی ایندی دۆشۆبدۆر. فرقی بودور." او بیری ده دئدی:" بیر باشا گئدیر زیبیل قابینا!". هاوا قاران‌لیقلاشیردی و اۆزلر أسکی اۆزلرین آلا بولاسی‌یدی. کیم کیمه ایدی دئمک اۆلموردو.

او جاوانی آختاردیم. یۆخودو. یۆل‌داش‌لاری دا یۆخودور. إیله‌مین آردی‌نین لیدئرلیگی، اۆنجه‌دن مئیدانین قبراق‌لارینداً ساکت دوران جاوان‌لارین عۆهده‌سینه‌یدی. یقین یئنه بئله دۆشۆنۆردۆلر گۆونلیک تشکیلاتی سلطنت موخالیف‌لری‌نین پۆسقوسوندادیر و هئیکلی آشاغا إندیرنلری توتوب اینتیقام آلماغی مۆمکۆندۆر. او جاواندان خبر یۆخودور. منی ده قۆرخو باسدی. آخی منیم او یوخاریدا نه ایشیم واریدی؟

قاران‌لیغین دیبیندن، آژیرین نالەسی، بیردن إله باشلادی کی، گۆز قبرپینجا هامی اویان بویانا داغیلدیلار. آمبولانس مئیدانین قوزئی طرفیندن، هبزلا گلیب بورولدو سۆلا، مئیدانی فبرلانمادان هبزین چۆخالدیب دۆز گئتدی آنجاق آشاغا دۆنمه‌دی. خیابانین اورتا خطیندن اۆسته گئتدی، سۆنرا آشاغا إندی. و تله‌سیک دۆور وورووب اۆسته گئتدی. نئچه آن سۆنرا زوزه‌سی تام سۆندۆ.

شیمراندان آشاغایا یۆللاندیم. هامی بئله إتمیشدی. دئیه‌سن هئیکل دۆشمۆشدۆ آنجاق جذبه سین ایتیرمه‌میشدی. قاران‌لیقدا دا گۆرۆنۆردۆ آشاغالار بیر آز شولوغویدی. هاوا سۆیوموشدو. هامی تله‌سیردی. وانت بار گۆرۆنمۆردۆ. اۆلمایا هئیکلی اۆغورلاییبلار

باشقا بير عصرده، بير باشقا شهر يا اؤلکه‌ده، آيري بير سوتون اۆستۆنه قۇيسونلار. بو قارانلېقدا هئچ بير شئی، ايراق دَگيلدی.
مينديم بير ماشېنا. اۆچ آدام آرخادا اۆتورموشدو. من سۆرۆجۆنون يانېندا اۆتوردوم. دانېشمېردېلار. سۆرۆجۆ يئيين گئديب و سېقنال چالېردي، ماشېن‌لارېن آدام‌لارېن آراسېندان بورولوب گئديردی. بير آز ايره‌لی، شولوغويدو. ماشېن دايانماق همان، إنديم. يوخاريدا ماشېن‌لارېن چېراق‌لاري يانېردي. ماشېن‌لار هېزلي و اۆيناغان ايشېغېندا، كۇرپۆنۆن اۆستۆنده جمعيتين قېمېلداماغي گۇرۆنۆردۆ. نۆلموشدو؟ نه خبريدي؟ پس هئيكلی اۆغورلامامېشدېلار. گئتيرميشديلر بورا.هئيكل كۇرپۆنۆن اۆستۆندن ساللانمېشدي. دارا چكيلميش آدام كيمی. خالق قارانلېقدا دوروب باخېردېلار سۆنرا يۆل‌لارېني توتوب گئديردىلر. سۆنوندا هئيكل حتمی طالئعين تاپمېش‌دېر.
كۇرپۆنۆن آلتېندا تاكسي گۆزله‌ديم. ماشېن‌لار گليب -گئديردىلر. باشېمي اۆنه گئتيردىم ماشېنداكي‌لارېن بيرينه دئديم:" مۆجسمه!" سۆرۆجۆ جامي چكيب دئدی:" دۆشدۆ ! داها يۆخدو!" گۆلۆب گئتدی. بير ايكی دفعه گئچن تاكسي‌لارا ماشېن‌لارا باغېريب دئديم:" ساوالان!" بيلميردىم ساوالاني تاپسام بئله، گئجه‌نين بو واختي نه إده‌جه‌گم. بير مينی‌بوس ساخلادي. آدام دۆلويدو. مينديم. بيرېندن سۆردوم ساوالان هاردا؟ دئدی:" عباس‌آباد و فرح دۆرد يۆلوندان، گئت قصر دۆردېۆلونا، اۆردان ساوالان ماشېن‌لارېنا مين!" فرح دۆردېۆلوندا دۆشدۆم بيرېندن سۆردوم، قصر دۆردېۆلو هاردا. گۆرستدی. خيابان تک يۆنۆيدۆ. پيادا دۆشدۆم يۆلا. بورا ساكيت‌ليک‌يدی. سوكوت قۇرخمالي‌يدي. يئتيشديم دۆردېۆلون آغزېنا، دوردوم، اوزاقدان اۆنۆمده‌كی بارماق‌لېق‌لارېن آرخاسېندا، تۆپه‌نن سرنئيزه‌لری گۆرۆردۆم. اوزاقدان اۆسگورمه سسی گليردی. چئورەم تهلۆكه‌ليدی. بير ماشېن گئچدی، باغېردېم:" ساوالان!" آما گئتدی. بير آيري ماشېن دا گئچدی يئنه باغېردېم. اۆ دا گئتدی. بلكه ساوالانېن يۆلو بورا دَگيلميش! اۆ ياندان گلن ماشېن‌لار، گاز وئريب دۆردېۆلدان گئچيرديلر عباس‌آبادا. ماشېن‌لار آشاغادان اۆسته گليب گاز وئريب اۆسته گئديرديلر يا دا عباس‌آبادا چۆنۆردۆلر. تخمين إتديم يوخاري همان كۇرپۆيدۆ و عباس آباددا من گلديگيم يئريدي. آشاغايا ساري يۆللاندېم. آرخاما باخمېردېم. لازېم گۆرمۆردۆم. قۇرخوردوم. آدام آختارېردېم. ماشېن‌لار چۆخلو ايشېق‌لا گليب اۆسته گئديرديلر. يئييئله ديم. ايره‌ليده، كۆچه باجالاردان تک -توک آدام‌لار إشيگه چېخېردېلار، بير آز آشاغالېق، حتتا آدام‌لارېن سايي داها چۆخودور. گوروپ -گوروپ گئديرديلر دانېشېب ظارافات إديرديلر. ايندی تک توک ماغازالار دا آچېق ايدی. آما شهر سۆنۆكۆيدۆ. بير دكه‌دن ايكی اۆچ دنه بيسكويت آلدېم. نايدان دۆشمۆشدۆم. بيسكويت‌لری ايكی –ايكی، اۆچ -اۆچ آغزېما تپيردېم. سۆنرا گۆردۆم بير ساندويچی آچېقدی. بير تۆرلۆ چېراغي قۇيموشدو ويترينه. يئددي سككيز نفر مۆشتری‌سی وارېدي. ايچه‌ری گئتديم هامي شاهېن گئتمه‌سيندن سرخوشويدو. دئييب گۆلۆردۆلر، بيری بختيارېن دانېشماغېن يانسېلېردی، فارسجا، فرانسېزجا. پيس دَگيلدی أداسي. بير پئپسی ايچيب چېخدېم. بو تئزليكده، گنج‌لر دۆرديۆل لاردا كئشيک وئريرديلر. صاحاب‌سېز شهر صاحاب تاپمېشدي. جاوان‌لار ياواشجا ماليكيت حيسی تاپدېلار.

شیمران پیچینه‌جن یئریدیم. بورا شولوغویدو. دئدیلر بیر ساعات اؤنجه هامي گئدیب قصرین زیندانی‌لارین آزاد إتسینلر.آغای طالقانی‌نین توصیه‌سینه گؤره قایيدیب گلمیشدیلر بورا و جاوان‌لارین بعضی‌سی ده إوده‌یدیلر. بعضی‌سیده، إوین أطرافیندا. گئدیب اوزیان بویانا باش چکدیم. قاران‌لیقدا اوزلری سئچمک مؤمکون دگیلدی. سونرا جماعات داغیلدي، من قایيدیب گلدیم شاه‌ریضا خیابانین باشیندا دوردوم.
منی شهرین باتی‌سینا آپاران مینی‌بوسدا، دئییردیلر، مؤمکوندو یونیوئرسیته‌نین اؤنو شولوغ اولسون. مینی‌بوس کؤرپؤلرین اوستوندن گئدیردی. بعضن آپارتمان‌لارین اوتاق‌لاري‌نین ایچی ده گؤرونوردو. آدام‌لار ایشیق‌سیز چیراق‌لارین قیراغیندان گئچیردیلر و کؤلگه‌لری گؤرسه‌دیردی کی حیات داوام إدیر. کؤرپؤلرین اوستوندن گئچمه گیین کئفی واریدي. بیر تورلو اوچماغیدي. یونیوئرسیته‌نین اؤنو شولوغ دَگیلدی. مؤجسمه مئیدانیندا، مؤجسمه‌دن أثر یوخودو." دؤشدؤ داها یوخدو!" اوردان آذرشهر خیابانینا ده یئر آیاق(پیاده) گئتدیم. آچاري سالیب قاپیني آچدیم، اوزسککیز ایل زیندان چاغ‌لاري تک، یئرده اوزاندیم، باشیم ساغ چیگنیم اوسته. تئز یوخلادیم. صاباح ساوالان خیابانین آیاقدان سالمالي‌یدیم.
۴
گؤردؤگؤم یوخو اؤ گؤنؤن ماجرالارینا ، گئچمیش و گله‌جک گؤن‌لرله هئچ ایلگی‌سی یوخودو. من‌له ده ایلگیلی دَگیلدی بئله. بیر آیري‌سي‌نین یوخوسویدو. باشقا جینسدن بیر یوخویدو. غریبه ایدی. نئجه اؤلوب من بئله بیر یوخو گؤرمؤشم؟
اوزبئش اوزن‌آلتی یاشیندا بیر قیزیدیم. آدیم شادی‌دی. آتا- آنام و اوبیرلرین دانیشیغیندان آدیمین شادی اؤلماغي معلوموبدو.
نیسبتن اوجا بؤی قیزیدیم، یئکه قارا گؤزلرله، یاري کوم قاش‌لارلا کی هله آرایشگرین ألی اوزلارا دگمه‌میشدی. و بیردنه کیچیک خال، اؤلؤشگه‌میش بیر خال کیمی، سؤل یاناغیمدا دوداغیمین یانیندا. ساچ‌لاریم قارا اوزونویدو بئلیمه‌جن، یئیین گئدنده، یاواش یاواش اؤیان بویانا اوچوردو و بیر أسین کیمی چیگین‌لر، بؤینومدان و آرخامدان سؤیرؤشؤردؤ. جاوان‌لارین دئییشیندن و گؤزگؤ اؤنؤنده گؤردؤگؤم اؤزدن، گؤزل اؤلدوغومو آنلاییردیم. هر دفعه حاماما گئدیب قایيتدیغیمدان اوچ دؤرد ساعات سونرا، إلچی، إلچی دالیسیندا إویمیزه گلیردیلر. بیری دؤکتورودو بیری مؤهندیس، بیری پئیمانکاریدي بیری پوللو تاجیرین اوغلو. اؤ بیری جاوان ضابیطیدي، بیری ده بیر فهله ایدی دئییردیلر چوخ گؤزلدی. آنجاق یازیق بؤتؤن فهله‌لر کیمی پولسوزودور.
آتا- آنام، گئجه‌لر یاتاق اوتاق‌لارین دا اوتوروب هر شئیدن دانیشاردیلار و چوخراق منیم گله‌جه‌گیمدن دئییردیلر و إلچی‌لریمه گؤره مشورت إدردیلر.
آتام دئییردی:" دؤکتؤر ده یاخشیدي، مؤهندیس ده یاخشیدي. عالیدی. پئیمانکار دا یاخشیدي. هامي‌سي یاخشیدي حتتا اؤ فهله ده یاخشیدي. آنجاق بیز شادی‌نی بونلارا وئره بیلمه‌ریک."
آنام آغلاییب دئییردی:"آخي نییه؟ نه‌دن؟"

آتام دئييردی:" سوزون بير قراردي کی رحمتليک قارداشيما وئرميشم. اؤلنده مندن قوزل آلدي، دئدی سؤز وئر شادی علی‌نين اؤلسون. من ده سؤز وئردیم."
آنام آغلاييردي:" سن ده بو علی‌له منی اؤلدوردون. هاردان بيليرسن علی نه‌جؤر آدامدي؟ بيليرسن نئچه ايلدی گئديب، دؤز شادی دؤنيايا گلن ايل. قارداشين اؤلن ايل. آدام قارداشي‌نين إحتيرامين ساخلامالديي. دؤزدؤ. اؤلؤنؤن وصيتينه ده عمل إتمک گرک بودا دؤز آنجاق..." آنامين سسی اوجالپردي، آغلاماغين اورتاسيندا دا جيغيلدپردي:" آللاه هانسي داشي سالبم باشيما! آخي کيشی قيزيوی دؤشؤن! قارداشين اؤلؤب، قيزين ديريدی، سن قيزيوين طالئعی‌له اوينامامالبسان. أصلن کيم بيله‌جک سن بئله بير قوللی قارداشيوا وئريبسن؟ آللاه! آللاه!"
آتام دئييردی سن إله ايلک باشدان منيم عايله‌مله پيسيدين. اؤلؤم حالبندا قارداشيم قيزيمدان اوغلونا إلچی‌ليک إدندن داها دا، پيس اولوبسان. او ياخشی‌ليقدا اوغلان، او گؤزل‌ليکده، او آغاليقدا، شکيل‌لرين گؤرؤبسن‌می؟ آی پارچاسيدي! قارداشيمين عئين جاوان‌ليغي کيمی. درسين بيتيريب تئزليکده گله‌جک. گؤرمه‌دين شادی نه کئف‌يله شکيل‌لره باخيردی؟ نئچه گؤن اؤنجه اوندان مکتوب گلميشدی. يازميشدي، عمی‌جان نئچه گؤن داها آتامين أمانتين قورو، اينشاللاه تئزليکده گله‌جه‌گم. ايندی خانيم ايسته‌ييرسن من قارداشيمين أمانتينی بو دؤکتور، او مؤهنديس يا پئيمانکار يوخسا غريبه تاجيرين اوغلونا تاپشيرميم؟ هانسي قارداش قارداشي حاقدا، هانسي عمی قارداش‌اوغلو حاقدا بو خيانتی إدر، من إديم؟ قوی قايبتسين، قايبدبب شادی‌نی ايکی گؤزؤيله گؤرؤب ايسته‌مزسه، اؤزؤم بو دؤکتورلا إولنمه گيين جؤرله‌رم. من هله بو دؤکتوری رد إتمه‌ميشم. بير مؤهنديس کی وار ياخشيدي. چوخلو کمالاتلي بير آدامدي. تحصيلاتلي، آغا، هامی‌نين إعتيمادين قازانان، هم بازاردا هم إشيکده. آتاسي دا بازار أهليدی. نبطقي بياني دا ياخشيدي يالنيز بير آز آرپقدي هم ده آلچاق بوی. آما بو اؤنملی دَگيل کی. علی گؤرؤب ايسته‌مزسه، يا او دؤکتور يا بو مؤهنديس. اؤلدومو؟ راضيسان؟
آنام آغلارکن" آما کيشی، گئج اولور. منيم عايلمده هئچ قيز، اؤن‌بئش اؤن‌آلتي ياشدان سونرا آتا إويندە قالمايب‌دير. خالق بدجينسدی، سؤز چيخاردارلار. من کی تورشو قويماق ايسته‌ميرم. گنج قيز أره وئرمک ايسته‌ييرم. قارداشين‌اوغلو نورمال آدام دَگيل. گئديبدی و إله ايش‌لرده گؤرؤب ايل‌لرجه قايبدا بيلمه‌يه‌جکدير. من ده شادی‌نی خاريجه يوللويا بيلنمه رم! يادبندامي؟ کربلا سفرينده ده اؤزؤم‌له آپاردبم. مشهده گئدنده آپاردبم. دئدين گل گئت مکه‌يه. سنه دئديم زيارته گئتمک آرزيمدي وسيله اولاندان سونرا کيم واز گئچر؟ آما گئتمه ديم، دئديم شادی‌دان آيريلا بيلنمه‌رم. ايندی صاباح بو علی گلدی شادی‌نی خاريجه‌يه آپارماق ايسته‌دی. بئله دؤشؤنورسن قوياريام؟"
آتام دئدی:" سن ماهانا آختاربسان جانيم. علی شادی‌نی خاريجه‌يه آپارميياجاق، آپاراجاق سوريه، ليبی، ألجزاير يا باشقا بير مؤسلمان اؤلکه‌سينه. علی شادی‌نی آمريکا، اينگيليس، فرانسه، روسيه‌يه آپارمير کی"

آنام آغلایاراق، آتامین سؤزون کسدی:" علی ایندی فرنگده دَگیل‌می؟میه دئمه‌دین گئدیب اوروپایا، روم یا پاریسه؟ یاخشي دا مؤمکوندو روم‌دان یا پاریس‌دن خوشو گله شادی‌نی دا گؤتورؤب آپارا اورا."
آتام دئییردی:" گؤتورؤب آپارسین. نوْلار میه؟ من‌له سنه‌نه؟ اؤز خانیمیدي هارا گؤیلؤ ایسته‌سه خانیمي‌سین آپارا بیلر."
آنام آغلاییردي:" نه سؤزدو؟ بس من نمه‌نه،سن نمه‌نه؟ سن ایسته‌ییرسن بیری بیر دنه قیزیمیزي گؤتورؤب بیر غریب اؤلکه‌یه آپارسین؟ من اؤلسم ده قویمارام شادی‌نی مندن آییرسینلار."
آتام دئییردی": یاخشیدا سن ده بیر سؤره گئدرسن شادی‌لا علی‌نین یانینا، بیر آز دا من‌له قالارسان. شادی داها اوشاق دَگیل کی سن همشه یانیندا اوْلاسان، اوشاق بؤیوتمه‌میسن کی بؤینوندان آسلاناسان!"
آنام آغلاییردي:" بو اوْلمادي دا. من هم آللاهي ایسته‌ییرم هم خورماني. هم سنی ایسته‌ییرم هم شادی‌نی. هم شادی‌یه بیر یاخشي أر ایسته‌ییرم هم ده اوْز یانیمدا اوْلسون دئییرم."
آتام دئییردی:" خانیم بو حؤققا بازلیغیندان أل چک! قوْی بیر او قارداش‌اوْغلو ایرانا گلسین سؤنرا اوْتو نقشه چک. هله هئش زاد یوْخدو."
آنام نیگارانیدي:" نه زامان گله‌جک؟ خبرین وارمي؟"
آتام آنامین نیگران‌لیغین پوْزوردو:" گله‌جک. آنلامیرسان‌می؟ هامي دئییر گله‌جک. دئییرلر هامي گلیر هامي قاییدیر. صاباح بیری‌سی گوْن گلر. اوْزوْم طیاره مئیدانینا گئدیب اوْردان دا دوْم دوْز گؤتوْرؤب گتیررم بورا."
آنامین سسی داها نیگارانلیدي:" بورا؟ خالق نه دئیر؟ قوْهوم قوْنشونون، تانیش‌لارین آغزین نه‌جوْر باغلاماق اوْلار. ایلک گؤتوْر آپار آناسي‌نین یانینا، اوْز اِولرینه، سؤنرا رسمیت‌له إلچی گلسینلر. آناسي گلسین. اوْن‌بئش اوْن‌آلتي ایل اؤنجه سؤزلشمه یئترلی دَگیل. سؤنرا حاجي مکه‌یه گئدیب ایندی یوْلدان یئتیشیب قیزیمي ایسته‌یه. سیاسی اوْلوب، بو نئچه ایل ایرانا گله بیلمه‌گیندن منه نه!"
آتام دئییر:" سؤز آتما شماتت إتمه، ایندی کی قاییدیر، باش اوجا قاییدیر. دوْشوْن بیر، هامي اوْنون سؤزوْن دانیشیر. بوندان بؤیوْک ایفتیخار اوْلا بیلمز؟ بو قدر موباریزه إدیب، هر یئرده خالقین حاققین مودافیعه إدیب‌دیر. قارداشیمین‌اوْغلودو. دامادیم دا اوْلسا نورعلی نور اوْلار. هربیر ایرانلی‌نین بیر ذره ده غئیرتی اوْلسا، قیزین بئله بیر اوْغلانا وئرر. هر قیز بئله بیر اوْغلاني یوخودا گؤرر. ایفتیخارلا قاییدیر. بیر میللتین دامادیدي آنلادین‌می تکجه منیم گله‌جک دامادیم دَگیل کی. سنین قیزین یالنیز او رحمت‌لیگین گلینی دَگیل. بو خالقین گلینیدی. سن ایسته‌ییرسن من اوْز ألیم‌له، سنی اوْزوْمو، قیزیمي بو ایفتیخاردان محروم إدیم؟ میه من إششک بئینی یئمیشم خانیم؟ هانسي عاغیللي بئله بیر ایش گؤرر؟ ایندیدن، جاوان‌لارین هامي‌سي او گلن گوْنو قارشیلاماغا گئده‌جکلر. سن ده اوْزوْنو حاضیرلا. بیر لیکده گئده‌ریک قارشیلاماغا. شادی‌نی آپارماریق هله عقد إتمه‌ییلر، دوْز ایش دَگیل. گؤرؤشسه‌لر مانئعی یوْخدور آنجاق گرک چوْخ تئز عقد إده‌لر. عقدلرین بوردا توتاریق. بیلیرسن‌می گئچنلرده آناسي نه دئییردی؟

دئييردی:" قوی اوغلوم گلسین حاجي، بیر قوناق‌لیق وئره‌جه‌گم کی تاریخ‌لرده یازسینلار، شادی منیم اوغلومون رشید بویون او قوناق‌لیقدا گؤرمه‌لیدی. سؤز وئریرم، قبزین بیر گؤنؤلدن مین گؤنؤله، اوغلوما عاشیق اولسون.حاجي رحمت‌لیک قارداشین منه دئییردی: عئشقی قاولارماغین(تسخیر) یولو گؤزؤیله‌دی، دئییردی- آللاه نه‌جؤر دئییردی- قوی یادیما گلسین. رحمت‌لیک قارداشین دئییردی، آدامین گؤزؤ عئشقین پینارییدي، حاجي قوی اوغلوم آیاغین قویسون ایرانا، شادی‌نین عئشق پینارینی بیر باخیش‌لا آچاجاقدي."
آنام آغلاییردي.
سؤزلری بورا چاتاندا، من قاپي دالیندان دوروب گئدیردیم اوتاغیما. گؤزگؤنؤن اؤنؤنده دایانیردیم. اؤزؤمه، گؤزؤمه باخیردیم. گرچکدن من علی‌نی سئویردیم؟ نه‌جؤر اوللور او منیم عئشق پینارییمي آچیردي؟ قراریدي منیم عئشقیمین پیناري آچیلماغا نه إتسین؟ آتاما گؤندردیگی شکیل‌لری گؤرمؤشدؤم. قاب قارا گؤزلر، تقریین آریق اوز، یاري توم قارا بوغ و چکیلمیش بورون، ایکی نازیک دامارلا کی گؤزلری‌نین آلتیندان تیرله‌نیب یئکه یاناق‌لارین دا یوخ اوللوردو، دؤز چیگین‌لر و اؤنده حلقه‌لنمیش آل‌لرله، بیر آدام کیمیدی کی، بؤتؤن قرارلارین وئریب و تکجه بیر یئکه قراري قالیر، او حاقدا مشورته إحتیاجي وار، یاخود دا مکان دگیشینه إحتیاجي وار، یا دا سفر گئتمه‌گه إحتیاجي وار، یاخؤد اؤزؤندن بؤیؤک آدام‌لارین یانینا. آتام اوندان دانیشاندا دئییردی،سؤرگؤن. بلکه ده بؤتؤن سؤرگؤن‌لر بئله ایدیلر، عصبی، قرارلي، باشقا یئر و مکان آردینجا و یا بیر یئردن باشقا یئره سفر إتمک آردینجا، نهایت أصلی یئری تاپانا کیمی داواملیدي. بو قدر سرگردان‌لیقدان سؤنرا، اوزون أصلی یئری هارایدي؟ بورا، منیم عئشق پینارییمین اوستو.! إختیارسیز ألیمی گؤزلریمه چکیردیم، ألیمی قویوردوم دؤداق‌لارینا بدنیم تیر چکیردی.
اوزن‌آلتي ایل تامام، منیم قولاغیما اوخوموشدولار سنین گله‌جک أرین علی‌دی، آنجاق بیر کره ده اوللسون اوزنو منه گؤرؤستمه‌میشدیلر. عمقبزي عماوغلونون عقدی گؤگ‌لرده کسیلیب، دؤزدؤ قبول. خیالي بیر عماوغلو دگیل، گرچک بیر عماوغلو کی آدامین دؤربرینده اوللسون، آدام گؤرسؤن، تاماشا إتسین، او دا باخسین، گؤز آلتي یئر آلتي، و بیردن بیر گؤجلؤ یاندیران آل، دهلیزده، قاپي دالیندان، قاران‌لیقدا قاپیسین. و یا دا طرف قاپییا گلیب، اوتانجاق و حیایلا، بیر شاخه گؤل‌له، ایکی عاشیق گؤزله، و عاشیقانه گؤزل سؤزلرله، او آددیم‌لار کی تئز گله‌لر، آما قاپیدیب گئتمک بیلمه‌یه‌لر، سالام اوزلا، آنجاق خوداحافیظلیق اوزلمایا. نئجه دئییرلر دورود اوزلسون، بئدرود اوزلماسین. آما بو عماوغلو أصلن یوخدو. اوندان من ده بیر شئی یوخدو، یالنیز نئچه دنه شکیل، بیر جؤت هیجانلي دویغولو گؤز کی آدام باخیشینا أل سؤرتسه یاندیرسین، بیر بوغ، بیر جؤت باغلانمیش أل، آچیق یاخا، اوزون بؤیون و سئیرک ساچ. بلکه اوزن- اوزن‌بئش ایل سونرا کامیل کئچل اوزلا. خانیمي اوللورسام، اوزلماغیدا سئویرم چؤن حیس إدیرم وجودومدا اونا عاییید بیر شئی واردیر- ساچ‌لارین اؤزؤم دارایاجاغام. أصلن اؤزؤم حامامدا هر یئرین یووارام. بلکه ده بیرسؤرگؤن بئله یوونماق‌لا، او صاحابي اوزلدو، صاحاب- نئجه دئییم؟- وطن صاحابي اوزلدو. من اوزنون وطنی اوزلارام. إویمیزی اونا وطن إدرم، گؤل، یاشیل‌لیق، عطریله دولو ، بوغ‌لارین دا بئله دارارام. بو بارماق‌لاریملا، یوموشاق اوزوجوملا، بدنی‌نین هر یئرینی

اوغارام چیگین‌لرین، پئیسر و کؤرک‌لرین اوغارام. گرک اوزاق‌لیق آغری‌سینی بدنیندن إشیگه چکم. یقین أل‌لریمین آلتیندا سیزیلدایاجاق، دئیه‌جک، ایل‌لردیر اؤرمگیم ایسته‌دیگی ایشی سن ایندی من‌له گؤرؤرسن. یقین هئچ بیر قادین، ایندی من گؤرن ایشی، اون‌لا گؤرمؤیؤبدؤر، بلکه ده لیبی، سوریه، ألجزایر، عراق، لبنان- نه بیلیم- پاریس ده، من‌له یاشیت قادین و قیزلارلا تانیش اولوبدور. آنجاق یقینیم وار کیمسه اؤز وطنی‌نین قادینی کیمی، اونو دینجلدن اولمایيب، خیالین راحات إتمه‌ییبلر، راحات‌لیق وئرنمه‌ییبلر. آنجاق من إده بیله‌رم، اونون وطنی، اونا وطن اولاجاغام. بؤشونا دئمه‌ییبلر، آنا وطن، من اونا آنا وطن اولاجاغام، آنا اولاجاغام.

ایکی اوچ هفته‌دن سونرا، بؤتون صؤحبت‌لر بؤیؤدؤ کی اوز، گله‌جک. تئلفون زنگ چالیردی، عمیم خانیمی آتام‌لا دانیشیردی. آتامین و عمیمین یؤل‌داش‌لاری، تئلفون آچاردیلار، آتام یا آنام‌لا دانیشیردیلار. گلیری. عمیمین بیری بیردنه، یادیگاری گلیردی. عمیم اؤلندن، خانیمی‌سی‌لا باجی‌سی، بیر إوده یاشاییردیلار. عمیمین إویندە. نئجه ده بؤیؤک إویدی! شوکوهلو یاشاییش! من بئش آلتی آی‌لیق اولاندا، عمیم بیر خیابان إعتیراض‌لارینداً، بوردا أرک مئیدانینداً یارالانمیشدی. خسته‌خانایا آپارماغا قورخدولار. إوده، آیاغینی کسدیلر. بیر هفته چکمه‌دی عمیم اؤلدؤ. اوغلونو عمیمین یؤل‌داش‌لاری قاچیرتدیلار. عمیم آتامی اؤزؤنه وصی إتدی، من‌له علی حاقدا دا وصیتینی ده، إله اؤ زامان دئدی. ایندی علی گلیردی. عمیم خانیمی‌سی خبرلری آتام دان آلیردی، چؤن آتامین بوردا اولان موباریزلرله علاقه‌سی وارمیدی، هم ده اؤلکه دیشیندا اولان‌لارین بعضی‌سی له. منیم اوشاق‌لیغیمدان، إویمیزده یالنیز اونون سؤزؤ اولوردو.

نهایت مؤعجؤزه اؤز وئردی. بیردن اوچاغی گلدی. اوچاق گلنده قیامت ایدی. هامی وارمیدی، هم اؤز محله أهلیمیز هم ده عمیم گیلین محله أهل‌لری . هامی طیاره مئیدانینداید. گلن فقط اؤ دگیلدی چؤخ‌لاری گلیردیلر. دئمیشدیلر آخیر قار یاغسا طیاره مئیدانی بوز باغلاسا، حتمن اوچاق، آیری یئرده شهرستان‌لارین بیرینده، اوتوراجاق اوردان یولچولار اوتوبوس و ماشین‌لا تهرانا گله‌جکلر. آنجاق قار یاغمامیشدی و باند دؤنمامیشدی. آتا -آنام طیاره مئیدانینداید‌یلار. تعریفله‌یردیلر هامی گؤل دسته‌سی‌له گئتمیشدیلر.

علی نئجه ده رشید جاوانیدی! هامی عایله‌لرینه چاتماغا تله‌سیردیلر، علی ده تله‌سیردی. اوچؤنجؤ یا دؤردؤنجؤ آدامیدی پیللەلرده گؤرؤندؤ. آتام دئییردی باخمایاراق علی‌نی اون‌بئش اون‌آلتی ایل‌یدی گؤرمه‌میشدی، آنجاق بیر باخیشدا اونو پیللەلر اوسته تانیدی. دئییردی، تانیماماق اولمازدی، قان بیریدی، قارداشی‌نین اوغلویدو، قارداشی و اوغلو یئرینده ایدی. آنام دئییردی:" شادی‌جان گؤره‌جکدین کی آتان نئجه ماچیلدادیرمدی علی‌نین اوزؤندن، و علی ده، نه ماچ موچ إدیردی آتاوین اوزؤندن. سانکی گرچکدن آتا بالادیلار! آنامین بو تئزلیکده اینامی دگیشمیش‌دیر. دئییردی، علی حتمن لیاقتلی کیشیدی، ایش بیلن کیشی‌دیر. اوردان أطرافین‌داکی‌لارا أمر إدیردی، راحات‌سیز إتمه‌یین، نه إدیب نه إتمه‌سینلری اونلارا دئییردی، إله دانیشیردی سانکی هامینی تانیری، تکجه آدام‌لاری یوخ بلکه تهرانین هر یئرین تانیری. دئیه‌سن عؤمرؤنؤن هامی‌سین تهراندا یاشاییب.

آتام دئييردى على اوردا دئميشدى، ايلک آتاسي‌نېن قبرى اوسته گئتمه‌لى‌دير.ياخشي. نۇرمال‌يدى. آتاسي‌نېن إحتيرامي، اؤلن آتاسي‌نېن ، نيشانلي‌سېني گؤرمکدن اؤنملىدى. گئتميشديلر، بعضى ياخېن دوست‌لاريلا. آتا -آنام دا گئتميشدى. سۇرگۇندن قايېدان‌لارېن هامي‌سي گئتميشديلر، اؤلۇلرينه فاتيحه اوخوسونلار. آتام دئييردى، قارداشي‌نېن قبرينى على‌يه گؤرسه‌تيب، كناردا دورموشدو، گؤرسۇن على نئينير. على آغلاييب سېزلامامېشدي، ياخشي دا او قدر ايلدن سونرا گرچکدن ده آغلاماماق اولماز. يالنېز دئميشدى، اؤلن‌لرين قان‌لاري‌نېن اينتيقامي آلېنمالي‌دېر. اوندان ايسته‌نيلميشدى خالقا دانېشسېن، دئميشدى دانېشماق باجارماز. نئجه ده آلچاق گؤيۇللۇيدۇ! گرچکدن ده نئجه موتواضئع‌يدي. سونرا هامي شهره قايېتمېشدي. آتا -آنام و على‌نين آناسي اوتو آپارمېشدېلار إولرينه، همان عميمين إوينه. اوتولارېن إوى بازارېن دالي‌سېندا ، بيزيم إويميز بوردا، حسن كۇچه‌سينده خيامدا.
مندن سۇز گئتميشدى‌مى؟ سوال إده بيلميرديم. يالنېز آتا -آنامېن سۇزلريندن آنلامېشدېم تئزليک‌له، آللاه قويسا هر ايشى آيارلاياجاقلار. ايندى داها آنام هرگۇن گئديردى جاهازلارېمي قويان اوتاغا: فرش‌لر، يۇرقان دۇشک، يخچال، فريزر، إلئکتيريکى ساماوار، قاب -قاشيق، هامي‌سي أن كيفيتلى‌سيندن، هامي‌سي سئت، گله‌جک إويمين اوتاق‌لاري‌نېن پرده‌لرى بئله، پرده آغاج‌لاري، تۇرلار، چئشيتلى ألوان لوستئرلر، نئچه دست دامادا پالتار، آياق‌قابي‌لاري، كۇينک‌لرى- آنجاق على أصلن كېراوات ووررماز! نييه؟ نۇرمال دا دامادلار و اؤنملى آدام‌لار ووراز- چئشيتلى عطيرلر، اوزۇک‌لرى سونرا آلاجاق ايديق، و على‌نين حلقه‌سى؟ آلماق اوچۇن گرک بارماغي‌نېن اؤلچۇسۇن بيلرديک. آتام دئييردى آلاق، أندازه‌سى اوزلماسا، دگيشريک. آنام دئييردى كيشى بو قدر نييه عجله إديرسن؟ آتام دئييردى، خانېم دا يۇللانمېرسان ها! دامادېن آدام‌لارېنا خلعت، هديه، عميم خانېمي‌سېنا و قوهوم قبيله‌يه، حتتا نۇكر كلفت‌لره ده بير شئى‌لر آلېنمېشدي. هر شئى حاضېريدي و من داها هامېدان چوخ حاضېريدېم. ساچ‌لارېمي بۇرئسله‌ييرديم، بير بارماق بۇرئسدن آرا ده، بيرى‌نين گيزلى اوزۇن، اركسسل بارماق‌لارېني حيس إديردېم كى ساچ‌لارېمدان آشاغا دوغرو گئدير. كيمين أل‌لرى، اونون؟ بدنيمين درين‌ليگيندن، او يئر كى اوز محرميندن سونرا كيمسه دگه بيلمز، قېزېشېردي. سونرا تر، قولاق ديبيمدن، قولتوق آلت‌لارېمدان، كۇرک‌لريمدن شېر -شېر تۇكۇلۇردۇ.
آللاه بو عئشق ايدى‌مى بو قدر ياخېنلاشېردي، گرچک اوزوردو- بير اولدوز كيمى دَگيل كى اوزاقدان ايشېق ساچا، سۇيوق اولا، بوزدان دۇزلميش بير نئيزه اوجو تک- بير ياندېران اوت تيكه‌سى، بدنى ياندېران بير داش كؤمۇر تيكه‌سى كى كۇره‌گى اوتلايا، بئينين ياندېرا و ايشېغېني بير چاخماق كيمى باشېندا حيس إده، ياندېرا، اوره‌گينده، محرم يئرى‌نين درين‌ليگى، و دئيه، يئنه ده، تيكرار، چوخ ايسته‌ييرم، ايسته‌ييرم، سنى ايسته‌ييرم على! يانان كؤمۇر، گرچک اوت، ايسته‌ييرم سنى، إى يئر اوزۇنده كيشى‌لردن كيشى، أريم اول، منى قوجاقلا، منى اوتلا! اؤزۇوه خانېم إله!على! على!
نئجه ده خيال‌لار، نه ساييقلامالار من ده اوز وئريردى. بئينيم قېزېشېردي.
نييه على‌نين گلمه‌سينه توتولان دۇگۇنو هر گۇن دالي آتېردېلار؟ نه‌دن؟

آتام دئییردی، عایله بؤیۆکلری دئییرلر، علی‌سیز بیر ایش گؤره بیلمه‌ریک. علی اوغلوب وهر شئیده باخیشین دئمه‌لی‌دیر. باخیشي گئرچک‌یدي. علی‌نین باشي شولوغویدو بؤیۆک لرین اوتوروم‌لاري‌نین هامي‌سیندا ایشتیراک إدیردی. دئییردی: مقام منصب آختارمیر، یالنیز خالقین مصلحتین آختارپر. تکجه باخیشیني دئییر. بیر اوتوز یاشیندا جاوانین إله دۆشۆنجه‌لری وار کی آلتمیش- یئتمیش یاشدا قوجالار اونو قبول إدیرلر. إلین جاوان‌لاري نئجه؟ هامي اونو ایسته‌ییر. غئیرتلی؛ هیمت، ایش بیلن، اؤزۆندن گئچن، و جان‌چؤرۆدن.
آتام دئییر: بونلار علی‌نین قاباریق صیفت‌لریندن دیر، بو کیمی صیفت‌لرله آدام جاه مقام آردینجا گئده بیلمز کی. قالدي، ایندی داها هر شئی دگیشییدی. هر بیر شئی، خالقین اولاندان سونرا، آدام مقام منصبدن اؤترۆ أل آیاق سیندیرماسي لازیم دَگیل. دئوران أسکی دئوران دَگیل. دئسه‌لر ایش‌لری او گؤرۆر، یئتر. دئسه‌لر او منطیقی باخیشین دئییر، یئتر. هرشئی قاریشیب‌دیر. مقام آردینجا گئتمک ده محو اولمالي‌دیر. گرک أسیرگه‌مه‌دن، گؤزله‌مه‌دن، موزدسوز پول‌سوز،ایشله‌یه‌سن. هامي‌نین أجری آللاه یانیندادیر، خالقین یانیندا دا وار، آنجاق هامیدان اؤنجه یاخشي ایشین پاداشي آللاه یانیندادیر. ایندی گرچک زحمت‌لرین واختي‌دیر. علی زحمت چکمه‌لیدی اونون زحمت‌لری‌نین خبرلری هر یئرده وار. قزئته‌لرده وار. شکلی ده أسکی عکس‌یدي. دئیه‌سن حاضیر اولمور اوندان یئنی شکیل چکسینلر. أصلینده من علی‌دن یئنی عکس‌لر گؤرمک ایسته‌میرم. فرق إتسه نه؟ أگر أصلن اؤنجه کی شکیل‌لرینه اوخشامازسا نئجه، أگر تام من ایسته‌دیگیم اولمازسا نه إدیم؟ بلکه ده بیر شئی‌لری مندن گیزله‌دیرلر؟ بلکه ده منیم شکلیمی اونا گؤرسه‌تیبلر، یادا اوزاقدان منی اونا گؤرسه‌تیبلر و او دئییب اونون دردینه دگمه‌رم. بلکه ده أصلن من اونون دردینه دگمه‌رم، گرکیر بیر نؤرمال آدامین خانیمي اولام بیر نؤرمال یاشایيش‌لا و نؤرمال اوشاق‌لارلا. بلکه ده یاخشي‌سي بودو خیالاتدان أل گؤتۆرۆب، ذئهنیمده دۆزلدن بو قدر واقعی آدامدان گؤز یومام و ایلک باشدان، گؤرۆب لمس إدن أره گئتمه‌گه، راضي اولام. آنجاق آنام خیالیمي راحاتلادي. گلیب دئدی دۆگۆن جوما آخشامي اولاجاق، جوماآخشامي، آیین اوچۆ. نئچه گۆن واختیم واردي؟ آلتي گۆن. آلتي گۆن بیر عصر بؤیو. داها آرام قراریم یؤخودو. قؤرخوردوم، تیتره‌ییردیم. قلبیم إله هبزلا چیرپیردي، سانکي عجله‌سی وار و ایسته‌ییر بو نئچه گۆنۆ بیر گۆنده گئتسین. نه گۆن‌لریدي! شولوغ، سس- صدالي، بؤتۆن خیابان‌لار آدام‌لا دولو ، آغلایيردیلار، گؤلۆردۆلر، و بعضن گؤلمه‌گین اورتاسیندا سوکوت إدیردیلر، بیردن باشلایيردیلار آغلاماغا.
آتام گلیب هر شئیی منه تعریفله‌ییردی ومن بالاخانانین پنجره آرخاسیندا إشیگی گؤره بیلمه گئده، آیاق‌لاریمي دره دره، پیللەلردن اوسته گئدیب، دام یؤلونون قاپی‌سین آچیردیم، اوردان شهره باخیردیم. تۆستۆ، قار، یاغیش، ماشین سیقنالي، سونرا أللّه أکبر سسی و جنازه‌لریدی کی، عجله‌یله خالقین چیگینده گئدیردیلر. و خالق یوموروق‌لاریني هر یئره وورووردولار.آنام آشاغادان سسله‌یردی:" قیز گل آشاغایا، گؤللە دیگر. آنام پیللەلرده ایدی، تعجیلی آشاغا گئدردیم. آنام باخیردي اوره‌گیمین سیررین بیلیردی. دئییردی:
" آللاه ایسترسه إله او دۆگۆنده سیزین رسمی نیشانلامانیز إعلام اولار، بلکه ده عقدینیز ده اوندا اولدو. آتان غریبه بیر آدامدي. بیر شئی‌لری مندن گیزله‌دیر. آما بیلیرم سورپرایز

إتمک ایستەیير. همشه بئلەدی. دۆنن إوه گلمەدی. علی‌نین یانېندایدی. إله بیل باشقا آدام‌لاردا وارېدی، شکیل‌لری گۆندەلیک‌لرده اۆلان او یئکه باش‌لاردان. دئییردی إلین قۆجالاری، علی‌نی چۆخ نصیحت إدیبلر. دئمەدی نەدن! آنجاق دئییردی، نه جاوان! نه جاوان! بیر قایا تک مؤحکمدی، إله دئییردی، بیز بو خالقین وصی قییمی دَگیلیک، قۆیون اۆزلری اۆی وئرسین. بعضی قۆجالار دئییردی اۆلماز علی! اۆنلارین عاغیل‌لاری چاتماز علی، گرک اۆنلارا إیتیم وئرەسن، دۆنیادا دا نه گئچن‌لری آنلارسالارسا، او زامان نظرلرینی آلارېق. آتام دئییردی: علی دئییب، بو آدام‌لارین عاغیل‌لاری چاتماسایدی ایندی بیز بوردا دَگیلدیک، چۆن آنلایېرلار، بیز بوردایېق. و بو دا هر شئیین أصل أساسی‌دېر. قۆجالارین بیری دئییب، چۆن بو آدام‌لار آنلامېر بیز بوردایېق، آنلاسایدېلار بیز بوردا اۆلمازدېق. سۆنرا قۆجالارین بیری علی‌له ساواشېب، دئیبلر، أصلن علی‌یه نه! بئله بیر سۆرونلارلا ایلگیله‌نیر؟ تجرۆبه‌سی اۆلمایان کیمسه، دۆنیا گۆرمه‌گن، اۆنملی سۆرونلاردا، موداخیله إتمه‌مه‌لی‌دیر. آتان دئییردی کی، بعضی بۆیۆک‌لردن ده – مصلحت اۆزۆیله یقین- دئییرمیشلر علی ده حاقلېدی، بۆیۆک قرارلاردا اۆرتاق اۆلمالی دېر. اۆلماز کی بیری بو قدر زحمت چکسین زحمت‌لری‌نین نتیجه‌سین گۆرۆب ثمره چاتان زامان، عۆذرۆنۆ ایسته‌یيب قۆوالار.آتان دئییردی، علی دئییب سیز گرک بو گنج‌لرین جاوابین وئرەسینیز، چۆن جاوان‌لار ایسته‌یير هر شئیین أساسېنی داغېدېب و یئنی بیر أساس قۆیالار. جاوان‌لار گۆرسه‌لر سیز بو ایشه راضی دگیل‌سینیز، سیزین‌له أمک‌داش‌لېق إتمه‌یه‌جکلر. بعضی لاپ قۆجالار- آتان دئییردی- دئییبلر، جاوان‌لارین هامی‌سی یۆخ بعضی‌لری مۆمکۆندۆر أمک‌داش‌لېق إتمه‌یه‌لر، او دا سنین چئورنده اۆلان جاوان‌لار، آنجاق جاوان‌لار أکثریتده، بیز هر نه دئسک راضی اۆلارلار. آتان دئییردی، علی دئییب، بو اۆنملی دَگیل، بعضی‌لری من‌له راضی‌دیر بعضی‌لری سیزین‌له، گرچک سۆرون اۆلان بودوکی، جاوان‌لاری بیر بیری‌نین جانېنا سالمامالېیېق. اۆنلار هر شئی‌لرین بو یۆلدا قۆیوبلار، و ایندی گرک هر شئیدن پای‌لاری اۆلسون. قۆجالار دئمیشدی، میه ایرث میراثدی قۆنو؟ میه بیز غنیمت پایلایېرېق. خالق أصلنح اۆلمالېدېلار، أصلنح اۆلاندا هر شئیدن پای آلارلار. دئیه‌سن علی دئمیشدی پای‌لارین ایندی وئرین. اۆنلار دا دئمیشدیلر، حاق وئرمه‌لی دَگیل آلمالی‌دېر، دئنن گلیب آپارسېنلار.
آنام دئییردی، آتام دئیب سۆرون حل اۆلونمامېش قالېب‌دېر، آما بلکه بو ایشین ایچینده ایش وار. آتام إله دانېشېردی سانکی، نه اۆزۆ و نه ده آتام اۆلایلاردان باش تاپمایېبلار. من ده بئله شئی‌لری آنلامارام. آنام دئییردی بونلار دۆگۆن‌له ایلگیلی دَگیل، دۆگۆن اۆز یئرینده دی، اینشاللاه کسین دۆگۆن نیشان دۆگۆنو اۆلاجاقدېر . سۆنرا چیلتیک چالېب تیکیش تیکیردی. آخی منیم پالتارېم دۆگۆنه حاضېر اۆلمالېدی.
نهایت جوماآخشامی گلدی چاتدی. اۆرەگیم من‌له دَگیلدی. بوگۆن گرچکدن نه گۆنۆدۆر. آنام منه گۆزدن گئچیرتدی. سۆنرا آتدان -آتدان آتاما باخدی . آتام دئیه‌سن گۆلۆمسه‌دی. گرچکدن دۆشۆنۆردۆلر من بیلمیرم نییه بئله باخېرلار بیر بیری‌لرینه؟ آتام داها شۆرون چېخارتمېشدی. منه دۆلاشېردی، ناهاردان سۆنرا اۆتاغېمدا پالتارېمی اۆطۆلۆیرکن، آتام دئییردی بس، اوزاقدان کینایه وورسا، سۆزلرینی إشیتمه‌یه‌جه‌گم، باشلادی آوازا:

دۆنن یوخو گؤردۆم آیسان چیخیبسان- دیدیم به خواب دوش که ماهی برآمدی
اونون اوزۆنۆن عکسیندن هیجران گئجه‌سی بیتدی
تعبیر اوزلدو سفرده اوزلان یار گلیر
ای کاش تئزراق قاپیدان گیر
أگر وطنین یوخودا گؤرسه‌یدین‌سه خوشودون
صۆحبتی‌نین خاطیرینه بیزه رهبر گلیبسن
یۆل گئتمه‌گن خام‌لار ذوق عئشقدن نه بیلیرلر
...
دیدیم به خواب دوش که ماهی بر آمدی
کز عکس روی او شب هجران بر آمدی
تعبیر رفت یار سفر کرده می رسد
ای کاج هر چه زودتر از در آمدی
خوش بودی ار به خواب بدیدی دیار خویش
تا یاد صوحبتش سوی ما رهبر آمدی
خامان ره نرفته چه دانند ذوق عئشق
دریادلی بجوی دلیری سر آمده
آنکو تورا به سنگدلی کرد رهنمون
ای کاش که پاش به سنگی بر آمدی
آتدا بوتدا اوخویوردو گؤزل اوخویوردو، آوازین سوزن کلمه‌لرینه چاتاندا اوتاغین قاپی‌سین آچیب اوجادان اوخودو:" کئشکه آیاغیندا داش اولاردیم." سؤنرا چهچهه ووردو. آنام مطباخدان قیشقیردی:" شادی‌یا دؤلاشما! قوی ایشین گؤرسۆن اؤزۆنده پالتارلارین گئی گل إشیگه!" آتام چهچهین آردیندان قاها- قاهاین باشلادی. نئچه ده لاقئیدیدی.!
دالیمیزجا ماشین یۆللامیشدیلار اوتوراندان سونرا، آنام أگیلدی قولاغیما دئدی" غوروروو حیفظ إت شادی! بو گئجه هامی دؤرد گؤزلۆ سنه باخاجاقلار."
آنام نه ده یاخشی آنلامیشدی، من غوروروموو قوزوماغا قادیر دگیلدیم. من بوگۆن غوروروموو نه‌جۆر دۆشۆنه بیله‌رم؟
باشیمی اوجالیق توتدوم. یۆل، اوزون دگیلدی تئز یئتیشدیک. ماشیندان إندیگیمیزده جاوان‌لاردان بعضی‌سی قاپیدا کئشیک وئریردیلر. چوخ نجیب اوزلری، وارپدی. آدام‌لار ایچه‌ری گیریردیلر. آتام اؤنده گئدیردی بیز ده اونون آرخاسیندا او جاوان‌لار آتاما سالام وئریردیلر، او دا هامی‌نین سالامی‌نین جوابین وئریردی و اونلار لا خوش بئش إدیردی. یقین قارداشی اوغلونا فخر إدیردی. من ده قوزوماقدایدیم، غوروروموو قوزویوردوم، و همچنین قوزویوردوم باش گؤزۆمۆ یاخشی اؤرتمه‌یم، بیردن آللاه إتمه‌میش توکلریمدن، دیشاریدا قالسین.
آتام دئییردی بیز أصلیمیزه قایپدیریق، گرچک ریشه‌لریمیزه، بیزه ساختا ریشه دۆزتمیشدیلر، اونلاری قوپاردیب آتیریق أصل ریشه‌میزه قایپدیریق.

آللاه نئجه ده دۆز دئييردى، بو أصيل ريشەلر، سۆنرا قۆل بوداق وئرەجكلر. ريشەلر آشاغالاردادېلار، گۆرۆنمەين يئرلرده، بيز قۆل بوداق‌لارېمېزي سۆنرا تاپاجاېپق. آللاه نئجه ده دۆز دئييردى!
من هر آتدېم گۆتوردۆقجه، تيترەين آددېم‌لارېم‌لا، ريشەمه، أصل نسبيمه، عماۆغلوما، على يه، روحوما، آياق‌لارېما، بارماق‌لارېما، او شئيه كى ريشەدن جانېما، قلبيمه، درين‌ليك لريمه أل آتېب‌دېر، ياخېنلاشېردېم نه ده قۆرخولو لذتدى! طاقتيم يۆخدوردا. لذتدن اۆلۆرسم- نئجه دئييم- بو قۆرخولو لذتدن اۆلسەم أگر، نەجۆر؟ كئشكه مۆعجۆزه اۆلا بير يئردن أل قاوزانا، منى بو چادېرا چارقات‌لا، يئردن گۆتوروب آپارېب قۆيا او طرفه گله‌جك ساعات‌لارا، دۆگۆنۆن اۆتاېينا!
دۆغرودان نه دۆگۆنۆيدۆ! هر يئردن نفس سس‌لرى گلېردى، قادېن‌لارېن نفس چكمك و دانېشېق‌لاري‌نېن سس‌لرى، كيشى‌لرين اۆسگۆرمەسى و يا آللاه دئمكلرى، و نجابت گۆرۆستمكلرى. بيز گرچكدن ريشه تاپماقدايدېق، جاوان‌لار آللاه نئجه پاك اۆلموشدولار. داهى هېچ دگېلديلر. أصلن سانكي بيز قادېن دگېلديك، قېز و گۆزل دگېلديك! اۆنلار اۆز باشقا يۆل‌لارېندايدېلار بيز ده اۆز يۆلوموزدا.
پيللەلردن يوخاري چېخاندا، آنام دئدى: " قۆرو شادى، آياغېن آلتي زۆيۆلداقدي. جاوان‌لارېن بيرى إشيتدى. دئدى:" يۆخ باجي، زۆيۆلداق دَگيل، بوز دَگيل، ساعاتدان ساعاتا كۆرەميشيك. قۆرخمايېن بويورون."
قۆرخماماغېم مۆمكۆن دَگيلدى. دووارلار و تاوان‌لاردا قوللابدان آسيلان، ألوان قفس‌لرده اۆلان، ألوان قناري‌لارېن دا سس‌لريندن، قۆرخوردوم. نييه قۆرخمايېم! هر شئى إله گۆزل يدي كى قۆرخوردوم. كيشى‌لر آشاغادا ايكى بۆيۆك تنەبيده ايديلر، دهليزين گيريشينده سۆل و ساغدا، آتام گئتدي تنەبى‌لرين بيرينه. من‌له آنام پيللەلرله اۆسته گئتديك، من قۆرخوردوم آياغېمېن آلتېنداكي فرش سۆيرۆشۆب منى ده گۆتوروب آغاجلي باغدان دېشاري توللويا، يئنه قايېدېب گله يئرينه و قادېن‌لارېن كيچيك جۆرابلي و تيترەيېب قۆرخان آياق‌لاري آلتېندا سريله.
"شادى ديقت إت، آياغېن آلتي زۆيۆلداقدي!"
" آنا زۆيۆلداق دَگيل، آما من قۆرخورام. قۆرخورام چۆن ريشەيه قايېتماق تهلۆكەليدى، من اۆزۆم خئيريندن گئچمك ايسته‌ييرم."
پيللەلرين باشېنا چاتاندا آنام چادېراسېن سالدي چيگنينه، سۆنرا بيرى آرخامدان دئدى:
" قېز نييه چادېراوي سالميرسان چيينيوه، بوردا دا نامحرم يۆخدو كى!"
عميم خانېمي‌سېدي. نه ده گۆزل اۆلموشدو! على‌له ياشېد اۆلموشدو. آنلېمي، ياناق‌لارېمي دۆداق‌لارېم دا بئله اۆپدۆ. بيليردى يقين منيم قۆرخماغېمي بيليردى، ياواش دئدى:
قۆرخما شادى! قۆرخما قېزېم! گلينيم قۆرخما! بوردا غريبه آدام يۆخدو هامي‌سي اۆزۆمۆزۆنكۆدۆ."
آز قالدي آشام. سۆنرا عميم خانېمي آنامېن أليندن ياپېشېب، چكدى آپاردي ساغداكي تنه بيبه. بيلمەدن آرخالارېجا گئتديم. نه ده شوكوهلويدو تنەبى‌نين يۆخاري‌سېندا ، دووارداردا حضرت محمددن(ص) بير بۆيۆك شكيل وارېدي، دووارين ساغ گوشەسينده، على‌نين

باباسی‌نین عکسی ایدی، عمیمین! بو شکیل نئجه ده آتاما بنزه‌ییردی! دووارین سول طرفینده علی‌نین اوز شکلی ایدی اوز یاشیت‌لاری‌نین یانیندا. اوتوردوق. هر یئرده، قادین و قیزلارین اوئونده، ماسالارین فرش‌لرین اوستونده، مزمئیی و بوشقاب‌لاردا، شیرنی و آجیل قویموشدولار. بو قدر گول! آللاه بو فصلده بو قدر گولو هاردان تاپمیشدیلار؟ همان تنه‌بیده ایکی دنه بؤیوک نفتلی پینج یانیردی، گؤرولتو سس‌لری گلیردی.
اوتوردوق یئره خیالیم راحاتیدی. ایندی بیلدیم آنامین سؤزونون آنلامی نه‌دی. هامی دؤرد گؤزلو منه باخیردیلار، حیس إدیردیم هامی‌سی گؤزل‌لیقده یؤز قات مندن یاخشیدیلار. آللاه بو قادین‌لار نه قدر گؤزل‌دیرلر! ومن؟ گرچکدن اونلارین یانیندا- أصلن سؤزونده دئمه‌مه‌لییم.
بیری أگیلدی آناما ساری،دئدی" داها واختیدی!" منه ده گؤز ووردو.
گرچکدن منه گؤره سؤزلری نمه‌نه ایدی؟ بللیدی. اوچونجوسو سؤزون آچیق دئییب و آناما دوغلاشدی:
سن ووروب آپاردین! علی‌نی سن آپاردین! اوتاغین دؤره‌سینده داماق‌لاری یانان‌لارا باخ!" قادین‌لار بیر بیرینه نه ده ایلگینج سؤزلر دئییردیلر. نه چیلچیراق‌لار! نه شمعدانی‌لار! و نه قلیان‌لار! بعضی قادین‌لار قلیان چکیردیلر، چوخدا جیددی! اوستالیق‌لا!! چئشیتلی آدام‌لارین شکلی قلیان‌لارین اوستونده ایدی. قلیان‌لار، آدام‌لار، گول‌لر، مئیوه‌لری ! مژمئی لری، گؤزلر، ساچ‌لار و قادین‌لارین گؤلمک‌لری تنه‌بی‌نین گؤزگؤلرینده یانسیپنبردی. عمیم خانیمی‌سی‌نین نه سلقه‌سی واربدی! بوشونا دَگیلدی، ایسته‌ییردی علی‌یه دؤگؤن توتسون.
من‌له آنامین آراسیندا اوتوراندا، بیردن أگیلیب آنامین قولاغینا بیر شئی دئدی، سؤنرا قایپتدی منه ساری و بیردن قولون سالدی بوینوما اوزومو چکدی سینه‌سینه طرف، اوردا ساخلادی و دئدی:" گلینیم! گلینیم!" بللیدی مؤمکؤنودور علی‌نین تهرانا گلمه دؤگونو بیزیم نیشان دؤگونومؤزه دؤنوشسون. بو یقین علی‌له ایلگیلیدی.
علی، هاراداسان؟
نییه گلمیر بس؟ سؤزماغا اوتانبردیم. هامی بیزه باخیردیلار. گنج قیزلارین قیسقانج گؤزلری منی ایزله‌ییردی. یقین پالتارمین، بیلرزیک‌لریمین، سیرقالارمین سؤزون دئییردیلر. نه سؤوؤش‌لر منه وئریردیلر! آنجاق من هامی‌سینی باغیشلادیم، هامینی، چون آدام بو قدر خوشبخت‌دیرسه، اوئلماسا دا تئزلیکده اوئلاجاقدیر ، قیسقانج و گؤزو دار آدام‌لاری باغیشلاماماغین آنلامی اوئلماز.
خانیم قیزلار هامینیزی باغیشلاییرام!
پس نییه علی گلمیر؟
علی!
سنین عئشقین بوتون قیسقانج‌لیق‌لاری، کینه‌لری ، غوروروو من ده اؤلدوروور. إله منی زنگین إدیر کی کیمسه‌یه إحتیاجیم اوئلمور. یالنیز سنه إحتیاجیم اوئلور.
علی! آنان منه دئییر:" گلینیم! گلینیم!"

شيرنى توتدولار، ألىلرين قايتاردىم. مئيوه توتدولار سۈيمادىم اۋزۈمۈ قوناق‌لىغا سوندوم، سن گلمەدن من بو مجليسين تاماشالي صحنەسييم. هامي بيلير بير گۈن يا گئجه، سن منيم ألىلريمى لمس إدەجكسن، سنين قول‌لارين منيم چيگين‌لريمى قوجاقلاياجاق و اۆزۈن منيم اۆزۈمه قۈيولاجاق، منه تاماشا إدەجكلر كى، بو تئزليكده سنه ياخين‌لاشان آدامي تانيسين؟ پس نييه گلمير؟

على!

عميم خانيمي آناما دئدى:" گئديم گۈرۈم على جلسەدن قاييتدي. آخي اۆغلومون بۆيۈنده جلسەسى واريدي. ايندى داها قاييتميش اۆلار، دئميشدى تئز قاييداجاق.

دوروب گئتدى. چكيلديم آناما طرف. بيليردىم آنام يالقيزليغيمي دۈلدورمو‌ياجاق. داها سۆت يئمک واختيم گئچيب. على تهرانا آددىم قۈيمايانا‌جان، من سۆت اوشاق ايديم، كيچيک‌يدىم، صغيريدىم، آتا -آناما و باليديم، گيزلين، چاره سيز، يازيق بير اوشاق ايديم اۆين صاندىق خاناسيندايدىم. دۆنيام بالاخانانين پنجره‌سيدى. اۆردان بازارين دام‌لارين ، سنگله‌جين آغاج لارين ، باخان‌لىق‌لارين بينالاري گۈرۆنۆردۆ. بالاخانا و صاندىق‌خانادان، مكتبه اۆردان بالاخانا و صاندىق‌خانايا، بعضن إشيک حامامينا، بعضن آنام‌لا بازارا، و بعضن خانيم قوناق‌لىق‌لاري. بعضن ده دام‌لارين اۆستۆنده‌كى قوش‌لارين گيج اوچماق‌لاري و بعضن يالقيزليقدا تانينمايان قۈرخو و تيترمه چيلپاق‌لىقداكي غريب آن‌لار دا. بو. داها نه؟ ايندى، على. يقين نئچه آيدان سۆنرا دئيه‌جه‌گم:"گئديم گۈرۆم على جلسەدن قاييدىب‌مي. أريمين بوگۈن جلسەسى وار. دئميشدى تئز قاييداجاقدي."

من تئزليكده أر صاحابي اۆلاجاغام تئزليكده من صاباحا، صاحاب اۆلاجاغام. منى آل! بۆينوما زنجير سال كۆچه بازاردا دۆلان‌دير! دئنن من سنين كنيزينم على!

آنام دئدى:" شادى نەيى دۆشۆنۆرسن؟ قولاق آس! يانيمداكي قادينداندان إشيتديم كى يانيناكينا دئييردى، على بۆتۆن بو مۆددته، بوردا تهراندا گيزلنميشدى. تكجه اۆچ دۆرد آى اۆنجه قاچيب گئتميشدى خاريجه. بيلميرم دۆزدۆمۆ يۆخسا يالان. عمين خانيمي‌سينا دئديم، دئدى خبرى يۆخوموش. هئش زادان خبرى يۆخوموش. على اۆزۆ ده آناسينا بير شئى دئمه‌ييب دير. دووروم بيلينمزدير. إله او سببه دئمه‌ييب‌دير. دوروم دگيشسه، بيليرسن‌مى نۆلار؟ ياخشي على‌نين حاققي واريدي كى نه تک حوكومتين گۈزۆندن، حتتا آناسي‌نين ، عمى سي‌نين ، خالا، عمي‌سى خانيمي و نيشانلي‌سي‌نين گۈزۆندن گيزلى قالسين. دئدى بوردا تهراندا منيم و سنين قولاغيمي‌زين ديينده بير كارايميش. گۈر نئجه پيس گئچيب‌دير ها اۆنا، ايندى. بو قدر ايل گيزلى ياشاييب‌دير. اۆن‌بئش ايل تمام. ياخلاشيق سنين بۆتۆن عۆمرۆنجه ! ايش‌لرى ده او بوردا آيارلييرميش. ايلگينج‌دير! بلكه ده هامي‌سي يالاندي. يانيمداكي بو قادين آخي بئله سۆز دئيير، أصلن بو ايش‌لردن باش تاپيرمي؟ شهر دئدى- قۈدويلا دۆلودو، بو دئييش‌لرين چۆخو على حاقدادير. شادى سن نه دئييرسن؟"

بو قدر ياخين بو قدر اوزاق! اۆلماز. كسين دئدى-قۈدودور. شهر دۆلودو بو دئييش‌لرله. نه حاق‌لا آخي! او صاندىق‌خانادا او قدر اۆنو دۆشۆنمۆشم. بالاخانانين پنجره‌سينده، او قدر قاپ‌باجا و تهرانين إولرى‌نين دام‌لارينا باخديم، بۆتۆن بو آن‌لاردا دۆشۆنۆردۆم على دمشق ده، ليبى‌ده، نجف‌ده، ساميرادا و بيروت‌دادير، سۆنرالار دۆشۆنۆردۆم آلمان‌دا،

إنگلستان‌دا، فرانسه و یاخود آمریکادادیر. ایندی بیری تاپیلیب منی اوینادیر، دئییر علی بۆتون ایل‌لرده تهراندایمیش، ماحالدي! بیردفعه ده بئله فیکرینه چاتمایيب قاپیني دؤگوب إوه گلسین، همان صاندیق‌خانایا یا همان بالاخانایا گلیب منیم حالیمي سوٚرسون؟ بیر کره ده بئله؟ علی!

"شادی، سندن سوٚردوم سن نه دئییرسن؟"

ماحالدي! اؤلوٚمسوٚزدوٚر! میه قوٚرخوردو عمی‌سی، عمی خانیمي، آناسي، خالاسي اوٚنو گودازا وئرسین‌می؟ نه قدر وفاسیز و قایغي‌سیز اوٚلا بیلر کی إله بوردا، منیم قولاغیمین دییبنده، تهراندا اوٚلسون و بیر دنه عمی‌سینه تئلفوٚن آچماسین؟ من نمه‌نه آخي؟ دقیق اوٚچ ایل یئددی آی اوٚنجه آنلادیم، قادین بیر موجوددور کی هر آی اوٚره‌گینده بیر یومروق آچیلار،اوٚره‌گینده قان آچیلار، پاققیلدار، سوٚنرا نئچه گوٚن گئچر. قان إله بئله گلر- گلر، سوٚنرا آز- آز آزالار، بیر ذره اوٚلارمحو اوٚلار. آدام حاماما گئدر پاکلانار، گوٚل کیمی اوٚلار، قان گوٚرمه‌گی یادیندان چیخار، یئنه آی باشي، قان آدامین اوٚره‌گی‌نین باشیندا یومورلانار. ایلک دفعه قان گلنده یوخودایدیم، یازیدي ناهاردان سوٚنرا، بالاخانادا، پنجره آرخاسیندا، گوٚنوٚن آلتیندا اوزانمیشدیم. بیردن گوٚردوٚم بالاخانانین إیواني وار، علی گلیب دیر، پنجره آرخاسیندان، إیواندا دوروبدو، باشین قویوب شوٚشه‌یه، أللرین قویوب گیجگاه‌لارینا ، اوٚتاغا باخیر. سوٚنرا پنجره اوٚز اوٚزوٚنه آچیلدي. إله قوٚرخدوم یئریمه‌دیم ترپنمه‌دیم. علی‌نین کوٚلگه‌سی بئینیمه أگیلدی، أگیلن بیر آغاج کی دوٚشمک حالیندادی، او آن کوٚلگه منیم اوٚستوٚمه دوٚشمه‌دن حیس إتدیم بیر یومورق گوٚبه‌لک کیمی اوٚره‌گیمده آچیلیب باغلاندي، سوٚنرا بیر یومروق ایچه‌ریدن اوٚره‌گیمه و بئلیمه دگیب ایچیمدن بیر شئی سیندي، بیر سد کیمی. اوٚیاندیم: چیغیردیم: قان، قان! آنام دئدی قوٚرخما قوٚرخما قیزیم! قوٚرخما نازیم بیر شئی دَگیل. سنه ایلک باشدان آچیقلامالي‌یدیم. دئدیم: قوٚرخورام آنا! قوٚرخورام! دئدی قوٚرخما! قوٚرخما نازیم!

دئدیم:" قوٚرخورام آنا، قوٚرخورام! یاردیم إت!"

دئدی:" نه‌دن قوٚرخورسان؟ یانیمدا اوٚتوران قادینین سؤزوٚندن‌می؟ بو دئدی-قوٚدولاردان همشه اؤنملی آدام‌لارا دوٚزلدرلر، ایندی بیر شهرعلی‌دن دانیشیر. قالدي، بوردا اوٚلوب یوٚخسا خاریجه‌یه گئتمه‌سی‌نین سنه فرقی وار؟ بوردا اوٚلوبدورسا، بیزیم گوٚرۆشوٚمۆزه گلمه‌یيب‌دیر، بو ایشدن قصدی واریمیش. عمیوین، اؤلوٚمۆندن سونرا بیزیم إویمیز گؤز آلتیندا اوٚلوب همشه، دئولت آدام‌لاري بیلیردیلر، علی ایران‌دا اوٚلسا بیزه گلر، عمی‌سی گیله. علی‌ده بونو بیلیردی. بوردا اوٚلوب‌سا، بیزه گلمزدیر، عمین‌له تماس توتمازدیر. یقین قالیب، بیر قوروپون یا عملیاتین ایشینی گوٚرسوٚن، سوٚنرا واختیندا ایران‌دان چیخیب گئری قالان ایش‌لری آیارلاسین. همی ده گئجه ماجراني آتاندان سوٚروشارام."

دئدیم:" قوٚرخورام آنا، قوٚرخورام یاردیم إت!"

آنام دئدی:" سن قراردي علی‌نین خانیمي اوٚلاسان علی چوخ قوٚرخماز کیشی‌دیر، قوٚرخماز کیشی شوجاعتلی خانیم آلمالي‌دیر. قوٚرخونو قیراغا قوی. علی‌نین لاییقی اوٚلمالیسان."

دئدیم:" آنا سن اوٚنجه علی‌له موخالیف‌یدین نه‌جوٚر اوٚلدو بیردن راضي اوٚلدون؟"

دئدی:" پس سن منله آتاوین سؤزلرینه قاپي دالېندان قولاق آسېردېن؟"
چوخ شئیطانسان!" سؤنرا قایېتدي أصلی صؤحبتلریمیزه:" من ایلک باشدان راضي‌یدېم. آما قؤرخوردوم علی واختېندا ایرانا گلمه‌گه و سنین أره گئتمک واختېن سووشا ایندی گؤرمؤرسن‌می دوروم چوخ فرق إدیب‌دیرمی؟ تئزلیکده علی أن عالی مقاما چاتاجاقدي. هانسي قاین‌آنانېن آجېغي گلر دامادي اؤنملی آدام اؤلسون، اؤنملی مقامي اؤلسون! هان!
علی‌نین خالاسي گلیب دئدی:" خانېملار باش گؤزلرینی اؤرتسؤنلر. علی‌آغا سلام وئرمه‌گه اؤسته گلیر."
آناما ساري چوخ چکیلدیم. چادېرامي آتدېم باشېما. هامي بئله إله‌دي. بؤتؤن خانېم و قېزلاردان یالنېز بیر گیرده اؤز إشیکده قالمېشدي. دؤره‌ده، یؤز نفر زاد اؤتورموشدوق. یؤز دنه اؤز، یؤز دنه آی کیمیدی، آیېن دیک چوخوروېلا.
" علی قؤرخورام، سندن قؤرخورام، سنه قؤرخورام!"
آنام دئدی:" ساکیت اؤل، شادی، ساکیت اؤل!"علی تنه‌بی‌نین آستاناسېندا گؤرؤندؤ. عئین شکیللری کیمیدی. أللری اؤنؤنده بیر بیرینه حلقه‌لنمیشدی. گؤزلری قاپ قارایدي. بوغو،بیر آز شکیلده‌کیندن کؤمؤدؤر. بلکه نه‌دنی اؤنون آرېقلاماسېدي. باشي‌نېن توک‌لری شکیلده‌کیندن بیر آز اوزونویدو. ایلک باخېشدان سؤنرا،باشېني آشاغا سالدي. سانکي، اؤنا باخماق اؤچؤن بیزلره فؤرصت وئرسین. دؤنیانېن بؤتؤن درد غملری اؤزؤنده ایدی، آما اؤزؤنه آلمادي.
علی، باشېوي سینه‌م ده سېخاجاغام، گئجه گؤندؤز، درد غملری جانېندان چېخاراجاغام. علی!
داها قؤرخموردوم. نییه قؤرخوم؟ علی‌نین اؤزؤ بیر دؤگؤنؤیدؤ. منیم شادلېق و دؤگؤن جشنیم. شادلېق دؤگؤنؤیدؤ.
علی قدم گؤتؤردؤ. نه إتمک ایسته‌ییردی؟ یقین ایسته‌ییردی منله آناما ساري گلسین، یاخشېدي دا، بئله إتمه‌لی ایدی. نه اؤز و نه بؤی بوخون!
گل علی، یاخېن‌لېق گل! اؤنه گل، همشه سئوردیم سنی علی! شادی بؤی بوخونووا قوربان! سئوگیلیم! شادلېغېم! غمیم!
" علی‌نین باشېنا نه گتیریبلر؟"
" هان؟"
" دئییرم علی‌نین باشېنا نه گتیریبلر!"
" هان میه نؤلوبدور!"
" گؤرمؤرسن‌می؟"
"من بیر زاد گؤرمؤرم"
یؤل گئتمه‌سینه باخ! آنلامېرسان‌مي؟"
" یؤخ! عئیب إتمه‌ییبدی!
" گؤرمؤرسن‌می آیاقلاري بیر بیریندن آیرېلېر؟ گؤرمؤرسن؟علی‌نی شاققالېیبلار. گؤرمؤرسن بدنین بیر طرفی اؤ بیری طرفدن آیرېلېر؟"
" وای!"

"گؤرمؤرسن؟"
"وای!وای!"
"میه؟"
" وای!وای!"
" آی آللاهیم!"
" وای !!وای! وای!"
" علی! شادی‌نین سئوگیلی‌سی!"
" وای!"
اونون بیر طرفین او بیری طرفیندن إله آیپرمیشدیلار، یقین شمشیرله ساطورلا یوخ، ایلک باشدا ایکی یاپیشیقلي تیکه و بؤتون گؤرؤنوردؤ، آنجاق علی آددیم آتاندا، باشي گیجه‌لن آدام‌لار کیمی، أللری بیر بیریندن آچیلدي، ایلک بیر آز، و سونرا کامیل، سونرا علی باشدان سینه‌دن ایکی بؤلؤندؤ، یاري‌سي ساغا ویاري‌سي سولا طرف! علی دوران یئر بوشالدي. إله بیل، علی‌نین باش گؤزؤ و بدنی، قاپی‌نین ایکی تاق ایدی آچیلدي، بیر تاق بویانا، بیر تاق اویانا، ایندی قادین‌لار چادیرالارین آچمیشدیلار و اوزلرین جیرپردیلار، تؤکـلرین یؤلوردولار، چیغیرپردیلار. وای! وای! و قاپی‌نین آستاناسي بوشالدي.
" وای! علی! سئوگیلیم! یاري بؤلؤنن سئوگیلیم، علی!"
-۵-
تهمینه شادانین بالدیزي‌مي؟ بو تهمینه او تهمینه ایدی‌می؟
ساوالاندا گزدیگیمده، قصرین عوموميی زیندانیندا گؤردؤگوم، گوماشته‌نین سؤزلری ذئهنیمده سسلندی، سونرا بیر قادیني خاطیرلادیم کی نیسبتن یؤغون اوزؤ و توپول بدنی وارپدي و تیمسارین خانیمي‌سي‌نین یانیندا، تبریزین خیابان‌لاري‌نین بیرینده، تؤز تورپاقلي یازدا یئریردی و یئل هر ایکی قادینین أتکـلرین و ساچ‌لارینی قاوزایيب تریه‌دیردی، تیمسار شادان دا آخساق حالدا گئدیردی، باشي‌لا ماغازادارلار گئچن‌لرین سلامیني جاوابلاییردي. تیمسار و یانینداکي‌لارین کیچیک قافیله‌سی هئچ واخت یئیین یئریمه بیردیلر، چؤن هامي حرکت‌لرین تیمسارین یاواش یئریمه‌سی‌له تنظیم إتمه‌لی‌دیلر، ایسته‌میردیلر، اوز هبزلاري‌یلا تیمساري آخساق حالدا مجبور إتسینلر آشاغا یوخاري آتیلیب، گؤلؤنج اوزلسون خالقین گؤزؤندن دؤشسؤن.
زیندانیدا گؤردؤگؤم گوماشته، تیمسارین بالدیزی‌نین شخصیت دگیشیک‌لیگیندن صؤحبت إتمیش‌دیر. بیلمیرم تهمینه آدین او منه دئمیشدی، یا تبریزده زیندانیدا دؤشمه‌میشدن، اوزدان -بوندان إشیتمیشدیم. نه ایسه تهمینه ناصری آدي، قهرمانلایان بیر سیقتال کیمی قولاغیمدا زنگ چالیردي.چؤن بو آد آرخامدان، قارشیمدان، خاطیراتیمین دیبیندن، منی سسله‌یردی، پس اؤنملی‌یدی. أگر بو تهمینه همان تهمینه‌یدی‌سه، من باجي قارداشین گودازا وئرمیشدیم توتموشدولار. تهمینه، باجي قارداشي‌لا گئچمیشده علاقه‌یدی‌می؟ ایل‌لر بؤیو موختلیف یئرلرده موختلیف أشخاصین آراسیندا ایتیفاق‌لار اوز وئرمیشدی، آنجاق گؤرؤنمه‌گن بیر آرقاج‌لارلا اوزلاري بیربیرلری‌نین طرفینه چکمیشدی، بونلارین نه ایلگی‌لری وارپدي؟ نؤرمالدا بعضی آدام‌لار و ماجرالارین أن کیچیک ده بئله بیر بیری‌له علاقه‌سی اوزلمور.

منيم گئچميش يوخوم كيمى كى، منيم و چئورمەكىلرله ايلگيلى دَگيلدى، آما طبيعيدى تكجه بير يوخو كيمى اؤلسون، باشقا بير شئى يؤخ، و عئين حالدا بير شئىله ده ايرتيباطي اؤلماسېن. سانكي او يؤخونو، بير كيتاب كيمى، منيم بئينيمه اوخوموشدولار و منيم يادداشتېم، منيم أن كيچيك بئله موداخيلم اؤلمادان، اؤنو يادېندا ساخلامېشدي، و ايراده إتديگى هر آن، اؤنونلا منيم ياشايېشېمدا ايلگى قورمادان، اؤنو ياخشي أزبرلديگى بير كيتاب كيمي، بير خيالي اؤرگتمنه اؤدەيه، دئيه. آما بعضى شئىلردن، اؤرنك اوچۆن بو يوخودان، گئچسك، قالان شئىلر و شخصلر، موختليف زامان و مكانلاردان، مؤعجۆزه شكيلده بيربيرينه ساري حركت إديب،چيفتلەشيبلر و يانېندا، قارشېدا و ياخود دالي -قاباقدا دوروبلار. إله بيل منيم آرخامدا، هارا گئديردېم، ايكى ماهير شاه ماتچي اؤتورموشدولار، اؤلاىلارېن مؤهرەلرينى بير-بيرىنين اؤنونده دۆزۆردۆلر، منيم گؤرەويم بويودو كى، اؤنلارېن شاه ماتلارېن ايجرا إدم، اؤنلار پيلانلاېپردېلار و ماجرالار اؤز وئريردى. شادانېن خانېمېسي، قايني و ماهىنى تاپماق بير مؤعجۆزه ايدى. او قدر آدامېن أليندن ماهىنين قاچماغي بير باشقا مؤعجۆزه ايدى، و او موباريز جاواني محسنى مئيدانېندا گؤرمك و تهمينەدن صۆحبت گئتمك آيرى بير مؤعجوزه ايدى. شاهېن مۆجسمەسينه دايانان چېخاناق(نردبان) دان منيم يوخاري گئتمەگيم و او جاوانلا أل به ياخا اؤلماغېم، اؤز حدينده بير مؤعجۆزه ايدى. آنجاق بلكه بو تهمينه، او تهمينه دَگيلدى. تهمينه ناصرى؟ يقين آدېن دگيشميشدى. باجېسي دا اؤزۆن خانېم شجاعى مراغى مۆعريفى إتدى. بلكه او دا تانېنماسېن دئيه آدېن دگيشميش‌دير. بلكه ده سۆى آدېندان ايستيفاده إتميش‌دير. بو تركيب و قيافه ده، زيندانداں اؤنجه زامانلارېندان، بير آدي خاطېرلادېم. بير شهرين آداملاري بو نئچه شخصين سۆزۆن دانېشېردېلار: هاردان گليبلر،سۆى آدلاري نه‌دير؟ تيمسارلا نه علاقەلرى وار و اؤنون تۆرونا نئجه دۆشۆبدۆرلر. آما بو تهمينه او اؤلورسا، نه‌دن ناصرى سۆى آدېني اؤزۆنه سئچيب‌دير؟ يقين بيليردېم بو تهمينه، او تهمينه اؤلا بيلمز. آما سۆنرا يئنه قصر زيندانېندا گؤردۆگۆم گوماشتەنى خاطېرلادېم، تيمسار شادانېن بالدېزىنېن معشوقەسىنين آدي نه ايدى؟ اؤنوتموشدوم. نه قدر بئينيمه فيشار گتيريردېم، خاطېرلايانمېردېم.

كسين بو تهمينه او تهمينه دَگيلدى. نه ايسه، ساوالان خيابانېندا تهمينه ناصرى آدېندا كيمسه ياشامېردي. ايكى گۆن تامام ساوالانېن هر يئرينى آياقدان ساللدېم. تهمينه آدېندا ياشايان اۆچ خانېمدان بيرى بيرمى دؤرد ياشېندايدي، او بيرى أللىيئددى ياشدا، اۆچۆنجۆ اؤن يئددى –اؤنسككيز ياشدا قېزيدي كى، تهمينه ناصرىنى تاپماغا منه ياردېم إتمەگه حاضېر يدي آما آناسي قيافەمه باخېب دئدى" بيز إله بير آدام تانېمېرېق." و قاپيني اؤزۆمه باغلادى. هئچ بيلميردېم نييه بو قدر تهمينەنى تاپماق ايستەبيرم، تاپسايدېمسا و او دقيق همان تيمسار شادانېن بالدېزى اؤلسايدي نه اؤز وئرردى؟ سۆنوچدا بو اؤلايېن نه دگرى وارېدي، نييه اؤنمليدى؟ ايلگينج بويودو:" هامي گئچميشينين شرريندن خيلاص اؤلماق ايستەديگى چاغدا، من گئچميشين آنلامېن آختارېردېم. أسكى ساعاتلار اونودولسون دئيه، ساعات لار دالبادال گليردى، آنجاق من ساعات به ساعات، بو چاغي آرخادا بوراخېردېم كى گئچميشده اؤلان ياشايېشېمېن گرچك ريشەلرينى تاپا بيليم وبلكه ده تهمينه منه او ريشەنين

بیر بؤلۆمۆیدۆ بلکه ده باشقا نه‌دنلر وارپدی: من چوخ یالقیزیدیم، آتام یوخودو، آنام یوخودو، باجي قارداشیم یوخودور، زیندانی دوست‌لارپم دا هره‌سی، حئزب، گوروپ و أنجۆمن قورماق دۆشۆنجه‌سینده ایدیلر، ومن ده بو ایش‌لرین هئچ بیری‌نین أهلی، أن آزی یاشایپشیمپن بو چاغیندا، دَگیلدیم. چۆن عایله‌مدن قالان‌لاریلا دا، زامان سؤرنونوندان، علاقه باغلایا بیلمیردیم، بس یالنیز بیر اولای قالپردي کی او بۆتۆن اولایلاردان خالیص یدي، کیرازلي‌نین قتلی،! بو قتل‌له ایلگیلی سؤرونلار، مین‌باشي جزایری و تیمسارپن یاشایپش و اؤلۆمۆ، اونلارپن خانیم‌لاری‌نین حیاتی و سؤندا تیمسارپن بالدیزی‌یدی. بو آدام‌لاردان، یۆزباشي کیرازلي‌نین قتلی و او اون‌دؤرد نفرین إعدامپنا چوخ مسافه‌سی اولان کس، تیمسارپن بالدیزی‌یدی. آما تکجه آدامیدي- تهمینه ناصری تیمسارپن بالدیزی اولورسا- سؤنرالاردا توتدوغو مؤضئع‌لره گؤره، اولایلاردان جیسمی فاصیله‌سینه رغمن، قونون روحونا داها یاخین‌یدي. محسنی مئیدانپندا او جاوان منه دئمیشدی تهمینه حوکومت موخالیف‌لری‌نین موباریزلریندندی.

ساوالان آدام‌لا دۆلویدو، دالي کۆچه باجالار، حیطلر و آپارتمان‌لار دا، آدام‌لا دۆلویدو. هر دؤگدۆگۆم قاپیدان، بئش آلتي قادین و نئچه اوشاغین ساده اؤزۆ، قاپیدا و یا پنجره آرخاسیندا گؤرۆنۆردۆ. قپشین سؤیوق‌لوغونا رغمن اؤزلر قپرمپزي و شادیدی. بعضن منی إوه دعوت إدیردیلر. درداش‌لیق حیس‌لری ساده، خالیص و درین‌یدي. خالق یا میکانیکی‌دیلر یا دا فهله باشچي‌سپدپلار، یاخود ایداری و داشپما آراج‌لارپن سؤرۆجۆسۆیدۆلر. قادین‌لارپن چوخو آل وئرده و یا پیشیر دۆشۆرده ایدیلر، مکتبه گئتمیردیلر، دووارلارا گئجه گۆندۆز، بۆیا و شوعارلارپن دئشیردیلر، جاوان‌لار شاهپن قاچماسپندان، بختیارپن چؤکمه إحتیاماالپندان، ایمامپن گلمه‌سیندن، سیاسی زیندانی‌لارپن قالان‌لاری‌نین آزاد إدیلمه سی، حوکومت دگیشمه‌سی، گله‌جه‌گین حوکومتی‌نین، ماهیتیندن دانپشپردپلار، هامي‌سي تله‌سیردیلر، بیر یئره گئتمک ایسته‌پیردیلر، قرارلي اؤزلرله، خاراب أعصاب‌لا، کیچیک نئچه نفره جمع‌لرینده، شاد، گؤزل و هیجانلي، سؤز،سؤز، شوعار، شوعار، شوعار، یومروق، یومروق یومروق، هر یئرده وارپدي، هامي شهرین اورتاسپنا یئتیشمک ایسته‌پیردیلر، گؤنئیه ساري تؤکۆلۆردۆلر، یا خود شیمرانا گئدیردیلر. معلم، سرباز، زیندانپن اۆچ یۆلو، دروازا شیمران ویادا ژاله مئیدانپنا گئدیردیلر. سؤنسوز هیجان، آددپم لاري اوجا و داها اوجا إدیردی، و بیر سؤن خبری إشیتمه‌گه قولاق قپرپما، نه اؤلدوغو دقیق معلوم اؤلمایان نهایی بیر خبر، پریشان إدیردی. أل‌لری قاشپنپردي، أل‌لرین بیر بیرینه سۆرتۆردۆلر، آنجاق أل‌لری‌نین قاشپنماسي علاج‌سپز دردیدي. بونو گؤرۆردۆم. بیلینمه‌گن بیر شئی طلب إدیردیلر! قودرت‌می ایسته‌پیردیلر؟ بیر اؤزل دۆشۆنجه‌نی طلب إدیردیلرمی؟ اؤز روح‌لاری‌نین چیچکلنمه‌سینی آرایپردپلارمي؟ بیردن هامي یونیوئرسیته یه ساري یۆلا دۆشدۆلر. کۆپی اؤلان کیچیک إعلان‌لار أل- أله دۆلانپردي، صۆحبت صاباحدان گئدیردی، أن مؤحکم صاباحدان، داها کامیل، داها پیغجام، داها بیرگه، گۆجلۆ باغپرماق‌لارا، داها بۆیۆک،داها کامیل و گۆجلۆ بیر جمعیت، داها یاندپران شوعارلار، و سؤز، سؤز، سؤز:

" شاهپن شکلین گۆنده‌لیکده گؤردۆنمۆ؟"

" بختیار دا واردی؟"
" یوخ. یوخودور!"
"وارمیدی!"
" یوخودو"
" ایکی گؤزوّمله گؤردوّم وارمیدی!"
" نئینیردیلر!"
" آغلاییردیلار!"
" شاه دا؟"
" پس نمهنه. هامیسی !"
" باشقا آداملاردا وارمیدی؟."
" بلی شاهین دؤربرلری."
" داها نه خبر؟"
" اوردو أهواز جماعاتینا حمله إدیب!"
" خوراساندا دا دئیرم اوّلوبدور!"
" دئییرلر شاهین وار دئولتی، میللی إعلام اوّلوب."
" یانی اوّرا گئدیب ایکی دنه فرشلرینندن گتیریب إوه سالاسانمی؟"
"یوخ! میللی اوّلماق غارت إتمکله بیر دَگیل."
" بس نهجوّر میللی اوّلوب؟"
" حوکومت شاهین تامام وارین آلیر و خالقین نفعینه ایشلهدیر."
" بیزه ده بیر شئی یئتیشرمی؟"
" نییه بو قدر اوّزوّوی دوّشوّنوّرسن؟"
"نییه دوّشوّنمؤیوّم؟"
بیری آلیمه بیر إعلامیه وئردی. اوّتوز قیرخ آدامین ایچینده، زیندان اوّچ یوّلوندان، آشاغا گئتمکده ایدیم. إعلامیهنین بیر قیسمتی جیرپلمیشدی. بللی دَگیلدی إعلامیه هانسی گوروپ و سیاسی حئزبینکیدی.
إله جیرپیق ایدی من یالنیز ایکی مادهسین اوّخویا بیلدیم:۲
- هر توّرلوّ إعلامیه و قزئتی آلماقدان ساقینین..۷
. داغینیاق شوعار و ایسلامی بیرلیگی پوّزان پلاکارتلاری گتیرمکدن و هر توّرلوّ داورانیش و عملیات کی ایسلامین أصلی هدفلریله اویغون دَگیل، و إحتیمالن نظمین پوّزولماسینا و یاخوّد سهو آنلاملارا و دوّشمنین باهاناسینا سبب اوّلا، ساقینین."
بیر نفر چیگنیمدن أگیلیب إعلامیهنی اوّخویوردو. بیردن حیرصلنیب إعلامیهنی قاپدی تیکه پارا إتدی تؤکدوّ یئره چیغیردی:
"میه گؤرمؤرسن یازیب إعلامیهنین قبولوندان، یایماسیندان ساقینین؟"
" بلی یازیبدیر! نییه قبول إتدین؟"
" قبول إتمهسهیدیمسه، هاردان بیلردیم کی أعلامیهنی یایماقدان قبول إتمکدن ساقینمام لازیمدیر؟"

" دۆز دئییردا!"
"گئت بابا یانی نمەنه دۆز دئییر!"
" روحانیت جامیعەسی بیر یۆل دئدی کی، إعلامیەنین یایماسی نشری و قبولو یاساقدی، هامی ایطاعت إتمەلی‌دیر."
" میه إعلان جامعه روحانیتین‌یدی‌می؟"
" پس نه؟
" یۆخ، دَگیلدی!"
" اۆنوندو"
" دَگیلدی!"
" من دئیرم إله ایدی"
" دئییرم دَگیلدی!"
" بو ایمامین أمرینه قارشیدی. ایمام دئییب حیزبی و دینی آیرپملیق‌لاری قبراغا قۆیون."
" ناواخ دئدی؟"
" دۆنن من اۆزۆم إشیتدیم، گۆردۆم گۆندەلیکده ده اۆخودوم"
" قرار اۆلورسا إعلامیەنین نشر، یایماغی و اۆخوماغیندان أل چکک، گۆندەلیک ده، اۆخومامالیبیق."
"نییه"
" چۆن گۆندەلیکلر بۆتۆن إعلامیەلری قبول إدیرلر، چاپ إدیب پایلیبیرلار."
" پس گۆندەلیک‌لرین قاپی‌سینی تختەمەلییک"
" أل‌لریندن آلمالیبیق!"
" بابا بو گۆندەلیک‌لر إله ایکی هفته اۆنجه آزاد اۆلوبلار. میللت آزاد إدیبلر! نییه باغلیاق؟"
سۆن سۆزۆ دئین بو گنج،شاشقین‌لیق‌لا، ایکی گۆن اۆنجه شاهین مۆجسمەسی‌نین سوتونون اۆستونده منه دئمیشدی، تهمینه ناصری آدینداا بیرین تانیبیر، اۆ هاردا یاشایبر و نه دورومدادی دا بیلیر. قاچدیم اۆنا ساری.
" پس هارداسان بو ایکی گۆنده! آیاق‌لارین قابار چالدی بو خارابا ساوالانی گزمکدن!"
" نه دن دانیشیرسینیز آغا؟"
أللیندن یاپیشیب جمعیتین ایچیندن چیخارتدیم.
" یقین من یازیغین قیافەسی یادیوا گلمیر؟ من همان بایقوشام! یادینداا دَگیل‌می! دئدین سن بایقوشا بنزەییرسن! یادینداا دَگیل‌می؟ یقین شاهین هئیکلی و محسنی مئیدانیدا یادینداا دَگیل می؟"
یاواش یاواش نەدن صۆحبت إتدیگیمی فرق إتدی. دئدی:" سیز نییه هله، ساوالانا گئدییسیز منیم إویم مجیدییەدەدی."
" من سنی آرامیردیم. تهمینه ناصری‌نی آرایبردیم."
" سن دئدین ساوالاندا یاشایبر، سۆنرا قاچیب گئتدین."
" بیز اوشاق‌لارلا قرار قۆیموشدوق هئیکلی آشاغا إندیرمک همان قاچاق."

" أن آزي اؤز عونوانين منه وئرردين بو قدر سرگردان اولمويايدېم؟"
" منيم آدرئسيم نه دردېوه دېگر؟"
" تهمينەنين عونوانين منه وئر؟"
" آخي نييه؟"
" چؤن حقيم وار بو قدر ايلدن سونرا، يؤزباشيڭنين اولاىلارينا و تيمسار شادانا ياخين اولان، آدامڵا تانيش اولام. ايستەييرم اولايين كزر دؤگؤنؤن، اونون ألىڵه آچام. نييه آنلامېرسان؟"
" بابا تهمينه ناصرىڭنى بو سادەليكده گؤرمک اولماز. دئييرلر ساواک هله گؤجلؤدؤر. و مؤمكؤندؤر سلطنت موخاليفڵرىڭنين ليدئرلرينى توتوقلايا. تهمينه ده بو ليدئرلردن دير، گؤرمەگى اولاسي دَگيل."
سن عونوانين وئر من گئديب تاپارام."
" وئره بيلمەرم."
" عجب آدامسان بابا!"
" تأسؤفڵه إده بيلمەرم."
"پس هارا گئتسن آرخانجا گلەجەگم."
" عجب سيميتن آدامسان بابا!"
" سيميتنم، پؤخام، بايقوشام، يازېغام، كثافتم! هرنه دئسن اوڭيام! اوندان دا داها پيسم.. آما تهمينه ناصرىڭنى گؤرمک ايستەييرم."
" تهمينه ناصرى ده سنى گؤرمک ايستەيه گرک."
" أگر او بيلمزسه من آدلا نيشاندا بيرى وار، نەجؤر اولار منى گؤرمک ايستەسين."
" دا قالاني منڵه ايلگيلى دَگيل."
و يؤللاندې گئتدى. حاقلېدې، تكجه قالاني يؤخ، هئچ بؤلؤمؤ اوڭلا علاقەلى دَگيلدى. آنجاق من آرخاسېنجا گئتديم. اوڭلا ايلگيلى اولماسا منڵه ايلگيليدى كى. آدديمڵارېن يئيينلتدى. سؤنرا قاچدې. عجب دلى آدامېدې! من ده قاچماغا باشلادېم. آنجاق آيدېنيدې اؤنا چاتا بيلمزديم. يئل كيمى گئديردى گئده. سؤنرا زيندان اوچ يؤلونون باشېندا چؤندؤ ساغا. من ده قاچيب دؤندؤم ساغا. بير باشا قصر زيندانېنا گئديردى. ميكانيكڵر، سؤروجؤلر، و ميللت أڵرين ايشدن چكيب، دوروب اونا باخېردېلار. او برق كيمى، يئل كيمى گئديردى. قېشقېردېم:" اونو توتون!" آما گئديردى، كيمسه ده منى دينلەميردى. داها گؤزؤمدن ايتدى. نفسيم كسيليردى. دا گؤرنمزديم. گئتدى! تهمينەنين تاپماق اومودو دا محو اولدو! مئيداندا دووار ديبينده اؤتوردوم. يئرده عملن داغېلدېم سانكي، قلبيم بؤغازېمدا چېرپېردې. آغلاماق توتدو اؤزؤمؤ أله آلېب دووارا دايانديم.
أصلن نييه ايستەييردېم تهمينه ناصرىڭنى گؤرم؟ توتاق او گرچكدن تيمسار شادانين بالدېزېدې.! توتاق گرچكدن سئوگيلىسينى ايتيريب.! توتاق اوغلوندا ألدن وئريب. !آخي طالئعى منيم طالئعيمڵه نه علاقەسى وارېدې؟ بيزيم حياتيمېزدا هره اؤز يؤلوندايدې. همچنين بوگؤنكؤ شراييطده اينسانلارين بيربيرينه إعتيماد إتمەمەكلرى طبيعيدى. من چؤخ آخماق ايديم! چؤن اينانېردېم زيندانداقالماغيما گؤره هامي منه إعتيماد إتمەليديلر.

نییه آخي؟ اۆز آرامپزدي سیاسی آدام‌لار دا چۆخ اۆزلۆیدۆلر. هامیدان مین جۆره اینتیظارپمپز وار. آما گرچکدن تهمینه ناصری‌نی گۆرمک ده، چۆخ بیر اینتیظار دَگیلدی. من کی باشقالاري تک، حئزب دئولت، گوروپ و حوکومت قورماق ایسته‌میرم. من بیر قادپني گۆرمک ایسته‌ییرم. منیم گئچمیشیمین قۆخوسون وئرن بیر قادپن.
آغ بیر ایت، قصر زیندانپن اۆنۆنده کی مئیداندا، سۆرمه‌لی گۆزلریله، کچیک سو جۆلالاري‌نپن یانپندا، قۆخولوردو، آتپلپب دۆشۆردۆ، قالان سیاسی زیندانيلارپن بوراخپلماسپن گۆزله‌گن جماعاتین ایچینده، گزیردی. جماعات اومۆدئلویدولار، حاقلپدپلار. إله نئچه واخت اۆنجه من آزاد اۆلاندا دا دقیقن جمعیت بو دورومدایدي. اومۆدئلو، مۆنتظیر و آغلار. یۆرقونویدوم، چۆخ یۆرقون. آدام‌لارا باخپردپم، چۆخراق بیر حئیوان کیمی‌یدیم، آنجاق أطرافي یاخشي گۆرمۆردۆم. ایستیراحته إحتیاجپم وارپدي. من یاشدا بیری اۆ هپزدا قاچمامالپدي. أصلن بو نه حال‌یدي منده. سانکي آدام‌لار گرچک دَگیلدی. اۆ بوجاق‌سپز بیر صحرادا تۆز تۆرپاق ایچینده، اۆیان بویاندا سرگردان اۆلان کۆلگه‌دن باشقا بیر شئی دَگیلدیلر. آللاه نئجه ده یۆرقونودوم.خالق شوعار وئریردیلر. زیندانی‌لارپن آزادلپغپن ایسته‌ییردیلر. دئییردیلر، إله لاپ ایندی آزاد اۆلسونلار. شاه گئدیب سیز نه کاراسپنپز؟ نییه شاهپن سیاسی زیندانيلارپن آزاد إتمیرسینیز؟ حاقلي دپرلار. آللاه نئجه یۆرقونویدوم! زیندانيلارپن آزادلپغپندان خبر یۆخودور. أن آزي بونلاردان. قصرین زیندانيلارپن آدلاري آدام‌لارپن أللینده دۆلانپردي. بعضی‌سی قپشقپرپردپلار:" جاوان‌لارپمپزي آزاد إدین، بیزیم اوشاق‌لاري آزاد إدین!" خالقپن أللینده موختلیف شوعارلار وارپدي:" بیز ایمام خمینی‌نین تئزلیک‌له وطنه قایپتماغپن ایسته‌ییریک."
" دئو چپخسا، فیریشته گلر."
"سیاسی زیندانی‌لارپن هامی‌سپن آزاد إدین"!
یۆرقون آرقپن‌لپق منی آیاقدان سالمپشدی. مئیدان، شوعارلار،قاراوول‌خانا(دیده‌بانی) و زیندانپن دووارلاري، گۆزله‌ین قادپن و کیشی‌لرین آیاق‌لاري‌نپن أطرافپندا اۆلان کیچیک سو گۆل‌لری، هامي‌سي بیر آغ دوماندا، یۆخ! بۆیاسپز دوماندا اۆزۆردۆلر و سۆنرا هامي‌سي منیم باشپما دۆلانپردپلار. بیر قۆرخولو فپرفپرا کیمی سانکي بیر باتلاقدا فپرلانپردپق، سۆرعت‌له، اۆز باشپمپزا و هر شئیین باشپنا.آنجاق من ترپنمه‌دن اۆردایدپم. سانکي تیکه‌تیکه اۆز وئرن اۆلای‌لارپن هامي‌سي‌نپن زمینی، زیندانپن اۆنۆنده کی مئیدان یدي.آما ماجرالار موختلیف زامان‌لار موختلیف مکان‌لار و موختلیف شیوه و دیل‌لرله، مئیدانا، بیزیم زامان و مکانپمپزا کۆچۆردۆ. گۆزلریمی یومدوم. بو قدر یئر، مکان، دیل و بیانپن هوجومونا طاقتیم یۆخودور. جانپمي بیر-بیر و بعضن بیرلیکده گلن، گۆرۆنتۆ سئلینه، تاپشپردپم. قۆی ایسته‌دیگی یئرلره آپارسپنلار! منیم کی دایانماغا گۆجۆم یۆخدور. قادپنپن اوزون ساچ‌لاري وارپدي. قارني غریبه شیشمیشدی.سانکي بیر دئوی قارني آلتپندا گیزلتمیشدی. یئرده آرخاسي اۆسته اوزانمپشدي.
أری عیبه‌جر بیر کیشیدی. یئکه پریدی. باشي‌نپن تۆک‌لری ده هامي‌سي آغي‌دپر.نه‌دن بو کیشی بو رنگده ایدی؟

قادېن دئدى:" بير ايش گؤر! آخي بير ايش گؤر! تلف اولورام گؤرمۆرسنمى؟"
كيشى دئدى:" گئديب قوشدان سۆروشمالىيام."
قادېن دئدى:" قوش؟ هانسي قوش؟ اينسانېن ايشينى قوشا تاپشېرا بيلرسنمى؟"
كيشى دئدى": بو بير نۆرمال قوش دَگيل. سن منه إعتيماد إله!"
قادېنېن اۆزۆ آغرېدان گؤگەريب قېزارمېشدي. باش گؤزۆنۆ سينەسينى، تر اۆرتمۆشدۆ. ساچلاري ياشېدي. گؤز ياشلاري گؤزلريندن گيجگاهېنا و قولاقلارېنا آخېردي.
قادېن دئدى:" سنه إعتيمادېم وار. آغري آمانېمي كسيبدير. گئت سۆروش قايېت! تئز قايېت!"
سۆنرا باشېن دووارا طرف چئويريب عذابدان آغلادي.
أرى قايېتدېغېندا قوشو اۆزۆيله گتيرميشدى. بو تۆيوق بيليجيدى.
تۆيوق دئدى:" بو اوشاق چۆخ بۆيۆكدى. يالنېز بير يۆلو وار. آنانېن بۆيرون سۆكۆب اوشاغي چېخاردالار."
قوش اۆچوب گئتدى.
أرى گئتدي بير قۆجا حكيم گتيردى. قادېنا بير داوا وئريب اۆنو هوشدان آپاردي. قادېنېن بۆيرۆن پېچاقلا كسدى اوشاغي چېخارتدي. سۆنرا قادېنېن بۆيرۆن ايگنه ساپلا تيكيب اۆستۆنه ملحم قۆيدو. قادېن دوردوغوندا ساغالېب يۆنگۆللشميشدى.
اوشاق چۆخ يئكه ايدى. دۆنيانېن اوشاقلارېندان بۆيۆگۆدۆ. آتدان آغېريدي.اۆ ياواش ياواش بۆيۆدۆ. اۆ قدر آغېريدي هئچ بير آت اۆنون آغېرلېغېن قالدېرا بيلميردى. گئتديلر اۆزۆنه اۆزل بير آت تاپېب گتيرديلر. سانكي بو آتي اۆنا گؤره خلق إتميشديلر. آت تكجه مينيجى يۆخ هم ده اۆنون يۆلداشېدي. جاوان بو آتېن بئلينده يا اۆنلا ياناشي ساواشدي، دئولرله، دۆشمنلرله، مغرور آداملارلا. ساواش‌لارېن هامي‌سېندا دا اوغور قازاندي.
ايللر سۆنرا بلكه ايكى عصر سۆنرا اۆ داها جاوان دَگيلدى. آنجاق هله ده چۆخ گۆجلۆيدۆ. اۆزۆنه و آللاهېنا گۆجلۆ اينامي واربدي.
بير گۆن اۆو زاماني بير اۆودان اۆترۆ چۆله گئتدى. اۆز شهريندن ديارېندان اوزاقلاشدي. سۆنوندا اووى اوولادي اوت ياندېردي اۆنو كاباب إديب يئيبب، باشېن قۆيوب ياتدي. أفسانه‌وى بير شهرين ساكينلرى كى بير يئرده پۆسقودايدېلار، كيشينى يوخودا گؤررگن، پۆسقودان چېخېب، آتي اۆغورلۆيوب شهرلرينه آپاردېلار.
كيشى آيېلاندا آتېن گؤرمه‌دى! يۆلا دۆشۆب گلدى يئتيشدى أفسانه‌وى شهره. خالق اۆنون تعريفينى إشيتميشديلر آنجاق اۆ گۆنه‌جن اۆنو گؤرمه‌ميشديلر. اۆنون قۆلونون گۆجۆندن، داستان‌لارېندان، شۆهرتيندن دانېشېردېلار! اۆ غضبليدى آتېن ايسته‌ييردى.
اۆ شهرين أميرى اۆندان ايسته‌دى گئجه‌نى اۆنا قۆناق اۆلسون، بلكه صۆبح آتېني تاپسېن. كيشى قبول إتدى. قۆناق‌لېقدان سۆنرا اۆنو يۆخو توتدو، قصرين اۆتاق‌لاري‌نېن بيرينده بير تخت قۆيوب اۆستۆنه يۆرقان دۆشك سالدېلار. اۆ باشېن قۆيدو ياتدي.
گئجه‌نين ياري‌سي، ظريف بير أل اۆنو اۆياتمېش‌دېر. باخېب گؤردۆ أميرين گؤزل قېزي كنارېندا اۆتوروبدور.

قیز کیشییه دئدی:" سنین عئشقین منی ایکییه بؤلؤبدؤر.دلی اوزلموشام، هر یئرده سنین سؤزوندؤ. منی قبول إت!"
کیشی همان گئجه، قیزین أیلیندن توتوب آتاسی‌نین یانینا آپاردی قیزی اوندان ایسته‌دی. او گئجه اوزلا تؤی إله‌دی. سئویشمه ایستیدی آنجاق آیری‌لیق سؤیوق و چتین. سونکو گؤن کیشی گرک گلینین أفسانه‌وی شهرده قویوب شهرینه قایپداردی. قادین آغلادی.
کیشی دئدی:" بونو سن ایسته‌میشدین. بیلمه‌لی ایدین منیم کیمی بیر کیشییه، ایشی لذتدن واجیب‌دیر."
قادین دئدی:" قوزخورام سندن اوشاغیم اوزلا. اوشاغیم اوزلسا نه إدیم؟"
کیشی اونا بیر مؤهره وئردی:" اوغلان اوزلورسا بونو قوزلونا باغلا قیز اوزلسا ساچ‌لارینا تیک اونا دئنن آتاسی کیمدی."آتی تاپیب گتیردیلر. میندی اوز شهر و دیارینا قایپتدی.
ایل‌لر بو ماجرادان گئچدی. اوشاق اوغلانیدی. او زامان گئتدیکجه آنلادی اوزلا او بیری اوشاق‌لارین فرقی واردی آناسین سوالا توتدو:
" گؤرمؤرسن من باشقالاریلا فرقله‌نیرم؟ منیم آتام کیمدی؟ هان؟ دئنن!! من‌له سنی بؤشلویوب گئدن کیمدی؟"
آنا دئدی:" اوغلوم سنین آتان فیلانی و فیلان یئرده‌دی. گئت تاپ. آنجاق گؤزتده. دؤشمن‌لر پؤسگؤده اوتوروبلار. قویما سن‌له اونو بیر بیریزین جانیزا سالسینلار."
اوغلان آتاسی کیمی گؤجلؤیدؤ. حتتا اوندااندا گؤجلؤیدؤ. چؤن آتا قوجالمیشدی آرتیق. اوغلان هامیدان آتاسین سوروشوردو. دؤره‌ده‌کی‌لر اوغلان‌لا آتانین ، بیرلیگیندن قورخوردولار. اؤلکه‌نین أمیرلری ده قورخوردو. هامی دئییردی بو ایکی‌سی بیرلشسه، بیزیم ددمیزی یاندیرارلار. هامی بیلیردی یالنیز اوغول آتاسی‌نین عؤهده‌سیندن گلر و همچنین آتا اوغولون عهده‌سیندن گلر.
پس نهایت، اوغول آتانین قارشی‌سیندا دوراندا، آتاسینی تانیماغا قویمادیلار. قوجا اؤزؤ ده اینانماغا حاضیر دگیلدی او جاوان کی، اونا اؤیؤد وئریب دئییر، ساواشی اؤپؤب قیراغا قویاق، اؤپؤشک و بیر دینج یئرده دؤنیاداکی‌لارین های کؤیؤندن اوزاق بیرلیکده خوش اولاق، مؤمکؤندؤ همان اوغلان، اوغلو اوزلسون، ! او اوغلان ایچیندن اولان جذبه‌دن بیلیر کی، بونون قارشی‌سیندا دوران گؤجلؤ کیشی، مؤمکؤندؤر آتاسی اوزلسون.
اینام و اینانمازلیق آراسیندا اولان اوغلان‌یدی. آما تام اینانمامازلیقدا اولان آتایدی.سانکی قوجالیق تجرؤبه‌لری ، اونون گؤزؤن آچماقدا یؤخ، کؤر إتمکده ایدی. آتا عیناد‌جیل‌یدی. قان گؤزؤنؤن قاباغینی توتموشدور. جاواندان اؤیؤد آلماغا حاضیر دگیل‌دیر. حق اوزلدوغونو دؤشونؤردؤ، سانیردی همشه، حاققی واردی. بیلمیردی، و بیلسه‌یدی أگر، کیمسه بیلسه‌یدی اونون قارشیسیندا دوران اونون اوغلودور، بیلدیگینی آنلاتمازدی. اوغول دا بیلمیردی. نهایت ساواش باشلاندی و اودوزدو. اوغول جاوان‌لیقدان آلان گؤجؤ یله، آتانی قالدیردی باشینا ووردو یئره، دایانمادان خنجری چیخارتدی آتانین جانینی آلسین. آما آتا کلک ووردو.هر آتا جاوان اوغلونا کلک ووران کیمی، آتالار بونو حیاتین یؤل یؤلاجاغی بیلر و بلکه ده حیاتین گرچک رسمی بودور.

آتا دئدی:" سن منی یئره ووردون جاوان، بو دۆزدۆ. آما یالنیز بونو بیل، ایلک دفعه ایلک، دفعه‌دیر. مۆمکۆندۆر منیم آیاغیم بۆدره‌یه یئره یېخیلمېش اۆلام. مین جۆره ایش، بیرنجی دفعه ده اۆز وئره بیلر. سن گرچکدن منی یئره وورا بیلیرسن‌سه، گل، ایکینجی دفعه گۆله شک. اودسان دا قبول اودمازسان دا قبول."

تأسۆفله جاوانین عاغلي ده هر جاوان کیمی ناقیص‌یدي ! آنلامادي. آتېلېب کیشی‌نین سینه سیندن دۆشدۆ ، دئدی:" چۆخ یاخشي. قبول دور گئت. صاباح صۆبح گل بختیوی دنه!"قوجا یئردن قالخدی. اوتانېردي نئجه دۆست دۆشمنه دئسین بیر اون‌اۆچ –اون‌دۆرد یاشدا جاوان بونو قاوزاېیب چالېب یئره و او یالنیز قۆجالارین کلکلری‌له اونون ألیندن اؤزۆنۆ قورتاربدېر. قوجا گئدیب اؤزۆن چایا سالدي، باش گؤزۆن یووب غوسل إتدی پاکلاشېب گلدی دوردو دوعایا:

" آللاه سنین مؤحکم قورال‌لارېن ، قۆجالېق جاوان‌لېق دئییب‌دیر. سنین قانونون دئییب قۆجالارېن حؤرمتی واجیب‌دیر. من قۆجایام او جاوان. سنین قورال‌لارېن آشکارا دئییر: جاوان قۆجانېن سؤزۆنه باخار. جاوان قۆجانېن ایطاعتینده اولمالیدي. سنین قورال‌لارېن قۆجاني عاغېللي و تجرۆبه‌لی تانېیېب، جاواني عاغېل‌سېز، تجرۆبه‌سیز. سن منه قودرت وئر اونو یۆلا گتیریم، اونو أسیر إدیم. یا دا منه لازېملي فن‌لری اؤرگت کی، بو سرکئشی یئره ووروم .من دۆنیانېن بۆتۆن گنج‌لرین یئره وورموشام. گۆجۆ سن منه وئرییسن. سن کاییناتېن یارادانېسان. من سنی بئله تانېرام‌سا، نه‌دن منه دۆنیا خالقېنا، بۆیۆکلۆک إتمه‌گی وئرمه‌ییرسن؟ من سنین بنده‌نم، یالنیز سنین. قۆیما بو یئنی یئتمه‌نین، بنده‌سی اۆلوم. منه گۆج وئر بشریت دۆنیاسي‌نېن بو موزاحیمین بشریتین باشېندان، محو إدیم. او منی موباریزه‌یه چاغېرېب. سنی ده منیم طریقیم‌له موباریزه‌یه چاغېرېب. منی اونا غالیب إت.!"

دوعادان قورتولاندان سۆنرا، گۆجلندیگی. اؤز جاوان‌لېغېندان اۆستۆن بیر گۆج. آنلادي آللاه اونون دوعاسېن قبول إدیب‌دیر. اومودلا مئیدانا قایېتدی. جاوان گؤردۆ قوجا اۆزۆ قېرمېزي، گلیر. یئر آیاق‌لاري آلتېندا تیتره‌یېر. سانکي زئرئهلی بیر اوردو تۆرپاق اۆسته آددېملاېیر. جاوان یئنه‌ده اوندان ایسته‌دی گۆلشمکدن أل چکیب ایختیلافي دۆستلوق‌لا، حل إتسینلر. دئدی:

" ایکیمیز اۆتوروب ایکی بؤیۆک عاغېللي اینسان کیمی، دانېشاق. دانېشماق یاخشي بیر شئی‌دیر. سۆنرا بحثین نتیجه‌سینی إعلام إدەریک کی، من‌له سنین آدام‌لارېن نه دئدیگیمی آنلاسېنلار."

قوجا باغېردي:" دۆنن سن منی یئره ووراندا، اوندا بحث صۆحبتی یۆخودو. بوگۆن نۆلوبدی بحث سؤزۆن آرایا چکیرسن؟"

جاوان دئدی:" بیلمیرم، بلکه نه‌دنی بودو، ایسته‌ییرم بحثین اورتاسېندا سنی قانئع إدم إلییه بیله‌ریک، ایکیمیز بیر بیریمیزین کنارېندا یاشېیاق. و یا دا بوسببدندی کی، قلبیم بیر شئی دئییر، دۆشۆنجه‌م اونو آنلامېر. من سنی نه اؤلدۆرمک ایسته‌ییرم و نه ده سنین ألی‌یله اؤلمک. آخي بو نه‌جۆر ساواشدي؟ اینان قوجا، مات قالمېشام. هئچ واخت بئله اولمامېشام."

قوجا دئدی:"نییه بس مئیدانا گلیبسن؟ نییه ساواش لیباسی گئییبسن؟ ساواش أهلی دَگیلدین سه، نه‌دن دۆنن منی یئره ووردون؟ أگر بو گۆن ایش أهلی دگیلسن، نه‌دن گئدیب اؤرتوک لرده، دووار آرخالارپندا گیزلنمیرسن؟ نه‌دن أره گئتمیرسن؟"
جاوان شاشقین قالمیشدی. بو قوجانی بوقدر گؤجلۆ، اوبۆهوتئلی و قۆرخماز إدن شئی نه دی؟، نییه اوزلا گۆلشمه‌گه أل آیاغی أسیر دوغرودان؟ ایندی کی هر یۆل باغلیدی، و ایکی لشگر، گؤزلۆیۆرلر گؤرسۆنلر، هانسی پهلیوان مئیداندان دیری قاییداجاقدی، شادلیق إدیب و یا آغلایاراق قاچسینلار، ساواشا مجبور دَگیلمی؟ دئدی:
" من اؤز جانیمدان قۆرخمورام. مندن اۆستون اوزلان بیر شئیدن قۆرخورام. قۆرخوم سنین و منیم اؤزلۆگۆمدن اۆستون اوزلان، بیر شئیدندی. قۆرخوم، سنله من دۆشدۆگۆم تله‌دندی. اؤنجه‌دن پیلانلانمیش بیر طرحدن قۆرخورام. او پیلاندا یا منی مغلوب ایسته‌ییرلر یا سنی! ویا هر ایکیمیزی ده. قۆرخوم بوندان‌دپرکی، منه موشدولوق وئریلن آدام سن اوزلاسان. ایسته‌میرم او منیم ألیمله اؤلسۆن. قۆرخوم بوندادی. قۆرخوم بوندادی کی، من یئره دۆشنده آدیمی دئیه‌سن، بیر حالدا کی منیم وار اوزلماغیمی سنه مۆژده وئرمه‌لیدیلر."
قوجا دئدی:" بۆش دانیشما. إله شئی‌لردن دانیشیرسان کی کیمسه إشیتمه‌ییبدی. بونلار هامی‌سی باهانادیر. هئچ واخت گرچک هویتیمی سنه دئمه‌یه‌جه‌یم. هئچ زامان سنین آدیمی سنه آچیقلامایاجاغام."
جاوان دئدی:" او نارا باخ سهرابین بۆغازی تک، او سویا باخ رۆستمین خنجری تک."(آن نار نگر چو حلق سهراب- وان آب نگر چو تیغ رۆستم.)
قوجا دئدی:" من رۆستم دَگیلم، سن سهراب اوزلسان بئله"
جاوان اؤز اۆزۆنه دئدی:" سانکی بیر غئیبی ایمداد اؤنون یاردیمیدی. کئشکه آنام بوردا اوزلاردی اؤنو تانیپاردی." سۆنرا دئدی" یازیق!" و گۆلشمه‌گه باشلادی.آما أل آیاغی تیتره‌ییردی. حیس إدیردی قوجانین جانی‌نین بیر پارچاسیدی، اؤنو اؤلدۆرسه اؤزۆن اؤلدۆرۆبدۆر.
قوجا هئچ نه دۆشۆنمۆردۆ. دۆشۆنۆردۆسه، بیر قۆنویدو:
جاوانی نه‌جۆر یئره ووردو؟ سۆندا أل آپاریب جاوانی آلدی باشینا و مؤحکم یئره ووردو. چۆن قۆرخوردو جاوان آلتدان جاوانلیق گۆجۆیله اؤزۆن خیلاص إتسین، تئز شمشیری چکدی بدنین پارچالاییب قانین تۆرپاغا تۆکدۆ. جاوان آناسین خاطیر لاییب قوجانی نیفرین إتدی، دئدی بیر زامان اؤلسون اؤنون بدنینه‌کی توکلر دئشنه اؤلوب و هر توکۆن یئرینه‌دن بیر شمشیر باتسین. دئدی:"
"اؤنو بیل بالیق کیمی دنیزین دیبینده گیزله‌نه‌سن، و یاخۆد گئجه‌نین قارانلیغیندا، بیر گۆن آتام سنی تاپاجاق منیم اینتیقامیمی سندن آلاجاقدی."
قوجا دئدی:" آتان کیمدیر"؟
" باخ قۆلوما باغلادیغیم مؤهره" قوجا جاوانین قانلی پالتارین چیخارتدی، باخاندا گؤردۆ مؤهره همان ؛ أفسانه‌وی شهرین أمیری‌نین قیزی‌یلا، وداعلاشاندا، اونا وئردیگی مؤهره دی. قوجا آنلادی نییه اوغلان بیرینجی کئز اونو اؤلدۆرمه‌دی و ایکینجی کئز أل قۆلو تیتره‌دی گۆلشمه‌دی. آنلادی اؤز اوغلونو اؤلدۆرۆبدۆر. اوغلونا دئدی، آتاسی او

اؤزۆدۆر. و عالمين تۆرپاغين باشينا سۆووردو. آما پئشمانليق بره بيتيرمز. اوغول اؤلدۆرن، آتايميش.
اوغلونون قارقيشي اونو توتدومو؟
اونون حياتي‌نين گؤرۆنۆشۆ هامييا معلومدور. آز قالپردي بير ايكي اوغلون دا اؤلدۆرسۆن، آما اونلارين طالئعي گتيرميشدي، هۆوييت‌لري تئز معلوم اولموشدو. بلكه او چۆخلو اوغلان‌لاري اؤلدۆرۆب، نه اؤزۆ و نه اوغلان‌لار اونون اوغلو اولدوق‌لارين بيلمه‌ييبلر. بير كيشي نئچه ايل‌لر- نئچه عصر- ياشاسا هاردان بيله‌جک هانسي‌سي اوغلودور هانسي‌سي دۆگيل‌ديير.
آنجاق هامي بيليير، او تاريخده أن گؤزل پهلواني كۆر إتدي، بو ايش، ايكي قۆجانين اؤنري‌سي‌له اولدو، بيري او پهلوانين آتاسي و او بيري‌سي اونون قاتيلي‌نين آتاسي. اونون، بدخواه و كينه‌لي آدام اولدوغوندان دۆگيلدي. او بير آدام كيمي دَگيلدي! طالئع اونا حاكيم اولان بير اؤزل ماجرايدي، و او بوجرياندان اۆستۆن اولا بيلمزدي. اۆرَكدن دۆز و ياخشي آدام اولسايدي بئله. چۆن بو قدر قتل إتديگينه رغمن اونو دۆز و ياخشي آدام تانيپيرلار. آما او آنا قارنيندان، ايكي أللي قاتلي إشيگه چكيلميش‌ديير. قان اونون ذاتي و طالئعيدي.
ايندي طالئعه باخ، اوغول اؤلدۆرن‌لرين بۆيۆگۆ، اؤزۆ بدخواه قارداشا گيريفتار اولوب. بو قارداش اونون قتلي‌نين پيلانين يابانجي‌لارلا تۆكۆر. واى او قارداشا كى قارداشي‌نين قتل پيلانين يابانجي‌يله تۆكه.
بدخواه قارداش، يابانجيا دئدى:
تو نخجيرگاهى نگه كن بره-بكن چاه چندى به مخجيرگاه
(سن يۆلداكى شيكارگاها باخيب، اوردا نئچه دنه قويو قاز)
به اندازه رۆستم و رخش ساز- به بن در نشان تيغهاى دراز
(رۆستم‌له رخشين أندازه‌سى اولسون و اولارين ديبينه اوزۆن شمشيرلرقوى)
همان نيزه و حربه آبگون- سنان از بر و نيزه زير اندرون
(نيزه و ايتى حربه‌يله سنان قوى اۆستوندن، و نيزه ده آلتيندان(قوى))
اگر صد كنى چاه بهتر ز پنج- چو خواهى كه آسوده گردى زرنج
(يۆزدنه اولسا بئشدن ياخشيدي أگر ايسترسن عذابدان ياخان قورتولسون)
بجاى آر صد مرد نيرنگ سار- بكن چاه برباد مگشاى راز
(يۆزدنه حيله كار كيشى تاپيب، قويونو قاز و يئله ده بو سيررى دئمه)
سر چاه را سخت كن زان سپس- مگوى اين سخن با هيچ كس
(سۆنرا قويونون اۆستۆن مۆحكم اؤرت وبو سۆزۆده كيمسه‌يه دئمه)
بدخواه يابانجي بو ايكى قارداشين هلاكين ايسته‌ييردى، قارداش دئين كيمى إتدى:
ببرد ازميان لشكرى چاه كن- كجا نام بردند زان انجمن
(اوردونون ايچيندن كنكان‌لاري آپاردي كى اونلارين آدي هئچ بير يئرده يۆخودو)
سراسر همه دشت نخجيرگاه- همه چاه بد كنده در زير داه
(شيكارگاهين باشاباشيندا بۆتۆن يئرين آلتيندا قويو قازدىلار)
زده حربه ها را بن اندر زمين- همان نيزۆوبين و شمشير كين

(ژوبینین تیری‌له کینین شمشیری بو یئرلرده چوخ حیله‌لر ایشله‌دیبدی)
بخاشاک کرده سر چاه کور- که مردم ندیدی نه چشم ستور
(اوت علف‌یله قویونون اوستون توتدولارکی نه آدام‌لار گؤره بیلسین نه حئیوان‌لار.)
قوجایلا آت‌لی‌لار، یابانجی‌نین کاخینا چاتدیلار، یابانجي یاغلي دیلینی ایشه سالدي، اونو شیگارگاها چکسین دئیه، قوجایلا بئیعت إتدی. بیلیردی بیر قارداش، او دا یاخشي قارداش، اؤلسه او بیری قارداشین ألیندن بیر ایش گلمز.
آما یاخشي قارداش- قوجا- اوغولون قارقیشیني اونوتموشدو.گوماني، کوز اولان اوغلونا گئدیردی. زامان اوغول یاراسینا مرحم قویموشدو. باخیردي اؤنونده قبیرلری گؤرمؤردؤ، اوولادیغي چؤل إششکلرین گؤرؤردؤ. قبیرلر همانیدي آت دا همان. آنجاق شمشیرلر؟ اوغول دئمیشدی:"
هر آنگه که تشنه شدستی به خون- بیالودی أن خنجر آبگون – زمانه به خون تو تشنه شود-براندام تو موی دشنه شود."
" نه زامان قانا سوسادین- او زهرلی خنجری آلوده إتدین. زمانه سنین قانیوا سوسار- سنین بدنینده توک خنجر اولار."
ایندی اوغول اؤلدؤرن آتا، یابانجي قرآن شیکارگاهدا آت چاپیردي. بیلمیردی اوزون زاماندان سؤنرا، بیر شاعیر او حاقدا دئیه‌جکدیر: رؤستم ارچه با سر و سلبت بود- دام پاگیرش بقین شهوت بود
(رؤستمین باش‌لا ایشی اولماغینا رغمن- آیاغین توتان تله کسین شهوتیدی.")
آللاهین ایشینه باخ:
آت نه اولدوغون بیلیردی، آتا مینن، بیلمیردی. آدامین آخیر واختي اولاندا، اؤره‌گی داها گله‌جکدن خبر وئرمز:
همی رخش زان خاک می یافت بوی- تن خویش راکرد چون گرد گوی
(رخش او تورپاقدان قوخو آلیردي و بدنین گیرده‌له‌ییب چکیردی دالیا.)
همی جست و ترسان شد از بوی خاک- زمین را به نعلش همی کرد چاک
(تورپاغین قوخوسوندان قورخوب، یئری دیرناق‌لاری‌یلا إشیردی)
بزد گام رخش تگاور به راه- چنین تا بیامد میان دو چاه
(تکاور رخش یولا آددیم قویدوغوندا، ایکی قویونون آراسینا دؤشدؤ .)
دل رؤستم از رخش شد پر زخشم- زمانش خرد را بپوشید چشم
(رؤستمین اؤره‌گی رخشدن حیرص‌له دؤلدی و عاغلینداn گؤز یومدو.)
یکی تآزیانه برآورد نرم- بزد نیک دل رخش را کرد نرم
(رخشه یوموشاقجا بیر شاللاق ووردو و اونون اؤره‌گین یوموشاتدي.)
چو او تنک شد در میان دو چاه- زچنگ زمانه همی جست راه
(ایکی قویونون آراسیندا قالیب و یوْل آختاردي.)
دو پایش فرو شد به یک چاهسار- نبر جای مردی و راه گریز
(ایکی آیاغي بیر قویودا قالدي بوردا ساواشماغا دا یوْل یوْخودو آسلانماغا دا)
بن چاه پر حربه و تیغ تیز- نبد جای مردی و راه گریز

(قویونون دیبی بیز شمشیرلره دؤلویدو نه کیشیلیک یئریدی نه ده قاچماق یئری وارپدی.)
بدرید پهلوی رخش سترگ- برو پای أن پهلوان بزرگ
(رخشین بؤیرؤن هم ده او بؤیؤک پهلوانین بدنین أل آیاغین سؤکدؤ.)
به مردی تن خویش برکشید – دلیر از بن چاه سر برکشید
(شجاعتله بدنین چکدی قویونون دیبیندن باشین قوزادی)
چو با خستگی چشمها را برگشاد- بدید أن بدإندیش روی شغال
(یوروقونلوقلا گؤزلرین آچاندا او بدإندیشی گؤردؤ)
بدانست کان چاره و راه اوست- شغائ فریبنده بخواه اوست
(آنلادی اونون ایشلریدی .او شغاد اونون بدخواهیدی .)
آنلادی گرچک قاتیلی قارداشیدی. بیلدی یئر اوزؤنده، بشرین بیرینجی داستانی اونون حاقیندا دا تیکرارلانیر. اونون قارداشی قابیلدی. آنجاق او بوقدر آدام اولدؤردؤگؤنه گؤره بیلیردی، مظلوم دگیلدی کی او آندان سونرا شهید آدلانا. شهید اونون اوغلویدو، او کیمسه نی اولدؤرمهمیشدی. سیاوشودو کی، کیمسهنی اولدؤرمهمیشدی. إسفندیاریدی، او دا کیمسهنی اولدؤرمهمیشدی. او آن، اؤز اولؤمؤن دؤشؤنمهدی بئله، قتلی دؤشؤنوردؤ. بلکه ده حاقلیدی. بیری سنین جانین آلیر، فؤرصت أللیندن قاچمامیش جانین آلمالیسان. ایندی اوغول قاتیلی قارداش أللهله اولن، حیاتینین سونن آنلارینداا، قارداش اولدؤرن اولمالیدی. طالئعی بودو. او ایکی أللی قانلی آنادان اولموشدو.
تهمتن بسختی کمان برگرفت- بدان سختی تیرش اندر گرفت.
(پهلوان کمانین إله آلدی، یؤرقونلوقا رغمن تیری هدفه تؤخوندو.)
برادر ز تیرش بترسید سخت – بیامد سپر کرد تن را درخت
(قارداش تیردن بتر قؤرخدو آغاجی اوزؤنه سیپر آلدی)
درختی بدید از برادر چنار- بر او رگذشته بسی روزگار
(قارداش بیر چینار آغاجی گؤردؤ کی اوندان چوخ ایللر سوووشموشدو)
میانش تهی و برگش به جای- نهان شد پسش مرد ناپاک رای
(ایچی بوشودو تکجه یارپاقلاری قالمیشدی اونون دالینجا او نامرد گیزلندی)
چو رؤستم چنان دید بفراخت دست- چنان خسته از تیر بگشاد دست
(رؤستم بو حالی گؤرؤنجه یؤرقون أللیله اوخو آتدی)
درخت و برادر به هم بر بدوخت- بهنگام رفتن دلش بر فروخت
(آغاجلا قارداشی بیر بیرینه تیکدی و اؤرهگی قپزیشدی)
شغاد از پس زخم او آه کرد- تهمتن بر او درد کوتاه کرد
(شغاد یارادان ناله إتدی. پهلوان اونون یاراسین قپساتدی.)
بدو گفت رؤستم ز یزدان سپاس- که بودم همه ساله یزدانشناس
(رؤستم دئدی آللاها شؤکر اولسون – هر ایل من آللاه تانیپان اولموشام.)
از آن پس که جانم رسیده به لب- بر این کین ما برنبگذشت شب
(منیم جانیم بوغازیما چاتاندان سونرا- بیزیم بو کینیمیزدن گئچمهیبدیر.)
مرا زور دادی که از مرگ پیش از این بی وفا خواستم کین خویش

(منه گوج وئرییسن اؤلؤمدن اؤنجه بو وفاسیزدان کین ایسته‌میشم.)
بگفت و این و جانش بر امد زتن- برو زار و گریان شدند انجمن
(بونو دئییب جانی بدندن چیخدی. او اؤزدن بؤتؤن خالق آغلار قالدی.)
سؤنرا هامی ییغیشدیلار. هر یئره خبر چاتدی. زالا، رودابه‌یه، فرامرزه، زاولئستانا، ایرانا، تورانا، هیندین باشا باشینا. نه بیلیردی او دؤنیانین أن قوجا جاوانی، او اوغول قاتیلی، قارداش اؤلدؤرن و قارداش أللی‌له اؤلن عصیرلر سؤنرا بیر شاعیر دئیه‌جکدیر:
" رؤستم زال بود اربود از حمزه بیش- هست در فرمان اسیر زال خویش."
(رؤستم زال حمزه‌دن اوستون اولسایدی دا، اؤز زالیندا أسیریدی.)
او اؤزؤ ده، اؤلن اوغلاندی، آتاسی اوندان و شغاددان سؤنرا، او قدر سیاووش‌لار سهراب‌لار و إسفندیارلار اؤلندن سؤنرا دیری قالاجاق. تأسؤف‌له بوردا آتا اوغلوندان ایرث آپاراجاق:" رؤستمی جان کند مجال یافت زال"(بیر رؤستم جان وئردی زال دینجلدی)
نه بتر غوسل و تشییع و مراسم اؤلؤمه! اونون تشییع مراسیمی، هامینی گؤزؤنؤن اؤنؤنده دیر. اؤلؤم حیاتدان داها عزیز.اونون هر بیر شئی اوچؤن یاراناں، بیراؤلؤم. أن گؤزل یؤلا سالماق، اونون اؤلؤم یؤلا سالماغیدی، قوجا بیر جاوانین یؤلا سالماسی، بیر قوجا کی، اوندا اوغول و آتا و قارداش‌لا- قارداش ساواشا قالخمیشدیلار. او مراسیمین گؤرونتوسو، هامی‌نین گؤز اؤنؤنده دیر:
نخستین بشستندش از خون گرم- برو یال و ریش و تنش نرم مرم
(ایلک ایستی قانی‌لا بدنین، ساققالین یال کوپالین یودولار.)
همی عنبر و زعفران سوختند- همه خستگیهاش بر دوختند
(عنبر و زعفران یاندیرپ بؤتؤن یؤرقونلوق‌لارین چیخارتدیلار.)
همی ریخت بر تارکش بر گؤلاب- بگسترد بر تنش کافور ناب
(گؤلاب تؤکؤب و ناب کافور چکدیلر بدنینه)
به دیبا تنش را بیاراستندی- از آن پس گل و مشک می خواستند
(بدنین دیبایلا بزه‌یپ، گؤل و مؤشک تؤکدؤلر)
کفن دوز بر وی ببارید خون- به شانه زد آ ریش کافور گؤن
(کفن تیکن اونا قان یاغدیرپ کافورلو ساققالین دارادی)
نبد جا تنش را همی بدوخت- تنی بود یا سایه گستر درخت
(بدنی ایکی تابوتجایدی. بدنیدی یوخسا آغاج کؤلگه‌سی)
یکی نغز تابوت کردند ساج- بو میخ زرین و پیکر زعاج
(بیر ساج آغاجیندان تابوت گتیردیلر کی اونون میخ‌لاری قیزیل و اؤزؤ عاجدان)
همه درزهایش گرفته قیر- بر آلوده بر قیر مشک و عبیر
(باجالارین قیرلا توتموشدولار او قیر مؤشک عنبرلیدی)
زچاهی برادرش را برکشید- همی دوخت جایی کجا خسته دید
(قارداشین دا قویودان چیخاردیب یارالارین تیکدیلر)
زبرمشک و کافور و زیرش گؤلاب- از آن سان همی ریخت بر جای خواب

(اۆستۆنه مۆشک آلتپنا گۆلاب تۆکدۆلر و یاتاغپنا دا همچنین)
از آن پس تن رخش را برکشید- بشست و برو جامه‌ها گسترید
(سۆنرا رخشی چپخاردپب یودولار پارچالار سردیلر)
بشستند و کردند دیبا کفن – بجستند جایی یکی نارون
(یووب دیبایلاکفنله‌دیلر نارون آغاجی آختاردپلار)
برفتند بیداردل درگران- بریدند ازو تختهای گران
(او آغاجدان باهالی تختلر دۆزلتدیلر)
دو روز اندر آن کار شد روزگار- تن خویش بر پیل کردند بار
(ایکی گۆن چکدی بو ایشلر و اۆنون بدنین فیله چاتدپلار)
ز کابلستان تا به زابلستان- زمین شد به کردار غلغلستان
(کابلستاندان زابلستانا جان یئر اۆزۆ قیامت اۆلدو)
زن و مر بد ایستاده به پای- تنی را نبد بر زمین جای
(قادپن کیش هامی آیاق اۆسته‌یدی یئر اۆزۆنده بۆش یئر یۆخودو)
دو تابوت بر دست بگذاشتند- ز أنبوه چۆن باد پنداشتند
(ایکی تابوتو أل اۆسته گۆتۆردۆلر. آدام‌لارپن چۆخلوغوندان یئل کیمی سانپرلار)
به ده زوز و شب به زابل رسید- کسش برزمین بر نهاده ندید
(اۆن گۆن اۆن گئجه ده زابلستانا چاتدی کیمسه تابوتو یئرده گۆرمه‌دی)
زمانه شد از درد او باخروش- تو گفتی که هامون برآمد به جوش
(اۆنون دردیندن خوروشا گلدی سانکی هامون دا جۆشدو)
کسی نیز نشنید آواز کس- همه بومها مویه کردند و بس
(کیمسه بیری‌نین آوازپن إشیتمه‌دی إشیدیلن ناله‌یدی یالنیز.)
به اندرون دخمه‌ای ساختند- سرش را به ابر اندر افراختند
(ایچه‌ری باغدا مقبره دۆزلتدیلر کی باشی بولودلارا دگیردی)
برابر نهادند زرین دو تخت- بر آن خوابنیده گو نیکبخت
(اۆردا ایکی قپزپل تخت دۆزلتدیلر ایکی خۆشبخت یاتدپلار)
هر آنکس که بود از پرستندگان – از آزاد و از پاکدل بندگان
(اۆنلارپن پرستیشکارلاری آزاد و پاکدل بنده‌لردن)
همی مشک با گل بر آمیختند- به پای گو پیلتن ریختند
(مۆشکی گۆله قاتپب او پهلوانپن آغلاری آلتپنا تۆکدۆلر)
همی هر کسی گفت کای نامدار- چرا خواستی مشک و عنبر نثار
(هامی دئدی إی نامدار نییه مۆشک عنبر باغپشلاماغپن ایسته‌دین)
نخواهی همی پادشاهی و بزم- نپوشی همی نیز خفتان رزم
(شاه‌لپق ایسته‌مه‌دین ساواش پالتاری دا گئیمه‌دین)
نبخشی همی گج و دینار نیز- همانا مه شد پیش تو خوار چیز
(دینار زر باغپشلامازسان- سنین گۆزۆنده هر شئی دگرسیز اۆلدو)
کنون شاد باشی به خرم بهشت- که یزدانت از داد و مردی سرشت

(ایندی شاد خۆرم جنتده یاشا سنین آللاهین سنین سئرشتین مردانەلیکله تۆکوبدۆر)
در دخمه بستند و گشتند باز- شد آن نامور شیر گردن فراز
(مقبرەنی باغلاییب قاپیتدیلار او پهلواندا ألدن گئتدی)
چه جویی همی زین سرای سپنج- کز آغاز رنج است و فرجام رنج
(بو دۆنیانی نه آختاریسان کی باشلانیشی قورتولوشو دا درددی)
بریزی به خاک ارهمه زآهمی- اگر دین پرستی ور آهنی
(دمیردن ده اۆلسان تۆرپاغا تۆکۆلۆرسن دیندار و یا أهریمین ده اۆلسان)
تو تا زنده ای سوی نیکی گرای- مگر کام یابی به دیگر سرای.
(دیریلیک واختین یاخشیلیغا ساری گئت- او بیری دۆنیایا گئدنه قدر.)
" آخی سن نییه تهمینەنی گۆرمک ایستەییرسن؟"
باشیمی قالدیردیم: او اۆغلانیدی. إله بیل گئدیب قاییتمیشدی. سانکی زاماندا- مکاندا گئدیب قاییتمیشدی، إله بیل من سایبقلاماق عالمینده بۆغولمادان دا اۆنجه، منله او جاوان بیر قارەده، یاشاییردیق، سۆنرا جیسمی و روحو ضعف، منی باشقا دۆنیادا بۆغموشدو، سانکی اۆنلا منیم آرامدا، یئر آغیز آچیب بیر قاره، ایکی قارەیه بۆلۆنمۆشدۆ. ایندی او، او یاندا دانیشیردی من بویاندان إشیدیردیم. حقیقت بویودو من دفعەلرجه زیندا‌ندا شاهنامه نی اۆخوموشدوم .هئچ بیر شئی رۆستمین اۆلمەگی کیمی من ده تأثیر قۆیمامیشدی. بیردن قصر زیندانین مئیدانیندا غش حالیمدا، بیر کیتابین بۆتۆن ماجرالاری بیر یئنی کیتاب کیمی، بو چاغین کیتابی کیمی منه اۆخونوردو.
" سندن سۆروشدوم نییه ایستەییرسن تهمینەنی گۆرەسن؟"
" تهمینه؟ هانسی تهمینەنی؟"
دئیەسن، سایبقلاماغیمدا رۆستمین ماجراسینین سۆنونا چاتمیشدیم، داها تهمینه حاقدا سۆرو اۆلا بیلمز. سانکی بو زامان، تکجه گئچمیش دۆنیانین جاوابلاریندن بیر بۆلۆمۆندن سوال سۆرموشدو. زامان آلت اۆست اۆلموشدو و بیز هله،أن اوزاق گئچمیشدن، اوزاق گئچمیشەدک، اۆز وئرمیش قطعی قرارلار حاقدا، ایلکین سواللاری إتمەمیشدیک. بو نەدنله:" تهمینه؟ هانسی تهمینه؟"" هارداسان بابا؟ یارەم ساعاتدان چۆخدو بوردا دورموشام، سنی سئیر إدیردیم. هانسی عالملرده دۆلانیرسان؟ اۆلمایا کۆتۆ آلیشقانلیغین وار؟ یاخۆد عاغلین ایتیریبسنمی؟"
اینانا بیلمیردیم بو راحاتلیقدا گرچک دۆنیایا قاییتمیشدیم. نییه گرک بو آندا اوزاق زامانلاردان بیر کیتاب منیم ذئهنیمه تحمیل اۆلا؟ نەدن گرک، بو داستانلار منه اۆخونسون؟ بو آن نەجۆر آندیر کی، اۆندا آدام، کابل و زابل، ایرانلا- توران، و رۆستم له سهراب. زالیلا رودابەنی خاطیرلاییر؟
جاوان دئدی:" بابا گۆزۆن آچ. سن قصر زیندانین اۆنۆنده دووارا دایانیبسان. خالق ایستەییر زیندانین قاپیلارینی آچسین، جاوانلاری، زیندانداں إشیگه چیخسین. سنین حالین خاراب اۆلموشدو، سن منیم آرخامجا قاچمامالیيدین.
" ایندی آنلاییرام نۆلوب. یاخشی نەجۆر اۆلوب من بو قدر یوخو گۆرمۆشم یا خیال إتمیشم؟"

سنين نه خيال إتديگين من بيلميرم، نه يوخو گؤرؤبسن. تکجه بيليرم سنين أليندن قاچاندان سونرا، نيگاران قالىپ قايىتدىم سنى بوردا دووار ديبينده گؤردؤم. سن ساعاتلارجا بيلينمه گؤن بير کونجا، باخېردېن. ايندى ايستەييرم منيم سؤزلريمى ياخشي دينلەيەسن. بير فيکير ذئهنيمه يئتيشدى، تهمينەيه گؤره. بئله ياخشي اؤلار سن بير نامه يازېب وئرەسن منه، من دوستلارېن طريقى‌له اؤنو تهمينه ناصرى‌يه چاتدېرام"
" تهمينه ناصرى؟" نييه ناصرى؟"
" إى آغا من نه بيليم نييه ناصرى؟ سؤى آدېدي دا! هر کسين بير سؤى آدي وار. بو آشاغادا بير قفەخانا وار. گئدک اؤردا اؤتوراق. هم حالېن دؤزەلر هم ده نامەنى يازارسان عونوانيندا يازارسان، تهمينه ايستەسه سن‌له تماس توتار ايستەمزسه داها من‌له ايلگى‌سى يؤخدور."
دوراندا شديد ضعفيم وارېدي بير آن باشېم گيجلدى. جاوان ألېمدن ياپېشدي. يؤللاندېق. خالق مئيداندان داغېلېردېلار. بيرى دئدى:" قطعى سؤز وئرميشديلر زيندانيلاري شنبه گئجه بوراخسېنلار." او بيرى دئدى:" گئچميش‌لرده بو سؤزلردن چوخ دئييبلر. کؤپک اوشاق‌لاري خلقى سرييبلر."
جاوان دئدى:" إشيديرسن؟ دئييرلر شنبه گئجه زيندانيلاري آزاد إدەجکلر. بلکه تهمينه شنبه گئجەسى زيندانيلاري قارشېلاماغا گلدى."
تهمينەنى تاپماق ايسترسم، آدېمي عونوانېمي اؤنو تانېيان‌لارا وئرمەلى‌يديم. بو منطيقيدى. کسين چالېشاجاغام شنبه گئجه بوردا اؤلام. آما مؤمکؤندؤر مين تؤرلؤ نەدنه گؤره، او گله بيلمەيه يا خود زيندانيلاري تئزراق و يا گئجراق بوراخالار من گله بيلمەيم. گئديب قفه خانادا اؤتوردوق من بير يادداشت يازېب وئرديم جاوانا آدرئسيمى ده يازدېم. همان آذرشهر کؤچەسى. تيمسار شاداندان، قارداشېندان سؤز آچدېم و أسکى سياسى زيندانې اؤلماغېمدان. و همچنين بير قضا سببيندن تيمسار شادانېن خانېمي‌سېن و قاينېن گودازا وئرمەگيمدن. يازدېم: ماهى، مين‌باشي جزايرى‌نين خانېمي‌سي قاچېب‌دېر. اوندان چوخ سؤز آچمادېم تکجه دئديم ظنيمجه تانېرام. دؤشؤندؤم بو قدر يئتر. جاوان کاغاذي بؤکوب جيبينه قويدو. قفەدن چېخېب هله‌ليک‌لشيب تاکسي، سوارى و مينى‌بوس‌لا اؤزؤمؤ آذرشهر کؤچەسينه چاتدېردېم. همشەکى آدرئسيمه.
صؤبحدن قارشېمدان گئچن جمعيتين ايچينده، تهمينەنين اؤلدوغو ايمکان‌سېز دَگيلدى، اؤردان پنجرەدن تاماشا إتديگيمده اؤزلرى ياخشي تشخيص وئره بيلميرديم. صؤبح جماعتين، سئل سسى‌له دورموشدوم، سونرا پنجرەيه طرف گليب آچمېشدېم اؤز اؤزؤمه دئميشديم ميه نئچه ساعات ياتمېشام من يوخودا اؤلاندا خيابان‌لاردا يېغېشېبلار؟
قېشقېرېردېلار:" تا دفع هر ستمگر نهضت ادامه دارد- حتتا اگر شب و روز بر ما گلوله بارد!"(ستمگرى دفع إدينجه نئهضتين داوامي وار- گئجه گؤندؤز بيزه گوللە ياغسا بئله) گئچيردىلر. سونرا جاوان‌لارېن شماييل کيمى اؤزلرى، ايشېغېن هاله‌سينده، مؤصيبت، گؤزل‌ليک و فداکارلېق‌لا، جمعيتين باشي اؤسته اوجا بايراق‌لارېن اؤستونده گئچيردىلر، جماعاتين سئلى قېشقېرېردي:" برادر مجاهد، شهادتت مبارک- تو خواهر مجاهد شهادتت مبارک"(موجاهيد قارداشېم شهادتين موبارک- سن موجاهيد باجېم شهادتين موبارک!")

سؤنرا ایمامین بؤیؤک بیر شکلی وارمیدی،تام خالقین گؤزله‌دیگی صوراتلا، قرارلی اؤز، ساققالی بؤتؤن آغ و آغلی قارالی بوغ، کوم قاشلار، یاخلاشیق باغلی گؤزلر و یوموروق لا. رسمین یاخشی چکمیشدیلر. ساغ ألده بؤیؤک تابلو دؤکتور شریعتین شکیلی ایدی. یاخلاشیق تؤکسؤز باش، یاری آچیق گؤزلرله، حسرتلی دؤداق‌لار، زمانه‌دن ملول و غملی اؤزله، چیگین‌لری‌نین اؤستونده یاراشیقلی کؤینک و کراواتلا. نییه رسیم‌لرده اونو کیراواتلا چکیردیلر؟ سؤنرا بؤیؤدؤلمؤش بیرعکس ایمامدان. رسیم دَگیلدی، او کوم قاشلاریلا، اؤچ بوجاق اوجا آنلی‌لا کی ایکی یانیندا عمامه، ایکی طرفده قولاق‌لارینا جان گلیردی. عصبی و غضبلی آچیق گؤزلرله، قولاق‌لار عمامه‌دن إشیکده، و تیراش اؤلونموش آغ قارا بوغ‌لارلا، و ساققالا گؤره بؤتؤن آغ، دئمک اؤلار قارا. او عکسین آلتیندا جمعیت قیشقیرپردي:" خمینی، خمینی، خدا نگهدار تو!- بمیرد بمیرد، دشمن خونخوار تو!"(خمینی، خمینی آللاه سنی قوروسون، سنین دؤشمن‌لریوه اؤلؤم اولسون.) سؤنرا بؤیؤک سئل کیمی قادین‌لاریدی. بعضی‌سی اوشاق‌لاري قوجاق‌لارینديدي و بعضی‌سی اوشاق‌لاري قویموشدولار کیچیک کالیسکالارا، و نظره گلیردی هامي قرارلیدي. اوشاق‌لار ترپنمیردیلر یقین یوخودایدیلار. هامي قالین پالتار گئیمیشدیلر. هاوادان یاغیش گؤزله‌نیردی. آنجاق یاغمادي. هئلیکوپتر گؤیگدن گئدنده، جمعیتین یوموروق‌لاري، دنیزدن چیخان سو ایلان‌لاري کیمی کی، باش‌لاري، بیر بیری‌نین کنارینداً نظملی سپرادا، إشیگه چیخار! اؤسته گلیب و " اؤلؤم اولسون شاها، اؤلؤم اولسون شاها" سسی توتولموش هاوانین غم غوصه‌سینی بؤتونلؤقدا آرادان آپارپردي.
دؤنن قصر زیندانین قاباغیندا یوخویلا آیپچلیق آراسیندا، او نه رؤیایدي منه ظاهیر اولموشدو؟ نئجه ده! بو خالق بئله نظملی و هدفلی صف‌لرده حرکت إدیردیلر، بؤتؤن ایختیلاف‌لار حل اولونموش گؤرؤنؤردؤ. نئجه ده بیرلیک، نئجه ده بیرلشمه! اوغول‌لا آتا، آنایلا قیز، بؤیؤک کیچیک، قادین کیشی، هامي بیریؤلدایدیلار. کیمسه اؤز شخصی منفعت- زیانینی دؤشؤنمؤردؤ. کیمسه کیمسه‌یه حوکومت إتمک او بیرینه یؤل گؤرؤستمک ایسته‌میردی. ایندی کی شهیادا آزادی دئییردیلر و هامي او طرفه ساري گئدیردی، داها نه ایختیلافی اولا بیلردی؟ گئچمیش اوسطوره لر، نسیل‌لرین فاصیله‌لری ، آتایلا اوغلان‌لارین ، آنایلا قیزلارین و وارلی‌لا یوخسول‌لارین ایختیلاف‌لارین گؤرسه‌دیردیلر. آنجاق بو جماعتده اولان واقئعیت‌لر، او یوخولارین بؤتونؤن، خیال‌لارین ، أفسانه‌لرین اؤستونه خط چکیب و بیرلیک، کامیل نظمی هر شئیه حاکیم إتمیش‌دیر. دئییردیلر:" وای به روزی که مسلح شویم- در صدد خون برادر شویم!" (وای اوگؤنه کی سیلاح گؤتوروب و قاراداشین قانین آلاق). آما دئیه‌سن، قاراداشین قاني بونلار آلامیش، آلبنیب‌دیر. قزئتیچی‌لر، بو دیگرلی گؤزل‌لیک‌لردن شکیل چکیردیلر. دؤنن دئمیشدیلر کیمسه کیمسه‌دن یئمک آلماسین. آما هامي بیربیریندن یئمک آلیردیلار. بعضی‌لری آدام‌لاردان ایسته‌ییردیلر، حالوالاری‌نین دادینا باخسینلار. سؤنرا حالواني خالق دادیردي، اوشاق‌لارا دا دادیزدیریب یؤللانیردیلر. غم ده اولسایدي خاص بیر غمیدی، اینانیلماز بیر بایرامدي، خاص بیر قوزخو آدامین اؤره‌گین سیخیردي، قوزخو بوندانديي، بئله بیر گؤن بیتیب سؤنو اؤلا! و اوندان سؤنرا بایرامدان خبر اولمایا. یوخ او قویولار گرچک دَگیلدیلر،

أفسانه و خيالېدېلار، جمعيت قېشقېرېب دئديکلری کيمی، آزادلېق صۆبحونده، يالنېز و يالنېز شهيدلرين يئری بۆشودو. رۆستم ألينی آتاسي زالېن، اۆغلو سهرابين و قارداشي شغادېن چيگۆنينه راحاتلېقلا قۆيوب و أن کيچيک بير هدهلهمک و قان تۆکمهدن، آزادلېق مئيدانېنا گئده بيلردی. يقين آزادلېق مئيدانېندا، إسفنديارلا سياووش اۆنو گۆزلۆيۆردۆلر و تهمينه ده بئله!...
سينهمين آغريسېنا رغمن آذرشهر اويندن چېخدېم إشيگه. آما خالقېن ايچينه چاتاندا نه إده جهگيمی بيلمهديم. بير تۆکانېن پيللهسينين اۆستۆنه چېخېب اۆيان بويانا باخديم. يوخو کيمیدی. گرچک دگيلدی. ميليۆنلارجا باش اوزاقلاردان، دالغا ووروب گليردیلر. إله بيل بير أسين، صفدن صفه، باشلاري ترپهديب قاباغا گتيريردی و بوياندا، صفلرين دالېندا باشلاري ايرهلی ايتهلهييردی. شهيادېن بيناسي خالقېن چيگۆنينده حرکت إديردی، ساغ سۆلومدا اوزاقلارا باخماقلا اولوشوب گۆزۆمده اۆزن گۆز ياشلاري دامالالاري، و تابلۆ و شکيللرين چۆخ اۆلدوقلاري، هر شئيی دقيق گۆرمهگيمه مانئع اۆلوردو. جمعيت قارشېمدان گئچيردی. بعضن سياسی زيندانيلارېن بيرين، جمعيتين اوزون صفېنين ايچينده گۆرۆردۆم، اۆنجه کابوسدا اۆلان اۆزلره بنزهييردی و ايندی گۆن ايشېغي و آيېقلېقدا أربعين إيلهمينده، زيندانېن جين وورموش حالېن آرخادا بوراخېب و خالقېن ايچينده يئرييېب قېشقېرېردی.
بيری پۆلیکۆپی اۆلموش بير إعلاميهنی أليمه وئردی. ايستهديم آتام إشيگه، باخاندا گۆردۆم يازېب:
تو ای کره خر شاه ايران زمين- که داری نشان خری بر جبين
(إی ايرانېن قۆدوخ شاهي کی آنلېندا قۆدوخلوق نيشاني وار)
پدر در پدر کره خر بوده ای همانا کنون نره خر گشته ای
(آتا بابادان قۆدوغ اۆلوبسوز، ايندی ده إششک أرکک اۆلوبسوز.)
سرت زير ساتور برنده باد! مخت با گلوله پراکنده باد!
(باشېن ساتور آلتېندا کسيلميش اۆلسون! بۆينين گۆللهيله داغېلسېن.)
اۆن ييرمی نفر باشلارېن اوزاتدېلار گۆرسۆنلر نه يازېلېب. بيری پلیکپينی آلېب اوجا سسله باغلي توکانېن قاباغېندا دوران کيچيک جماعاتا اۆخودو، آما سسی بۆيۆک جماعات گئچه- گئچه، وئرن شوعار،دنيز دالغالارېندا بۆغولدو: إتحاد! إتحاد! ضرورت إنقلاب...
" بيرليک بيرليک! اينقيلابېن لازېمي، بيرليک بيرليک! اينقيلابېن لازېمي!" گئچن دستهلرين آراسېندا، آرخادان گلن محو سسلر و بۆتۆن وئريلن شوعارلار اوزاقلاشېردي، بعضی بۆتۆن يئتمه و شولوغ اوشاقلار بيردن باشلادېلار: " جويد شاه جويد شاه دو من جو و سه من کاه" جوود شاه! جوود شاه! ايکی باتمان آرپا اۆچ باتمان سامان!...
ايکی اۆچ نفر دوردو تاماشايا .اۆنلار تشويق اۆلدو. جوانلارېن بيری کی نظره گليردی دسته باشېدی، هامېني ساکيتليېب قېشقېردی:" تخليه چاه!" (قويو بۆشاتما) و ديگر جاوانلار شوعارين ايکينجی قيسمتين دئديلر" با دهن شاه"! (شاهېن آغزيېلا). سۆنرا ايکی قيسمت اۆلدولار و ايکی قيسمتی ده سيرايلا اۆخودولار. بئله بير شئيی هئچ بير حئزب و گوروپ و دسته دۆزلده بيلمزديلر. بۆيۆک جمعيتين سسی کی ايندی دۆز منيم

قاباغیما یئتیشن بؤیؤک جمعیتین سسی، سس‌لرین هامی‌سین ساکیت إله‌دی.:" ای خمینی، ای رهنمای ما، رهبر خوب و با وفای ما، بر لبم این سرود بر خمینی دورود- مرگ بر پهلوی، نوکر اجنبی."
(ای خمینی، ای بیزیم رهبریمیز، وفالي و یاخشي رهبریمیز، دؤداغیمدا بو کلام، خمینییه سلام، اؤلؤم اؤلسون پهلوییه، یابانجي‌لارین نؤکرینه.)
جمعیتین باشیندا، پرده کیمی بیر پارچا حرکت وئریلیردی کی، اوستونده یازیلمیشدي:
آنهایی که رفتند کار حسینی کردند،آنهایی که هستند باید کار زینبی بکنند وگرنه یزیدیند.
" گئدنلر حسینی ایش گؤرؤبلر، قالان‌لار زینبی ایش گؤرمه‌لی‌دیلر، یؤخسا یزیدیلر."
شریعتی‌نین شکلی یئنه کیراوات‌لایدي. آرخادان گلن جمعیت هم ایمامین شکلین داشیردي هم آیت‌الله طالقانی و همی ده شاه زامانی‌نین معروف شهیدلری‌نین شکلین، اؤزلری ده أکثریتده جاوان‌یدیلار، آغیزلار قیشقیرپردي:
درود خلق و خالق بر تو ای مجاهد.
" آلاه و خالقین سالامي سنه آی موجاهید!..."
سونرا اونون آرخاسیندا‌کي‌لار قیشقیرپردي:
درود بر خمینی سلام بر مجاهد
" خمینییه دورود، موجاهیده سالام..."
ایکی شوعارین اورتاسیندا خیاباندا اولان جمعیت همان ناتو اوشاق‌لاري قیشقیردیلار:"به ماده صدو سی، به گفته بی‌بی‌سی، چوب تو.... اوسی!" بیر اورتا یاشلي گئنچرکن دئدی:" پیس سؤز دانیشمایین، قولای شوعار وئرمه‌یین!" اوشاق‌لارین بیری دئدی! " قاش گئت بابا بو دا دئیه‌سن اویسی‌نین خالااوغلوسودو!" او بیری اوشاق دئدی:" دؤز دئییر بابا پیس سؤز دانیشمایین!" جاوان‌لارین بیری کی نظره گلیردی دسته باشیدي، چیغیردي:"به مادرم بگویید"
" آناما دئیین!" سونرا هامي بیرگه قیشقیردیلار:
"دیگر پسر ندارد"
" داها اوغلو یوخدو!" و سونرا:" آناما دئیین داها اوغلو یوخدو!" هامی‌سي اون‌آلتي- اون یئددی یاشیندایدیلار إله مؤحکم چیغیردیلار اؤره‌گیم آغریدي، سینه‌مین تخته‌سی آغریدي گؤزلریمی یوموب اوتوردوم.
دوردوغومدا غریبه آجیدیم، جمعیتین سونکی شوعاري داها آجاتدي:" ارتش خلقی برپا می کنیم، میهن خود را رها می کنیم"
" خالق اؤردوسو دؤزلده‌ریک- اؤز وطنیمیزی آزاد إده‌ریک"
یؤللاندیم، قالدیرپمدان مئیدانا ساري جمعیت گئدن یؤلدان.هاوا سویوغویدو، آما قار یاغیشدان خبر یوخودور. پؤلیس، یؤل پؤلیسیندن اؤردودان، ژاندارمادان دا خبر یوخودو.
جمعیت زورلا حرکت إده بیلیردی، او بیری دؤرد یؤلدا، بدن‌لر، چیگین‌لرله یاپیشیقلي دایاراناق، دورموشدو. عَلَم‌لردن بایراقدان اولوشان ألوات بیر کؤلئکسیؤن باش‌لاري اوسته ایدی. ایندی بؤتؤن موباریزلردن، شهیدلردن عکس‌لر گؤرؤنؤردؤ. هامیدان چوخ ایمامین

شكليدى سۆنرا، شريعتى، طالقانى، مصدق، نجات اللهى، گلسرخى، تختى، دانشيان، صمد بهرنگى و اونلارجا باشقا شكيللريدي كى بعضىلرين تانېردېم و بعضىلرين تانېمېردېم.
بير ايكى مينىبوس دۆرد يۆلون، اويان -بويانېندا پارک اولموشدو.اونلار مئيدانېن خبرلرين مئيدانېن راديۆسوندان آلېب پخش إديردېلر. دئييردېلر آيت‌الله طالقانى گلير مئيدانا گئتسين، سۆنرا دئييردېلر جمعيتين چۆخلوغوندان آيزنهاورين اورتالارېن دا ايليشيب قالېبدي. من ده دوردوغوم حالدا گۆردۆم آجېمدان اۆلۆرم. گۆزۆم دۆشدۆ بير دكەنين اۆستونه يازمېشدي:
" به كۆرى چشم شاه دوتاش شده ده ريال"
" به كۆرى چشم شاه! ايكىسى اولدو اون قېران!" كئيكلرين دئييردى.ايكىسينى آلېب ېئديم. يانېندا بير دۆلچا قۆيموشدولار هامي كئيكلرين نايلۆنون سالېردي اۆرا. اۆستۆنده يازمېشدي:" شاهدونى." ميللتين طنزى چېچكلنميشدى. چۆخودا يالنېز بير نفره. بلكه ده حاقلېدېلار بلكه ده يۆخ. طنزلرى، همشه بير بۆكس كيسەسى، طلب إديردى. ايندى شاه بۆكس كيسەسى اولموشدو. ميللت گۆلمک ايستەييردى و شاهېن ساققالېنا، گۆله بيلن قدر آغېزلاري آچېلېردي.
قايېتدېم. چۆخلاري قايېدېردېلار. يۆل اۆسته كى بلندقولار آزادلېق مئيدانېنېن شوعار و سۆزلرين ياېيردي. سينەم غريبه آغرېيېردي. اۆزۆمه دئديم تهمينه ناصرىنين ددەسىنين گۆرونا!"دۆنن چۆخ هېزلا قاچمېشدېم بۆيۆن گرک عذابېن چكردېم. آمبولانسلارېن بيرينه تېپلديم. گرچكدن تهمينه ناصرىنين گۆرونا! بو قدر سئوينج بو قدر لذت! بو قدر گۆلمک و شوخلوق... نييه منيم قلبيمين چيرپينتېسي قۆرخودور؟
بيرى بير آغ كۆينكله، برانكارددا أگيلميشدى. يقين دۆكتۆرويدو. اۆزۆنو گۆرمۆردۆم. بيرى اوزانمېشدي قورشاقدان اۆسته چېلپاق ايدى، آما اۆزۆ گۆرۆنمۆردۆ. دۆكتۆرون يانېندا برانكارددا أگيلن خانېم، باشېن قاوزادي، خستەخانا روپوشو گئيميشدى. بير آز يۆغونويدو. گيرده اۆزۆ وارېدي، بۆيۆدۆجۆ گۆزلۆک، گۆزۆنده. بۆياسېز گۆزلۆگۆن آرخاسېندا، قهوه گۆزلرى بير جۆت خورما كيميديلر. سانكي گۆزلۆگۆن شۆشەلرى گۆزلرينى نۆرمالدان ېئكه إتميشدى.
" ناراحاتلېغېز نەدى؟"
" قلبيم چۆخ يئيين چېرپېنېر. نيگاران إلەيبەدېر."
" بو گۆنلر چۆخلاريېنېن قلبلرى يئيين وورور. بلكه شۆقداندي."
آما من دۆنن بير آز يئيين يئريمەگه مجبور اولدوم. گئچن گئجه باشېم گيجلدى بير آز، دينجلديم گئچدى. آما بۆيۆن، بۆيۆن..."
دۆكتۆر اۆنجه، برانكاردا ياتانېن باشي اۆسته، باشېن قاوزامادان دانېشمېشدي. باشېني قالدېرېب منه باخدي:"نئرسين اۆزۆنه رغمن، دۆكتۆر اۆرتا ياشلي، اۆزۆ آرېق، يۆغون بوغ و كيچيک قارا گۆزلرى وارېدي.
" بويرون أيلەشين ايندى ماينا إلەرم".

چارپایپدا اوتوردوم. پرستار برانکاردا اوزانپن ، باشي اوسته قایپتدي. یان یول کوچه‌ده پارک اولان آمبولانسپن ایچیندن، خیابان و جماعات گؤرؤنؤردؤ. جمعیت دایانمادان گئچیردیلر. دقیقن دنیز، بؤیودور. دنیزین اؤزؤ، أصلن دنیز دگیل‌دیر.
بیر آرپق اوجا بؤی اوغلان ألینده إعلامیه منیم قارشیمدا، آرخاسي منه اوزؤ جمعیته دایاندي، باشلادي إعلامیه‌لری پخش إتمه‌گه. بیر- بیر وئریردی، بیر آزي آلپردپلار بیر آزي باخیب گئچیردیلر، إعلامیه‌نی آلمپردپلار. جاوان بیردن اؤز باشینا فپرلاندي، گؤزؤ منه دؤشدؤ ، بیر نؤرمال تپکی‌له یاخپنلاشدي. إعلامیه‌دن بیر نؤسخه وئردی منه. اوجا بؤیودو. بؤیؤدؤجؤ گؤزلؤگؤ وارپدي، گؤزلری، گؤزلؤک آرخاسپندان بیر آز دؤمبا گؤرؤنؤردؤ، بیر آز دا ایری. یؤلا دؤشؤب گئتدیگینده، إله بیل بیر تهریدي، دئیه‌سن بیر آیاغي، بیر ذره، یالنپز بیر سانت، او بیری آیاغپندان قپسایدي. بلکه ده هر ایکی آیاغي بیر أندازه ایدی آما بدنین اوست بؤلؤمؤنه گؤره چوخ اوجایدي. بیر آز دا ناز- أدایلا یول گئدیردی. بیر آز دا نؤرمال آدام‌لارلا فرقلی ایدی. بو کیمیدی داها؟
باخدیغیمدا، گؤردؤم إعلامیه دَگیل ایکی قطعه شئعردی. هانسي عاطفه، دویغو بوندا جانلانپب ، اوتورب بو شئعرلری خوش خطله یازمپشدي. چؤن یازي چاپ دَگیلدی أل یازي‌سپدي. وئرمیشدی کوپی إتمیشدیلر، گتیرمیشدی بو تاریخین أن اؤنملی أربعئینینده، فتوکوپولاري یاپپردي.
کسی از آسمان توپخانه در شب آتش بآزي می آید.(بیری اوت اوزیناماگئجه‌سینده توپخانا گؤگوندن گلیر.)
و سفره را می اندازد(سوفره‌نی سالپر
پپسی را قسمت می کند(پپسینی بؤلؤر)
باغ ملی را قسمت می کند(میللی باغي بؤلؤر)
و شربت سیاه سرفه را قسمت می‌کند.(گؤگي اؤسگؤرک شربتینی بؤلؤر)
و روز اسم نویسی را قسمت می‌کند.(آد یازما گؤنؤ بؤلؤر)
و نمره مریضخانه را قسمت می‌کند(مریضخانا شماره سینی بؤلؤر)
و چکمه‌های لاستیکی را قسمت می‌کند. (نایلؤن چکمه‌لری بؤلؤر)
و سینما فردین را قسمت می‌کند.(فردین سیناماسپني بؤلؤر)
و رختهای دختر سید را قسمت می‌کند. (سئیدین قپزي‌نپن پالتارپني بؤلؤر)
و هر چه را که باد کرده باشد قسمت می‌کند.(شیشمیش هر نه‌یی بؤلؤر)
و سهم مارا می دهد.(بیزیم پایپمپزي وئریر)
من خواب دیده‌ام.(من یوخودا گؤرمؤشم)
پلی‌کوپونون آرخاسپندا یازمپشدي:
دنیای کهنه را خرد خواهیم کرد.(کؤهنه دؤنیاني پارچالایاجایپق).
وحشیانه (وحشیجه)
غرش اسطوره‌ای نور را بر جهان سرریز خواهیم کرد.(ایشپغپن اوسطوره‌لی نعره‌سینی دؤنیایا داشپداجایپق)
پای بر حصار زمان.(زامانپن حیصارپنا)

خواهیم کوفت.(آیاق ووراجایيق)
از رنگین کمان.(گؤگ قورشاغېندان)
کلید موسیقی جدیدی خواهیم ساخت.(یئنی موسیقی آچاري دۆزلدەجەییک(
گلها و رؤیاهای تحقیر شده در چشم شاعرها.(شاعیرلرین گؤزلرینده تحقیر اولونموش گؤل و رؤیالار)
در روشنایی جدیدی.(یئنی ایشېقدا)
خواهند شکفت. (چیچکلەنەجکلر)
برای شادمانی چشمهایمان.(گؤزلریمیزین شادلېغېنا.)
چشمهای بچەهای بزرگ.(بؤیۆک اوشاقلارین گؤزلرینه)
گلهای تازەای اختراع خواهیم کرد(یئنی گؤللر ایختیراع إدەجەییک)
گلهایی از پایتختهایی با گلبرگ میدانها.(گؤل لچکلری مئیدانلار اولان، پایتخت گؤللریندن)
شئعرین آلتېندا یازمېشدي: مایاکوفسکی. بیردن برانکاردا اوزانېب ماینا اولان کیشی، إله اوجور یاري چېلپاق دوردو. تلەسیک و هیجانلي نظره گلیردی و اؤز وضعینه لاقئیدیدی. باشي‌نېن توکلری یارېدان تؤکۆلمۆشدۆ. سئیرک و آتدا بوندا بوغلاري وارېدي، قجەله گؤزلری آز قالېردي کاسادان چېخسېن. قولاق‌لارېن قېپمېشدي.
" إشیتمیرسیزمی؟"
" نەیی؟"
سوالی دۆکتۆر سۆروشموشدو.
" میه إشیتمیرسیز بابا؟ قطعنامه اوخویورلار؟"دۆکتۆر دئدی آغا اوزانېن ، قۆیون دۆز عمللی ماینا إلەییم دویغولانمایین!"
"عجب سوز دئییرسیز آدۆکتۆر؟ نئجه دویغولانمایېم! ایندی دویغولانماسام ناواخ دویغولانېم؟ قطعنامه اوخویورلار!"
" اوخوسونلار! منه اؤنملی سیزین قلبینیزین ساغلاملېغي‌دېر!"
" منه اؤنملی اولان قطعنامەدیر."
غلیظ فارسی دانېشېردي، آما لهجەسیندن بیلینیردی تۆرکدۆ. دېشارېدان، هر طرفه أسن یئل کیمی، بۆلندقولاردان دانېشانېن سسی گلیردی. ایلک بیر آز قارېم قاتېشېق ایدی، سۆنرا آیدېنلاشدي، سس یاخېن‌لېق گلدی، آمبولانسېن یانېندا إشیدیلیردی، دۆکتۆر، تانسیۆن توتاني قېراغا قۆیموشدو. من دوروب گلدیم آمبولانسېن قاپي‌سېنا. دۆکتۆرله پرستار دا گلدی. تۆرک کیشی قولاق‌لارېن قېرپمېشدي برانکارد اۆستۆندن یاري‌چېلپاق، دانېشانېن سۆزلرین دینلەییردی:
"۱- بیز پهلوی خاندانی‌نېن سلطنتین غئیرقانونو اولماغېني و شاهېن سلطنتدن دۆشمه سینی، کي او و آتاسي زورلا غصب إتمیشدیلر، إعلام إدیریک."
"۲- بیز گئری قالمېش شاهنشاهی رئژیمین رد إدیریک و ایراندا ایسلام جومهوروسونون قورولماغېن ایستەییریک. آزاد ایسلام جومهوروسو کی میللتین اۆیویلا ایش اۆسته گلسین و اؤلکەنی ایسلاېین حیات وئرن تعالیملری‌له، ایداره إتسین.

"۳- بیز ایران ایسلام اینقیلابي شوراسي‌نین قورلوشویلا..."
و بیردن او یاخیندا اوزلان بلندگونون سسی کسیلدی، آما اوزاق‌لاردان قپرپق- قپرپق سس قولاغا دگیردی. برانکارد اوسته اوزلان قرارسیزیدي. آنبلدي آشاغا، کؤینه‌گین گئیدی، پولیوئرین، بؤرکونو، کونونو گؤتوردو، آیاق‌قابي‌لارین گئیدی قپشقپردي:
" یانې نه؟ کیم بوزلندقونو خرابلادي؟"
دوکتور دئدی:" کیمسه خاراب إتمه‌یب، بیری چپخپب اوسته دوزلدیر." سونرا دئدی هله ماینار بیتمه‌یب، قایپدین اوزانین !"
کیشی نه إدمجه‌گین بیلمیردی. أل آیاغین ایتیرمیشدی. سانکي بیر عالی و اوزل هدیه‌نی اونا تقدیم إتمیشدیلر، او باخپب تحسین إدنده ألیندن قاپپب دئمیشدیلر، سهو اوزلوب هدیه‌نی گرک بیر باشقا آداما تحویل وئرردیک. من تورکجه دئدیم:
" سیز یاتین دینجه‌لین. یقین یئنی‌دن پخش اوزلار."
تورکجه دئدی:" سئوه‌رم هر شئیی همان ایلک دفعه إشیدم. گؤزله‌مک، ددمی یاندیرار." دانیشانین سسی یئنی‌دن صراحت‌له إشیدیلدی. تورک کیشی قولاق‌لارین قپرپدي، رنگی آغارمیشدي. قطعنامه‌دن نئچه ماده إشیتمه‌میشدیک. دانیشان اوخودو:
" ۹- بیز ایکی مجلیسین غئیرقانونی وکیل‌لری نه‌دن ایسته‌ییریک، میللتین اوینه گئتمکدن ساقینسینلار و میللتین صفینه قوشولسونلار."
"۱۰- غئیرقانونی سلطنت شوراسینا اؤیه کیمی گیرنلردن ایسته‌ییریک اوز ایش‌لری‌نین غئیرقانونو اوزلدوغون إعلام إتسینلر و بیلسینلر کی میللتین باخیشیندان اؤلکه‌نین بوتون سوروزن‌لاري ایمامخمینی تعیین إدن اینقیلاب ایسلامی شورانین ألینده اوزلمالي‌دیر."
إیله‌می برگزار إله‌ین روحانیت کومیته‌سی.
کیشی دئدی:" آللاها شوکور! آللاها شوکور!
پرستار دوکتوردان سوردو:" آیري قطعنامه ده اوخوناجاقدي؟"
دوکتور دئدی:" سانمپرام. میتینگین قطعنامه‌سی بیردنه اوزلا بیلر، نئچه دنه اوزلماز کی. قالدي، إیلم روحانیت وریندن قورولموشدو."
کیشی دئدی:" بو قطعنامه باشیمپزدان دا چوخدو. دا نه ایسته‌ییریک؟"
دوکتور دئدی:" سیز یئنه چوخ دویغولانپرسینپز. من أمین اوزلمالپیام سیزین قلبینیز ساکیمدی."
کیشی دئدی:" آخي منیم قلبیمین نه عئیبی وار؟"
دوکتور دئدی:" بلکه ایراد منیم تانسییون اؤلچه‌نیمده دیر. اوتورون تختین اوستونده من تکرار تانسییونوزو توتوم." سونرا منه ساري قایپتدي:" او إعلامیه هانسي گوروپوندی؟"
دئدیم:" إعلامیه دَگیل، شئعردی."
" شئعر؟"
"بلی شئعر."
قادین سوردو:" شئعر کیمدن دیر؟"
" بیر شئعر دَگیل، ایکی شئعردی. بیرینجی فروغون شئعریدي، ایکینجی مایاکوفسکی‌نین شئعریدي."

دؤکتؤر سؤردو:" مایاکؤفسکی کیمدی؟"
قادېن دئدی:" دئیه‌سن بیر روس شاعیریدي." سؤنرا مندن سؤردو فروغ‌ون هانسي شئعر یدي؟"
" او شئعر کی بیری گلیر هر شئیی بؤلؤر."
قادېن أزبردن اوخودو:
و می تواند کاری کند که لامپ الله.(بیر ایش گؤره بیلر آللاهین لامپي)
که سبز بود: مثل صبح سحر بود.(یاشیل‌یدي صؤبح کیمی)
دوباره روی آسمان مسجد مفتاحیان روشن شود. (یئنی‌دن مفتاحیان مچیدین گؤیگؤنده یانسین)
دؤکتؤر تانسیؤن اؤلچه‌نی کیشی‌نین قؤلونا باغلامیشدي. کیشی تؤرکجه دئدی:" عجب قشنگ شئعردی. دؤشؤنؤرم بیر یئرده اوخوموشام."
سؤنرا قولاق آسدي. عجب ایتی قولاق‌لاري وارېدي.! إشیکده، جمعیتین آراسیندا، بعضی شوعار وئرنلر، تؤرکجه شوعار وئریردیلر، سؤنرا آیاق یئره تاپداماق سسی گلیردی:
گر حکم إلیه بو گؤن مراجیع.(مجتهیدلر بو گؤن حؤکم إتسه‌لرسه)
بو شاه جینایتکارا راجیع.(بو جینایتکار شاه حاقېندا)
جمعن أله بیز أسلحه آللوق.(بیز هامېمیز ألیمیزه سیلاح آللېق)
قولدور ریضانېن اوغلونی تختدن یئره سالوق.(قولدور رضانېن اوغلونو تختدن یئره سالللېق.)
کیشی دؤکتؤره دئدی:" آ دؤکتؤر إشیدیرسیزمی؟"
دؤکتؤر کیشی‌نین قلبی‌نین چېرپماسېنا قولاق آسېردي و گؤزؤ درجه‌نین عقربه‌لرینده قالمیشدي. آیدېن‌یدي کیشی‌نین سؤزلرین إشیتمیر.
دؤکتؤر ایشین بیتیردی، کیشییه دئدی دوروب پالتارېن گیرسن بیر آز دؤزسؤن بیر آرام إدیجی حب یازسېن. کیشی دوروب گئدیب چارپاییدا اوتوردو. سؤنرا من دوروب برانکاردا اوتوردوم. دؤکتؤر مندن یاشېمي سؤردو، دئدیگیمده، کیشی او یاندان تؤرکجه قېشقېردي: " یاني سن مندن کیچیکسن؟ منیم گؤلماغېم گلدی، ماینا بیتندن سؤنرا دؤکتؤر ایکی بنزر نؤسخه یازېب وئردی ألیمیزه. ایکیمیز ده آرام إدیجی إحتیاجېمېز وارېدي.
آمبولانسدان آشاغا آتېلدېق. آدي ایبراهېمیدي. تؤرکجه دانېشېردي. دئدی جوادیه‌ده بیر اوغلان مدرسه‌سینده مؤدؤردؤ. آما مدرسه‌سی چؤخداندي تعطیل اولوب، یاني اوشاق‌لار هامي‌سي خیابانا تؤکؤلؤبلر، شوعار وئریرلر، إیلمده موشاریکت إدیرلر و حتتا دئییش‌لره گؤره کؤکتیل‌مؤلوتوف دؤزتمه‌گی اؤرگه‌نیرلر،چؤن خیابان ساواش‌لاري باشلاسا، اوردو و زرهپوش خیابان‌لارا گلسه، تکجه یولو کؤکتیل‌مولوتوفدو. دئدی، مدرسه‌یه باش چکیر سؤنرا گلیر خیابان‌لارا. بعضن اؤن یاشدا اوشاغېن دا گتیریر. شولوغ و شئیطان بیر اوشاقدی، هر شئیدن باش چېخارتماق ایسته‌یېر، گئجه‌لر إشیکده بیر ترقه آچېلاندا، اوغلان تئز قاپېني آچېب قاچېر، یاخؤد دا پیللەلردن قاچېر داما، آناسي هئی دئییر أحمد باشېوي ایتیره‌جکسن ها! میه اوغلانېن قولاغېنا سؤز گئدیر؟ او کؤچه‌دن بو کؤچه‌یه، بودامدان او داما، او خیاباندان بو خیابانا قاچېر. نئجه ده گؤجلؤدؤ؟ بیز اؤن –اؤن ایکی یاشېندا اولاندا،

هئن پئیی آیپرانمپردیق، بو اوغلان داواملی مؤسلحانه ساواشدان، أمپئریالیستدن، موختلیف شوعارلاردان، چیریکی ساواشدان، مجلیسدن، شاه‌دان، خولاصه هر شئیدن دانیشیر. یوخوسوندا گؤرؤر بئله. دوغوردان اینقیلاب نئجه ده غریبه بیر معجوندور!
سؤنرا دئدی:" یاخشي بیر آز دا اؤزؤنؤزدن دئییین. هامي‌سین من دانیشدیم."
خالق قایتماقدایدي. آما چوخدا تلسمیردیلر. ماشین‌لار یان یؤل خیابان‌لاردان چیخیردیلار، بعضن ده مینی‌بوس‌لار تاپیلیردی، سؤنرا مؤتؤرچولار هر گوشه کناردان یئتیشیردیلر. خالق مینیردیلر، آنجاق هله ده تلسمیردیلر. شاه دان، کارتردن، أشرفدن، شاهین آناسیندان، فرحدن،بختیاردان، مناخیم بئگیمدن، شکیل و کاریکاتورلار أل به أل دؤلانیردیلار، بعضی یئرده شاه‌دان گؤلمه‌لی و پیس شکیل‌لر دووارا یاپیشدیرپردیلار و ساختا توفنگ‌لر له، شاهین إعدامین مشق إدیردیلر. مدرسه مؤدؤرؤ دئدی بس، اوشاق‌لارین بیری اؤنون اوغلودی. سسله‌دی" أحمد"، آما جاواب إشیتمه‌دی. اوغلان باشیندا قالدیرمادي گؤرسؤن کیم سسله‌ییر. ایندی جمعیت یئینله‌میشدی دا. آیزنهاور و شهرین دوغویلا، قوزئی و گؤنئیین مسافه‌سی چوخودو و قارانلیقلامادان إوه چاتماق چوخونا چتین‌یدي.
مؤدؤر دئدی:" دئمه‌دین نه کاراسان؟"
صمیمی‌لشیب و داورانیشي آدامین صمیمیتینه سبب اولوردو. آدامین اؤرگی ایسته‌ییردی، دانیشسین. تله‌سیک کیچیک آددیملارلا یئرییییردی، باشین هئی اؤیان بویانا چئویریب آدام‌لارا باخیبب، أطرافین گؤزدن گئچیریردی. دؤشؤندؤم ایشیندن آسیلیدي، چؤن بیر مؤدؤر مدرسه‌ده هامینی گؤزدن گئچیرر، سؤنرا بیردفعه فیکیر وئردیم بو مؤدؤرله تبریزین پرورش دبیرستانین مؤدؤرونون نه قدر فرقی وار.
" یاخشي؟ نؤلدو؟ نییه دانیشمیرسان؟"
آخي آدام ناواختاجان بیر سینیق ایگنه‌یله همان صحیفه‌نی تکرارلاسین؟ اؤنا بونا حیاتیمین حیکایه‌سین دئمکدن و اؤنلارین شاشقین اؤلوب درد بیر اولماقلاریندان نیفرت إدیرم. یؤرولموشدوم زیندان، زیندانی و زیندان‌لا ایگیلی اؤلان داستان‌لاردان. بیر ایشدی اؤلوب و هئچ بیر شئی ده، إتمک اؤلماز. یاخشي‌سي بودو، آدام سوکوت إتسین دینمه‌سین. آما مؤدؤر سوکوتو راحات‌لیق‌لا قبول إدن دَگیلدی. خولاصه حیاتیمین اؤزه‌تین اؤنا تعریفله دیم.
" اینانمیرام!"
"نییه"
چؤن اینانمیرام. بو گؤن‌لر شهر دؤلودو أسکی زیندانی‌لاردان. هر کیمه أل قؤیوسان، شالوارین قیچین قوزور آیاق قابی‌سین، جؤرابین چیخاردیر آیاغی‌نین آلتین گؤرسه‌تیر، دئییر حسین‌زاده جیزیق چکیب کابلی‌یلا، و یاخود قولاغین گؤرسه‌تیر دئییر کار اؤلموشام. یا کؤینه‌گین قاوزایپر گؤگه قارنی‌نین اوستونده و یا سینه‌سینده سیقار یانیغي یئری گؤرسه‌تیر. من کی بو شهید نومالاردان یؤرولموشام. هامي إله بیل دیری شهیددیلر."
" من شهیدنومادان و جانلي شهیددن دانیشمادیم. سؤردون نه کاراسان من ده سنه دئدیم. سنین اینانمادیغین من‌له ایلگیلی دَگیل."

" آخې اوڼيئددی- اوڼسککيز ايل ايشلەمەين جۆرمه خاطير!هئچ بير نوع سياسی و نيظامی عملياتدا ايشتيراک إتمەديگينه گؤرمەمی!"
ايندی يۆروجو چالېشام، بير باشقا آدامې ايناندېرماغا باشلانمېشدی. ايصرار إديردیم منيم دوروموم او بيرلريله تامامی‌له فرقليدی. من أصلن و أبدن، شوجاعتيمه گؤره و يا سلطنت له موخاليفتيمه گؤره ياخود او سازمان بو سياسی گوروپا گؤره زيندانا گئتمەميشديم. زيندانا گئتديگيم زامان أصلن سلطنت‌له موخاليف دَگيلديم. قضادان، او تشکيلاتېن قوللوغونداېدېم کی، آماجې سلطنتين بينۆورەسين برکيتمەگيدی، يۆزباشې کيرازلې‌نېن قتلی زامانې،اوندان، چاووش‌لار، مين‌باشې جزايری قدر نيفرتيم وارېدې، سلطنت‌له، آمريکا يلا، و ايران‌دا کې آمريکالې لارلا ايلگيلی دَگيلدی. قالدې من إعتيراف إتمەلييم مصلحت‌چې‌لرين ايچينده ياخشې آمريکالې دا گؤرمۆشدۆم. يۆزباشې دۆگلاس، اينسان سئون و کۆلتۆرلۆ آدام‌لارېن بير أعلا اؤرنـکـيدې، منه هئچ آزار أذيتی اوڼلامېشدې کی هئچ، بلکه باتې کۆلتۆرۆيله منيم تانېش اوڼلماغېما ياردېمجې اوڼلموشدو. قالدې او زامان منيم عاغلېم بۆی وئرميردی کی تامام خېردالېقلار، مۆسلسل وار ياپېشېقلې، بير سلطنت موخاليفی اوڼلان مکتبـلر و إمپئرياليسم و سايېره عقيده چرچيوەسينده، يئرلشسين.
بو سببه منيم دوروموم باشقا زيندانی‌لارېن دوروموياا فرقليدی. من قضادان، اوز مئيليم له و يا اؤنجه پيلان‌لا، شاه و آمريکالې‌لارېن موخاليفت ماجراسېنا گيرمەميشديم. أگر ايرانلې و آمريکالې مۆفتيش‌لر، و گئنلده حوکومت سيستئمی منيم يۆزباشې کيرازلې‌نېن بيله‌رک قتلينه، مئيل‌سيزليگيمی آنلايا بيلمەميشديلر، و همشه ذئهن‌لرينده بو اينام وارېدې کی، من‌له مين‌باشې جزايری‌نين گوروپونون آراسېندا، أن کيچيک فرق بئله يۆخدو، أصلينده، قتلده منيم موداخيله إتمەمەگيم، و مئيل‌سيزليگيم، سياسی نەدن‌لردن، أن آزې او زاماندا او قتل اۆز وئرنده، بونا نيشان‌يدې کی من، نه تک سوچسوز بلکه باشاباش غئيری سياسی ايديم. بو باخېشدان بلکه منه اوڼلان ظۆلۆم، اوڼلدوقجا باشقالارېنا اوڼلان ظۆلمدن درين و گئنيش‌يدې. دۆزدۆ کی من سۆنرالار زيندااندا جيددی حالدا سلطنت‌له موخاليف اوڼلموشدوم، آما منيم دوروموم او کس‌له کی زيندانا دۆشمەميش سلطنت‌له موخاليفيدی و موخاليف اوڼلدوغونا گؤره توتوقلانمېشدې، فرق إديردی.بو نظردن من نه شهيديدېم نه جانلې شهيد و نه شهيد گؤرسەدن. بير ايتيفاق ايدی دۆشۆب و بيتميش‌ديد. منجه او اوڼ دؤرد نفر بو جريانېن گرچک شهيدلری ايديلر و اوڼلار هله اؤلن آندا، بيلميرديلر شهيد سايېلاجاقلار. اوڼلارې يالنېز بيری شهيد بيليردی. يانې اوجمعدن قالان تک آدام، او دا من‌يديم. پس من جانلې شهيد دَگيلديم، شهيد گؤرسەدن ده دَگيلديم. من اوڼدؤرد نفرين شهادتينه شاهيد اوڼلموشام. چۆن مندن سۆنرا اوردا شاهيد يۆخودور.
بو سۆزلری مۆدۆره دئيندن سۆنرا، تيمسارشادانېن حالتـلر و حرکاتېندان اوڼا دانېشدېم، سۆنرا گۆردۆم هم يۆرقونام هم غضبلی. جمعيتين آراسېندا دورموشدوق و من تيمسار شادانېن روحو خصيصه‌لرين مۆدۆره ايضاح إديرديم و اوڼلا صميمی اوڼلوب اوڼا ايبراهېم آغا دئييرديم. آچېقلاېيبردېم کی أصلن قضيه اؤنملی دَگيلدی چۆن ماجرانېن آدام‌لارې‌نېن چۆخو يا اوڼلمۆشدۆلر يا قاچمېشدېلار يادا تئزليک‌له ايتيله‌جک‌ديلر. آغا ايبراهېم منيم غضبلی اوڼلدوغوم و آرتېق ايضاحات وئرمەگيمدن اؤزۆنو ايتيرميش حالدا، أليمی توتدو

چکدی خیاباندا بیر گوشه‌یه چالیشدیم منی آرام إتسین. آما من ایضاحات وئرمکدن أل چکمیردیم. او زامان خسته‌لیگیم قایبتدي، اوندان سوروشدوم:" سن تهمینه ناصرینی تانیپیرسان؟"
" کیم؟"
" تهمینه ناصری."
" یوخ، من إله بیر آدام تانیمپرام. نه کارایدي؟"
تیمسار شادانین بالدیزیدي، سونرا آدین دیگیشیب دئیه‌سن، قویوب تهمینه ناصری."
" نییه قاچاقدي میه؟"
" سانکي أسکیده، تیمسار شادانین دیری واختي، قاچاق ایدی آنجاق ایندی قاچاق دَگیل."
" زیندانداییدي؟"
" یوخ."
" پس نه‌جوّر آدامدي؟"
اوزان‌لاري إشیتدیگیم کیمی، اونا دئدیم. گؤردوّم ماجرا ایبراهیم آغایا ایلگینج اوزلوب. قجه له گؤزلری چیراق وئریردی. چوخ إشتیاق‌لا داستانین آردین آختارپردیم. دئدیم بیر مکتوب یازدیم تهمینه ناصرینی تانیپان اوغلانا وئردیم. منی اوزنون یانینا آپارماغا حاضیر دگیلدی. دئییردی بیر موخالیف گوروپ‌لارین رهبرلریندن اوزلوب و اونا اوزاشماق بو راحات‌لیقدا دَگیل.
ایبراهیم آغا دئدی:" حاقلیدیلار. ایندی هامي‌سي کیملیک‌لرین بیلیندیرسه‌لر صاباح آللاه إله‌میش اینقیلاب مغلوب اوزلسا هامي‌سین توتوب إعدام إدرلر."
دئدیم:" آغا ایبراهیم نه دئییرسن. سلطنت گئتدی، شاه گئتدي داها قایتمایاجاقدي. او بؤیوک سلطنتین خاندانیندان بیر کسده قایبتماغا جوّرأت إتمز. پس موخالیف‌لرین رهبرلری نه‌دن قوزخورلار؟"
دئدی:" سوزون قوزخو دَگیل، إحتیاطدي. بونا باخمایاراق بعضی بو موخالیف‌لرین رهبری، نه قوزخو بیلیرلر و نه إحتیاط إدیرلر."
دئدیم: " من أصلن بو بحث‌لره گیرمیرم. من ایسته‌میرم کی موخالیف‌لرین رهبرلرین تک به تک گؤرم. ایسته‌ییرم، بیر شخصی، اؤز حیاتیمدا و اوزنون حیاتیندا شخصی نه‌دن‌لره گؤره، گؤرم. من نه اونا موراید اوزلماق ایسته‌ییرم و نه ده اوزنو یؤنه‌تیرم. مندن گئچیب‌دیر. من یالنیز ایپ اوجولاري بیربیرینه دوّگؤنله‌مک ایسته‌ییرم. ایسته‌ییرم آنلایام آدام‌لارین باشینا نه گلیب‌دیر."
آغا ایبراهیمین فلسفه توخوماغي باشلادي" ایلک بونو بیلمه‌لیسن کی اینقیلاب اوزاندا، کیمسه‌نین حیاتي خصوصو دَگیل. شخصی حیات آرادان گئدر. صاباح شاه دئورانین قارني یؤغون‌لاري‌نین بیری‌نین یاشایيشینا أل قویسالار و سوروشسالار، بو قدر واري هاردان گتیریبسن، او دئیه‌جکدیر، منیم شخصی حیاتیما قاریشمایین. اینقیلابین بو آدام‌لارا بیر جاوابي وار. اینقیلاب بوّتون شخصی‌لری عوموميی إدیر. ایکینجی، اینقیلابدا سنین کیمی، بونو آرایبر گؤرسوّن آدام‌لارین باشینا نه گلیب‌دیر؟. اینقیلابین بوّتون سوزون‌لاري

جنابيوپن شخصي سؤرونودور. قوي سؤزۆمۆ ساده دئييم: بئله دۆشۆنۆرم اينقيلابين بۆتۆن سؤرون‌لاري حل اولاندان سونرا سن بو تهمينه ناصري‌نی تاپارسان."
" آی بابا بو کی آسلاق قالان ماحالاتداندی."
"هئچ ده ماحال دَگیل. سن بئله دۆشۆنورسن اينقيلابين سؤرون‌لاري حل اولمویاجاقدي؟ يئتر بۆيۆنون ايش‌لرينه بير باخاسان. بۆيۆن شاهي سلطنتدن سالدیلار. سلطنت بيتدی. گئچميش ۲۵۰۰ ايلی، بيتيردیلر.کوروش، بيرينجی داريوش، ايکينجی، بيرينجی أشک، سؤجونجو أشک، بهرام گور، شاپور ذوالاکتاف، خسرو پرويز، سولطان محمود، ملکشاه، شاه عباس، آغا محمدخان وپهلوی‌لر هامي‌سي . سيفؤنو چکديلر و حضرت‌لر گئتديلر آشاغا. بۆيۆنون ايشی‌نين ماهيتی چوخ مؤهومدور. معلوم اولدو خالق ايسلام جمهوروسو ايسته‌ييز. دئديلر اينقيلاب شوراسي شکل تاپيب. دئديلر ايمام اينقيلابين رهبرليغين قبول إديب‌دير. ايمامين ايرانا تئز قاييتماغين ايسته‌ديلر. بو اينقيلابين سؤرون‌لاري‌نين حلی دَگیل می؟ ياخشي؟ کيمين طرفی‌سن؟ اينقيلاب يا ضيداينقيلاب؟"
گؤلدۆ.
دئديم، "قبول إديرم بونلارين هامي‌سي بۆيۆک آددیملاردی. اينقيلاب اؤز سؤرون‌لارين حل إدير. سلطنت گئديب. ايمام گلير. سلطنتين ياندااش‌لاري قاچيرلار. او سيستيم داغيلير. کيمسه بونو دانمير. ميه بيز او جمعيتی گؤرمه‌ديک؟ ميه ايندی بو قدر آدامي گؤرمؤرۆک؟ بونلار بۆشونا إشيگه چيخميييبلارمي! من بونلارين هامي‌سيني قبول إديرم. آنجاق منه دئنن، ايبراهيم آغا منيم مؤشکۆلۆم نه‌جۆر حل اولار؟ من ايسته‌ييرم بو اؤلکه‌ده بير نفر تهمينه آدینداا، آدام تاپام. ايلک جوان‌لا قارشيلاشدیغيمدا دئيير، تانيرام اونو، سانکي طرف اؤز آناسيدي. آما حاضير دَگيل منه دئسين، نه‌جۆر او تانييان آدامي گؤرۆم. سن دئيه‌سن اينقيلاب ايسته‌ييز گؤرسۆن آدام‌لارين باشينا نه گليب‌دير. ايندی مؤمکۆندۆمۆ، بيری بو اؤلکه‌ده تاپيلا و بو تهمينه ناصري‌نين أليندن ياپيشيب قۆيا منيم ألیمه؟
دئدی:" آللاه هامیمیزا عاجيل شيفالار وئرسين اينشاللاه. دوعاميز قبول اولوب و عاجيل شيفا گلينجه، گئدک نۆسخه‌لريميزده کی داوالاري آلاق. ايکيميز ده آرام إديجی داوايا إحتياجيميز وار."
يۆللاندیق. او بيری‌لردن يئيين يئريمک اولمازدي. هامي دورمادان دوغويا ساري گئديردیلر. صۆبح خالق دورماق همان، گۆن باتانا يئتشمه‌دن، باتيا گليردیلر و سونرا، گۆن‌باتانا بير ايکی ساعات قالان قايدیردیلار دوغويا. صاباح قرار بللی ايدی، صۆبح تئزدن آدام‌لارين هامي‌سي ، يئنی‌دن اولرينندن چيخارلار باتيا گئده‌لر. دئيه‌سن آزادليق مئيدانيندا گۆن باتماسينا شاهيد اولماق ايسته‌ميردیلر. شهر بۆتۆنلۆکده، خالقين قدم‌لری، سؤزلری و شوعارلاري‌نين ايختيارينديدي. هله ده اوردودان، ژاندارمادان، پوليسدن، يۆل پوليس‌لرينندن خبر يۆخودو. ميللت اؤزۆ نظمی قانون، و يا خود نئچه نفر بيردن، هامي‌نين ورينندن نظمی قوروماغي عؤهده‌لنيردیلر.
دئديم: ايبراهيم آغا سنه بير سؤز دئمک ايسته‌ييرم. آنجاق ريجا إديرم پيس يئره يۆرما."
دئدی:" دئنن باباجان، قورخما پيس يۆرمارام."
دئديم:" کئشکه هر شئی، بوگۆن اولدوغو کيمی، قالاردي."

دئدی:" دئمک ایستەدیگین سؤز بویودومو."
دئدیم:" بلی، بویودو."
دئدی:" فلسفه تؤخویورسان!"
دئدیم:" فلسفه تؤخومورام. کئشکه هئچ بیر شئی، تیکرار دؤننکی کیمی قالمایاردی، و هر شئی بؤیؤنکؤ کیمی قالاردی."
دئدی:" سؤز وئریرم سن او دؤنیایا دا گئتسن، برزخده ساخلاناجاقسان. بلکه بونا گؤره کی سن جنتدن قوزخورسان."
دئدیم:" هاردان بیلیرسن من جهنمدن قوزخمورام؟"
دئدی:" ایندیلیک جنت جهنم بحثین بؤشلایاق. قوی سندن بیر سؤرو سؤروشوم: "سن صاباحدان قوزخورسان؟"
دئدیم:" أگر صاباح بوگؤندن یاخشی اولمازسا، یا أن آزی بوگؤنکؤ کیمی اولمازسا، قوزخماغا حاقلییام."
دئدی:" سنه سؤز وئریرم صاباح بؤیؤندن یاخشی اولاجاق. ایش بیتمەییب هله، خیال یاراتمایاق. طرف اؤزؤ قاچیب آنجاق اوزدوسو هله قالیر، ساواک وار، بختیار وار، ایمام هله گلمەییبدیر، آمریکالیلارین هامیسی قاچمایبدیلار هله. مجلیس هله ده وار. شورای سلطنت آدیندا بیر شئیلر وار. شاه یقین پؤسگؤدؤده دیر میللت دالی اوتورسا ! قایپتسین. بو بیر گرچک دورومدور. خالقین اؤنؤنده ایکی یؤل واردیر: إولرینه قایپتسینلار سؤنرا طرف گلیب نیاولارندا اوتورسون یئنه گل -گئت باشلاسین، گئجه- گؤندؤز، قزئتەلر رادیو، تئلویزیؤن، باش وزیر، وزیرلر، رییسلر دئسینلر، أعلیحضرت بویوردولار. یانی بیری خالقین، باش رییسی اولسون، جان، مال، ناموس، روح و مغزلرینین گئتل رییسی. و یا خود صاباح تیکرار خالق تؤکؤلەلر خیابانا، إله بری گئدەلر کی طرفین اؤزؤ گلمه سین هئچ، اونا دایاناراق گلمەسی مؤمکؤن اولان شراییطلری ده، محو إدەلر و او بلبشویدان، باشقا بیر پهلوی، یؤزقات اوندان قولدور و قوللی چؤماقلی، إشیگه چیخسین. مین بیر گئجەنین دئوی یادیندادیمی؟ شؤشەده اولاندا قیشقیرپر منی بوراخین، منی آزاد إتسەنیز مین ایل سیزه نؤکر اولارام، آدام اونا رحم إدیب شؤشەنین باشین گؤتورنده، بیردن طوفان قوپار طرف چیخار إشیگه، یؤز مئتیر اوزانار، یوخاریدان، ریضاخان کیمی، سن له منیم تک، آشاغادا دورانلارا دئیەر: حؤکم إدیرم. پس سنه سؤز وئریرم، صاباح بؤیؤندن یاخشی اولاجاقدیر ، بئله اولمازسا، بیزلر و بو خالق صاباح بؤیؤندن یاخشی اولماغینا چالیشمازساق، یقین خالقا، اینقیلابا، گلەجەگه، اوشاقلاریمیزا خیانت اولوبدور."
دئدیم:" بس بیز ایکیمیز ده، بو قونودا، فیکیرداشیق کی، أگر صاباح بؤیؤندن یاخشی اولمازسا، یقین بؤیؤنه خیانت اولوبدور؟"
دئدی:" بللیدیر. دئییرسن بس بو قدر آدام نییه إشیگه تؤکؤلؤبدؤر."
دئدیم:" سنه بیر شئی ده دئمک ایستەییرم."
دئدی: " دئنن باباجان، قوزخما، دئیەسن من ده بو هیر ویرده گلەجەگین سؤز دانیشانی اولموشام."
دئدیم:" کسین دؤنەنین تیکرارینی ایستەمیرم."

سؤردو:" دؤنن؟ ميه دؤنن نؤلموشدو؟"
دئديم:" كابوسودور ايبراهيم آغا، دؤنيانين أن كؤتؤ كابوسويدو."
دئدى:" نييه. نييه آخي؟"
دئديم:"دؤنيانين أن كؤتؤ كابوسويدو."
دئدى:" إى بابا. نييه آخي؟ دئ حسين‌آغا ماجرا نه‌دى؟"
داوام إدنمه‌ديم. سينه‌مدن بير شئى قالخيب نفسگاهيمي توتدو. آغلاماق ماجال وئرمه‌دى. ايبراهيم آغا دؤنؤب منيم قارشيمدا دورموشدو. أللرين قويموشدو چيگينلريمه. نييه اؤزؤمؤ أله آلا بيلمه‌ييردىم؟ بير قيرخ -أللى ياشيندا تجرؤبه‌لى قانى سؤيوق و أمين كيشى لر كيمى؟ هئچ واخت من بو حالا قالمامىشدىم.
دئدى:" اوتان كيشى! يئپ يئكه آدامسان خيابانين اورتاسيندا آدام آغلارمي؟ همى ده بئله بير گؤنده؟"
دئديم:" رؤستمين اؤلؤمؤ يادينداميي؟"
هله ده آغلاييردىم. اؤچ دؤرد نفر دورموشدو تاماشايا. دؤره‌لەميشديلر.
جاوان‌لارين بيرى دئدى:" دئيه‌سن شهيد وئريبلر، إله‌دى؟"
ايبراهيم آغا ايلک نه دئديگين بيلمه‌دى. هم ده اؤز گؤزؤيله گؤرمؤشدؤ بئله بير گؤنده شهيد وئرن يؤخودور، جاوان سؤروسون تيكرار إدندن سؤنرا، ايبراهيم آغانين طنزى باشلادي:
" بلى، بولار شهيد وئريبدى. آتاسي شهيد اؤلوبدور. اؤچ دؤرد مين ايل اؤنجه، دؤشدؤ قويويا عؤمرؤن وئردى سيزه."
جاوان گؤلدؤ، يؤللاندي او بيرى‌لر دا آرخاسينجا گئتديلر. قيشقيردىلار: بختيار بختيار، نوكر بى‌اختيار" (بختيار، بختيار، ايختيارسيز نؤكر!"
من دئديم:" ياخشي يادينداميي يؤخسا يؤخ؟"
دئدى:" نمه‌نه؟"
قيشقيردىم:" رؤستم، رؤستمين، رخشين، شغادين اؤلؤمؤنؤ؟"
دئدى:" سفئهله‌دين؟"
دئديم:" بابا منيم جاوابيمي وئر! يادينداديمي يؤخسا يؤخ؟"
دئدى:" بلى يادينمدادير، آنجاق من‌له نه ايلگى‌سى وار؟ سن‌له و بؤيؤن‌له نه ايلگى‌سى وار؟ نه‌دن آغلاييرسان؟"
دئديم:" من دؤنن اونلارين كابوسون گؤردؤم، قصر زيندانين اؤنؤنده. آدام بؤشونا كابوس گؤرمز كى! من بير عؤمؤر زيندانداى شاهنامه اوخوموشدوم. دؤنن هوشوم داغيلاندان سؤنرا، شاهنامه‌نين اؤنملى قيسمتين هوشسوزلوقدا منه اوينادىلار."
آغا ايبراهيم دئدى:" هاميسي او ديوث شاهين سوچودور. سنى بؤشونا توتوب اون سككيز ايل حبسده ساخلاييب ايندى ده ووروب باشينا. ايندى كى گئديب‌دير،كؤپک اوغلونون ميراثي سنين بئينينده تره‌نير. جؤمعه گؤنؤ ١٣٥٩ون دئيين ٢٩ ندا، حسين أربعئينينده، نئچه ميليون اينسان، تهرانين خيابان‌لارينداى، دؤنيانين أن بؤيؤک إيله‌مين إتديگينده، سنين يادينا رؤستم و رخشى دؤشؤبدؤرمؤ؟ بابا بركالله! گرچكدن أللر وار.

هارداسان، خیالاتي‌مي اوزلوبسان، یوخسا زامانین ماشینینا مینییسن؟ ایسته‌ییرسن‌می دوردوغوموز یئرین آدرئسین سنه وئریم؟ بورا مؤجسمه مئیدانیدي. آلبته ایکی گؤن قاباق مؤجسمه‌نی إندیردیک. هله ده یئنی آد قویمامیشیق. بو مئیدان قوزئیدن أمیرآبادا باغلانیر، گؤنئیدن، سیمتریییه، دؤغودان، شاه‌ریضایا، اؤ دا شاهنامه‌نین شاه‌لاري تک عؤمرؤن وئریب سنه. باتیدان آیزنهاوره، اؤ دا بللی دَگیل هاردا ایتیب باتیب‌دیر. من‌له سن یوخسا یوخ؟ بیلیرسن‌می؟ بوشونا دَگیلدی اؤ دؤکتؤر ایکیمیزه ده آرام إدیجی وئرییدی. سئفئه‌له مه‌گیمیزی آنلامیشدي.اینقیلاب بیزی سئفئه‌له‌دیب‌دیر، اینان یالنیز بیز دگیلیک چوخ‌لاري ناخوشلاشیب‌دیر و ایندی بو چاغدا ایکی میلیؤن نفر تهرانین خیابان‌لارینداي، تهمینه ناصرینی آرایيرلار. بیر ایکی میلیؤن دا آل‌لرینه چیراق آلیبلار أشکبوسو آختارپرلار. بونو تاپماق داها چتیندی. چؤن أشکبوس‌لارین هامي‌سي یا گیزله‌نیبلر قاچیبلار و یا قاچماقادیلار. گرچکدن چوخ ایلگینج دؤنیادي!" سؤنرا دئیه‌سن دلی اوزلوب، قیشقیردي:" ساخلا! ساخلا!" أیلمی توتوب چکدی. قاچدي من ده اؤنون دالیجا قاچدیم. آتیلدي بیر مینی بوسا، أیلمی توتوب چکدی اؤسته، اؤتوردو صندلده من ده اؤتوردوم.
سؤردوم:" هارا گئدیریک؟"
ایبراهیم آغا دئدی:" دئیه‌سن هله ده کابلداسان؟"
دئدیم:" کابل؟ کابل نییه؟"
دئدی:" قولاق وئر قارداش! رودابه کابوللویدو إله دَگیلدی‌می؟ رؤستمی او دوغدو، یوخ؟ بیر یئرده اؤخودوم أفسانه قهرماني عؤمرؤنون سؤن گؤن‌لرینده، آناسي‌نین بطنین آختارار. گؤلمه! رؤستم گئتدي کابولا دؤشدؤ قؤیویا اؤلدؤ. او قویو، همان آناسي‌نین بطنیدی. کابولدا، آنلادین‌مي؟"
دئدیم:" بو سؤزلر نه‌دی دانیشیرسان؟"
دئدی:" شغاد و خیانتی قهرمانین أصلینه قایيتماغینا وسیله ایدی. کل شئی یرجع الی اصله.(هر شئی أصلینه قایيدار) آنلادین‌مي؟ بو سنین رؤستمیوه ده صادیقدی. انا لله و انا إلیيه راجعون.(بیز آللاهینیق و اؤنا ساري قایيداجایيق)"
آرخا صندل‌لرده اؤلان‌لارین بیری کی آغا ایبراهیمین سؤن سؤزلرین إشیتمیشدی، دئدی:" اوجالي صلوات چئویرین."
هامي دئدی:" اللهم صل علی محمد و آل محمد!"
کیشی دئدی:" ایکینجی‌سین اینقیلاب شهیدلری‌نین شوکوهلو روح‌لارینا اوجادان بویرون!"
" اللهم صل علی محمد و آل محمد!"
کیشی دئدی:" اؤچؤنجؤن ایسلام اینقیلابي‌نین بؤیؤک رهبرینه خاطیر اوجادان بویرون."
" آللهم صل علی محمد و آل محمد!"
بئله صلوات چئویریب گئدیردیک کی سؤرؤجؤ غیژ سس‌له تؤرموز إدیب دئدی:" آغالار سؤن دوراقدي!"
إندیک. من هاردا اؤلماغیمیزي بیلمیردیم. ایبراهیم آغا یان یؤوره‌سینه باخیب گؤلدؤ، سؤنرا ألینی مؤحکم دیزینه چیرپدي:

" إی بابا، باخ لامذهب بیزی گؤر هاردا إندیردی!"
خالق تک توک، هپزلي آددیملارلا یئریردیلر، تاکسي، سواری و مینی‌بوس گؤرنده، أل قاوزاییب مینیردیلر.
دئدیم:" بورا هارادي؟"
دئدی:" ولیعهد مئیداني!" و گؤلدؤ.
دئدیم:" ایندی هارا گئتمه‌لییک؟"
دئدی:" تخت‌جمشید داواخاناسي!"
دئدیم:" دئیه‌سن تاریخین موزه‌سینده دؤلانیرسیق."
آغا ایبراهیم دئدی:" بلی جانیم، گئچمیش، حال و گله‌جه‌گین موزه‌سینده دؤلانیرسیق. اینقیلاب زامان مسافه‌سین آرادان آپاریردي."
گؤلدؤ. یئرآیاق گئتدیک. پهلوی و تخت‌جمشید دؤرد یؤلونا چاتاندا، آغا ایبراهیم دئدی:
" گل خئیریندن گئچک. نییه أصلن آرام إدیجی یئیک؟ آرام إدیجی یئمک همان قورومساق اؤلماق همان. بیر بئله آدام آرام إدیجی یئمه‌ییبلر، میه دلی اؤلوبلار."
" آرام إدیجی دلی اؤلماغي ساخلاشدیرماق دَگیل، قلب کیریزین قاباغین آلماقدان اؤتوردؤ."
" یاني سن دؤشؤنؤرسن مؤمکؤندؤر،من‌له سن قلب کیریزی اؤلاق؟" سؤنرا طنزی گؤللندی:" یاني دؤم دؤز بوردا، ایندی، هله ایکیمیز بیرگه، اینقیلاب حالیندا سکته إدیب و رحمته گئدک؟"
" نه مانئعی وار؟"
دئدی:" جونون؛ قلب کیریزی، مغز کیریزی، سایپقلاما، یا هر زهرمار، گل خئیریندن گئچک. قالدي مؤمکؤندؤر بیزدن واجیبینه آرام إدیجی لازیم اولدو."
" اؤز آرامیزدي سن ده چوخ خئیرلی آدامسان ها."
پهلوی دؤرد یؤلونون آغزي شولوغویدو. تک -توک سواری و مینی‌بوس و بعضن کامیؤن، اوتوبوس و کؤمپرئسی گئچیردیلر. بونلارین هامي‌سي باساباس آدامیدي. بونلارین هامي‌سي إولرینه تئز چاتماق ایسته‌ییردیلر. هامي تله‌سیک گئدیردیلر.
من دوروب، ألیمی ایبراهیم آغایا اوزاتدیم:" یاخشي دا، سئویندیم."
" بئله؟ نولدو؟"
" گئتمه‌لییم."
" هارا؟"
" إوه."
" میه من قویارام؟"
" یاني نه آغا ایبراهیم ؟"
" میه من قویارام سن تک -تنها گئدیب او آپارتماندا اوزانیب یاتاسان؟"
" منیم هر گئجه کی ایشیمدی. نه مانئعی وار؟"
" بوندان سونرا داها هر گئجه کی ایشین دَگیل. سن گلیرسن منیم إویمه."
" سنین إویوه؟ نییه؟"

" سؤنرا سنه دئیه‌رم."
" یانی نه؟"
" ایندی گئدک."
" یؤخ من آدرئسین او جاوانا وئردیگیم اوه گئتمه‌لییم."
" هانسی جاوان جیغاز؟"
" ای آغا دئیه‌سن، سن منیم سؤزلریمین بعضی‌سین إشیدیب بعضی‌سین إشیتمه‌یبسن."
" ایندی دئنن هانسی جاوان جیغاز؟"
" تهمینه ناصری‌نی تانیپان جاوان."
گرچکدن سارساقلایبسان. بو تهمینه ناصری اوزن‌سککیز ایل سنین دالینجا گلمه‌یب‌دیر. ایندی ایسته‌یرسن إله بو گئجه دوروب گلسین‌می؟"
" سن هر شئیی لاغا قویورسان آغا ایبراهیم پیسدی، عایپب‌دیر."
" سن ایندی گل گئدک بیزیم اوه، سؤنرا نه قدر ایسته‌یرسن منی قینا. هه من هر شئیی لاغا قویورام. یاخشی دلقکم. إله بوردا جوادیه‌ده، مدرسه رییسی دَگیلم، گئجه گئده‌رم حوزوض اوستو" حسن- نرگیس اوینارام مالاق چالماغیمدا پیس دَگیل. آنجاق بو گئجه گئدیریک بیزه بیلدین‌می؟"
" یؤخ گئتمیریک سنین اوینه. من گئدیرم آیزنهاوره، سن ده گئدیرسن جوادیه‌یه، صاباح قرارلاشیب گؤرؤشه‌ریک."
اؤزؤمه گؤره اولسایدی، مانئعی یؤخودو. صاباح گؤرؤشه بیلردیک."
" پس کیمه گؤره ایدی؟"
" آناما خاطیردی. إویم جوادیه‌دن بیر آز اوسته‌دی. بورا دا أمیریه‌ده‌دی."
" آنان‌می؟ آناوین من‌له نه ایلگی‌سی وار؟"
" اونا سؤز وئرمیشم."
" سؤزمؤ وئریبسن؟ نه سؤزؤ؟"
" سؤز وئرمیشم ایلک گؤردؤگؤم آزاد اولموش زیندانی‌نین ألیندن توتوب یانینا آپارام. نذر إتمیشم آنلادین‌می؟"
" نمه‌نه‌یه نذر إدیبسن؟"
" اؤزؤن وورما او یؤلا حسین‌آغا. سن یاخشی بیلیرسن نییه آنامین یانینا آپارماق ایسته‌ییرم."
" اینان بیلمیرم." گؤلمه‌گیم گلدی:" سن دئییرسن بس من نذیر آشی و یا ساری شیله‌یم ! یقین منی آپارماق ایسته‌یرسن وئره‌سن آنان یئسین!"
" یئیه بیلسه‌یدی یئیردی. قوجالیبدی. یئینمز. هم ده میه قرار دَگیل‌می سنی تهمینه ناصری یئسین؟ داها منیم آناما بیر شئی قالماز."
" یئنه دلقک‌لیک دامارین قالخدی آغا ایبراهیم ."
" اوره‌گین ایسته‌دیگین إت! اوره‌گین ایسته‌دی سؤزؤ دانیش! دلقک، سارساق، آرتئست! رقاص!موطروب!"
" آناوین گؤزؤنده من نه کارایام؟"

" بندەنين آناسي‌نېن گۆزۆنده حضرت عالی بير ايمامزاداسېنېز!"
" سنين اۆزۆن كۆفر دئمەگين مۆمكۆندۆر. آنجاق آناوېن كۆفر دئمەگين سانمېرام."
" هئچ ده بئله دَگيل. نه آنام كۆفر دئيير نه ده من. آنام بير سس ضبط إدن دستگاه قويوب باشي‌نېن اۆستونه. گئجه گۆندۆز ايمامېن سسين إشيدير. باشقا روحانی‌لرين ده سسين إشيدير، آما ايمامېن سسين داها چوخ إشيدير. دئيير، بو كاسئت‌لرين بيريندن إشيديب كی زيندانی اوشاق‌لارېن هامي‌سي ايمامېن اوشاق‌لاري‌دېر. آنام قوجالېب‌دېر قاتېبدي. بيلمير بو سۆزۆ ايمام اۆزۆمۆ دئييب يا باشقا روحانی‌لر. نه ايسه بو سۆز آنامېن قولاغېنا گئچيب كی سياسی زيندانی‌لار قوتسالدېلار. دئيير عۆمرۆنۆن سونوندا ايكی آرزي‌سي وار بولارا عمل إتمزسن منيم اوغلوم دَگيلسن. بيری بودو، اۆز گۆزۆيله سياسی زيندانی گۆره و اۆ بيری آرزي‌سي بودوكی..."
" اوغلو سياسی زيندانی‌نېن ساققالېنا گۆلسۆن."
گۆلماغي توتدو، گۆله گۆله دئدی:" ايكينجی‌سين هله دئيه بيلمه‌رم. گۆله گۆله دئينميرم آنامېن اينام‌لارېنا حۆرمت قويورام. إله اۆنملیدی كی گۆله گۆله دئينمه‌رم." گۆلماغي بيتندن سۆنرا دئدی:" حسين‌آغا آنام هله كنار، آخي من ده اۆزۆمه گۆره آدامام. سندن ريجا إديرم منه گۆره گل گئدک بيزه. بير مسأله‌نی ده حئساب إت بالاغئيرتا، آدام بئله بير گئجه ده تک باشېن قۆيار ياتار؟ قبول إتميرسن‌می بو گئجه؛ بيزيم تاريخيميزده أن بۆيۆک گئجه لردن ديز؟ نئچه گۆن قاباق، بۆتۆن نسيل‌لرده، ايرانېن پۆفيۆزلاري‌نېن آتالاري گئتديلر.ايندی سن، ميللتين پۆفيۆز آتاسي‌نېن زيندانېندا هئچه پوچا اۆن‌سككيز ياتېبسان، ايسته‌ييرسن بۆيۆنده گئديب اۆ آپارتماندا ياتاسان؟ بو داها ايكی قات ظۆلۆمدی. دۆش گئديرم بيزيم إوه طرف!"
داها دانېشمادېق. گۆنئيه گئدن ايلک ماشېن‌لا أميريه گئتديک. قاران‌لېق ايدی. فقط ماشېن‌لارېن چېراق‌لاري يانېردي: آنجاق ماشېن‌لار دا آزيدي. إنديگيميزده اوزاقدان، عزا سسی گليردی. قاران‌لېقدا، جوان‌لار كئشيک چكيرديلر.آما أل‌لرينده سيلاح يۆخودو. ايبراهېم آغا دئدی:" بيز بو كۆچه‌ده أيله‌شيريک. چالا چولادي قۆرو."
گئتديک كۆچه‌نين ايچينه. إولرين پنجره‌لری‌نين آرخاسي ايشېق ايدی. بعضی إولر شمع و فانېس ياندېرمېشدېلار، بعضی‌لری‌نين نفتلی لامپالاري واربدي و نئچه‌سی‌نين تک – تۆک ده توری چېراق. إولرين بيری‌نين اۆنۆنده آغا ايبراهېم دوردو.آچار سالدي، آچاري دۆلاندېرمادان اۆنجه، قاپي آچېلدي و اۆن اۆن‌ايكی ياشېندا بير اوغلانېن گيرده اۆزۆ قاپېدا گۆرۆندۆ. آستانادان ايشېق چېخېردي. اوغلانېن دا اۆزۆ بير آز ايشېق ايدی.
آغا ايبراهېم دئدی:" أحمد جان، گئت مامانا دئنن قوناغېمېز وار."
اوغلان گئديب بير ايكی ديقه‌دن سونرا قاييتدي.آغا ايبراهېم باشماق‌لارېن چېخارتدي. من ده اۆنا باخېب باشماق‌لارېمي چيخارتدېم. دهليزين اۆ باشېندان بير قادېن گئچدی! بير آز سالالانا سالالانا گليردی. چادېرا آلتېندا كۆک گۆرۆنۆردۆ. چادېرا چيگين‌لرينده ايدی. سلام وئردی من ده سلام وئرديم. ايبراهېم آغا سلامېن جاوابېن وئردی سۆنرا منی اۆنا تانېتدېردي. من‌له آغا ايبراهېم تانېش‌لېغېمېزدان إوه كيمی تۆركۆ دانېشمېشدېق. آنجاق آغا ايبراهېمين فارسي‌سي ياخشېدي. اۆست- اۆسته تهرانېن مدرسه‌لرينده فارس ديلی‌نين

اؤرگتمەنی اوزلانېن ، فارسجاسي ياخشي اوزلمالېدي. آما لهجەسی ده وارېدي. گئتديک اوتاغينا. خانېمي‌سي دا بيزيم دالېمېزجا گلدی، اوغلودو دا. آناسېندان خبر يۏخودور.
او بير دبيرين اويدی، ايکی دنه مۏبل و بير کاناپا بير ميز، نئچه صندل و بير کۏهنه تبريز فرشی. کاناپانېن باشېندا، دووار اۏسته، ايمامدان بير شکيل وارېدي بو شکيلده ايمام اوتورموشدو آلين قۏيموشدو ديزلرينه، گۏزلری سئوينجلی اؤنه باخېردي و ديزی‌نين آلتېندا بالېش، موخدده و يا ياستېق کيمی بير شئی وارېدي. او واختا کيمی من بو عکسی گؤرمەميشديم.
آغا ايبراهېم خانېمي‌سېنا دئدی:" حسين‌آغايلا، آمبولانسدا تانېش اوزلدوم حالېم قارېشمېشدي. گئتميشديم درمانگاه إليين آمبولانس‌لاری‌نېن بيری‌نين ايچينه. حسين‌آغانېن دا، إيلمده حالي قارېشېب اوزا گلميشدی."
منی اوتورماغا دعوت إتدی من ده اوتوردوم، اؤزۏ ده اوتوردو خانېمي‌سي دا.
خانېمي‌سي آغا ايبراهېم‌دان سۏردو:" نييه حالېن قارېشمېشدي؟"
آغا ايبراهېم دئدی:" بيلميرم. بلکه جماعاتېن فيشارېندان‌يدي و يا ياشېمدان آسېلېدي يا دا خالقېن حرکتی. کئشکه اوتوز ياش داها گنج اوزلاردېم اينقيلابېن ايستی‌سی منيم تيکه پارا قلبيمدن گۏجلۏدۏر. آخي بيلميرسن نه قيامت ايدی. بيردن حيس إتديم قلبيميم چيرپينتي‌سي چۏخ دېر. بير آز دؤزدۏم ساکيت اوزلدو. نئچه آددېم گئتديم يئييلشدی، دوردوم قولاق‌لارېمدان قلبيمين سسی گلېردی. آراملاشاندا دايانمادېم داها اؤزۏمۏ ساللدېم آمبولانسېن ايچينه. سانکي حسين‌آغا دا بو دورومدايدي."
" دۏکتۏر نه دئدی؟"
" عينادلي بير آدامېدي أل چکميردی. دئيەسن نيگاران إتميشديم. إشيکده إيله‌مين بياننامه‌سين اوخويوردولار، دۏکتۏر غريبه قاني سۏيوغويدو. هئی يۏخلاېيردي هئی گوشونو قۏيوردو اوزيان بويانېما. سۏنرا، هر ايکيميزه ده آرام‌إديجی وئردی. گئتديک آلاق، ياري يۏلدا خئيريندن گئچديک. حسين‌آغا ايسته‌يردی گئديب يۏل‌داش‌لاری‌نېن بيری اوزون ايختيارېندا قۏيان بير آپارتماندا، تک ياتسېن کی، من گؤتۏرۏب گلديم إوه. ياخشي سيز نئجه؟ نئينه‌ديز؟"
خانېمي نيگاران‌يدي:" يقين بير شئيين دَگيل‌می؟"
"نيگاران‌لېغي يۏخدو من قلبيمی تانېرام."
" دۏزۏن دئنن!"
آغا ايبراهېم دئدی:" گير وئرمه بابا سندن سۏردوم سيز نئينه‌ديز؟"
" محله‌نين قادېن دسته‌سی بير آز گنج يۏلا دۏشدۏ . مۏجسمه‌يه يئتيشينجه، خالق قايېدېردېلار. داها ايره‌لی گئدنمه‌ديک. بعضی‌لری ده ساواشېردېلار. بللی دگيلدی کيم‌لردېلر. هله بير شئی اوزلامېش، بعضی‌سی أمر نهی إديردېلر و خالق ساواشي دايانديردېلار. قاباق‌لارېن آلماسايدېلار قان دۏشه‌جه ايدی. ايکی اۏچ نفر دئدی باشقا يئرلرده ده بو حادېثه‌لر اوزلوبدور. سن بو خبرلردن إشيتمه‌دين‌می؟"
آغا ايبراهېم قايېتدي منه ساری:" بلکه رۏستم سهراب و رۏستمله شغادېن داستاني تيکرار اوزلور.!"

دانېشدېغى سؤزدن گۆلماغې گلدى.
خانېمې دئدى:" رۆستم سهرابېن ماجراسې نه‌دى؟"
آغا ايبراهېم دئدى:" حسين‌آغا يۆلدا منه رۆستم‌له ايلگيلى بير داستان تعريفله‌يېردى."
" تاپماجا دئييرسن‌مى؟
" نه؟" سۆنرا دئدى آجېمدان اۆلۆرم. حتمن حسين‌آغا دا آجېندان اۆلۆر." بيردن دئدى حسين‌آغانې گتيرميشم آنام گۆرسۆن."
" آنان؟ نييه؟"
آناما وئرديگيم سۆز يادېندا دَگيلمى؟"
" سۆزمۆ؟ نه سۆزۆ؟"
" اۆزۆن او يۆلا وورما! بيليرسن حسين‌آغا نئچه ايل زيندانda قالېب؟ اۆن‌سككيز ايل. سن ييرمى ياشدا اۆلاندا حسين‌آغا زيندانا گئديب.دۆشۆن."
" اۆن‌سككيز ايل؟"
باشېمې قاوزايياندا گۆردۆم قادېنېن اۆزۆ شاشقېنديې! بۆتۆن او آدام‌لار كيمى كى بو گۆن‌لر، بو خبرلرى إشيديب و منيم‌كيمى‌لرى گۆرندن سۆنرا مات قالېرلار. خالق نه ايش‌لردن شاشېرلار!
اۆغلو چۆخ هيجانلېديې. دئدى" من أصلن او زامان يۆخودوم. اۆن‌سككيز ايل!آدام اۆن سككيز ايلده كاپتان اۆلا بيلر." اۆزۆ گۆللندى.
آغا ايبراهېم دئدى:" أحمد ايكى آى اۆنجه پادار كاپتان اۆلماقدان دانېشېردې. بو نئچه گۆنده، هئى شهيدلرين سۆزۆن دانېشېر. منجه كاپتان‌لېق‌لا شهيدليغين آراسېندا آسلاقدى."
دئديم:" بلكه نه‌دنى بودو كى هر ايكى‌سى ده گۆنلۆيله اوغراشېرلار.خلبان اۆزۆ گۆگه گئدير شهيدين روحو."
قادېن گيزلى گۆلۆمسه‌دى. بللى دَگيلدى منيم سۆزۆمدن خۆشو گليب گۆلۆر يا سۆزۆمۆن گيزلى اۆلماسېدې. آنجاق او گۆلۆش آغا ايبراهېمېن اۆزۆنه خاص هاله باغېشلادې، گۆزل‌ليكدن باشقا بير آد قۆيماق اۆلمازدې. آغا ايبراهېمېن گۆزلرى، دۆداغې بورونو تک به تک گۆزل دگيلدى. بلكه بيرليكده اونون اۆزۆنۆ گۆزللشديردىلر و بلكه ده چۆن او آن‌لار إله شۆبهه‌لى گۆله بيليردى، گۆزل تانېماغا حاقلېدې.
آغا ايبراهېم دئدى:" إشيتمه‌دين‌مى آجېمېزدان اۆلۆرۆک."
قادېن اۆتاقدان چېخدې. آغا ايبراهېم دئدى شامدان قاباق أل اۆزۆنو يوماق ايسته‌يېرسن مى؟" سۆنرا اۆغلونا دئدى:" أحمدجان حسين آغانې آپار حاماmدا أل اۆزۆن يوسون."
دوردوم اۆغلان قاباغا دۆشدۆ من ده آرخاسېنجا گئتديم. حاماmې گۆرسه‌تيب بيردن يۆخ اۆلدو.باش گۆزۆمۆ شامېن ايشېغېندا يودوم، جۆزاب‌لارېمې چېخاردېب آياق‌لارېمې يودوم، جۆزاب‌لارېمې دا يووب آسلادېم حاماmېن قاپې‌سېندان. يقين سحره كيمى قورويارديې. قاپېتدېم اۆتاغا. ايبراهېم آغا دوروب گئتدې حاماmا.
يئنى اۆتورموشدوم بيردن إوين آرخاسېندان سس- صدا قالخدې، قاپې آچېلدې و سس‌لر طوفان كيمى هشتيه دۆلدو. بيلمه‌دن دهليزه چكيلديم نه اۆلموشدو؟ سانكې مكتبين زيلى چالېنمېشدې. !سس‌لر كيلاسدان يورولان اوشاق‌لارېن زيل سسيندن سۆنرا آزاد اۆلان

اوشاق‌لارین سسینه بنزه‌ییردی. آغا ایبراهیمین خانیمی میطباخدان قیشقیردی:" نوئلوب أحمد؟" یوخاریدان بیر قادین قیشقیردی:" ایبراهیم نوئلوبدو نه خبردی آشاغادا؟" آغا ایبراهیمین خانیمی گلمه‌میشدی یالنیز اوردان چیغیرپردی:"نوئلوب أحمد!" یوخاریدان یئنه باشقا قادینین سسی إشیدیلیردی کی همان سوزرونو آغا ایبراهیم‌دان إدیردی. آغا ایبراهیمین خانیمی میطبخدن چیخدی، قوئل‌ارى چیرمالى چادیراسى بئلینده. آغا ایبراهیم تله‌سیک حامامدان چیخدی، اوزو یاشیدی.
" نییه بو اوشاق‌لارى ییغیب گتیربسن بورا أحمد؟"
" گتیرمیشم حسین آغانى گؤرسونلر."
" نه‌دن؟"
بو کئز من سوردوم.
أحمد دئدی:" منیم سوچوم دَگیل. اونلارا دئدیم بیزیم إوده بیری وار اون‌سککیز ایل زیندادایدى، اونلار دا گؤرمه‌گه گلدیلر."
تورلو چیراغین آلا- بولا ایشیغی، شام‌لر و پیلله‌لردن گلن خفیف ایشیغین ترکیبینده، بو اون –اون‌ایکی یاشدا جاوان‌لارین اوزو بیر گؤگسل سیستمین دوزندن دوشن آى‌لارىدى کی، ایشیق و کؤلگه‌ده اوزیان بویانا گئدیردی. ایلگینج بویودور کی آلا قاران‌لیقدا، اومودئلو و رحیملی پارلایان گؤزلری گؤرونوردو. گؤزلری‌نین دیبینده سئویملی بیر شئی گؤرونوردو.
یوخاریدان، قوجا قادین سسی یئنه گلدی:" ایبراهیم آشاغادا نه خبردی؟"
آغا ایبراهیم قیشقیردى:" بیر شئی اولمویوب آنا، اوشاق‌لار گلیب یوزداش‌لارىمین بیرین گؤرسونلر."
گئجه‌نین بو واختیندامى؟"
ایبراهیم بو سوزویا جاواب وئرمه‌دی سانکی گئجه‌دن سوزموشدو اوندان یوخ. داها یوخاریدان سس گلمه‌دی. آنجاق منیم قلبیمین بو قدر صاف، غل –غش‌سیز محبته تابى یوخویدو. قیچ‌لارىم تیتره‌دی. اوتوردوم. آغا ایبراهیمین سسینی إشیتدیم دئدی:" اوشاق‌لار گئدین یاتین دا یئتر یا آللاه!" اوشاق‌لار گئدنده، منه قایپدیب دئدی:" گؤردونمو حسین آغا یالنیز آنام دَگیل باشینا غریبه دوشونجه‌لر دوشن !" لحنینده بیر تورلو سوچلاما گؤرونوردوم. سونرا یاشایىشیمدا دفعه‌لر منی یاخالایان، لیاقت‌سیزلیق حیسی سوزاغیما گلمیشدی. اؤزل‌لیکده زیندان دؤنه‌مینده و زیندانداندان آزاد اولدوغوم قیسا زاماندا چوخ اینجیتمیشدی، او حیس‌لر یئنی‌دن منی یاخالادى: من اؤلمه‌لی‌یدیم، نییه اؤلمه‌میشدیم؟ غریبه بیر صحنه بئینیمده جانلاندی. ماهی‌نی یئنی مین‌باشی جزایری‌نین ألیندن قورتارمیشدیلار. ماهی تبریزین اوجسوز بوجاق‌سیز باغی‌نین دالانیندا، قاچیب یئری گؤگو یامانلاییردی، مین باشی عمللی –باشلى یئدیگی کؤتک‌لردن سونرا آغلاماقدایدى، سسی آزالاندا چاووش جلیلین سسی اوتاقدان إشیدیلدی. ایندی من او یانبقلى سسی إشیدیردیم. کلمه‌لری إشیتمیردیم. کلمه‌لری خاطیرلامیرام، آنجاق سس! دلی إدیجی سس، بیر ایلدیرىم و بیر دلی إدیجی سئل کیمی گلیردی. او سسدن سونرا، تامام اون‌دؤرد نفرین تیره گؤلله‌لنمه‌سینه‌جن اوز وئرن ایتیفاق‌لار، یادداشیمدان سیلیندی. یاغیش آلتیندا گؤلله‌لنمیش بدن‌لر

چۆكۆردۆلر، سۆنرا دا موغانېن سۆنبۆللرى ، إله همان ياغېشېن آلتېندا و او گۆللەلنميش بدنلرين ديب كۆكلرينددن باش قالدېرېردېلار. سۆنرا غريبه بير شئى اۆز وئردى: گۆردۆم او اون – اون‌ايكى ياشدا اون‌ايكى اوشاق، او قېزېل سۆنبۆللرين آراسېندا، ياشېل زمينده، تۆخ و گۆزه گلن ياشېلدا، اوزاقدا دوروبلار و مات - مات منه باخېرلار، سانكي دئييرلر:" بيزه اؤلنلرين ماجرالارېندان دئنن، سن كى قالېبسان، اؤلمەميسن! او زامان باغېشلارېق اؤلنلرين داستانېن دئيەسن ! پس دئنن!"
نەدن ماجرالار بئله ياپېشېب بير بيرينه؟ نييه؟ نييه من قالمېشام اؤلمەميشم؟ نەدن او اون دۆرد نفرين آياغي آلتېندا قۆيولان بۆيۆك سككينى مندن أسيرگەديلر؟ نييه ياخشي اؤلۆمدن پاي‌سېز قالدېم؟
آغا ايبراهېم دئدى:" دور حسين داها آغلاماق يئتر."
ساكيتجه شام يئديک. شام يئينده حيس إديردېم آغا ايبراهېمېن اوغلو آتدان آتدان منه باخېر. اۆرەگيم ايستەييردى او يئتگين، دۆشۆنر و هوشيار بير آدام اولوب و منيم وارلېغېما گۆله.
آغا ايبراهېم دوردو، تۆرلو چېراغي گۆتۆردۆ منه دئدى:" حسين آغا يقين چۆخ يۆرقونسان."گۆردۆم آغا ايبراهېم گئتدى. پيللەلردن يوخاري قالخدى. بير اوتاغېن قاپې‌سېن آچېب گئتدي ايچەرى. من ده گيردېم. تاقچادا اولان فانوسو گۆتۆرۆب ياندېردې سۆنرا دئدى صاباح گۆرۆشەريک گئجەن خئير." دئديم " گئجن خئير." قاپېني اۆرتۆب گئتدى.
تختين اۆستونده گئديب پالتارلي اوزاندېم. بيلميرم نييه اۆزۆمدن اوتانېردېم. سانكي آغا ايبراهېم‌بلا او قدر خۆش اولمامېشدېم. ايليشقى‌سيز، هئچ بير يئره و هئچ كسه باغلي اولماماق، اۆزۆنه قاپيلېب و چۆرۆمک.! حياتېن آماجي بۆيودومو؟
يوخو توتموشدو. إله بيل بير ديقه ياتمېشدېم. بعضن آدام يۆرقونلوقدان، نئچه ساعات يوخونو بير ديقه سانار. گۆزلريمى آچدېغيمدا اۆشۆيۆردۆم، اۆزل‌ليكله آياق‌لارېم سۆيوقدان كيريميشدى. دوردوم گلديم پنجره قېراغينا. شهر يوخودان سرخۆشودو، بولودلار سويون آلتېندا قالان گيزلى آدالار تک، گۆگ دنيزى‌نين درين‌ليگينده پېرغالانېردېلار، اولدوزلار دا اوجلاري ايتيلميش مېخلار كيمى اوذ توتموشدولار. چۆخ اوزاقدان، موناجات سسى گليردى، يالنيز موناجات ايدى باشقا بير سس اونا قاتيلمامېشدي. موناجات آغلادېجي بير ايلتماس‌لا، بيرگه ايدى. بيرى‌نين باشينا وورموشدو گئجه‌نين درين ليگيندن سۆنسوزلوغو سسله‌سين. بعضن ده موناجات‌لا بيرگه، بيركاميۆنون خۆشا گلمه گۆن خورولدوسو إشيديليردى.
اۆشۆيۆردۆم، آنجاق او قدر پنجره قاباغېندا دوردوم كى هاوا ياواش ياواش ايشېقلاندي و بير تيكه كاغاذېن اۆستۆنده، آيزنهاور خيابانېندا آذرشهر كۆچه‌سى‌نين عونوانېن يازېب كاغاذي قۆيدوم تختين اۆستونه. او إودن چېخمالي‌يدېم. اۆردا قالماغا حاققېم يۆخودو. بيليردېم گئتسەم قاپېتماغا اوتاناجاغام اونا گۆره آدرئسيمى يازدېم آغا ايبراهېم ايستەسه دالېمجا گلسين. مېسا -مېسا پيللەلردن آشاغا إنديم. پالتۆ، جۆراب‌لارېمي باشماق‌لارېمي گۆتۆردۆم گئيمەديم. وياواش قاپېني آچدېم إلەجه ده ياواش دالېمجا

باغلادیم.جوراب‌لارىمىن نمى وارىدي، آنجاق اؤنملى دگیلدى، بدنیمین ایستى‌سى قورووداردي. باشماق‌لارىمي گئیدیم، پالتؤمو دا گئییب یوللاندیم.
سحر، چوخ غریبه ایدى. تبریزین سحرلرینه بنزه‌ییردى آتام‌لا حاماما گئدنده. تک -تؤک، آدام‌لار کؤلگه کیمى، اوغورلوقجا، اولرىندن چىخىب تله‌سیک یؤلا توشؤردیلر. اوتوبوس، مینى‌بوس و تاکسیدان خبر یوخودو. یئرآیاق یوللاندیم. بو شهر گرچکدن دؤنن‌کى شهر یدي کى میلیؤن‌لارجا اینسان اوتایدان بوتایا حرکت إدیردیلرمى؟ سؤنرا نم - نم یاغیش یاغماغا باشلادي. دووار دیب‌لرىندن، تؤکان‌لارىن طاق‌لارى‌نىن آلتىندان و اولرین بالکؤن‌لارىندان گئدیردیم. یاغیش سؤیوغویدو بعضن ده أذیت إدیردى. آما أذیتى ده خوشا گلیم‌یدي. قیش هاواسي إله ده سؤیوق دگیلدى یئر بوز باغلاسین. بلکه ده اوه چاتاندا تهمینه دن بیر خبر اوْلاردي. بیلمیرم نییه تهمینه‌نین من‌له تماس توتماغین گؤزلؤیؤردوم. بو صؤبح چاغي، هر یئرده بو قدر اوْلایلار اوْلور، نه‌اوْلاردي بیرى ده خالیصن موخلیصن فقط منه گؤره اوز وئررىدى! نه‌اوْلاردي منیم بیر کیچیک آرزیم، موختلیف آدام‌لارىن بؤیؤک آرزى‌لارى‌نىن یانىندا چین اوْلاردي؟ قاپیني آچیب گیردیم ایچه‌رى قاپیني باغلاییب باشیمي قوزیدوم یئرده یاتدیم.
بیلمیرم نئچه ساعات یاتمیشدیم بیردن حیس إتدیم قولاغیما بیر شئى گیردى. بو حیس تبریزدن منیم‌له‌یدي و سؤنرا تهراندان و زیندانداندان، ایندى یئنه منى تاپیب‌دیر. بیر شئى قولاغیما گیرمیشدى و چوخ چالیشیردیم چیخاردام، اوْلموردو. بیردن دوروب بارماغیمي قولاغیما سؤخدوم. بوگومان‌لا گرچکدن بیر شئى قولاغیما گیریب‌دیر. باشیمي مؤحکم اوْیان بویانا تره‌دیردیم. اوْندا هر شئى آیدینلاشدي: گؤردؤم بؤتون او سؤره‌ده کى،حیس إدیردیم قولاغیما بیر شئى گیریب، قاپي دؤگؤرمؤشلر. غریبه ایدى آپارتمانا گلندن برى ایلک دفعه ایدى قاپي سسى إشیدیردیم دوروب قاپینى آچدیم.
" بابا عجب آدامسان! نییه قوْیدون گلدین؟ هامیمیز اوْیانیب سنى گؤزله‌دیک. آشاغا گلمه‌دین نیگاران قالدیق. أحمدى یوللادیق اوْسته قایپدیب دئدى اوْتاقدا کیمسه یوْخدو. نییه خبرسیز قاچدین آخي؟"
آغا ایبراهیم‌یدي أحمد ده شاشقین حالدا یانىندایدي.
"واللاه أصلینده دوْشوْندوْم اویئیزده من آرتیغام، دوردوم قاچدیم. گلین ایچه‌رییه."
" یوْخ بیر ایچه‌رى گلمیریک، سن ده بوْشونا آرتیق اوْلماغیوْ حیس إدیبسن. بیز ناهارا أحمدین دایى‌سى گیلده قوْناغیق. سن ده بیزیم‌له گلمه‌لیسن. إولرى تهران‌نوْدادي."
" تأسوْف‌له آغا ایبراهیم من گله بیلمه‌رم. من عادت إتمه‌میشم محبته، بیرى محبت إدنده تعجوْب‌لنیرم. بئله دوْشوْنوْرم ترسه گوْرْورم و یا دا ترسه آدام‌لارلا قارشیپام. یا خالق ایکى اوْزلوْلوق إدیرلر و محبتلریله، بیر شئى‌لرى گیزلدیرلر کى محبت إتمسلر روسواى اوْلارلار. باغیشلایین من بئله دانیشیرام حیفدى بیرى منه محبت إتسین بو ایش، دوْلچانى قورو، قویا سالالماق کیمى‌دیر. سندن ریجا إدیرم منى اوْز حالیما بوراخ."
" گرک گلسن."
" گلنمرم تأسوْف‌له."

" باخ حسين آغا يا گرک دۆنن او آمبولانسدا منى گۆرمەييدين، ويا گۆرندن سونرا، گرک قبول إدردين من عۆمرۆنۆن سونوناجان سنين بۆينوندان آسېلاجاغام. بوندان بويانا سن بيزيم عايلەميزدنسن. ايندى گئت پالتار گئى گل. بيز آشاغادا ماشېندا سنى گۆزلۆرۆک."
گۆردۆ من ترپنمەديم. دئدى" چوخ ياخشي بيز ده بوردا قاپيدا گۆزلەيەريک."
" آغا ايبراهيم ، سن ياخشي بيليرسن اينقيلاب اۆلور. منه و سنين‌كيمى‌لره، بوندان ياخشي و اۆنملى بير شئى اۆلا بيلمز. هر شئى ترپەنير، هر شئى تۆكۆلۆر، هر شئى داغيلير و بو گۆزلدى. أن آزي من بئله حيس إديرم. سنين، اۆغلون و قۆنشولارين اوشاق‌لاري‌نين داورانېش‌لارېندان معلومدور سيز ده حيس إديرسيز اينقيلاب گۆزل‌دير و بيزه اۆز وئرن أن بۆيۆک ماجرادېر. نئچه ايل‌ليک اينتيظار بيزيم ووجودوموزدا پېغېشېب‌دېر و سانكي عصيرلر بۆيو بو آن‌لاري گۆزلۆردۆک. گلن نئچه گۆنۆن اينتيظاري! بيزى پئيسەريميزدن سيللەيله، قۆووب گتيريب يئتيريبلر، گلن نئچه گۆنه. هم خياباندا قېشقېرېب دئين:" خمينى!خمينى! آللاه سنى قۆروسون!" و همى ده " بيرليک! بيرليک! اينقيلابين گركى" قېشقېرېب دئين، تكجه بير شئيى دئيير و او دا شاهېن و خمينى‌نين اۆزۆيله علاقەدار دَگيل، بلكه ده من‌له -سنين نئچه عصرده اولان اينتيظار حيسى‌له علاقەداردي، زامان‌لا ايلگيليدى. آنلاېيرسان‌مي؟ بيز زامان دگيشيمين آستاناسېندا دورموشوق. سانكي بير كۆرەنين اوزايېندان چېخېب باشقا كۆرەنين اوزايېنا گيريريک. بير زامان اۆلۆر باشقا زامان ياراېنر. گئچميش اۆلۆبدۆ گلەجكده گلمەيېب‌دير. بيز اولاسي زاماني گۆزلۆرۆک. بو قۆنودا بيزيم ايختيلافېمېز اولماغي سانمېرام."
" ياخشي، نۆلسون؟ خانېمېم ماشېندا گۆزلۆيۆر. ايختيلافېمېز يۆخدو پالتار گئى گئدک قالانېن ماشېندا دئيرسن."
" قولاق وئر آغا ايبراهېم ! دانېشدېغېم سۆزلر چوخ اۆنمليدى. ايندييەجان دانېشدېغيم سۆزلرين أن اۆنملى‌سيدى و بلكه سنه، أحمده، خانېمېوا، خولاصه هامېيا بيرى دانېشدېغي اۆنملى سۆزلردن اولماسېن. بو سۆزلر يئرى گۆچو تيترەدن اينقيلابين، دقيق آنلامېدي. آنجاق سۆزلريمه ياخشي قولاق آسارسان، نه دئديگيمى آنلارسان. بو بۆيۆک حاديثەلرين هامي‌سي ، منه او زامان دگرلى اولار كى منيم سۆزونوملا، اون‌سككيز ايلده كى سۆزونوم لا، بير باشا علاقەلى اولا. من حيس إديرم- سن ده بو حاقدا منيم ساققالېما گۆلمەگه حاقلېسان- ياشامېمين بۆتۆن آن‌لارېندا بيرنفر دوروبدو، او دا تهمينه ناصرىدى. گئنلده اينقيلاب، بيزيم ياشاېيشېمېز كۆلياتېني قۆرور. بو كليات، من‌له- من ده او كۆلياتين بير پارچاسېيام- يالنېز تهمينه ناصرى‌له اولاشېر. من‌له تهمينه ناصرى‌نين كۆرپۆسۆ تهمينه ناصرىدى. منيم تاپماجالارېمين آچاري اونون أليندەدى. مۆمكۆندۆ من تام سهو إديرم. بو اوزاق دَگيل. آما هئچ كيم بو حيسسين أصالتين مندن آلا بيلمز.چۆن اينقيلابي و أصيل كيم‌ليگيمى، تهمينه ناصرى‌نى تاپاندان سۆنرا تاپابيله‌رم. سن‌له گلمک، بو إوى ترک إتمک بئله، تهمينه ناصرى‌نى تاپماق قصديندن باشقا، أن كيچيک ياردېم دا إده بيلمز منه. من بوردا او سۆزاغېما گلسين دئيه قالمالېيام. ياخۆد بيرى اۆندان منه خبر وئرسين من اونون دالېنجا گئديم. بلكه ده اونو تاپسام يئنه ايسته‌ديگيم هدفه چاتا بيلمەييم- بلكه داها دا قۆرخاق لېق، اۆزگەليک و يازېق‌لېق حيس‌لريم اولدو، نەدن‌لرى بودور كى، ايقرار إديرم اۆست-

اۆسته ساغلام آدام دَگیلم و یا دا ماجرالارا گؤره. قبول إدک گؤندەلیک اۆلایلار نۆرمال و عادی دَگیللر. آنجاق بیر شئی منه گؤن کیمی ایشیقدی. اینقیلابین منه آنلام تاپماغا و اۆنون کؤلگەسینده منیم یاشامیم هدف تاپماغا قرار اۆلورسا، منیم اۆزل سۆرونلارىم چۆزۆلمه لیدی، بو سۆرونلارین آچاری بو قادینین ألیندەدی. قۆی خولاصه دئییم: یا من یاشایيشیمین بۆتۆن ایتیفاقلارین یوخودا گؤرمۆشم و یا دا بو قادین واردی و منیم حیاتیمین بۆیۆک بۆلۆمۆ اۆنلا ایلگیلیدیر. من یالقیزلیقدا اۆتوروب بو سۆنوچا چاتمیشام. أصلینده اینقیلابدان گؤزلۆرم تکجه بو قادینی منه تاپماق دَگیل، منیم یاشایيشیمین باغلی قیفیلی‌نین آچارینداء، اۆنون ایختیارینداء قۆیسون و اۆنون ألی‌له منیم ایختیارىمدا.و....."
" و إله بیل اینقیلاب اۆ قادینی تاپیب سنین ایختارینداء قۆیمازسا و اۆ دا کیفیندن آچاری چیخاردیب سنه وئرمزسه، موفق اۆلمایيبدیر؟"
" دقیقن!"
" و حتمن اینقیلابین گرچک جانلاندیریجی‌سی خمینی دَگیل تهمینه ناصری‌دی‌می؟"
" یۆخ أصلن! بو اینقیلابی جانلاندیران خمینی‌دی. آنجاق بو بۆتۆن سۆروندو و گئنلده أصل و أساسی سۆروندور، تۆپلومدادی، عام آنلامدا هامی اۆچۆندۆر. آما بو کول، هامی یلا، هر خسته‌یله، اۆنا اۆنملی اۆلان یئرده، علاقه یارادیر. مثلن سن‌له، مۆدۆر اۆلان مدرسه یۆلویلا، أحمدله گؤردۆگۆ شیرین یوخولارلا- کاپیتان اۆلماق یوخوسو و یاخۆد شهید اۆلماق یوخوسو- من‌له ده تهمینه ناصری‌له. هامیمیز اینقیلابین ضئریحینه دخیل دۆشمۆشۆک. ضریح بیردی آما بیزیم هدفلر، آرزیلارىمیز بیر- بیری‌له فرقلیدی. اینقیلاب درین اۆلورسا هامی‌نین آرزی‌لارین چین إدر. نئچه آن اۆنجه، سن دئدین اینقیلاب بو قادینی تاپا بیلیب منیم ایختیارىمدا قۆیمازسا و اۆندا اۆلان آچاری ألیمه وئرمزسه اوغور قازانمایيبدیر. من دئدیم دقیقن. من بونا أمینم اینقیلابی، خیالی و تکلیکده گؤرمۆرم. اینقیلاب بیر ایچدن اۆلان درین اولاشیمدیر. شۆبهه‌سیز مادی سۆرونلار اۆرتادا آما اۆ مادی سۆرون إحتیاجی اۆلان‌لاردا، بیر اۆزل، ایچسل و روحسل شئیه دۆنۆشۆر. ایندی سن ایسترسن‌سه، اۆلایا باشقا تۆرلۆ باخماق اۆلار، مثلن تهمینه ناصری‌نین باخیشی‌لا. من اینانیرام اینقیلاب تهمینه ناصری‌نی آرزی‌لارینا چاتدیرماسا، یقین چۆکۆبدۆ. اینقیلاب اۆن لا درین علاقه‌لری قوروبدور. اینقیلاب اۆنا حاق وئریردی. چۆن اینقیلاب حاقلیدی، تهمینه ناصری ده حاقلیدی، چۆن اینقیلابین مشروعیتی وار، تهمینه ناصری‌نین ده مشروعیتی وار. اینقیلاب حاقلی‌دیرسا، تهمینه ناصری ده حاقلی‌دیر. اۆنون نیازلاری داها درین وداها اوزوندور، بونا گؤره هدفلری بیزیم‌کی‌لردن داها کامیل و داها گئنیشدی."
" سن إله تهمینه ناصری‌دن دانیشیرسان سانکی ایل‌لردی اۆن‌لا یاشایيسان. بابا نییه بو قدر خیالاتی اۆلوبسان؟ سنین هر خیالین وار بونا باغلایيرسان."
" من هئچ بیر خیالی اۆنا باغلامیرام. تکجه بیر ساده فرمولو سیزه دانیشیرام، بیر قطعی أصلی، سیزین‌له پایلاشیرام. تهمینه ناصری‌یه اۆلاشماق، بیر عادی آدام‌لا گؤروشمک دَگیل، بیر ایچسل جریاندی کی اینقیلابی اۆزۆنده یئرلشدیریر."

" سن شخصی سۆرون‌لارېوي چوخ بۆيودۆرسن. چۆن اۆزۆن تهمينه ناصری‌نی ايسته‌ييرسن و مۆطلق اونا اۆلاشماق ايسته‌ييرسن، بئله بيليسن، ايرانين بۆتۆن تاريخی اون‌لا تماسلاشماق ايسته‌يير."
" نئينه‌ييم؟ سن دئين بو سۆزۆ من دئمه‌ليديم. منيم سۆرونوم اۆزومه دۆنيانين أن بۆيۆک سۆرونودور. دۆنيا، تاريخ، اينقيلاب، دۆنيانين وجودو، منه اۆز شخصی سۆرون‌لارېمدا سېغېنېر. دۆشۆنۆرم گيزلی بير گۆج‌لر من‌له تماسلاشېرلار. نه دئييم؟- بير گيزلی أل منی سئچيب‌دير کی منيم أليم‌له، ومنه اۆز وئرن‌لرله، بير آيدين و گرچک ديل تاپا بيلسين. بو گيزلی أل منی اۆز ديلی عونواندا سئچيب و منه دئيير: من‌له سن او زامان بۆتۆنله‌شيب و گرچک وارليغېمېزي تاپارېق کی، سن منيم ايچسل اويودومو قبول إديب و داها چوخ تهمينه ناصری‌يه ياخېنلاشاسان. قاباقجا بئله دَگيلدی، من أصلن تهمينه ناصری آدېندا بيرينی دۆشۆنمۆردۆم، باشقا آدام‌لارا و اۆزل‌ليکده بير آيري قادېني دۆشۆنۆردۆم. همان مين‌باشي جزايری‌نين خانېمي‌سېن. آنجاق بو نئچه گۆنده چوخ حساس و حياتي بۆتۆن شرطلر يارانېب کی، من تهمينه ناصری‌دن باشقا کيمسه‌نی ايسته‌ميم. دۆشۆنۆرم اونو تاپماق منه سۆن دوراق‌دېر. اومودوم وار بو سۆزۆ دئديگيمده ساققالېما گۆلمۆيه‌سن: بئله دۆشۆنۆرم ، اينди همن دۆشۆب اۆلسم، وجودومون ذره‌لری أبده‌جن تهمينه ناصری‌نی آرايا‌جاقلار. ياني اۆلۆم بو آراماغا أنگل دَگيل. سانکي منيم اۆلۆم و ديريم بير قطعی هدف تاپېبلار، تهمينه ناصری‌نی آراماق. و هئچ بير شئی بو آراماغا مانئع تۆره‌دنمز"
"اينди أگر بو تهمينه ناصری‌نين وجودو اۆلمازسا، نه‌جۆر؟ أگر سن صاباح آنلادېن تهمينه أره گئديب، و او تبريزلی سئوگيلی‌سی اونون ياداشتېندا، بير بليرسيز و سيلينن خاطيره‌دن باشقا بير شئی دَگيل، و أصلن اۆغلو يۆخدو، اۆلورسا دا اونو يئتيم‌خانايا تاپشېرېب، گرچک أريندن ده، بئله سان! پوللو بير آدامدي دۆرد دنه اوشاغي وار و اينди مراغادا اورميه ده ماهابادا تبريزين چئوره‌سينده چۆخلو مۆلکۆن صاحابېدي و أر آرواد اوشاق‌لاري‌لا تهران- لندن، لندن – نيۆيورک و نيۆيورک- پاريس آراسېندا همشه گئت گلده ديرلر. ياخشي او زامان نه إدردين؟ و يا خۆد فرض إت بئله آنلاياسان کی تام هر شئيده سهو إديرسن و حتتا تيمسار شادان، قارداشي، شادان، و يا حتتا جزايری‌نين خانېمي حاقدا بئله، گئنله‌ده سن دانېشان او بليرسيز أل، سنين بئينينده قۆرخولو بير موداخيله إديب‌دير، بو آدام‌لار، او شکيلده دَگيل کی گرچکدن واردېلار ياشاېيرلار اۆلۆرلر، بلکه بير اۆزل شکيلده سنين ذئهنينده يئرلشديريب‌دير و سن همشه ايل‌لر بۆيو سهو إدييسن. او زامان نئينرسن؟ اينقيلاب، تاريخ، بيلينمز گۆج‌لر، خولاصه سن دۆشۆندوگۆن هر شئی، نه‌جۆر اۆلارلار؟ أگر آنلاسان تهمينه ناصری بير گۆز خاطاسي‌دېر، سن دۆغولاندان بری سنين وارليغېوېن درين‌ليگينده، وارمېش، آنادان اۆلما بير ياخين گۆرن، اوزاق گۆرن و يا چئر بير گۆز کيمی. اۆندا نئينرسن؟"
" آغا ايبراهېم گۆز خاطاسي بير شئيدی کی، سن منيم ياددا‌شتېم و بئينيمده ياراتماق ايسته‌ييرسن. تهمينه ناصری واردي، من اونون دالېنجا اۆلان تهمينه ناصری اۆلماسا بئله!. همی ده منه دئيير واردي. ايکينجی چاغي قصر زيندانين اۆنۆنده اونو آرايا‌جاغام. بيزيم آرامېزدا اۆلان او جاوان، دئدی تهمينه ناصری زيندانين قاباغېندا اۆلا بيلر."

" قصر زیندانین قاباغیندا نه خبردی میه؟"
" سیاسی زیندانی‌لارین سون گوروپون گئجه آزاد إدمجکلر، یانی دئیه‌سن آزاد إتمه‌گه سؤز وئریبلر. مؤمکوندور تهمینه ناصری ده اونلاری قارشیلاماغا گلسین. حیاتیمین أن بؤیوک گؤرؤش قرارین، بو گئجه گؤرمک إحتمالی وار."
" باغیشلایین حسین آغا من بئله دؤشونورم سن بیر اوچان بوشقاب‌لا گؤرؤش قرارین واردیر."
" دلی اولوبسان آغا ایبراهیم اوچان قوش نه‌دی؟"
" اوچان بوشقاب. گوندەلیک‌لر هردن بیر یازیرلار، دونیانین فیلان نوقطه‌سینده آدام‌لار بیر اوچان بوشقاب گؤرؤبلر. دئییرلر باشقا کؤره‌لردن بو بوشقاب‌لاری بیزیم آدام‌لاریمیزا گؤره یوللویورلار. بیر دفعه یازمیشدیلار بو اوچان بوشقاب‌لارین بیریندن، بیر یا نئچه نفر عجیب قیافه‌لرله إنیبلر. منجه حسین آغا سنین بیر اوچان بوشقاب‌لا گؤرؤش قرارین واردی. اینشاللاه موفق اولارسان."
" ایندی تهمینه ناصری ایستر اوچان بوشقابدا اوتورسون ایستر حضرت سؤلیمانین قالی‌سیندا ، هر نه اولسا من اونو تاپمالییام. بو آرزینی گوزرا آپارماق ایسته‌میرم."
" بیلیرسن‌می منیم آنامین اؤنملی آرزی‌سی نه‌دی؟"
" بیر سیاسی زیندانینی گؤرمک."
" اونو دؤنن دئدیم دا."
" پس نه‌دی؟"
" دؤنن سندن خواهیش إتدیم بیزه گلیب آنامی گؤره‌سن، دئدیم آنامین باشینا دؤشوب دئییر شاهین بیر سیاسی زیندانی‌سینی یاخیندان گؤرسون، نذیر دئییب‌دیر. آنجاق بو آرزی چتین دَگیل. نهایت بیر گؤن سن ده گلمزسن من بیر سیاسی زیندانی‌نین ألیندن توتوب آنامین یانینا آپارام. آنامین بؤیوک آرزی‌سی بودو ایمامی اؤز گؤزؤیله گؤرسون.
عکسین تصویرین یوخ، تئلویزیون، گوندەلیکده یوخ. سن تهمینه ناصرینی گؤرمک ایسته‌ییرسن، آنام دا ایمامی گؤرمک ایسته‌یر. اوره‌گینه قویولوب ایمام أمیرییه‌دن گئچه جک. دئییر منی قوی پنجره اؤنونه، پنجره‌نی آچیق قوی من اوستدن گؤرؤم !!بو منه یئتر."
" بالاخانادان أمیرییه گؤرؤنمؤرکی! نه‌دن ایمام گلنده آناوی خیابانا آپارمیرسان؟"
" آخی آنام..."
قالدی دانیشا بیلمه‌دی.
" آنان، نه؟"
بیردن أحمد دانیشدی:" یؤل یئرییینمیر. ایفلیجدی."
"چوخ اوزولدوم."
آغا ایبراهیم دئدی:" یاخشیدا حسین آغا بیز گئتدیک." سسی توتولموشدو.
" باخ من ایندی تهران‌نوییا گلسم، ایکینتی چاغی منله زیندانین قاباغینا گلرسن‌می؟"
" بلی گله‌رم."
" اوندا آشاغادا منی گؤزلؤیؤن."

" چوخ ياخشي."
همشه بير شئيلر اؤز وئرير و منيم پيلانلارېمي دگيشمه‌گه، نه‌دن اؤلور. ايندى ده بير گوشه‌دن آغا ايبراهيمبن آناسي تاپيلېب پيلانلاري قارېشدېرمېشدي. كئشكه دؤنن گئديب آناسيني گؤررديم. اوندا سوچ دويغوم اؤلمازدي .بلكه ده اؤز قرارېمدان گئچمزديم. آغا ايبراهيم گلمه‌دن و إوه گليب ياتمادان اؤنجه قرارلي‌يديم ناهاردان سونرا ساعات بئشده قصر زيندانبن اؤنؤنه گئدم. ساعات دؤرده‌جن إوده قالېب و تهمينه ناصيرى‌دن خبر گؤزله ييب بير ساعاتاجان اؤزۆمۆ زيندانبن قاباغينا يئتيرمک ايسته‌ييردىم. آغا ايبراهيمبن آناسي نبن ايفليج اؤلماغي منى إودن إشيگه چيخارتدي. همشه بئله‌يدى دويغولو زخمه‌لر پيلانلارېمي پۆزوردو. آغا ايبراهيمبن آناسي ماشينداى دَگيلدى. بو نورمالېدي. فلج قادېني كؤرەگيوه آلېب شهرين او باشينداى بو باشينا آپارماق اؤلماز كى. همى ده بئله بير گؤن‌لرده، بللى دَگيل بير ساعاتدان سونرا نه باش وئرەجكدير. آغا ايبراهيم‌دان سوردوم آناسي هاردا؟ دئدى إوده قالدي، قۆنشو قادبن قاپيني آچيب يوخاري چيخيب يئمه‌گين وئرەجكميش. بو ايكى ايلده همشه بئله إتميشديلر، دئدى آناسي آلتي ايل اؤنجه خسته‌لنير بئيين اينفاكسيندان سونرا ياتاق اؤلور. سونرا دئدى:
" بيليرسن آنام نه دئييرم؟ دئيير سيزين منله ايشينيز اؤلماسين. اؤرەگيمه نه اؤلاجاغي قۆيولوبدور. قۆيون گؤزۆم ايمامبن گؤزۆنه ساتاشسين. من شفامي ايمامبن اؤزۆندن آلاجاغام. اونا سؤز وئرميشم هر حالدا اونو ايمامبن گؤرۆشۆنه آپارام.آنجاق بيلميريم نه‌جۆر آپاراجاغام. بيليرسن‌مى حسين آغا، اۆچ دؤرد آى اؤنجه‌يه‌جن، ايمامبن آدبن أصلن إشيتمه‌ميشدى. تقليدى ده باشقا مۆجتهيده ايدى. سونرا بيردن هر شئى دگيشدى. ايمامبن ايكى اۆچ كاسئتينه قولاق آساندان سونرا بوياندان اؤيانا دؤندۆ. بييۆل، بير گۆن سحرچاغي منى سسله‌دى گئتديم اۆسته. ترله‌ميشدى. هيجانلي‌يدي. دئديم آنا نۆلوبدو؟ سوردو، خمينى‌نين شكيلى سن ده وار؟ دئديم بلى وار، نئجه ميه؟ دئدى گؤتۆر گتيير بورا. دئديم نه‌دن اؤتۆر؟ دئدى، ايشين اؤلماسين، گؤتۆر گتير. گلديم آشاغا. ايمامبن عكسينى گؤتۆرۆب آپاردېم. عكسى آلدي دئدى، گؤزلۆگۆم، گؤزلۆگۆمۆ وئر.گؤزلۆگۆنۆ وئردىم ألينه ووردو گؤزۆنه. هاى‌هاى آغلادي، دئدى، اؤزۆدۆ! اينان اؤزۆدۆ! دئديم، كيم، نئجه؟ نۆلوبدى؟ دئدى، من يوخوسون گؤرمۆشم. بيليرم گله‌جكدير، تئزليكده گله‌جک. يوخودا اؤزۆ منه دئدى گله‌جكدير، أليمى ألينه آلمېشدي، اؤپۆردۆم، بو ايكى قولاق‌لارېملا إشيتديم، دئدى، گله‌جه‌گم سن ده دوروب يئرييه‌جكسن. سونرا دئدى، شكلين وور قارشي دووارا. آغلاييردي، پيس آغلاييردي، كدرلى دَگيلدى، سئوينج آغلاماغي‌يدي. آپاربب عكسى ووردوم دووارا. ايندى هر گئجه گؤندۆز شكله باخبر. كاسئت‌لرى دينله‌يير، بئله بيلير ايمام يالنيز بير شئيدن اؤتور ايرانا گلير: اونون فلج آياق‌لارېندان اؤتۆر. خيال إدير گؤزۆ اونا دۆشسه دوروب يۆل گئده‌جكدير.نئچه بير نفر ماللادان سوردوم بئله،
بير شئى مۆمكۆنمۆدۆر؟ هامي‌سي دئديلر ايمكان‌سيزدېر، آنجاق آللاه ايسترسه، هر تۆرلۆ مؤعجۆزه اؤلا بيلر. نئچه دؤكتۆردان سوردوم دئديلر اؤلماز، مؤعجۆزه زاماني گئچيب دير، آناما دئديم، آنا ايمام گلير، خالق يۆخسوللوقدان، جهلدن، بدبخت‌ليقدان، شيكنجه‌دن، ظۆلۆمدن، زۆراكي‌ليقدان و بئله بئله ايش‌لردن خيلاص اؤلسونلار. اونون سنين آياق‌لارېن

لا ایشی یوخدو. سن بئیین اینفاکسی گئچیریبسن، او آیاق‌لار سنه آیاق اوزلمویاجاق. دئدی: سنین نه ایشین، سن بیر ایش گؤر ایمامین گؤزو منه ساتاشسین. من نه فقط آیاق‌لاریمین شفاسین اوندان آلارام، اوستەلیک قانادلانیب اوچارام، آنلادین‌مي! پنجره‌نی آچیب قانادلانیب اوچارام. إله بو. حئیران قالمیشام."
دئدیم:گؤرؤرسن آغا ایبراهیم من حاقلی‌یدیم."
آغا ایبراهیم دئدی:" نه حاقدا؟"
دئدی:" قاپیدا سنه دئدیم او کؤل(بؤتون)، اونا حیاتي اوزلان کیمسه‌یله تماس توتار. آناوین آیاق‌لاري اوزنون حیاتي سؤرونودو. اینقیلاب آناوین آیاق‌لاري‌یلا علاقه باغلاییب."
" آغا ایبراهیمین خانیمي دئدی:" اینقیلاب‌لا ایلگیلی دَگیل. بو روقیه خانیمین سوچودو فقط."
"آغا ایبراهیم دئدی:" یوخ بابا او یازیغین سوچو یوخدو."
آغا ایبراهیمین خانیمي دئدی:" باشینا تؤبه غوسلو تؤکندن، مؤمؤن‌لرین مؤمؤنو اوزلوبدور. گئجه گؤندوز گلیر بیزه گئدیر اوستە، ساعات‌لارجا خانیم‌لا خلوت إدیر بللی دَگیل اونا نه دئییر. من اوستە چیخاندا سؤزؤن کسیر. من خانیمین یانیندا قالاندا، هله‌لیک‌لشیب دوروب گئدیر خانیمي جادو إدیب‌دیر."
سؤردوم:" روقیه خانیم کیمدی؟"
آغا ایبراهیم دئدی:" غریبه بیر قادین‌دیر. قؤنشوموز حاجي گؤلاب، اوچ ایل اؤنجه بیر قادینا عاشیق اوزلموشدو. قادین قالادایدي. نهایت بیر گؤن معلوم اوزلدو قادینین باشینا تؤبه سویو تؤکؤب، آپاریب مشهده، اوردا کبین کسیب گتیریب إوه. بوراجان اونون نامازی‌نین قضایا گئتماغین کیمسه گؤرمؤیؤبدؤر. یا خؤد اوروج یئمه‌گین. بیردنه ده آی پارچاسي اوشاغي وار. من ایندییه‌جن قادینین اوزؤن گؤرمه‌میشم. غریبه و ایلگینج بیر آدام‌دیر. آناما عاشیقدی. دئییر آنامي اؤز آناسي کیمی سئویر. آنام أحمدی یوللار اونون دالینجان. هرنه ایشی اوزلسا بؤشلار گلر آنامین یانینا. ساعات‌لار تک قالیب دانیشارلار."
"سؤردوم نئچه ایل قالادا اوزلوبدور؟"
آغا ایبراهیم دئدی:" أصلن بللی دَگیل بئله بیر قادین نییه قالایا گئدیب‌دیر. کیم آلدادیب‌دیر؟ آنام بعضن منی اوتاغیندان إشیگه سالار، دئیر روقیه خانیما دئنن گلسین یانیما! أحمد دئدی:"بابا، عسگرلره باخ قوم تلیس‌لرین آرخاسیندا."
آغا ایبراهیم سئچدیگی یؤل، قوزئیدن‌یدي. ایبراهیم آغا اوغلونا ایضاح وئردی:" أحمد بورا قصر دؤرد یؤلودور. اوایان اوردونون دآدرئسی‌سی‌دیر. بویان قیشلادي. قوم تلیس لری‌نین آرخاسیندا،عسگرلرین ألینده اوزلان مؤسلسلدی. آنجاق بونو بیل اونلار ایران خالقي‌نین، قوزوندا یئیه بیلمزلر."
آغا ایبراهیمین خانیمي‌سي دئدی:" بیزدن اوتانمیرسان باری حسین آغادان اوتان!"
او ساعاتدا اوردا- گئت گل إله ده چوخ دَگیلدی. عسگرلر غضبلیدیلر، چوخلوقدا رنگ روف‌لاري آتمیشدي. اوزاقدا، قوم تلیس‌لری‌نین آرخاسیندا ضابیطلر دورموشدولار، ایکی - ایکی، بئل‌لرینده طاپانچا، سیقار چکیب خالقا تاماشا إدیردیلر. بعضن بیر سؤزلر دانیشیردیلار آنجاق ایکی دیللیدیلر، روحیه‌لری یوخودو.

آغا ایبراهیم بو صحنه‌لری گؤرؤب دئدی:" یالنیز بیر یؤل‌لاری وار سیلاح‌لارین خلق‌اللاها تاپشیرالار."
آغا ایبراهیم‌ین خانیم‌ین موخالیفت إتمک هوسی توتموشدو. دئدی:" آخی میه خلق‌الله سیلاحین ایستیفاده إتمه‌گین بیلیر !"
آغا ایبراهیم دئدی: بیر شئی دَگیل. اؤرگه‌نرلر.کندلی عسگر نئچه هفته ده، مؤسلسلدن نه‌جؤر ایستفاده إتمه‌گی اؤرگه‌نیب‌سه من بیر اوخوموش اوللاراق نئچه ساعاتدا اؤرگه‌نه رم."
خانیم‌سی جیدیلشدی:" یانی سن أسلحه أله آلماق ایسته‌ییرسن‌می؟"
آغا ایبراهیم دئدی:" لازیم اولورسا آلارام." سونرا منه اوز توتدو:" حسین آغا سن نئجه؟" دئدیم واللاه من هئچ دؤشونمه‌میشم."
أحمد دئدی:"من کؤکتل مولوتوف دؤزتمه‌گی باشارپرام. اوچ دیقه چکمیر."
سوردوم:" نه‌جؤر دؤزلدیرلر؟"
أحمد باشلادی ایضاحات وئرمه‌گه، آما آناسی دئدی:" قویسام أگر آیاغین إودن إشیگه قویاسان؟ أللینده پاتلار آللاه إله‌مه‌میش اود توتارسان!"
آغا ایبراهیم دئدی:" مکتبده اوشاق‌لارین هامی‌سی باشارپر. منه ده اؤرگه‌دیلر."
آغا ایبراهیم‌ین خانیم‌ی‌سینی گؤلمک توتدو. آغا ایبراهیم حیرصلندی. خانیم‌ی‌سیندان اینجیدی."
"بئله دؤشونورسن آغ ساچ‌لارینا، کؤکتیل مولوتوف دؤزتمک یاراشمیر، هان؟"
قادین گؤلمه‌گین کسدی:" من سنین ساققالیوا گؤلمؤرم بونا گؤلؤرم من اؤزؤم ده..."
آغا ایبراهیم ماشینی سؤره سؤره باشینی، یاریم دایره چئویردی دالیا خانیم‌ی‌سینا ساری. " نه؟"
خانیم‌سی قیشقیردی" قوزو ووردون جدوله!"
آغا ایبراهیم درحال فرمانی چئویردی سولا و باسدی گازا. سونرا سوردو:
"نه زامان و کیمدن اؤرگندین؟"
" روقیه خانیم دان. بیر گؤن گئتدیم اونو چاغیرام گلسین خانیم‌ین یانینا. گؤردؤم أحمدله یاشیت ایکی اوچ دنه اوشاق‌لاردان و اوچ دؤرد نفر قونشو خانیم‌لارپندان باشینا ییغیب، بیر شوشه‌یله صابین قویوب بیرشئی‌لر اؤرگه‌دیر. منه دئدی گل اوتور سنه ده اؤرگه‌دیم. من ده اوتوروب اؤرگندیم.أحمد دؤز دئییر اوچ دؤرد دیقه‌دن چوخ چکمیر." من ماراق‌لا سوردوم:" مشق ده إدییسینیزمی؟"
آغا ایبراهیم‌ین خانیم‌ی جاواب وئردی:" مشق إتمه‌میشیک، کیمسه مشق إتمه‌ییب‌دیر. دردیمیزه دگن گونه ساخلامیشیق. إحتیاجیمیز اولان زامان مشق إده‌ریک."
أحمد دئدی:" اوشاق‌لاردان بعضی‌سی گئدیب شهر دیشیندا مشق إدیب‌دیر."
آغا ایبراهیم دئدی:" حسین آغا، دؤشونورسن اوردو یالنیش بیر ایش گؤرمی؟"
دئدیم:" کئشکه بو ایش‌لردن آنلاییب سنین جوابین وئررديم. آما دؤشونورم اؤ روقیه خانیم سوال‌لارین هامی‌سینا جوابی واردیر."
آغا ایبراهیم دئدی:" غریبه بیر قادین‌دیر، بیلیرمیسن؟ دئییرلر آناسی هله ده قالادادیر."

آغا ایبراهیمپن قادینی دئدی:" حاجی گؤلاب، روقیه خانیمپن باشینا توبه غوسلو توکندن، یازیق قادین بیردفعه ده آناسین گؤرمؤیوبدؤر."
آغا ایبراهیم دئدی:" گرک روقیه خانیم گئدردی قالایا، یادا آناسی گلردی حاج گؤلابین اوینه. ایکی حالدا حاجی گؤلابا قبول اولاسی دَگیلدی. ایندی بو دورومدا بللی دَگیل قالانین قادینلاریندن دورومو نئجه اولاجاقدیر ."
أحمد دئدی:" بابا ساغا دؤنهجکسن."
آغا ایبراهیم ساغا دؤندؤ. هیزین آزالتمیشدی. سونرا گینه دؤندی ساغا یئنه ساغا و دایاندی.
آغا ایبراهیمپن قاینآناسی، تؤپول –مؤپول گیرده –گؤپول بیر قادینیدی. خیشیلتی سسله دیل آغیزلیغی، قارا قاش گؤزؤ، حنالی ساچلارینا أصلن یاراشمیردی. سوغان داغین ایچی اوی گؤتؤرمؤشدؤ. أحمدین دایسی، مورتضا اوده دَگیلدی، قایینتهغیندا آناسینین ترسینه، اوجا بوی زیرنگ و چوخ جیددی بیر پئشهکار راپؤرتچویدو. چؤن دایانمادان باشلادی آغا ایبراهیما راپؤر وئرمهگه:
" اوچ گئجهدی شوشدان، خراسان مئیدانیندان، فوزیه،ژاله، سرچئشمه و لاپ آشاغالاردان بعضیلری یوخاری گلیرلر، گیر وئریلر، نارمک، تهرانئوو و تهران پارسلیلارا که نییه ترپنمیسینز؟ نییه دؤزگؤن دستهلر دؤزلتمیرسینیز؟ نهدن گئجهلر الله اکبر دئمیرسینیز؟"
سوردوم:"میه بو طرفلیلر بو ایشلردن گؤرمؤرلر؟"
دئدی:" گؤرؤرلر، آشاغاداکیلارجا دَگیل."
"نهدن؟"
" هئچ بللی دَگیل. بلکه سوسیال نهدنلری واردیر. نارمک، تهرانئوون آدملاری بیر جؤردؤ. سوسیال علاقهلرینده بیر گؤزیوممو و لاقئیدلیک واردی. شوش، خراسان مئیدانی و او طرفلرده خالق بیر بیرینه گؤز قولاقدیر، قونشوسون دا نه گئچیر اونلار ا اؤنملی دیر. دوستلارینمپن بیری دئییر بئله دئییرلر. اؤزوم تحقیق إتمهمیشم. بلکه ده دؤز اولمویا، آنجاق بو طرفلیلر إله دئییرلر. بورا بیر کتددی، باغیمسیز إولرله. خالق بوردان چوخ آز اوزیان بویانا کؤچؤبلر و بوردا اولانلار قالیبلار، هامی بیر بیرین تانیپیر، آما کیمسه او بیریسنین ایشینه قاریشماز. بیر قادین بیر کیشیله گؤرؤنؤرسه، یا بیر قیز اوغلانلا یؤل یئریسه، اوست اوسته خالق چوغوللوق إتمزلر، دئدی-قودو دؤزلتمزلر، سس صدا سالماز. اولایین نه اولدوغون بیرلرلر. داها دالیسین توتمازلار. بیلیرسیز، گئچن ایللردن نارمک و تهران نؤ، گیزلین ایشلر مرکزی ایدی. بیلیرسیز، حمید أشرفین اوی بویان طرفده ایدی. تیمی إولرده بویان طرفلردهیدیلر. إله بیل فرسیپورو دا بوردا ووروب اؤلدؤردؤلر. ایلگینجدی ایندییهجن آرواد اوشاغا چاقیکئشلیک و بئله- بئله ایشلر بورالاردا گؤرؤنمؤیوبدؤر. شهرین گؤنئییندن، یا اوزتالارباندان بورالارا گلنلر، ایستهییرلر نارمک و تهران نؤ أهلی، دقیقن اونلار اوز محلهلرینده گؤرن ایشلری، گؤرسؤنلر. بیر ایکی گؤن اؤنجه غریبه بیر کؤتکلشمه اولدو. اونلار بونلارا دئییردی بئغئیرت، بونلار اونلارا دئییردی شوعورسوز. آرادا شالوار آغی، یاخا و قولاق ایدی کی

جېرېلېردي.! گۆنئىلىلر بيردن دلى اۆلورلار. بوردا أصلن إله دَگيل. نەدنى ده دقيق بللى دَگيل. آنالار چوخ واختلار اۆغلانلارين گۆللە قاباغينا گئتمەگە قۆيمورلار. بير اۆزل دوروم وار بيز اۆزۆمۆزده باش تاپابيلميريک."

آناسي دئدى:" نۆلسون؟ گئديب اۆزۆنۆزۆ اۆلۆمه وئرسەنيزمى؟ كيم بيلير صاباح نۆلاجاقدي. قۆرخوم بودور بيرى گئديب بيرى گلسين، بيزه هئچ بير فرقى اۆلماسين! ياخشىسۆ بودو اۆتوراسان."
مرتضى دئدى:"منكى توتوب اۆتورموشام هله. قرار اۆلسا بيرى گئديب بيرى گله و هئچ بير شئى دگيشمەگه، خالقي إولرينه قايتارسينلار. بو ايشده باشقا ايش‌لر وارسا منيم خبريم يۆخدور. خالق ايستەيير هر زادي آلت اۆست إتسين. ايندى بيرى دوروب اۆنلارا دئسه، بابا قۆرخون اۆ گۆندن كى بيرى گئديب باشقاسي گلسين و هئچ زاد دگيشمەسين! ايلک اۆنون حئسابينا يئتيشرلر."
آناسي دئدى:" منيم خالقين ايشىله ايشيم يۆخدو. خالق منيم اوشاق‌لارېم دَگيل .من دئييرم سن هئچه پوچا باشين ايتيرمه!"
مرتضى دئدى:" بابا من ناواخت ايستەديم باشيمي ايتيرم. سن بئله دۆشۆنۆرسن چۆن من إوده پەلوان‌لارين قيافەسين توتورام، پس إشيكده گۆللە قاباغينا گئتمک ايستەييرمى؟ آما من اۆ آشاغالاردا چوخ‌لارين تانېرام شئر اۆركليديلر. گۆللە قاباغينا گئدرلر. گئجه گۆندۆز ده إعلان يايېرلارو صاباح تانک‌لار خيابانا گليرسه، تانک‌لاري كۆكتيل مۆلۆتۆف‌لا پاتلادارلار."
آناسي دئدى:" سنين بو ايش‌لره قاريشما، قۆرخما آنجاق كيمسەيله ده ايشين اۆلماسين.
مرتضى دئدى:" آنا عملين ماهيتى ده وار. بو اينقيلابدا اۆچ نۆع آدام وار. خايين‌لر دېشېندا. اۆنلارين بيرى قۆرخور. بونون حئسابي باشقادي. قۆرخاقدي. اۆندان بير شئى گۆزله نيلمز. بيرى ده وار قۆرخمور. قاچېر گۆللە اۆنۆنه، شوعار وئرير نعره چكير، أليئه سيلاح آلېر هر يئرده حاضېردي و اينقيلابي. قاچاقدا دَگيل. بيرى ده وار قۆرخمور آنجاق دئيير عاغلا سېغېشمېر، گرک بير شئى عاغلا سېغېشا من ايشه باشلايام."
آناسي دئدى:" سن چالېش اۆچۆنجۆ دستەدن اۆلاسان. قۆرخما، آما باخ گۆر،گۆردۆگۆن ايش عاغلا باتېر يۆخسا يۆخسا يۆخ. گۆردۆن باتېر گئت دالېنجا، گۆردۆن آخماق‌لېقدي، إششک بازارېدي و يا هر كى هركيدى، بۆشلا گئت ايشيوين دالېنجا!"
آغا ايبراهېم دئدى:" كاش بو راحات‌لېقدا اۆلايدي خانېمجان. اينقيلابين ايشى، عاغېل‌يى عاغېل‌سېزلېق، قۆرخماق قۆرخماماق دَگيل. بيردن بيرەدير. دۆز اۆ زامان كى گئرى دۆنمەليسن، بير شئى ايچيندن سسلەيير، قۆرخما، گئت قاباغا، أصلنده شوجاعت و قۆرخودان اۆتە زاد دَگيل. بيردن اۆزۆندن چېخېرسان، گئرى قايېتماغي اونودورسان. إله دۆرد بئش گۆن اۆنجه، غريبه بير ماجرا اۆلدو.شوعار وئريب قاچان‌لارين آراسېندا گير إديب قالدېم. باخدېم گۆردۆم كيمسه يۆخدو، من ده دۆز بير عسگرين گۆللەسى‌نين اۆنۆنده دورموشام.عسگر ديزه چۆكۆب، دۆز دۆشۆمۆ، يا بئينيمى هدف توتوب. گۆردۆم قايېتما يۆلوم يۆخدو. أصلن قايېتماغا گۆجۆم يۆخودور.گئتديم ايره‌لى، إحتياطلا يا اۆغورلوقجا،

یا قۆرخو حالدا یۆخ، قۆرخماز و دۆشۆم اۆنده. عسگر نیشانه توتموشدو. من ده فقط بونو دۆشۆنۆردۆم همن ایندی تۆفنگی آچیلاجاق او زامان بئینیم یۆخسا قلبیم اۆد توتوب داغیلاجاقدي یاخۆد دلیک دلیک اۆلاجاقدېر . آنجاق ایرەلی‌لەدیم. او زامان مۆعجۆزه اۆلدو. عسگر آیاغا قالخدي هاوایا گۆلله آچدي، دالي -دالي گئدیب، حرکت إدن کامیۆنا میندی. او گئتمک همن منیم دیزلریم تیتره‌دی، دیش‌لریم لاقیلادادي، إله شاققیلدېردي سانکي آغزیمدا موس چالېرلار. اۆتوردوم یئره. نفس تنگی اۆلان بیر آدام کی هاوا و اۆکسیژئنه نیازي واربدي. اۆسگۆرمه‌گه دۆشدۆم اۆزۆمه گلدیگیمده گۆردۆم بیری چیگین‌لریمی، بۆینومو اۆغور.حیس إتدیم یاواش یاواش هاوا دۆلور جیگرلریمه. سینه‌م شیشیر، هاواني قاپیب ایچه‌ریه اۆتوردۆم.بیردن گۆزۆم بیر تۆفنگه دۆشدۆ . سرنئیزه‌سی بورنومون اوجوندا پارېلدایېردي. باشیمي چئویردیم، گۆردۆم همان عسگردی. کامیۆن نئچه آتدیم اۆیان‌لیق دورموشدو، عسگرلر، بیر بیری‌نین یانیندا اۆتورقالاردا اۆتورموشدولار. منی هدف توتان عسگر یانیمدایدي. دئدی، نییه گئتمیرسن إویزه قۆجا؟ نییه گۆللله قاباغینا گلیرسن. دئدیم اۆز ألیمده دگیلدی بیلمه‌دیم نه‌اۆلدو. سۆنرا اۆسگۆره -اۆسگۆره آغلاماغا باشلادیم های‌های‌لا. چۆخ گۆلمه‌لی اۆلموشدوم.

یئریمدن قالخدیغیمدا، عسگر کامیۆنا مینمیشدی، کامیۆن فیرلانېردي گئتسین. عسگر کامیۆندان منه أل سالللایېردي."

خانیمي دئدی:" پس نییه قضیه‌نی منه دئمه‌دین؟"

آغا ایبراهیم دئدی:" یادیمدا دَگیلدی. همی ده دئمه‌لی دَگیلدی. ایندی ده مرتضی و خانیم جانین سۆزلرینده خاطېرلادیم."

دۆنه‌نین ماجرالاري یادیما دۆشدۆ . دۆکتۆر هر ایکیمیزین قلبیمیزدن نیگاران قالمیشدي. دئدیم:" آغا ایبراهیم آدام سن یاشدا اۆزۆندن چۆخ موغایات اۆلمالیدي.آللاه إله‌مه‌میش قلبین زیان گۆرر."

آغا ایبراهیم دئدی:" اۆز ألیمده دگیلدی حسین آغا. شوجاعت، جسارتدن دَگیلدی سربازلا اۆز به اۆز اۆلدوم. هامي بیلیر أن آزي من إششک کیمی شوجاعت‌لی دَگیلم. أصلن بو گۆللله فاباغینا گئدن جاوان‌لارلا قیاسدا چۆخدا قۆرخاغام. آنجاق بیلمیرم نییه عسگرین قارشي‌سیندان قاچماق ایسته‌میردیم.ساختا آدام تک اۆنه دۆغرو گئتمه‌گه کۆکلنمیشدیم.عسگر آتش آچسایدي ایشیم بیتمیشدی. نئجه دئییم بیلمیردیم! آما بیر تۆرلۆ تمرکوزوم واربدي بونا رغمن هئچ زاد دۆشۆنمۆردۆم گۆللله‌دن باشقا! نه قدر سۆرر منه چاتسین؟ سۆنرا عسگر دوروب گئتدی."

قاین‌آناسي دئدی:" بویرون ناهارا."

دوروب آیري اۆتاغا گئچدیم. ألوان بیر سۆفرایدي. تۆیوق بۆللو دۆگۆیله، او یاندا قۆرمه‌سبزی خوروشو. یۆغورت، کوکو، هرزاددان بتر، منی آنامین پیشمیش‌لرین خاطېرلادېردي: تر حالوا.

آغا ایبراهیم گئدیب اۆتوردو دۆز بۆیۆک بۆشقابدا حالوا قۆیان یئرده صندل‌لرین بیرینده. لاواشي گۆتۆردۆ، بیر اۆووج ترحالوادان قۆیدو چۆره‌گه، تیکه توتدو، هۆله‌وار باسدي آغزینا. ایشتاه‌لا یئدی.

خانېمي دئدى:" ايبراهېم ترحالواني گؤرنده هر شئى يادېندان چېخېر. مكتب، اينقيلاب، شهادت، تظاهورات، هرزاد. آنام ايبراهېمېن اورەگى‌نين يۆلون تاپېبدي."
" آغا ايبراهېم فرنگيسه إلچى گلنده، اؤن سؤزلرى دانېشاندان سۆنرا بير ده مندن سۆردو:" باغېشلاېين خانېم سيز ترحالوا دۆزلتمەگى باجارارسېنېزمي؟ منى گؤلمک توتدو. او زامان مرتضى‌نېن يئددى سككيز ياشي وارېدي. يانېمدا اوتورموشدو. آغا ايبراهېم مندن ترحالوايا گؤره سۆراندا مرتضى دا گؤلدۆ. من دئديم بلى بيلەرم.دئدى:"اوندا لۆطفن قېزېنېزا دا اؤرگەدين."
آغا ايبراهېم قاهاقاه گؤلدۆ. سۆنرا بۆشقابي قۆيدو منيم قاباغېما دئدى:" يېۀ حسين آغا. هئچ بير تۆرک ترحالوايا يۆخ دئمز."
خانېمي‌سي چكن غذائي آلېب يئمەگه مشغول اولدو. قاين‌آناسي منه ده يئمک چكدى. ساكيتجه يئمک يئديک. من كى صوبحانه ده يئمەميشديم، غريبه بير ايشتاهام وارېدي. اؤزل‌ليک‌له آغا ايبراهېمېن يئمک طرزى منيم مئيليمى آچېردي.. سۆنرا بيردن آغا ايبراهېم باشېن قاوزادي. سس‌سيزليكده قاينېنا باخېب دانېشدي:
" مرتضى جان، سن تهمينه ناصرى آدېندا بيرينى تانېرسان؟"
" كيم؟"
" تهمينه ناصرى."
" يۆخ تانېمېرام. آنجاق آدي بير جۆردۆ. چۆخ تانېشدي."
" دۆزدن‌مى؟"من دئديم.
تانېش دگيل كى گؤرمۆشم. بير مشهور رۆمانېن عونواني كيمى‌دير."
"ايلگينجدى!"
ايبراهېم آغانېن خانېمي دئدى:" روقيه خانېم بعض واخت‌لار اونلاردان دانېشان آدام‌لار كيمى‌دير."
آغا ايبراهېم دئدى نئجه ده عجيب غريب تعبيرلر إديرسيز؟ قارداش دئيير بير مشهور رۆمانېن عونوانى كيمى‌دير. باجي دئيير قالاداندي."
آغا ايبراهېمېن خانېمي إعتيراض إتدى:" من ناواخت دئديم قالاداندي. دئديم رقيه خانېم اونلاردان دانېشان آدام‌لاردانديد. او بدبخت أصلن قالانېن سۆزۆن دانېشماز. آنجاق سؤزلرين دئين آدام‌لارېن عجيب غريب آدلاري واردېر،إله بو آد كيمى..." بيرآز سۆنرا دئدى:" دئدينيز آدي نه ايدى؟"
" ايبراهېم آغا دئدى إى بابا، آدي تهمينه ناصرى‌دى."
مرتضى دئدى:" آدام سؤزلۆک‌لرده آختارمالي بير آددي."
آغا ايبراهېمېن قاين‌آناسي دئدى:" سيز ايكينيز نييه عيناد إتدينيز. آغا ايبراهېمېن جاوابېن نييه وئرميرسينيز."
آغا ايبراهېم دئدى:" من بير ناصرى تانېرام، او دا عيساى ناصرى‌دى. بير تهمينه تانېرام، تهمينه سمنگان پادشاهي‌نېن قېزي، رۆستمين بير گنجه ليک خانېمي. سهراب پهلوانېن آناسي.. بو آدلارېن تركيبيندن نه معجون حاصيل اولور آللاه بيلير."

آغا ایبراهیم اوز توتدی منه: یاخشی. بویور بو دا جنابپوپن دؤنن ایسراغا گؤن، یؤخولارپوپن تعبیری..."
مرتضی باجی‌سی أری‌نین سؤزؤنؤ کسدی. لحنی جیدیلشمیشدی:" جریان نه‌دی حسین آغا نییه بیزه دئمیرسیز نه آختارپرسپنیز؟ تهمینه ناصری داها کیمدی؟"
مرتضی گؤزؤن منه تیکمیشدی. ساده بیر گنج گؤرؤنوردؤ.آنجاق گئچرجی بیر احساس لی ایشیق، قارا گؤزلرینده گؤرؤنوردؤ. بو جاوان راحاتجا بیر کسی و یا بیر شئیی سئویب، ایکی گؤن سونرا او کس و یا شئیدن نیفرت إده بیلردی. باخیشی گئچیجی سئومکلر باخیشیدی. من جاواب وئرمه‌دیم آنجاق آغا ایبراهیم ، تهمینه ناصری‌دن تعریفله‌دیگیم شئی‌لری، تعریفله‌دی و سونرا مرتضادان سوردو:
" بو مشخصاتدا بیرین تانیرسان‌می؟"
" یؤخ!"
جاوابی قطعیدی.
آغا ایبراهیم دئدی:" آخشام گئده‌ریک قصر زیندانین قاباغینا. زیندانی‌لاردان بیر آز آزاد إده‌جکلر. حسین آغا دئییر مؤمکؤندؤ تهمینه ناصری قصر زیندانین هنده‌ورینده اوزلسون. بیر جاوان اوغلان اونا سؤز وئریب تهمینه ناصری اوزا گلیرسه، حسین آغانی اوزلا تانیش إتسین. گلیرسن‌می؟"
مرتضی جاواب وئرمه‌دن باجی‌سی سوردو:" پس بیز نمه‌نه؟ بیز نه إدک؟"
آغا ایبراهیم دئدی:" سیز بیزدن تئز گئدرسیز إوه. بیز شیمران دؤنگه‌سینه‌جن سیزی یئتیریب، قاییدارپق قصر زیندانین قاباغینا. سیز إوه گئتسنیزسه خیالیم راحات اوزلار. ایسته‌میرم آنام تک قالسین." سونرا تیکرار مرتضادان سوردو:" مرتضی جان، سن گلیرسن‌می؟"
مرتضی دئدی:" من محله اوشاق‌لاری‌لا بیر ساعات سونرا قرارپم وار.دانیشگاه قاباغینا گئده‌جه‌ییک.ایشیمیز تئز بیتسه، من ده قصر زیندانین قاباغینا گله‌رم."
أحمد آغا ایبراهیمین اوغلو دئدی:" من ده سیزین‌له گله‌جه‌گم."
مرتضی دئدی:" کیمیله؟ من‌له؟ خطرلیدی بابا."
مرتضی‌نین آناسی دئدی:" تهلوکه‌لی‌دیرسه. سن نییه گئدیرسن؟"
مرتضی‌نین باجی‌سی، همان ابیراهیم آغانین خانیمی، دئدی:" أحمدی آپارماق ایسته‌میر دئییر خطرلیدی، یؤخسا هئچ ده تهلوکه‌لی دَگیل."
مرتضی‌نین آناسی دئدی:" فرنگیس سن ده بونو دئمکده منیم خیالیم راحات اوزلسون ایسته‌ییرسن."
أحمد دئدی:" من کی دایی مرتضی‌یلا گئتمک ایسته‌میرم. ایسته‌ییرم بابایلا گئدم بو تهلوکه لی دَگیل‌کی."
آغا ایبراهیم‌لا خانیمی‌سی موخالیف جاواب وئرمکدن اؤنجه، زیلین سسی قاوزاندی. آغا ایبراهیم سؤزؤن دگیشدی."
قاچ قاپینی آچ گؤر کیمدی! قاچ.

أحمد قاپيني آچماغا گئتدي آغا ايبراهيمين خانيمي دئدي:" من أحمدی اؤزۆمله آپارام. قۆيمارام اۆنوسيز خيابانلارا آپاراسيز."
اۆتوردوغوموز يئردن حيطين هر يئری گۆرسەنيردی. أحمد قاپيني آچيب دالي چكيليب دوردو. بير اوجا بۆی قۆجا كيشی كی باشي و ساققالي‌نين تۆكۆ آغ آپياغيدي، ايچەری گيردی. چليگی أليندەيدی.گئديب حيطين گۆنئيده تالانان قارين اۆستۆنده دوردو. پنجرەدن ياخشي گۆرۆنۆردۆ. ايبراهيم آغانين قاين‌آناسي دوردو پنجرەنی آچيب قيشقيردي: "أحمد جان كيمدی؟" أحمد دانيشمادي. مات -مات دورموشدو قۆجايا باخيردی. قۆجا، اۆ تپەدن چليگينی قاوزادي إوه ساري تريتدی. بيز هامي‌مىز قالخيب پنجرەنين يانيندا دوردوق. قۆجانين سسی آيدين إشيديليردی:
" سيز نييه حۆققالارينيزدان أل چكميرسينيز؟ بيز سيزی باغيشلامايا‌جاييق! نييه بۆگۆن‌لرين و گئچميش گۆن‌لرين قدرين بيلميرسينيز. بير گۆن گله‌جک کی، گۆگ قاپ قاران‌ليق اۆلاجاق. چای‌لاردان قان آخاجاق. اۆ گۆن قاران‌ليق‌لارين گۆنۆ اۆلاجاقدير . سۆپ سۆيوق، دۆنموش بير گۆن و ايپ ايستی، سېم سېجاق، جهنم كيمی گۆن‌لر اۆلاجاقدير !. سيزين اۆچۆن نه يئمەگه بير شئی نه ايچمک و نه گئيمەگه بير شئی اۆلمايا‌جاقدی. آتا اۆغلونا رحم إتمەيه‌جک. آنا قيزين داناجاقدي.آدام‌لار بير بيری‌نين قانينا سوسويا‌جاق‌لار. آدام‌لار بير بيری‌نين أتينی ييه‌جکلر. رحم، شفت و مئهربان‌ليقدان خبر اۆلمويا‌جاق. ياغيش ياغمايا‌جاقدي، قار ياغمايا‌جاقدي. بيابان‌لارين هر يئرينده آج و قيطليقدان اؤلن‌لرين جنازەلری داغيلاجاقدي. ويران‌ليق تۆرپاغي هر يئره سپيله‌جک! دۆنيادا اۆلان بۆتۆن اوشاق‌لار زيندان دۆغولموش اوشاق‌لار اۆلاجاقلار. اينسان‌لارين بير بيرينه حۆرمت لری آرادان گئدەجکدير. سيز کی ايندی بير يئرده اۆتوروب باشقالاری‌نين علئيهينه دسيسه إديرسينيز، تک‌ليکده بير بيرينيزين علئيهينه توطيعه إدەجکسينيز. هامينيز آرخادان بير بيريزه خنجر ووراجاقسينيز. اۆرمانين وحشی‌لری سيزدن داها أهلی اۆلاجاقلار. بير زامان چاتاجاق كيمسه سيزی گۆرۆب تانيماسين دئيه، بير بيرينيزدن اۆزۆنۆزۆ گيزله‌ده جکسينيز. قۆنشونوز سيزدن اۆغورلوق إتمەسين دئيه، اوجا دووارلاری اوجو بيز بارماق‌ليق‌لارلا گۆگه قالدېراجاق‌سېز و بير قورتوم ايشمەلی سو دا كيمسەنين بۆغازيندان گئچمەيه‌جکدير. دۆنيا سيزی باغيشلامايا‌جاقدي، سيزی هر يئردن قواجاقلار. سيزه دئيه جکلر، قايېدېن اۆ خارابالارېزا، إی اينسان‌لارين خايينی، إی دوز بيلمەينلر! هئچ بير سوچ، دۆز بيلمزليکدن پيس دۆگيل. سۆمۆک‌لرينيز قيطليقدان، يۆخسول‌لوقدان، اومودسوز و چارەسيزليکدن، خسته ليک و دردلرن، پوکالان زامان بو چليگيمله يئنه سيزين سۆزاغينيزا گله‌جه‌يم.! إی تهران و نارمک خالقي اؤزۆنۆزه گلين. من بو چليک‌له اۆ پوکالميش سۆمۆک‌لرينيزه مؤحکم چېرپاجاغام. تأسۆف‌له ايش -ايشدن گئچندن سۆنرا منيم سۆزلريمی آنلاياجاقسېز. اؤزۆنۆزه گلين! اؤزۆنۆزه گلين!"
قۆجا، كيچيک قار تپەسی‌نين اۆستۆندن إندی، أحمدين شاشقين گۆزلری‌نين قاباغيندان گئچدی گئتدي إشيگه.
" سال سال بعذاب واقع."
ايبراهيم آغا دئدی:" نه؟"

بیزکی هامیمیز پنجره قیراغیندا دورموشدوق، سؤزلری یاخشی إشیدیردیک. أحمد قاپینی باغلاییب تلەسیک ایچەری گیردی.
" دایی! دایی! بو کیمدی؟"
" گئدەنین ایشی بودو. کؤپک‌اوغلونون ایشی ایکی‌تیرەلیک و بدبین‌لیک تؤخومو أکمکدی. دئییرلر قاباقجا یونیوئرسیتەده اوستادیدی. سؤنرا ۵۴- اینجی ایلده یونیوئرسیتەدن قووولوبدور. اوشاق‌لار دئییر. گؤرەوسی بودو خالقی گلەجکدن قورخوتسون. بیر گیرامافون صفحەسی و سینیق ایگنەسی سیلاحی‌یدی. ایکی اوچ دفعه اینقیلابی اوشاق‌لار دؤگؤبلر. آنجاق چوخ اوزلؤدؤر. أصلن دالی اوتورمور. اوشاق‌لارین باغرین چاتلادیر او سس و سؤزلری‌له. بعضی سؤزلرین آدام آنلاییر، آما بعضی‌لرین آدام آنلایا بیلمیر. بیر دفعه ده ایکی آی قاباق گلدی بورا. دئیەسن شاه میللته یالواران گونونون سحریدی. کؤپک اوغلو اؤزون ووروب دلی‌لیگه، ایندی‌کی دورومو مودافیعه إدیردی. مامان إوده دَگیلدی.من قاپینی آچدیم گئدیب بیر گوشەده دوروب چلیگین بیزیم بوش إویمیزه طرف ترپەدیب دانیشدی. سؤزو قورتولاندا یولون توتوب گئتدی. اینقیلابین اؤزونه گؤره اؤزل دلی‌لری واردیر."
من دئدیم:" آنجاق آغا مرتضی حقیقتن عظمتلی قیافەسی واردی. تکجه پئیغمبرانه اولان سؤزلری دَگیل قیافەسی ده پئیغمبرانەدیر."
مرتضی‌نین آناسی دئدی:" دئییرلر سئیددی، من یالنیز اوزاقدان اوزاغا قونشولاردان تعریفین إشیتمیشدیم.
آغا ایبراهیمین خانیمی دئدی:" جددی بئلیندن وورسون ! نئجه ده آغزین شرره آچیر!"
آغا ایبراهیم ظارافات‌لا دئدی:" یقین بختیارین یاسا قانونون طرفدارید. و توفان قوشودودا."
نظره گلیردی مرتضی ایستەمیردی بو قونو حاقدا باشقا سؤزلر دئییلسین. دئدی:" حسین آغا بویرون او بیری اوتاقدا دینجەلین."
آغا ایبراهیم دئدی:" من ده نئچه دیقه اوزانماق ایستەییرم."
پینجین یانیندا اوزانمیشدیق. دانیشمیردیق. آنجاق منیم اؤره‌گیم ایستەییردی، ییرمی‌بئش ایل اؤنجه، جؤمه مچیدی‌نین آرخاسیندا، او اوتوزاوچ اوتوزدؤرد جاوان‌لا گؤرؤشمه گیمیزین ماجراسین، آغا ایبراهیما تعریف إدم، آنجاق، ظاهیرده تعریف إتمک یئرینه، ذئهنیمده تعریفله‌دیم. حیس إتدیم آغا ایبراهیم بؤیرؤ اوسته دؤشؤب سؤزلریمی دینله‌ییر. سونرا سؤرغولار سؤرور، چوخ دقیق و ماراق‌لا، سونرا بیر تخمین‌لر إدیر چوخ ایلگینج و خیالاتی. بیلمیرم نئچه آن یوخسا نئچه دیقه إله‌جه گئچدی. آغا ایبراهیم بیردن سؤردو:
" نمەنەنی دؤشؤنورسن حسین آغا؟"
" هئچ بیر شئی!"
بیلیرسن‌می حسین آغا، او دلی او شکیلده دانیشاندا من دؤشؤندؤم سن ده ایلگینج ایش‌لر گؤرؤرسن."
سؤردوم:" مثلن نه ایش‌لر؟"
دئدی:" دقیق بیلمیرم. بیر نوع دلی‌لیک. سنه دلی‌لیک یاراشیر!"

دئديم:"أل‌لرين آغرېماسېن" سوزنرا جيديلشديم:" مثلن نه‌جۆر دلى‌ليک؟"
دئدى:" إله بئله‌دا. دلى‌ليک. دۆشوندۆم شاپدان اوندان سوروشاسان تهمينه ناصرى هاردا؟"
دئديم:" قضادان بير سوزغو ذئهنيمه يئتيشميشدى ايسته‌ييردىم سوروشام قوزيدو گئتدى."
سوزدو:" نه سوزغوسو؟"
" بير جيددى سوزغو."
" نمه‌نه؟"
ايستردىم سورام:" نزاعة الشوى، ياني نمه‌نه؟"
نه نمه‌نه ياني نمه‌نه؟"
" نزاعة الشوى."
" شوخلوغون توتوب حسين آغا؟ طرف دليدى. مجتهد دَگيل کى!"
دئديم" طرف گئديب او کيچيک تپه‌نين اۆستۆنده دوردو بيزيم هامېمېزې قيامتدن قوزخوتدو. آنلاېيرسان‌مې؟ پس يقين معراج سورەسى‌نين بو أگرسى‌نين ده معناسېن آنلاېيردې."
دئدى:" پس بونا خاطير سن معراج سورەسى‌نين أولين اوخودونمو؟"
" ناواخت اوخودوم؟"
" طرف سؤزلرين دئييب گئدن زامان"
" من اوخومادېم دگيشيک إشيديبسن."
" ياني نه دگيشيک إشيتميشم؟ بو ايکى قولاق‌لارېملا إشيتديم کى دئدين:
سأل سال بعذاب واقع. نييه دانېرسان! ايسته‌ييرسن باشقالارېندان سوروم؟"
دئديم" بئله فرض إت اوخوموشام نه اوڵسون؟"
دئدى:" قوجا کيشيدن آنلامېن سوروشماق ايسته‌ديگين أگر، تهمينه ناصرى‌له ده علاقه ليدى؟
دئديم:" نزاعة للشوى؟ يوخ اوزلا ايلگى‌سى يوخدو. بلکه ده تکجه اوزلا علاقه‌دار اوڵمايايدې هامې‌يلا ايلگيلى اوڵايدې. بونون اۆچۆن ايسته‌ييردىم قرآنېن بو أگرسى‌نين معناسېن اوندان سورام. ياني معناسېن يوخ، بلکه بيزيم‌له علاقه‌سين، نيسبتين. چۆن تکجه کلى دانېشان آدام‌لار کى زامان و مکان اوزلارا آنلامسېزدېر، قرآنېن بو أگرسين آنلايا بيلرلر."
دئدى:" سنجه بو أگرنين معناسې نه‌دى؟"
دئديم:" من تکجه کلمه‌نين معناسېن بيليرم و او دا يئتمز."
دئدى:" ياخشې کلمه‌نين معناسېن دئ."
دئديم:" نزاعة للشوى يعنى اوزلارېن باشې‌نين دري‌سين سوزيان."
دئدى:" بلکه ظوهور چاغې چاتېب‌دېر. سن بيليرسن، آنجاق بيز هئچ بيريميز بير شئى بيلميريک."
دئديم:" من يالنېز بير شئى بيليرم او دا بودو، بئينيم خاراب اوڵوبدور. اينان. گۆرۆبسن بعضن آدامېن شورتونون کئشى قېرېلار. شورت هئى سۆيرۆشر دۆشر آشاغا و سونرا شورتون چېخاردېب چالېشار، خاراب أعصاب‌لا حؤصله‌سيز، کئشى تاپېب دۆگۆنلۆيه کى

شورت بئلده دورا! گؤرر اؤلمور. من گرچکدن دؤشؤنؤرم بئینیم خاراب اؤلوب. بعضن حیس إدیرم یاشایېشېمدا اؤلان هئچ بیر شئی، چئورمده اؤلانلارېن یاشایېشلاریېلا علاقه سی یؤخدور.آنجاق سؤنرا بیرمؤعجؤزه اؤلور هر شئی بیر بیریېله جؤرلهشیر، قېپېلانېر! بیردن حیس إدیرم هر شئیی بیر یئرده بیر آندا گؤرؤب آنلامېشام. هر شئیین ترکیبی، قورولوشو، بؤیاسي قؤخوسو کایېناتېن بؤتؤن شئلریېنین اؤلچؤسؤ، و زامانلار- مکانلار، خولاصه هر بیر شئی، ایچ معناسېیلا و أبدی هدفلریېله، صاف ساده، ایشېقلي، أن کیچیک بئله قل- غشسیز، اؤنؤمده دورورلار. بلکه ده دورورلار اویغون کلمه دگیلدیر. دئمهلییم منه سونولورلار. باخېب گؤرؤب و آنلاېیرام. او زامان کی، هر شئیی لمس إدیم دئیه ألیمی اوزادېرام، هر شئی قارېشېر. بیر ساختمان کیمی کی بیر دسته قومار ورقلریېله دؤزلمیش اؤلا و بیر پؤفه بند اؤلا. سن زحمتین چکیرسن، سؤنرا اوزاقدان بیر گؤجلؤ پؤفله گلیبسن چکدیگین بؤتؤن پیلانلارېن سویا تؤکؤر. اؤندا منه غریبه بیر حاللار اؤلور، بیر جؤر حئیرانلېق، چارهسیزلیک، آوارالېق. او زامان داها هئچ بیر آرخام اؤلمور. زامان مکان منه آنلامېن ایتیریر. اؤندا تهمینه ناصریېنین سؤزاغېنا گئدیرم. اؤنو بیر تؤرلؤ اؤزؤمه آرخا بیلیرم، باخمایاراق بلکه بو تئزلیکده بو سؤنوچا وارام کی او دا منه آرخا دَگیل. آنجاق اومؤدئلویام و بو اومودون آرادان گئتمه سین ایستهمیرم. أصلینده، ایندیکی ایچدن ایقناع اؤلا بیلمیرم، ایندیکی إلییه بیلمیرم او ناب، غل غشسیز و آیدېن آنلاری، تیکرار إدیب و چوخ زامانلار اؤزؤمه عاییید إدم، یاخود اونلارېن یؤلوندا قرار تاپام، بیر آغاج کیمی کی ایلدېرېمېن یؤلوندا اؤلؤر، یانېب کؤل اولور، دېشارېیا دیقت إدیرم. إشیکده، تهمینه ناصری، منیم باخېشېمدا، یاشایېشېمېن بؤتؤن اومؤدئلاریدي. إعتیراف إتمهلییم بیر ساعات اؤنجه، او قؤجا کیشی دوروب دانېشان زامان، غریبه بیر حیس من ده اؤز وئرمیشدی. تأسؤفله بیز هامېمېز إله یئرلریمیزده مېخلانمېشدېق کی اویغون بیر تېکی گؤرسهته بیلمهدیک.من اؤزؤم گئتمهسیندن چوخ اؤزؤلدؤم. مولاحیظهسیز دانېشان آداملار آزدېلار. بونلارېن بعضیسی إله دانېشېرلار سانکي گلهجهگی یاخشي تانېرلار. سانکي قیامتین اؤزؤنؤ گؤرؤبلر، قیامتین گرچک مشخصهلرین تانېرلار. قیامتدن إله دانېشېرلار کی دئیهسن قیامت اونلارېن گئچمیش حیاتلارېندا اؤز وئریبدیر و اونلار قیامتدن قایېدېبلار باشقالارېنا دئسینلر اونلارېن گلهجک حیاتلارېندا نهلر باش وئرهجکدیر. بونلاردان علاوه من قرآندا اؤلان حافیظهیه وورغونام. بلکه ده بو حافیظه ایلاهی حافیظهدیر، وحی و یا زماني بیر حافیظهدیر و یاخود زامانسېز حافیظهدیر !دقیق بیلمیرم. هامیسېن آندا -بوتدا اؤرگتمنسیز اوخوموشام، و هامیسېن دا زیندااندا. قرآن یالنېز ایسلام پئیغمبریندن اؤنجه باش وئرن حادیثهلردن عیبارت دَگیل. او قرآنېن بیر تاریخی حافیظهسیدی. قرآن همان اؤلچؤدؤر بلکه، یهود قؤمو، موسا، عیسا مریمدن داها چوخ و داها یاخشي، قیامت، جنت_جهنم و گلهجکدن أل وئریشلی حافیظهسی وار. بو زامان بؤیوندا حرکتلی بیر حافیظهدیر، چوخ راحات گئچمیشه قایېدېر و او راحاتلېقدا دا گلهجکدن، گئچمیش عونواندا دانېشېر. بیلمیرم باخېشېمي آنلاېیرمېسان یؤخسا یؤخ؟"

آغا ايبراهيم دئدى:" آنلاماسي بير آز منه چتيندى. بير ايكى ايل اؤنجه، انگيليسجه‌سى ياخشي اؤلان اؤرگتمن‌لردن بيرى، مؤعتبر و عئلمى قزئته‌دن بير مقاله ترجؤمه إتميشدى. اوردا يازميشدىلار نئچه ميليون ايل‌لر بؤيوندا، يئر كؤره‌سينه گؤگ داشين توخوماسيندان، يئر او قدر قاران‌لىق و سؤيوق اولور كى تخمينن حئيوان‌لارين هامي‌سي اؤلؤرلر. چئوره ياشامين دورومو بير بيرينه دئييير، بو سببه أن آزي بير ايل يئركؤره‌سى، گؤنشين ايشيق و ايستى‌سيندن محروم اولور!. بير ايلده هر شئى محو اولور. آنجاق يئنه يئركؤره‌سى‌نين شرايييطى دؤزه‌لير، بير ايلدن سونرا يئركؤره‌سينه ايشيق و ايستى چاتير يئنه حيات أسكى يئرين كؤل‌لرى نه‌دن باش قالديرير. ألبته بعضى حئيوان‌لارين نسلى نابود اولور. مثلن دايناسورلار بئله‌ليكله آرادان گئديبلر. آنجاق هر شئى ده يوخ اولمور. بو يؤل‌داشيم باشقا بير مقاله‌دن ده دانيشيردي كى، اوردا دئييلميشدى، اينسانين او، يانماق و قاران‌لىقدان بير ياددا‌شتى وار كى مؤمكؤندؤر همان قيامت حافيظه‌سى‌دير. چؤن گئچميشده حيات ناقيص و يا كاميل شكيلده محو اولوب، اينسانين اينتيظاري وار گله‌جكده ده تيكرار بو حاديثه اؤز وئرسين! سونوچ آيدينديي: او عالميين نظرينده، بيز بير آجي جهنمى گئچميشده تجرؤبه إتميشيك و چؤن او تجرؤبه‌دن آيدين بير ياددا‌شتيمىز يوخدور. بئله دؤشونؤرؤك گئچميشده باش وئرن ماجرا گله‌جك اؤز وئره‌جكدير. بو سببه اينسان بير حتمى قيامته اينانماغا محكومدور."
دئديم:" بلكه ده بونلارين هامي‌سي دؤزدؤ. آنجاق من اينانا بيلميرم. من بو بئر كؤره‌سينده ياشايبرام، و بئله شوم خيال‌لارىم دا وار. اونلار لا نه إتديگيمى بيلميرم. راحات‌سيزليغيمينده سببى بودور إله. سؤرون بو دَگيل كى، عئلم بير شئيى تأييد إدير يوخسا يوخ. من عئلم‌له ايشيم يوخدور. بو قونودا ساوادىم چوخ آزدير. منيم سؤرونوم اينامين بوحراندا اولماسي‌دير. او دا دېشاريدا دَگيل اؤز ايچيمده و اؤز يانيمدا. بو جهتدن عالميلر هر نه دئسه‌لر أصلينده چئتده‌ييبلر. من دئييرم مين‌دؤرديوز ايل اؤنجه نييه او،نزاعةللشوى دئمه‌ليدى؟ او دئييمين موخاطبى هارادادي كى بو آن من اونو دؤشونؤرم ؟ سن دئمک ايسته‌ييرسن اينسانين باشي‌نين دري‌سين نئچه ميليون ايل قاباق سؤيوبلار و ايندى ده تيكرار گله‌جكده سؤياجاقلار، بلكه صاباح بلكه نئچه ميليون ايل سونرا. من دئييرم اينسانين دري‌سى سؤيولماقدادير، همشه ده سؤيولور، و بو ميليون‌لار ايل اؤنجه و سونراكى عالميم و دايناسورلارلا علاقه‌سى يوخدور. من بو لعنت‌لىق ايضطرابدان دانيشيرام بو بؤيوكلؤقدا اينقيلابا رغمن، منيم ياخامدان ياپيشميشدي ايندى ده ياپيشيب‌دير، آنلاييرسان‌مي؟"
دئدى:" سن بير حافيظه‌دن دانيشدين. بير شئى يادىما گلدى. بير يؤل‌داشيم وار دئييير نئجه دؤغولدوغوم يادىما گلير. دئييردى: آغا ايبراهيم اون‌بير ايل قاباقدان نئجه دوست اولموشوق و مؤشترک داورانيش‌لارىم يادىمدادير‌سا، إله‌جه ده نه‌جؤر دؤغولدوغوم يادىمدادير."
سؤردوم:" ياخشي. دوستون دؤنيايا گلنده نه حالدا نه دورومدايدي؟"
دئدى:" دئييردى حيس إديردىم، بير سيندان كى دايانمادان كله‌مين ايكى طرفى، چيگين لريم و بدنيمى سيخيردي، ياواش ميلى‌مئتر- ميلى‌مئتر إشيگه سؤيرؤشؤردؤم. پيس

قوخولار گلیردی. بیر آز سو و ایرگنجی زوووّلداق بیر شئی‌لر اوز گؤزوّمه تؤکوّلوّردوّ. آنجاق گؤزلریمی یومموشدوم اوزوّمو یپغمپشدیم بیر یئره و سیندنه بئنزین دوّنیانین أن دار-داراش‌لیق توّنلیندن، إشیگه چپخدیم. سونرا قولاغیمدان ووردولار. چوخ مؤحکم ووردولار. قپشقپردیم، گؤزلریمی آچیپ گؤردوّم وارام."
" برکاللاه!"
سونرا آغا ایبراهیم سؤزو دگیشدی:" حسین آغا باغپشلا ایسته‌یپردیم ایذنین‌له بیر یئرسیز سوّرو سندن سوّرام، مانئعی وارمي؟"
" یوخ، هئچ مانئعی یوخدو."
" یاخشي سوّرغو بودو: ایندییه‌جن هانسي‌سا بیر خانیم‌لا یاتیپسان‌مي؟"
او قدر عئلم، ایمان، قیامت بحثیندن سونرا بو سوّرغو یئرسیزیدی، آنجاق گرچه‌گی دئیه بیلمزدیم. دئدیم:" یوخ!"
دئدی من ده بئله تخمین إتمیشدیم. سنین روحسل سرگردان‌لیغوّبون سببی ده بودور. سن تهمینه ناصرینی آرایپرسان، چوّن بیر دوّزگوّن خانیم ایسته‌یپرسن. منیم اوّنه‌ریم بودو: سن تئزراق ایشه باشلایپب إولنسن. من فرنگیس‌له آناسینا دئیه بیله‌رم سنه بیر أهل خانیم تاپالار."
" او قادین گرک چوخ دلی اوّلا منیم کیمی بیر دلی و ناأهل آدامین خانیمي اوّلا. أصلن منیم اوّزوّمه دوّشوّر بیری منه خانیم وئره؟"
" اینان إولنسن تهمینه ناصری‌نی بیر تپیک‌له بئینیندن إشیگه اوّتوّررسن. قالدي سنین بو تئز قوّجالماغیوّبون دا بیر جذبه‌سی واردپر! گومان إتمیرم بیر قادینا لوطفسوز اوّلسون. بیر آیپرلي خانیم سنه تاپارپق و اوّندا تهمینه ناصیری کیمدی بیوّل؟!."
" چوخ ممنونام آنجاق منیم تهمینه ناصری‌نی ایسته‌مه‌گیم قادین ایسته‌مه‌گیمه نه‌دن دَگیل. تهمینه ناصری بیر کیشی اوّلسایدي دا من اوّنو ایستردیم. من اوّنو ایسته‌مه‌گیمین دلیلی تیمسارین اوّلوّم جریاني و تهمینه ناصری‌نین اوز حیاتي‌نین ماجراسپدي. همچنین معشوقه سی‌نین اوّلوّمو، اوّغلونا باغلي اوّلان اوّلایلار و باشقا سوّرون‌لاردپر. او یقین شادانین قتلیندن ده خبری واردي. بو قادینین حیاتي منیم حیاتیمي کامیل إدن دیر."
دئدی:" من اینانیرام سن إولنسن حالین یاخشیلاشار. قتل، شیکنجه و شادان‌لا تهمینه ناصری ده اوّنودولار اینان منه."
" چوخ یاخشي اینانیرام. آنجاق مؤمکوّندوّرمو هله‌لیک مندن أل چکه‌سن؟"
بیر باشقا سوّرغو داها وار منجه چوخ اوّنملی‌دیر."
" نئجه‌دیر سن منیم‌له بیرمطبوعات موصاحیبه‌ن اوّلسون.؟"
گوّلدوّ:" منیم سوّرغوم اوّزل‌لیک‌له بوّیوّنکوّ دورومدا أصلن چاپ إتمه‌لی دَگیل. یقین جاوابي دا إله‌دیر."
" سهو إدیرسن. ایندی‌کی دورومدا هر شئی چاپ إتمه‌لی‌دیر. قزئته‌لر یئنی آزاد اوّلوبلار."
" یوخ سوّرغونون اوّزو چاپا اویغون دَگیل أصلن دئییلمه‌مه‌لی‌دیر."
ماراقلاندپرمپشدي. سوّردوم:" هله سوّرغون نه‌دیر؟"
" أگر اوّلوّم نوّعووی اوّزوّن سئچمه‌لی اوّلورسان، اوّرهگین ایسته‌یپر نه‌جوّر اوّله‌سن؟"

" من أصلن اونو دۆشۆنمەميشديم."
" چۆخ ياخشي ايندى دۆشۆن. باخمايارق دۆشۆنمۆرم بيرى بو قدر اۆلۆملە أل به ياخا اولوب، اۆلۆم طرزينى دۆشۆنمۆيۆبدۆر."
دئديم:" من بير شئيى بيليرم. آرزيم بودور اۆزۆمۆ دۆزگۆن تانيمايينجا، اۆلمۆيم."
دئدى:" چۆخ ياخشي اۆلۆم طرزى؟ بئله حساب إت ايندى اۆزۆوۆ دۆغرو دۆزگۆن تانيدين، اۆلۆمۆوه قرار اولسا و اۆلۆم طرزينى اۆزۆن سئچمەلى اولورسان، نەجۆر بير اۆلۆمۆ سئچرسن؟"
" سئويرم بيرى بير خنجرى دستەسىلە قلبيمه سۆخا، چيخاردىب گينه سۆخا اۆردا قۆيا قالا، خنجرى اۆتۆره گئده. بيلميرم اۆلمەگيم نه قدر سۆرر. آنجاق دۆشۆنۆرم شرافتلى اۆلۆمدۆر."
دئدى:" چۆخ سينمايىدى. چۆخراق سيناما و يا تئاترين كلاسيک أثرلرى كيمىدير."
سۆردوم:" سن نئجه!"
دئدى:" آرزيم بودو آنامدان سۆنرا اۆلم. آنام يازيقدي، ياالقيزدي، كيمسەسى يۆخدو، ايفليجدى، بدبخت و خورافاتيدير. آنام اۆلدوغونا گۆره منه تحمۆلۆ چۆخ راحاتدي. آنجاق مندن سۆنرا او ياشاسا اونا چتين اولار. فرنگيس ياخشي قادينديير. أحمد ده آنامي چۆخ سئوير. آما من بو قادينين بيرى بيردنه اۆغلويام. ايستەييرم آنام راحات خيالپلا اۆلسۆن. آرزيلارينا چاتماق ايستەييرم. ايمام گلنده، اۆزۆم دالبما آلبب، آپاربب قۆياجاغام ايمامين قاباغينا، اونا دئيەجييم، بو قۆجا منيم آنامدي سنه اينانير. كيمسه بو قادين قدر سنه اينانمير. اۆزۆن شفا وئره بيلرسن، وئر، وئره بيلمزسن، اۆنلا أيمەأطهار آراسيندا شفاعت إت. شفاسين آلسين. إله بير ايش گۆر او اۆلۆمۆندن اۆنجه، بئش آددىم، تک باشينا ياردىمچيسيز، يئريسين. حسين آغا منيم أن بۆيۆک آرزيم، بلکه تک آرزيم بودور آنامين آرزيلاري اۆلمەدن چين اولسون."
دئديم:" سن هاميسي آناوين ياشايىش و اۆلۆمۆندن دانيشدين. من ده آنان حاقيندا بو سۆزلرى قبول إديرم. آما سن مندن إله بير سۆرغو سۆردون كى آنانلا علاقەلى دگيلدى. مندن سۆردون نەجۆر بير اۆلۆمۆ ترجيح إديرسن. من ده سنه دئديم. ياخشي ايندى دئ گۆرۆم اۆرەگين ايستەيير نەجۆر اۆلەسن؟"
دئدى:" سن اۆزۆوه ايستەديگين اۆلۆم چۆخ شجاعتليدى. من يوخودا اۆلمەگى ايستەييرم. سئويرم ياتام، اۆلمەلى اولسامسا، داها دورمايام. راحات اۆلۆمدى. ايستى سويون ايچينده شكر و يا دوزون حل اولماسي كيمى. حتتا من سۆميرم بو دوزو ويا شكرى بيرى قاريشدىرسين. و تكينده قالسا دا قۆيسونلار قالسين. سئويرم يوخودا اولان زامان حل اولوب بيتم، محو اولام مندن أثر قالماسين داها. بو دۆمدۆز سن آرزي إتديگين اۆلۆمۆن ترسينەدى."
قاپي دالي‌سيندان آغا ايبراهيمين خانيمي سسلەدى:" ايبراهيم گئج اولور دورون بيرچاى ايچين يۆللاناق."
او ايكى اۆچ ساعاتدا، من فقط بير جۆت قارا قاش گۆز و كوم بوغو اولان بيرين آرايىردىم. آما بو موشخصاتدا إله چۆخ آدام واريدي كى آدامين باشي گيجللەنيردى.

قصر زیندانین اؤنو باسپرپق ایدی. من اؤزوم آزاد اولان گؤندن ده بتریدی. بوردا دا یونیورسیته اؤنوندە کی، بحثلر گئدیردی. اؤندە اولانلارین روحیەسی اؤرگنجی روحیه سیدی.گؤزلەین آتا آنالار قوهوملاردان باشقا کي غملي، یوخولو،مالیخولیایي حالتلری وارېدي، اوشاقلاري‌نین آزادلیق لحظەلرینده بئله اوزگونودولر، او بیریلر، حرکتلی و حدسیز چوخ دانیشان‌یدیلار. او قدر دانیشیردیلار آدامین‌باشي گیجەلیردی. دیل دوداق‌لاري، ایتی قئیچی کیمی، دایانمادان سؤزلرین سونسوز ریشتەسین کسیب هاوایا داغیدېردی. بو ریشتەلر، موخاطبلرین طرفیندن هاوادان آلینیب تاپ تازا یئنی ریشتەلره چئویریب سونرا او قئیچی‌لرین دمینه وئریلیردی.

آغا ایبراهیم دئدی:" کئشکه جاوان اولاردیم." او صحنەلردن اولان دۆزگون حیس‌لرین بیان إیردی. أحمدین ألین مؤحکم اووجوندا توتموشدو. شئیطان اوغلان یارېم ساعات اؤنجه شیمران دؤنرگەسینده، سونر آن‌لاردا مینی‌بوس یولا دۆشنده آتیلمیشدي یئره، آناسي نین های‌کؤیون مینی‌بوسدان و ماشینین ایچیندن آتاسي‌نین قیشقیر باغیرتي‌سیني سایمادان، آتیلمیشدي ماشینا، بیر بوجاقدا سیخیلیب اوتورموشدو و آتاسي‌نین تونچ -تۆفنگ‌لرینده بئله تحمۆل إتمیشدی. آغا ایبراهیم بیر اولاسي فاجیعەنی حیس إیردی. دۆشونورمۆ سونر آندا، زیندانی‌لاري آزاد إتمک یئرینه، هامي‌سیني دووار دیبینه دۆزەلر، سونرا قصر زیندانین دووارې‌نین باشیندان، مئیدانا یېغیشان‌لارین هامي‌سین مۆسلسله باغلیالار.دالبادال دئییردی بیر حادیثه اوز وئرسه أحمدی نئینەیک؟" من دئییردیم:" بیر شئی اولمایاجاقدي." أحمد دئییردی من سیزدن هیزلي قاچارام، من سۆرمالیيام بیر شئی اولسا باباني نئینەیک." آتاسي دئییردی:" یئکه یئکه دانیشما بیر قارېشسان با!" أحمد تەمینه ناصری و یا او قارا قاش گؤز اوغلاني تاپا بیلسین دئیه بۆینون اوزالدېردي. سانکي هر ایکی‌سین ده شخصن تانېردي و اونلارلا قراري وارېدي. همچنین هر ایکی دیقەدن بیر مندن سۆروشوردو:" باخ حسین آغا، او قادینین یانیندا دوران کیشییه، چرقەدی اولان، آهان یوخ، او بیری؟ اولار دئییرلر؟ من خیالین راحاتلاییردیم و اؤزوم ده جمعیتی سئزیردیم. بعضن أحمد، ألینی باباسیندان چکیب و یئل کیمی قاچېردي. آتاسي، نیگاران، چیگین‌لرین اوستۆندن، قېچ‌لارین آراسیندان، و آدام‌لارین بۆیرۆندن أحمدی آختارېردي. آز قالیردي تاپماقدان نااۆمید اولسون کی بیردن گؤرۆردۆ أحمد یانیندا دوروب. هم گؤلماغي گلیردی هم ده یامان یۆووز دئییردی.

من گئدیب جماعاتین آراسیندا گزیردیم تیکرار آغا ایبراهیمین یانینا قایېدېردیم. بیر خبر یۆخودو. بحثلر چوخ ایستیدی. جمعیت صبیرسیزلنیردی. بیردن إعلام اولدو زیندانی‌لاري آزاد إدیرلر. بیر آندا قیامت قۆپدو. صورات‌لار دگیشدی. مئیداندا آغلاماقلار گؤلمک‌لر، سس صدالار بیر بیرینه قارېشدي. زیندانی‌لار یۆز أللی نفر اولاردیلار. سونرا دئییلدی قصر زیندانینداندا داها کیمسه قالمایېب‌دېر و سونرا دئدیلر هله نئچه‌سی واردیلار آنجاق تکلیف‌لری بللی دَگیل. بیری قیشقیردي:" ایندی کی تکلیف‌لری بللی دَگیل آزاد إدین میللت تکلیف‌لرین معلوم إدرلر.!" باشقاسي باغیردي:" اوز تکلیف‌لری آیدین دَگیل، زیندانی‌لارین تکلیف‌لری آیدیندي. سیاسی زیندانی گرک آزاد اولسون." آز قالیردي عۆصیان اولسون.

يئنه ميكروفون دالېندان بير سؤزلر دئييلدى، آنجاق راضي إديجى دگيلدى. سس صدا باشلاندي، دئديلر حاجي مانيان جماعاتا دانېشماق ايستەيير. بيرى سۆردو:"حاجي مانيان كيمدى؟"كيمسه جاواب وئرمەدى. جمعيته خيطاب دانېشان دئدى، او قالانلاري بير نئچه گۆنده آزاد إتمزسەلر من كۆنوللۆ زيندانا گئدەجاغام اونلاري آزاد إتمەيەنه قدر ده، اوردا قالاجاغام. ببرى دئدى، دانېشان حاجي مانيان دَگيل، نزيەدى. او بيرى دئدى، نزيه دَگيل نزيه گئديب پاريسه، بو ميناچيدى. باشقاسي دئدى من ميناچينى تانيرام، ميناچينين بوغو واردي، بو ميناچى دَگيل. او بيرى دئدى ميناچينين بوغو وار آما بو مسافەدن گؤرۆنمۆر. سۆنرا داها ميناچى و يا هر كيمسه، صۆحبتى بيتميش‌دير.
سۆنرا دئييلدى آزاد اولان زيندانيلاردان بيرى نئچه كلمه خالقينان دانېشماق ايستەيير. آنجاق گليب دانېشاناجان غريبه بير حادثه باش وئردى. بيرى مؤحكم آغا ايبراهېمين ياخاسين توتموشدو گؤزلرينه باخېردي أحمد ده آرخادان، يومروق‌لارين كيشينين بۆيرۆنه، بودلارينا يانلارينا ، تاپدېردي، كيشى ده تپيكلرىله أحمدى اؤزۆندن اوزاقلادېردي آما اولموردو. بو كيشى آغا ايبراهيما خيطاب دالبادال دئييردى:" ساواكي! شيكنجه‌گر! نييه گليب بوردا دوروبسان! ساواكي!" بعضىلرى نه اولدوغون گؤرۆردۆلر. آغا ايبراهېمين رنگى گچ تكى اولموشدو. اؤزۆنۆ كيشينين أليندن قورتارماق ايستەييردى. تئه –پتەيه دۆشمۆشدۆ، بلكه ده حيس إديردى او كيشى اونا ووران تۆهمتله ياشايېشي تهلۆكەده دير. خاطېرلادېم آغا ايبراهېم دئييردى من يوخودا اولمك ايستەييرم. راحات اولۆمدۆر. ايستى سودا درين شكر ياخۆد دوز كيمي حل اولماق . آتېلدېم قاباغا كيشينين قولۆلارېندان آسلاندېم كى ايبراهېم آغاني دا آيېرام. آنجاق كيشينين قول لاري بير ايدمانچي قۆلو كيمى عئين پولاديدي. آغزي كۆپۆكلنميشدى و دايانمادان، مؤحكم ايناملا قېشقېرېردي:" ساواكي!شيكنجه‌گر! ساواكي!" سياسى زيندانى دا دانېشېردي، دئييردى:" بيز خالقين قۆجاغېنا قايېداجايېق. خالق بيزى آزاد إتدى. بيز اونلارا بۆرجلويوق! بيز خالقا بير ايش گؤرمەميشيك، اونلار بيزه هر ايش گؤرۆبلر!" هامي اونا قولاق آسېردي، منيم و آغا ايبراهېمين سس صداسېندان، او دا جۆرأت تاپېب و قېشقېرېردي، أحمد ده دالېدان يوموروق دۆشۆيۆردو، نئچه نفر دۆربردن جرياني بيلديلر كيشينى آغا ايبراهېم‌دان آيېرا بيلديک.
آنجاق اولاى بوردا بيتمەدى. غريبه بير شئى اؤز وئردى. حيس إتديم آرخامدان بيرى تۆركجه منه خيطاب دانېشېر. تۆركجه دانېشمېردي فارسجايدي، آنجاق لهجه‌سى تۆركجه ايدى. آدېمي بيليردى. ايلگينجيدي. دئينده كى:" سس‌سيز صداسېز يۆلا دۆش!"حيس إتديم بير برک شئى سۆل بۆيرۆمه فيشار وئريلير.
" يۆلا دۆش يۆخسا شئللىک إده‌رم!"
" شئللىک" او كلمەلردندى كى تۆركلر آزاراق فارس‌لار كيمى دئيەبيلرلر. معلومودو طرف تۆركۆدۆ!! يۆللاندېم، آرخامدان يۆنلديردى:" جمعيتين ايچيندن چېخ إشيگه! ياللاه ترپن!"
آخي بو كيم اولا بيلر؟ آغا ايبراهېمي گؤرمۆردۆم. يقين اؤزۆنه گيرفتاريدي. أحمددن ده خبر يۆخودور. آزاد اولموش زيندانى نيطق إديردى. خالق دا آلقېشلاېپردېلار. اون –

اوزایکی آددیم او یانلیق، چیگین باش‌لارین اوستوندن او کیشینی گؤردوم- همان کی آغا ایبراهیمین یاخاسین توتوب قیشقیرپردی:" ساواکی!شیکنجه‌گر!- بیزه باخیردی، خالقین سوءظنین اؤزونه چکمه‌دن، قاباقدا یئرییردی. پس آغا ایبراهیم هاردایدی؟ نییه بیر ایش گؤرمؤردؤ؟ بلکه ده منیم دورومومدایدی. بیری جماعاتین ایچیندن چیخیب طاپانچانی قابیرقالاری‌نین اوستونه قویوب دئمیشدی:" یوللان! یوخسا شئللیک إده‌جه‌یم!" أحمد نئجه؟ بو اوشاغا بیر حادیثه اوز وئرسه، آناسی نه دئیردی؟
" بوراخ! بوراخ!" سس آغا ایبراهیمین سسی‌یدی بیردن قاوزانیب إشیدیلیردی:" بوشلا! بوشلا!" بیز ده گئدیردیک اؤنجه کی حالتیله متانتله ! سانکی بیر جاسوسی فیلم کیمی. آغا ایبراهیم قیشقیرپردی:" میللت یاردیم إدین! بیر زیندانینی آزاد إدیبلر بیر آزاد اولموش زیندانینی توتوبلار! آپارپرلار! یاردیم إدین." خالق چیپک چالیردیلار، آلقیشلاییردیلار، یقین دانیشان نفس تؤپلویوردو یئنی‌دن دانیشسین. آغا ایبراهیم باغیردی:" قاباغین آلین! آپارپرلار!اؤلدؤرمک ایسته‌ییرلر. زیندانداندان یئنی آزاد اولوبدور.
" نئجه ده بؤیؤن قاین‌آناسی گیلده قار تپه‌سی‌نین اوستونده، دوروب بیزه خیطاب دانیشان کیشییه اوخشوردو. قیشقیرپردی:" بو نه وضعدی؟ نییه بیر ایش گؤرمؤرسؤنوز؟ بعضی‌لرین آزاد إدیبلر، باشقالارین توتماقدادیلار. أحمد گلیردی، قیشقیرپب آغلاییردی، یامانلاییردی دلی‌لر کیمی اولموشدو.
خالق متوجه اولاندان سونرا، گؤردؤم گرک داها ریسک إدم. یا قاییدیب بو نابلد آدام‌لا أل به یاخا اولمالی‌یدیم کی بو حالتده مؤمکونؤدؤ گؤللسین دؤمدؤز قلبیمه بوشالدا، و یا خالقین هیجانیندان ایستفاده إدیب اؤزومؤ خالقین ایچینه ووروب قاچاردیم. بو حالتده ده خالقی تهلوکه‌یه سالا بیلردیم. نه بیرینجی و نه ده ایکینجی یولو سئچدیم. اوزو قویلو دؤشدؤم یئره. ووروب اؤلدؤرمک ایسته‌ییردی‌سه، إله اوزو قویلو اؤلدؤرمه‌گی یاخشیدی. آنجاق او حالدا قالمادیم طرف گؤللسین بوشالتدی. بوتون بدنیمده بیر یانما حیس إتدیم !چؤندؤم. اینانا بیلمه‌دیم شوبهه‌سیز اؤزؤیدؤ. آخی اونو میه توتمامیشدیلار؟ آیری گؤللسه آتدی، بو منه ده دگمه‌دی. یانیمدا توپراقلی یئره دگدی. سونرا دلی‌لر کیمی هاوانی گؤللسه له‌یه‌رک قاچیردی. آشاغادا بیر جیپ وارپدی مینیدی. ایندی داها راحات گؤرؤردوم، آغا ایبراهیمین یاخاسیندان یاپیشان فرمان دالیندایدی. و گئتمکده‌یدیلر.
آغا ایبراهیم باشیم اوستونده ایدی. منی آپارپردیلار گوشه‌ده پارک اولان ماشینا ساری. دئیه‌سن باشقا سؤخنران دانیشیردی. یوخسا من سس‌لری دگیشیک سالمیشدیم یاخود سس‌لرین قاریشیق ایدی، دؤرد- بئش نفرین سس‌لری قاریشمیشدی و بیر دانیشیغی کلمه به کلمه، باهم أدا إدیردیلر! بئله بیر شئی مؤمکونؤدؤرمؤ؟
أحمد آغلاییردی. آغا ایبراهیم دئییردی:" آغلاما أحمد ایندی آپارارپق خسته‌خانایا!" سؤروجو سیقنال چالیب هیزلی گئدیردی، آغا ایبراهیم ألینی قویموشدو چیگنیمه. بیردن دوردو پالتوسونو چیخارتدی. تیکه‌لیردی. یوخ ألینده پیچاق وارمیدی. ضامین‌لی پیچاغیدی. پالتونون آستارین جیرپردی. پالتونون آستاری‌نین تیکه‌لرین یئیرپردی منیم چیگنیمه.نییه؟ أل‌لری ده قانلیدی. آغا ایبراهیم اوزو ده آغلاییردی. ایکی اوچ دفعه منه دئدی:" کیمیدی؟

بونلار كيميديلر؟" ياواش دئديم او اوغلانا اوره‌گيم يانير!" هانسي اوغلان حسين؟" آغا ايبراهيم داها منه حسين آغا دئميردى حسين دئييردى." هانسي اوغلان حسين؟"
همان قاراقاش‌گؤز بوغلو اوغلان" "كيم؟" همان دانيشان كيشى؟"" يو! يو! يو! من أصلن اونو گؤرمه‌ديم. او بيرى‌سى؟" ايصرار إديب آغلايېردي أحمد ده آغلايېردي. دئديم:" بابا او بيرى‌سى، او اوغلان‌جېغاز كى تهمينه ناصرى‌نى تانېردي"
"نه" ايصرار إديردى. او اوغلانېن باشېنا نه گليب‌دير؟" قۏرخورام هوشنگه گيرفتار اولسون!" آغا ايبراهيم باشيم اوسته أييلميشدى. ألين قۏيموشدو چيگينيمه. جانيمېن شيرسى اونون پالتوسون آستارېنا، پالتارلارېما و چيگين‌لريمه تۏكۏلۏردۏ. دئدى" حالېن دۏزمه‌له جک ساېپقلېرسان." سسين إشيديرديم آنجاق اوز سسيمى إشيتميرديم. هئى سۏرورردو هانسي هوشنگ، اوغلان هانسي هوشنگين أليندە گيريفتار اولماقدان قۏرخورسان؟" دئديم آما اوز سسيمى إشيتميرديم، يالنېز آغا ايبراهيمېن سسينى إشيديرديم. بلكه بونا گؤره كى قېشقېرېردي. دئدى:" هوشنگ قاچيب ؟ هانسي هوشنگ؟ هاردان قاچيب ؟ نييه اوغلانى اؤلدۏرۏب؟ حسين، حسين، دانېش نه دئييرسن؟" دئديم، آنجاق اوز قولاغيما چاتمادي سسيم. اونلارېن قولاغېنا نئجه چاتاردي؟ سۏن آن‌لار بو راحات‌لېقدادېرمي؟ پس منى تعقيب إدرلر؟ تعقيب إديبلر؟ هله ده بير آمريكالي‌نېن كۏلگه‌سى منى تعقيب إدير. يۏزباشي كيرازلي اؤلمه‌يېب‌دېر.مۏسلسله باغلانمايېب‌دېر. ميه هوشنگى اينقيلابچي‌لارا تحويل وئرمه‌ميشديلرمى؟ هانسي اينقيلابچي‌لار؟ سۏرۏجۏلرين اوزلرى منه دئديلر. يقين سودابه ده هله اوزگۏردۏ. آغا ايبراهيم دئدى:" نه؟ نه دئييرسن حسين؟ حسين؟" سۏنرا دالبادال دئييردى حسين! حسين!" سۏنرا سسى اوزاقلاشدي. بير بۏش قويويا داش دۏشن كيمى. من بير آز آغ پارچانېن ايچينه گيريردىم. يۏخ پارچا دگيلدى دووارېدي، آغ دووارلارېدي، آدام‌لار دا آغېدي. يۏخ من ايپک يۏلونديديم. آغ ايپک و ايپک. بير ايپک يۏلونا بۏكۏلۏردۏم. آدېم دا ياديمدان چېخېردي چۏرمه‌كى‌لر ده ياديمدان چېخېردېلار. بير ايپک اونوتقانلېق. اوزلر بير كيتاب صحيفه‌سى كيمى كى ېئل اويان بويانا واراقلايېر، واراقلانېب گئچيرديلر. سۏنرا يوولوردوم، آغ‌لېقدا، بير درين گئنيش‌ليق قويودا، و آغ دالغالي دنيزده. اؤلۏم گرچكدن نه گۏزل‌يميش! نه‌ده آغ، گۏزل، اوزون و درين‌يدى. بدنيم يوموشاق ترپه نيردى، او آغ‌لېقدا كي هم سويودو هم ايپک‌يدي و هم ده دنيزين دالغالارېندان دۏزمه‌لن آغ كف‌له بير دووارېدي. من آغا ايبراهيم ايسته‌ديگى كيمى اؤلۏردۏم. ايستى سودا حل اولان شكر يا دۏز كيمى حل اولوردوم. داها وجودوم يۏخودو.
سۏنرا خاطېرلادېم چالېشېردېم گۏزلريمى آچام، آچانمېردېم. گۏز قاپاق‌لارېم ايستيدى، قاپ قاران‌لېقېدي، إله او قاران‌لېقدا هوشنگين اوزۏنۏ، زمينه‌دن اولان مين‌لرجه اوزۏن ايچيندن سئچمه‌ليديم. سۏنوندا گۏزلريمى آچابيلديگيمده، حيس إتديم بير زۏيۏلداق و سۏرۏنن مايئعين ديبيندن يوخارېيا اوزمكدەيم. چالېشدېم گۏزۏمۏ آچېق ساخلايام. ايلک إلييه بيلمه‌ديم. آنجاق سۏنرا گۏزلريمى آچاندا، گۏز قاپاق‌لار دئيه‌سن چۏخ ضعيف‌يديلر بير - بير اوستونده اوتورموردولار. هر بير شئى آيري گۏرۏنۏردۏ. و اوزن حالت هر شئيى اؤزۏنده بۏغموشدور. سانكي من بير بالېغام و بير گمى‌نين يۏلچولارى، كسيجى دالغانېن اوستونده آيري دورموشدو، گئچيجى و تهلۏكه‌لى حالدا منيم اوستۏمه أگيلميشدى، بير ايكى

ثانیه عرضینده أولکی حالتینه قایپتماسایدی، یۆلچولار هامیسی دنیزه و منیم اۆستۆمه تۆکۆلردی، گمیده کی بیر بۆیرۆ اۆسته دورموشدو، اۆزۆ قویلو دنیزه دۆشۆب آشاغایا جومواردو. سۆنرا هوشنگین اۆزۆ دَگیلدی زمینه اۆزلریدی یاخینلاشیردیلار سۆنرا بیردن اوزاق - یاخین اۆلوردولار. هیزلا بۆیۆک بیر طبیلین ایچینده کی منی یئرلشدیرمیشدیلر، طبیلی چالاندا صورات‌لار یاخینلاشیردی، سۆنرا چالیردیلار، صورات‌لار اوزاقلاشیردیلار و دنیزین گۆرۆنتۆسۆ بو دفعه باشقا شکیلده ایدی، مین‌لرجه صورات دنیزین دالغالاریندا آشاغا یوخاری گئدیردیلر. دنیز بیردن یوخاری گلیردی، شیشیردی، صورات‌لاری شاشقین حالدا یوخاری گتیریردی، آشاغا گئتدیگینده، صورات‌لار و اۆزلر دالغالارین دالی چکیلمه‌سی‌له، دالی گئدیردیلر. سۆنرا دنیزده کی آدام‌لارین سس‌لرینی آیدینجا إشیدیردیم. دئییردیلر:" حسین!حسین!حسین!" آدیم یادیمدا دَگیلدی.

سۆنرا بیردن گۆنشی گۆردۆم کی پنجره آرخاسیندان چۆخ گۆزل بیر جاوانین یاری اۆزۆنه دۆشمۆشدۆ، اۆنون صوراتی هیزلا منه اوزاق- یاخین اۆلماق دایدی! بیردن حیس إتدیم دوروب بو گنج اۆغلانین اۆزۆن اۆپمه‌لییم. بیر کیچیک فیریشته ایدی. بلکه ده اۆ دا ایپک یۆلو یوخوسۆنون بیر بۆلۆمۆندنی‌دیر. سانکی اۆنون اۆزۆن اۆپسه‌یدیم‌سه بۆغولماقدان خیلاص اۆلاردیم. باشیمی قالدیرماغا چالیشیردیم، حسین!حسین! سسین اۆ مۆددتده إشیدیردیم و اۆ آن مۆعجۆزه باش وئردی. اینسان کابوس، رۆیادا ایپک یۆلوندا، دنیزین دالغالاری‌نین کۆپۆک‌لری‌نین آراسیندا اۆلورسا، گرچکی بیردن بیره حوضورو مۆعجۆزه‌یه دۆنۆشر. أحمدین اۆزۆنو گۆردۆم پنجره قیراغیندا گۆنشین ایشیغی اۆنون صوراتین کیچیک مسیحین اۆزۆنه دۆنۆشدۆرمۆشدۆ، اۆنون اۆزۆنۆن کناریندا، آناسی نین یئکه و گۆزل اۆزۆن گۆردۆم کی بیر چادیرالی قادین‌لا کی، فقط ایکی گۆزۆ بورنونون اوجو و دۆداق‌لاری إشیکده‌یدی، هیزلا حرکت إدن آغزی‌لا، دانیشیردی. و سۆنرا آغا ایبراهیمین اۆزۆن گۆردۆم بیر باشقا کیشی‌نین اۆزۆنۆن یانیندا، اۆ کیشی‌نین آغلی قارالی بوغ‌لاری و أیری سولو گۆزلری واریدی گۆزلری سانکی دنیزده اۆلان بیر بالیغیدی، منیم اۆزۆمه ساری أییلمیشدی:" حسین! حسین! حسین!" و بیردن گۆز یاشی‌نین حمله‌سی گۆزۆمۆ قاراتدی.

پس من یاشیرامی؟" ألبته." آغا ایبراهیم دئدی. دالبادال دا تیکرار إتدی. سانکی یالنیز بو کلمه‌نی دئمکدن و تیکرارلیندان منیم یاشاماغیما أمین اۆلا بیلیردی. أحمد داها یاخینلاشمیشدی. سعی إتدیم باشیمی قاوزایام، گرک بو کیچیک ملەگی اۆپه ایدیم. آغا ایبراهیمین یانیندا دوران کیشی دئدی:" آللاها شۆکر تهلۆکه سۆووشدو! آغا ایبراهیم تیکرار إتدی:" ألبته کی." باشیم آغیریدی، قالدیرا بیلمیردیم، گئچیجی اۆلاراق اۆ فیریشته نی یالنیز تاماشا إتمه‌لیدیم.

دقیق بیلینیردی نئجه کلک وورموشدولار. ایلک بیری اۆسته آتیلیب آغا ایبراهیمین یاخاسیندان یاپیشمیشدی، قیشقیرمیشدی: ساواکی! شیکنجه‌گر!" ایز ایتیرمه‌گه یاخشی بیر پیلان‌یدی. همشه باشقالارین ذئهنین أصلی هدفدن یایاردیلار؟ سۆنرا هوشنگ منی زۆرلا جماعاتین اۆرتاسیندان مئیدانین آشاغی‌سیندا پارک إتدیکلری ماشینا چکمک ایسته‌میشدی،

سۈنرا طرف طاپانچاني دۆمدۆز منيم بئينيمه شئللیک إتمک ایستەمیشدی، چۆن من اۆزۆمۆ سالمیشدیم خالقین آیاق‌لاری‌نین آلتیندا یئره.
" اینان أحمد او گئدەنین اۆستونه آتیلماسایدی، گۆللە چیگنی‌نین یئرینه بئینینه دیگردی."
گئده قاچمیشدی. خالق گۆللەنین سسین إشیتمز اۆلمازدیلار یاخۆد ماجرانین هیجانین گۆرمز اۆلمازدیلار. بعضی‌لری دئمیشدیلر ساواکی‌لار سس صدا سالمیشدیلار آزاد اۆلان زیندانین سۆزلری میکروفۆن آرخاسیندان إشیدیلمەسین. سۈنکو گۆن ده قزئتەلر بیر شئی یازمامیشدیلار. پس من نئچه گۆنۆدۆ بوردایدیم؟ او قدر مئیداندا و مئیدانین أطرافیندا تۆپلانان آدام‌لارا نیسبت ألبته اۆلای کیچیک بیر شئی ایدی. و اۆنلار - یۆزلر عجیب غریب سس‌لر ده مئیدانین أطرافیندان إشیدیلیردی. سۈنرالار بعضی‌لری دئمیشدیلر گۆللە سسی قصرین ایچیندن گلیردی. و باشقالاری دا دئمیشدیلر هاوایی تیرلری خالق داغیلسین دئیه آتیرمیشدیلار! و خالق دا آلیشمیشدی هاوایی گۆللەلرله داغیلماسینلار. آغا ایبراهیم شاشقین‌یدی. دئییردی: إله‌یدی کی سانکی، اۆیونجاق طاپانچالارین‌دان‌یدی. اۆشاق‌لارین کی‌یدی. سس سیزیدی. اینان سس‌سیزیدی." حاجی گۆلاب دا خانیمی‌سی‌لا گۆرۆشۆمه گلمیشدی. بیرینجی دفعه‌یدی گۆرۆشۆردۆک. دئییردی:" بلکه سس بۆغانی وارید‌ی.!" منه ایلگینج بویودو کی هوشنگ مراغی شهیاد مئیدانین او سس صداسی‌یلا نیجات تاپیب‌دیر. آغا ایبراهیم دئییردی:" تهلۆکه‌لی آدامدی قۆرومالییق. یقین آیزنهاور آدرئسینده بیلیر اۆرا گئتسن دالینجا گله‌جک." پس منه بیر یئر قالیردی: آغا ایبراهیمین إۆی.
آغا ایبراهیم دئدی:" بیمارستان هر ایکی ساعاتدان بیر گرگینلشیردی. یارالی گتیریردیلر، خسته‌خانا یاردیم ایسته‌ییردی، زیارتچی‌لر، خیاباندان یاردیم ایسته‌ییردی." بیز هاردایدیق میه؟
آغا ایبراهیم دئدی:" من‌له سنین، حاجی گۆلاب و روقیه خانیمین قان نۆعوموز عئین یدی. عالیدی دَگیل‌می؟ بیرینجی گۆن قان لازیمیدی، من‌له سنین قانیمی آنالیز إتدیلر، اویغونودو بیر بیرینه. ایکینجی گۆن دئدیلر سندن قان چۆخ گئدیبدی. روقیه خانیم کۆنۆللۆ اۆلدو. اۆنوندا قانی سن‌له عئین‌یدی. روقیه خانیمین بیر لیتر قانین سحر دامارلارین چکدی باشینا، گئجه ده بیر لیتر حاجی گۆلابین قانین . چۆخ قان ایچن اۆلوبسان ها اۆز آرامیزدی."
أل آتدی جیبینه، چیخارتدیغیندا، بیر پارلایان کیچیک شئیی اۆچ بارماق‌لارینداتوتموشدو.:
" بو جنابیوین میدالیدی یالنیشجا وورموشدون چیگنیوه، سینه‌وه وورماق یئرینه. بیر قیزیل زنجیر آلارام، وئررم گۆللەنی دلرلر، زنجیری اۆزدن گئچیرده‌رم وئررم سالارسان بۆینووا."
أحمد آناسی و حاجی گۆلاب گۆلۆشدۆلر. أصلن معلوم دَگیلدی حاجی گۆلابین خانیمی دا گۆلۆر یۆخسا یۆخ. چۆخ پیس وضعده اۆزۆن توتموشدو.
هامی تخمین إدیردیلر. دئیه‌سن بو ماجرا یالنیز اۆنلارین خیال‌لارین تحریک إتسین دئیه اۆز وئرمیشدی.
شۆبهه‌سیز هوشنگ تکجه او مجیدییه‌لی جاوانین طریقی‌له بیلردی، من قراردی شنبه ایکینتی چاغی قصر زیندانین قاباغیندا اۆلام. اۆز گۆزۆمله گۆرمۆشدۆم نئجه ده، محسنی

مئیدانینداکی شاهین هئیکلین آشاغا چکمه‌گه چالیشیردی. یالنیز بیر سوزون قالار. مؤمکؤن دَگیلدی او بو قونونو اؤز یاخین‌لاری و یا تهمینه ناصری‌نین یاخین‌لارینا دانیشسین. یاخین‌لاری دا دئولت آدام‌لاری اولسون! او دا ساواکا و او یؤل‌لا، هووشنگ‌له آرایا قویسون؟.آنجاق هوشنگی نئجه تاپیبلار؟ بعید دَگیل هوشنگ اؤزونو، تاکسی راننده‌لری تحویل وئرن او آدام‌لارین ألیندن خیلاص إدیب و چؤن او دا باجی‌سی تهمینه‌نی آرایپردی، ایشین اورتاسیندا او مجیدییه‌لی و یا اونون چؤرەسینده‌کی‌لره راست گلیب و آنلاییب من تهمینه‌نین دالینجا شنبه ایکینتی چاغی قصر زیندانین قاباغینا گئده‌جه‌گم. مؤمکؤندؤر دئولته ایشله‌ین‌لردن بعضی‌سی، ایلک او مجیدییه‌لی طریقی‌له آنلاییب هوشنگ شاهین طیاره سی‌له گئتمه‌ییب، بلکه طیاره‌یه یئتیشمه‌دن گیره دؤشؤبدؤر. اؤلا بیلر ماهی یا اونون یان‌یؤورەسینده‌لر و یاخود قاچان درباری‌لرین بیری ایرانا تئلفؤن إدیب و هوشنگین آدام‌لارینا ایطیلاع وئریب هوشنگ گیریفتار اولوبدور و اونلار اونون خیلاصین ایسته ییب‌دیر.و بلکه ده هوشنگی دوست‌لاری خیلاص إدیب‌دیر، سؤنرا بیلیب من تهمینه‌نی آرایپرام منی اورتادان قالدیرسین دئیه، اؤزونو من‌له تهمینه‌نین یؤلونا سالیب. یادا منی إله تنبیح إتسین من اوندان سؤنرا غلط إله‌یم بیر مأمورون یؤلون کسیب و اونو تانیتدیریم.

آغا ایبراهیم دئدی:" بونلار هامی‌سی بیر پارا تخمین‌لردیر، گئده مأمورویدوسا، یقین بیلردی اؤزونو بالادان قورتارسین. قالدی چؤن مأمورویدو نؤرمالدی کی، قصر زیندانین اؤنؤندن باش چیخارسین، چؤن حسین آغانی اوردا گؤردی منی ده اون‌لا بیرگه، طبیعی کی دوستونون ایله باشیمی قاتیب حسینی اوغورلاییب آپارسین یاخود دا اؤلدؤرسؤن. بونلار هامی‌سی نورمال‌دیر.سیز بؤش بؤشونا بئینیزه فیشار گتیریرسینیز قضیه‌یه تؤطئعه حالتی وئرسنیز. بو سوء قصد اؤنجه پیلانلانمیش دگیل‌دیر."

" بس او گؤلله‌لنمکده نورمال‌دیر!" قاه قاه گؤلدؤ.

آغا ایبراهیم دئدی:" حاجی قوی ایشیمیزی گؤرک بو آدامین أعصابی خاراب‌دیر. من ایسته‌ییرم خیالی بیر آز راحاتلاشسین. سونرا بو کؤپک اوغلان‌لارینی توتوب ددەلرین یاندیراجاییق. اوندا قضیه‌نی ایچ إده‌جه‌یک."

حاجی گؤلاب دئدی:" آغا ایبراهیم باخ من سنین یوخسا آغا ایبراهیمین أعصابین خراب إتمک ایسته‌میرم. آنجاق عاغیللی داورانمالییق. حسین آغایا چاتمامیشدان، بیز گرک قضیه‌نین نه اولدوغون بیلک. بیلمه‌لییک نییه بو ایشی گؤردؤلر، بیلمه‌سک، أل، أل اوسته قویساق، هئچ ده گؤزله‌نیلمز دَگیل أگر اونلار بو دفعه موفق اولمادیلارسا، ایکینجی، اوچونجو، دؤردونجو دفعه موفق اولسونلار. ایندی کی بیز اوتوروب بحث إدیریک، اونلار پیلان یازیرلار. او آدام‌لار بیر ایکی دفعه‌یله أل گؤتورن دَگیل‌لر. پس بیزه بیر یؤل قالیر، پیلان یازیب قارشی‌لارینداکی دوروب ددەلرین یاندیراق."

روقیه خانیم کی بوراجان فقط قولاق آسمیشدی، بیزه باخمادان، دئدی:" حاجی بو تهمینه، باجی یا قارداشی إو إشیک‌لری یوخدومو؟ آدام هاوادا یاشامازکی! تهمینه‌نی تاپانمازساز گئدین باجی‌سی‌نین دالینجا. باجی‌سی هاردا؟ او دا قارداشی کیمی قاچیب‌سا. ایلک هارا گئدر؟ اؤز إوینه یاخود دا گئدر قارداشی إوینه، یا قوهوم‌لارینا . بو دونیادا هامی‌نین ، یانینا گئتمه‌گه بیر آدامی وار. آللاه کیمسه‌نی یالقیز یاراتمایب‌دیر."

روقيه خانېم دانېشان سؤزلر، بيزيم اوردا‌كي بئش نفرليک جمعيميزده أن منطيقى سؤزلر يدي. بو سؤزلرين جاوابېن من وئرمه‌لى ايديم.
" من بيلميرم او ايكى سۆرۆجۆ و خالق، تيمسار شادانېن خانېمي‌سي و قارداشېني هانسي اينقيلابي گوروپا تحويل وئردىلر! يۆخسا گئدرديک او گوروپون سۆزاغېنا."
حاجي گؤلاب دئدى:" بو ايكى اۆچ آيدا او قدر اينقيلابي گوروپ يارانېب‌دېر كى، آدام گرک دلى اۆلموش اۆلا بير قادېني تاپماغا اۆلارا باش ووررا."
روقيه خانېم دئدى:" ايلک آنلاېېن إوى هاردادي، إوى اۆنمليدى. بير قادېن هاردان قاچېر سا سۆنوندا اۆز إوينه قاېېدار."
آغا ايبراهېم دئدى:"من دئييرم مرتضى‌نى، قادېن و قارداشېني تاپماغا مأمور إدک."
مرتضى يۆخودو. حاجي گؤلاب دئدى:" نييه مرتضى خانى؟"
آغا ايبراهېم دئدى:" مرتضى‌نى گۆرمۆيۆبلر، تانېمېرلار. راحاتجا تحقيق إديب ماجرالاري آراشدېرا بيلر."
بو بحث‌لر آغا ايبراهېمېن إوينده، نئچه گۆن اۆنجه ياتدېغېم اۆتاقداگئديردى. اۆيان‌لېق آغا ايبراهېمېن آناسي‌نېن اۆتاغي‌يدي. همشه قۆجا خانېمېن اۆتاغي‌نېن قاپي‌سېن آچېق قۆياردېلار بير شئيه إحتياجي اۆلاندا سسله‌يېب آشاغادان سسينى إشيتسينلر دئيه. يقين ايندى اۆياق اۆلسايدي سؤزلريميزى إشيدردى. منى خسته‌خانادان بورا گتيرميشديلر، واختېندان تئز. ضعيف هم ده گيجيديم. كابوس‌لاردا مندن أل گۆتۆرمۆردۆ. آنجاق تهلۆكه باشېمدان آتلامېشدي. خسته‌خانا دۆلو اۆلدوغونا گۆره، اۆلۆم تهلۆكه‌سى اۆلمايانلار مورخص اۆلمالېدېلار. طبيعى اۆلارق بو اۆتاغا گتيرميشديلر. داها آيزنهاور آذرشهر كۆچه‌سيندن صۆحبت يۆخودور. آغا ايبراهېمېن خانېمي‌سي دئدى:" بيليرسيز آنام نئجه آدام‌دېر. ايجازه وئرمز مرتضى إودن اۆيانا ترپنسين. هر يئره گئتسه تانېيان آدام‌لارېلا گئتمه‌لى‌دير."
دئديم:" إله او قالېر هوشنگى تاپماغا گۆره، آيري آدام‌لارېن حياتېن تهلۆكه‌يه سالاق."
حاجي گؤلاب دئدى:" إحتياطلا قابا گئتسک، تهلۆكه اۆز وئرمز."
آغا ايبراهېم دئدى:" پيس زامانه‌دير. هر يئر دۆلودو آدام‌لا. بو تيپ آدام‌لار دالدا بوجاقدا گيزله‌نرلر! زهرلرين تۆكه بۆلن زامان إشيگه چېخارلار. نه إدک؟"
او بيرى اۆتاقدان آغا ايبراهېمېن آناسي‌نېن سسى إشيديلدى:" آللاها توكل إدين، سۆنرا دا روقيه خانېمي قادېني تاپماغا مأمور إدين."
" هانسي قادېن؟ بيز هوشنگى تاپماق ايسته‌يېريک."
"باجي‌لارېن بيرين آراسانېز يئتر. قارداش باجي‌نېن سۆزاغېنا گئدر. قۆيون روقيه خانېم قادېني آراماغا گئتسين."
شاشېرمامېز بوندان دگيلدى كى نييه آغا ايبراهېمېن آناسي اۆنه‌رى وئريردى روقيه خانېم سودابه يا تهمينه‌نى تاپماغا مأمور اۆلسون، بلكه بوندان‌بدېر كى، او ياتان يئردن هر شئيه قولاق وئريب و نهايتده دقيق اۆنه‌رى وئرير. آغا ايبراهېم سۆزۆن أصلينه إعتيراض إتدى:

" بو نه سؤزدۆ دئییرسن آنا؟ میه بیز کیشی‌لر اؤلمۆشۆک بئله بیر ایشین دالینجا بیرقادین گئتسین.؟"
آغا ایبراهیمین آناسي اوتاقدا سسله‌ندی:" کیم دئییر سیز اؤلۆبسۆنۆز؟ قۆرخمایین هامینیز دیریسینیز و اینشاللاه دا یۆز ایل یاشییاجاقسینیز. آنجاق بو ایشی باشاران آدام، گؤرمه لیدی."
باخدیم حاجي گؤلابین اؤزۆنه. بیردن بیره اؤزۆ سپرلي اؤلموشدو. بیلمیردیم نه‌یی دۆشۆنۆر.
آغا ایبراهیمین آناسي دئدی:" آدامدا گرک، گؤرمک ایسته‌ین ایشین جنه‌می اؤلسون. سنین بو ایشه جنه‌مین یوخدو فرنگیسین ده یوخودو. حاج آغاني بیلمیرم بلکه واریدي بلکه ده یوخودو. آنجاق رقیه خانیمي تانیرام جنه‌می واریدي. حاج آغا سن و قۆناغین و مرتضی سۆنرا ایشین آرخاسین توتون. روقیه خانیم او قادینین ایذین تاپسین سیز گئدین دالینجا."
حاجي گؤلاب دئدی:" حاجي خانیم، سیز هاردان بیلیرسیز روقیه بو ایشه لاییق‌دیر؟"
حاجي گؤلابین سسی تیتره‌ییردی بلکه ده دۆشۆنۆردۆ، آغا ایبراهیمین اؤنری‌سینده خانیمي‌سي‌نین سابقه‌سینه ایشاره‌لر واردیر، و ایسته‌میردی خانیمي‌سي‌نین گئچمیش سابقه سینه گؤره اونا بیر ایش تاپشیرسین. آنجاق آغا ایبراهیمین آناسي اونون خیالین راحاتلادي.
" بیلیرم. روقیه خانیمي سیزین هامینیزدان چوخ تانیرام. دۆم دۆزدۆ. آنلاییشي دۆزدۆر. سیزین هامینیزدان چوخ صداقتلیدی. جنمدن علاوه حیسی واردي. آللاها ایماني سیزدن گؤجلۆدۆر، کیمسه‌نین ایماني روقیه خانیم کیمی اولورسا، گؤرن گؤز تاپار. یادینیزدا دَگیل‌می، آلتي آی اؤنجه؟ سرگرد سرورین اوشاغي یادینیزدا دَگیل‌می؟ کیم تاپدي؟ "
آغا ایبراهیم إعتیراض إتدی:" آنا سن ده خورافاتي اولوبسان ها؟ روقیه خانیم بیر سؤز دئدی قضادان دۆز چیخدي."
آغا ایبراهیمین آناسي بیر سؤز دئمه‌دی. دئدیم:" جریان نه‌دی آغا ایبراهیم ؟ بیردن حیس إتدیم روقیه خانیم بۆرۆشۆب اوتوروب هامی‌نین سؤزۆنه قولاق آسان چادیرالي بیری دَگیل، بلکه حیاتیمین ایلک آی‌لارینداآنامایان‌لارینا گئدن جادوگر و فالچیلاردان‌دیر.
آغا ایبراهیم دئدی:" آلتي آی اؤنجه سرگرد سرورین اوناین‌یکی یاشیندا اوغلونو مدرسه یولوندا اوغورلادیلار. سرگرد اوغلونو تاپماغا هامیني توپلادي. ساواک، شهربانی، محله أهلی، هامي سرگردون اوغلونو آراییردیلار. بیر گۆن آنام فرنگیسی ایسته‌دی. روقیه خانیم آنامین اوتاغینداییدي. آنام اونا دئدی حاجي گؤلابدان ایذین آل روقیه خانیم گئتسین سرگردون خانیمي‌سي‌نین یانینا. بلکه بیر ایش گؤره بیلسین. روقیه خانیم‌لا فرنگیس دوروب گئتدیلر سرگردون خانیمي‌سي‌نین یانینا. یازیق خانیم! دئییردیلر اوچ دؤرد گۆنده موم کیمی أرییب‌دیر. بعضی‌لری دئییردی سرگردون اوغلون حوکومتین موخالیف‌لری توتوبلار چۆن دئییرلر سرگرد ساواکیدي. باشقا سؤزلر ده واریدي لازیم دَگیل دئیه‌م. یاخشیدي ماجراني روقیه خانیم اؤزۆ تعریفله‌سین."
روقیه خانیم دئدی منیم دانیشماغا سؤزۆم یوخدو سسی تیتره‌ییردی.حاجي گؤلاب دئدی:" روقیه دئنن بابا دا ناز إله‌مه."

روقيه خانېم:" مازاماتا قۇيمورام. دئمەگە سۇزۇم يۇخدور."
آغا ايبراهېم دئدى:" فرنگيس سن دئنن!"
آغا ايبراهېمېن خانېمې‌سې دئدى:" روقيه خانېم گرک دئسين. من يالنېز يانېنجا گئتديم."
حاجي گۇلاب دئدى:" روقيه دئنن، منيم جانېم دئده."
آغا ايبراهېمېن آناسي اوتاغېندان سسلەندى:" دئنن روقيه خانېم تعريفله."
روقيه خانېم اوزۇنو چادېرا آلتېندا بيزدن گيزلەدەرک، دئدى:" بير ايشېقلي خانېم گلدى يوخوما. منه دئدى: سن نييه سرگردون اوشاغېن تاپمېرسان؟ دئديم خانېم، قوربانېن اولوم، عالم و آدم سنه قوربان، من هاردان بيليم سرگردون اوغلو هارداديې؟ دئدى: دور گئت حاجي فاطمەنين يانېنا. گئتمەميشدن دستنماز آل. قرآنى آچ وئر حاجي فاطمەنين آلينه. قرآنېن فالي ياخشي گليرسه، گئت سرگردون اوينه. قۇيماسالار اوه، دئنن منى فيلاني گؤنده ريب‌دير، اوندا قۇيارلار. گئت سرگردون خانېمې‌سې‌نېن يانېنا. اونون گؤزۇنۇن ايچينه باخ.! من دوروب دستنماز آلديم گلديم بورا. حاجي خانېم قرآني آچدي ياخشي گلدى. سۇنرا فرنگيسي چاغېردي، دئدى روقيه خانېملا گئدين سرگردون اوينه. ايكيميز گئنديک سرگردگيله. ايلک قۇيمادېلار. دئديم منى فيلاني يۇللۇيوب گلميشم اوغلووو تاپام.. قۇيدولار. منله فرنگيس گئنديک ايچەرييه. اوردان اوزيانا فرنگيسى قۇيمادېلار. من گئنديم اوتاغا. سرگردون خانېمي اوتوروب باشېن سالمېشدي آشاغا، دئييردى: نسيم! نسيم! نييه آپاردېلار نييه منى ياالقېز قۇيدولار؟ آغلاييردي. دئديم منى فيلانکس يۇللۇيوب قۇى گؤزلريوه باخېم، اوغلووو تاپارام. اؤنۇنده اوتوردوم. گؤزلرينه باخديم اوغلونو گؤردۇم آدرئس‌لرين بيليرديم إشيگە چېخاندا آدرئسى فرنگيس خانېما وئرديم. بير ساعاتدان سۇنرا اوغلونو گؤتۇرۇب آپاردېلار سرگردون اوينه."
ايختيارسېز سۇردوم:" هارداىدې؟"
روقيه خانېم دانېشمادى. آغا ايبراهېم حاجي گۇلابا بير باخدي ، حاجي گۇلاب دا ايبراهېم آغانېن باخېشېنا جاواب وئردى. سانکي بو ايشده بير سېر واردي. سانکي آغا ايبراهېم حاجي گۇلابدان دانېشماغا ايذين ايستەدى. غريبه بير لحظەيدى. حاجي گۇلابېن باخېشي تسليميدى. آغا ايبراهېم دانېشدي:
" قالا دلال‌لارى سرگردون اوغلون آلدادېب آپارمېشدېلار قالايا. بير يئکه باندېن قرارې وارېدي بير عيدده جاوان اوغلان‌لارى اوردان شئيخ نشين‌لره آپارېب گؤنئى شئيخ‌لرينه ساتسېنلار. باشقا اوشاق‌لارې قالادا تاپا بيلمەميشديلر.سرگردون اوغلونو خيلاص إتديلر. اونا أل وورمامېشدېلار. آراچې‌لارېن ايکى اوچۇن توتوب شهربانييا وئرديلر."
دئديم:" آخي سيز نەجۇر سرگردون خانېمې‌سې‌نېن گؤزۇنده اوغلونون يئرين گؤره بيلدينيز؟"
سۇروم روقيه خانېم دانېدي. اونون يئرينه، آغا ايبراهېمېن آناسي دانېشدي. اوتاقدان دئدى:
" او گؤرمەدى! گؤرستديلر!"
" گؤرستديلرمى؟ ياني نه؟ کيم گؤرستدى؟"

روقیه خانیم دئدی:" یاتیب اوِ ایشیقلی خانیمي گؤرمه‌میشدن، حتتا بیر آندا بئله، سرگردون، خانیمي‌سي یا اوِغلونو دؤشؤنمه‌میشدیم. أصلن عئینیمه دَگیلدی. بیردن بئله اوِلدو. من اوِزوِم ده بیر شئی بیلمیرم."
دئدیم:" غریبه‌دیر! اینانیلمازدیر!"
آغا ایبراهیمین آناسي سسلندی:" هئچ ده غریبه دَگیل هئچ ده اینانیلماز دگیل‌لر! روقیه خانیم منیم یانیما گلنده هئچ زاد بیلمیردی. أَلیفبانی اوِزوِم اوِرگتدیم قرآن اوِخوماغي دا اوِزوِم اوِرگتدیم. آلتي آی قرآني اونا اوِرگتدیم ایندییه‌جن بئش دفعه قرآني أولدن آخیره‌جن اوِخویوبدور. بیر ایکی ایله جان حافیظ قرآن اوِلاجاقدیر . مؤمؤن قادین‌دیر. ایماني بیزیم هامیمیزدان چوخ دیر.!"
حاجي گؤلاب دئدی:" روقیه سنی منیم جانیم، اوِروجلوغوندا ماجراسین دئنن.!
روقیه خانیم دئدی:" من بیرین تعریفله‌دیم یئتر."
آغا ایبراهیمین خانیمي دئدی:" اوِروجلوغون جریاني داها ایلگینج‌دیر." من اوِزوِمو چئویردیم آغا ایبراهیما. دئدی:" دئیه‌سن چوخ یوِرقونسان. ایسته‌ییرسن‌می بیز دوروب گئدک؟"
دئدیم:" من أبدن یوِرقون دَگیلم. اوِروجلوغون جریاني نه ایدی؟"
آغا ایبراهیم اوِزوِن چئویردی روقیه خانیما:" روقیه خانیم ریجا إدیرم اوِروجلوغون جریانیندا تعریفله."
روقیه خانیم دئدی:" اوِنو حاجي مندن یاخشي تعریف إدر اوِ اوِزوِ ده اوِردایدي."
حاجي گؤلاب تعریفله‌دی:" حسین آغا بیز یئنی اوشاق صاحابي اوِلموشدوق. اوِروجلوقدان نئچه آی قاباق. اوِروجلوغون ایکینجی گؤنوِیدوِ. من گؤن باتاندا گلدیم إوه. أل اوِزوِمو یووب گیردیم اوِتاغا. روقیه سوِفره‌نی آچیب اوِتورموشدو اوشاغا سوِت وئریردی. اوِتوردوم سوِفره باشیندا باخدیم ساعاتا سوِنرا إشیگه باخدیم. هله نئچه دیقه ایفطارا قالیردي. اوشاغا تاماشا إلیردیم. سوِت یئییردی. بیردن روقیه اوِیان بویانا باخدي سانکي بیر سس‌لر إشیتدی. منه دئدی: سن بیر شئی إشیتمیرسن‌می؟ دئدیم:یوخ. بیردن گؤزلری یئکلدی یئپ‌یئکه. دئدیم نه‌دی روقیه؟ دانیشمادي دوردو. یئنه اوِیان بویانا باخدي همان گؤزلره دئدی دور بو اوشاغي آل دالیمجا گل. دوردوم، دئدیم: هارا گلیم؟ نه ایشین وار؟ چادیراسین اوِرتدی باشینا قاچدي. من ده اوشاغي قوجاغیما آلیب قاچدیم. کوِچه‌لرده کیمسه یوِخودو. هامي إولرینده ایفطار آچیردیلار و روقیه إولرین قاپ‌لارینا بیر- بیر باخیردي، بیر لحظه قولاق آسیردي قاچیردي. من ده دالینجا گئدیردیم. بیردن إولرین بیری‌نین اوِزونده دوروب قولاق وئردی.دئدی: إشیتمیرسن‌می؟ دئدیم یوِخ. قاپي‌نین زنگین ووردو، قاپي آچیلمادان اونو ایتله‌دی، قاپي تریندی آنجاق آچیلمادی. قاپي دالیندان سس - صدا گلیردی. قاپیني بیر قوِجا خانیم آچدي. دئدی: نه خبریزدی نییه بئله إلیرسینیز، باش گتیرمیسیزمی؟ روقیه اوشاغي وئردی منه قاچدي. بوِیوِک ایفطار سفره‌سی آچیلان، بیر اوِتاغین دالیندا دوردو. هامي قاپي سسینه و روقیه‌نی گؤرؤنجه آیاغا قالخدیلار. بیر نئچه قادین و کیشیدیلر. اوزن- اوزن‌ایکی‌سی ده، ایریلی -خبردالي اوشاق. یاواشجا دئدی، هامینیز گلین إشیگه کیمسه اوِتاقدا قالماسین. هامي‌سي گلدی إشیگه. قوِرخموشدولار. اونلارا

دئدی: گئدین حیطه. اؤزۆ دوردو قاپیدا. بیلمیردیم نۆلوب. پنجره قاباغیندا دورموشدوم. باخیردیم. روقیه گؤزلرین تیکمیشدی اۆست -اۆسته یوخاري باشدا قۆیولان ایکی دنه یئکه یاستیغا. بیردن آتداکي یاسدیق تریندی. تریپنمه‌میشدی، تیتره‌میشدی. باغریم چاتلایېردي. آنجاق روقیه‌نین عئین خیالېنا دَگَیلدی، اۆردا دورب یاسدیغا باخیردي. سۆنرا بیردن اۆسته‌کی یاستیق دیغېرلانیب دۆشدۆ آشاغایا. آتداکي یاستیق دا تیتره‌ییردی غریبه بیر تیتره‌یدی. بیردن چۆخ عجیب- غریب بیر شئی یاستیقدان چیخدي، دیغېرلانیب سۆفره‌نین اۆرتاسېنا گلدی. ایلان‌بدي، قره و اوزون، قۆرخمالي. ایلان بۆشقاب‌لارین مژمئه‌لرین یان یۆورسیندن سۆزۆب گلیردی ! من اوشاغي قۆجاقلاییب قاچدیم. دالېمجا روقیه ده، گلدی. هامېمیز حیط قاپېسېندا دوردوق. قۆنشولار دا وارېدي. بیردن ایلاني گؤردۆک. پنجره‌نین ایچیندن سۆیرۆشۆب دۆشدۆ گلدی حیطه. هامېمیز گئتدیک إشیگه. اوشاق‌لار و قادېن‌لار قیشقېرېردیلار. محله أهلی هامي یېغېشمېشدیلار و ایلان دا گلیردی. روقیه دئدی بیر بئل گۆتۆرۆن گلین! بئلی گتیردیلر، آنجاق هامي ایلانا یاخېنلاشماقدان هامي قۆرخوردو. سۆندا روقیه دئدی: اۆزۆم تاپمېشام اۆزۆمده خیدمتینه یئتیشه‌رم. بئلی آلیب گئتدي حیطه، ایلان باشېن قاوزامامېش، بئلی قالدېردی مؤحکم ووردو بئلیندن. ایلان قېورېلیب دوردو. روقیه مجال وئرمه‌دی بئلی قاوزادي ایکی اۆچ دفعه مؤحکم چېرپدي ایلانېن باشېندان، بئلیندن. ایلان تیکه- تیکه اۆلوب دۆشدۆ . روقیه گلدی قاپي قاباغېنا بیر ایکی نفر حیطه گلمک ایسته‌دیلر، روقیه مانئع اۆلدو. دئدی دۆزۆن گؤرک نۆلور. اۆن-اۆن‌ایکی دیقه گئچدی بیردن بیر ایلان باشېن پنجره ایچیندن قاوزادي. جماعاتېن سسی گۆیگه قالخدي. ایلانېن باشي اېشېلدېردي، هامي دورموشدولار، قۆرخوردولار. ایلان باشېني آشاغایا سالدي سۆنرا گؤردۆک آشاغا گلیر. گلیب گئتدی باشېن سۆخدو بیرینجی ایلانېن تیکه‌لری‌نین آراسېنا ، سۆنرا باشېن قالدېردي. روقیه قاچدي، بئل آلینده ایدی. بئلی قالدېرېب ووړماغا باشلادی. ایلانېن باشېن، بئلین و قویروغونو بئل‌له ووروب أزدی. ایلان تیکه پارچا اۆلدو. گلدیک إوه. اۆروجلوق چیخاناجان من روقیه‌دن قۆرخوردم. منه دئدی: قۆرخما، منیم اۆره‌گیمه قۆیولاندا، بعضی شئی‌لری گؤرۆرم. نه اۆنجه‌دن ونه سۆنرا منیم هئچ بیر شئیدن خبریم اۆلمور، ایندی من ده اینانمېرام اۆ ایلان‌لاري من گؤرمۆشم. "

إعتیراف إتدیم:" منجه بو تۆرلۆ شئی‌لره اینانمالي دَگیل."

بیلیردیم، منیم حیاتېم دا اۆلان بعضی شئی‌لره اۆخشایان بیر شئی‌لری اینکار إدیرم. مثلن اۆ اۆتوزایکی- اۆتوزاۆچ یاشېندان اۆغلاني گؤرمه‌گیم، تبریزین جۆمعه مسجید دالېنداکي کۆچه‌ده اۆ قادېن. و قره‌سئیده اۆز وئرن حادیثه. و من ده اۆلان درین و ایچدن اۆلان عطش.

روقیه خانېم دئدی:" من ده سیزین کیمییم اینانمېرام. حاجي دئدی دا، منیم اۆره‌گیمه قۆیولاندا اینانېرام.."

دئدیم:" داها چۆخ سئحر جادویا بنزه‌یېر." بیلیردیم گنج ایل‌لریمده تجرۆبه إتدیگیم‌له، روقیه خانېم دئدیگینده أساسي فرق‌لر واردي. دقیقن بیلمیردیم نه فرق‌لری. آنجاق منیم تجرۆبه‌لریم دریندن مذهبیدی، روقیه خانېمېن تجرۆبه‌لری یالنېز اۆلان اۆستۆ، بیر شئی

دیر. بلکه روقیه خانیم منیم جاوانلیق تجرۆبه‌لریمه تای دا تجرۆبه‌لری اۆلوبدور.سۆنرا روقیه خانیم دان سۆردوم:" سیز داها نه‌لر گۆرۆبسۆز؟ منظوروم بو ایلان‌لار و سرگردون اوشاغینا تای بیر شئی‌لر. یقین بو ایکی‌سی دَگیلدی، باشقا شئی‌لرده واردیر!"
" باشقاسي یۆخدو."
" یقین واردیر."
آغا ایبراهیمبن آناسي اۆتاغیندان سسلندی:" روقیه خانیم منه تعریفله‌دیگینی اۆ آغایا تعریفله بلکه ایمان گتیرسین."
روقیه خانیم دئدی:" اۆ بو شئی‌لره اۆخشامیر یالنیز بیر خیال‌دیر."
حاجي گۆلاب دئدی:" بونو منه ده دئمه‌یبدیر."
روقیه خانیم دئدی:" هر زامان دئمک ایسته‌میشم بیر شئی اۆز وئریب دئیه بیلمه‌میشم."
آغا ایبراهیم دئدی:" ایندی دئنن."
روقیه خانیم دئدی:" حسین آغا یۆرولار."
دئدیم:" أصلن. یۆرولمارام. ایلک من ایسته‌دیم دئیه‌سینیز."
آغا ایبراهیمبن آناسي دئدی:" تعریفله روقیه خانیم."
روقیه خانیم دئدی:" آخي بدیۆمن اۆلان بیر شئیین تعریفله‌مه‌سی یۆخدو. بلکه بدیۆمن دَگیل بیر جۆردۆ."
دئدیم:" نه‌جۆردۆ؟"
" أصلن آنلاتا بیلمه‌رم نه‌دی؟ اۆ بیرلرین سۆنو هامي‌سي یاخشي اۆلوردو. مثلن سرورین اۆغلون تاپماق، یا ایلان‌لاري گۆرمک. بونون هله سۆنو یۆخدو. ألبته اۆنلار کیمی ده دَگیل."
آغا ایبراهیمبن آناسي دئدی:" تعریفله قیزیم تعریفله!"
" اوشاق‌لیغمدا بعضن اۆنه باخاندا، گۆزۆمۆن قپراغیندا ، بیر کۆلگه گۆررردیم. چۆخ کیچیک‌یدیر. اۆچ -دۆرد مئتیر اۆیان‌لیق. سۆل گۆزۆمۆن طرف‌لرینده. هر بئش آلتي آیدان بیر گۆرۆردۆم. یاواش یاواش گۆردۆم بو کۆلگه،بیر باراماقدي!. آنجاق بللیدی بو بارماق، بیر آدامین بارماغیدي، آنجاق کیچیک‌یدی و هر یئری ده قانلي. هر ایل بۆیۆدۆگۆمده بو بارماقدا واریدي. بعضن یانیندا بیر بالاجا شئی ده گۆرۆردۆم. همشه سۆل گۆزۆمۆن طرفینده. هئچ واخت ساغ گۆزۆمۆن طرفینده گۆرمۆردۆم. بارماغي گۆرمک بیردن بیره ایدی. بیردن گۆرۆردۆم، داها یۆخ اۆلوردو. إله اۆچ دۆرد مئتیرلیقدا و هر بئش آلتي آیدان بیر. سۆنرا اۆ بارماغین یانیندا‌کي بالاجا چیخان شئی اۆلدو باشقا بیر بارماق! آما اۆ دا قانلیمانلي‌یدي. یاواش یاواش ایکی بارماق اۆلدو اۆچ، اۆچ دنه اۆلدو دۆرد، دۆرد اۆلدو بئش دنه، بئش‌دنه کامیل‌لشنده، تیکه تیکه، هر بئش آلتي آیدان بیر، بارماق‌لارا بیر تیکه آرتیردي. سۆنرا اۆلدو بیر کامیل أل. یئنه قانلیمانلي‌یدي. بونلارین هئچ بیری یوخودا دَگیلدی. آیپق اۆلدوغومدا، أصلن فیکرینده اۆلمایان زامان‌لار گۆرۆردۆم. یاني بیردن بیر یئردن چیخیردي، بیر چیراق کیمی چۆخ ایشیق ایدی. بیردن گۆردۆم بیر أل دَگیل ایکی أللدی، سۆنرا گۆردۆم ایکی أل دَگیل نئچه أللدی. سۆن دفعه ایکی‌یۆز- اۆچ‌یۆز ألی‌دیر. هامي‌سي قانلیدیلار. سانکي أل‌لری بیر گوبیون‌لا خبردالیلار. چۆخ قۆرخوردوم.

آللاهدان ايسته‌ييردىم ياردىم إتسين داها بو أللرى گؤرمۆيۆم. ظاهير اوڵاندا گؤزلريمى يومووردوم. دۆز گؤزله‌مه‌ديگيم زامان گؤزۆمۆن اؤنۆنده ظاهير اوڵوردولار. باشېم آغرېردي، چارم يۆخودو. قانلي أللرى گؤرنده نئچه هفته دلى اوڵوردوم، سايلاري چۆخالمېشدي، بلكه ده يۆزلر مينلر أللريدي. هامي‌سي بيلكدن كسيلميشديلر. او قدر نذير نياز إله‌دېم، دوعا إتديم، نذريم قبول اوڵوب. داها منه گلميرلر.آنجاق باشقا شئى يئرين توتوبدور. بير صاف يئر، چۆخ گئنيش، إله بير يئر كيمى كى، اوڵنو قېراغا قۆيوبلار گله‌جكده ايچينده آغاج أكسينلر. ياخود قبريستان إتسينلر نه بيليم! بونودا بيردن گؤرۆرم خيال دَگيل يوخودا دا دَگيلم. إله سۆل گؤزۆمۆن اۆچ دۆرد آددېمېندا گؤرۆرم."
" إله بو؟"
" همين. بو يئر حاضېردي. تارلا إتمك اوڵار، آغاج أكمك اوڵار، بوغدا أكمك اوڵار. ياخود قبريستان اوڵار. آنجاق هله ايچينده نه آغاج أكيلر و نه ده آدام قويلويوبلار. إله گئنيشدى آدام او تايين گؤره بيليرر. آما دئديم كى بير دفعه گؤزه دگير. ساغ گؤزۆم گؤرمۆر. ظاهير اوڵاندا سانكي منيم يالنېز بير گؤزۆم وار. سۆل گؤزۆم قارشېدا دگيل، آنجاق قارشېيا باخمالېيام گليرسه، سۆل گؤزۆمۆن قېراغېندا گؤرۆرم."
دئديم:" ايلگينج بير شئى‌دير. اينانېلمازدېر و من هئچ واخت بئله شئى گؤرمه‌ميشم."
آغا ايبراهېمېن آناسي دئدى:" دئمه‌ديمى ؟ قۆيون روقيه خانېم او قادېني تاپسېن؟"
دئديم:" اينانمېرام"
آغا ايبراهېمېن آناسي اوتاغېندان قېشقېردي:" سن ده دئيه‌سن هئچ بير شئيه اينانمېرسان! يقين ايمامېن گلمه‌سينه ده اينانمېرسان! بوندان بۆيۆک مؤعجۆزه اوڵار كى اوزدۆرد ايلدن سۆنرا ايمام قايېدېر؟"
هامي ساكيت اوڵدو.
آغا ايبراهېمېن آناسي جاواب ايسته‌ييردى:" ياخشي؟ بوندان بۆيۆک مؤعجۆزه!"
دئديم:" ايمام قايېدېر. بو دۆزدۆ. ياخشي بلكه ده مؤعجۆزه اوڵسون. آنجاق ايمامېن گلمه سي سرگردون اوغلونو اوغورلاماغا، ايلان‌لارېن جريانېنا، يا او أللره و يا يئرله نه ايلگى‌سى واردېر؟"
آغا ايبراهېمېن آناسي اوتاغېندا قېشقېردي:" هامي‌سي بير بيرى‌له علاقه‌لى‌دير. چۆن هامي‌سي آللاهېن أليندە دير. هم ايمامېن گلمه‌سى آللاهېن أليندە، هم روقيه خانېم گؤرن شئى‌لر. بونلارېن هئچ بيرى عادى ايش دَگيل!" نئچه أن مكثدن سۆنرا سۆزدو:" ايبراهېم بو آغا نييه بوجوردو؟ آدى نه‌دى؟"
آغا ايبراهېم دئدى:" حسين آغادي آنا. اوزيئددي اوزسككيز ايل زيندانديدي، ايندى يارالېدي. آياغا دورا بيلسه گتيررم سنى گؤرسۆن. ايندى نقشه چكمه‌لييېك بو آدام‌لارى تاپاق."
" نييه ايندى بورا گتيرمېرسن؟"
" خسته‌دى آنا آياغا دوراندا باشي گيجللەنير. حالي دۆزەلنده گتيررم يانېوا."

داها دانیشمادی. من یاواش دئدیم" باخین خورافاتلا شاهین چئورەسینده جنایتکارلاری آرادان آپارماق اوْلماز. سیز تعریفلەدیگینیز شئیلر چوخ قشنگدیلر، چوخ ایلگینجدیلر هامیسی دا اینانیلمازدیلار. آنجاق سیز سودابه یا قارداشین نەجوْر تاپماق ایستەییرسیز؟"
روقیه خانیم دئدی:" اینانمایان تکجه سیز دَگیلسیز. من دئدیم کی اوْزوْم ده اینانمیرام. آنجاق قویون سیزه بیر شئی دئییم. منیم اوْرەگیم ایشیقدی. بیلمیرم ایندییەجن سیز ده بو حاللار اوْلوب یوْخسا یوْخ. هله اوْرەگیمه بیر شئی قویولمویوب. گوْزلریمده بیر شئی گوْرمۆیوْبدوْر. آما اوْرەگیم ایشیقدی. قویون من ده باشقالاری دک سیزه یاردیم إدیم. حاجی کیمی. ألبته حاجی دا ایذین وئرمەلیدیر،اوْ أریمدی، صاحابیمدی.أر ایذین وئرمزسه خانیم بیر ایش گوْرمەمەلیدیر.
حاجی گوْلاب دئدی:" گرک هامیمیز ألیمیزدن هر نه گلسه إدک. بو یاردیملار آللاه یوْلوندادیر. من روقیەنین آللاهین خالقینا یاردیم إتمەسینه مانئع اوْلمارام."
سوْنرا ساکیت اوْلدوق. دئیەسن إله اوْردا هامیمیز غئیرعادی بیر حادیثەنی گوْزلیوْردوْک. سانکی قرارپدی بیر شئی بیزی یئریمیزدن قوْپاردیب اوجسوز اوزایدا فیرلاتسین. أحمد سوکوتو سیندیردی:
" من ده یاردیم إدەجەگم."
بو سوْزه ده، منیم جانیمی قورتاران بیر کلمه دئمەمیشدی. هامی قاپیدیب اوْنون جاوان و گوْزل اوْزوْنو تاماشا إدیردیلر. بیردن آغا ایبراهیمین آناسی اوْتاقدان سسلندی:
"خبرلرده ناوار؟"
آغا ایبراهیم دئدی:" گوْندەلیکلر یازیب ایمامین گلمەسی بیر نئچه گوْن یوبانیب."
"نییه؟"
" اوچوش دا ایختیلافلاری وار دانیشماقدادیرلار."
" گلەجک سیزه سوْز وئریرم گلەجکدیر."
حاجی گوْلاب دئدی:" اینشاللاه."
آغا ایبراهیمین آناسی سوْردو:" ایبراهیم ساعات نئچەدی؟"
آغا ایبراهیم دئدی:" سککیزه بیر روبع قالیر."
" نه؟"
" سککیزه بیر روبع آنا."
آغا ایبراهیمین آناسی عصبلشیب قیشقیردی:" پس نییه رادیوْنو آچمیرسیز؟ نمەنەیه معطلسینیز؟"
آغا ایبراهیم رادیوْنو گوْتوْردوْ، دوْگمەسینی اوْیان بویانا فیرلاتدی نهایت بیبیسینی توْتدو.
روقیه خانیم و حاجی گوْلاب دوروب گئتدیلر. فرنگیس ده دوروب گئتدی آشاغایا، منله أحمد و آغا ایبراهیم بیر موْددت اوْیان بویاندان دانیشدیق. رادیو إله آچیق ایدی، آنجاق قولاق آسمیردیق. سوْنرا آشاغادان آناسی أحمدی چاغیردی. أحمد دوروب گئتدی آشاغایا قاپیداندا یئمک مژمئعیسی ألیندەیدی. أحمد قاپیدیب گئتدی آشاغایا. منله آغا ایبراهیم بیرگه یئمک یئدیک .أحمد بیر آیری مژمئعیله گلدی اوْسته، گئتدی ننەسینین اوْتاغینا.

آغا ايبراهيم دوروب مژمئعەنى گۆتۆرۆب گئتدى. داوالارېمې آتدېم يۆرقونودوم گيردېم ياتدېم. بعضن آغا ايبراهيمېن آناسې‌نېن سسينى إشيديردېم كى قرآن اوخويوردو و يا بير دوعاني پېچېلدايېردې، يالنېز بعضى سس‌لرى إشيديليردى. سانكې دووارېن دالېندان، بير نفر ياواش، موختليف فاصيله‌يله هئى "سين" " و" "ه "و "ش" يى قۆرخويلا تلفۆظ إديردى. بعضن منى سسله‌ييردى. بير جۆمله دانېشېردېق، همشه سۆزۆن قطع إله‌مه‌دن، دئييردى:" يۆل يۆرييه بيلنده، گرک ايلک بورا گله‌سن، سنى گۆرم ." او ايفليجيدې من ده چۆخ ضعيف. گۆرۆش زامانې من اونون اوتاغېنا گئده بيلديگيم گۆن، اولاجاغې‌دېر.
أحمد، بۆيۆک آناسېنا باش ووررماغا يوخارې گلنده، منه ده باش ووروردو. بئله دۆشۆنۆردۆ، من آزاد اولان زيندانې‌لارېن گۆردۆگۆ ايش‌لره ماراغليايام، اونا گۆره، اونلاردان منه دانېشېردى. بيرى قرارېدې تهران يونيوئرسيته‌سينده دانېشسېن. او بيرى مچيدده دانېشاجاغېدې، اۆچۆنجۆ، زيندانې‌لارېن ايشيكنجه‌لرى نه‌دن دانېشمېشدې و قزئته لرچاپ إتميشدى. سۆنرا شكيل‌لرين منه گۆرسه‌تيردى. بو زيندانې‌لارېن بير چۆخون شخصن تانېردېم. دسته‌جمعى سالان شكيل‌لرده بير شئى وارېدې كى، اونلارې زيندان گۆرمه‌ين‌لردن آيېردې. گۆزلرينده هم هدف وارېدې، هم سرگردان‌لېق هم ده بير نۆع عۆصيان. اوستەليک بير تۆرلۆ يالقېزلېق. آجلېق آكسيياسي گۆن‌لرينى خاطېرلايېردېم، هيجانلې، قۆرخولو، اومۆدئلو گۆن‌لر. علامت وئرمک، اوتورماق، اۆنه گۆز زيللەمک و يا زيندانېنې اومۆدئلاندېران پېچ پېچ‌لاردا بۆغان، گۆن‌لرى. چتين‌ليک چكن و ايشېق‌سېز اولان او گۆزلر. طالئعه سئچيلن گۆزلر، قرارلې، كدرلى او گۆزلر! قادېن‌لارېن اوشاق‌لارېن يانېندا، اونلارې قارشېلايانلارا گلنلر، قزئته‌ده چاپ اولسون دئيه، اونلاردان سۆرغو سۆران‌لار، او معصوم گۆزلر، يالقېز، درين، يۆزلر بلكه ده مين‌لر زيندانېن قاران‌لېغې‌نېن درين‌ليگې قدر، قاماشان او گۆزلر كى، آزادلېقدان سونرا آزادلېغا و ايشېغا آلېشا بيلميردېلر و بونا گۆره ده قاماشېردېلار و هئى آلارم وئريردېلر.
آنجاق أحمد هر كسدن چۆخ ايمامدان دانېشېردې:" گلېرى، هامېمېز بيليريک گلير. بيليرسيزمى نۆلدو حسين آغا؟ ايمام گلير." سۆنرا بۆيۆک آناسېندان دانېشېردې:" آتام اونا آلوند خسته‌خاناسېندان، كاليسكا كيمى بير شئى آلېبدې، ايسته‌يير ننه‌مى اونا ميندېريب آپارسېن ايمامې گۆرمه‌گه. هله ننه‌مه، بير سۆز دئمه‌ييبدى. سيز مۆعجۆزه‌يه اينانېرسېزمې؟ سيزجه بۆيۆک آنام شفا تاپارمې؟ اۆزۆ دئيير گۆزۆ ايماما دۆشمک همان دوروب يۆرييه‌جكدير. سيز اينانېرمېسېز؟" بو سۆزلرى او ياواش دانېشېردې. چۆن ايسته‌ميردى ننه‌سى اونون سۆزلرين إشيتسين. من ده اونون كيمى ياواش دانېشېردېم. دئييردېم:" من بو قونولاردان بير شئى بيلميرم آنجاق بوردا اۆز وئرن ماجرالاردان دۆلايې اونون شفا تاپماسې دا اولاسېدې."
آغا ايبراهيم اۆزۆ، يوخودان دورماق همان گليردى اوسته. صوبحانه‌نى همشه من‌له يئييردى. بې‌بې‌سى‌نى توتوردى. بيليردى آناسې بې‌بې‌سى‌يه قولاق آسماغې سئوير. آپارېجې‌لارېن ، خبرلرين و تفسيرلرين سۆزلرى‌نين آراسېندا اوردا اولمايان بير معنالارې آختارېردې. بعضن شيدت‌له دئديكلرله موخاليفت إديردى. ألينى قالدېرېب مۆحكم راديۆنون باشېندان ووروردو. راديۆ سۆنمۆردۆ آغا ايبراهيم حيرصله‌نيب راديۆنو

سؤندۆرۆردۆ. اۆیاندان آناسی سسلەنیردی:" نه ایشین وار قۆی دانیشسین. لازیم دَگیل هر دئدیکلریله راضی اۆلاسان. آغا ایبراهیم یئنی‌دن رادیۆنو آچیردی، سوکوتدا رادیۆیا آغزین أییردی، آنجاق آناسینا خاطیر رادیۆنو آچیق قۆیوردو. دئییردی:"قۆرخورام بی‌بی سی‌یه قولاق آسماسام عاق‌والیدئین اۆلام." گۆلۆردۆ.
بعضن حاجی گۆلاب دا منی گۆرمەگه گلیردی. بیر دفعه ده حاجی گۆلاب سرورله گلدی. حاجی گۆلاب جیددی اینانمیشدی سرگرد، داها" بیزیملەدیر." اۆنون باخیشیندا: روقیه خانیم سرگردون خانیمی‌سی‌نین گۆزۆیله، سرگردون اوشاغینی تاپاندان بری، اۆ پیس ایش‌لرینددن أل چکیب و تۆبه إدیب، ایندی ده محله أهلینه قۆشولوب، شهربانی‌نین یوخاریداکی مقامات‌لارین سوءظنین جلب إتمەدن، شهربانی أفسرلریله قرارلاشیب ایلک فۆرصتده ایمام‌لا بئیعت إتسینلر. آنجاق سرگرد سرور شاەدان بختیاردان پیسلەمیردی.
حاجی گۆلاب دویغولانیردی:" گۆرۆسن آللاه ایش‌لری نەجۆر جۆرلۆر. روقیه نسیمی نجات وئریر، سرگرد دا ایمامین خادیمی اۆلور. دئییر مسبب‌السباب، بودوردا." سرگرد اۆزۆ، تکجه بیر دفعه گۆرۆشۆمه گلدی. قیافه‌سی غریبه تانیشی‌دیر. گۆبود اۆزۆ، قارا گۆزلری و نیسبتن کوم بوغ‌لاری و سۆمۆکلۆ أل‌لری واریدی. بۆرکۆنۆ أللینه آلیب صندلده اۆتوراندا چۆخ راحات‌سیز گۆرۆنۆردۆ. آنجاق اۆزۆ تانیشیدی. اۆنا دئدیم قیافەن چۆخ تانیشدی، دئدی" عیلتی بودو، خالق شهربانی ضابیطلرینی هر یئرده گۆرۆرلر. سیز ده مۆمکۆندۆ منی خیابان‌لاردا گۆرۆبسۆنۆز." اۆنا دئدیم من چۆخ خیابان‌لاردا اۆلمامیشام، دئدی:
"من هئچ بیر زیندانداً خیدمت إتمەمیشم." سۆنرا دوروب گئتدی.
حاجی گۆلاب‌لا سرگرد گلن گۆن، گۆن باتان چاغی، بیردن پیللەلرین گیریشی شولوغلاندی، غریبه سس صدالاریدی. خانیم، اوشاق‌لار اوجادان دانیشیردیلار، حاجی گۆلابین یۆنتمەجی سسی شولوغلوق‌لارین اۆرتاسیندا آیدینجا إشیدیلیردی:" بویرون یوخاری، آشاغادا شولوغلوق إتمەیین!" بیر هئیکل‌لی قادین‌لا کیشی گیردیلر اۆتاغا، آرخالارینجا، یئددی- سککیز ایریلی خیردالی اوشاق، ایچەری گیرمک همان سس‌لری کسیلدی. سانکی خسته‌خانایا گیریبلر. من موخددەیه دایانیب اۆتورموشدوم. ناهاردان سۆنرا آغا ایبراهیم ، چیگنیمی عمل إدن دۆکتورله اۆتاغا گلمیشدیلر. دۆکتۆر چیگنیمین پانسومانین دگیشمیشدی. قۆلومون دورومۆندان راضی‌لیق إدیب دئمیشدی داها لازیم دَگیل قۆلومو بۆینومدان آسلیایم. حالیم چۆخ یاخشیدی. قادین‌لا کیشی، اوشاق‌لار بلا قاپی قاباغیندا دوردوق‌لارینداً، بیلمیردیم نەچیدیلر، نه ایسته‌یبرلر. یئنی اۆتاقدا سپرا، دورموشدولار کی، حاجی گۆلابین سسی إشیکدن گلیب هر شئیی آیدینلاشدیردی.:
" حسین آغا حاجی جابباربن إوینده تاپیلان اۆ ایکی ایلان یادیندادیرمی. ماجرانی سنه تعریفله‌میشم."
سۆنرا حاجی گۆلاب اۆزۆ ده گیردی اۆتاغا.
حاجی جابباربن آغا، من اۆتورب باخان یئردن غریبه یئکه گۆرۆنۆردۆ. بۆینو یۆغون و هئیکللیدی، ساققالی اۆز گۆزۆنۆن هر یئرین حتتا گۆزلری‌نین آلتیندا توتموشدو. قاش‌لاری چاتمایدی، گۆزلری ساققالی کیمی قاپ قارایدی. خانیمی‌سی چادیرالی‌یدی و آز قالا حاجی

جابباز كيمى ئيكه پريدى. سانكي او دا أرىله بيرگه زۇرخانادا ايدمان إديردى. قېزلارېن بيرى چادېرا اۇرتمۇشدۇ، او بيرى قېزي يئددى- سككيز ياشېندا گۇرۇنۇردۇ. اوزون قارا ساچلاري وارېدي وگۇزلرى آتاسي كيمى قارايدي آما قاشلاري چاتما دَگيلدى. اوغلانلار هامېسي باشلارېن دۇرد نۇمره تيغەيله ووروموشدولار. دئيەسن إله گۇنۇ صاباح گئديب مكتبده آد يازدېراجاغېدېلار. هامېسي دۇرهمده اوتوردولار. هر ياندان دانېشېردېلار.اوشاقلار بعضن قۇرخولو گۇلۇردۇلر، چادېرالي بۇيۇك قېزېن قيافەسى ايلگينجيدي. سانكي آتا- آناسېنېن يا حاجي گۇلابېن سۇزلرىنين هئچ بيرين آنلامايېبدېر. حاجي جابباز دئدى:" هر نه ايميز وار بو مۇعجۇزەلردندى. سرگردون اوشاغېن اوغورلورلار، روقيه خانېم آللاه وئرن علم غئيبيله تاپېر. بير آمريكالي گۇنۇن گۇن اورتاسېندا ايستەيير سيزى تئزۇر إتسين آللاه گۇللەسين سيزين باشېنېز و قلبينيزدن چيگنيزه أيبرى. آللاه روقيه خانېمېن اۇرەگينه قۇيور ايكى دنه يئكه ايلان گئديب منيم قۇناق اوتاغېمدا ياستېغېن ايچينه، او دا گليب ايلانلاري اوردان چكير إشيگه. و ايندى..." بۇيۇك قېز إعتيراض إتدى:" ايلان دَگيلدى بابا، ايكى دنه كرتانكلەيدېلر. من ده قاباقجا گۇرمۇشدۇم، اوشاقلار قۇوالامېشدېلار گئديب گيرميشديلر ياستېغا."
حاجي جابباز دئدى:" قېز كۇفر دانېشما!" اۇزۇنۇ چئويردى منه:" بو گنجلرين هئچ زادا اينانلاري يۇخدو." من دۇشۇنۇردۇم او نئجه هوشنگى آمريكالي يئرينه قۇيوب، ايستەييردېم آچېقلايام منى اۇلدۇرمک ايستەين بير ايرانلېدي، آمريكالي دَگيلدى. آما حاجي جابباز هيجانلېيدي و او بيرىلره دانېشماغا فۇرصت وئرميردى. بارماقلاريلا بير يئكه دليک دۇزلتدى، أللرين گئتدى اۇسته گۇزۇمۇم اۇنۇنه:" حسين آغا اينان، بيرى بو يۇغونلوقدايدي او بيرىسى بوندان داها يۇغونودور بو يۇغونلوقدا." بارماقلاريلا بير يۇغون لۇله دۇزلتدى." سيز گرگ اۇز گۇزۇزله گۇرۇب اينانارديېنېز بو يۇغونلوقدايدي." خانېمي دئدى:" من إله قۇرخدوم قېشقېرېب قاچديم. أصلن ايلانلاري گۇرمەديم .قايېتديېغېمدا، حاجي ايلانلارېن تيكه پارالارېن تۇكمۇشدۇ زيبيل قابېنا. زيبيل قابېن قۇيموشدوم قاپي قاباغېنا. نئچه گۇنه كيمى قۇرخوردوم إوده دۇلانام. دۇشۇنۇردۇم ايلانلار هله ده إوده ديرلر."
حاجي جابباز دئدى:" بابا إوده باشقا ايلان اۇلسايدي روقيه خانېم گۇررردى."
همان چادېرالي قېز دئدى:" من اۇزۇم ده گۇررديم."
قېزلا آتاسي بيربيرلرىندن اينجيكليديلر. حاجي گۇلاب چالېشېردي آراچېلېق إتسين، منجه آلېنمادى. هامي دوردولار. من ده دوردوم. باش گيجتمەم ياخجېلاشمېشدى. بلكه دۇكتۇرون سۇزلرىندن روحيه تاپمېشدېم. حاج جابباز دئدى:"
"حسين آغا گرک بير گۇن زۇرخانايا تشريف گتيرەسيز، اوردا سيزه بير زيللى طبيل چالام."
حاجي گۇلاب گۇلدۇ. يقين، منيم تكجه بو ايشيم قالېردي زۇرخانايا دا گئدم، دئيه گۇلۇردۇلر. دئديم:" مۇطلق، مۇطلق." گئتديلر. حاجي گۇلاب دا هلەليكلشيب گئتدى.

أحمد قزئتەنی قۆیموشدو دیزلرینه و اۆرگنتمەنه درس تحویل وئرن بیر مکتب اوشاغی کیمی قزئتەلرین اۆزۆندن اۆخویوردو. ننەسی اۆتاقدان سسلندی:" ایلک گئت منه بیر چای گتیر سۆنرا گل قزئت اۆخو."
أحمد قزئتی قۆیدو یئره دوروب گئتدی، مندن سۆردو سیز ده چای ایچیرسیزمی؟"دئدیم:" بلی، ایستەییرم." قزئته گئچن گئجەنین‌یدی، سانکی أحمد قزئته اۆخوماق تمرین اۆچۆن، اۆنو اۆخویوردو. قایپتدیغیندا تۆوشەییردی. ننەسی‌نین چایینی آپاردی وردی، قایپداندا مندن سۆردو:" سیز هله ننەمی گۆرمەگه گئتمەمیسینیزمی؟" من ایشارەیله منفی جاواب وئردیم. أحمد سۆردو نییه گئتمەمیزسینیز؟" یاواش دئدیم گۆزلۆیۆرم اۆزۆ ایستەسین گئدیب گۆرم." اۆتایدان ننەسی‌نین سسی قۆزاندی:" أحمد قزئتەنی اۆخو، اوجادان اۆخو." أحمد اۆخوماغا باشلایاندا ننەسی دئدی:" کیمین نیطقی‌دیر؟" أحمد دایانیب قزئتەنین اۆیان بویانینا باخدی دئدی:" روحانی‌لارین بیری‌نین نیطقیدی." ننەسی سۆردو"کیم؟ سئیددی؟" أحمد یئنی‌دن روحانی‌نین آدین آختاردی، آناسینی آرخایینلاتدی:" بلی سئیددی." بۆیۆک آناسی دئدی:" هاردا نیطق إدیب‌دیر؟" أحمد یئنی‌دن قزئتەنین اۆیان بویانینا باخیب دئدی:" کیهان قزئتەسینده" بۆیۆک آناسی دئدی:" دئمەدیم هاردا چاپ اۆلوب، دئدیم هاردا نیطق إدیب‌دیر؟" أحمد دئدی:"دئدیم کیهاندا. گئدیب کیهان یازان‌لارا دانیشیب‌دیر." ننەسی دئدی یاخشی اۆخو! اوجادان و کلمه- کلمه اۆخو!" أحمد باشلادی قزئتەنی اۆخوماغا. هر واخت بیر کلمه ده دایانیردی من یاردیم إدیردیم، بعضن قزئته اۆخوماغین اۆرتاسیندا دوروب مندن کلمەنین معناسین سۆزوردو:
" من بوردا صراحتله دئییرم إی مارکسیست یا ماتئریالیست، لیبرالیست، إگزیستانسیالیست و باشقا ایسملر وطن‌داشی و إی موجاهید مۆسلمان، هامی بیرلیکده بیر یئترلی مۆددته، بیر نفسه، بیر سسه، کسیلمەدن، باشلادیغیمیز دیگرلی موباریزەنین داوامیندا، یۆرۆیک. اۆ گۆن کی بو إوده، منله سن اۆلدوم سنله من، أرباب و موزاحیم اۆلمازسا، أمین اۆل کامیل آزادلیق‌لا هر تۆرلۆ سانسۆر و دیکتاتۆرلوقدان، پاک بیر اۆرتامدا(نه تاج دیکتاتۆرلوغو و نه عمامەیله نعلین دیکتاتۆرلوغو) أن یاخشی و قارداشواری یاشاییشیمیز اۆلاجاقدیر . علی (ع) بویورور:" کیمسه یئتیشمەمیشدن بیر مئیوەنی درمک ایسترسه، اۆنو محو إدر، سانکی بیر باشقاسینا ایشلەییب‌دیر." آغاجدا چیچکلری یئنی ظاهیر اۆلان بو مئیوەنی، نه من نه ده سن، تئز درمک قصدیمیز اۆلماسین. قۆیاق بو مئیوه یئتیشسین سۆنرا ایستفاده إدک..."
ننه اۆتاغیندان سسلندی نئجه ده قشنگ دانیشیر!نه ده آغادی! دۆشۆننددی! اۆخو!"
أحمد اۆخوماغا باشلادی آما چۆن بۆیۆک آنا سۆزۆن کسمیشدی، مطلب ألیندن چیخمیشدی، بللیدی باشقا بۆلۆمۆن اۆخویور. آنجاق ننه مطلبین فرقینده اۆلمادی:
" اۆندان اۆستۆن قرآن، دئییر:" اینامدا ایکراهین آنلامی یۆخدور. اینام قلبین، بئینین تشخیصی‌له علاقه‌لی‌دیر." قرآن پیغمبره خیطاب دئییر:" سن خالقی مۆسلمان اۆلماغا مجبور إدیرسن‌می؟ بو دَگیلدی کی پئیغمبر خالقی مجبور إدیردی، پئیغمبر هر دۆشۆنجه صاحابی کیمی، اینامینی خالقا چاتدیرماغا ایصرارلیدی..."

أحمد باشېن قالدېرېب منه باخدي ، بللیدی نئچه سطرین آتلاماق ایستەییردی آما ننەسیندن قۇرخوردو. ننه سسلندی:" نییه دوردون؟ اۇخو!" أحمد گۇلۇمسەدی و باشقا بۇلۇمۇن اۇخوماغا باشلادي:
"من بو نئچه گۇنده موختلیف گوروپلارېن نظرلرین آیت الله خمینی‌نین، مؤحکم لیدرلیگی حاقدا اۇخوموشام. گۇرۇرم هامي‌سي اونا دگر وئریبلر. بو قونو قبولدورسا، ایذین وئرین بو حساس دورومدا، دۇشمن بیزیم سۇنکو سۇرون‌لارېمېز اۇلان، دوروشمامېزدان ایستفاده إتمزسین. بۇیۇن دۇشمن دئمک ایستەییر، آیت الله خمینی‌نین لیدرلیگی‌له باشلانان اینقیلاب، نعلین ایستیبدادا طرف سۇرۇکله‌نیر. دۇغرو دَگیل ، قزئتەلرین یازېلارېندا، ایشاره‌یله و یاخۇد صراحتله بو دئییملە سس بیرلیگی اۇلسون... بیلمیرم سیز بو گۇن یا صاباح "جاوید شاه" دئمکله یارانان گرگینلیک‌لردن خبرینیز واردي‌مي؟"بیزیم یۇلوموزدا دهشتلی پوسکولار قۇیولوبدور، آنجاق بیز بیرلیکده اونلارا اۇستون گله بیله‌ریک. آللاهېن ایذنی‌له جۇمعه گۇنۇ میللتین لیدئری وطنه قایېداندا، گۇزله‌نیلیر سۇزلر، إعلان‌لار و شوعارلار عوموميی اۇلسون. عئین حالدا هر هانسي بیر گوروپ اۇز شوعارلاري‌یلا یۇلدا دورماق ایستەسەلر، کیمسه اۇنلارا أنگل اۇلماز.کسین سیزخالقا بیلدیرین بو مراسیم میللی، تشریفاتسیز، آرام و دۇزن‌له اۇلسون. یئنه ده وورغولایین بو قارشېلاما سیاسی و جمعی معاریف‌لیگین نیشانه‌سی اۇلمالېدي.
سۇنرا أحمد ساکیت اۇلدو.
ننەسی سسلندی:" أحمد، نییه قالانېن اۇخومورسان؟"
أحمد دئدی آردي یۇخدو داها."
پیللەلردن آغا ایبراهېمېن سسی گلدی، أحمد دوروب قاپېیا گئتدی. آغا ایبراهېم ایچەری گیریب سلام وئردی، آنجاق چۇخ حیرصلیدی. اۇنو بو حالدا أصلن گۇرمەمیشدیم."
" آغا ایبراهېم نۇلوب؟"
" هئچ زاد، باخ!"
گۇندەلیگی توتدو گۇزۇمۇن اۇنونه، یازمېشدي:" ایمام خمینی‌نین گلمەسی ایکی گۇن یوباندي."
ایبراهېمېن آناسي سسلندی:" ایبراهېم تازا نه خبرلر؟"
آغا ایبراهېم گۇندەلیگی دیزلریمین اۇستونه قۇیوب، گئتدي آناسي‌نېن اۇتاغېنا. من قولاغېمي قېرپدېم. حساس آن‌لاریدي. قۇجا بئله بیلیردی ایمام صاباح تهرانا گله‌جکدیر، بو نئچه گۇنۇ دۇزمەگی اونون بۇینونا قۇیمالېدېلار. أحمد ده منیم کیمی قولاق آسېردي گۇرسۇن ننەسی‌نین تپکی‌سی نه اۇلاجاقدېر ؟. آغا ایبراهېم گۇندەلیگی آناسي‌نېن اۇتاغېنا آپارمامېشدي. گۇندەلیگی گۇتۇروب باخدېم. یازمېشدي بۇتۇن طیاره مئیدان‌لارې اۇچ گۇن باغلانېب ، یاسا قانونون یانداش‌لاري‌نېن بهاریستانداکي إیله‌میندن بیر شکیل چاپ اۇلموشدو، سۇنرا أحمد ایمامېن بۇیۇک شکیلی‌نین کنارېندا چاپ اۇلان جۇمله‌نی منه گۇرستدی:" مین‌لر جاوان مۇسلمان، خمینی‌نین جانېن قۇرومااغي عۇهدەلنییلر." أحمد دئدی: من ده گئدیب آد یازدېرماق ایستەییرم قبول إدرلر منی دۇشۇنۇرسۇنۇز؟" دئدیم سن

چوخ جسارتلی اوغلانسان. قصر زیندانین اؤنوندە منیم جانیمي قورتاربسان. دئدی: "منی بو جاوانلاردان اولماغا قویارلار سیزجه؟" دئدیم:" یقین قویارلار، قویارلار."
سونرا أحمد دوروب قاچدي ننەسی‌نین اوتاغینا. ننه آغلامبردي ناله إدیردی و نالەلرین اورتاسیندا دئییردی:" "نییه؟ نییه؟ نییه؟" آغا ایبراهیم آناسیني ساکیت إتمەگه چالیشبردي، ایندی أحمد ده اونا قوشولوب هر تورلو آناني آرام إتمک ایستەییردیلر. یئریمدن قالخدیم دؤشؤندوم اؤزومو آغا ایبراهیمین آناسینا گؤرؤستمەگیمین واختي چاتیبدي، آنجاق بؤیومو دؤزلدنده باشیم گیجلدی اوتوردوم. سونرا اوزاندیم. یوخ دئیەسن بو قارینی گؤرمەگیم واختي اولمامیشدي. اوزاندیغیم یئردن أحمدین کؤلگەسینی گؤردؤم گئچیب، هیزلي پیللەلردن آشاغا إندی. ناله سسی کسیلدی. آغا ایبراهیم قیشقیردي:" أحمد تئز اول!" أحمد پیللەلردن یوخاري قالخیب ننەنین اوتاغینا قاچدی. آردینجا گلن آغا ایبراهیمین خانیمي‌سي یدي. اونون آرخاسینجا یئکەپر بیر خانیم، ظنیمجه زؤرخاناچي حاجي جابباربن خانیمي‌سي‌یدي. گئجەنین بو واختي اونون بوردا نه ایشی واربدي.؟ یئنه قالخماغا چالیشدیم، دورا بیلمەدیم. من ایکی گؤن قاباغا گؤره ضعیفلەمیشدیمی؟ سونرا خانیملارین بیری دئیەسن حاجي جابباربن خانیمي‌سي‌یدي دئدی:" یاخشي دای توستوسؤن بورنونا پؤفلؤیؤن." بو ایشلر نئچه دیقه چکدی. سونرا آغا ایبراهیمین خانیمي‌سي‌نین سسیدی، دئدی:" هوشه گلدی! آللاها شؤکؤر! هوشه گلدی! سونرا أحمد گلدی اوتاغیما، گیرمک همان راپؤرا باشلادي:" ننەم ایلک ناله إتدی، سونرا باییلدي. دؤکتؤر دئییب گرک هوشدان گئتمەسین. بایبلماق همان آتام بیر سیقار یاندیرار توستوسؤن ننەمین بورنونا پؤفلر. ایندی ده او ایشی گؤردی حالي دؤزلدی."
دئدیم:" چوخ اؤرەگیم ایستەییردی گؤرؤم. دوردوم اوتاغینا گئدم، باشیم گیجلدی."
" میه ایستەمیردینیز ننەم اؤزؤ سیزی ایستەسین؟
" نییه، آما آغلاماغیندان اوزؤلؤب نیگاران قالدیم." سونرا سوردوم:" دئیەسن حاجي جابباربن خانیمي‌سي دا اوردایدي."
" هه. بو بیر ایکی گؤنده بیر ایشلر گؤرؤرلر منه دئمیرلر. چؤن دئییرلر اوشاغام. حیطین توالتینده بیر دولچا قویوبلار هامیا دئیرلرکی..."
"نمەنه؟"
" دئمەگه اوتانیرام"
" نییه"
" إله بئله."
" دولچاني قویوبدولار نئینەسینلر؟"
" هامي ایشەسین او دولچایا."
" نئینەسینلر؟"
بیلمیرم. آنجاق. بابا بیلیر آنام دا بیلیر. حاجي جابباربن خانیمي‌سي‌لا دا ایلگیلیدی. منه دئمیرلر آنجاق بو گئجه بیر ایشلر گؤرمجکلر بئله دؤشؤنؤرم .
آغا ایبراهیم اوتاغا گیردی، أحمد سؤزؤنو کسدی. آغا ایبراهیم سیقار چکیردی. یقین توستوسؤنو آناسي‌نین بورنونا پؤفلەین سیقاریمیش. آناسي‌نین حالین سوردوم:

" حالي دۆزەليب، ايندى حاجي جابباز آغانېن خانېمېسېلا خلوت إديبدير. فرنگيسى گۆندرديم روقيه خانېمېن دالېنجا. "آنامېن اوزلا ايشى وارېدي. دئيەسن بو گئجه..." باخيب گۆردۆ أحمد ده منيم كيمى ديقتله قولاق آسېر أحمده دئدى: گئت آشاغادان ايكى چاى گتير قاچ."أحمد گۆيۆلسۆز چاى دالېنجا گئتدى.آغا ايبراهېم دئدى:"حاج جابباز واسواسېدي. خانېمېسي داها بئزميشدى. زۆرخانادا دا هامي أليندن تنگه گليبلر. هر گۆن ميللرى گۆتۆرۆب آپارېر دۆرد دفعه يويور. مئيداني صابېنلايېر! بيرى گليب زۆرخانادان تئلفۆن إدن زامان، تئلفۆنو آپارېب يويور. بيرىله گۆرۆشنده، أليني اوزن دفعه يويور. خياباندان إله گئچير كى بدنى بيرينه دگمەسين. مچيده گئدنده بير كره يۆخ اوزن كره دستنماز آلېر. خانېمېسي جانا گليب. آلتى يئددى گۆن اۆنجه، گليب آنامدان ياردېم ايستەدى! بيليرسنمى آنام حقيقتن محلەنين پسيكۆلوگودور. او دئدى محله أهلى بير دۆلچا سۆدۆک يېغيب جۆمعه آخشامي اوزنو دامدان حاج جابباربن باشېنا بۆشالتسالار، كسين دۆزەلر."
" گرچكدنمى؟"
" گرچكدن"
" ايندى يقين كى بو گئجه، او ايشى گۆرەجكلر؟"
" بلى"
" سۆدۆک دۆلچاسي دا حاضېردي."
" أحمد دئدى منه. سۆنرا شوخلوقجا سۆردوم ياردېم ايستەميرسيزمى ؟"
دئدى:" يۆخ. دۆلچا حاضېردي. بير هفتەدى هامېمېز او دۆلچايا ايشيريک، قادېنلي كيشيلى.! قۆنشولاردا بيليير. قراردي بو گئجه بير تۆرلۆ حاج جابباري إولريندن إشيگه چكک. هامي مراسيمده ايشتيراک إدەجک .كئشكه حالېن ياخشي اوزلاردي سن ده گلردين."
" بيلمەدن خاپاخاپدان بو ايشى گۆرسەنيز، بلكه قۆرخوب غش إلەدى."
" تكجه بو يۆلوموز قالېب."
" آنان همشه سۆدۆک مصلحت گۆرر؟"
" يۆخ بو ايلک دفعەدى سۆدۆک مصلحت گۆرۆر."
" نييه بير ايكى گۆن يوباتمېرسېنېز من ده گليب گۆرۆم."
" بۆيۆن حاج جابباز زۆرخانادان گلندن سۆنرا گئدر حاماما. سۆنرا بير باشا إوه گلر. سحر يئنه گئدر حاماما. آخي جوما آخشامېيدي. حاج گۆلاب دۆلچاني بۆشاتماق سۆروملوسودو. أگر حامامدان إوه قايېداندا بو ايشى گۆره بيلمەسک، سرگرد سروردن ايستيفاده إدەجەييک. سرگرد بير پاسباني، جلب حۆكمۆيله يۆللوياجاق قاپېلارېنا ، سۆنرا او إولرين بيرىنين آلتېندان گئچنده سۆدۆک دۆلچاسېن تۆكەجک باشېنا."
گئديب شيكايت إتسه نەجۆر اوزلار؟"
"خالق همشه داملارېندان كۆچەيه سو تۆكۆرلر دا."

أحمد چای أليندە قايیتدی. آنجاق آرخاسینجا حاجی جابباربن چادیرالی قیزی دا گلیردی. آغا ایبراهیم دئدی:" آنان ننەمین اوتاغیندادی."چوخ شاشقین حالدا قیز دئدی:" آنامالا ایشیم یوخودور. حسین آغایلا نئچە دیقە دانیشماق ایستەییردیم."
آغا ایبراهیم ، اؤنجە دانیشدیغیمیز قونودان، اؤزۆن ایتیریب سوردو" نە قونو حاقدادیر؟"
" اؤزلدیر."
" ایندی بیۆل ایبراهیم عمی اؤزگەدیمی؟"
آغا ایبراهیم هلە دە شاشقینیدی. دئدی:" یقین آتانالا ساواشیبسان ایستەییرسن حسین آغا آراچیلیق إتسینمی؟
" یوخ بابا، آتامالا ساواشمامیشام. أصلن آتامالا ایلگیلی دَگیل."
آغا ایبراهیم کی بیر آز آرخایین اولدو دئدی:" چوخ یاخشی. بیز گئدک آشاغا. سن اؤزل سؤزلریوی دانیش.!"أحمدین أليندن توتوب ایکیسی دە اوتاقدان چیخدیلار .
دئدیم:" یاخشی بویرون من سیزین قوللوغوزدایام." اۆزۆنە باخدیغیمدا اوتانماقدان، حیادان نیشان گؤرمۆردۆم. منیم یاشیم أن آزی اۆچ اونجایدی. بوندا شۆبهە یوخودو. چادیراسین چیگینینە سالمیشدی. بیر آن نظریمە چاتدی اوتا دئیم، چوخ تئز آتاسیلا دانیشیب، اوتا دئسین گئجە إوە گلنده موغایات اولسون، چۆن محلە أهلی آغا ایبراهیمین آناسینین مصلحتیلە، ایستەییرلر بیر دۆلچا سۆدۆکلە اونون واسواسلیغین درمان إتسینلر. آنجاق بیردن حیس إتدیم نیسبتن بو گؤزل قیزین منیم اوتاغیم حوضورو، اونون آتاسینا اۆز وئرن ماجرادان اؤنملیدی. تیکرار دئدیم:"
بویورن خیدمتدەیم."
" بیلیرم سیز دە منیم کیمی بیزیم إودە تاپیلان داستانی اینانمیرسیز. او گۆن حاج گۆلاب داستانی تعریفلەینده من بوردا دَگیلدیم، آنجاق سونرا اونون و باباملن ایصراریلا گلدیم بورا. آتام اینانیر. خورافاتیدی. چوخ شئیلری اینانیر. من خورافاتچی دَگیلم و بئله دۆشۆنۆرم اینقیلاب حاقیندا دا خورافاتچی اولمامالیییق. اؤزللیکلە ایللر بۆیو زجرچکن سیزین کیمی اینسانلارین خورافاتا اینانماق حاقلاری یوخدور. بیز گؤزۆ آچیق موجود اولان سوروناری گؤرمەلییک."
" من ایلانلار قونوسون أصلن اینانمادیم. آنجاق دۆشۆنمۆرم سیزین منلە دانیشماق ایستەدیگینیز سورون ایلان یا خورافات حاقیندا اولا بیلر."
آچیق اولدو:" من، بیزیم محلە أهلی و باشقا یئرلی اولان، فیکیرداش اوشاقلارین بعضی سینە، دئمیشم سیزین کیمی بیر آدامی تانیرام. چۆن إشیتمەمیشدیم سیز تهمینە ناصریی گؤرمک ایستەدیگینیزە گؤرە گؤللەلەنیبسینیز، قونونو دوستلاریملا دانیشدیم. اونلار سیزی گؤرمک ایستەییرلر آنجاق..."
" اونلار کیملردی؟"
" اونلار منیم فیکیرداشلارمدی."
" یانی نە؟"

اؤزۆ و فيكيرداش‌لاري حاقدا دانيشماق ايسته‌ميردى يا قۆرخوردو! ياخۆد أمين دَگيلدى. يا هله أمين دگيلدى اؤزۆ ده او گوروپداندي‌مي يۆخسا يۆخ. و ياخۆد قۆرخوردو من بو سۆرونو اؤنون آتاسي و آغا ايبراهيم‌لا پايلاشام.
" دئمک ايسته‌ميرسيز سيزين‌له فيكيرداش اؤلماغين آنلامي نه‌دى؟"
"يۆخ، دئمک ايسته‌ميرم، آنجاق دۆشۆنۆرم سيز گلّيب منيم فيكيرداش‌لارېم‌لا دانيشسانيز، اؤزۆنۆ هانسي آدام‌لارلا اؤلدوغونوزو آنلارسيز."
"بئله سانين من گلّيب سيزين فيكيرداش‌لارېزلا دانيشيب اونلارين دۆشۆنجه‌لرين آنلادېم، بو ايشين فايداسي نه‌دى؟"
" بيلميرم. بلكه ده بيزيم دۆشۆنجه‌لريميزى بيلندن سونرا، بيزه قۆشولماق ايسته‌ديميز. آما ايلک اؤنجه بيز ايسته‌ييريک سيز اؤز تجرۆبه‌لرينيزدن بيزه دانيشاسينيز."
" سيزين فيكيرداش‌لارېنيز تهمينه ناصرى‌نى تانېرلارمي؟
"بير باشا يۆخ. آنجاق اونون حاقېندا بير شئى‌لر بيليرلر."
" مثلن نه‌لر؟"
بيليردى من چۆخ ماراقلانمېشام اونا گۆره مسافه قۆيوردو، سسى آلچاق ايدى و اوندان تأثيرله‌نه‌رک منيم ده سسيم آلچاق ايدى، سانكي قرار وئرميشيک باشقالاري بيلمه‌دن بو گيزلين موباحيثه‌يه داوام وئرک.
" أصلينده سيز منه هئچ بيلگى وئرميرسينيز. آنجاق من حاضېرام سيزه چۆخ آچيق بير شئيى دئيم. منيم بيرجه هدفيم وار، تهمينه ناصرى‌نى گۆرمک. بو بابتدن سيزمنه ياردېم ايده بيلرسيزسه، من حاضېرام گلّيب سيزين فيكيرداش‌لارېزي گۆرم، يۆخسا سيزين أليزدن بير ايش گلميرسه، منيم حياتېمېن تجرۆبه‌لرين إشيتمک سيزين هئچ بير دردينيزه دگمز. كيمسه‌نين دردينه دگمز. من سياسى فعاليت دالېنجا دَگيلم، من سياسى آدام دَگيلم. سياسى بئينيم يۆخدور.أصلن هئچ بير شئيين بئينى من ده يۆخدو. تجرۆبه حاقدا دا، بوگۆن‌لر هر يئر دۆلودو أسكى زيندانې‌يلا و اونلارېن بير چۆخونداو ياراليارې تازادې. منيم عذاب‌لارېم كۆهنه‌ليب. من اون آلتې –اون يئددى ايل اؤنجه، يالقېزاق حۆجره‌ده ايديم، چۆخ‌لارې دۆم دۆز إله يالقېزاقدان إشيگه چېخېبلار. نئچه آى اؤنجه‌يه‌جن، چۆخ‌لارې‌نېن شيكنجه جيره‌لرى وارېدې. گئدين اونلارې تاپېن. قالدې من داها يۆرولموشام. حياتېمېن تجرۆبه‌لرينده‌ن دانيشماغا أصلن حال حۆصله‌م ده يۆخدور. مشهور آدام‌لاردان دا دَگيلم كى بير سياسى گوروپون دردينه دگيب اونلارا ايمتياز قازانام. منه يالنيز بير سۆرو اؤنملى دير: سيزين تهمينه ناصرى‌دن نه خبرينيز وار؟"
" منيم اؤزۆمون هئچ بير خبريم يۆخدو. آنجاق دئيه‌سن من دانيشان آدام‌لارېن خبرلرى واردېر. ايسته‌سه‌نيز، گلين اونلارلا دانيشېن"
" نه واخت؟"
" يكشنبه گۆنۆ ساعات بئشده ناهاردان سونرا گله‌رم دالېزجا."
" يۆخ منيم يۆل‌داش‌لارېم اوندان تئز ييغېشمازلار."
" دئمه‌ديني‌ز هانسي گوروپدان‌سېنېز؟"
"من هئچ بير گوروپدان دَگيلم. فقط بير آز فيكيرداشېم وار."

" اونلار هئچ بیر اؤزل گوروپدان دَگیل لرمی؟"
" یوخ، منیم خبریم یوخدور."
" تهمینه ناصری اؤزل بیر گوروپدان دَگیلمی؟"
" بیلگیم یوخدور."
" چوخ یاخشی. ناهاردان سونرا ساعات بئشده."
إشیگه گئدیب، پیللهلردن آشاغا إندی و سونرا پیللهلرین آشاغیسیندان آناسینی سسلهدی. آناسی آغا ایبراهیمین آناسینین اوتاغیندان سوردو:" نهدی؟" قیز دئدی:" دالینجا گلمیشم، گلمیرسن؟" آنا دئدی:" گلدیم." آشاغادا، قیز، أحمد و آناسییلا دانیشیردی. سسلری چتین إشیدیلیردی، آنجاق نورمال دانیشماقلاری معلومویدور. سونرا روقیه خانیمین آیاق سسی قاپی دالیندان إشیدیلدی. روقیه خانیم آغا ایبراهیمین آناسینین اوتاغینا گئتدی، و دایانمادان حاج جاببارین خانیمی گلدی إشیگه پیللهلردن إندی، سونرا آنا قیزین هلهلیکلشمهسی إشیدیلدی، قاپی آچیلیب اؤرتولدو. قالان بیر تک سس روقیه خانیملا ایبراهیم آغانین آناسی نین آنلاشمایان پیچ پیچ سسیدی. اوّرهگیم ایستهییردی بیلم آغا ایبراهیم ، آناسینی نئجه آراملاییبدیر. آنجاق گؤزلهدیم اوّسته گلمهدی. حاج جاببار آغانین خانیمیسی گئدندن بیر آز سونرا، روقیه خانیم اوتاقدان چیخیب پیللهلردن إندی، إشیگه گئتدی و بیر نئچه آندان سونرا آشاغادان، حاج گؤلاب، آغا ایبراهیم أحمد و آغا ایبراهیمین سسلری بیرگه قولاغیما دگدی. سونرا حیطین قاپیسی آچیلیب اؤرتولدو، قایینتماقلاریننین سسین إشیتمه دیم.
و ایندی، یکشنبه گونو ناهاردان سونرا بئشیدی. منله آغا ایبراهیم اوتورموشدوق آیاغیمیزین آلتینا سالینان، لاک بوزیالی اولان قالینین نقشهلرینه تاماشا إدیردیک، باشیمیزی قاوزاسایدیق، مچیدین قاپیسینین آغزیندا دوران حاج جاببارین پیرتلاشیق ساققالی اوزون و قاپینین إشیگینده دوران حاج گؤلابی گؤررردیک. خالق گلیب گئدیردیلر و نسیم له أحمد و اونلارلا یاشیت اولان نئچه اوشاغی گؤرّوردوک. اونلار خالقا چای، سو، خورما و سیقار گتیریردیلر. پرده دالیندان خانیملارین سسی گلیردی، بعضن ده حاج جاببارین توتولموش و قهرلی سسینین آراسیندان مهر محبتله قیزی اؤلمؤش آنانین سسی گلیردی و حاج جاببارین دونیا گؤزلری سولانیردی. سرگرد سرور، او تانیش قیافهسی له- بیلمیردیم نییه تانیش گلیردی- حاج جاببارین اوّزونه باخیردی.او بیلمیردی حاج جاببارین قیزینین سینهسینی گوللهیله سؤکن رئژیمه باغلیلیغینی، نئجه ایضاح إتسین. أل آیاغین ایتیرن کیمیدی سونرا مالالا مینبره گئدیب شهادتدن، فاسید حوکومتدن و جاوان لارین جاندان گئچمهسیندن دئدی و سونرا سؤزون، شوکوه رفعتی، حاج جاببارین قیزینا چکنده، سرگرد سرور داها باشین آشاغا سالمیشدی. حاج جاببار اوجادان های -های آغلاییردی خانیملار إله شوون سالمیشدیلار کی آدامین اوّرهگی کاباب اولوردو. نسیم آتاسینین کنارینداوتوروب آغلاییردی و آغا ایبراهیم یاش دستمالینی گؤزلرینه باسیردی. من ده بیلمیردیم نهدن سرگرد سرور حدده أل آیاغیمی ایتیرمیشدیم ! شوکوهون قیزیانا سس تونون إشیدیردیم:

" يكشنبه ساعات بئشده دالېزجا گله‌جه‌يم." قېزېن سينه‌سينه دگن اوخ‌لا بيرگه، منيم ده تهمينه ناصرى‌نى تاپماغا آتان تيريم ده داشا دگميشدى.
محله أهلى جوما آخشامي او مۆشترک دۆلچاني دام‌لارېن بيريندن، حاج جاببارين باشېنا تۆکه بيلمه‌ميشديلر. حاج جاببارېن خانېمي آغا ايبراهېمېن خانېمي‌سېنا دئميشدى، سۆن گۆن‌لرده، حاج جاببار قېزې‌نېن أليندن چاى و سو بارداغېني دا آلمېر، حتتا پالتۆ، بۆرکۆن ده آلمېر.
حاج جاببار باشقا بير شئى‌لره ده واسواس تاپمېشدي. قېز شيدت‌له آتاسېني سئويردى، آنجاق باشقا سئوديک‌لرى ده واربدي و بو سئومک آتاسي‌نېن ظنينجه، شۆبهه‌ليدى. بعضن آتاسي‌نېن قارشي‌سېندا دوروب اۆنون اينام‌لارېن غئيرمنطيقى و خورافاتي بيليب، موباريزه يۆلون باشقا يۆن‌لرده آرايېردي .بو باخېش دئيه‌سن فيکيرداش‌لارېندان قاينايېردي. ايکى نسلين آراسېندا چۆخ بۆيۆک مسافه و اوچورووم يارانمېشدي. حاج جاببار دست‌نماز آلاندا قېزې‌نېن أليندن دستمال و ياخۆد حۆله آلماغا حاضېر دگيل‌دير. بير آن قېزې‌يلا فرقلى اينامېن اونودوب اۆنون أليندن دستمال و حۆله آلسايدي، دست‌نمازېن باطيل بيليب، دايانمادان قايېدېب گئدردى حۆوض باشېندا يا أل يووان يئرده، يئنى‌دن دست‌نماز آلاردي ياخۆد، کيچيک قېزېنا دئيېردى آفتافاني دۆلدوروب گئتيرسين، همى ده وورغولاياردي دست‌نمازېن بۆيۆک قېزي باطيل إديب‌دير. دفعه‌لرله قېزېنا دئميشدى، بير گۆن ووروب إشيگه اۆتۆره‌جکدير و اينام‌لارېندان دا أل چکمزسه، ايرثدن ده بئله محروم إده‌جکدير. حاج جاببارچۆخ زامان‌لاردان برى واسواسېدي، أصلن بللى دگيلدى او واسواسي‌لېغي‌يلا نييه زۆرخانا آچېب‌دېر. آنجاق بۆيۆک قېزې‌نېن اينام‌لاري آتاسي‌يلا ضيد اۆلدوقجا واسواسي‌لېغي دا شيددت‌لنيردى، إله اۆلموشدو خانېمي‌سېنا دا ياخېنلاشمېردي بئله، اينانېردي خانېمي‌سي دا قېزې‌نېن قۆخوسون وئرير. خانېمي‌سي حيس إتديگينده، واسواسي‌لېغي او بيرى قېزېنا دا بولاشېر، آغا ايبراهېمېن آناسېنا اۆز قۆيدو، او دا روقيه خانېم‌لا مشورت إتديکدن سۆنرا سۆدۆک دۆلچاسېن مصلحت گۆردۆ.
سۆدۆک دۆلچاسېني گئجه تۆکنمه‌ديکلرينه گۆره- چۆن حامام صاحابي اۆنون زۆرخانا مۆشترى‌سيدى، اۆنو ژيانېنا ميندېريب بير باشا إوينه گئتيرميشدى- حاجي جاببارېن واسواس درماني مراسيمنى، جۆمعه تئزدن ايجرا إتديلر. گئجه ياري‌سي ساعات دۆرددن، آغا ايبراهېم ، حاجي گۆلاب و نئچه نفر قۆنشولاردان، تعيين اۆلان قۆنشونون دامېندا کئشيک چکيرديلر. آغا ايبراهېم بو نۆع درمانا اينانمېردي آما بئله ايش‌لردن قېراغا چکيلن آدام دگيلدى، قالدي اۆنون طنز حيسى ده چيچکلنميشدى. گۆرمک ايسته‌يېردى حاج جاببار اۆرتاق سۆدۆک دۆلچاسي‌نېن آلتېندا نئجه تپکى وئرەجکدير. جۆمعه گۆنۆ، صۆبحانه باشېندا آغا ايبراهېم منه دئدى:
"حاج جاببار، دۆلچا باشېنا أيلمک همان، باشېن قاوزادي گۆرسۆن باشېنا نه تۆکۆرلر. قاچمادي.!حاج گۆلاب دۆلچاني سۆن داملاسي‌لا حاج جاببارېن باشېنا تۆکدۆ. سطيل بۆشالماق همان حاج جاببار قېشقېردي غش إله‌يېب يېخېلدي. هامېمېز قاچدېق. گرچکدن قۆرخوردوم اۆنا بير شئى اۆلسۆن، قايېتدېم کۆچه‌يه. باشي اۆسته حاضېر اۆلان ايلک آدام، قېزي شوکوهويدو. شوکوه آتاسي‌نېن سۆدۆکدن ايسلانان باشېن قۆجاقلامېشدي و

باشیناکی چادیرایلا حالی دۆزلسین دئیه، اونو یئللەییردی. سۆنرا خانیمی‌سی، کیچیک قیزی و باشقا قونشولار تۆکۆلدۆلر إشیگه. حاجی جابیار گۆزۆن آچیب باشینی قیزی‌نین دیزی اوستونده گۆرنده یئنه بایبلدی. بیر تورلۆ قاوزاییب آپاردیق حاماما، خانیملاردا قایبدیب گئتدیلر إوه. یۆلاندیق إولریندن تمیز پالتار گتیردیلر. حامامدان چیخدیق گئتدیک کله پاچا یئدیک آپاردیق زۆرخانایا."
همان صوبحانه باشیندا - او یئمیردی من یئییردیم- آغا ایبراهیم‌دان سۆردوم:" ایندی سنجه حاج جابیار داها واسواسی دَگیلمی؟" ایبراهیم آغا دئدی:" بیلمیرم دنەمەمیشیک. یئنه شوکوهو گۆرسه بیلینر."
آنجاق حاجی جابیار داها شوکوهو گۆرمەدی. أصلینده او گۆن سحردن بویانا شوکوهو کیمسه گۆرمەدی. جۆمعه گئجەسی منیم حالیم أصلن یاخشی دَگیلدی و باشیم آغریردی چیگنیم ده اۆتەکی گۆن‌لره گۆره، چوخ تیر چکیلیردی. دوراندا باشیم گیجللەنیردی. ناهاردا أحمد من‌له ننەسی‌نین ناهارین وئریب گئدندن، آشاغادان داها کیمسه اوستە گلمەمیشدی. ناهاردا بیردن قاپی دؤگۆلمۆشدۆ، سۆنرا هامی‌سی من‌له آغا ایبراهیمین آناسینا خبر وئرمەدن، إودن إشیگه چیخیب گئتمیشدیلر. بعضن ننەنین ناله سسین إشیدیردیم. بوندان بئله کی أحمد و فرنگیسی سسلەییب جاواب گلمیردی، یئنه ده من‌له ایشی یۆخودو. سانکی یاشایپشیندا اۆلان آرزی‌لاری‌نین بیرینه اۆلدوغو اینامی، اونوتموشدو و داها ایستەمیردی منیم نحس اۆزۆمۆ گۆرسۆن. قالدی هله او گۆن او ساعاتدا دا منی گۆرمک ایستەسەیدی بئله من اونو گۆره بیلمزدیم. نوەسی، اوغلون و یاخود گلینینی سسلەینده، اونا دئییردیم إوده دگیل‌لر و او دا بیر سۆز سۆروشموردی. سوسوردو و یا دا یقین یوخو توتوردو و یاخود ناله إدیردی. بللیدی ایمامین ایرانا قایپتماسی‌نین گئجیشمەسی اوندا کیریتیک بیر ایز بوراخیب‌دیر.
ایکی اوچ ساعات گۆن باتاندان سۆنرا قاپی آچیلیب هامی گلدی ایچەری. آشاغادا های کۆیۆدۆ. آغا ایبراهیم گلدی اوستە. یۆرقون آرقین‌یدی، من اوندان سۆروشدوغومدا نۆلوب؟های -های آغلاماغا باشلادی. آشاغادان دا خانیمی‌سی‌نین آغلاماق سسی قالخدی. سۆنرا روقیه خانیم گلیب قاپی‌نین یانیندان سۆوشوب گئتدی آغا ایبراهیمین آناسی‌نین اوتاغینا، اوندان سۆنرا أحمد تاپیلدی. رنگی قاچمیش و کۆتک یئییب یارالی بیر آداما اوخشاییردی:
" أحمد نۆلوب؟"
أحمد ده باشلادی آغلاماغا. نەاۆلموشدو؟ بو إو أهلی هامی‌سی ساغلایدیلار. آغا ایبراهیمین حاج جابیار حاقدا سحرچاغی دانیشیق‌لارین خاطیرلادیم.
" حاج جابیارا بیر شئی اۆلوب؟"
آغا ایبراهیمین آناسی‌نین لاحول دئمک سسی قاوزاندی. آغلامیردی. دالبادال دئییردی:" لاحول ولا قوه الا باللاه." آنجاق منه دئین یۆخودو نه اۆلوبدور.
" أحمد، حاجی جابیارا بیر شئی اۆلوب؟"
أحمد آغلاییردی. سانکی ایستەمیردی پیس خبری او منه وئرسین. آنجاق آتاسی باشی‌لا دئدی یۆخ حاج جابیارا بیر شئی اۆلمویوبدور.سۆنرا کۆتونون جیبیندن بیر تیکه کاغاذ

چیخاردیب وئردی منه. کاغاذ قانلیدی. قان قیراق‌لارینی ایسلادیب برکیتمیشدی، آنلایا بیلمیردیم، کاغاذدا یازمیشدی:
دستهایم را در باغچه می‌کارم (ألّلریمی باغچادا أکه‌جه‌یم
گؤوه‌رمه‌جک، بیلیرم، بیلیرم، بیلیرم).(سبز خواهد شد، میدانم...)
و قناری‌لر بارماق‌لارینمین مؤرکبی چؤخورلاریندا(و قناری‌ها در گودی انگشتهای جوهریم
یومورتدویاجاقلار. تخم خواهند گذاشت)
سؤروشدوم" بو نه‌دی؟"
آغا ایبراهیم هیّقیلتی‌لاری‌نین آراسیندا، دئدی:
" شوکوهون وصیت نامه‌سیدی. بوگؤن دانیشگاهین قاباغیندا گؤلله‌لندی. آمبولانس‌لا حاج جابیارین زؤرخاناسی‌نین اؤنؤنه گتیردیلر. ناهاردان سؤنرا آپاردیق قویلادیق. إله زؤرخانادان. بو یازی بولوزونون جیبیندیدی. میرده‌شیر وئرمیشدی فرنگیسه من ده گتیردیم سنه."
او بیری اوتاقدان، آغا ایبراهیمین آناسی دئییردی:"لاحول ولا قوه الا بالاه."
سؤنرا روقیه خانیم آغا ایبراهیمین اوتاغیندان چیخدی، پیللهلردن إنیب قاپینی آچدی گئتدی. کیمسه آغلامایان واخت بیردن آغا ایبراهیمین آناسی‌نین اوتاغیندان غملی بیر آواز سسی قاوزاندی. سسی غریبه گؤزللشمیشدی بیر مؤصیبت گؤرمؤش دؤنیا گؤرؤشلؤ آذربایجان قادینی کیمی اوخویوردو:
اوتورموشدوم اوتاقدا،
نه حالدا نه داماقدا
بیر ناغافیل یئل أسدی
گؤل قویمادی بوداقدا.
گئجه یاری‌سیدی سسله‌ییردیلر دورموردوم. بیری آدیمی چاغیردی. دال‌بادال دئییردی:" حسین!حسین!" دورماق ایسته‌ییردیم دورانمیردیم. سانکی باشیمی سویا باسمیشدیلار، بوغولمویوم دئیه چالیشیردیم باشیمی سودان چیخاردام، اوزلموردو، او حالدا إشیدیردیم بیری چاغیریر:" حسین!حسین!" سس آنامین سسی کیمیدی. اوزاقدان گلن بیر قادین سسیدی. و یا سانکی توزپاق آلتیندان چاغیریردیلار، سؤنرا بیردن سس، آریق چادیرالی قیزین سسینه دؤنؤشدو! او منه دئمیشدی:" چوخ یاخشی. یکشنبه ساعات بئشده." سؤنرا او سس بیر زوغا بنزر و یا شیتیل کیمی سسه دؤنؤشدو، دئییردی:" حسین، یاشیل، یاشیل، یاشیل،یاشیل." آخی بو گؤزل سس، قوزخولو، باجی‌یانا، آنایانا، عاشیق و یا معشوق سسی مندن نه ایسته‌ییردی؟ سؤنرا اویاق ایدیم، تر باسمیشدی، گؤزلریم آچیق ایدی، دئیه‌سن یوخودا آغلامیشدیم، آیقیلیقدا إشیتدیم بیری دئییر:" حسین!حسین!" ألیمی اوزالدیب باشیم اؤسته اوللان أحمدین قووه‌چیراغین گؤتوردؤم یاندیردیم. اوتاقدا کیمسه یوخودو. آغا ایبراهیمین آناسی، بیلینمیردی دئییر" یا حسین" و یا "حسین". داها شؤبهه‌لنمه

دن دوروب شالوارېمې گئیدیم، ألیمده قووەچېراغې یوللاندېم آغا ایبراهېمېن آناسې‌نېن اوتاغېنا. باشېم گیجلمیردی آما مست آدام‌لار کیمی والای ووردوم. هله بیلمیردیم ایمام حسین‌دن یاردېم ایسته‌یېر یا منی سسله‌یېر. اوتاغې ایشېقلې ایدی. یاخېنا گئدیب اوزۆنو گؤردۆم. گئنلده من خیال إتدیگیمدن اوستونۆیدۆ. چوخ ساده، عظمتلی بیر گئنیش تختین اوستونده اوزانمېشدې و بۆیۆک بیر یورقان بدنی‌نین هر یئرین توتموشدو. فقط باش گؤزۆ إشیکده‌یدی. ساچ‌لارې کوم و آغ ایدی ساچ‌لارې آز قالا بیر بۆیۆک یاستېغېن هر یئرین توتموشدو. اوزۆ إنلی و کؤکۆیدۆ. بو قدر أته رغمن غریبه گؤزل ایدی. آلا گؤزلری درین وچوخ غملی‌یدی. فانوسون ایشېغې اوزۆنۆن چالا چوخورون و آغ ساچ‌لارېن داها آبارتېجې گؤرسه‌دیردی. یئره ووروله‌موش بیر دیشی دئو ایدی. او یېخېلمېش و یازېق حالېندا دا شۆبهه‌سیز و دگیشمه‌ین بیر غوروروو وارېیدې. من گؤرن بۆتۆن آذربایجان قادېن‌لارلا اولان فرقینه رغمن، غریبه آذربایجانلې ایدی. بیر بۆیۆک آنایدې.
یاواش سلام وئریب دئدیم:" من حسینم."
باشېنې یاواشجا منه چئویردی. عئینی بیر هۆنری أثری کی، بیردن جانلانېب باشېن آداما سارې چئویریر! بئله بیر شئی گرچک اولا بیلمز. سانکې بیر رؤیانېن حوضوروندایدېم یاخود یوخو گؤرۆردۆم و اویانسایدېم گؤردۆگۆم یوخونو اینانمازدېم.
یئنه دئدیم" من حسینم" دئیه‌سن بو جۆمله‌نی دئمک‌له اؤز ایچیمده بو سؤنوجا چاتېرام یوخو گؤرمۆرم و او بو بؤیدا بیر گرچک دیر، اون‌لا ایلگییه کئچیم دئیه دئدیم:" آنام دا بو بایاتې‌لارې اوخوردو! اوشاق‌لېقدا اوخوردو."
"دئیه‌سن گئجه‌نین بو واختې سیزه موزاحیم اولدوم گئدیم سؤرا خیدمته یئتیشه‌رم."
قایېتدېم گئدم. چاغېردې:
" حسین گئتمه. گئت او صندله اوتور قوی سنی یاخشې گؤرۆم. اوردا دورسان گؤرنمه‌رم باشېمې ترپه‌دنده بؤینوم آغرېر."
گئدیب صندله اوتوردوم. ایندی دۆز اونون قارشې‌سېندایدېم. بو آچېدان او گؤبود و أتلی گؤرۆنۆردۆ، اۆزل‌لیک‌له اوزۆنۆن آشاغې‌سې، أنگی دوداق‌لارې و بوخاغې. آنجاق گؤزلری‌نین حؤکومدارلېغېنې، او أت شله‌سینه، دانماق اولمازدې.
" حسین سن چوخ درد چکیبسن؟"
" یوخ حاج خانېم، من چوخ درد چکمه‌میشم. زیندانې‌لارېن هامې‌سې درد چکمز کی."
" یوخ قیافه‌دن بیلینیر سن چوخ درد چکیبسن، گرکمیر آدام بۆتۆن دردلرین زیندانداا چکسین."

" یۆخ من چکن دردلر، چۆخلارینداندان آز ایدی. من بیرین تانیردیم کی هامیدان چۆخ درد چکمیشدی."
" اۆنون دردی هانسی چئشیتدن ایدی؟"
" کیچیتمک دردی دیر، منجه کیچیتمک دردی هر درددن اۆستۆن دیر. منیم پاییم درددن آز ایدی."
" او آدام نه‌جۆر آدام ایدی؟"
"بیر یاخشی آدام ایدی، چۆخ پیس آلچالمیشدی."
" کیم کیچیتمیشدی؟"
" بیر قادین."
" فقط بیر قادین؟"
" ایلک باشدا بیر قادین. سۆنرا اۆنو تانییان بۆتۆن آدام‌لار. او یازیق اۆلموشدو. خانیمی بیر کیشی‌له قاچمیشدی، اۆندان چۆخ أسکیک اۆلان. او خانیمینا عاشیق ایدی. خانیمی چۆخ گۆزل ایدی. اوگۆزلۆردۆ خانیمی اۆنون نئجه سئودیگینی آنلاسین. آنجاق اۆنون قادینینی آلداتمیشدیلار. بوآلچاتمانین ، ایلک هوجومویدو سۆنرا باشقا کیچیتمک‌لرله اۆزلشمیشدی. من اۆنو گۆرنده بیر آلچالمیش مۆجسمه‌سیدی یازیق. منیم آغری‌لارینم اۆن‌لا قیاسدا، آز ایدی، درین دَگیلدی.
" سنین دردلرین نه‌جۆردۆ؟"
بیلمیرم. باش آچمیرام. من اومودسوزلوغون قوللەسینده، اومودلویام و اومودلو چاغلاردا اومودسوزام. اۆره‌گیم ایسته‌یین بیر گۆن تهمینه ناصری‌نی یاخیندان گۆرم. منیم دردیم أن اومودلو حالدا اومودسوزلوغومدور. حیس إدیرم بۆتۆن یۆل‌لار اۆزۆمه باغلانیب . بونا باخمایاراق کی یۆرۆمه‌لییم، یۆرۆیه بیلمیرم. بیلیرم بئله دانیشیق‌لارینین منطیقی یۆخدو. آنجاق بو منیم دوروموندو. چاره‌م یۆخدو."
" سن چۆخ قۆجالیبسان. یاشیوا گۆره قۆجاسان. ایبراهیم دئییردی سن اۆندان کیچیکسن. آما سن چۆخ قۆجاسان مندن، ایبراهیمین آناسیندان، قۆجاسان بئله. نییه؟"
" هئچ بیر اۆزل نه‌دنی یۆخدو. فقط منیم یاشامیمدا شادلیق آز اۆلوب، أصلن رۆلو اۆلماییب. کیمسه‌نین ده سوچو دَگیل. اۆز سوچوم دا دَگیلدی بئله. یاشامدا پاییم بویوموش. پاییم دۆنیادان بویوموش. بیرین ده قینایا بیلمه‌رم. کیمسه منی بدبخت إتمه‌ییب. کیمسه منیم شادلیغیمی ألیمدن آلماییب. أصلن ایلک گۆندن منیم شادلیغا قاییم یۆخودو. بعضن حیس إدیردیم شادلیق ایکی آتدیم او یانا منی گۆزلۆیۆر. یا او ایکی آتدیمی یئریمه‌میشم و یاخود گئدیب گۆرمۆشم سهو گلمیشم. شادلیغین من‌له همشه مسافه‌سی وارپیدی. من شادلیغین یۆخلوغوندا یاشامیشام."

" یازیق دین‌سیز، چاره‌سیز. نییه روقیه خانیم کیمین دَگیلسن او بئله دؤشونور اؤلن زاماندا اؤلمه‌یه‌یدی! دؤشونور همشه وار ایمیش، واردي و اولاجاق دیر . بیلیرمیسن نییه شادلیقدان اوزاقسان؟ چون ایمانین یوخدو و همشه نزاعه لشوی دان قورخون واردي."
" سیز هاردان بیلدینیز!"
" اوغلوم هر شئیی منه تعریفله‌یه‌یدیر. سن او اوتاقدا حال‌سیز دوشن زامان‌لار، ایبراهیم بوردا اوتوروب سنه اوز وئرنلری منه دانیشیب و نزاعه للشوی‌ني دا او دئییدی منه. من ده قرآني آچیب أگرینی تاپدیم سورا أگر حاقیندا تفسیرلری اوخودوم. بیلیرسن‌می بو أگر نه‌جور آدام‌لارین حاقیندا دیر؟"
" یوخ."
" أگر سنه گؤره دیر."
" منه گؤره‌می؟"
" هه"
" نییه"
" چون آللاها اینانمایان‌لارین باش‌لاري‌نین دری‌سی سوزیولاجاق و سن ده ایمان‌سیزسان. سنین دردین اینام‌سیزلیقدي."
" آنجاق من دؤشونمؤرم کی دردیم ایمان‌سیزلیقدي من آغا ایبراهیما دا دئمیشم، منیم دردیم بیر جور مسافه‌دیر. منه اؤزل دوروم یوخ اولوب، آنجاق بیر باشقا اؤزل دوروم اونون یئرین آلمایب. من آرادان گئدن بیر شئی‌له و هله گلمه‌ین بیر شئیین آراسیندا یاشایبرام. بلکه ده حیس إتدیک‌لریمی دئیه بیلمیرم. تهمینه ناصری تاپیلیرسا بلکه بو مسافه آرادان گئدر. من یاشامدا اوزون بیر سفر إدیب گلیب چاتمیشام بورا. حیس إدیرم سفرین چتین‌لیگی قارشیدادي. منیم سفریم شادلاندان تهمینه‌یه، شادانین ناپاک روحوندان تهمینه‌نین پاک روحونا، بیر سفر اولوبدور. تهمینه‌نی تاپسام راحات اؤله‌جه‌گم. بیلیرم اؤلؤمؤم راحات‌دیر. آنجاق من تهمینه‌نی ایسته‌ییرم، او قدر ده کیمسه‌نی ایسته‌میرم."
" او تحقیر اولونموش کیشی آخیره‌جن إله قالدي‌می؟ تحقیر حیسی بیتمه‌دی‌می؟"
" دؤشونؤرم بیتدی. چون او یئترلی روح گؤجونه أل تاپدي. یاشایيشني اؤلؤمله برابر إتدی. بو سؤنوچا چاتدي : یاشایيشي آنلام تاپیرسا یالنیز اؤلؤمله آنلام تاپاجاق‌دیر. بو نه‌دن‌له آنلاملي بیر اؤلؤم سئچدی، یاشایيش‌لا إشیت بیر اؤلؤم. دؤشونؤرم حیاتي‌نین سون گؤن‌لرینده أن کیچیک بئله حقارت حیسی یوخودور. خسته حیاتیني ساليم اؤلؤم جوبران إتدی. او اؤزؤیله إشیت بیر کیشیدی."
" او آللاها اینانیردي؟"
" اؤزؤ یازیب کی بلی اینانیردي."

" قصديم اؤزۆ دگيل‌ديير. سنجه او آللاها اينانېردي‌مي"؟
" أگر او اؤزۆ وصيتينده ايمانېنا گؤره دانېشماسايدي دئييردېم او عؤمرۆنۆن آخيرلرينده هر شئيدن چۆخ اؤزۆنه اينانېردي. بيري‌نين حقارتي اؤزۆنه اينانديغېندا آرادان گئدر. بئله دۆشۆنۆرم او آللاها ايماني وارېيدي‌سا، اؤزۆنه ده ايماني وار بيدي."
" نييه بس سنين حقارتين بيتمير:"
منيم دردېم حقارت دردي دَگيل کي اؤزۆمه اينانماق‌لا آرادان گئتسين. منيم دردېم او قادېنېن دردينددي کي، جاوان‌لېقدا گؤردۆم و گؤرمک همان دا اؤلدۆ."
" بلکه ده سن اونون تهمينه ناصري‌سي‌يدېن!"
"نمه‌نه؟"
" ميه دئمه‌دين تهمينه ناصري‌نې تاپسان اؤلرسن؟ او قادېن سني گؤرنده اؤلۆب‌سه، سن اونون تهمينه ناصري‌سي‌يدېن."
گؤزلرين يومدي. دئديم يقين گؤزلري يۆرولوب، يوموب. بونا گؤره ايضاح إتديم‌کي:
" من‌له او قادېن عئين زاماندا بير غريبه کيشييه تۆخونموشوق. او مندن آز تۆخونموشدو. او تکجه او حوضورو گؤرمۆشدۆ آما من باشېمي اونون سينه‌سينه قۆيموشدوم. او قادېن منيم وجودومدا اونو آختارېردي و چۆن منيم وجودومدا او يۆخويدو، مني گؤرجک اومودسوزلوقدان اؤلدۆ."
او گؤزلرين يوممۆشدو بلکه ده يۆخلامېشدي. دوروب آياق‌لارېمي دره دره اوتاقدان چېخدېم. قووه‌چېراغي‌لا يۆلومو ايشېقلاندېرېب اوتاغېما قايېتدېم. اوزانماق همان حيس إتديم شديد يۆرقونام. سانکي ايل‌لردي دايانمادان أن کيچيک يوخو و ايستيراحت إتمه‌دن ايشله‌ميشم. چيگن‌لريم آغرېردي يوخو توتاندا حيس إتديم بير اوزون و حادېثه‌لي کابوسلو يوخودان دورموشام. منيم روحسل دنگه‌م، سانکي همشه‌لېغا خاراب اولموشدو.
أحمد بير شهيدين تشييع جنازه شکلېني بير گۆنده‌ليکدن جېرېب قابا توتوب گتيرميشدي و ايصرارلېدي منه گؤرستديگي حاج جابباربن قېزي شوکوهون تشييع جنازه‌سي‌نين شکليدي. تشييع إليين‌لرين أل‌لري‌نين اۆستۆنده‌کي برانکارد، قالدېران أل‌لر قدر، باش‌لاردان آراسي وارېيدي و بير بۆيۆک گۆل دسته‌سي شکيلين سۆل گوشه‌سينده‌يدي. أحمد ايصرارلي ايدي تابوتون قاباغېني، ايکي أللي قاوزايان، آغا ايبراهېم‌دي. من هر نه قدر چالېشدېم عکسده اولان اوزله، آغا ايبراهېمېن اوزۆنده اوخشارلېق تاپام، تاپانمادېم. أحمد دئييردي شکيلده‌کي‌نين بوغو وار، آما آيري آدامېن ألي‌نين کؤلگه‌سي دۆشۆر قۆيمور بوغ‌لار گؤرۆنسۆن. سۆنرا آغا ايبراهېمېن خانېمي دئدي اينانمېرام تابوتون قاباغېن توتان آغا ايبراهېم‌دي، چۆن آغا ايبراهېم

هئچ واخت ألجک تاخماز، تابوتو قاوزایانین ألیندە ألجک وار. من دە هر نە قدیر باخیردیم، ألجگی دە بئله، گؤرمؤردؤم. سونرا قاپی آچیلدی مرتضی، آغا ایبراهیمین قایینی گلدی ایچەری، خوش بئشدن سونرا دئدی:
"حسین آغا بئله دؤشؤنؤرسؤز من تهمینه ناصری‌نین قضیه‌سین اونوتموشام؟ من اوردان بوردان سوروشموشام. تهمینه ناصری کؤردؤستاندادی. هامی دئییر گئدیب اورا."
" کؤردؤستان؟ اورا نییه گئدیب؟"
" دئیه‌سن کؤردؤستاندا بیر ماجرالار اولور بعضی سیاسی گوروپ‌لار گئدیبلر اورا. تهمینه ناصری‌نی دە اؤزلرینن آپاریبلار اورا."
" کؤردؤستانین هاراسینا ؟"
" بوراسین دا بیلمیرم. یقین بؤیؤک شهرلری‌نین بیریندەدیر دا. ماهاباد یا سنندج."
" آخی نییه دوروب گئدیب کؤردؤستانا؟"
" دانیشگاه قاباغی‌نین بحث‌لری چوخ قیزیشیب. هر یئرده صؤحبت بودو کی کؤردؤستان خودمؤختارلیق ایسته‌ییر. گوروپ‌لارین بعضی لیدئرلری دوروب گئدیبلر اورا بلکه، إتلافین پئی‌لرین تؤکه‌لر، ایمام گلندن سونرا بختیارین ایشی بیتنده، یئنی دئولته خودمؤختارلیغین اؤنری‌سینی وئرسینلر. آنجاق من بیر شئی دە کشف إله‌دیم. بیلیرسیز دانیشگاه قاباغیندا بحث إدن‌لرین ایچینده هر جؤره آدام تاپیلار: پوللی، پولسوز، اوستاد، دانشجو، دؤکتور، مؤهندیس، فهله، رییس. جمعی بحث‌لرین ایچینده تهمینه ناصری‌دن سؤز گئدنده بیری دئدی: تهمینه ناصری پوللو عایله‌دندی، آدین دگیشیب، نالی ترسه وورور. من دئدیم بو بیر دئییشدی، یاخشیدی دئیه‌ن ثوبوت إتسین کی بوترسه نالاییر. طرف گؤردؤ سؤزؤنؤ ایثبات إتمه‌گه منیم ایصراریم وار، تهمینه ناصری‌نین یالانچی اولماق ایتیهامینی، گئری آلدی.آنجاق دئدی: تهمینه ناصری‌نین باجی‌سی پوللودو! ووزرا خیابانیندا هامی اونو تانییر. إوی دە اوردادی. دئدی، کیمدن سوروشسان سودابه شایان هاردا گؤرسه‌درلر.
" شایان یا شادان؟"
" یاخشی یادیمدا قالمادی، أری‌نین فامیلیاسی نه‌یدی؟"
" شادان."
" باجی‌سی‌نین آدی سودابه‌دی؟"
" بلی آما بیز گئچن‌لرده سنه دئمه‌میشدیک، تهمینه‌نین بو باجی‌سی‌نین آدی سودابه‌دی. یا دئمیشدیک؟"
" یوخ دئمه‌میشدیز. من ایلک دفعه سودابه آدینی بو کیشیدن إشیتدیم. سودابه راحات یادیمدا قالماسی و شایان یا شادان دا سهو إتمک طبیعیدی.
" دئمه‌دی ووزرانین هاراسیندا؟"

" دئدی کیمدن سوروشسان گؤرسه‌درلر. دئدی بؤیؤک إودی چوخدا مشخصدی. دئدی ألبته ایکی آی اوْلار کیمسه إوه گئت گل إتمیر."
من دوردوم:" اوْرالارا گئدیب باش وورمالیبام."
"نییه؟ سودابه‌نین قارداشی مؤمکؤندؤ اوْرالاردا اوْلسون، اوْ دفعه موفق اوْلمادی یقین یئنه سنین دالینجا گله‌جک‌دیر."
" آما من داها یورولدوم. ناواختاجان اوْتوروب تهمینه ناصری و قارداشی‌نین سؤزؤن إشیده‌جه‌گم؟ گئدیب إوی تاپیب اوْردا هوشنگین پوسگوسوندا دورارام. تاپیلسا توتسونلار دئیه، سس سالارام. سودابه اؤزؤ ده اوْنو توتان‌لارین ألیندن قاچیب‌سا، یقین إوینه باش ووراردی." سونرا بیردن روقیه خانیمین سؤزؤنؤ خاطیرلادیم. نئچه گؤن اؤنجه دئمیشدی :ایلک آنلایین گؤرؤن باجی‌سی‌نین إوی هاردادی، اوْ قاچسا أگر، یقین إوینه بیر باش ووارار.تیکرار إتدیم:" سودابه قاچیب سا یقین اوْز إوینه باش چکر یاخود بیرینی یوللار إوینه باش وورسون."
قاپی دؤگؤلدؤ. أحمد کی دؤرد قولاقلی دینله‌ییردی، دوردو قاپینی آچسین. آشاغادا قونشاق اوْتاغیندا اوْتورموشدوق. ایکی گونؤدؤر من داها اوْسته قالمیردیم. ایسراغا گؤن دؤهتؤر گلیب دئمیشدی دوروب دؤلانسام یاخشیدی. بیر ایکی دفعه آغا ایبراهیملا إودن چیخیب پهلوی دؤرد یؤلوناجان گئدیب، أحمدله إوه قاییتمیشدیم. آغا ایبراهیم إعتیراض‌لارین ایچینه گئتمیشدی گؤن باتاناجان قاییتمامیشدی، قاییتدیغیندا ایلک گئدیب، آناسینا باش چکمیشدی سونرا آشاغایا گلیب اوْ گؤنؤن راپؤرون بیزه وئرمیشدی. من اوْنا آغا ایبراهیمین آناسی‌لا گؤرؤشؤمدن بیر سؤز دئمه‌میشدیم، اوْ دا دئمه‌میشدی. بئله گؤرؤنؤردؤ، آغا ایبراهیمین آناسی اوْنا دئمه‌میشدی بیز گؤرؤشمؤشؤک. ایندی اوْ گئجه منه، داها چوخ بیر رؤیایا بنزیردی. قؤرخوردوم آغا ایبراهیمه دئسه‌م آناسینی گؤرمؤشم، آناسی سؤزؤمؤ یالانلاسین و یقین حاقلیدی. چؤن اوْنون ظنینجه ده گئجه یاری‌سیندا اوْ گؤرؤش کابوسدان باشقا بیر شئی اوْلمازدی.روقیه خانیم ایدی. سسین إشیتدیم. بیرینجی دفعه منی سوروشوردو. گلدی اوْتاغا، دالی‌سینی چئویرمیشدی منه اوْزؤ توتولی قارشی‌سیندا اوْلان فرنگیس خانیما خیطاب دانیشیردی:
" بؤیؤن بو مکتوبو سیزین آپارتمانیزین آلتیندان تاپمیشام."
" نمه‌نه؟"
دئیه‌سن گؤزله‌نیلمز اوْلای‌لار بوگؤن اوْز وئریردی. مکتوبو وئردی فرنگیس خانیما اوْ دا وئردی منه. پاکاتی آچدیغیمدا اوْندان سوْراندا کی مکتوب نه‌جوْر ألینه چاتیب دئدی:
" سیز مکتوبو اوْخویون سونرا دئیه‌رم نئجه ألیمه چاتیب ."
آقای حسین تنظیفی:

سلامدان سؤنرا، چؤخ تأسؤف إدیرم شنبه، قصر زیندانین اؤنؤنده سیزین قوللوغونوزا چاتا بیلمه‌دیم. او گؤنه کیمی تهمینه ناصری‌له علاقه باغلامامیشدیم. خسته اؤلدوغومدان دؤلایی سیزین گؤرؤشؤنؤزه گله بیلمه‌دیم. ریجا إدیرم مندن اینجیمه‌یین. من نهایت اؤنو تانیپان‌لار واسیطه‌سی‌له اؤن‌لا علاقه قوردوم و سیزین مکتوبوزو اؤنا یئتیردیم. او سؤز وئریب اؤزؤ صلاح بیلدیگی کیمی سیزین‌له تماسلاشسین. ایندی باشی چؤخ شولوغدی. منیم ده باشیم شولوغدی. اومارپم تئزلیکده گؤرؤشه‌ریک. دئییم هله، أسکی زیندانی‌لارین نئچه‌سی‌له دانیشدیم اؤنلار سیزی تانیپرلار و گئچن گؤن‌لرده سیزی گؤرمه‌دیک‌لریندن شاشقینه‌یلار. بئله دؤشؤنؤرم بلکه سیز تبریزه قایید‌یبسینیز. چالیشین زیندانداکی دوست‌لارپزلا علاقه باغلایین، اؤنلار نیگاران‌لیقدان چیخسینلار. تهمینه ناصری‌دن نیگاران قالمایین او وئردیگی سؤزه عمل إدر. یقین سیزین‌له تماس توتاجاق.

گؤرؤشمک اومودویله،

مؤجسمه اؤستؤنده کی دوست

مکتوبو اوجادان اؤخودوم چؤن غریبه آدام یؤخودو.مرتضی دئدی:" بو مکتوبدا کؤردؤستاندان بیر شئی یازپلمایپبدی. بلکه تهمینه ناصری‌نین کؤردؤستانا گئتمه‌سی دئدی-قؤدویموش."

من روقیه خانیم دان سؤروشدوم بو مکتوب سیزه نه‌جؤر چاتیبدی."

روقیه خانیم دئدی:" پس بو نامه تهمینه ناصری‌دن دَگیل‌می؟"

" یؤخ، آنجاق گؤرؤرسؤز اؤنون حاقیندادی."

" کیم یازپبدی؟"

" او، اوغلان کی بیز دئییردیک بس هوشنگین أللینه دؤشؤب. منه دئمیشدی ها شنبه آخشام زیندانین اؤنؤنده اؤنو گؤزلؤیم، تهمیه ناصری‌دن منه خبر گتیرسین، او اوغلان. او اؤزؤ گلمه‌دی عوضینده هوشنگ‌له یؤل‌داشی گلیب منه ده گؤلله دگدی. من بئله بیلیردیم هوشنگ اؤنو یاخالاییب مکتوبو آلیب أللیندن و من‌له او جاوان و تهمینه ناصری‌نین إحتیمالی گؤرؤشؤندن خبر توتوبدور.

سؤنرا سؤردوغوم سؤرونو بیر ده سؤردوم:" بو مکتوب نه‌جؤر سیزین أللینیزه چاتیب‌دیر.؟"

روقیه خانیم دئدی:" یادپنیزدادی‌مي نئچه گؤن قاباق یوخاری اؤتاقدا حاج گؤلاب دئدی من آللاهین خالقینا قوللوق إتمه‌گه أنگل اؤلمارام؟ حاجی فاطمه خانیم دا دئدی سیز قؤیون من سیزه یاردیم إدیم؟ من دؤشدؤم ایشه. هر گؤن ایکی دفعه، سیزین آپارتمانا باش ووروردوم. آغا ایبراهیم‌دان ایسته‌میشدیم سیزین آپارتمانین آچارین وئرسین منه. گئدیب سیزین آپارتماندا بیر ساعات اؤتورووردوم. گؤزلؤردؤم گلیب سیزین‌له تماس توتسونلار. آنجاق کیمسه سیزی ایسته‌مه‌دی. بو گؤن بو مکتوبو

گۇردۇم پوست گتيرميشدى.گۇرۇسۇنۇز پوستون تمبرى وار پس بو مكتوبو پست گتيريبدى."
" سيز چوخ فداكارسىنيز، آنجاق كئشكه آپارتمانا گئتديگينيزى منه دئيردينيز. بوردا ياتدېغېم سۇره ده دۇشۇنۇردۇم بيرى منله تماس توتاجاقدېر، من اوردا دَگيلم آما!"
" أمين اولون فقط بو مكتوبو يۇللويوبلار. هر گۇن بير ساعات سحر بير ساعات آخشام او آپارتماندا اولوردوم. بيرى سيزى گۇرمک ايستەسەيدى، أن آزې بير يۇل من اوردا اولاندا سيزى سۇراردې. كيمسه اوزا باش ووراميېبدېر.
" مرتضى دئدى:" ايندى ووزرا خيابانېنا باش ووراق ايستەييرسيزمى؟"
"دوروب كۇردۇستانا گئدنمەرم. إحتيمال لارلا عمل إدنمەرم. آنجاق ووزرا خيابانېنا گئتمک كسين‌دير."
مرتضى دانېشمادې. سۇردوم "ساعات نئچەدى؟"
" دۇردۇ بير روبع."
" پس من سيزين‌له گليرم"
أحمدين سسيدى. آناسې إعتيراض إلەدى." آتان إوده اۇلمايااندا بير يئره گئتمک حاققېن، يۇخدور."
" آما من گئديرم حسين تک باشېنا گئتمەملى‌دير."
مرتضى دئدى:" من ده گليرم. اۇندا أحمد ده گله بيلر."
روقيه خانېم دئدى:" سيزين بير قادېنا إحتياجېنېز وار. كئشكه حاجې دا اۇلاردې بيزيم‌له. سحر حاجې‌لا آغا ايبراهېم گئتديلر إيله‌مه. اۇرگتمن‌لر ده اۇنلارېنانېدېلار. بير آز اوشاق‌لاردان دا وارېيدېلار. كئشكه من ده سيزين‌له گله بيلرديم."
" سيز يئترينجه ياردېم إديبسينيز. قۇيون ايندى ده بيز كيشى‌لر گئديب گۇرک نه ايش گۇرۇرۇک."
گئتديم اۇسته پالتار دگيشم. آياق‌لارېمېن سسينى إشيدينجه آغا ايبراهېمېن آناسې، دئدى:" ايبراهېم گلدين؟" دئديم:" آغا ايبراهېم گلمەييب حاج خانېم منم." داها بير سۇز دئمەدى. تله‌سيک پالتار گئييب گئتديم آشاغا. إشيگه چېخاندا دۇرد نفريديک. روقيه خانېم قرار وئرميشدى بيزيم‌له گلسين. اۇزۇنۇن اۇنرى‌سيدى، بير قادېنې تاپماق اۇچۇن إولرينه باش ووراميېبق. هر قادېن هارا گئديرسه إوينه قاېيدار. دانېشمېردېق بيربيريميزله. تاكسيدا اۇتوراندا سوسماغا مجبورودوق. خيابان‌لار آدام‌لارلا دۇلويدو. ألبته نظملى شكيلده دَگيلدى، داغېنېق و پۇزقون شكيلده. هامې شهرين مركزيندن، پهلوى دانيشگاهېن دۇرد يۇلوندان موختليف يۇن‌لره، داغېلېردېلار. بونا گۇره تاكسې‌نېن حركتى آرامېدې. ووزرا خيابانې‌نېن باشېنا چاتاندا هاوا قاران‌لېقلاېيېردې، ماشېن‌لار دا سۇرعت‌له آشاغا يوخارې گئديردىلر.

نئچه شیک ماغازایا چاتمامیش، تاکسیدان إندیک و دوردوق. هاوا سؤیوغویدو بیر یئری ده تانیمیردیق.
دئدیم:"من گئدیم بو ماغازالارین بیریندن سودابه‌نین آدرئسین سوروشوم."
مرتضی دئدی:" سیز یوخ. أحمدین گئتمه‌سی یاخشیدی."
روقیه خانیم دئدی:"أحمد تک‌لیکده یئتمز بیرگه گئده‌ریک."
مرتضی دئدی:" یاخشی فیکیردی."
روقیه خانیم دئدی:" یاخشیدی کی سیز اوزاقدا دوراسیز، من‌له أحمد ماغازادان چیخیب باشقا ماغازایا گئتمزسک، یقین آدرئسی تاپمیشیق، اوندا سیز ده بیزیم آرخامیزجا گلین"
یوللانیب گئدتدیلر.أحمد روقیه خانیما اوغول اولماغی، یاراشیردی. کیمسه أصلن شؤبهه إتمزدی. یالنیز بیر سوروون وارییدی بو طرف‌لرده أصلن روقیه خانیم کیمین، اؤزؤن توتان خانیم یوخودو.
مرتضی دئدی" غریبه قادین‌دیر یوخ؟"
" چوخ."
" آنجاق اوندان عجیب حاج گؤلابدی."
" نییه؟"
" سیز اولسایدینیز بو ایشی گؤرردینیز حسین آغا؟"
" نه ایشی؟"
" بیر قالا قادینینا توبه سویو توکؤب عقد إلییه‌سینیزمی؟
" بیلمیرم هئچ واخت اونو دوشونمه‌میشم."
" من دئمه‌دیم دؤز ایش دَگیل، آما اؤرَک ایسته‌ییر، اونا گؤره دئدیم حاج گؤلاب غریبه آدام‌دیر."
" آنجاق مرتضی خان، عاشیق دا غریبه بیر شئیدی. هامی‌نین عاشیق اولماغا جؤرأت، جسارتی اولماز."
" بیلیردینیزمی؟ صؤحبتدی کی قالانین قاپی‌سینی همشه‌لیک باغلایاجاقلار."
" آهان. نولاجاق؟ یقین او بدبخت‌لره ده بیر چاره قیلاجاقلار."
" دئییرلر بیر آزی ایسته‌ییر..." سؤزؤن کسدی. باشین قاوزادی اوزاق‌لارا باخدی . دئدی:" چیخدیلار إشیگه یوللاناق." آنجاق نئچه آندان سونرا روقیه خانیم‌لا أحمد آیری ماغازایا گیردیلر. بللیدی بیرینجی ماغازادان بیر سونوچا وارمایبلار.
"مرتضی دئدی:" حسین آغا منیم سؤزلریمین بارەسینده یانیلمایین، من اینانیرام آدام بیر قادینی سئوسه باشینا توبه سویو توکؤب، عقد إدیب إوه گتیرر. آما..."
" آما نه؟"

" خالقېن آغزېن باغلاماق اوڵماز. خالق او قدر صفحه قوزيارلار آدام هر عئشقدن، محبتدن پئشمان اولار."
" دۆشۆنۆرم مرتضى خان، خالق بيزيک. بيز خالقېن آغزېني باغلېيا بيلەريک، کى، ايکى نفر عئشق، محبتلرينه يئتيشه بيلسينلر. قالدې بو قادېنېن او سابقەسى اولماسايدې بو قدر فداکار اولمازدې."
حيرص‌لنديگيمى گؤرۆردۆ، بيلميرم نييه حيرصليديم. بلکه ده حيرصلى دَگيلديم عصب‌لريم پوزولموشدو.و بلکه أصلن بيلميرديم مرتضى کيمى آدامېن، أخلاق معيارلارې هاراندې. بو ايکى اۆچ هفته ده هامې منه محبت إتميشديلر، بيلميرديم مرتضى‌نين يانېندا نەدن راحاتسېز ايديم. بلکه گنج‌ليک‌يدې، ياخود قيافەسيدى، شۆبهەلى و آز ظرفيتى اولان وهردنبيلى بير قيافه و بلکه ده اونون حاقېندا سهو إديردېم، اونون آز تجرۆبەسى باشقالارې‌نېن محبت و فداکارلېغېني درک إتمەگه ايذين وئرميردى. و ياخۆد اۆزۆنۆن محبت و فداکارلېغا قابې يۆخودو. باخمياراق بودا سهو ايدى. چۆن او بوراجان من‌له يۆل بير اولموشدو. بودا اونون محبت و فداکارلېق نيشانەسيدى." إشيگه چېخدېلار. أحمد قايېدېب آرخاسېنا باخدې اونون حرکتى بيزه آيدېن دَگيلدى. سۆنرا گئتديلر باققال تۆکانانېنا. مرتضى دئدى" قادېنېن إوى بوردا اولسا يقين آدرئسى تاپارلار. ايلک باشداندا باققالا گئتمەلى‌ديلر."
سۆنرا ايلک أحمد چېخدې سۆنرا روقيه خانېم. يۆلا دۆشدۆلر. هېزلې گئديردېلر، بللېدى باشقا ماغازالارا باش ووررماق ايستەميرلر. بيز اونلارلا مسافەميزى ساخلاېيردېق. من قۆرويوردوم کيمسه باققال تۆکانېندان چېخېب روقيه خانېملا أحمدى تعقيب إتمەسين. روقيه خانېم کوکەيزين قاباغېندا دوردو. بيز ياواشلادېق. بئله دۆشۆندوق آدرئسى آلمايېب ايستير بوردان آلسېن. آنجاق آدرئسين يئرينه ايکى دنه کۆکه آلېب پولون وئردى قايېدېب آرخاسېنا باخدې . طبيعى ايستەيېردى بيلسين آدرئس وئريب، وئرمييەنلر آرخاسېنجا گليرلر يۆخسا يۆخ. بيز ماغازالارېن تک به تک اۆنوندن گئچيرديک. هامې اۆز ايشينه مشغولودو. روقيه خانېم أمين اولوب يۆللاندې. بيز هېزلاندېق. روقيه خانېملا أحمد خياباندان گئچيب دۆندۆلر سۆلا. خياباندان گئچنده أحمد دۆنۆب دالې‌سېنا باخدې . سۆنرا يئتيشديلر خلوت اولان باشقا بير پياده‌رۆوا. بير بۆيۆک قاپې‌نين اۆنۆنده دوردولار أحمد اۆيان بويانا باخماغا باشلادې، يئنى‌دن يۆللاندېلار، نئچه آددېم يوخارې گئتديلر، قايېدېب بير بۆيۆک قاپې‌نېن اۆنۆندن گئچيب، آشاغالېق گلديلر وبير بۆيۆک قاپې‌نېن اۆنۆنده دوردولار. أحمد باخدې . روقيه خانېملا دانېشدې. روقيه خانېم أليِن قۆيدو زيله، نئچه ديقه ساخلادې. بيز خياباننېن او تايېندا دورموشدوق خياباندا، قضادان گؤرۆشن، ايکى تانېش آدام کيمى، خۆش بئش إديرديک. دۆر بريميزدن تک تۆک آدام گئچيردى. آنجاق او طرف داها خلوت‌يدې. سۆنرا گؤردۆق أحمد يوموروق‌لا قاپېيا دۆگۆر!

نئچه ديقه بئله دؤگدؤ. كيمسه قاپيني آچمادي آما. روقيه خانيم و أحمد نئچه ديقه دوردولار، بلليدی مشورت إديردیلر. سؤنرا خيابانين قوزئينه طرف يوللانيب ، دؤندؤلر يان يولا. من‌له مرتضی ياواش ياواش يوخاري، گئتديک. يان يول خيابانين قارشي‌سينا چاتاندا دوردوق. گؤردؤک روقيه خانيم اوزاقلاشير آما أحمد دوروبدی. بيزه ايشاره إله‌دی يانينا گئدک. خياباندان گئچيب يانينا گئتديک.
أحمد دئدی :"كيمسه إوده يوخدی."
مرتضی دئدی:" روقيه خانيم هارا گئديرسن؟"
أحمد دئدی:" روقيه خانيم دئييرسن، خيابان خلوت اولسون دئيه، ياخشيدي دؤزک. همی ده ايسته‌ميرسن هامي‌مزی برابر گؤرسؤنلر."
دئديم:" قاپيني آچماغا بير يول تاپمالييق."
مرتضی دئدی:" قاپيني آچماق نه درده دگر؟"
أحمددن سوروشدوم:" قاپي‌نين اؤستونده بير شئی يازيلميشدي؟"
أحمد دئدی:" قاپيدا يازيلميشدي: سودابه گرچکدن شادان‌دي. آشاغاسيندا يازميشدي: اؤلؤم اولسون سرمايه‌دارا. باشقا شئی‌لر ده يازميشديلار. آما قاران‌ليقدا فقط بونلاری اوخويا بيلديم."
دئديم" او كسين سودابه‌نين إوی‌دير."
أحمد دئدی:" بير شئی ده يازيليب"
" نمه‌نه؟"
" أللی خانيمين إوی"
" كيمين إوی؟"
" أللی خانيمين إوی. بيلميرم نه‌جؤر اوخونور: علی كيميندی آما أليف‌له."
أللی، تانيش آديدي. هاردا إشيتميشديم بيلميردیم.
مرتضی دئدی:" دووار چوخ آلچاقدي. سيز ايچه‌ری گئتمک ايسته‌سه‌نيز، بير ايش گؤرمک اولار."
" نه‌جؤر"
" من آتيلارام دووارين اؤستونه، اوردان دؤشه‌رم دووارين دالينا. قاپيني آچارام سيز گلرسيز ايچه‌رييه."
پس من مرتضانين دؤزؤملؤ اولماماغينا سهو إتميشديم.
" خالق گؤررلر."
أحمد دئدی:" سيز دووارين قيراغيندا دورارسيز من سيزين أليزه، چيگنيزه چيخارام آتيلارام دووارين اؤستونه اوردان دا دووارين دالينا، قاپيني آچارام."

"قاپي قېقېللي اوڵسا نئجه؟ قالارسان دووارين دالېندا. چۆن كيمسه ده يۆخدو پيشدك دورسون اوردا، چېخانمازسان اوردان. همى ده بيز سنى أصلن تهلۆكەيه سالانمارېق."
"نه تهلۆكەسى؟"
من قالدېم ! اؤنلەمەميش تهلۆكەلر إله چۆخودو نه دئديگيمه قالدېم.
مرتضى دئدى:" أحمدين اؤنەرىسى گۆزلدى. بيرى گۆرسه دئيەريک كيليدى ايتيرميشيک."
" ياخشېدې اوندا روقيه خانېما دئيەک."
مرتضى دئدى بئله إلەريک. دۆربر خلوت اوڵاندا، من دووار ديبينده دورارام أحمد آتېلار دووارېن اۆستۆنه. من گئچيب گئدەرم. سۆنرا روقيه خانېم گئديب قاپېني دۆگر. أحمد قاپېني آچار روقيه خانېم گئدر ايچەرى. سۆنرا آرخايېنجا بير- بير گئده ريک ايچەرييه." سۆنرا أحمده دئدى:" قاچ گئت نقشەنى روقيه خانېما دئنه." و منه دئدى:" سيز گئدين خيابانېن او تايېندا دورون، دوروم ياخشې اوڵاندا بيزه ايشاره إدين گلک."
من گئديب دوردوم خيابانېن او تايېندا. خيابان خلوتيدى. اوڻ- اوڻبئش آتدېم سودابەنين قاپېسېندان آشاغادا، بير كيچيک ماشېن دورموشدو. سۆنرا ياواش گاز وئريب گئتدې ماغازالارېن قاباغېنا. سۆرۆجۆ إنيب دوردو كۆكه سېراسېندا. شۆبەەلى نظره گليردى. من بير آز يوخارېلېق گئتديم، آما گۆزۆم كيچيک ماشېندايدې. سۆرۆجۆ نئچه ديقه سۆنرا چۆرەگين آلدې گئديب مېندى گاز وئريب گئتدې آشاغا. نئچه ديقه ده دۆزدۆم. سودابەنين إوېنين هندەورينده كيمسه يۆخودو. گلديم يانېۆل خيابانېن قارشېسېنا، ايشاره إتديم، اويغون زاماندې. مرتضى يان يۆل (يانال)دن چېخدې، ايكى اۆچ آتدېم مسافەيله أحمد چېخدې. مرتضى دوردو، أحمد آتېلدې أڵلرينه، سۆنرا چيگينلرينه. دووارېن اۆستۆنده اوزاندې. مرتضى يۆلا دۆشدۆ بيردن بيرى دئدى:
" آغا آرتېق سيقار وار خيدمتينيزده؟"
دئديم:" بلى؟ نمەنه؟ سيقار؟"
" بله. بيردنه آرتېق سيقار."
قورخدوم و تلەسيک و شاشقېن دئديم: " من سيقار چكمەرم." او گئدندن سۆنرا، دووار اۆستۆنده أحمددن أثر يۆخودو. روقيه خانېم گلدى إشيگه، اشاره إتديم گئديب قاپېني دۆگسۆن. گئتدې دۆگدۆ. روقيه خانېم گئتدې ايچەرى. نئچه ديقه سۆنرا مرتضى قاپېدېب گئتدې قاپېني دۆگدۆ، قاپي آچېلدې گئتدې ايچەرييه. نئچه ديقه سۆنرا من گئتديم خيابانېن باشېنا. گئچديم خيابانېن او تايېنا، گئتديم آشاغا. قاپېني دۆگدۆم أحمد قاپېني آچدې گئتديم ايچەرى.

ایندی هر دؤرد نفر، قاپي دالیندا غریبه بیر اوده، دایانمیشدیق نه إتدیگیمیزی بیلمیردیک. قاپیدان إشیکده گئجه‌نین سوکوتونو، سؤرعت‌له یوخاریا گئدن ماشین‌لار، سیندیرپردیلار. هئچ بیر اینسانین آیاق سسی إشیدیلمیردی. قاپي دالي‌سیندا دؤرد دنه خیال ایدیق گئجه‌نین قاران‌لیغیندا، و تنهالیقدا بوغولان!. حقیقت بویودو بیز دؤرد نفر بیربیریمیزی چوخ آز تانیردیق. آنجاق بیر بیلینمه‌گن شئی، بو آن بیزی اوزتاق طالئعه صاحاب إتمیشدی. بو طالئع هر نه ایدی چوخ تهلوکه‌لیدی. بیز دؤرد نفر گیزلینده اؤزگه‌نین اوینه گیرمیشدیک. تکجه بیزه بیر شئی جوْرأت وئرمیشدی، دیقه به دیقه، ثانیه به ثانیه گؤزله‌مک‌له، گئچن گئجه-گوندوْزه، حاکیم اوْلان دوروم. بیز هامیپا حاکیم اوْلان او گؤزله‌مه حیسینی ، بو شخصی حرکتیمیزله، ییغیب و پاتلاتمالي إتمیشدیک. نئچه دیقه اؤنجه‌سی تک، قاران‌لیقدا بیردن بیری تاپیلیب، دئسه‌یدی:" آغا خیدمتینیزده آرتیق سیقار وارمي؟ نئینردیک؟ بوردا داها کیمسه بیزدن سیقار ایسته‌میردی. پاتلاما آن‌لارینداً دورموشدوق. أحمد قووه‌چیراغي‌نین ایشیغیني آیاق‌لارمیزین آلتینا سالاندا، من حیس إتدیم دوْنیانین أن بؤیوْک توْپو، دوْمدوْز قولاغیمین دییندن آتیلیب‌دیر.
مرتضی دئدی:" سؤندوْر!"
روقیه خانیم دئدی:" یوْخ سؤندوْرمه! آخي آیاغیمیزین آلتین گؤرمه‌لییک. سسی تیتره‌ییردی.
ایکی‌سی ده یاواش دانیشمیشدیلار. آیاغیمیزین آلتینداکي مرمر داشي، قووه‌چیراغین آلتیندا ایشیلدایپردي.قووه‌چیراغي‌نین ایشیغي اوْسته قالخیب مرتضی و روقیه خانیمین اوْستوْندن گئچنده، روقیه خانیمدان سوْروشدوم :" سیز نییه کوْکه آلدیز؟"
" بیلمیرم. حاج گوْلابین کوْکه‌دن خوشو گلر. آما بیلمیرم نییه آلدیم."
مرتضی قووه‌چیراغین أحمددن آلیب سالدي دووارا، سوْنرا سؤندوْردو. هامیمیز قوْرخموشدوق و یا بلکه ده من قوْرخموشدوم و هامیني اوْزوْم کیمی بیلیردیم. دووارین آرخاسیندا، قاپي‌نین اوْنوْنده، بیرماشین دایانیب گؤزله‌دی. قاپي‌سي آچیلیب اوْرتوْلدو، سوْنرا آددیم‌لارینی إشیتدیک. بیری دوردو. أللینده آچار وارییدي، قاپیني آچسایدي قوْرخودان قیشقیراردیم. اوْزوْمله إله مشغولودوم کی، او بیرلری دوْشوْنمه‌وْردوْم. آچارلارین بیر بیرینه دگمه‌سی کسیلدی. قاپي دالیندا دوران اوْسکوْردوْ آیاق‌لارینی دگیشدی، سوْنرا قاپیني دوْگدوْ. بیلمه‌دیک زیلی سینایيب سوْنرا قاپیني دوْگمه‌وْشدوْ، یوْخسا بیلسه‌یدی إلئکتیریک یوْخدو قاپیني دوْگمه‌له‌لیدی. بیری‌نین دیرناق‌لاري بوْتوْن گوْجوْیله ساغ قوْلوما گیریردی. سانکي دیرناق صاحابي بو ایشی‌له، أمین اوْلماق ایسته‌ییردی یالقیز دَگیل و یا قوْرخو اوْنوْنده دوران تکجه آدام دَگیل. طرف قاپیني مؤحکم چیرپیردي. گرچکدن بو اوده بیری

وارېيدېسا، بيز قاپې دۆگندە إشيتمەميشيدى، بو آدامېن بئله مؤحكم دۆگمەسينى إشيديب قاپيا گلسەيدى نەاۋلاردې؟ طرف أل گؤتورن دَگيلدى. سۆنرا ساكيت اۋلدو يئنه تيكرار دۆگدۆ. بو دفعه مؤحكم دۆگدۆ. سۆنرا قاپې دۆيمكدن أل گؤتوردۆ. آچارلارېن بير بيرينه دگمه سسى، يئنه إشيديلدى. سۆنرا آتديملارېنېن اوزاقلاشماسې. ماشېنېن قاپېسې آچېلېب اۋرتۆلدۆ. ماشېن ايشلەدى يۆللاندې، سۆنرا تگرلرېنين فېرلانما سسېله دۆنۆب گئتدى يوخارې. دېرناقلارې أتيمه گيرن آدام دوروب اوزاقلاشدې، سۆنرا روقيه خانېم دئدى:
" مرتضى خان باغېشلاېېن اۆز أليمده دَگيلدى."
مرتضى دئدى:" نۆلدو نئينەدينيز ميه"
روقيه خانېم ساكيتيدى. يقين اۆز يانېندا تخمين إديردى قۆرخودان دېرناقلارېن باتېران قۆل منيمكيدى. حاجې گۆلاب بيلسەيدى نه دئيردى؟
" نۆلدو ميه روقيه خانېم؟"
روقيه خانېم دئدى :"هئچ زاد. دئديم به آياغېمې آياغېزېن اۆستۆنه قۆيموشام."
سۆنرا دئدى:" ايندى قاباقكېندان چۆخ أمينيک بو إوده كيمسه يۆخدو. آنجاق قاپې دۆگۆن كيميدى؟"
مرتضى دئدى:" هر كيميدى، گئتدى."
أحمد دئدى كئشكه تعقيب إدرديک." روقيه خانېم دئدى هر كيميدى خبرسيزيدى. بيلسەيدى إو صاحابې تهلۆكەدەدى، قاپې دۆگمزدى."
نئجه هوشلو قادېنېدې! سۆنرا چېراغې أحمددن آلېب كۆكەنى وئردى ألينه. ايلک، آياغېنېن آلتينى چېراق‌لا ايشېقلاتدې. سۆنرا ايشېغې بير آز يوخارې سالدې، ايشېق دووار اۆسته قورو بيتگىلرين اۆستۆنده گئچيب، سانكې ايشېقدان قۆرخان يارپاق‌لارېنې قاران‌لېقدان إشيگه چكدى. ايشېق يوخارې گئدندن سۆلا طرف يايېلدې، ساختمانېن شۆشەدن اۆلان بۆيۆک قاپېسېنې قېرمېزې توتاچې لا(دستەگيره) گۆزۆمۆزۆن قاباغېنا سردى. ساختمان سئحيرلى معمارېسېنې بيردن گۆزۆمۆزه چكدى. مرتضى توتاچې فېرلاتدې، چېراق‌قووه ايشېغېندا شۆشه دالېندان بنانېن ايچين گۆرمەگى چالېشدې.
" جام تارېيدې."
بير ايكى دفعه ده توتاچې فېرلاتدې. قاپې قېفېللېدې. سۆنرا روقيه خانېم ايشېغې چۆيردى بنانېن او بيرى بۆلۆملرينه. شۆشه، پنجره و مرمرلرى. أصلن بيز نييه بو إوى يۆخلاېېرېق؟ نەدن بو إوه آياق قۆيموشوق؟ بينانېن اۆنۆنه يئتيشنده جام‌لار داها تار دَگيلدى. آما پرده‌لرين هامېسې چكيليدى. بينانېن ايچين گۆرمک اۆلموردو.
" بلكه زئرزميدن يوخارې گئتمک مۆمكۆن اۆلدو."

بونو من دئمیشدیم. روقیه خانیم چیراغی ایکینجی قاتدان بیرآز آشاغا سالدی. بیردن بؤیوک بیر مؤرکب‌لیک، جام‌لارین آرخاسیندان گؤرؤندو. سانکی بؤتون طبیعت بیر اوتاقدا حبس اولموشدو. اؤلؤشگه‌میش گؤل‌لر زوغلاری‌لا، ایچ -ایچه، لای‌بالای نورون ایچینده ساختمانین گؤل‌خاناسیندا ظاهیر اولدولار. یارپاق‌لار سارالیب خاراب اولموشدو، بالا آغاج‌لار قوروموشدو. خفیف ایشیقدا، گؤل‌خانا، ألی‌له چکیلمیش بیر مصنوعی و خارابا باغچایا بنزه‌ییردی.
"سلطنتین عظمتی کیمی!"
مرتضی دئدی:" نمه‌نه!"
دئدیم بو گؤل‌خانا سلطنت کیمی مؤددان دؤشؤب. بیر مصنوعی باغچادا تابلو کیمی‌دیر. گرچک دَگیل."
مرتضی دئدی:" باخین او قاپی آچیقدی."
أحمد دربچه‌نی ایته‌له‌دی. دربچه خیرچیلدایاب بیر آز دا آچیلدی. بلکه ده گؤل‌خانانین گؤل‌لری‌نین قوروماغی‌نین سببی، آزاد هاوایا آچیلان بو دربچه‌نین آچیق اولماسیدی. روقیه خانیم چیراق ایشیغینی گؤل‌خانادا دولاندیردی. گؤل‌خانادان أسکی صاندیق‌لارین قوخوسو گلیردی. روقیه خانیم ایشیغی ایچه‌ریدن دربچه‌نین آشاغاسینا سالدی سونرا باشین قاوزادی.
" قویون أحمد گئتسین آشاغا، گؤرسؤن پنجره‌لرین بیرینی آچا بیلر."
مرتضی دئدی:" بو إو اؤلؤ قوخوسو وئریر. بلکه ده پرده‌نین دالیندا آدام‌لاری اؤلؤبلر."
روقیه خانیم دئدی:" ایسته‌ییرسیز قاییدیب گئدک؟"
دئدیم:" یوخ نییه قاییداق؟" و دئمک ایسته‌دیم، اؤنؤمؤزده اولان اؤنملی بو ایکتیشافدان دالی قاییتماق بو اؤنملی زاماندا بیزیم شأنیمیزده دَگیل. ایستردیم دئیه‌م بیزیم عمل‌لریمیز بو آندان آنلام تاپیر. بوراجان، بو إوه گیرمه‌دن ایش‌لریمیز هدف‌سیز و آنلام‌سیز ایدی. آما ایندی، گؤل‌لرین بو اؤلؤشگه‌مه‌لری ، و گؤل‌خانا یلا آزاد هاوادان قالخیب و دیلین اوستونده اوتوران خاص دادلا، هر بیر شئی هدف تاپیبدی. نئچه واختی بو گؤل‌خانا دؤزگؤن هاوادان محروم اولوبدور.
مرتضی دئدی:" دئیرم بیرینجی قاتین شؤشه‌لری‌نین بیرین ووروب سیندیراق قاپینی آچیب ایچه‌ری گئچک."
روقیه خانیم دئدی:" هر یئر ساکیتدی. شؤشه‌لرین سسینی دؤشونون."
أحمد دئدی:" منی سالللایین گؤل‌خانایا!"
مرتضی دئدی:" اوردا باغرین چاتلار."
أحمد دئدی:" آخی بیری اوردا اولسایدی یقین بیر ایش گؤرمؤشدو ایندییه‌جن."

روقيه خانېم دئدى:" چارەميز يۏخدى. ياخشېدي أحمدى سالللاياق آشاغا. اۏن ديقه كيمى أحمد پنجرەلرين يا قاپىلاردان بيرين آچانمازسا، گۏلخانانېن شۏشەلرين سېندېرېب هامېمېز گئدەريک ايچەرييه."
دربچەنين دۏرسينده ييغېشدېق .مرتضى أحمدى گۏلخانانېن دربچەسيندن سالللادي، روقيه خانېم دا چېراغي اوزاتدي آشاغا. أحمد چېراغي گۏگده قاپدي گئتدى. شۏشه دالېندان چېراق قووەنين ايشېغېن گۏرۏردۏک، قارانلېغي سۏکۏب گئديردى. گۏلخانانېن دربچەسيندن اۏلۏ قۏخوسو إشيگه سئزيردى. هاوا سۏيوق و چۏخدا توتقونويدو. نئچه آن سۏنرا گۏلخانادا أحمددن خبر يۏخودور.
دئديم :" اۏنا بير شئى اۏلسا، فرنگيس خانېملا ايبراهېم آغايا نه جاواب وئره ريک.؟"
روقيه خانېم دئدى:" اينشاللاه بير شئى اۏلماز زيرنگ اوشاقدي."
مرتضى دئدى" گرچکدن بو اوشاغېن آصلان اۏرەگى وار!"
من باشېمي دربچەدن سۏخوب قېشقېردېم:" أحمد!أحمد!"
خبر يۏخودو. سۏنرا بيردن باشېمېزين اۏستۏندن پنجرەلرين توتاچېنېن فېرلانماغېنېن ، سسى گلدى. أحمدين اۏزۏ شۏشەلرين آرخاسېندان و يانا چکيلميش پردەلرين يانېندان ياخشي گۏرۏنمۏردۏ. آما چېراق قوەنين ايشېغي توتاچلارا دۏشۏردۏ. أحمد زۏر وئريردى پنجرەلرين بيرينى آچسېن، آما اۏلموردو. پنجرەلرى قېفېللامېشدېلار. أحمد أللرينى آپاردي گۏگه! نه إده بيلردى؟ مرتضى أگيليب باشماغېني چېخارتدي. و أحمده کى، إشيگه ايشېق سالمېشدي ايشاره إتدى قېراغا چکيلسين، أحمد دالي چکيلدى.
روقيه خانېم دئدى:" مرتضى خان اۏنا دئيەن، پردەلرى أولکى يئرلرينه چکسين. هم سس آز اۏلار هم ده سېنېق شۏشەلر داغېلماز."
مرتضى أللەه، أحمده ايشاره إلەدى، گلسين پنجره قاباغېنا پردەلرى چکسين. ايندى داها أحمددن خبر يۏخودور.
مرتضى بيزه دئدى:" دالي دورون!" سۏنرا باشماغېني مۏحکم شۏشەيه چالدي. شۏشه وسطدن سېندي يوخاريسي اووولدو! مرتضى همان باشماقلا، قالانېن سېندېرېب آشاغا تۏکدى، سۏنرا باشماغېن گئيېب أحمدى چاغېردي. أحمد پردەلرى دالي چکدى. روقيه خانېم پنجرەدن ايچەرى گيردى، سۏنرا من آتېلدېم ايچەرى منيم دالېم، مرتضى ايچەرى گيريب پردەلرى چکدى. قووەچېراغېن ايشېغېندا بير شئىلر گۏرسەنيردى، آنجاق شۏبەهەسيز چۏخ ايشېق لازېميدى. إلئکتيريک يۏخودو. دئيەسن شهرين إلئکتيريکى کسيلميشدى. مۏبللار، بالا ماسالار، آينالار، دووارداکى شکيللر، موختليف چيلچېراقلار، قووەچېراغېنېن نئچه دۏر فېرلانماغېلا گۏزه دگميشديلر. آنجاق هامېسي بير سيرر ايچينده‌يديلر.

روقیه خانیم دئدی:" بو إوده کیمسه یوخدو. قوْیون من گئدیم بیر یاندان دوْزگوْن چپراق تاپیم."
مرتضی دئدی:" تک گئتمه‌یین بیرگه حرکت إتمه‌میز یاخشی‌دیر."
روقیه خانیم کوْکه‌لری ماسانین اوْستونه قوْیوب قووه‌چپراغینی أحمددن آلمیشدی. او یوْللاندی بیز ده هامیمیز اوْنون آرخاسینجا یوْللاندیق. نهایت روقیه خانیم آشاغا قاتدا اوْلان یاتاق اوْتاغی‌نین گنجه‌لرین بیریندن، گازلا یانان بؤیوْک بیر تور چپراغی تاپدی. قووه‌چپراغینی وئردی أحمده، سوْنرا بیر حرکته چپراغی یاندیردی. چپراغین ایشیغی ایلک بیر آز سارپیا چالیردی، نئچه آن سوْنرا اوْندان بیر آغ ایشیق چیخدی کی بؤیوْک یاتاق اوْتاغینی گوْن کیمی ایشیقلاندیردی. قووه‌چپراغی‌نین ایشیغی بیر یانیق سیقاردان دا آز ایدی .أحمد قووه‌چپراغینی سؤندوْردو.
سوْنرا منیم ذئهنیمده اوْلان و بلکه ده باشقالارین ذئهنینده اوْلان سوْرونو مرتضی چوْخ راحات سوْردو:" آخی بیز بوردا نه ایش گوْرو‌رو‌وْک؟ نه آختاریریق؟ تله‌یه دوْشسک نه إدک؟"
روقیه خانیم دئدی:" نه ایش گوْردوْگوْموْز بللیدی. حسین آغا آختاران، آرخاسینجا گوْزن قادینی آختاریریق. ."
مرتضی‌نین عصب‌لری پوزولموشدو:" بو دورومدا بیز توتولسایدیق، حتتا بیزی کلانتریه‌یه آپارسایدی‌لارسا، نئچه گوْن اوْردا قالسایدیق، اوْز دئورانیمیزین أن بؤیوْک اوْلاییندا اوْلماقدان، محروم اوْلاجاق‌یدیق. إشیکده اوْلاندا او ایش‌لرین هامی‌سی بیزی گوْزلوْردو، بیری یئتیشسه‌یدی، أصلن بورا تیمسار شادانین إوی اوْلماسایدی بیر دگیشیک گلسه‌یدیک یاخود گرچک إو صاحیبی قاپینی آچیب ایچه‌ری گلسه‌یدی، حیاتیمیزین أن شانس‌سیزلیغی بیزی گوْزلوْردو.
أحمد دئدی:" دووار اوْستونده کی شکیل‌لره باخین! بونلار کیمین شکیلیدی؟"
ایندی ایشیمیزین مؤعجوْزه‌سی، ایلک منه و سوْنرا اونلارا آیدین اوْلدو: تختین اوْستوْنده تیمسار شادانین خانیمی‌سی‌نین بؤیوْک شکیلیدی، دئکوْلته پالتار و بوْتوْن قارا ساچ‌لاری، ایری گوْزلری و أتلی دوْداق‌لاری‌لا. شکیلی قوْناق‌لیقدا و یا عوموْمی بیر فضا دا سالمامیشدیلار، عکاس‌خانادا سالینمیش، روتوشلانمیش بیر شکیل ایدی کی، شکیلی داها جاوان و داها گوْزل گوْرسه‌دیردی. بیر باشقا شکیل وارییدی، بیر قوْجا و یاشلی آمریکالیدان. شکلین آلتیندا اینگیلیسجه یازیلمیشدی:"with love ،to elly" و ایمضالانمیشدی:" بیل". شادانین خانیمی‌سی‌نین شکلیجه باشقا، بیرشکیل تیمسار شادانی أن غوروْرلو ژئستده گوْرسه‌دیردی. شکیلده، هیتلری بوغ‌لاری دا وارییدی. اوْزدو پالتاری أگینده‌یدی و نیشان‌لاری‌لا میدال‌لاری، سینه‌سینه دوْزوْلموْشدوْ. تاج‌لا اولدوزو إله قاباریق

گۆرۆنۆردۆ سانكي اونلارېن شكلين آيري سالېب تيمسارېن سينەسىنين اۆستۆنه ياپېشدېرمېشدېلار. بير ده، تيمسار شادانېن خانېمىسې و ستوان بيلتموردان بيرشكيل وارېيدي. تيمسارېن خانېمي اۆرتادا دورموشدو و ألينده بير گيلاس وار ېيدې او ايكى كيشى اوردو پالتارې گئيميشديلر، آنجاق بۆركـلرى يۆخودو. شكيل بير قۆناقلېقدا چكيلميشدى. بو شكيللرين اۆز به اۆزۆندن قارشي دووارداً، بير بۆيالي شكيل سارېمتېل قېزدان آيري گۆزلريله، شكلين آلتېندا اينگيليسجه يازېلمېشدې:"with love ،TO Mammy" تكجه اۆچ دنه ألوان شكيل وارېيدې: تيمسار شادانېن خانېمىسىنېن تک شكلى، او يۆغون و ياشلي آمريكالي و سارېمتېل قېزېن شكلى.
" بورا تيمسار شادانېن خانېمىسىنېن إويدى."
مرتضى دئدى:" هاردان بيلدين؟"
" بو سودابەنين شكليدى، بودا تيمسار شادان و او بيرى بيلتموردى."
روقيه خانېم دئدى:" بو كيمين شكليدى؟"
ساري وز قېزا ايشاره إتدى كى، اينگيليسجه، سينەسينده آيري بير كلمەلر يازېلمېشدې. دئديم" بيلميرم. آنجاق شكلى آناسېنا تقديم إديبديير."
روقيه خانېم دئدى:" گۆرمۆرسۆز قېز نئجه سودابەيه اۆخشور!"
مرتضى دئدى:" من إله ده اۆخشارلېق گۆرمۆرم. بو قېز ساري وز و گۆگ گۆزدى. آما شادانېن خانېمي قارا قاش گۆزدى."
روقيه خانېم دئدى:" اۆخشارلېق بئله شئىلره دَگيل. گۆزلرىنين حالتى و بورنو چۆخ شادانېن خانېمېنا اۆخشور."
أحمد دئدى:" شادانېن خانېمىسىنېن قېزي اۆلسا اۆندا تيمسارا دا اۆخشامالېدې داى.إله دَگيل ؟"مرتضى دئدى:
" نيېه إلەدى"
" آما بو قېز تيمسارا اۆخشامېر."
مرتضى دئدى:" عوضينده آيري آداما اۆخشايېر. أگر دئدينيز؟"
روقيه خانېم دئدى: او آمريكالېيا اۆخشور." و تيمسارلا خانېمىسىنېن يانېندا دوران بيلتمورون شكلينى گۆرستدى. باخمايارق قېزېن شكلى بيلتمورون شكلىله عئين دَگيلدى، آنجاق قېزېن بيلتمورا اۆخشارلېغي چۆخودو."
مرتضى دئدى:" حسين آغا، ايستەيېرسيز نئينيېەسيز؟"من جاواب وئرمەدن روقيه خانېم دئدى:" سيز بوردا قالمالېسېنيز بوردا تک باشېنا قالا بيلمزسينيز. "
بو شكيللرى گۆرمەگه من چۆخ هيجانلي اۆلموشدوم، آنجاق بيليرديم بوردا قالېب و هوشنگى يا هر كيمسەنى گۆزلەيه بيلمزديم. گلسەيدى هله، نئينردىم؟ دئديم:" بئله

دۆشۆنۆرم شادان‌لا خانیمی‌سی‌نین شکلینی گؤتۆرۆب و واختیندا بوردان چیخاق. بو شکیل‌لرله آدام‌لارین ایلیشگی‌لرینندن خبر بیلیب و اویغون زاماندا بورا قایپدارپق.
" نظریم باشقا شئییدی، آنجاق دیلیمه گتیرمیردیم:"
بو عایله‌نین گئچمیشی و تهمینه‌نین گئچمیشیدی. مرتضی دئدی:" اینسان‌لارین ایلیشگی‌لرینی آنلایاندان سونرا نه إدک؟"
روقیه خانیم دئدی پس بیز شکیل‌لردن باشقا هئچ نه‌یه أل وورمایاجایپق."
من آرتیردیم:" و سندلر."
مرتضی سوردو:" شکیل‌لری و سندلری نئینییه‌جییک؟"
بو دفعه موخاطبی منیدیم. آنجاق من داها چوخلو بو شکیل‌لرین و سندلرین ایلگی‌لرینی دۆشۆنۆردۆم. دئدیم:
گلیب گؤرسه‌لر آلبوم‌لار یوخدو سندلری چیخاردارلار. یا بیر شئیه أل وورمویاجایپق یادا سندلرله شکیل‌لری بیرگه آپاراجایپق."
مرتضی دئدی:" بیز کی بیلمیریک اونلاری کیمین ایختیارینا قویاجایپق. صاباحیمیزدان خبریمیز یوخدو."
روقیه خانیم دئدی:" بلکه سیز بیلمیرسیز. بیز بیلیریک."
" صاباحیمیزدان خبرینیز واردی‌سا بویرون سندلری کیمه تحویل وئرک؟"
" شکیل‌لر، آلبوم‌لار و سندلری أللده إده‌ریک. حسین آغا بونلارین اۆزۆندن بیر گزاریش یازار. سونرا هامی‌سین آپاریب وئره‌ریک ایمامین چئوره‌سینده‌کی آدام‌لارا."
روقیه خانیمین دانیشیق لحنینده بیر تورلۆ عیناد گؤرۆنۆردۆ. نه‌دنین ده بیلمیردیم. دئدیم:" منیم حاققیمدا سهو إتمه‌یین. من بو سندلری گله‌جک دئولته، اینقیلاب و میللته ایسته‌میرم. بونلاری اؤز یاشایيشیمین قارانلیق یئرلرینه گؤره ایسته‌ییرم هر شئیدن اؤنملی تهمینه ناصری‌نی تاپماق ایسته‌ییرم."
مرتضی دئدی:" شکیل و سندلرله آدام تاپماق اؤلماز کی."
مرتضی دا اؤزی عیناد گؤرسه‌دیردی. نه‌اؤلموشدو؟
دئدیم:" سیزین تاپماغا گؤره، باخیشینیزلا علاقه‌داری؟ من تهمینه ناصری‌نین گئچمیشینی ده ایسته‌ییرم. منیم اونو تاپماقدان هدفیم اونون حیاتینی تاپماق‌دیر. بو قادینین یاشایيشی‌نین هر شئیینی بیلمک ایسته‌ییرم. دۆشۆنۆرم اونو یاخشی تانیسام سا، اؤزۆمو تانیمیش اولارام. أگر بئله دۆشۆنۆرسۆز من تهمینه ناصری‌نی تاپسام، اینقیلابا خیدمتدی، سۆرون دَگیل. سیز فیکیرلرینیزی آدین پیلان‌لارینی تؤکۆن. آنجاق من باشقا شئیین دالینجا گزیرم. تهمینه ناصری منی اینقیلابا، تاریخه، حیاتا، آتالیق حیسیاتینا، آنالیق، اوشاق‌لیق و غمله شادلیغا باغلاییر. اونون گئچمیشی،

ايندىكى دورومو قدر منه اؤنمليدى. آنجاق ايستەميرم كيمسه اؤزۆنۆ منه گؤره تهلۆكەيه آتسېن."
ايندى ده من عيناد گؤرسەديردىم.
مرتضى دئدى:" تهلۆكه سۆرونو دَگيل حسين آغا. گؤردۆگۆمۆز ايشين هدفى اؤنجەدن آيدېنلاشمالىدېر."
روقه خانېم دئدى:" بو سۆزلرى بۆشلايېن. اۆنلارېن شكيل و آلبۆملارې هامېنېن دردينه دگر. حسين آغا دفعەلرله دئييب تيمسارېن خانېمې نەجۆر بير قادېنيدې. صاباح بو قادېنې موحاكيمه إتمک ايستەسەلر، شكيل ايسترلر، سند ايسترلر."
مرتضى دئدى:" قادېن قاچمازسا دا."
روقيه خانېم دئدى:" قاچسا دا توتارلاردا." سۆنرا بيردن، بير فلسفى حيسيله دئدى:" مرتضى خان، سيز ايلک باشدان بو إوه گلمکله موخاليفيديز. بلكه ده حاقلې ايدينېز. كئشكه آياغېنېزې بو إوه قۆيمازدېنېز."
دئديم: "نۆلدو؟ روقيه خانېم سيز سۆرونو جيددييه آلېبسېنېز! منجه آغا مرتضى بيرشئى دئمەدى كى بو قدر..."
بيردن منله مرتضى و أحمد ايختيارسېز روقيه خانېما سارې گئتديک. او قارا چادېرانېن آلتېندا، نه گئچيردى؟ روقيه خانېمېن چيگينلرى تيترەييردى. آغلاماق مجال وئرميردى. يانې بو قادېنېن أعصابې بو قدر ضعيفيدى؟ نييه آغلاېپردې آخې؟ بو بۆغآز دان چېخان آغلاماق، سينەدن اۆسته چېخېب و بيزى بۆهت، حئيرتده قۆيوردو، بونون آنلامې نه ايدى؟ دارتېشمايا، يئتيشمەگۆن بير عيناد بونو بو قدر راحاتسېز إتميشدير؟
أحمد دئدى:" روقيه خانېم! روقيه خانېم! سن آللاه آغلامايېن."
مرتضى دئدى:" روقيه خانېم منيم بير آماجېم يۆخودور. أصلن سيزى اينجيتمک نيتيم يۆخودور."
روقيه خانېم آغلاياراق دئدى: مرتضى خان مرتضى خان! سن آللاه سيز بوردان گئدين!"
بيردن سسى مهربانلاشمېشدې.
" نييه؟"
" بيلميرم! بيلميرم!"
" نييه"
" گئدين! گئدين!"
مرتضى دئدى:" سيز ايصرار إديرسيز گئديرم. إشيكده دورورام سيز گلينجه."
" گئدين! داها تئز!"

مرتضی قووەچپراغینې أحمدن آلیب یۆللاندې. بیر آن سۆنرا خیابانا آچیلان قاپې کیپلندی. روقیه خانیم ساکیتلشدی.دئدیم:
" نۆلدو روقیه خانیم؟"
" هئچ نه! هئچ نه!"
ساکیت اۆلدو.أحمد مندن چۆخ ماراقلانمیشدې. گئدیب دوردو روقیه خانیمین قارشیسیندا باخیردې، هم ده باشدان آشاغا شاشقینلیغا:
" روقیه خانیم یئنه او شئیلردن گۆردۆزمۆ؟"
کئشکه روقیه خانیمین اۆزۆن گۆره بیلردیم. دۆشۆنۆردۆم أحمد روقیه خانیما باخماقلا، من گۆرمەین سیرلارې گۆرۆر. بیر آن ذئهنیمه گلدی اوندان ریجا إدیم ایسلام ایذین وئردیگی قدر بیر کز اۆزۆنۆ منه گۆرستسین. یالنیز بیر کره.! من بیلیم او سیرلی و غریبه بئینی اولانین صوراتې، نەجۆردۆ. آنجاق اوندان بئله ریجا إتمەگه، جۆرأتیم یۆخودور.
روقیه خانیم دئدی:" من مرتضی خانین سۆزلریله موخالیف دَگیلدیم، اونا بیر شئی آنلاتماق ایستەییردیم. إده بیلمیردیم. اونون اۆچۆن اونلا إله دانیشیردیم اونون بو إوده قالماغې منی راحاتسیز إتدیگینی بیلسین. حیس إدیردیم بو اونا تهلۆکەلیدی او هئچ واخت آیاغین بو إوه، بو اوتاغا قویمامالیدیر."
" آخې نییه؟ نه گۆردۆنۆز میه؟"
" هئچ بیر شئی گۆرمەدیم. تکجه تهلۆکه حیسی یاشادیم. سیز آنا باجیسینا دئییین مرتضی بو إوه آیاق قویمامالیدیر."
" بو سۆرون دَگیل کی. او اۆزگەنین إوینه بیر کره گلیب. دا هئچ واخت گلمز. قۆهوملاریننین إوی دَگیل کی."
روقیه خانیم دئدی:" ایندی إوی آختاراق." سسی إله آرام و قانې سۆیوغویدو، سانکې بیر آز اۆنجه بدنی آغلاماقدان تیترەمیردی. او منی، همشه کسیجی بیر دورومدا ساخلاییردې.اونا دئیه بیلمیردیم : دئنه نه گۆرۆسن؟، بیزی راحاتلات. اونا دئیه بیلمیردیم سنین گۆرمک ایدعا إدن شئیلر، گرچک دَگیللر، تکجه سنین قۆرخو و اومۆدئلارېوېن یامسیماسیدی. سن خیالارېوې بۆتۆن اینسانلارین خیالیندان داها گرچک سانیرسان. سن هۆنرمندین آنلامین بیلمەدن هۆنرمندسن.
دئدیم:" چۆخ یاخشې آختاراق."
تۆز چپراغین گۆتۆردۆم، او إوین چکمەجەلرینی آچماغا باشلادیم. موختلیف قادین گئییمدن باشقا بوردا بیر شئی یۆخودو. ایکی دنه دریدن و بیر نئچه دنه ده معمولی پالتۆ، اۆن اۆنایکی دنه ألوان کۆینک، بیر چۆخ سوتین، شۆرت وگۆزل قادین بۆرکلری. عطیر قۆخو و بۆغونتو هاوا، گیجلدیردی. حیس إدیردیم بو گئییملرین صاحابینین قادینلیق خلوتینه گیرمیشم. و او آن گئییملرله اونون بدنینده، بیر نوقطه

تاپيب او نوقطەدن اوڭو تاماشا إديريک. چکمەجەلرى باغلاييب چېخدېق إشيگە. آيرې اوتاغا گئتديک. أحمد کۆمودون اۆستۆندەکى آچارې فيرلاتدې قاپې آچېلدې، من آز قالدېم قۆرخودان غش إدم. ايلک دۆشۆندۆم تيمسارېن اۆزۆدۆ همان اوردو گئييمينده، تاريخى بير گيزلن تاپ اويونوندا، کۆمۆددا گئييينيبدير، سۆنرا گۆردۆم تانېنمايان بير هئيکلتراشېن أللرى او آندا ذئهنيمى اوينادېب. هئيکل بۆتۆن بۆيدايدې، هيتلرى بوغ، اوردو بۆرکلە، اوردو پالتارې چيگينلرينده اولان تاج و اولدوزلارلا، سينەسينده نيشانلار، ميدالارلا بيرگە. شالوارېنېن اۆطۆسۆ باش کسيردى. قارا باشماقلارې إله پارېلدايېردې سانکې نئچه ديقه اۆنجه تيمسارېن گوماشتەلرىنين بيرى اونلارا واکس ووروب پارېلدادېبدېر. قاش گۆزۆ، دۆداق بورونو، قولاقلارې إله دۆغالېدې سانکې بۆرکۆن گۆتورسن، تيمسارېن باشې ياشامدا اولدوغو کيمى، طاسلېغېنې گۆرسەدردى.
أحمد دئدى:" روح کيمىدير."
دئديم:" ترسينه عئين اۆزۆدۆر."
روقيه خانېم دئدى:" دئيەسن بو اوتاغې تيمسارا دۆزلدييلر."
دئديم:" بلکه ده بو ياتاق تيمسارېن حياتېنداکې ياتاقدېر."
أحمد دئدى:" نييه بئله بۆيۆکدى؟ اۆچ دۆرد نفر ايچينده راحات ياتا بيلرلر."
دئديم:" تيمسار ياتاغېدې داى."
گئديب اوتوردوم تختين اۆستۆنده. چوخ يۆرولموشدوم. سۆنرا غريبه بيرحيس تاپدېم. دۆز روقيه خانېملا أحمدين قاباغېندا تختين اۆستۆنده اوزاندېم. تخت منى هوسلندېرميشدى. تختين هوسى، اونلارېن گۆز قاباغېندا اوزانماق اوتانماسېندان داها گۆجلۆيدۆ. گرچکدن بو تيمسارېن تاريخى ياتاغې ايدىمي؟ تيمسارېن حياتېنداکې کيشىلر، قادېنلار، گوماشتەلر بو ياتاغېنمې اۆستۆنده اوزانمېشدېلار؟ بو ياتاغېن اۆستۆنده سۆيۆشمەلر، تجاووزلار، کۆسمەلر سۆن و عئينى شکلى تاپمېشدېمي؟ بو گئنيش ياتاغېن اۆستۆنده اوزانماقلا، بو ياتاقلا علاقه ده اولانلارېن روحلارېنې چاغېرېب، اونلارا اۆز اۆزه، آچېق آيدېن دانېشا بيلەرمى؟ اونلار کيملريدې؟ من بو ياتاقلا ايلگيلى آداملارلا ايشيم اولمايان حالدا، بو ياتاغېن اۆستۆنده اوتوروب، اوزانېب ياتمادېغېم حالدا، ياتاق حاقدا شاشېردېجې حيسلريم وارېيدې.اولاىلارېن بوروشوق يۆلارېندان، خاطيرەلردن، دئدى-قۆدولاردان، او ياتاغا باغلې اولان تک به تک آداملارېن ايچ حياتلارېندا- خيالې و رؤيايى آداملار اولسا بئله- ايشتيراک إديب و اونلارېن بيرلشميش مرکزينده اولوردوم. بئينيم بير کانونودو، و بو ياتاقدا بۆتۆن گۆرۆنتۆلر اونون ايچيندن گئچيردى، إله بيل بو گۆرۆنتۆلرين أشعەسى اۆزل يۆلويلا بئينيمده سېنېب، اۆزۆنه و منيم بئينيمه اۆزل دۆزنلەنيب و سۆنرا بئينيمين بير يئرلرينده، يالنېز منيم أليم چاتان يئرلرده - روقيه

خانېمېن گۆزن گۆزلرينه تای - يالنېز بعضی واختلار باشقالار گۆرمەديگی شئیلری گۆرۆردی- يېغېشېردې و اونلارا تانېنمايان گئنيش يئرلريدې کی، دئييليردی اينسانلارېن روحلارې اؤلندن سونرا اؤرا گئدرلر و بير گۆن قضادان، بير آنلاشېلماز و بيلينمەگۆن حادیثەلرين ياخېنلاشماسې‌لا، او روحلارېن بيری، يئنی‌دن بير جيسمه گيريب و مادی دۆنيايا قايېدار. او زامان قارانلېق‌لارېن ديېيندن بيری بير نعره چکر و اونون آنلامېن کيمسه بيلمز و عاغېللې‌لار او نعره‌نی دلی‌ليگه، جين وورمايا و اونا اوخشار بير شئیلرله علاقەدار بيليب و عاغلېن گۆجۆيله اونو زۆرلا اؤز منطيقی حيات‌لارېندان إشيگه سالېرلار.
دئديم:"روقيه خانېم، بو ياتاقدا سيزين، گۆرن گۆزلرينيز نه گۆرۆر؟"
جۆملەنين أدبی اولدوغوندان دۆلايې، قالا سابقەسی‌له و ايندی‌کی عيفتی‌له اولان، بوقادېن اونو آنلايا بيلمزدی.
سۆردو:" حسين آغا قصدينيز نەدی؟"
دئديم:" بو ياتاقدا غئيرعادی بير شئی گۆرمۆرسۆنۆز؟"
سادەليک‌له دئدی:"يۆخ. أحمد دئدی کی نۆرمال ياتاقدان، چۆخ بۆيۆکدۆر."
دئديم:" روقيه خانېم، بو ياتاق بيزيم سندلريميزدن‌دير. أن اؤنملی سنديميزدير."
روقيه خانېم دئدی:"حسين آغا سيز يۆرغونسوز. بوردا اوزانېن من‌له أحمد گزيب آلبۆم‌لارې تاپارېق."
گئتمک ايسته‌ديلر. من دينجلمک يئرينه، او اوتاقدا يالقېز قالماقدان قۆرخوردوم. قۆرخوردوم روقيه خانېم‌لا أحمد گئتسه‌لر من أن قۆرخونج سس‌له باغېرام و ياخۆد ياتاقدا اولان بير سئحر من ده أثر قۆيا روقيه خانېم‌لا أحمد قايېداندا، گۆره‌لر من يۆخام، تخت‌خوابدا گيزله‌نن روح‌لار منی اوغورلويوب اؤزلری‌له آپارېبلار.
" من بوردا قالمېرام سيزين‌له گلېرم."
گئتديک. سالۆن بۆيۆگۆيدۆ. ايکی دست مۆبل، بير دستی ايستيل و بير دستی معمولی بئژ بۆيادا اويغون مسافه‌يله دۆزۆلمۆشدۆ. بير دنه بۆيۆک شيکارگاه قالې، لاک بۆياسېندا بو مۆبل‌لارېن آلتېنا سالېنمېشدې. قۆزئی دووارې بۆتۆنلۆکده آغاجدان‌يدې. دووارېن اۆستۆ لۆتۆدۆ. نه بير شکيل نه بير تابلۆ، نه پرده، و نه ده بير مېخ دووار اۆستۆنده گۆرۆنمۆردۆ. دووواردا تزيېيندن أثر يۆخودو. تۆر چېراغېن آلتېندا چيلچېراق‌لار اونلارجا بۆيايلا پارېلدايېردېلار. سانکې تۆرلو چېراقدان ايشېق آلماق يئرينه، اؤزلری ايشېق قايناغېدېلار. پېنج يئری‌نين اۆستۆنده اۆچ دنه بير بۆيدا شکيل گۆرۆنۆردۆ، هۆشنگ‌دن بير شکيل بير شکيل سودابه‌دن و بير شکيل ده ماهی‌دن، مين‌باشې جزايری‌نين أسکی خانېمې‌سېندان، همان کی بير زامان‌لار منيم ذئهنيمی مشغول إتميشدی، سانکې قاچماغې‌يلا منيم ده ذئهنيمدن

چیخیب یئرینه باشقا قادین گلمیشدی. روقیه خانیم ایندی داها شادانین خانیمی‌سی و هوشنگی بیر آز تانیردی.دئدی:
" حسین آغا، بو قادین کیمدی ؟
" ماهی‌دی. مین باشی جزایری‌نین أسکی خانیمی."
بو شکیلده، پالیت بویالی ساچ‌لار، آچیق بویالی گؤزلر، دفعه‌لرجه آیپ‌لیق و یوخودا قارشیمدا ظاهیر اولان همان ساچ و اوز بزگی‌له دورموشدو، أن گرچک گؤرؤنتوسؤنده‌یدی. مؤر بویادا بیر دؤن، چیگین‌لری‌نین کناریندان آشاغایا سؤیرؤشؤردؤ و سینه‌لری‌نین اؤستونؤن دیک‌لیگینی، سینه‌سی‌نین چاکی‌نین یاری‌سیناجان، اؤزگؤر بوراخیردی- إله کی دئیه‌سن، یوموشاق و قاباریق دری‌نین آراسیندان بیر فرق آچیبلار سونرا او فرق ایتیر و بیر آز داها آشاغالیق شکیلین قالانیندان أثر یوخودور.روقیه خانیم باشیندا چادیرا شکلین اؤنؤنده دورموشدو، دئدی:" اوتوز یاشی اولار؟"
دئدیم:" أللییه یاخیندی یاشی بلکه ده چوخ. بو منیم ألیمدن قاچان قادیندی."
"ناواخ؟"
" شاه قاچان گؤن بو دا قاچدی."
" ایندی یادیما دؤشؤر، ایبراهیم آغایا تعریفله‌یه‌بیلمیسیز. من فرنگیس خانیمدان إشیتمیشم."
أحمد بیزی چاغیردی. سالونون او باشیندا شاهین بیر بؤیؤک شکلی‌نین آلتیندا آلبؤمدان اولان بیر گنجینه تاپمیشدی ایندی ده هامی‌سینی بیر- بیر گؤتوروب قویوردو کؤمودون إشیگینه. آلبؤم‌لارین آرخاسیندا بیر بؤیؤک پاکاتین ایچینده چؤخلو شکیل وارییدی و دئیه‌سن اونلارین صاحابی، شکیل‌لری آلبؤما قویماغا واخت تاپمامیشدی. سونرا آلتی یئددی بسته مکتوب تاپیب، هامی‌سین چیخاردیب قویدو إشیگه.
روقیه خانیم دئدی: "بو قدر شکیل و مکتوب؟ نه‌جؤر واخت تاپیبلار بو قدر شکیل چکه‌لر؟"
أحمد دئدی:"بونلاری نه‌جؤر آپاراق؟"
سونرا قولاق‌لارین قیپدی. إشیکدن آیاق سسی گلیردی. مؤبل‌لارین دالیندا گیزلندیک. و یقین بیز آیاق سسی إشیدن کیمی اونلار دا سینیق جامدان بیزیم سسیمیزی إشیده بیلردیلر.روقیه خانیم بؤیؤک مؤبلون دالیندا میسمیشدی من گؤزلؤردؤم. أحمدی گؤرمؤردؤم آنجاق بیلیردیم مؤبل‌لارین بیری‌نین آرخاسیندادی. سونرا بیری ایکی دفعه دالبادال اؤسکؤردؤ. کیمیدی؟ گودازا گئتمیشدیک‌می؟ سونرا أحمد دوردو پنجره اؤنؤنه قاچدی سسله‌دی" بابا! بابا!"

پرده‌نی قپراغا چکدی و شۆشه آرخاسیندان آغا ایبراهیمین قجله گؤزۆ آز تۆکلۆ باشی، ایشیقلی توز چپراغی‌نین دالیندا ایشیلدایپردی:
" بو پنجره‌نی آچ أحمد!"
أحمد دئدی:" إله او سیندیق شۆشه دن گل ایچه‌رییه."
آغا ایبراهیم توز- توزپاقلی پالتوسویلا، سیندیق شۆشه‌نین آراسیندان گلدی ایچه‌رییه و دایانمادان دئدی:" روقیه خانیم، بو مرتضایا نه دئییبسن؟ حاضیر دَگیل یئنی‌دن بو إوه قدم قویسون؟
سۆنرا منه خیطاب دئدی:" نهایت بیر شئی‌لر أله گتیردین‌می؟"
" بورا سودابه شادانین إوی‌دیر. او دا شکیل‌لر و آلبۆم‌لاریدی.سن نه‌جۆر بو طرف‌لرده تاپیلدین؟"
" مرتضی زنگ آچیب دئدی اوزۆوی یئتیر آراجا، نیازلاری وار. اوزۆ دووواردان یوخاریا چیخماغا دا حاضیر اولمادی بیلمیردیم بو قدر خورافاتچیدی. نهایت اوزۆم خالقین دوواریندان چیخدیم."
روقیه خانیم دئدی:" گرک یۆللاناق."
هره‌میز اۆچ دؤرد دنه آلبۆم‌لاردان گؤتۆردۆک. من مکتوب‌لاری، کۆمووددان تاپان بیر بۆیۆک پاکاتا تۆکدۆم گلدیک إشیگه.إشیک چوخ خلوت‌یدی، تکجه مرتضی ماشینین قاباق صندلینده اوتورموشدو. شهر صاحابسیز ایدی. روقیه خانیم آلبۆم‌لاری و مکتوب‌لاری قویدو آیاغی‌نین آلتینا دوردو. آغا ایبراهیم فرمان دالیندا اوتوردو من ده آرخاسیندا دالی صندلده اوتوردوم أحمد منله روقیه خانیمین اورتاسیندا اوتوردو. آشاغایا طرف یۆللاندیق.
دئدیم:" أحمد، بیر گرچک قهرماندی."
آغا ایبراهیم چالیشدی آینادان أحمدین اوزۆن گؤرسۆن، دئیه‌سن گؤرنمه‌دی. دئدی:
" سانکی یاتیب‌دیر."
گؤردۆم أحمد باشینی قویوب روقیه خانیمین چیگینینه یۆخلویوب.
" نه تئز یوخلادی؟"
آغا ایبراهیم دئدی:" نهایت یادیوا دۆشدۆ سن سرگرد سروری هاردا گؤرۆبسن؟"
" یوخ!"
" اونون یادینا دۆشۆب."
" گرچکدن؟ هاردا گؤرمۆشۆک بیر بیریمیزی؟"
" قصر زیندانیندا"
" اونو پۆلیس فاکولته‌سیندن مأذون اولاندان سۆنرا قصر زیندانینا یۆلویورلار."
" هاردان بیلدیز؟"

" بير مكتوب يازېب آتېب حاج جابباريڼ إوينه. مكتوب من‌له سنه خيطابدي. بير ساعات اؤنجه حاج جابباڕ مكتوبو گتيردى إوه، آچدېم گؤردۏم يازېب قورخور قصر زيندانېندا گؤردۏگۏ ايش‌لره گؤره، گودازا گئتسين."
" ايندى نييه بئله بير شئى‌لرى يازېبدي؟"
" چۏن قاچېبدي."
" قاچېب ؟ نه‌جۏر؟"
" إوين بۏشالدېب. هر شئيين ساتېب .نئچه گۏن اؤنجه إوينده ساتېب سۏنرا نسيم‌له خانېمي‌سېن گؤتۏرۏب قاچېب ."
" هارا قاچېب ؟"
" گئديب گۏنئيه. يقين اوردااندا بندر يۏل‌لاري‌لا قاچار گئدر شئيخ‌نشين‌لره، اوردان دا گئدر اوروپا يا آمريكايا. پيس كيشى دَگيلدى. آما مكتوبو گؤرسه‌دير قورخوبدور. يازېب بو نئچه ايلده خيدمت إديب آنجاق قصرده اولان نئچه ايل اونو قورخويا سالېب‌دېر. سنجه قصرده نه ايش گؤرۏرمۏش."
" من تكجه گؤردۏگۏمۏ خاطېرلاييرام اوندان سۏنرا بير شئى يادېما گلمير و ايندى ده يادېما گلمير. أگر زيندانى‌لارېن هامي‌سي‌نېن يادداشتي منيم كيمى اولسا، سرگرد سرور بۏشونا قاچېب‌دېر."
روقيه خانېم كى ماشېندا اوتوراندان برى ايلک دفعه‌يدى دانېشېردي دئدى:" پيس ايش گؤرۏب قاچېب توتسالار چتين قورتولار."
آغا ايبراهېم دئدى:" رئژيمين آدام‌لاري ساغدان سۏلدان قاچېرلار. بعضى يئرلرده آدام‌لار اؤزلرى رئژيمين آدام‌لارېن توتوب موحاكيمه إديبلر، بعضن موحاكيمه‌سيز اؤلدۏرۏبلر."
مرتضى سانكي تكجه جۏمله‌نين سۏنون إشيتميشدى، دئدى:" هر اينقيلابدا ياش‌لا قورو بيرگه ياناڕلار."
ايبراهېم آغا دئدى:" أحمد، دور إوه يئتيشديک"
روقيه خانېم مرتضى‌يا خيطاب دئدى:" مرتضى خان باغېشلايېن راحات‌سېز إتديم، آما بيردن بيلمه‌ديم نييه إله داوراندېم. دۏشۏندۏم او إوسيزه گؤره شومدور."
" او إو هامېيا شومدور"
بو جۏمله‌نى من دئديم و بلكه ده اؤزۏمه گؤره‌يدى.
أحمد آلبۏم‌لاري ماشېندان إنديرنده دئدى:" گرک بير گۏن گئديب دوواراكي شكيل‌لرى ده گتيرک."
ايبراهېم آغا دئدى:" حسين آغا اوتاغېوا گئتسن شاشېراجاقسان. بير آز دا اوردا سند وار."
" هاردان گليب‌دير؟"

" اؤزۆن بیله‌جکسن."
گئتدیم إوه.
عسگرلرین پۆتون‌لاری بیر هن بیر یۆخ، خیابانین آسفالتیندان اۆسته قاوزانمیشدی، بیر آیاق، اۆسته‌یدی یئره دۆغرو گئتمکده، او بیری آیاق یئرده‌یدی و قالخماقدا. عسگرلرین اۆزۆ گۆرۆنمۆردۆ. گازا قارشی ماسکالار، سانکی عسگرلرین کیم‌لیگین ایتیرمه‌گه بیر نیقابدیلار. خیاباندا، یئر دۆلویدو کرپیچ تیکه‌سی و داش‌لار یلا. شکلین زمینه‌سینده، ماشین‌لار دورموشدولار. آیری شکیلده یاری چپلپاق گنج، تله‌سیک آپارپلان ایکی اۆچ باشقا جاوان‌لارین أل‌لری‌نین اۆستۆنده‌کی جنازه‌دن داها تئز، شکیلده ظاهیر اولوردو. آیری جنازه ده یاری چپلپاق گنج، اۆغلانین ممه دۆگمه‌سی، گۆلله یئری کیمی گۆرۆنۆردۆ. باشقا شکیلده، عسگرلر کاسکئتله دوروب یاخود اۆتوران آدام‌لارین اۆز به اۆزۆنده دورموشدولار. بیر کیچیک اوشاق، اویونجاق ویۆلۆنو، مۆسلسل کیمی فۆتو کامئرایا طرف توتموشدو. ماغازالارین تابلوۆلارینداn معلومویدو، شکیل بیر إیلمدن چکیلیب‌دیر. او بیری شکیلده، آلۆولار، مین‌لرجه قادینین مهتابی چپراق آلتیندا داغینیق ساچ‌لاری کیمیدی، گئجه‌نین قارانلیغیندا یوموروق‌لارپیدی. اوزاق‌لاردا، ساعاتی بیلگینه دۆشن جاوانین قۆلونون آلتیندان، جاوان‌لارین اوجا بۆی‌لاری گۆرۆنۆردۆ. اونلار آغاج‌لارین آلتیندا، و آغاج‌لاردان قارانلیق یئرلرده دورموشدولار. باشقا شکیلده، عسگرلر بیلینمه‌گن بیر جمعیتین قارشی‌سیندا دورموشدولار. عسگرلرین اورتاسیندا بیر ضابیط دورموشدو و نیقابی اۆسته‌یدی. ألینده بیر سیلاح توتموشدو، مۆسلسلدن کیچیک، نورمال طاپانچادان بۆیۆک و ایکی عسگرین باشی اۆستوندن، ماسک‌لاری یوخاری چکیلمیشدی، شئللیک إدیردی. کرپیچ قپربق‌لاری، خپردا داش‌لار، آسفالتین اۆستونه دۆشمۆشدۆ. باشقا شکیلده اوزاقدا بیر ایکی دۆچرخه و مۆتۆرسیکلئت گنج کیشی‌لرین ألینده و جاوان قادین‌لارین کنارپندا و ایره‌لیده، بیر عسگر پوتینینی نه کی گۆجۆ وار، قالخیزمیشدی بیر اۆن‌دۆرد –اۆن‌بئش یاشدا اوغلان اوشاغی‌نین باشینا چپرپپردی، و او دا باشین گیزلتمک ایسته‌ییردی! آنجاق اۆلموردو.آیری شکیلی، دئیه‌سن حشیش ووروموش بیر فۆتۆ کامئرایلا چکیبلر. آدام‌لارین بدن‌لری هر طرفه چکیلمیشدیلر. بعضی‌لری سۆلا قاچمیشدیلار، بعضی‌لری ساغا. ایره‌لی، نئچه گنج بیر جنازه‌نین باشینی قالخیزمیشدیلار و آیاق‌لارینی اۆسته قالدیرماقدایدیلار. بو جمعیت‌له، أل‌لرینده جسد اۆلان جاوان‌لارین آراسیندا‌کی، آغاج‌لار، هامی‌سی قوروموشدو، باش‌لار آشاغادایدی تکجه بیرینden باشقا! او دا یا شوعار وئریردی، یاخود دا سۆیۆش. باشقا شکیلده، بیر بۆیۆک ماشین، تاوانی اۆسته دۆشمۆشدۆ، آرخاسی اۆسته دۆشۆب، أل آیاغی اۆسته اۆلان بیر پپسپپلایا اۆخشوردو. بیر عسگر، شئللیک إتمیشدی و سیلاحیندان چپخان تۆستۆ

كۆچه و اۆنده كى دووارا آتېلمېشدي. عسگرلر هامېسي ، تلاشدايدېلار، آنجاق بير ضابيط كاميل اوردو گئييمده سر هنگى اولدوزلارلا، إله دورموشدو سانكي، شولوغ خيابانا سياحته و آددېملاماغا گليب‌دير. آيري شكيلده بير گنج، قانلي ألينى باشېنا قۆيوب او بيرىسى ألى‌له بير شاخه چيچك آسفالت اۆستۆنه قۆيموشدو و قانا باخېردي. و او طرفده چۆخلو چيچك‌لرين آلتېندا، بير جنازه وارېيدي، أل‌لرى، يوخاري قالدېرېلمېشدي، غلبه علامتى‌له. جاوان‌لارېن بيرى يومروغون قالدېرېب، اۆز باشېنا چالېردي. باشقا شكيلده دۆرد دنه جنازه وارېيدي بيرى كفنده، او بيرى‌لر معمولى گئييم‌لرده، آنجاق هامېسي‌نېن سينه‌لرى آچېق و گوله‌لرين قارا يئرلرى‌له. هر دۆرد جنازه‌نين ، أنگل‌لرى‌نين أت‌لرى، قابارلي بارماق‌لار تك، اۆسته قالخمېشدي. باش‌لار إله آرخايا دۆنمۆشدۆ، إله بيل جنازه‌لر باش‌لاريلا يئرده أكيلمك ايسته‌ييردىلر. جنازه‌لرين بيرى‌نين قئييشى، فوتوكامئرايا ساري ايشېقدا پاتلامېشدي. سۆنكى شكيلده، قان شېرېغي، قېرخ أللى مئتر يئرى قارالتمېشدي، او يان‌لېق، جنازه‌نين يئنى سۆنمۆش اۆزۆ، ديرى‌لرين قۆل‌لاري‌نېن حلقه‌سينده و كدرلى آغلارلېق‌لا، سانكي اۆيانماق و حايات اۆزره اۆلان، صوراتېدي، اۆلۆ دگيل‌دير. سۆنراكى شكيلده، گازېن نارينجى تۆستۆ حلقه‌سينده، ايكى نفر دوروب، رقص إديردىلر! سانكي درويش رقصيدى. جماعات شاشقېن‌لېق‌لا بو غريبه رقصى تاماشا إديردىلر. رقاص‌لارېن اۆزۆ تۆستۆ اۆلدوغوندان گۆرۆنمۆردۆ، او ياندا- كئشكه شكيلين بو بۆلۆمۆندن بير شكيل چكيلردى- بيرى، بير جنازه‌يه مصنوعى نفس وئرمكدن دورموشدو، جنازه يئره مېخلانمېشدي. سۆنراكى شكيلده، تله‌سيك جنازه‌لرى إله آپارېردېلار، إله بيل قويونو كسيلمه‌گه آپارېرلار. دئيه‌سن جنازه، صحنه‌نى ترك إلمه‌گه حاضېر دَگيلدى، اۆنو زۆرلا صحنه‌دن چېخارمالېدېلار. آيري شكيلده، جنازه‌نى اۆزل حالتده داشېردېلار. جسدين بير قۆلو، بير كيشى‌نين بۆينوندايدي، او بيرى قۆلو باشقا كيشى‌نين چيگنينده، هم ده سينه‌سيندن ديزلرينه‌جن، جنازه يئرله إله بير خطه‌يدى كى، بيرى اۆستۆنه ألى‌له، موختصر فيشار وئرسه‌يدى جسد سېناردي. جسدين آياق‌لاري، ديزدن آشاغا، باشقا گنج اۆغلانېن قوجاغېندايدي، هامي قاچېردي و قان آخېردي. سۆنكو شكيلى، گۆره‌نين، بئينى اۆيناتسېنلار دئيه چكيلميش‌دير: كيچيك تيكه بۆزلاربدي قارا لكه‌لرله، سۆنرا بۆز تيكه‌لرى‌نين ايچينده بير گۆز وارېيدي، بير قولاق، بير بورون، آغ ديش‌لرله و ياربمچي‌لېق آچېلان آغېزلا، چئوره‌ده‌كى بۆزلار بۆيادا. بۆ بير جسدين ياري اۆزۆيدۆ. سۆنراكى شكيلده بير جنازه‌يدى كى، آياق‌لاري‌نېن بيرى سالمېشدي چيگين‌لرينه. جسدين باشماق‌لاري يئنيدى. باشي‌نېن آرخاسيندان، بيرى جسدى ياپېشمېشدي. جانلي قۆل‌لار، جسدين اۆلۆ قۆل‌لاري‌نېن آلتېندا گئديردىلر. سۆنراكي شكيلده، جنازه دۆشمۆشدۆ و اۆنون قۆل‌لارېن ياپېشان دا دۆشمۆشدۆ، ألينى

قۆیموشدو بۆغازێنا، اۆ بیری شکیلده، اۆ اۆلمۆشدۆ! جنازه سینی خالق چیگیین‌لرینه آلیب، قاچیردیلار. و باشقا شکیلده، قاباق‌کی جنازه‌نی، جاوان‌لار یومروق‌لارین دۆگۆنلۆیۆب شوعار وئره -وئره آپاریردیلا. فوتو کامئراسی، یئنه حشیش ایستیفاده إتمیشدی، چۆن آیاق‌لار دۆزن‌سیز، داغینیق و پیلان‌سیز داغیلمیشدیلار. سۆنکو شکیل ایشیقلی بیر شکیل ایدی، دۆرد قادین و بیر قیز! قیز اۆ دۆرد قادینین چیگیین‌لرینده‌یدی، قادین‌لار آغلایاراق گۆلۆردۆلر، قادین‌لار چیگیین‌لرینده آپاران قیز اۆتورموشدو بیر قزئتنی، ایکی ألینده کامئرایا ساری، قالخیزمیشدی، شوکوهون همان معصوم و گۆزل قیافه‌سی، حاج جابیارین قیزی ایدی، گۆنده‌لیک، اۆز بۆیوندان بۆیۆک حرف‌لرله، إعلام إتمیشدی: شاه گئتدی.
بو شکیل‌لر و یۆزلرجه بونا اۆخشار شکیل، شوکوهون آلبۆم‌لاری ایدی. بونلاری آناسی، گئچن گئجه بیز سودابه شادانین إوینده اۆنون آلبۆم‌لاری و سندلرین بیغاندا، گئتیرمیشدی آغا ایبراهیمین إوینه و دئمیشدی:" بللی دگیلدی قیزیم هانسی گوروپون فوتورافچی‌سیدی، بو شکیل‌لری حسین آغایا وئرین. بلکه اۆنلاری اۆز أهلینه وئرسین." بۆیۆک آلبۆمون اۆستۆنده، بیر بۆیۆک شکیل وارییدی، یۆزلرجه نظمی له دۆزۆلن صندل وارییدی کی هامی‌سی یانیق و بۆشودو،تکجه چرچیوه‌لری‌نین آیری دمیرلری قالمیشدی. أحمد منیم شاشقین‌لیغیمی گۆرۆنجه دئدی:"
" رئکس سیناماسی‌نین شکیلی‌دیر."
" شوکوه میه آبادانا دا گئتمیشدی."
" یۆخ"
" بو شکیل گۆنده‌لیک‌لرده چاپ اۆلموشدومو؟"
" من گۆرمه‌دیم."
بلکه ده اۆنا گۆنده‌ریبلر."
" عجیب بیر شکیلدی."
آنجاق بو شکیل‌لر، بیری‌نین اۆزل و گیزلی شکیل‌لری دَگیلدی. بونلار هامی‌سی علەنی، گئنل و تاریخی شکیل‌لردیر. تکجه بیر شکیلدن سۆنرا، اۆ دا شوکوهون ذوقلو و فوق‌العاده اۆلان شکیل ایدی شاهین گئدن گۆنۆ، شکیل‌لرین هامی‌سی دئیه‌سن تاریخ کیتاب‌لارینا و بیر سندلی فیلیم دۆزلتمک اۆچۆن چکیلیب‌دیر. عسگرلرین، موختلیف حالت‌لریندن اۆنلارجا شکیل چکیلیب‌دیر، هم آدام اۆلدۆرنده، هم خالقین قوجاغیندا اۆلاندا و هم رییس‌لریندن أمر آلیب گۆز یاشی گازینی آتاندا و همی ده قۆرخاق أل أیاق‌لارین ایتیرمیش- سانکی داغیلمیش رئژیمدن مودافیعه إتمکدن یۆرقون- دورموش حالدا کی، بیلمیردیلر جوان‌لارین یومورۆق‌لارینا ، اۆزلرینه و سینه‌لرینی قاباغا وئرمک‌لرینه، نئجه اویغون جاواب

وئرسينلر. شكيللرين ايچينده، قوجا كيشىلردن هئچ بير شكيل يوخودو. شوكوه، جاوانلارين موباريز فوتورافچىسى ايدى.
شوكوهون آلبوملارىندان، سودابەنين إوى‌نين آلبوملارىنا گلمک، بير كۆرەدن باشقا كۆرەيه گئتمک كيميدى، باشقا آدام‌لار، باشقا دورومالار، گۆلۆش‌لر، گئييملر، روحيه و خوى‌لاريلا.
بوزلا دۆلو اۆلان بير واندان، قاينار سولو بير خزينەيه گئتمک‌يدير. گۆرەسن بو آلبوملارين ، شكيللرين آدام‌لارى بير شهرده، بير اۆلكەده، بير عصيرده ياشاميشدىلار؟ سودابەنين شكيللرينده چئشيتلىليک وارىيدى، آدام‌لاردان، صحنەلردن، و موختليف گۆرۆش‌لردن چكيلميشدى و بلكه ده اونلارين چئشيتليگى، سودابەنين و چئورەسينده‌كى‌لرين اۆزل حيات‌لارى‌نين هيجان‌لارىندان دۆغولموشدور. بو شكيللرين آرخاسيندا، سودابه ده غريبه بير شيفتەليک وارىيدى: سودابه شكيل عاشيقى‌يدى، ايلک اۆز شكيللرى سۆنرا اۆز حياتيندا اۆلان آدام‌لارين شكيللرينه.
شوكوهون شكيللرينه باخاندا غملى بير حيسيم وارىيدى، بئله دۆشۆنۆردۆم شوكوه بو شكيللرى چكنده، بير شئيه شۆبەهەسيز اينانيردى: او بيليردى فوتوكامئرا تكجه اونون أليندە دَگِيل: اونون أليندە كى كامئرا، شوكوه اوندان شكيل چكن، شهيدين ده، أليندەدى. ياني او، شهيددن شكيل چكنده، شهيد ده اوندان شكيل چكيردى، اۆلۆ-ديرى‌نين و مادەيله روحون آراسيندا اۆلان بو آلىش وئريش، هر آن ترسينه اۆلا بيلردى، ياني اۆلۆ ديريدن و روح دا مادەدن شكيل چكردى، نئجه كى ايندى باشقا بير جاوان قېز و يا اوغلانين آلبۆموندا، شوكوهون آدام‌لارى، أليندە اۆلان شكلى، يئرلشميشدى و اونون فوتورافچىسى او جاوان‌يدى - بير گۆن او شكيلى چكمەگه تعيين اۆلموشدو. اۆلۆم- ديريم، شكيل و فوتورافچى، فوتورافچى -شكيل آراسيندا‌كى بيره -بير آلىش وئريش، اۆرەگيمى سېخېردى. بو آليش وئريش و بو شوم بازارلىق، همشەليک محو اۆلا بيلردى‌مى، أصلينده بير گنج بو قدر اۆزۆندن شكيل چكمەسين دئيه؟
طالئع منله مۆصيبتلى بير اۆيون اۆينامېشدى. بو شكيل‌لر إله بيرگۆن منيم ايختيارىمدا قۆيولموشدو كى، من سودابه شادانين عايلەسى‌نين شكيل‌لرين أالده إتميشديم. او، ايرى قارا گۆزلر، گۆزل بورون‌لار، دۆلو و شهوتلى دۆداق‌لار، مرمركيمى قادين چيگين‌لرى- سانكى هر بيرينده ايشېقلى آغ چېراق ياندېرېلمېشدى- يۆنتالما أنگىلر، لومو كيمى كيچيک بوخاخ‌لا، قادېنسل ديک سينەلر، لۆتۆپۆت، منده جونون، تخيۆل و جينسى سيرلار ياراتماق يئرينه، اوزاقلاشما حيس‌لرى- نيفرت و اۆرَک بولانما يۆخ- باغلى اۆلماماق حيسى يارادېردى، إله كى من اۆزۆمدن سۆزودوم بو شكيل‌لرين و آدام‌لارين آنلامى نه

اۆلا بیلر؟ شوکوه سالان شکیللر، درین بیر اۆلۆمدن دۆلویدولار، سودابه شادانپن شکیل آلبۆملاریِ‌نپن چۆخو، یاشاییشپن اۆزه واریِ شادلیغی، و اینسانلارپن دیگرسیز ایلیشگی‌لریندن دۆلویدولار. شکیللره باخاندا، اۆزه واریِ تجمۆلدن، ظاهیرده گۆزللهدن بزکلر، آنجاق ایچدن یالان اولان شکیللری آیپرپب قپراغا قۆیوردوم. هله ده بو شکیللری ، گۆزل و فاخیر أساسپندا آیپرماقا أساسی بیر اۆرنک، ألده إده بیلمه‌میشدیم. حیاتیمپن بو آنپندا، ۵۷-اینجی ایلین بهمنین اۆن‌بیرینده، باش‌لار قپرپلماقدان بیر آن اۆنجه بۆتۆن ژئستلر، فاخیر گئییملر، سینه‌لر و بوغلارپن عظمتی، تاجلار، نیشان‌لار، اوجا بۆی گنج کیشی‌لر کی، بو قۆناق‌لپقدا یا او دنسده، بو میزین باشپندا یا او باردا، سودابه و ماهی و اۆنلارلا یاشپت هم نسللرین دۆره‌سینده پیغپشمپشدپلار و اۆینویاندا یاخپنلاشان گۆزل باش‌لار، و بیر- بیر اۆسته دایانان یاناق‌لار، أدبله آیاق‌لاریِ و بدن‌لری شهوت ایچینده غرق إدن- هم شلخته هم ده حۆرمتله-وزن و آهنگله، کیشی‌لرله قادپن‌لارپن باش‌لاریِ بیر بیرینه یاخپنلاشاندا یقین او سپرغالار، بیلرزیکلر و بۆیون باغی‌لار، رمزلی باخپش‌لار، گۆلۆش‌لر و بیربیرینه دگن جام‌لار، دۆداق‌لارپندان سۆزۆلن یوموشاق ایشارتلی و سیرلی سۆزلر، و اۆزۆکله دۆلو أل‌لر - قهوه و یا چای فینجانپنی إله ظرافتله قاوزایاندا- أل‌لرینددن آیرپلان ایکی بارماغیِ سانکیِ مرمردن یۆنتالاییبسان- نه ایسه، بونلارپن هامیِ‌سیِ بیر زامان‌لار شۆبهه‌سیز، جانلی، گۆزل غرور وئریجی و شوکوهلویدولار- بو شکیللرده إله بیل ایندی، هامیِ‌سیِ ایچی بۆش، موقاوادان و قۆلچاقدان‌یدپلار، و هامیِ‌سیِ دۆداق‌لارپن کیچیک بیر پۆفۆنه باغلیدپلار، و بۆتۆنلۆکده بیر اوچورومدا، أیری بویروق، آشمادان بیر آن اۆنجه دورموشدولار، دورو بیر سس سینه‌لردن چپخپب کۆکلۆ بیر نیفرت وسئل‌یله، هامیِ‌سپن داغپتسپن دئیه. غریبه‌دیر دئیه‌سن اۆزلرین کیشیسل، قادپنسل گۆزل‌لیکلرله، دالیِ چکیلیب و گۆزدن اوزاقدا گیزلنمیشدیلر. کسین هامیِ‌سپنیِ او بزکلر گۆزللتمیشدی، اینسان‌لارپن ایلیشگی‌لری‌نین قورومو قالمپشدیِ، آنجاق آدام‌لارپن یئرینه کوکلالار دورموشدو، بو یۆنگۆل قوروم باخمایاراق کی مهارتله قورولموشدو آما نه ایسه یۆنگۆلۆدۆر و بیر پۆفه باغلپدیِ. ماهی‌نین شکیللری ، دقیق او اۆز و بزکله، ایندی داها رسمی گۆرۆنۆردۆ. سانکیِ وارلپغپن جوهرینی شکیللرین دیبیندن سۆروبسان. ماهی "سنگور" ون یانپندا، ماهی"کیسینجر" ین یانپندا، ماهی کیسینجرین خانپمیِ‌سیِ‌نپن یانپندا، ماهی بیر کچل کیشی‌له آلاچپقدا، ماهی بیکینی‌له، ماهی قاییق اۆسته، ماهی کشتیده، ماهی " پاناما" دا، ماهی" سن‌آنتونیو" دا، ماهی" سن‌موریتس" ده، ماهی"رم"دا، ماهی" لیدو"دا، ماهی "نیویورک"داهۆتئل "پلازا"دا، ماهی" رولزرویس" دا، ماهی آمریکالیِ بیر کۆک، اوجا کیشی‌له گۆز گۆزه، ماهی آیِ کیمی بیر ایرانلیِ

سرلشكرين يانېندا، ماهى غوصەلى، ماهى شاد، ماهى هشتاد ياشېندا، كۆك آناسي‌نېن اۆزۆن اۆپمكده، ماهى آمريكا سفيرين اۆپمكده، ماهى سودابەنى اۆپمكده-" ألىيه تقديم"(ياواش ياواش آنلاييردېم ألىله سودابه بير نفرديلر)-ماهى ألىنين ساچلاري‌لا اۆينايانداً، ماهى تيمسار شادان و سودابەنين يانېندا، بيردن بۆركسۆز بير مين‌باشي‌نېن يانېندا- ميه بو سرهنگ جزايرى دَگيلدى؟- باشلادېم شكيللرى آييرماغا. بعضى شكيللر گرچكيدي. يۆخ هامي‌سي بزكلى دَگيلدى. آييرماغېم لازېمدي:

جزايرى اوردو اۆكولوندا: اۆز تۆركمن، آنجاق بير آز اوزون كوم قاش‌لارلا، و سيما غريبه كيشيسل، جزايرى ضابيطلر يونيوئرسيته‌سينده، رۆمانتيک، ايدمانچي، يۆغون دۆداق، بۆينو ايرى.

جزايرى ضابيط:

بير سروان بۆرک و اۆنيفورملا، نئچه باشقا ضابيطين يانېندا. سروان جزايرى بير قېزېن يانېندا، ماهى دَگيلدى. جزايرى سرگرد، ماهى‌نين يانېندا. ماهى گۆزلۆ شئيطان گۆزلرى‌له، همان دۆداق آنجاق اۆست اۆسته معصوم. جزايرى بير قۆناق‌لېقدا خانېمي‌سي‌نېن يانېندا، و باشقا خانېملار. ماهى قۆناق‌لېقدا همان قادېن‌لار و باشقا قادېن‌لار و نئچه كيشى، جزايرى شكيلده يۆخدو. ماهى‌لا جزايرى و بير قره ياخايلا بيرگه. مين‌باشي جزايرى اۆنيفورملى و ألينده بۆرک. دا، نه مين‌باشي جزايرى‌دن خبر وار و نه ده، اۆنون يانېندا ماهى‌دان. بو وضعيت شادان‌لا سودابه حاقدايدي دا. آنجاق آدام‌لار فرقليدى. سودابەنين آتا- آناسي باجي قارداشي‌نېن شكلى ده وار، تهمينه كيچيک، يالقېز و باجي‌سي‌نېن كۆپوسو، بللېدى تهمينەدن سۆنرا كيمسه اۆلا بيلمز. سۆنرا يالقېز و يا بۆيۆک باجي‌نېن يانېندا، بۆيۆک باجي‌نېن اۆيرنجي‌سى. تهمينه بۆيۆک باجي كيمى، گۆزل دَگيلدى. سودابەنين اۆزۆنۆن صاف‌لېغي باشقا شئيدى، گۆزلر يئكه، حئيرت إديجى و ايكى قارا گۆل كيمى، دۆداق‌لار، بو ياشدا كيم بونا اۆرگەديب هاوا و يا گۆرۆنمەگۆن آدامي بئله‌جه اۆپسۆن؟ تهمينه چالېشېر اۆلمور. قانېندا يۆخدومو؟ سۆنرا تهمينه مكتبده، باشقالاري‌نېن يانېندا گۆزل، آنجاق باجي‌سي‌نېن يانېندا كسرى واردي. بير آز بۆيو آلچاقدي و بير آز دا اۆزۆ أتليدى. سۆنرا تهمينه، تيمسار و سودابەنين يانېندا. ايندى داها سودابه تيمسارېن خانېمېدي، أصلينده تيمسار دَگيل مين‌باشېدي، آنجاق چۆخ تئز شكيللر بوگۆنكۆ اۆلورلار، شكيللرده رۆتبه آلېرلار: تيمسار و سودابه و تهمينەيله هوشنگ، هامي‌سي بيرگه شكيل چكيبديلر. هوشنگ أل آياغېني ايتيريب، كېراواتلي و اوشاقدي. بو آدام سۆنرالار نەجۆر معصوميتين ايتيره بيليرِ؟ سۆنرا تهمينەدن بير بۆيۆک شكيل. شكلين يانېندا يازېلېب: اۆن‌سككيز ياشېندا، تبريز، صاباح دانيشگاها گئدەجەيم. سۆنرا ماهى، سودابه و تهمينەدن بير شكيل. ماهى

اوزتادا دوروب ایکی باجیدان دا، گؤزلدی. سؤنرا تهمینه‌دی، تکجه بیر قارا گئییم له. داها شکیل‌لرده تهمینه اؤ پالتارلاری چیخارمیر. تیمسار دا بؤتؤن شکیل‌لرینده اوردو اؤنیفورملودور، تهمینه‌نین ده بیر اؤنیفورمو وار، ماتم پالتاری‌لا، اؤ گئییمده بیردن أل‌لرینده، بیر دوزلو، پؤفلنمیش اوشاغین اؤزؤ گؤل آچیر. سؤنرا ایندی، داها اوشاقدی و شکیل‌لر دالبادال. گؤزلری نه رنگده‌دی؟ آنلاماسی چتین دَگیل. بیر آلبؤم بؤتؤن بو اوشاغیندی. ناصیر آلتی آی‌لیقدا. کامئرانین ایشیغی اؤنؤنده گؤزؤنؤ یوموبدو. سؤن‌کی شکیلده فؤتو کامئرایا باخیر. یقین إشیکده‌یدی، گؤنؤزؤدؤ هاوادا ایشیق ایدی. ناصیر هوشنگین قوجاغیندا، ناصیر دایی هوشنگین قوجاغیندا و ناصیر مامانین قوجاغیندا، ناصیر یئرییر. ناصیر بؤیؤن مامان دئدی من ده شکیل چکدیم. بو تهمینه‌نین خطی اؤلمالیدی. بو آلبؤمون یازی‌لاری‌نین هامی‌سی تهمینه‌نین خطی اؤلمالیدی. نییه آلبؤم سودابه‌نین یانیندا قالیبدی؟ یقین تهمینه إودن قاچیب‌دیر. یا دا بلکه ایکی آلبؤم وارپیدی. لاپ کامیلی اؤز یانیندادی. ناصیر اؤچ یاشیندا. بیر جنتدن چیخمیش اوشاقدی. بیر یونانلی، بیزانسلی یا تبتلی کیچیک آللاهدی. بو وارلیق هاردان گلیبدی. موسیقی، جادو، هئیکل و شئعردن اؤلان بیر مؤطلق أفسانه‌وی وارلیق.؟ سؤنرا آلبؤمون سونو. سانکی ناصیر اؤز آتا بابا یئرلرینه، کی همان یونان، بیزانس وتبت اوسطوره‌لرین موختلیف مرکزی‌سیدی، قایپدیبدی. باشقا شکیل‌لرده اوندان أن کیچیک أثر ده یوخدو. سؤنکو شکیل‌لرده قارا گئینن تهمینه‌دن داها خبر یوخدو. هارا گئدیبلر؟

تهمینه، ناصیر و مین‌باشی جزایری‌نین شکیل‌لرین آیپرپب قپراغا قویدوم. تهمینه ناصری‌نی گؤرنده شکیل‌لری اؤنا وئرمه‌جه‌گم. بو شکیل‌لری نه گله‌جک دئولته نه ده اینقیلابچی‌لارا وئرمه‌یه‌جه‌گم و نه ده، بیرینه گؤرسه‌ده‌جه‌گم. تهمینه ناصری‌نی تاپیب بو شکیل‌لری اؤنا وئرمه‌لییم. أحمد یانیمدا دَگیلدی. شکیل‌لری ، آغا ابیراهیم منه وئردیگی کیفه قویدوم. سؤنرا مین‌باشی جزایری‌نین بعضی شکیل‌لرینی آلبؤمدان قوپاریب قویدوم کیفه. سؤنرا یئنه آلبؤم‌لاری واراقلادیم، بیردن شادانین گوماشته‌لری‌نین شکیلینی تاپدیم. هر گوماشته‌دن بیر شکیل سالینمیشدی. گوماشته‌نین آدی، کندی‌نین و یا شهری‌نین آدرئسی شکیلین آلتیندا یازیلمیشدی. سؤنرا گؤزؤم زیندانداندا گؤردؤگؤم گوماشته‌نین شکلینه ساتاشدی. بو گوماشته‌لر ایندی ده أسکی عونواندایدیلارمی؟ ماحالیدی. سؤنونکو گوماشته ٥٢- اینجی ایله عاییدیدی. دیریدی‌می اؤلؤیدؤ؟ آللاه بیلیر. أگَر هامی‌سی دیری اولسایدیلار و بیر اینقیلابی محکمه ده چاغیرپلسایدیلار، نمه‌نه‌یه شهادت وئرمجک‌یدیلر؟ بیر تیمسار اؤن‌لا و چئوره‌سینده‌کی‌لرله نه إدیب‌می؟ اؤلؤنؤ بیر داها اؤلدؤرمک اولماز کی. یالنیز من بو اؤلؤلری یئنی‌دن اؤلدؤرؤرم. منیم یادداشیم بو آدام‌لارین نئچه مینجی اؤلمک‌لرین یادا سالیر.

و بيردن، بۆيۆک بير آلبۆمون اۆرتاسېندا، بير کيچيک پاکاتا گۆزۆم ساتاشدې، سانکې تله‌سيک، گيزلتمه قصدى‌له اۆرا آتمېشدېلار. پاکاتېن اۆستۆنده خۆش اۆلمايان بير خطله، يازمېشدېلار: اۆن‌بئش نفرين ايشى‌نين سۆنو. بو جۆمله‌نين آلتېندا آيرې بير خط، چکميشديلر. خط قادېن خطينه اۆخشامېردې. يقين تيمسار شادانېن اۆز خطى و ياخود هوشنگين خطيدى. پاکاتېن آغزې باغلېدې. آچاندا آل‌لريم تيتره‌ييردى. ميه؟ هانسې اۆن‌بئش نفر؟ ايل‌لردى گۆزله‌ين بير کشفين قارشېلاماسېندايدېمى؟ نهايت پاکاتېن آغزېن آچدېم، إله ايلک باخېشدا بير شئى گۆردۆم، باخېشېمې داها دقيق إتمک يئرينه، گۆزۆمۆ باغلادېم اۆزۆمه دۆشۆنمک فۆرصتى وئرمک ايسته‌ديم. ايندى داها بۆتۆن دۆنيايا ماجراني دئمک اۆلار. ياغان ياغېش، آيدېنجا شکيلده گۆرۆنۆردۆ. يئر و آرخا دووار ياشېدې. پس اۆ گۆن سحر تئزدن شکيلده چکميشديلر! بيرينجى شکيلده اۆن‌دۆرد نفر، بۆيابۆى دورموشدولار. هامې‌سې ساققاللېدې و بير آى‌لېق ساققال. هامې‌سې‌نېن آيگينده توتوقلانماندا، اۆلاندا گيرديگى اۆنيفۆرم‌لار وارېيدې. آنجاق اۆنيفۆرم‌لارېن چۆخو قاباقدان آچېق ايديلار و کمربندلرى زادې يۆخودو. مين‌باشې بيرينجى آدام ايدى کى، پيژامه گئيميشدى. ساققاللې، باشې آغ آپياق ايدى و چنه‌سى، إله دۆداغې بورنونا طرف قالخمېشدې! سانکې ديش‌لرين چکميشديلر. ياخود مصنوعى ديش‌لرى وارېمېش آغزېندان چېخارمېشدېلار. نيه إعدام زامانې مصنوعى ديش‌لر آغېزدا اۆلسون؟ سروان حميدى، مين‌باشې‌نېن يانېندا دورموشدو و سانکې اوجادان بير شئى‌لر دئييردى. چاووش‌لارېن آلتې‌سې، مين‌باشې‌نېن ساغ طرفينده‌يدى و آلتې‌سې سروان حميدى‌نين سۆل طرفينده. شکيل‌لرين آلتېندا چاووش‌لارېن تک به تک آدېن و مين‌باشې‌لا سروانېن آدلارېنې، خۆش اۆلمايان خطلرله پاکاتېن اۆستۆنده يازمېشدېلار. چاووش جليلى‌نين آغزې، تۆرکۆ اۆخويان چاووشون، کاميل آچېق ايدى، دئيه‌سن اوجا سس‌له، بير شئى اۆخويوردو. يادېمدا دَگيلدى اۆتاغېمدان اۆنون آواز و يا شوعار سسينى إشيدم. بو بيرينجى شکيليدى. ايکينجى شکيلده، فۆتۆرافچې بۆيۆک بير مهارت ايشلتميشدى. هۆنرى، شوکوهون فۆتۆراف هۆنريله، إشيت اۆلاردې. گۆلله‌لرين ايلدېرېم کيمى حرکتى، اۆن‌دۆرد نفرين سينه‌سينه دگيب و أندام‌لارې‌نېن، دۆشمک حالېندا و يا دۆشمه‌سى، سانکې عئين زاماندا اۆز وئرميشدى و اۆچ عملدن، بير آندا، فۆتۆکامئرا شکيل چکميشدى. تکجه آدام کى نظره گليردى، گۆلله دگندن سۆنرا ديرى قالمېشدې، چاووش جليليدى. اۆنون أندامې دۆشمک حالتينده اۆلماق يئرينه، اۆئه و يوخارې قالخمېشدې، سانکې يئرين چکيمينى دانماق ايسته‌ييردى و اۆزۆنۆ چکيم‌سيز و عرش أعلا و گۆگ‌لردن اۆلدوغون، إعلام إديردى. اۆچۆنجۆ شکيل کيرازلې‌نېن شکيليدى، شوم حياتېندا اۆلدوغو کيمى. بۆرکۆ أليندەيدى. ساچ‌لارې ياخشې دارانمېشدې. ياراشېقلې

اونیفورمو سینه‌سینده تیکیلن سیرلی نیشان‌لاریلا إله گؤزلیدی، سانکي گئییمی اونیفورم دَگیل، أندامي‌نین أتی و سؤموگؤنه تیکیلن دریدی. بو شکیل کسین تبریزده اولان تجاووزدان اؤنجه، چکیلیب‌دیر. دؤردؤنجؤ شکیل ایگیرمی‌ایکی – ایگیرمی‌اوچ یاشیندا جاوانین شکلیدی، کپراواتلي، سؤرمه‌ای گئییم. آلا گؤزلری پالپت ساچ‌لاري‌لا، اؤزؤ صاف و تؤکسؤزؤدؤ قولاق‌لارینی سیت اوزون ساچ‌لاري‌نین آلتیندا کیچیک گؤرؤنؤردؤ. بو شکلین دالیندا إله همان خطیله یازیلمیشدي: أبد.

گرچکدن جاوان‌لیقدا من بوجورویدوم؟ آدیمي " أبد" کلمه‌سی‌نین باشیندا یازمیشدیلار. گرچکدن ده بو شکیلی سالان زامانداندان، بیر أبدیت گئچیبدی. ایستیخدامدان اوچ دؤرد آی سونرا، پرونده‌نین تکمیلینه مستشاریدان شکیل ایسته‌میشدیلر، او شکلی او پرونده قویولسون دئیه چکمیشدیم. شکلین اؤزؤ کیمی، دوسیا آنلامي دا، یئرینی دگیشیب ایندی بیردن، بیر اؤلؤ تیمسار و أل به أل اولان خانیمي‌سی‌نین اویندن باش چیخاتمیشدي و سودابه‌نین اویندن گتیردیگیم آلبوم‌لار، شوکوهون شکیل‌لری‌نین یانیندا آنلام تاپماقدایدي، إله بیر آدام‌لار، مکان‌لار و ماجرالارپلا بیرلشیردی کی، اوندان قاباق خیال بئله إده بیلمزدیک. اوندان اوستون، منیم بوتون چابالارپم، أن آزي ایکی قونودا بهره وئرمیشدی: بیری بو، منیم جاوان‌لیغیمدان بیر شکیل، اون‌دؤرد نفر إعدام اولان‌لارین و سروان کیرازلی‌نین شکیل‌لری اولان پاکاتدان چیخمیشدي و من اولای‌لارین کؤکؤنه یئنی‌دن باغلانمیشدیم. سانکي، اون‌یئددی اون‌سککیز ایل روحی -روانی درد و عذاب‌لار- او سؤره‌ده دفعه‌لرجه من و چئورمده کی آدام‌لار قاتیشمیش و دیدرگین اولموشدولار- من‌له او اون‌دؤرد نفرین پرونده بیر اولماغیمیزین أصالتینده جیددی بیر موداخیله إده بیلمه‌میشدی. بیر ده بو کی، بو قدر ایل اوستوندن گئچمک، بوقدر ماجرا، بو بؤیدا دئولت و اوردو مقام‌لارین طرفیندن دانماق و یان وئرمک- بئله‌لیک‌له بیر قوندارما تپه" تیپ أردبیلین جانبازلار تپه سی" آدي‌لا، و اوردا اولان بیر تانیتمامیش حئیوان کله‌سی سؤموگؤنو اؤز یالانچي پرونده‌لرینه آرتیرمیشدیلار- نهایت ایل‌لرین دیبیندن، داغیلماق اؤزره اولان، لؤت‌پؤت خاندان‌لارین شکیل‌لری‌نین ایچیندن، ایکی شکیل، اونلاردان بیری فوتوزافچي هؤنرین شاهکاري، همی ده إعدام معماری‌سی‌نین شاهکاري اولا بیلردی، اؤلؤم و اوچماق- اؤزل‌لیک‌له چاووش جلیلی‌نین وجودوندا- ظاهیر اولموشدو. او شکیل‌لر، زامان، یادداشت، یادداشتین دگیشمه‌سی، و بیر داغیلمیش ماجراني باشقا ماجرالارین ألی له، موباریزه‌یه چاغیرپردی. بو ایش بونا بنزر کی: داغین باشیندا بیر دورو گؤل وار، آنجاق اوندان لذت آپارماق، نئچه هفته داغدا داشدا اوچورومدا، یوروجو چالیشاماغا، باغلي اولا. منیم گؤزؤمؤن اؤنونده- سانکي دگرسیز ایشیغینی یالنیز

بو أن و بو ايكى شكيلى گؤرمک اۆچۆن ساخلامېشدي- گۆنۆن اۆزۆندن و گۆندۆزدن ايشېق، دورموشدو. ايندى من ايثبات إده بيلردىم بو ايلەرده، دئديگيم اۆز وئرن ماجرا، گرچكدن ده اۆز وئرميشدى، زيندانى‌لارين دورقون اۆزلرينه رغمن،- بعضى‌لرى ده اؤلمۆشدۆ- و عبدالله خانين تۆصيه‌سينه رغمن كى، دئييردى گئت اۆتور گۆنده و اۆنوت، و منه أن اۆرَک ياندېران آدام‌لارين طرفيندن، اينانېلماز گؤرۆنن، أصلينده اۆنلار اينانمالېدېلار، آنجاق اينانمېردېلار! بۆلارا دا رغمن، ايندى گۆندن ايشېق بير سند ايختيارېمدايدي و منيم أليمله ده باشقالاري‌نين ايختيارېندا قۆيولا بيلردى.
شوكوهون سۆنونكو آلبۆموندا، سۆن صفحه‌ده، شوكوهون اۆزۆندن، "شاه گئتدى" گۆنده‌ليگى أليندە بير شكيل اۆ آلبۆما ياپېشمېشدي، خۆش خطله، گؤگ قورشاغي رنگ‌لرله يازېلمېشدي:" گۆنشه يئنى‌دن سلام وئرمجه‌گم" .
اۆز شكيل‌لريم، چاووش‌لار، مين‌باشي، سروان حميدى و سروان كيرازلي‌نين شكيل‌لرين يئنى‌دن قۆيدوم پاكاتا و پاكاتېدا قۆيدوم شوكوهون شكيلى و باشاباش آنلاملي اۆ جۆمله‌نين اۆرتاسېنا . نهايت بير زامان چاتار اۆ پاكات گۆنشه يئنى‌دن سلام وئرر.
سودابه‌نين بير قالاق آلبۆم‌لاري‌نين ايچينده، منيم حياتېما جهت و معنا باغېشلاېين جوهرى كشف إتميشديم. ايندى گله‌جک دئولت، اينقيلاب و اينقيلابچي‌لار قالان‌لاري‌لا اۆرَک‌لرى ايسته‌ين ايش‌لرى گؤره بيلردىلر. ايندى قالان سندلرين دالېنجا گئتمه‌ليىم.
هر شئى بونو گؤرسه‌ديردى سودابه‌نين دۆغرو دۆزگۆن كۆلتۆرۆ يۆخودو. تكجه بير بسته‌دن باشقا. اۆ دا دئيه‌سن إله اۆجور سودابه‌نين أليله چاتمېشدي. مكتوب‌لار داغېنېق، قات قارېشيق، زامان نظمين حيفظ إتمه‌دن، پاكاتين ايچينه قۆيولموشدو. سانكي بۆتۆن مكتوب‌لار دگرسيزيديلر. مكتوب‌لارين ايچينده، باغلي پاكاتدا تمبرى اۆستۆنده نئچه مكتوب واريدي، بللىدى سودابه‌نين اۆزۆ و يا باشقا بيرى‌سى يازېب ، آنجاق گؤندرمه‌يىب. بو مكتوب‌لاري قېراغا قۆيدوم، سۆنرا سودابه‌يه تيمسارا، ياخۆد هوشنگه خيطاب مكتوب‌لاري يازېچي‌لارين خطى اۆزۆيله تنظيم إديب اۆست اۆسته قۆيدوم. سۆنرا مكتوب‌لارين گؤندرمه تاريخ‌لرى اۆزۆندن اۆنلاري دۆزنله‌ديم. تاريخ‌سيز نامه‌لر آنجاق عئين خطده اۆلان‌لاري دا تاريخلى و همان أل يازمالارين يانېنا قۆيدوم. سۆنرا بو مكتوب‌لارين جمعيندن چالېشدېم بو آدام‌لارين حياتېندان دقيق بير گؤرۆنتۆ ألده إدم. گؤردۆم ايمكان‌سېزدي. بعضى مكتوب‌لارين أصلن آنلامي يۆخودو، و بير چۆخو تيكرارلامايدي. اۆنلارجا شيكايت تبريز و باشقا شهرلرين و كندلرين أهليندن تيمسارا خيطاب يازېلمېشدي و بللىدى بو مكتوب‌لارا هئچ بير ديققت يئتيرن اۆلمايېب‌دېر. بونا گؤره بو مكتوب‌لار و

شیکایت‌لرین هئچ بیری هئچ بیر مقاما چاتدیرپلمامیشدی. شیکایت‌لری آلیب آتمیشدیلار پاکات‌لارین ایچینه. بعضی‌لرین بئله، محو إتمیشدیلر. بونلاری نییه ساخلامیشدیلار، نه‌دنی بللی دَگیلدی. یازیق منیم آنام یازیق آنام! مکتوب‌لارینداn ایکی‌سی، شیکایت‌لرین ایچینده‌یدی. بو مکتوب‌لارین خطینداn بللیدی ایکی‌سینده، من پرورش‌ده درس اوخویان زامان، منه رضایت‌نامه یازیردی. مکتوبدا، ایضاحلی منیم باش آشاغا اوزلماغیمدان، غئیرسیاسی وطن دوست و شاهدوست اوزلماغیمدان صؤحبت اوزلموشدو. گئنیش حالدا، جؤمعه مچیدین دالیندا اوتوزایکی یاشیندا جوانی گؤرندن سونرا منیم حیاتیمین عطشلی گؤن‌لری‌نین تجرؤبه‌لری نه‌دن بحث اوزلموشدو.سونوندا مکتوبو یازان آتا آنامین دیلیندن هر باهانایا أل آتمیشدی منی تیمسار شادانین قاباغیندا، سوچسوز گؤرستسین. باخمایاراق مکتوب‌لاری نه آتام یازمیشدی نه ده آنام، و بو مکتوب‌لاردا یایقین اوزلان لفظ قلم آتا -آنامین طرفیندن آنلاشیلماز ایدی. هله قالسین اونلارین وریندن یازیلسین، آنجاق قراردادی کلمه‌لرین آرخاسیندان، آتا- آنامین یازیق و آوارا لحنی بیر تورلو اوجالیردی ومن إشیدیردیم. هر ایکی مکتوبدا، دفعه‌لرجه وورغولانمیشدی بیزیم فقط بو اوغلوموز وار. گؤزلریم یاشلاندی مکتوب‌لاری قوزیدوم قیراغا.

هوشنگین آمریکادان یازان مکتوب‌لاری، چوخراق بیلتمور حاقدایدی. مکتوب‌لار سودابه‌نین مکتوب‌لارینا جاواب اوزاراق یازیلمیشدی. بونلار گؤرسه‌دیردی هوشنگ بیلتمورلا، تماسلاشماغا چوخ چابالاییب، آنجاق بیلتمور بو چابالارا مارا‌قلانمایيب و هوشنگین مکتوب‌لارینا جاواب وئرمه‌ییب‌دیر. بیر شئی آیدینیدی سودابه‌نین قیزی‌نین آتاسی نه تیمساریدی و نه گوماشته‌لر، قیزین آتاسی بیلتمورودو. دفعه‌لرله هوشنگ اؤنرمیشدی سودابه بیلتموردن أل گؤتوَرسؤن. بئله گؤرؤنوردو، سودابه‌نین قیزی گرچک آتاسینی تاپماغا ایصرارلیدی. چؤن هوشنگ سودابه‌یه خیطاب، لندن‌ده اوزلاندا، وورغولامیشدی سودابه، سوسنی، دئیه‌سن سودابه‌نین قیزی‌نین آدی سوسن‌یدی، سوزرونو بوشلاماغا راضی إتسین. هوشنگ آمریکایا إعزام اوزلماغی‌نین ایلک گؤن‌لرینده، تهمینه‌یه تیکرار ایشاره إدیردی، آنجاق سونرا تهمینه گئنلده اونودولموشدو، آز قالا بیر ایل تیمسارین اؤلوَمؤندن سونرا" هوشنگین بروکسل‌دن گلن مکتوبوندا تهمینه‌یه گئنیش ایشاره إتمیش‌دیر:

دلی اوزلوبسان میه! بئله دؤشونورسن سوسن‌له، ناصیر إسفندیاری ایلگیده‌یدیلر. سوسنین، تیمسارین قتلی‌له هئچ بیر علاقه‌سی یوخدو. ناصیر إسفندیاری تیمسارین قاتیلیدی. قاتیل ده إعدام اوزلدو. اؤنملی دَگیل، سن‌له من قاتیلین جسدینی گؤرمه‌میشیک. تهمینه‌نین قتلده بیر باشا، دخالتی یوخودو. اوز شخصن تیمساری اؤلدؤرمک ایسته‌سه‌یدی، إله او" دره دیز" ده اؤلدؤرردی و یاخود" ماهابادا". ناصیر إسفندیاری، تیمساری آتاسی‌نین قتلینه گؤره اؤلدؤردو، سونرا تیمساری

اؤلدۆرمک سوچويلا إعدام اؤلوبدور. تهمينه ده همشه کی کيمی قاچېب‌دېر. نهايت بير گؤن تهمينه بيزيم يانېمېزا گلەجک‌دير. اومارام او گؤن بير دوست و يا بير باجي کيمی گلسين. سن ده داها بو گرچکی قبول إت تيمسار اؤلۆبدۆر، قاتيلی ده، آتاسي بير باشا و بۆيۆک باباسي، بيرواسيطەيله، تيمسارېن ألی‌له قتله ئيتيريلميش آدامدي.
يازمېشدېن، مۆمکۆندۆ تيمساري، دئولت اؤلدۆرۆبدۆ! نەدن آخي ألی جان؟ تيمسار بو دئولتين خادیمی‌يدی و أعليحضرتين قوللوقچوسويدو. قالدي، تيمسار اؤلن زامان، اؤنملی بيری‌سی دَگيلدی. دليدی. اؤزۆن منه دئدين مۆمکۆندۆ، تيمسار اؤلمەدن گوماشتەلری نەدن نئچەسينی اؤلدۆرۆبدۆر. ياخشي، تکجه بير دلی آدام بو ايشی گؤره بيلردی. آنجاق، سن همشەليک تيمساري اونود. دئييرسن، فرزام و ماهی‌دان ايستەييبسن لندن‌ده اؤلاندا سوسن‌له تماسلاشېب، اؤنون تحصيلينه ئيتيشسينلر، بو عاغېللي ايشدی. سوسن گرکلی‌دير، خاريجده مؤقيم اؤلان ايرانلي دانيشجولارېن نوفوذوندان اوزاقدا، بۆيۆسۆن. فرزام، ماهی و دوستلاري، اؤنلارېن چۆخو منيم ده يۆل‌داشېمدېلار، سوسنی بو دانيشجولاردان آيېرماقدا، يارارلي اؤلسونلار. ايرانا قايېتدېغېمدا، سن ده لندن‌دن قايېتمېش اؤلارسان، بو بارەده ايضاحلي دانېشارېق. تهمينه حاقدا ئينه وورغولاييرام او قتل إده بيلمزدی. سوسن ده إده بيلمز. قاتيل، ناصير، تهمينه و ناصير إسفديارېنېن اؤغلودور.

گؤرۆشەريک،
هوشنگين مکتوب‌لاري هوشنگين اؤز برنامەلری نەدن دانېشمېردي. سۆنرا ماهی‌نين مکتوب‌لارېن تاپدېم. هامي‌سېندا اؤخشارلېق وارېيدي.
بو ايل قېشي "سن موريتس" ده تفريح يۆخودور. ايکی جۆر پالتار گؤتۆرمەليديم، چۆن ايلک "سنگالا" گئدەجک‌يديک اوردواندا "فرانسه "يه و اوردواندا" سن‌موريتسه". فرزام گئديب أعليحضرت‌له مشورت إتمەليدی.
گئجه أردشيره، قوناق ايديق. چۆخ سس صدايدي. سحر گئتديک "نيۆيۆرکا". فرزام نفت شيرکندلرينين جلسەسينده دانېشمالېدي. سۆنرا گئجه آمپول.
بو " گئجه، آمپول" عيبارتی ماهی‌نين ايگيرميدن چۆخ مکتوبوندا و کارت پستالېندا تيکرار اؤلموشدو. ياني نه؟" گئجه آمپول؟" دئيەسن سودابەيله ماهی‌نين آراسېندا بير رمزيدی.
ألی جانم، اوزاقدان آی اؤزۆوۆ اؤپۆرم. پاناماما اؤلاندا، گرچکدن خۆش گئچدی. فرزام اۆچ دؤرد گؤن "سن‌آنتونيۆيا "گئتمەليدی. بتر بير کيشی تاپدېم، بير شئی دئييرم بير شئی إشيديرسن‌ها. آنجاق قايېتدي يۆرقونودو باشېن قۆيدو ياتدي.

ایستەییردیم دوروب گئدیب اوزو تاپام آما جۆرأت إتمەدیم. ناهاردان سۆنرا باشیمی قوزیدوم یاتدیم گئجه دئدیک یئمەگی گتیردیلر اوتاغا. سۆنرا گئجه آمپول.
ألی جان "جزایری‌له" اولان گۆن‌لری خاطیرلادیم. ایلک گۆن‌لری، نه بدنی وار بیدی! خیدمتدن قاچیب گلیردی إوه. هم ناهاردان سۆنرا اوزلا برابریدیم، هم ده گئجه. یۆرولماز ایدی! عوضینده، پالتار، جواهیر اۆزۆک و سفردن خبر یۆخودو. ایندی او قدیر جواهیریم وار،أصلن بیلمیرم هارا قۆیوم. هر واخت سفره گئدنده صاندیق‌لار دۆلو دۆلارلا، ایرانا قایيدیرپق. چۆن فرزام چکدن قۆرخوسو واردی. سۆنرا گئجه ایگنه.
نه‌اۆلسون؟ نمەنەنی نمەنەنین یانیبنا قۆیوردو؟ سۆنوناجان دا منه آیدین اۆلمادی. سودابەنین پُست اۆلمویان ایکی مکتوبونو، گۆتۆرۆب آچدیم. ایلک مکتوب بیر جاوان سروانا خطابیدی اوزو قاندیرپردی:
اینان گئجه یانیمدا قالسان، هر نەییم وار تۆکەرم آیاق‌لارپوا، ایستەسن آپار او شلخته خانیمپوا خرجله. بیلیرم مندن خوشون گلیر، آما ناز إلیرسن. فرماندئهیوه ده، بیر آچار تاپمپشام، یوخاریدان أمر إدرلر سندن موغایات اۆلسونلار، اۆزۆن أزدیرمه. گۆزلۆرم گل.
سنه قوربان،
ألی
باشقا مکتوب ماهی‌یا خیطابیدی، او سروان یا باشقا سروان‌لار حاقدا:
عزیزماهی، قوربانین اولوم سن تهراندا دَگیلسن، تهران بیر جهنمدی. او سروان یادیندا، او دا ألدن گئتدی. خانیمی تئلفون إله‌دی دئدی:" پاچئنارین أهلین چکیب گتیررم او.... راوی جیرارلار! منیم أریمدن أل چک! سۆنرا أرینی، نجف آبادا یۆللادیلار. اۆز آرامیزدی سن دئیەن دۆکتۆر بتردی، بیر سینه، بیر یان دۆزلدیب منه، سانکی ایگیرمی یاشیندایام. گلسن گۆررسن، گۆرسەدەرم. تبریزین گۆن‌لری‌نین یادی، خئیر اۆلسون.
هله سیزلردن نه خبر؟ یئنه ایگنه؟
نه‌اۆلسون؟ بو ایگنه داها نەدی؟
بیلمیردیم نییه او مکتوبو آخیره ساخلامیشدیم. آنجاق بستەنی آچاندا گۆردۆم یقین بو أل یازمایلا- بۆکۆلمۆش مکتوب‌لاردان گۆزه دگردی- زیندانداں چیخاندان سۆنرا گۆردۆگۆم خطین بنزیشیدی. باغلی‌نین اۆستۆنده قیسا بیر نۆت وارپیدی، بو نۆتون خطی باغلیدا اولان مکتوبلاریلا فرقلیدی. من بو أیری -اۆیری خطله تانیش اولموشدوم بیلیردیم ماهی‌نین خطیدی:
ألی جان، بو مکتوب‌لاری ساخلا منه. ضراب قیسقانجدی بونلاری گۆرسه منی دۆگر، ددەمی یاندیرار. أگر بیر گۆن حبیب‌اللهی گۆرسن، بو مکتوب‌لارین

هامي‌سېن اوڭا قايتار.أصلن بيلميرم بو مكتوب‌لاري نييه محو إتمه‌ميشم و نييه اوڭلاري سنه گؤنده‌ريرم. خواهيش إديرم اوڭلاري اوخوما. حبيب‌الله سنين و يا تيمسارېن يانېنا گلسه بو پاكاتي، بونلارېن هامي‌سېن اوڭا وئر. اوڭا دئنه: بونلار ايلك گؤندن إله، سن ده‌يدى. اوڭا دئمه من گؤندرميشم. ايسته‌ميرم عجيب دۆشۆنجه‌لرى اوڭلسون. اوڭنون مكتوب‌لارېدي اوڭلاري آرادان آپارماق ايسته‌مه‌ديم. بيلمه‌ديم نييه. منيم مكتوبومو دا اوڭا گؤرۆستمه. جېر آت إشيگه. دالېنجا گئتمه. سنين ياخۆد تيمسارېن يانېنا گلسه مكتوب‌لارې وئر اوڭا.

سنه قوربان،

ماهى

و او آن بيردن مين‌باشي جزايرى، زامانېن ديبيندن آلڤولانيب ياخېن‌لېق گلدى و اوڭنون حاقېندا اوڭلان دۆشۆنجه‌لرى من ده، ياندېرېب كۆل إتدى، قالان شئى‌لره إله بير درين، دردلى، شوكوهلو و گؤزل آنلام وئردى كى، حيس إتديم دۆنيانېن أن بؤيۆك هۆنرمندلرين بيرى‌له علاقه‌م وارېمېش! بيلميرديم. مين باشي جزايرى موخاطب‌سيز و يا تكجه بير موخاطبى اوڭلان هۆنرمنديدى و او موخاطبده اوڭنون قدرين بيلمه‌ميشدى- باخمايارق بيلمه‌دن آنلامېشدې، مين‌باشي جزايرى‌نين مكتوب‌لاري قۆرونمالي‌دېر، و اوڭنلاري قۆروماغا بير يۆل وار او دا بو كى، أن ياخېن دۆستوندان ايسته‌سين مين‌باشي جزايرى‌نى گؤرسه مكتوب‌لاري اوڭنا قايتارسېن. و بلكه ده ماهى‌نين ووجودوندا بير درين شئى وارېيدې و من اوندان خبرسيز ايديم. و يا بلكه ده ماهى بيلمه‌دن و يا بيله‌رك، آنلاېيردې بو مكتوب‌لاردا اوڭنون گؤزل‌ليگى همشه‌ليك ثبت اوڭلونور، و چۆن ضراب- من تخمين إديردېم كيمدى آنجاق دقيق بيلميرديم تخمينيم دۆزدۆمۆ يۆخسا يۆخ- قېسقانج‌لېقدان إحتيمالي وارېيدې مكتوب‌لاري جېرسېن، ياخشېدې بونلارېن قدرين هركسدن چۆخ بيلن، يانې جزايرى‌نين اؤزۆنه- قايتارسېن.

مين‌باشي جزايرى خلوت هۆنرمنديدې، همچنين عاطيفه‌يله إحساس هۆنرمندى. بير يئرده اوڭخوموشدوم شكسپير غزل‌لرينى چاپ إتمك اۆچۆن، يازمامېشدې، اوڭنلاري اوڭۆ سئون بيرينه وئريب دئميشدى ساخلاسېن او دا ساخلايا بيلمه‌ميشدى، بير ناشيره وئرميشدى ناشير ده چاپ إتميشدى.

ايندى من مين‌باشي جزايرى‌نين خلوتينه آتديم قۆيموشدوم. او حالدا اوڭنون وصيتنامه‌سيندن بير شئى‌لر بئينيمده چالېنېردې، بير يئرده او خانېمي‌سي‌نېن تاي‌سېز گؤزل‌ليگيندن دئييردى و اينانېردې آللاهدان اوڭنو بو گؤزل‌ليگى درك إتمك گؤجۆنۆن اوڭلماسېنا، تشكۆر إتمه‌ليدى. همچنين زيندانداو شاشېردېجي آني خاطېرلادېم. او آن‌لار مين‌باشي‌نېن گؤزل خانېمي‌سېني، حۆجره‌مين قاپي چاتاغېندا گؤرۆنمۆشدۆ.

بو یازیلاری تکجه اؤزل بیر حالتده، مکتوب آدلاندیرماق اوزلاریدی. بو مکتوبلاری مینباشی جزایری اوزاقدان، خانیمیسیندان آیریلاندا، و یاخود بیر سفرده اوزاندا خانیمیسینا یازمیشدی. بونلارین چوخونو خانیمیسی یوخودا اوزاندا اونا خیطاب یازمیشدی. بلکه ده بیری، اونلاری نامه آدلاندیرمیشدی و او دا ماهی، مین باشینین خانیم ایدی. بو یادداشتلارین یازاری بیلیردی موخاطبی، أن آزی اونلا یاشایان زامانلار، دوغرو دوزگون ساوادی یوخودو. او بو یازیلاری ساده دیلده إله یازمالیدی کی موخاطیبی أن آزی کلمهلرین ظاهیرینی آنلایا بیلسین، مطلبین جوهرین آنلاماسیدی دا، اؤنملی دَگیلدی. سانکی مینباشی بیلیردی گؤزلیک و عئشقدن، درد و قیسقانجلیقدان بیر قاورام دوزلتمک و اونلارین ایلیشگیلرین بیان إتمک، موخاطبین درک إتمهسیندن چوخ اؤنملیدی. مکتوبلارین بعضیسی، چوخ قیسسایدی و ایکی اوچ سطیردن اوزیانا گئچمیردی. سونونجو مکتوبدان باشقا، اوزون مکتوبلار دا إله اوزون دَگیلدی. مینباشی کلمهلرین قدرین بیلیردی: دوزلو یازمیردی، دقیق ساده و قیسسا یازیردی.:
ماهی، ناکامام، دوّنن ایلک کامی سندن آلدیغیمدان سونرا بئله، ناکامام. اوّندؤرد گئجهلیک آیی من ایستهدیم. اوزون گئجهنی بوّتوّن اولدوزلاریلا ایستهدیم. غوروزلو داغین کؤلگهسینی، آی ایشیغینین کؤلگهسینده، من ایستهدیم. کام آلماق گئجهسینده اوچماق هاواسیني، من ایستهدیم. کامیل اوزلماق ایستهییردیم ناقیص اوزلدوم، کام آلدیم آنجاق سندن ناکامام. آیلی گئجهنی، دامدا، تبریز یازیینین سوّن آیینی تؤی اوّچوّن، من،سئچدیم. منیم گؤزهلیم، سنه چاتاندان سونرا بئله، گؤزوّرم چاتمامیشام. اینجیتمهدیم کی سنی؟
ماهی،
باشینی منه چئویرمیشدین و یئنی گتیرن ایکی، عاشیق قوشلارینا تاماشا إدیردین. من سنه باخیردیم. اینجه بیر خط، ایگنه دلیگیندن گئچن اینجه ایپک ساپی کیمی، قولاغیندان باشلانیب سوّرعتله چنهوه یئتیشیردی. اوّزوّن یاریسی، بیر گؤزوّوّن یاریسی، قالین کیرپیکلرین ایچینده آنجاق دوّزنلی، گؤزوّنوّردوّ. گؤزلرین، ساوالانین سحر شهدینین بویاسیدی، بورنووون پرهلری موسیقی نوّتی، و دوّداقلارین ؟- گرچکدن اونلاری من اؤپمؤشدوّم؟ یئر کوّرهسینین جانلیلاریندن هئچ بیر دوّداغی، سنین دوّداغیوّن اوّستوّنه قویولمازدی! هر ایکی قوش سنه حئیرت إدیردیلر. سنه عاشیق ایدیلر، سندن قورخموردولار. سونرا یاتاغا گئتدین، ملافهنی گؤتورّوب دوّلادین اوّزوّوه. گیزلینجه، سنه باخیردیم. هر شئی بیلینیردی. اوزاندین. ایندی آنلایپرام سنین یوخون، موختلیف چئشیتلری وارپیدی و همشه او سایاق تیکرارلانیردی: دالیپا اوزانیرسان، ساچلارین بالینجین اوستوّنه تؤکوّلوّر. دوّزوّرسن، یوخلاماميش سانکی بیر شئیی خاطیرلایپرسان. دئمک

ايستەييرسن آنجاق دئميرسن. سۇنرا دۇداق‌لارېن آچېلېر، بير كيچيک اۆپۆش قدر، گۆزلرين آرام يومولور. نئچه آن سۇنرا ايكينجى فصيل باشلانېر. چۆنۆرسن، سۇل قۇلووون اۆستۇنه دۆشۆرسن، دۇداق‌لارېن باغلانېر، سۇنرا طبيعى حالدا، إله اۆ كيچيک اۆپۆش قدر، ياريسي گيزلەنيب، آچېلېر. ساچ‌لارېن بو حالدا، داغېنېق حالدا دۆزنليدى. اۆچۆنجۆ فصلده، ديزلرين قاتلانېر اۆنه، قارشېيا و يانېن إله اۆستە گلير سانكي اۆنو بيلەرک سن اۆسته گتيريبسن. آيېق‌لېقدا مۆمكۆن دگيل اۆ قدر يوخاري قالخسېن. إشيكده قالان كيچيک آياق‌لارېوېن اۆستۇنه، ملافەنى چكيرم. يانېندا اوزانېرام. تاماشا إديرم. اۆزۆمۆ اۆزۆوه ياخېنلادېرام. نفسيوين عطرينى ولع له اودورام. بو آن، إله بيل، سن بيليرسن اۆزۆم اۆزۆوه ياخېنلاشېب، چۆنۆرسن ودۆردۆنجۆ فصيل باشلانېر. سۇل قۇلووون اۆسته ياتديغېن كيمى، ساغ قۇلون اۆسته ياتېرسان. و إله درين ياتېرسان، سانكي باشېن باشقا دۆنيادا سئير إدير. سس‌سيز ياتېرسان. صۆبح من دوراندا هله ده يوخوداسان. اۆزل بير دورومون وار. آرخان اۆسته ياتېبسان، بدنين گئچن فصيل‌لرى ايتيريب، داغېلېبسان: بير آياق بورا بيرى اۆردا، بير أل باشېوېن اۆستۇنده، بيرى بدندن اوزاقدا قېراغا دۆشۆب، بدن غريبه بير بوروشوقدا. بدنيوين داغېلېق عۆضولرينى بير حركت‌له بير يئره يېغېرسان، نظمه سالېرسان، گۆزلرين كاميل آچمادان اۆنجه، آتېلېرسان اۆسته. گۆزلرين بير آز قېزارېب، آنجاق أل اۆزۆوى يووب صوبحانه باشېنا گلمک همان، گۆزلريوين آغي سۆت كيمى اولور. قاش‌لارېن قهوه‌ايدى، اۆزۆن إله آغدي كى، گۆزلريوين قېراق‌لاريېنېن شهدى‌له، ريقابت إدير. گئتمەميشدن، دفعەلرجه دئييرم، سنى سئويرم، دۆشۆنۆرم نه قدر دئسەم هله ده يئترينجه دئمەميشم. قاپېني دالېمجا باغلېياندان سۇنرا، دايانمادان قايېدېب قاپېني دۆگۆرم، آچېرسان قاپېدا دوروب سنى تاماشا إديرم. دئييرسن داها بسدى أدا چېخاتما گئت، گئديرم سۇنرا ساعات اۆندا قايېدېرام. أكيلميشم. سندن اوزاق قالماق چتيندى. قۇجاقلاييرام قاپېنېن قاباغېندان سنى اۆز دۆره‌مه فېرلادېرام. نييه بو ايش‌لرى گۆرۆرم؟

ماهى،

سنين قضادان گوماشته‌يه بير باخېشېن، منى أبده‌جن قېسقانج إتمەگه يئتر. سۇروسان، سن نييه بو قدر قېسقانجسان؟ نييه باشقا كيشى‌لر قېسقانج دگيل‌لر؟ اۆ بيرى كيشى‌لرين ده منيم كى بيرخانېم‌لارې اۆلسايدې قېسقانج‌لېقدان اۆلرديلر. سن آللاه، منه باخان كيمى كيمسەيه باخما. هئچ بير كيشى‌نين گۆزۆنه زيللنمه. باشېن سال آشاغا. دئييرسن اۆلماز، آخي بيرى بير سوال إدير، آدام جاواب وئرنده گرک باخادا. ماهى، منه خاطير سن باخما. قۇى آدام‌لارا جاواب وئرنده، باشقا قادېن‌لار اۆزلرينه زيللنسينلر. سن بو ايشى گۆرمه. بيليرم قۇرخوم يئرسيزدى آما قۇرخورام.

ماهى،

گوماشته گئتمیشدی مۆرخصیه، آتیلدین حوووضا. دوردون فواره‌نین آلتیندا. من قاپ باجیپا باخدیم. قوزخدوم دام‌لاردان قونشولار سنه باخالار. دئدین قوزخما کیمسه یوخدی. بیر سالخیم اۆزۆم دریب سنه گتیردیم، توتدون فواره‌نین آلتینا، سۆنرا حووووضدا اوتوردون اۆزۆم‌لری دنه -دنه یئدین. سانکی هامی‌سینی یئمک گۆره‌وین‌یدی. قاپی دۆگۆلدۆ. چیخدین إشیگه، آیاق یالین یاری چیپلپاق. کردی‌لرین بیرینه قاچدین، آلما آغاجین دالیندا دوردون. دئدین، گئت قاپی آچ. دئدیم گئت اوتاغا. دئدین هله گۆر کیمدی؟ کیمسه‌نی ایچه‌ری قۆیمویوم گلسین دئیه، گئتدیم. قاپیدا مین‌باشی عزتی دورموشدی، تعاروف إتدیم ایچه‌ری گلسین. سفره گئده‌جک‌یدی من اونون یئرینه کئشیک وئرمه‌گیمی، ایسته‌ییردی. چۆندۆم سن آلما آغاجی‌نین دالیندا گیزلندیگین یئره، یوخودون. خیالیم راحاتلاندی. عزتی‌نی دعوت إتدیم إوه. حیطه گچیب، إوه طرف یۆللانماندا باخدی حووضا، فواره‌لره و آغاج‌لارا. حتتا دئدی:" نه یئکه آلمالاردی!" من بیردن گۆردۆم سن گئتمه‌ییبسن. حیس إتدیم، بیر آغاجین دالیندا او بیری آغاجا گئدیرسن. عزتی سنی گۆرمۆردۆ. من ده گۆرمۆردۆم. بعضن فقط کۆلگه‌وی گۆرۆردۆم. عزتی کۆلگه‌یه ده مۆلتفیت اولمادی. آللاه آللاه إلیردیم گئتمیش اولاسان، گۆردۆم سن تئز قاچدین حیطین او بیری طرفینه. أدا چیخاردین! یاتاق اوتاغی‌نین پنجره‌سی‌نین آچیلیب اۆرتمه‌سین إشیتدیم. عزتی دئدی:" خانیم‌ین تشریفی یوخدی؟ دئدیم واردی، مطباخدادی."

ماهی،
گۆزه‌لیم، من سنین دردمندیوم، آلوده‌نم. غازپاندا، قایپقدا قارشیمدا اوتورموشدون آما منه باخمیردین. اۆزۆن، سویون زمینه‌سینده حرکت إدیردی. أللین مۆردابین کۆل‌لارینا وورووردون .هر شئیه گۆزل بیر نظم وئریردین. منه دئدین:" حبیب‌الله سنی سئویرم." باخدین منه ، گۆردۆن کی سنی سئویرم. دئدین:" سئویرسن‌سه بونو گۆرۆستمه‌لیسن!" دئدیم میه گۆرۆستمیرم؟" دئدین:" یۆخ گۆرۆستمیسن."
دئدیم:" نه‌جۆر گۆرسه‌تیم؟" دئدین:" منی سئویرسن‌سه، داها تیریاک چکمه!"
دئدیم:" کیم سنه دئییب من تیریاک چکیرم؟" دئدین:" دئمیرم، آما منیم جانیما آند ایچ داها تیریاک چکمه‌یه‌جکسن!"
من آند ایچدیم. بیلیردیم عزتی‌نین باجی‌سی دئییب. سنه دئمه‌دیم بیلیرم کیم دئییب‌دیر. اۆچ دۆرد گۆندن سۆنرا أردبیله قایپتدیق. کئشیگیم وارپیدی، ضابیطلرین بیرینده خواهیش إتدیم منیم یئریمه کئشیک وئرسین. سنه دارپخمپشدیم. آچاری قاپیپا سالیب ایچه‌ری گلنده، دوروم آنورمال ایدی.. اوتاقدا سن‌له عزتی‌نین باجی‌سی اوتورموشدوز. دئدیم:" نییه منیم یوخلوغومدا؟"

دئدین:" تک‌یدیم، چوخدا سئویندیم ثریا و عزتی گؤرؤشؤمه گلدیلر.". دئدیم:" من اولمایاندا؟" دئدین:" سن اولمایاندا یالقیز اولورام سن‌له یالقیز دَگیلم کی." دئدیم سؤز وئر داها تیکرار اولماسین." دئدین:" سن ده سؤز وئر او لعنت‌لیگی چکمه‌یه‌سن!" دئدیم :" چوخ یاخشي" سن ده دئدین چوخ یاخشي!و اؤپدؤم سنی."

ماهی،

سودابه نه دئییردی؟ سنی گؤرمک همان گؤتوروب آپاردي آیري اوتاغا، نه دئییردی؟ اونون حاقیندا چوخ سؤز دئییرلر. تیمسار حاقدا دا چوخ سؤز دئییرلر. نییه إله باخیردي؟ نه دئییردی؟ او قادین بیر گرچک شئیطاندي و او قارا گؤزلری له سنی اودوردی. منه دئمه نه دئییردی، یاز! ایسته‌ییرم دقیق سؤزلریوی إشیدم، مکتوب یاز. سؤز وئر سودابه‌نی، داها گؤرمه‌یه‌سن. بیلیرم منیم ألیمده‌دی. داها شادان و سودابه‌نین یانیندا گئتمه‌یه‌جه‌ییک. بو شادان ضابیطلر یونیوئرسیته‌سینده ده، شومویدو. بیر شوم خانیم دا، آلدي. ماهی ایلک گؤن‌لر کیمی اولاق. من داها تیریاک چکمیرم.

ماهی،

دؤنن سن یوخودا دانیشیردین، عاشیقانه سؤزلر دئییردین. آغلاماغیم توتدی. یازیق اولدوم سن آللاه داها عزتی‌نین باجي‌سي إوینه گئتمه! روحوم، جانیم، گؤزلیم منیم اول.ایلک گئجه یادیندامي؟ مهتاب یادیندامي؟ تبریز، دام اوستو؟ عزتی‌نین کؤلگه‌سین اورتاق حیاتیمیزدان قوپارت، آت إشیگه. دلی اولورام، خوش گؤن‌لریمیز داها یادیما گلمیر. او توی گئجه‌سیندن، آیلي گئجه، دامین اوستوندن سیلینمیش بیر خاطیره‌دن باشقا، بیر شئی قالمایيب‌بیر. اوچ ایل اورتاق یاشام هر شئیی وئردی یئله؟ سن داها گؤزل‌لشیبسن، خوشسان. من غمللییم، غمدن اوستون بیر شئی. دریم سویولور. ماهی اویان، منه باخ! من بدبخت اولموشام، من جزایری- همان یئتنکلی، گوجلو مغرور آدام- یازیق اولموشام. دور آیاغا، شئیطان! پاک! ناپاک! قادین، نه دئییرم؟ سن آللاه دا او عزتی‌نین إوینه گئتمه، من بو عزتی‌نی اؤلدوره‌جه‌گم. چکه‌جه‌گم بو إوه، اؤلدورم بوردا قویلویام. اینان بو ایشی گؤره‌جه گم. باجي‌سین دا اؤلدوره‌جه‌گم. او بؤیون‌باغیني، نییه عزتی‌نین باجي‌سیندان آلدین؟ من سنه بؤیون‌باغي آلانمیرام‌سا، سنین بؤیون‌باغي سالماغین لازیم دَگیل. بؤیون‌باغیني تیپین فرماندهی‌نین قونداق‌لیغینا گؤره آلمیشدین، نییه قایتارمادین؟ بؤیون گؤردؤم میزین چکمه‌جه‌سینده‌دی. نییه قایتارمیبیبسان؟ بلکه عزتی آلیب سنه!! اؤلدوره‌جه‌گم!! دور! سنی قالخیزیب چکدیم ماسانین باشینا، چکمه‌جه‌نی آچدیم، دئدیم:" نییه بو جواهیری قایتارمیبیبسان؟" دئدین اونوتموسان، سونرا قایتاررام! دئدیم:" بونو عیزتی سنه آلیب، کؤپک اوغلو رعیتین مالین یئییر، دوستونون خانیمي‌سینا قیزیل آلیر." دئدین:" منه آلمیبیب. باجي‌سي‌نین‌دیر. من ده

آدامام. گلن هفته والی، قوناق‌لیق وئره‌جک اوندا دا ایستفاده إدیب قایتارارام." دئدیم قایتار بیز فرماندارین قوناق‌لیغینا گئتمه‌یه‌جه‌ییک." دئدین:" آخي سن نه‌جۆر أرسن، بو اۆچ ایلده منه بیر قۆل‌باغي دا بئله، آلمایبسان؟ باخ خلقین أرلری خانیم‌لارینا نمه‌نه آلیرلار؟" دئدیم:" یۆخومدی." دئدین:" تیریاک چکمه‌سه‌یدین، بۆشلاسایدین تیریاکی آلاردین!" من قیشقیردیم:" چکمیرم! تیریاکین اۆچ ایل‌لیک پولوندا قۆیسان یئنه او بۆیون‌باغي‌نین پولو اۆلماز!" دئدین:" اۆلار! تیریاکی بگ" دئدیم من تیریاکی دَگیلم!" دئدین:" تیریاکیسن!" وۆردوم قولاغیۆین دییبندن. سۆنرا بیردن پئشمان اۆلدوم. سن یئنه دئدین:" تیریاکی!" من غضبلندیم. پئشمان اۆلماغیما رغمن، یئنه وۆردوم قولاغیۆین دییبندن. سۆنرا گرچکدن پئشمان اۆلدوم قوجاقلادیم، دئدیم عزتی‌نین سوچودو! او منی تیریاکله، تانیش إتدی. بلکه سنه نظری وارییدي منی تیریاکی إله‌دی. آنجاق من تیریاکی دَگیلم بوراخمیشام. ایگیرمی دفعه ده مؤعتاد اۆلسایدیم یئنه بوراخاردیم، بۆشلامیشام. ماهی، ماهی جانیم منیم اۆل! اۆزگه بیر کیشی‌نین کۆلگه‌سینی اۆرتاق یاشاییشیمیزدان آت گئتسین! سنه دئدیم: کۆچمک ایذنی آلیب بو شهردن گئده‌ریک. اۆچ دۆرد آیدان چۆخ چکمز اینتیقالیم دۆزه‌لر." سن منی باغیشلادین. دئدین چۆخ یاخشي گئت یات!" یاتمادیم. سن یاتدین من سنی تاماشا إتدیم. سن یوخودا دانیشدین. عاشیقانه سۆزلر دئییردین.بیرینه دئییردین:" سنی سئویرم!" بیلیرم منه دئمیردین.

ماهی

تئز تئز، اۆزۆمدن سۆرورام نییه بئله اۆلدو. سنی سئویرم، سئویردیم و سئوه‌جه‌گم، آنجاق او سئومک بو سئومک‌له فرقلیدی. یقین گله‌جکده ده، فرق إده‌جک‌دیر. من اۆلمۆشم. سن منی اۆلدۆردۆن. نییه؟ سن دوروب گئتدین تبریزه؟ نییه مندن ایذین‌سیز، منیم خبریم اۆلمادان؟ نییه، من سنی شادان گیلین إولریندن، إشیگه چکمه لیدیم؟ نییه؟ آخي سنین بو سودابه‌یله نه ایشین وارییدي؟ او بیرگه اۆلدوغونوز هفته‌ده، نه ایش‌لر گۆرۆردۆز؟ گلیب سنی إویمیزه گتیرنده سنی چکدی آیري اۆتاغا آپاردي، سنی آینا قاباغیندا ساخلامیشدي. قاپي آراسیندان گۆرۆردۆم. دئدی:" ماهی جان، باخ اۆزۆمه! حیف دَگیل سن أردبیله گئدیسن؟" نۆلسون؟ میه سن منیم خانیمین دَگیلسن؟ گرک، سودابه شادانی بۆشلویاسان! ایکیمیزی ده بدبخت إدر، دئییرلر فاحیشه‌دی !کیشی‌لری قادین‌لاري باشقا یۆل‌لارا چکیر.آنلادین‌مي! سن منیم یاخشي خانیمیمسان. مئهریبان اۆل! سۆنرا هله‌لیک‌لشنده، نییه سنی إله قوجاقلادي. آخي بیر قادین، او بیری‌سینی إله قوجاقلاماز کی. بیلیرم سنی گۆرنلر سنه عاشیق اۆلورلار و یقین سودابه ده عاشیق اۆلوب. یقین عزتی‌نین باجي‌سي دا، عاشیق اۆلوب. دئدیم عیزتی‌نی بۆشلا! دئدین:" سۆرون عزتی دَگیل أصلن! عزتی کیمین إششه‌گیدی؟" خۆشوم گلدی. چۆخ خۆشوم گلدی. قوناق‌لیقدا والی‌نین ده، سندن

خوشو گلدى. بير پوللو جاوانې، أردېيله يۏللويوبلار، دئييير بس فيل بورنوندان دۏشۏبدۏر. آنجاق ياخشې حالېن توتدوم. گليردى بيزيم طرفيميزه ياواش ياواش. هامې‌لا خوش بئش إديردى. بيزه يئتيشنده من‌له سلام عليک إله‌دى، أل وئردى سن له ده گۏرۏشدۏ. بير سۏز دئمک ايسته‌ييردى، سن دۏندون محمد خانى‌نين خانېمېنا سارې. ياخشې خاراب إله‌دين.
يۏخ من يوخو گۏرۏرم. ايکى گۏن سۏنرا قېشلادان إوه گلديم. قاپېدا بيرى دورموشدو. بير دسته گۏل أليندەيدى. سن‌له دانېشېردې. کۏپک اوغلى او قورومساق‌لاردان‌يدې! او منى گۏرمک همان أکيلدى. سندن سۏردوم:" گۏل دسته‌سينى، کيم يۏللويوب؟" دئدين:" بيلميرم" دئديم:" بس نييه آلدېن؟" دئدين :" قاچدې طرف. من آلمېردېم قالدې أليمده. ايسته‌ييردېم آتام إشيگه؟" هه -هه گرک آتاردېن إشيگه. ايکى اۏچ گۏن سۏنرا همن کيشينى کۏچه باشېندا گۏردۏم. سۏردوم کيمدى؟ او گۏل دسته‌سين نييه بيزه گتيرييدى. دئدى:" جناب مين‌باشې جزايرى، من ناواخت سيزه گۏل گتيرميشم؟" کۏپک اوغلى داندې. آدېن دا، دئمه‌دى گئتدى. آما منيم آدېمې هاردان بيليردى؟ اينان دلى اولورام، سۏزۏن دۏز دَگيل! من تيرياکى ترکيتميشم. گۏردۏن بوشلادېم. منه دئيه‌نده عزتى کيمين إششه‌گيدى، قاناد باغلادېم. آما يۏخ، بيزيم آرامېزدا، بير شئى يۏخ اولوبدو. چينى چاتدېيېب، آنجاق سېنمايېب. نييه عئشق بو قدر آجېدې؟ نييه بو قدر آغرې‌سې وار؟ سنين گۏزل‌ليگين بير گوبون اولوب عئشقين بئلينه إنير، سنين گۏزل‌ليگين بير يومروق اولوب دگيب سينه‌مه. دالبادال وورور.سن آنلامازسان؟ دفعه لرله حافيظى آچېب فال توتدوم. أصلن بللى دگيلدى، ياخشېدې يا پيسدى، عاليدى، اۏرتادې. هامې منه يالان دئيير. هامې منى لاغا قۏيور. منى کيچيلدير. قرآن‌دان ايستيخاره إله‌ديم، پيس گلدى. کئشيگه گئتمه دن ايستيخاره إليرم، همشه پيس گلير. دئديم اوشاغېمېز اۏلسون. دئدين" يۏخ، ايندى تئزدى." نييه تئزدى؟ سۏنرا دئدين ايستيخاره إله!" ايستيخاره آلدېم، گۏلدۏن. دئديم نييه گۏلۏسن؟" دئدين:" بيليرسن کى پيسدى!" قرآنې آچدېم. دۏز دئييردين. دلى اولورام.
ماهى،
يوخودا چۏخ معصومسان. من سنين گۏزلرېندن قۏرخورام. او گۏزل‌ليکده گۏزلر. کيمسه بير دفعه او گۏزلره باخېر طيليسم اولور. اينان، کاش من سنى تانېمايايدېم، سنى آلمايايدېم، ايندى کى سنى تانېمېشام سن‌له ياشېرام، سن‌سيز ياشېيا بيلمه‌رم. بو گۏن‌لر دفعه‌لرجه اينتيحار، بئينيمه گيريب و موختليف يۏل‌لارېن دنه‌ميشم، يانې دۏشۏنمۏشم. گئجه کئشيکده، تيپين سيتادېندا، طاپانچانېن لۏله‌سينى قۏيارام آغزېما، ماشانې چکه‌رم. يا بير دربست ماشېن توتارام گئده‌رم گديگين باشېنا، اوردان اۏزۏمۏ آتارام درەيه، آغاج‌لارېن آراسېنا ، قارلارېن اۏستۏنه، قوردلارېن آراسېنا

، دۆنوزلارېن ، چاق‌لارېن آراسېنا . یادا گئدیب باشېمې سۆخارام موردابا، گۆزۆمۆ آچېب قوربا‌غالارې تاماشا إده‌رم، سۆنرا آغزېمې آچېب اۆره‌گیم ایسته‌یه‌نه قدر موردابېن سویون دۆلدورارام قارنېما. سۆنرا اۆزۆمۆ آتارام موردابا. و یاخۆد ایندی سن یاتماقدا اۆلاندا، اۆز اۆلگۆجله، بیله‌گیمین دامارېن کسه‌رم و سنه باخاباخا قورتولارام.
آخې بیز نییه، بو قدر ساواشېرېق؟ سن دئییرسن:" پالتار ایسته‌ییرم، سفر ایسته‌ییرم، جواهیر ایسته‌ییرم." بیلیردیم بونلارې بیری سنه اۆرگه‌دیر. مکتوبون تاپمېشام. دئمه‌دین کیم یازېب ؟ کۆپک اۆغلی سنه سفر، جواهیر تجمۆل، اوروپا و آمریکانې وعده وئرمیشدی. سن دئدین" گئت طرفی تاپ. من بیلمیرم یازانې کیمدی؟" سیتاددا کئشیک اۆلان زامان، دۆسیالاری قاتدېم بیر بیرینه، خط هانسې ضابیطین خطی دئیه!. ضابیط دَگیلدی مکتوبو یازان یا دلیدی، یا عالمین أن قۆرخماز آدامې. ضابیطلر کولوبوندان بعضی‌لری‌نین دست خطین تاپیب مکتوبون خطی‌له توتوشدوردوم، آنجاق خط ضابیطلرین خطی دَگیلدی.
شهربانی رییسی‌نین قۆناق‌لېغېندا آنلادېم کیمدی. آنلادېم سن ایلک گۆندن بیلیردین کیمدی. والی ایلک، سن‌له خۆش بئش إتمه‌دی. بیله‌رک سنی گۆرمه‌دن گئچدی. من له صمیمی اۆلدو. سۆنرا مۆلتفیت اۆلدوم چیگنیمدن آرخاما باخېر. بیر باهانایلا دۆندۆم گۆردۆم سن اۆنا گۆلۆمسۆیۆرسن. من اۆ گۆلۆمسه‌مه‌نین ، آنلامېن بیلیردیم. اۆ گۆلۆمسه‌مه منه ده بیر زامان‌لار اۆلموشدو. سۆنرا والی، تیمسار شادان و خانېمې‌سې شادان حاقدا من‌له دانېشدې، دئدی:" نئجه ده گۆزل اینسان‌لاردې." اینان ایسته‌ییردیم ألیمی قالدېرېب قۆیام قولاغی‌نېن دیبینه. قایېدېب گلدیم سنین یانېوا، دئدیم:" ماهی گئدک." سن دئدین:" هارا شام وئرمه‌ییبلر کی هله!" دئدیم گئدک من بوردا قالانمېرام و گلدیم إوه. إوده چۆخ شیدتلی ساواشدېق. دئدیم:" اۆلدۆره‌جه‌گم!" دئدین:" اۆلدۆر! من داها یۆرولموشام آنلاییرمیسان؟ اۆزۆمدن اۆره‌گیم بولانېر نه دۆز عمللی پالتارېم وار نه جواهیرات و نه ده أعصاب. سنین بو قېسقانج‌لېق‌لارېن دا منی اۆلدۆردۆ." دئدیم:" حیات تکجه بونلار دَگیل. یاشاماق عئشق ده ایسته‌ییر و پول‌لا آدامېن عئشقی اۆلماز." سن دئدین:" قضادان پولویلا، هر شئی آلماق اۆلار عئشقی بئله.! بیر آدامېن عئشقینی پولویلا ألیندن آلماق اۆلار!" سنی ووردوم. دئدین:" وور! هر نه ایسترسن إله، من سنین یانېندان گئتمک ایسته‌ییرم، سنی سئومیرم!" دئدیم یالان دئییرسن منی سئویرسن!" دئدین:" زور دَگیل کی بابا سن منیم مغزیم دگیل‌سن من دئییرم سنی سئومیرم."دئدیم:" اینان ماهی ماهی من چالېشارام سنه پالتار، جواهیرات و هر نه ایسته‌سن آلام" دئدین:" اۆلارلا یا اۆلارسېز سنی ایسته‌میرم، بیتدی قورتولدی." آغلادېم سنی قوجاقلادېم، اۆپدۆم. دئدین:" هر نه ایسته‌ییرسن إله. من سنه بیر اۆلۆیم. بیر تیکه أت تیکه‌سی. سنه

اوْلان حيس‌لريم، آرادان گئديب." پيچاغي گؤتۏرۏب اوجونو قويدوم بوغازيوا، دئديم:" اوْلدۏره‌جه‌گم!" دئدين:" اوْلدۏر! دئديم نييه واليبا گۏلۏمسه‌دين؟ نييه منيم آبريم‌لا اوينورسان؟ أگر بير تيكه أتسن، نييه إله گۏلۏمسه‌دين؟" دئدين: من سنه بيتميشم، منی اوْلدۏر!" گؤردۏم إده بيلميرم. يئنه اوْپدۏم. ياللواردېم آياق‌لارېوا دۏشدۏم. سن گئتدين ياتدېن.

إی حيات سندن نئجه نيفرتيم وار! سنين آنلامېن يوخدو! سن تبريزين دامی‌نېن اوْستۏنده کی، اوْ آيلي گئجه‌نی بو قاران‌لېغا چئويريرسن! حيات سنين غئيرتين يوخدو! وفان يوخدو!! تۏف سنين اوْزۏوه! داش دۏشسۏن باشېوا!

سۏنرا، من بير هفته مۏرخصی آلدېم إوده قالدېم. دئديم قالېرام سنی عاغلا گتيرم. سن يئنه يانېمدا قالاجاقسان. آنجاق گؤرمه‌گه گلن وار يوخسا يوخ دئيه، سنی قۏرويوردوم. اوْ بير هفته‌ده سن إودن ترپنمه‌دين. کيمسه ده بيزه گلمه‌دی. بير کره عزتی‌نين باجی‌سي گلدی، اوْنا دئديم سن يوخسان گئديبسن تبريزه قاپېدان قايېتدي. سن‌له دانېشدېم عئشقدن، گۏزل‌ليکدن، گئچميشدن، تبريزدن سن مات- مات منه باخدېن. سۏنرا چارشنبه گۏنۏ ناهاردان سۏنرانېن ماجراسي اوْز وئردی. يوخودايدېم بيردن آغېر بير شئی، سينه‌مين اوْستۏنه دۏشدۏ . گۏزلريمی آچدېغېمدا گؤردۏم سنسن. سينه‌مين اوْستۏنده اوْتوروبسان و يوموروق‌لارېن اوْز گۏزۏمه دۏشۏيۏرسن. بير تۏرلۏ سنی سينه‌م اوْستدن آشاغا، سالدېم. دوردوم نفسيم کسيليردی. سن آغلاماغا باشلادېن. باشېن مؤحکم يئره ووروردون دئييردين:" من بو ياشامي ايسته‌ميرم! ايسته‌ميرم! ايسته‌ميرم!" سۏنرا دوروب گلدين منه ساري. داها آغلامېردېن. اوْزۏن، دلی‌لرين اوْزۏ کيمی، اوْلموشدو. أللين قاوزادېن ايشاره بارماغېن إله قاباغا گتيردين، دئديم ايندی گؤزۏمه سۏخارسان. دئدين:" قولاق‌لارېوي آچ إشيت مين‌باشي جزايری، مين‌باشي تيرياکی! سنی بۏشونا تيرياکی إلهه‌يبلر! من سنين يانېندان گئده‌جه‌گم. يا منی بۏشارسان يادا يانېندان گئده‌رم. بۏشاسان آبرېن قۏرونار. آنجاق من گئتسه‌م، أللين منه چاتماز داها. آنلادېن‌مي؟ منی بۏشا راحاتلاشېم! من سنين بو کيفير ياشايېشېندا يئريم يوخدی" سۏنرا بارماغېن إنديردين. ساکيت اوْلدون. سۏنرا قاني سۏيوقلوق‌لا دانېشدېن:" حبيب‌الله، سن منی آلمامالي ايدين. منه گۏره سن تيرياکی اوْلدون منه گۏره تحقير اوْلوسان. من اوْزۏمۏ سنه گۏره قۏجاتمارام." سۏنرا من دانېشدېم، تارتان پارتان دانېشدېم. أصلن بو اوْردويا من گيرمه‌مه‌ليديم. من گرک باشقا ايش‌لرين دالېنجا گئدرديم کی، منيم إستعدادېم‌لا اويغون اوْلاردي. حتتا دئديم:" من گرک شاعير اوْلاردېم." سن شاشقېن منه باخدېن. سۏنرا باشلادېن گۏلمه‌گه:" شاعير! شاعير! سن دليسن. من نه دئييرم سن نه دئييرسن!" دئديم من شاعير اوْلماغا دلی‌يديم. بو لعنتليک اوْردو منيم يئته‌نه‌گيمی قوروتدو!" دئدين:" بو آن سنين يئته‌نه‌گيوين سۏزۏ

دَگیل، منیم گؤزل‌لیگیمین قونوسودو. من حاضیر دگیلم گؤزل‌لیگیمی سنین کیمی تیریاکی و بیر حبه تیریاکین یؤلچوسونون، آیاغینا تؤکم. آنلادین‌می؟" سؤنرا گئدیب گیریب یاتدین. عصب‌لریوین پؤزولماغینا رغمن تئز یوخلادین بلکه ده سؤن سؤزؤ دئمیشدین راحات یاتا بیلردین.

قورخدوم سنه بیر ضرریم دگسین. دوروب اوتاقدا یؤل یئریدیم. بعضن سنه باخیردیم. همشه یوخودا اؤلدوغون کیمی معصوموید‌ون. سن گئتسن منیم حیاتیم اؤلماز. یاخشی‌سی بودو سنی اؤلدؤروم، سؤنرا دا اؤزؤمؤ اؤلدؤروم. دوروب گئتدیم حیطه. دؤشؤندؤم سنی اؤلدؤرسم هاردا قویلویوم؟ بیردن گؤردؤم : سنی اؤلدؤرمک فیکری ذئهنیمدن چیخیب‌دیر. سن‌له بیر نابلد یئرده یئریرم. مین‌لرجه تانینمایان آدامین ایچینده. هامی‌لا بیرگه یئریرم، قرارلی نظم‌له و اوزون آددیم‌لار لا. سندن سؤردوم:" هارا گئدیریک؟" دئدین قورخما ایندی یئتیشه‌ریک." سؤنرا دئدیم ألیمی اؤتؤرمه‌ها، ایته‌رم." سن دئدین:" قورخما من همشه سنله‌یم، بیر گؤن سنین یانیندا اولماسام بئله." قایيدیب گلدیم اوتاغا، سن یوخودایدین. گؤزل ایدین، منیم رؤیامدا مئهریبان‌یدین. گئتمک ایسته‌ییرسن‌سه گئت. بؤشانمیاجاغام. دالینجادا گلمییه‌جاغام. کیمدن تشکؤر إتمه‌لییم کی، سنین کیمی بیر گؤزلی من‌له تانیش إتدی؟ کیمی قینایيم کی منی، بو قدر یازیق و دردلی إتدی؟ ماهی، اون‌دؤرد گئجه‌لیک آی و اؤ دامین اؤستؤ یادیندا؟ اونلاري من سئچمیشدیم، من ! ماهی إی گئدن گؤزل، إی گئدن گؤزل. هارا گئتسن منیم کؤلگه‌م دالینجا گله‌جک. کیمسه منیم قدر سنین گؤزل‌لیگیندن نیگاران دَگیل. ایندی یات، صاباح گئت، بیری گؤن گئت. من اولمویاندا گئت. گئتمه‌گیوی گؤره بیلمه‌رم. آنجاق هارا گئتسن قالیبسان منیم یانیمدا، منیم بو گؤزلریمین یانیندا کی، سن نفس چکن اؤ گؤزل دؤنیا کؤر إده‌جک‌دیر. ماهی، گئدیلمز،گئتمیش، قایدا بیلن، گئتمه‌گؤن. یؤخ اولان موجود. ماهی.!

ساعات‌لار شکیل لر و مکتوب‌لارلا إله مشغولودوم، چئورمدن خبرسیز ایدیم. مین‌باشي جزایری‌نین مکتوب‌لاري عذابلي صداقت‌یله، منی چؤخ پیس إتکیله‌میشدی. سؤن گؤن‌لرده اؤ دردلی اؤزؤ بیرآن دا گؤزؤمؤن قاباغیندان چکیلمیردی. سؤن مکتوبونو، بیر ایکی دفعه، آز قالا اون دفعه‌دن چؤخ اؤخودوم. بو هؤنرمند نئجه ده قؤنویا و آنلامینا یاخین‌یدي! مؤدئلی اؤنؤنه قؤیوب اؤنو پؤزموشدو و اون‌لا عذابلي علاقه‌سینی، أن ساده و عاطیفی کلمه‌لره رسم إتمیشدی. سؤزلری‌نین إتکی‌سی‌نین، سؤزؤ یؤخودو. باخمایاراق کی ماهی جزایری‌نی ترک إدیردی و ترک ده إتمیشدی بئله، مکتوب‌لاري ساخلامیشدي. هؤنرمندین گرچک یاشایيشینا خیانت إدن، اؤ خیانتین عاطیفی یؤکسه‌لیشینه خیانت إتمک ایسته مه‌میشدی.مکتوب‌لاري یيغمیشدي، سؤنرا قورخموشدو معشوق‌لاري‌نین بیری و آیري أری، یانلیش آنلاسین یا قونونو بیلمه‌سین، و یا مکتوب‌لارین دیگرین بیلمه

سين، اۇنلاري أن ياخېن دۇستونا وئرميشدى، او دا باشي سۇيوقلوقدان، كۆلتورسۆزلۆكدن و ياخۇد ماهى‌دان حئساب آپارماغېندان دۇلايي، مكتوب‌لاري قۇروموشدو. أصلينده مكتوب‌لاري او قۇروماميشدي، مكتوب‌لاردا اۇلان جادو اۇنلارى، اۇنلارېن باشېنا گلن إحتيمالي بلالاردان، قۇروموشدو. دئيه‌سن ماهى، حياتېندا بير آن بئله بير سۇنوچا چاتمېشدي، باخمياراق مين‌باشي جزايرى‌له ياشايانمېر، آنجاق إلييه بيلر، - مين باشي جزايرى‌دن نيفرتى اۇلماغېنا رغمن- اۇنون مكتوب‌لارېن ، اۇنون ألى چاتماز يئرده- ساخلايا بيلر، و ياخۇد اۇنون مكتوب‌لاري‌لا ياشايا بيلر. گرگينليک بيتندن سۇنرا، ماهى‌نى طالئعى باشقا بير يۇلا سالمېشدي، و بلكه ده او حيس إتميشدى مكتوب‌لار مين‌باشي‌نېن اۇزۇنه قايتارېلسا، اۇنون ماهى‌نين خيانتيندن دۇلايي غضبى، سۇننذن سۇنرا، داها ايتيرمز دئيه، مكتوب‌لاري ألى‌يه وئرميشدى و اۇندان، جزايرى‌نين ألينه چاتدېرلماسېنې ايسته‌ميشدى. بيربيرلرينى بير زامان‌لار سئون آدام‌لارېن ايليشگيده اۇلان روح‌لاري- بيربيرى‌لرىندن نيفرت تاپسالار بئله- چۇخ مۇركبدى. دئيه‌سن ماهى، مين‌باشي‌نېن هۆنرمندانه داورانېشي‌نېن قارشي‌سېندا ، بير هۆنرى تېكى گۇرستسين دئيه، چاره‌سى يۇخوموش. ياني: مكتوب‌لاري اۇنلارېن اۇزۇنه گۇره، مين‌باشي‌لا كۆسۆب بارېشماق و سۇنونجو كۆسمكدن آيري، اۇرتادا اۇلان ضربه‌لردن قۇروسون و ياللنېز مكتوب‌لاري او زامان مين‌باشېيا قايتارسېن كى، أمين اۇلسون اۇنلاري يازان، اۇندان اۇلان تحقيرين كۆكۆنۆ آرادان محو إديب‌دير و نامه‌لره إله لاقئيددى كي تكجه بير هۆنرى شئى كيمى اۇنلارا باخېر و اۇنلارا زيان وئرمه‌گه حاضېر دَگيل. مكتوب‌لار مين‌باشي‌نېن يانېندا قالسايدي، و ياخۇد ماهى مكتوب‌لاري قايتارماق قرارېني وئرمه‌دن اۇنجه، اۇنون ألينه چاتسايدي‌سا، اۇلا بيلردى، ماهى اۇنون حاقېندا سيتم إتديگينه گۇره، مكتوب‌لار- مغلوبيته محكوم اۇلان عئشقين عظمتينى - آرادان آپارسېن. نه ايسه مكتوب‌لار هئچ واخت مين باشي جزايرى‌يه چاتمادي، منيم ده اۇنلاري باشقا آدام‌لارېن ايختاريندا قۇيماق قصديم يۇخودور.حيس إديردىم او مكتوب‌لارېن تكجه واريثى من اۇلا بيلردىم. مكتوب‌لارېن باغلي‌سېني ، اۇز يانېمدا قالماق ايسته‌ديگيم شكيل‌لرين آراسېنا قۇيدوم. اينقيلاب و اينقيلابچي‌لارېن بونلارا إحتياج‌لاري يۇخودو.

آغا ايبراهيم منه وئرن چانتايا، آيپردېغېم مكتوب‌لاري قۇياندان سۇنرا، باشېمي قاوزايياندا، يئنه ده غئيرعادى حالدا او مكتوب‌لارېن عاطيفى قاۇلارمينا قايتارېلدېم. بيردن بيره هئچ گۇرمه‌ديگيم بير اۇز، اۇنۇمده ظاهير اۇلدو. آغ و چۇخ گۇزل قادېنسل گيرده بير اۇز، ظريف بورون، ياراشېقلي دۇداق‌لار اۇزۇنه اويغون چنه. باشدا بير جۆت آغلار و كدرلى ياشېل گۇز، آغ و صاف آلنېن آلتېندا، دورموشدو.اۇزۇ إله گۇزل و شاشېردېجېدي من ايلک كيم اۇلدوغون آنلامادېم.

چادېراني دا گؤرمەديم بئله! كيم اؤلدوغون بيلندن سؤنرا، يئنه اينانمادېم اؤ، اؤلسون. اؤز من گؤرن قادېن اؤزلرىنين هئچ بيرينه، اوخشارمېردې. بو كيم ايدى داها؟ بو آن مندن نه ايستەييردى؟ قارشېمدا دوروب آغلاييردې، آنجاق آغلاماغېندان ايلگين، اؤزۆنۆن ايلگينجليگيدى.
" سيز كيمسينيز؟"
جاواب وئرمەدى. شۆبهەسيز من بو قادېنې تانېمېردېم، بو إوه نئجه گيردىگينده بيلميردىم.
" سيزكيمسينيز؟ نييه آغلاييرسېنيز؟"
جاواب وئرمەدن، كيهان گۆندەليگين توتدو گؤزۆمۆن اؤنۆنه. أيرى خطله يازمېشدې:" ايمام قايېتماق تاريخى." بير عسگرين دووارېن ديبينده اؤلان بير شئيه تيرأندازلېغېن شكيلى و اۆستۆنده يازمېشدې:" وورما عسگر..." سؤنرا يازمېشدې اؤلكەنين هاوا ليمانې آچېلدې." سؤنرا بعضىلرىندن، بير بؤيۆك شكيل وارېيدې عسگرين گۆللە آتماق شكيلى بؤيدا. اؤنلارېن ايچينده رنگى قاچمېش اۆسته سارې سانكې گؤگه سارې چكيلميشدى. بير ساچې كوم كيشىنين اۆستونه، هواپئيمايا اوخشار بير فيلئش چكميشديلر. فيلئشين قصدى رنگى آغارمېش اؤزۆدۆ و آلتېندا يازمېشدېلار:" سرلشكر تقى لطيفى، ژاندارمالارېن باش رييسى ووروولموشدو، ووران قۆيوب قاچدېقدان سؤنرا خالق اؤنو آمبولانسا قۆيوردو." سؤنرا باش يازې ايدى، بو عونواندا" باغشاه زيندانېن ، دربچەسيندن بير باخېش".
دئديم:" نؤلسون؟ بونلارېن منله نه علاقەسى وار. سيز كيمسينيز؟"
آنجاق اؤ سيرلى گؤرۆنۆردۆ. دانېشماق ايستەميردى. گۆندەليگى آچېب واراقلادې. دئيەسن سهو إتميشدى گۆندەليگين بيرنجى صحيفەسين منه گؤرۆستميشدى. منه گؤرسەدن صحيفەنين باشېندا، بير يانقېن صحنەسيندن شكيل چاپ اؤلموشدو، و غليظ تۆستۆ كروانسارايا اوخشار بير ساختماندان، گؤگه قالخميشدې. يازمېشدې" تۆستۆ بير آبجو دۆزلدن كرخانادان گؤگه قالخېر". بونوندا منه بير آنلامې يۆخودو. سؤنرا يانقېن شكلينه عابيد اؤلان مقالەنين ايكى سوتونوندا، قېرمېزې جېزېغېن اؤلماغېنا گؤزۆم ساتاشدې. بو آدام نييه قصدينى ايشارەيله منه آنلاتماق ايستەييردى؟ بو خطى نييه گۆندەليكده اؤلان يازېنېن دؤرەسينه چكميشديلر؟ يازمېشدې:
دۆنن ناهاردان سؤنرا، تهرانېن گۆنئيينده، بير بؤيۆك يانقېن اؤلدو و شكوفه نو، نئچه ماغازا و تهرانېن بدنام محلەسيندن بعضى إولر، اؤتدا ياندې.
بو يانقېن تانېنمايان و هانسې گوروپدان اؤلدوق‌لارې بيلينمەيگن آدام‌لارېن أليله تؤرەنيب. اؤنلار بو خيابانېن بعضى ماغازالارېنېن شۆشەلرينى، سېندېرېب و أشيالارېنې خيابانا تؤكۆب، اؤتدادېلار. عئين حالدا بو گوروپون أليله شكوفه نؤ و يانېندا اؤلان تۆكان‌لار دا، اؤتلاندې. حمله إدنلر سؤنرا يئنى شهرين قالاسېنا

يۆرۆش إتديلر و بو محلەده بير تئعداد إولرى اوتلادېلار. بو يۆرۆشۆن أثرينده نئچه تۆكان و نئچه إو ياندې.
بو زامان بو منطقەده اۆلان يانقېن‌لاردان خبر توتان، يانقېن سۆندۆرنلر، اوتون يايېلماسېنې أنگللەمک اۆچۆن و اوت توتان تۆكان‌لار و إولرين اوتون سۆندۆرمک اۆچۆن، يانقېن محل‌لرينه گئتديلر، آما اونلار ياخېنلاشاندا بعضى‌لرى‌نين ، حملەسينه معروض قالدېلار. اوتو سۆندۆرمەگه مانئع اولانلار، چالېشدېلار يانقېن ماشېن‌لارېنا حمله إتمک‌له، مأمورلارې اوتدان، اوزاقلاتسېنلار. نابلد آدام‌لار يانقېن سۆندۆرنلر ياخېنا گلمەسينلر دئيه، تۆكان‌لارېن أشيالارېن خيابانېن اورتاسېنا تۆكمۆشدۆلر. بئله‌ليک‌له اوت چوخ يئرلره يايېلمېشدې. نهايت تهرانېن روحانى‌لرى‌نين بعضى‌لرى، يانقېن سۆندۆرن مركزه گئديب و مأمورلار و اوت سۆندۆرن ماشېن‌لارلار يانقېن نوكته‌لرينه گئتديلر. چۆن اوت داغېنېق و گئنيش‌يدې، اوتو سۆندۆرمک، ياواش اولوردو. گئجه ساعات اون‌بيرەجن تۆكان‌لار و إولرين خيابانا تۆكۆلن قالان وسايېل‌لرى ، يانېردې. روحانى‌لردن بيرى، سس اوجالدان‌لا خالقې آراميشه چاغېرېردى و اونلاردان ايسته‌يېردى ايذين وئرسينلر، يانقېن سۆندۆرن‌لر اۆز گۆرولرين اونلارېن جان -مال‌لارېن قورومااق اۆچۆن، يئرينه يئتيرسينلر و اوتو سۆندۆرسۆنلر. روحانى‌لرين بيرى بيزيم خبرچيميزه دئدى :"هامې گۆرۆر بو دۆشمنين نقشه‌سيدى، او ايسته‌يير بيزيم موباريزه‌ميزده بير أنگل تۆره‌ديب و موباريزه‌ميزى يۆلوندان چېخارتسېن. هئچ بير موباريز و ايمانلې مۆسلمان راضې اولماز بير عيده‌نين إوى و ياشايېشې اوتلانسېن."
بيزيم موخبيريميزين دئديگينه گۆره، كيهانېن فوتورافچى‌سې شكيل چكمک اۆچۆن اوت توتان يئره گئتديگينده، بعضى‌لرى‌نين طرفيندن يۆرۆشه معروض قالمېشدې.
" آهان، بونون من‌له نه علاقەسى وار خانېم؟"
باشېمې گۆنده‌ليكدن قاوزادېم. ياشېل گۆزلۆ، گۆزل بير خانېمېن يئرينه روقيه خانېمې گۆردۆم. ايندى داها اۆزۆن كاميل اۆرتمەميشدى، أگيليب دورموشدو و چادېراسې‌نېن قېراغېندان اۆزۆنۆن ياريسېنې إشيگه قۆيموشدو، بللېدى روقيه خانېمدان باشقا كيمسه دَگيل. نييه اۆزۆنۆ منه گۆرسەديردى ؟ سۆروشانمازدېم. بلكه ده گۆرۆش‌لريميزدن دۆلايې، اۆزل‌ليک‌له گئچن گۆن ياران صميميتدن دۆلايې، حيس إتميشدى من قيافەسين گۆرمەگه ماراقلېيام. منى راضې سالماق ايسته‌يېردى.
دئديم:" بونون سيزين‌له نه علاقەسى وار؟" منظوروم گۆنده‌ليگين مطلب‌لريدې. چادېرا آلتېندان منه وئردېگى جاواب ناله‌يه اوخشوردو. گۆرۆردۆم شديد راحاتسېزدې و ياواش آغلايېر.
" آنام! آنامدان نيگارانام."

اوزنون یاواش دانیشماغیندان من ده سسیمی یاواشلاتدیم. بللیدی، ایستەمیردی آغا ایبراهیمین آناسی سسیمیزی إشیتسین. من یاتان اوزاتاقدایدیق. روقیه خانیمین اوّسته گلمک، سسینی إشیتمەمیشدیم. بللیدی اوّ چوخ یاواش گلمیشدی. بیلیردیم إوین آچاری اوندا دا وار. چوّن همشه گلیب گئدردی آغا ایبراهیمین آناسینا باش ووراردی.
دئدیم: " گئدک آشاغا."
روقیه خانیم قاباقدا من آرخاسینجا، پیللەلردن یاواش یاواش آشاغا إندیک. نەدن منه گلمیشدی؟ نەدن آناسیندان نیگرانیدی؟
" سیز نییه آنازدان نیگارانسیز؟"
" آخی آنام اوزرادیر. قالادادی. قوزخورام بیر شئی اوّلسون."
" نییه حاج گوّلابا دئمەدینیز؟"
" إوده دئییرلر. گئدیبلر إیلەمه. حاجی فاطیمه خانیما دا دئیه بیلمزدیم. بلکه ایبراهیم آغایا دئیردیم اوندان یاردیم ایستەیردیم. اوّ دا حاجی گوّلابلا گئدیبدیر. آنجاق حاجی گوّلابلا أصلن دانیشماق ایستەمیرم، چوّنکی..."
داوام إدنمەدی آغلاماغا باشلادی. اوّنون بو گرگین دورومو، دوّنن شادانین خانیمیسینین إویندە اوّلانلا فرقلیدی. بو گرگینلیک اوّنون اوّزونه عاییدیدیر. اوّنون وارلیغینا داها یاخین و داها صمیمیدیر.
" آغلامایین روقیه خانیم بیر شئی اوّلماز اینشاللاه."" حسین آغا آخی آنامدی هرکارا دا اوّلور اوّلسون آنامدی. نئچه ایلدی اوندان خبرسیزم. آنام دا منی آختارماق ایستەمەمیشدی. یقین قوزخموشدو. حاج گوّلابین أخلاغین بیلیردی. حاجی منی آنامین إویندن چیخاردانان، نه آنام منی آختاریب ونه من اوّنو. آنجاق ایندی فرقلی دیر و ایندی قوزخورام باشینا بیر بلا گلیبدیر."
آغلاماق آمان وئرمیردی. آغا ایبراهیمین آناسی بونا وئرن، گوّجلوّ روحیه صاحابی، نیسبت هانی؟ دئیەسن اوّ اوّ روحیەدن داها درین و کوّکلوّ بیر شئی روقیه خانیمی إتکیلندیریب و تیترەدیردی. یقین اوّ اوّزوّ ده شاشقینیدی .نەدن همشه ساغلام و أل‌دگمز گوّرونن و حاجی گوّلابیلا یاشایان ایللر بوّیو، ساغلاملیغین قوّرویان بیر شئی، بیردن بیره بو خبرله، چاتیلیب و ذاتینین سینانلیغینی اوّزه چیخارتمیشدی. اوّرەگیم چوخ ایستەییردی روقیه خانیمین اوّزون بیرداها گوّرم. نییه اوّ اوّزونو بیردن منه آشکار إتمیشدیر و ایندی اوّزون توتوردو؟ ذئهنیمه گلن سوّرغولار بیتمیردیلر.
" منه دئمیشدی، منه دئمیشدی..." آغلاماق قوّیموردو داوام إتسین. چادیرا آلتیندا چیگینلری تیترەییردی. بیر آن سونرا اوّزونو أله آلیب دئدی:"

" دئميشدى يانيما گلمه. بير يۇل تكجه اۇ دا من اۇلمەميشدن گل! سنى گۇرسم راحات اۇلەرم. حسين آغا قۇرخورام، قۇرخورام."
دئديم:" قۇيون من گئييينيم گئدک دالينجا." اۇ دانيشمادان إعتيراض إتمەدن، ياواشجا پيللەلردن قالخيب تئز گئييينيب پالتۇمو گۇتۇرۇب قاپيتدىم دئديم:" گئدک!"
دئدى:" بيرگه اۇلماز حسين آغا. من قاباقدان گئديرم سيز آرخامجا گلين. آنجاق..."
" آنجاق نه؟"
" سۇز وئرين كيمسەيه بير شئى دئمەيەسيز."
" چۇخ ياخشي. آنجاق..."
" آنجاق نه؟"
" سيز ده أن آزي منيم بير سۇروما جاواب وئرين."
"نه"
" نييه اۆزۆنۆزۇ منه گۇرستدينيز؟"
" ايندى اۇ سۇرغو سوالين واختي دَگيل."
" يۇخ، گرک دئيەسينيز."
" سۇنرا دئيەرم."
" يۇخ ايندى دئيين."
" حاجي گۆلاب‌لا قۇيدوغوموز قراردي. هئچ كيشى منيم اۆزۆمۆ گۇرمەمەليدى."
" نييه؟"
" دۆشۆنۆردۆم سيز هوشلوسونوز، حسين آغا!"
" من آنلامېرام. اۇنو بيليرم سيزين اۆز توتماغينيز هئچ قادين كيمى دَگيل. سيز چادېرا آلتيندا گيزلەنيرسيز."
" يئنه بيلنمەديز نييه؟"
" يۇخ"
" دۆشۆنمۆرسۆنۆز مۆمكۆندۆ منى تانيسينلار؟"
" كيم؟"
" كيشى‌لر."
"نييه؟"
" بو كيشى‌لرين چۇخو قالايا گئت- گل إلەييرديلر. اۆزۆمۆ إشيگه قۇيسايديم منى تانييا بيلردىلر. حاج گۆلاب‌لا قرارلاشديق هئچ كيشى‌نين گۆزۆ منيم اۆزۆمه دۆشمەسين. حاجي دئييردى:" خالق بيلرسه خانيمېم اۇنجەدن قالادايدي، اۇنملى دَگيلدى. آنجاق بيلرسەلر قالانين هانسي قادينيدي، آبرېم گئدر.
" آنجاق سيز نەدن اۆزۆنۆزۇ منه گۇرستدينيز؟"
" اۇ سيزين‌له ايلگيليدى."

" من‌له؟ نییه؟"
" سیزین آیاغیز هئچ واخت قالایا چاتماییب‌دیر. من سیزه باشقالاری کیمی بیر قادینام. سیز منی آیری یئرده گؤرمؤیوبسونوز."
" نییه اؤنجه‌دن اوزوزو منه گؤرؤستمیردینیز؟"
" بیز هئچ واخت تک اوزلمامیشیق."
" ایندی نییه گؤرستمیرسینیز؟"
" بیلمیرم. بلکه چادیرا آلتیندا اوزلماغا آلیشمیشام."
" یوخ. سیزین هئچ بیر ایشینیز نه‌دنسیز اوزلمور."
" بلکه نه‌دنی بو اوزلا..."
"نه؟"
" سؤنرا دئیه‌رم."
" یوخ. ایندی دئییین."
" بلکه نه‌دنی بودور ایلک باشدان گؤرستمه‌مه‌لیدیم."
" نییه؟"
" کیشی‌لرین هامی‌سی عئیندی. قالایا گئدن‌له گئتمه‌یه‌نین هئچ بیر فرقی یوخدور."
" سیزین بو سؤزونوز ظالیمانه‌دیر. هامینی بیرگؤزده گؤرؤرسونوز.!"
" من کیشی‌لری یاخشی تانیرام. سیز ده کیشی‌سینیز. گؤزوز منه دوشمک همن، آنلادیم اوزومو سیزه گؤرؤستمه‌مه‌لیدیم."
داها إعتیراض إتمه‌گه ایذین وئرمه‌دی. قاپینی آچیب چیخدی. من ایکی اوچ دیقه قاپی دالیندا گوزله‌دیم، سؤنرا قاپینی آچیب گئتدیم آرخاسینجا یوللاندیم.
پس او، چئوره‌سینده‌کی کیشی‌لری یاخشی تانیردی هم ده یاخیندان، اونلار آنجاق بونو تانیمیردیلار. روقیه خانیم او چادیرا آلتیندان کیشی‌لری اؤزل دورومدا گؤرؤردو. اونون ذئهنینده هامی‌سی لوت‌پوت و روسوایدیلار. کسین روقیه خانیم بیلیردی، بعضی کیشی‌لر جانماز سووا چکن زامان، أخلاقدان پاکلیق و معصومیتدن دانیشاندا و یا قالا أهلینه سؤیوش وئرنده بئله، یالاندان و تزویردن باشقا بیر شئی دگیل‌دیر. روقیه خانیم بو کیشی‌لرین هامی‌سینی لوت گؤرؤردو، چون اونلارین چوخونو قاباقجا لوت گؤرموشدو، ایندی اونلار نه قدر چالیشسالار اوز لوتلوق‌لرینی اؤرتسونلر، اونلاری او قدر داها لوت گؤرؤردو، آنجاق ایچ لوتلوق‌لرینی.
او چادیرانین دالیندان، أمنیتلی بیر گیزله‌نن یئردن، روقیه خانیم چئوره‌سینده‌کی کیشی‌لرین روحسل و أخلاقسل ایکی‌لیکلرین آنلاییردی. بو آنلاییش باشقا کیشی و قادین‌لارین ألیندن خاریجیدی. بوردا دا روقیه خانیمین گؤزو وارییدی، اوزلان

اۆستۆ، گۆرن گۆزۆ وارېيدي. او گيزلى قالان گۆزل اۆز، بو محله و بو عايلەنين گيزلى گۆز قولاق ايدى.
ياشامېمدا نه قالالار گۆرمۆشدۆم! و گۆرمەلى نه قالالار داها وارېيدي." ايكى قالا"، اوشاقلېق يئنى يئتمه دئورانېمېن سئحر جادو قالاسي اۆلاردان بيريدى، "أرک" بير قالايدي، "قصر" قالايدي. قېزېل قالا" و " قېزېل حيصار" قالايدېلار و ايندى بو قالادان، يانېق إو و تۆكان‌لارېن كنارېندان، روقيه خانېم- باسېلمېش بير گۆزل گنج- هېزلي آددېم‌لاريلا گئديردى و منى ده آرخاسېجا چكيردى. نەدن حيات لا اۆلۆمۆن أن ېيغجاملي حالتى اۆلان يۆرلرىنين – اۆلارلاردا هر بير نۆرمال شئى غئيرعادى و اۆزگه گۆرۆنۆردۆ- آدي قالايدي؟ سۆدۆك كېيرلرى، چۆخلو دووارلارېن اۆستونده، أيرى بۆيرۆ، آچي دۆزلتميشديلر. سانكي گئچن‌لرده، تللاطۆملى بير دنيز دووارلارېن ياري‌سېنا كيمى قالخېب، سۆنرا ياتمېشدي. اينسان‌لار نئجه ده بدبخت‌يدېلر! گرچكدن بو يازېق آدام‌لار، نامشروع لذت‌لرى شهرين بير چۆخ كيشى‌لرينه بخش إتميشديلر؟ نئجه ده إولرين، تۆكان‌لارېن باشېنا، بو آدام‌لارېن گۆزلرينه، ساچ‌لارېنا و يانمېش أل‌لرينه، ماتملى قارا اۆتورموشدو. إولرين چۆخو يانمېشدي و يانمېيان إولر، اۆتون آلۆووندان آماندا، قالمامېشدېلار. اۆزلرى‌نين درى‌سي إله ياپېشمېشدي سۆمۆك‌لرينه، سانكي ايچدن سۆموروبسان. إولر و تۆكان‌لارېن أطرافېنداكي كۆل‌لارېن اۆستۆنده ياش گۆرۆشن اۆزلر- دئيەسن اۆت ايكى اۆچ ساعات اۆنجه سۆنمۆشدۆ- تيريئكين يانمېشېنا اۆخشايېردېلار. هر شئيدن اۆنملى، كۆل و ويران‌لېغېن اۆرتاسېندان، سۆورولموش يانمېش اۆزلرين درين‌ليگيندن، يا آرخاسېندان، اۆزل بير قۆخو، منيم‌كيمى يئنى گلن آدام‌لارا هوجوم گتيريردى. إله بيل، سۆدۆگو، اينسان و حئيوانېن پۆخون، أتين، درى‌سين، سۆمۆگۆن بيربۆيۆك تاوايا تۆكۆب آلتېن ياندېرېبسان، بونلارېن جېزغالاسېني، بۆتۆن سيچان‌لار، بۆجك‌لر و حتتا اۆلۆ ايت پيشيك‌لرى، گۆجلۆ سو فيشاري، يئرلرينده قۆپاردان‌دان سۆنرا، اۆيان بويانا داغېديب، منيم كيمى ماراقلانان آدام‌لارېن گۆزلرى‌نين اۆنلرى سرميشديلر. اۆنجەدن يئنى شهره گئتمەمەديگيمدن دۆلايي، بوردان و بولاردان سۆنرا بير گۆرۆنتۆ تاپا بيلمەديم.

سۆن